

NA HLUBINU

REVUE PRO VNITŘNÍ ŽIVOT

V OLOMOUCI 1932

OBSAH VII. ROČNÍKU

- BELLARMIN: O pronásledování Církve 467.
BOURGEOIS: Mlčení 546.
BRAITO: Vánoční poselství 1, Větší jest láska 8, Život lásky 63, Co křesťan miluje 137, Láska radostná 198, Láska jest pokojná 258, Láska milosrdná 328, Bratrské napomínání 377, Závist a nenávist 485, Nesváry a hádky 511, Běda světu pro pohoršení 561.
CINEK: Svatí v liturgii 265.
CLAUDEL: Sv. Jan Nepomucký, mučedník 354.
DACIK: Zlatá střední cesta 279.
DITTL: Církevní rok 28, 103, 150, 514.
DOUBRAVSKÝ: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus 217, Pošetilá věc Boží 412, Nebudete-li jako dítky 522, Satanova reklama 570.
DUDÁŠ: Kúzlo evangelia 489.
DURYCH: Tvář smrti 32, Služebníci neužiteční 100, Pokušení a smutek 165, Pohled na Spasitele 188, O lásce k Bohu 291, Všecko jest v Církvi 416, Několik stupňů mučednictví 538, 574.
FAITH: Nervus sympathicus 567.
GARRIGOU-LAGRANGE: Eucharistické Srdce Ježíšovo a Jeho dokonalé darování 123, Zasvěcení lidského pokolení nejčistšímu Srdci Panny Marie 476.
HABÁŇ: Síla naděje 5, Naděje v křesťanském životě 60, Naděje v utrpení 134, Pramen obnovených radostí 196, „Jdu k tomu, který mne poslal“ 255, Conversatio nostra in coelis est 319, Den odpočinku 386, Přelud života 457, Radostné očekávání 508, Životní směr 572.
HEJČL: Krev úmluvy 342.
HUDEČEK: Hroby bohatýrů v Římě 18, 96, 155, 222, 284, 337.
Hymnus sv. Patrika 262.
IGNÁC: List Římanům 75.
JAN CHRYSOST.: Milost 41.
KRAMOLIŠ: Světská radost a křesťanský smutek 380.
KRLÍN: Veliký biskup E. J. Brynych 516.
Modlitba hříšníka vracejícího se k Bohu 288.
Mučednictví sv. Polykarpa 441.
PAPICA: Misie, unionismus 20, Červánky evangelia v „Zemi klidného jitra“ 91, 148, Korea v údolí smrti

- 202, Z martyrologia církve korejské 296, 322, 451, Poslední záchvěvy pronásledování v Koreji 531, Vítězství církve korejské 602.
- PECKA: Poutník se dívá na rostliny 12, Vědou k hlouposti 75, Důkazy 153, Básníci 275, Přátelství 355, Mužnost 398, Kterak poutník uvažuje 448, Špatná slova 491, Ideály se úží 528, Špatná slova 584.
- ROLLE RICH.: Touha a slast 90.
- ROZKOŠNÝ: P. Felix Kadlinský T. J. 212, P. Ferdinand Syrakovský T. J. 599.
- RUBIN: Příklad 24, Zrcadlo Církve 293, Pohled na svět 407, Otče náš 593.
- ŘEHOR VEL.: Nejsvětější oběť 42.
- SIMONIN: Ctnost nábožnosti 35, 81, 160, 227, 270, 332, 424, 462.
- SOUKUP: Poutníková cesta 2, 57, 131, 185, 251, 313, 459, 505.
- SPEE-KADLINSKÝ: Kající píseň zkroušeného člověka 215.
- STORK: Idea Katolické akce 208.
- SVATOHOR: K 350. výročí bl. Anežky České 121.
- ŠKRABAL: Žalm 22. 473.
- ŠPŮREK: Profil moderního lékaře-křesťana 84, Eucharistické duše 349, Ludvík Necchi, lékař a profesor 388, Badavost a zvědavost 564.
- TUREČEK: Pán je zde a volá tě 66.
- VERIÁN: Kdybys ty byl zde 536.
- VESELÝ: Antiphonae majores 588.
- VONDRA: Na cestu kříže 69, 143.
- ZEMAN: Žeň sice mnohá jest 249, Ze zuava misionář 316, Od polárního kruhu 420.
- Ze života Církve 359.
- ZIMA: Jediná cesta 591.
- PRACOVNA: 44, 106, 168, 231, 302, 362, 428, 494, 548, 604.
- ŽEŇ: 50, 112, 174, 237, 307, 367, 431, 498, 553, 608.
- PŘÍLOHA: Dr. Jan Hejčí: Chléb s nebe 1—80.

VÁNOČNÍ POSELSTVÍ

Vánoce jsou poselstvím lásky, ale zároveň připomínkou hříchu, který způsobil porobu smutku, necesty, na kterou zavedl lidstvo. Jsou láskou Otcovou, ale zároveň požadavkem oplacení lásky těch, kterým poslal Syna svého, Jsou slávou na výsostech Bohu, ale zároveň též výzvou ke všem lidem dobré vůle.

Duchovní život třeba obroditi tímto dvojím duchem vánoc. Abychom svůj duchovní, náboženský život zařídili podle pravdy, že náš Bůh jest nekonečné lásky, ale právě proto též že nekonečné lásky od nás si zaslouží.

Nepřišel proto Kristus, abychom již ničeho nemusili učiniti. Neučiníme sice kroku bez Něho, ale On chce, abychom s ním mnoho a mnoho kroků učinili. Proto se Slovo stalo tělem, abychom my se obrodili v Bohu.

Proto jsou vánoce poselstvím nového života pro všechny dítky Boží. Kristus se musí zroditi v duších našich. Ne pouze přisvědčením svatým pravdám Božím, nýbrž uskutečněním těchto pravd. Aby se Kristus zrodil v našem životě, abychom jeho zásady a jeho činy učinili svými. Abychom přestali hluše přijímati pravdy Kristovy, myslíce si neb jednájíce tak, jako by ty pravdy byly pouze pro myšlení. Víra bez skutků jest mrtvá: víra neživená skutky hasne.

Zrodil se Kristus pro všechny nás. Celá lidská přirozenost byla povznesena v Kristu. A proto se musí Kristus pro nás zroditi ve všech našich bratřích. Abychom se naučili podobnou láskou se přibližo-

vatí v celém svém životě, v každém svém povolání k těm, v nichž jest Kristus, abychom tohoto Krista, jeho lásku ve všech viděli. Až se zrodí Kristus i v bližních našich a až se zrodí v životě našem, tehdy teprve začínáme vésti duchovní život.

Vše ostatní jest plané, prázdné a neživotné.

To jest smysl našeho snažení, to jest náplň Hlubiny, a jejím posláním ukázat, vésti ke Kristu Ježíši a k životu z něho k obnově sebe i bližních.

P. Silv. M. Braitto O. P., redaktor.

POUTNÍKOVA CESTA

Myslícímu člověku bylo odedávna jasné, že život na zemi má konec a tedy také cíl. Z toho byly různé důsledky. Je-li cílem naprosté nic, nastupuje se cesta smyslů nebo nanejvýš cesta rozumu. Ale moudrost Písma ukazuje jinak. V žalmech se ozývá hlas člověka, volajícího k Bohu: „Hostem a poutníkem jsem před tebou.“ Nový zákon přesně označuje „poutníka“ jako člověka žijícího z víry v cíle a hodnoty nadzemské. Nejdokonaleji to napsal svatý Pavel Židům (11, 13): „Ve víře zemřeli ti to všichni, neobdrževše toho, co jim bylo zaslíbeno, nýbrž zdaleka jen to spatřivše a pozdravivše, a vyznavše, že jsou poutníci a pohostinu na zemi.“ Věřící Starého zákona na cestě svého života pohlíželi na Mesiáše a jeho dary a podle nich upravovali svůj život. Křesťan musí svůj život také upravovat podle Mesiáše a jeho darů. Ale více nežli poutníci Starého zákona, protože křesťan Mesiáše a jeho dary nepozdravuje zdaleka, nýbrž již to všechno má. Tak jeho život na zemi je cesta poutníka, slou darů Spasitelových jdoucího k nerozlučnosti s Bohem. Tedy poutníková cesta je život z víry a ve víře, nikoli pouhé stanutí na smyslech nebo rozumu. Jak takový život se v podrobnostech utváří, o tom máme letos jednat. Totiž o cestě poutníkově a o všem, co ho na cestě potká.

I. POHLED NA CESTU

Poutník není tulák a proto poutníková cesta je jiná nežli cesta tuláková. Tulák chodí bez jednotné myšlenky, nejraději chodí mimo cestu, chodí bez cíle; poutník má jednotnou myšlenku své cesty, vyhledává nejbezpečnější cestu a každým krokem směřuje k cíli. Poutníka ve smyslu svatých Písem nemůže vést jiná myšlenka nežli myšlenka víry, která podle Božího poučení jednotí všechny jeho kroky na cestě, jeho cestou nemůže být cesta pouhého pozorování a rozhodování lidského rozumu, neboť cíl, k němuž směřuje jeho myšlení i jeho cesta, jest nerozlučnost s bytostí vyšší než všechno pozemské, s Bohem.

Je tedy cesta poutníková život podle požadavků a pravidel víry. Předně ovšem konati všechno, co předpisuje víra jako povinnost pro křesťana závaznou, má-li vůbec být hoden jména křesťana. Zachovávat všechna přikázání. Ale to není vše, aby život křesťana byl cestou poutníkovou. Jde mnoho lidí cestou přikázání, ale jsou trojího druhu. Tuláci, polovlční poutníci a poutníci celí. Podle přání Božího srdce má každý být poutníkem celým. A jeho cesta má být dokonalou cestou poutníkovou. Abychom tu cestu dobře viděli v jejích obrysech, potřebujeme kousek filosofie.

Sv. Tomáš Akvinský napsal, že se k Bohu putuje ne kroky tělesnými, nýbrž vzněty duše. Jsou tedy kroky poutníkovy na cestě vzněty, smýšlení a rozhodování jeho duše, čli jeho činy. Filosofie každý vědomý skutek člověka popisuje v jeho původu a postupu, rozlišujíc šest dvojic, pracujících někdy mžikem, někdy zvolna: Prosté postřehnutí něčeho a ve vůli prosté hnutí žádosti; uvážení vhodnosti a možnosti provedení s rozhodnutím vůle, užití patřičných prostředků; rozum se ohlédl po prostředcích, vůle schvaluje ten rozhled; rozum vybírá vhodné prostředky a vůle je schvaluje; rozum dá vůli rozkaz, aby uvedla v pohyb mohutnosti, jichž

práce je třeba ku provedení činu, a vůle je uvede v činnost; tuto činnost mohutností rozum vede až k vykonání činu, a z vykonaného činu povstává ve vůli blaživý pocit uspokojení.

Celá cesta poutníková, to jest všechny jeho činy, děje se tímto způsobem. Ale aby to byla skutečná poutníková cesta, musí při této šesteré dvojici býti také víra, nejen jako trpěná složka, nýbrž jako rozhodující činitel, jímž sám vedoucí rozum je veden a pohybuje vůle pohybována. Na každou postřehnutou jednotlivost se také dívá víra, vidí mnohé, co nevidí ani smysly ani rozum. Víra musí rozhodovati o vhodnosti nebo nevhodnosti postřehnutého, víra také musí hledati prostředky, víra rozhoduje při výběru prostředků, určuje způsob a směr rozkazu rozumu, řídí činnost mohutností. Víra má svůj vliv také na vůli na cestě poutníkově. Jako teprve tehdy může člověk říci „věřím“, když vůle se chce ochotně podvoliti věčné Pravdě, třebaže rozum praví, že nechápe, tak nyní při činech poutníkových na jeho cestě se za to odměňuje, naplňuje vůli pocitem náklonnosti a lásky k tomu, co rozumu ukazuje nadzemského ve věcech a postřezích. Víra musí dáti vůli náklonnost uznati za nejvyšší dobro to, co je věrou ukázáno jako názor a pravidlo, ochotu k rozhodování pro cíle a prostředky nadzemské, ačkoli při tom musí potlačovati sobecké sklony. Nakonec víra dává odměnu největší, totiž nejhlubší blaženo ve volní stránce duše, když je vykonán čin z pohnutek a podle pravidel víry. To je pak celý poutník, to jest dokonalost a úplnost jeho cesty.

Je mnohem více polovičnických poutníků, než bychom si chtěli přiznati. Člověk se snadno klame. Kdosi to napsal tak: „Člověk řekne, že žije křesťan-
sky a že koná vše pro Boha. Nedá-li dobrý pozor, tato formulka je v jeho životě jako střecha, pod kterou koná své činy více ve svém zájmu nežli v zájmu Boha. Slouží Bohu, více hledí na radost svou nežli na radost a spokojenost Boží; pomáhá

trpícím, protože ho velmi dojíká pohled na trpícího, a kdyby se mu trpící protivil, nepomáhal by; je milý, protože si na tom zakládá, že má milou povahu a působí mu potěšení býtli milý; kdyby to potěšení ustalo, přestal by býtli milý. Bývá to ve všem tak, jako za časů Krista Pána, když šly za ním zástupy, ne proto, že je sytil chlebem svého učení, nýbrž proto, že jim rozmnožoval chleby." Takový omyl v životě poutníkově a toto nepochopení nejhlubšího smyslu a požadavku poutníkovy cesty bylo také příčinou odpadů od víry u lidí, u kterých bychom se toho byli nenadáli, majíce je za věřící katolické křesťany. Nebyli poutníky celými, nerozuměli cestě poutníkově, ježto u nich rozhodovaly osobní chuti a zájmy a dojmy, takže, když přišel silný nový dojem zvenku, běželi za ním pryč s cestou poutníkovou.

U tuláka rozhodují osobní dojmy a zájmy, protože nemá cíle. Ale poutník vše myslí a koná pod dojmem a pro zájmy cíle. Tak je třeba hledětli na život křesťana, který chce býtli křesťanem opravdovým a důsledným. Je proto nutné věnovati dlouhý a pozorný pohled své životní cestě a ideálu cesty poutníkovy, abychom mohli vidětli, zdali jsme vůbec na cestě a zdali jsme poutníky celými. Potom teprve můžeme se učitli podrobnostem poutníkovy cesty.

P. Em. Soukup O. P.

SÍLA NADĚJE

Co dodává lidskému životu síly přemáhající zlo a utrpení? Naděje.

Život lidský je zapředen do tkaniva příhod nepodporujících vždy rozvoj života. Zdá se dokonce, že protiklady proti nám jsou organisovány; nenacházíme toho, co hledáme; jsme napadáni tím, čemu jsme se s úzkostí vyhýbali, takže chrám a úcta „ignoto deo“ v lidském životě zdají se velmi příhodny. Je třeba podepřítli život, který klesá, je třeba

ba potěšiti, co je bezútěšné, je třeba zvěčniti, co umírá. Podpíratí, těšiti a zvěčniti život, to je přání lidstva, to odpovídá jeho aspiracím. Přirozenost lidská ve svých základních zákonech, podle nichž je ustavena, spěje k uskutečnění mnohých tužeb.

Jejich uskutečnění je vyjádřeno podepřením, útěchou, věčností. Podpora patří slabému, bezmocnému. Není pochyby, že život lidský v mnohém je slabý a bezmocný, vlastně ponechán sám sobě je celý slabý a bezmocný, je ubohý. Z tohoto poznání zařadily některé moderní filosofické proudy lidský život do soustavné a fatální miserie. Je hříčkou kruté demonie skutečnosti, ve které platí jen bezohledný a slepý pud rozmnožování jako vrcholný projev nejvyšší rozkoše. Je to boj o ubohoučký koutek v prostoru a čase. Zmatek a krutost je tím větší, čím nižší je stupeň života. Tento pojem přivedený do extrému předpokládá skutečnost bezmocnosti a ubohosti.

Útěchy je třeba sklíčenému a sevřenému bolestí. Tato povaha života je téměř jeho vlastností a zákonem. Jas a stín jsou dvě složky, z nichž vysvítá krása celku. Bolest a radost jsou dvě sestry lidského života, z nichž vychází hloubka a krása života.

Pravý život odráží se jen ve věčných hodnotách poznání a lásky. Jen tehdy je krásné poznání, je-li o věčném a absolutním předmětě. Jen tehdy je láska krásná, je-li věčná. Prostě hodnoty životní jsou pravé jen v záři věčnosti. Pomíjejičnost odní má sebevětší rozkoši a sebevýraznějšímu projevu života jeho cenu.

V čem se soustřeďují všechny tyto životní podmínky skutečnosti a hodnoty? Naděje je kotvou a soudržnou nádobou všech životních aspirací a vyplnění podmínek, ze kterých je život silný, radostný a věčný. Již přirozená naděje obsahuje všechno bohatství všeho toho, co slibuje. Naděje staví člověka, že se dívá vpřed, že nezoufá pohledem na přítomnost. Člověk ve svém životě touží a hledí

vpřed, kde pod neurčitými pojmy se skrývá síla, radost a věčnost. Než lidská naděje může klamat a často klame a pak stav bolesti a bezmocnosti je zoufalejší.

„Opuštěn všemi i nadějí . . .“ byl vyjádřen básníkem stav zklamaných nadějí. Odnětí i naděje klade Dostojevský mezi nejhrůznější okamžiky života, v nichž v několika hodinách beznadějný trosečník zešediví.

Proti tomuto základnímu postavení lidské přirozenosti, tonoucí ve slabosti, bolesti a odsouzené ke smrti, staví Kristus křesťanskou nadějí. Její obsah a uskutečnění vyjádřil svatý Pavel: „Žádné oko nevidělo, žádné ucho neslyšelo, žádné srdce nepocítilo to, co Bůh připravil těm, kteří ho milují“ (I. Korint. II., 9.). Negativní vyjádření předpokládá plnost lidskými slovy nevyjadřitelnou. Plnost života poznání a lásky, patření na Boha a z něho vycházející blaho pro celou lidskou bytost, toť předmět křesťanské naděje.

Naděje má vztah k lidské přirozenosti pro svůj dosah až k Božímu, v čemž je pro život síla, radost a věčnost. Zušlechťuje lidský život, neboť určuje mu jeho etické proudy, aby totiž odnášel se nejmnocnějším svým projevem, totiž toužebností, nadějí správným směrem, k cíli veškerého života. Etická správnost vychází jako z bezprostředního pramene, z rozumu vedoucímu vše k cíli. Nejvyšším cílem a dobrem lidským je Bůh, proto křesťanská naděje kotví v božství, spolehající na všemohoucnost Boží, pomáhající a příslibující účast na své plnosti života, je ctností. Staví toužebnost do pravého poměru ke svému cíli, k nejvyššímu dobru, v němž každá lidská naděje je překonána nesmírností Božího dobra. Zdokonaluje člověka, činí jeho jednání dobrým a shodným s etickým měřítkem.

Lidský život obohacený křesťanskou nadějí stává se silným. Čerpá sílu ze studnice Života, dodává jistoty, neboť všemohoucí dobrota pomáhající mů-

že pomoci a skutečně ze svého nekonečného bytí udílí své dary stvořeným věcem, udržuje je, přivádí je k cíli. Proto praví žalmista: „Slož svou starost na Pána a on se o tebe postará . . .“ Kde může být více síly, než ve všemohoucí Boží pravici, tvořící vše z ničeho! Mlží slabost ze života křesťanského, kde Bůh je otcem, kde vládne vítězství smrti Ježíše Krista nad hříchem a všemi mravními slabostmi. V Kristu Ježíši duše je oděna vítězným rouchem síly, neboť ve jménu Pána našeho Ježíše Krista každé koleno se ohýbá na výsostech, na zemi i v podsvětí.

V naději i bolest dostává nové roucho. „Kdo bude síti v slzách, bude v radosti žítí . . .“ V naději ztrácí bolest svou bolestnou stránku, neboť je přioděna leskem Beránka Božího ukřižovaného, který svou smrtí a utrpením vešel do své slávy. Utrpení je zdrojem očištění a vytříbení, aby čistota srdce byla prohloubena a na dně této čisté tůně aby se odrazil obraz jasného nebe.

Nadějí se dotýká duše věčnosti, neboť odnáší všechny touhy ku pravému věčnému dobru, v němž kotví zmítaný život. Pohrdá snad naděje tímto životem tím, že odnáší naše naděje vzhůru?

Nepohrdá životem v jeho vlastní povaze, naopak rozmnožuje život a dává mu tajemství trpělivosti ve zlu a utrpení, pohrdá životem ponechaným sobě samému, oddáleným od Původce a Cíle života, kde není klidu, nýbrž jen věčné umírání.

Dr. Habáň O. P.

VĚTŠÍ JEST LÁSKA

Jedno jest potřebné. A nejvíce na ně zapomínáme. Tolik se dnes mluví o potřebě apoštolátu, podnikáme všechno, abychom zachránili, jak se říká, co se dá zachránit, ale zapomínáme, že Bůh nežádá si od nás zmatku, neklidu, že si nežádá od nás, abychom převraceli svět, nýbrž abychom nejprve

sebe přetvořili tak, aby náš život byl jediný úkon lásky nadpřirozené k němu.

Vím, že totéž říkají ti, kteří skrývají svou lenost, svou pohodlnost, že ti převelmi rádi opakuji něco podobného. A tito lidé diskreditovali též tuto myšlenku: že, kdybych lásky neměl, nic nejsem. Jsou totiž dobráci, kteří všem, kteří pracují, předhazují, že nejprve třeba pracovat na sobě a že pak možno přikročit teprve k práci pro druhé, a proto opatrně ani na sobě pracovat nezačali, raději se do lásky k Bohu příliš nenutili, aby jim snad nehrozilo nebezpečí lásky skutečné, lásky nezlžné, lásky, která dovede celého člověka pro sebe uchvátit a dávat mu podnikat věci neuvěřitelné, nemožné a vznešené kývaly vyděšující. Proč tolik zde zdůrazňuji potřebu nejprve skutečné, vesměrné lásky k Pánu Bohu? Protože vím, že ti, kteří opravdu přetvoří svůj život podle lásky k Pánu Bohu, aby všechno z této lásky vycházelo, nesloží jistě ruce v klín.

Toto je tajemství světců, kteří se dlouho připravovali, dlouho Boha ve své duši poslouchali, dlouho se mu připodobňovali, a pak propukl v jejich nitru žár k tomuto Bohu tak milovanému, že jim nestačila celá země, že se řítili mezi klidnými, dobře trávicími křesťany jako požár všechno sežehující, a strhovali, co jenom jim stálo v cestě pro Boha.

Svatost, dokonalá láska k Bohu, není nebezpečím pro apoštolát, nýbrž jest první, základní podmínkou vážnosti, zdaru a požehnání vši práce pro Boha, jak se říká, a pro nesmrtelné duše.

V lásce Boží jest, jak praví Kristus Pán, celý zákon a proroci (Mt XXII, 35). Mluje-li kdo mne, zachovávej přikázání. A plnost zákona je pro svatého Pavla láska . . . , o níž jinde dí svatý Pavel, že jest svazkem dokonalosti.

Proto zcela správně můžeme říci: Láska jest všechno, protože řekl svatý Pavel: . . . lásky pak kdybych neměl, nic nejsem!

Láska k Bohu! Kdybychom domyslili tuto strašnou

skutečnost, musili bychom na věky býti zdrceni její velikostí! Tvůrce, Bůh, vyzývá člověka k lásce! Víte, co je láska k Bohu? Bůh nevolá ke strachu, nevolá jenom k plnění přikázání, nechce jen klanění, nýbrž chce, aby se celý poměr člověka k Bohu vyjádřil láskou. Láska jest přátelství, láska jest obcování, jest spojení dvou. Spojení slabého tvora s nejvyšším Božím majestátem. Miluj mne! volá Bůh. Ne: Strachuj se mne, na kolenou prožij svůj život, nýbrž: Miluj mne!

Láska přátelská nutně žádá si jakéhosi společenství. Musí budovati na něčem společném, protože v lásce a přátelství musí býti vzájemnost. Bůh dal nám svou blaženost, své štěstí dal nám za podklad naší vzájemnosti, našeho společenství. Proto celý náš život má se řídití tímto cílem, On má nám býti nejvyšší blažeností, máme všechno jen tak oceňovati a všeho jen tak užívati, pokud jest cestou k dosažení této nejvyšší blaženosti, tohoto nejvyššího dobra, a všeho se varovati, co by nás připoutalo k něčemu, co není Bůh. Protože pak Bůh jest blažeností naprostou, proto láska k Bohu, k tomuto nejvyššímu našemu dobru, jež se nám podává, musí býti naprostá, musí jenom je hledati a všechno pro ně obětovati.

Nejvyšší Dobro-Bůh nikdy nebude od nás dostatečně milován, nikdy se naše láska nevyrovná jeho velikosti. Proto jest zde na zemi možný stálý vzestup, proto jest nekonečně dlouhá cesta k dokonalosti lásky, proto stále a stále můžeme ještě něco lépe, čistěji, upřímněji a nezištněji Bohu dáti. Proto nikdy nemůže říci křesťan: Již dosti jsem učinil, již dosti jsem Boha miloval. Již jsem mu dost sloužil. Nikdy si nezasloužíme dosti toho nejvyššího daru, jímž jest Bůh sám, On a jeho blaženost.

Proto je též láska nejvyšší ctností a proto jest ona matkou, vůdkyní, dokonalostí ostatních ctností.

Víra i naděje budou vyprázdněny skutečností, protože víra naše směřuje k Bohu neviděnému, naděje zvedá zrak k němu, jehož ještě nemá, láska

však se spojuje s Bohem samým, ne jako víra, která má za předmět Boha dávajícího nám pravdu naděje, jako Boha slibujícího nám dobro, kdežto láska se spojuje s Bohem samým. Láskou přebývá totiž Bůh v duši naší. Neříkám ovšem, že by duše přímo zde na zemi okoušela Boha přímo, jak falešná mystika ráda sní, ale přece podle učení sv. Tomáše jest Bůh ve spravedlivých, v těch, kteří ho nadpřirozeně milují, zvláštním způsobem. Výslovně říká, že je to jiný způsob (i. q. VIII. a III. q. 43) přítomnosti, než jest způsob, jímž jest Bůh ve všech věcech.

Bůh jest v duších spravedlivých jako předmět podaný k poznání a okoušení. Ne ovšem přímo, ale přece jenom takovým účinkem Božím, že duše tuší Boha, jako by již potřebovala jenom poslední záclonu roztrhnouti.

Tak vznešená jest nadpřirozená láska k Bohu. Je vyšší než víra. Svatý Tomáš třebaže hájí přimát rozumu proti vůli všude a důsledně, přece zde činí výjimku. Tam, kde jest předmět nad rozumem, protože rozum stahuje předmět k sobě, tedy rozhodně způsob, jímž jest Bůh v duši věrou, nedostihuje způsobu, jímž jest Bůh v sobě. Láska však sama jest přitahována od předmětu a proto neskresluje jej. Proto je láska vyšší naděje a víry. Proto je v křesťanském životě láska k Bohu lepší než chladné rozumování o Bohu, jak praví Následování Krista: Lepší jest zajisté pokorný venkovan, který Bohu slouží, než nadutý filosof, který Boha nedbaje pozoruje běh hvězd.

Láska je tak potřebná, protože jest zdrojem, životem a tvarem všech ostatních ctností. Bez ní jsou dobré skutky nadpřirozeně beztvárné, bez ní nemají věčné ceny. Protože ona všem dobrým činům dává jejich poslední určení. Ona všechny dobré skutky zacíljuje k Bohu. Proto na všechny z ní padá Boží, věčný paprsek. Ona vede člověka, aby z lásky k Bohu žil, jak On nařizuje, protože ho miluje, varoval se všeho hříchu, který člověka od Boha

vzdaluje, aby všech věcí, schopností a hodnot tak užíval, aby mu vše pomohlo blíže k Bohu. Tak praví svatý Tomáš vykládaje slovo, že bez lásky nic nejsme. Proto říká právem svatý Augustin: Proto se mi zdá, že se dá vymezit pravá ctnost jako řád lásky. (De moribus ecclesiae l. I. c. 22.)

Vznešené povolání člověka, milovatí Boha. Vším, co je mu dáno do života. Vším a stále lépe, stále čistěji, stále dokonaleji. V tom jest celá naše dokonalost. Proto chci letos o této královně ctností psát. Abychom dovedli vším a ve všem Boha více a lépe milovatí.

Lásku k Bohu zdokonalovatí znamená zaměřiti do středu všech věcí, zaměřiti i svoji snahu o duchovní život do jeho pravého středu, totiž do Boha svého, jenž jest silou naší a zdrojem života jeho v nás, jímž jediné můžeme žítí a růsti.

P. Silv. M. Brait O. P.

POUTNÍK SE DÍVÁ NA ROSTLINY

Hrbí se, hrbí u vody vrby. Jádru jím vyhnílo — dutina v kmeni. Dovnitř sáhneš — tož tlení. Myslí si zima: Nemá už života krbál ten dutý.

V lednu sic vrba si nad vodou klímá, v březnu jí — nalitý mízou — zryšaví pruty.

Píšťalku z jednoho prutu uklepu si. To bude píšťalka pastýřská. A aby se nikdo nemýlil: bude to píšťalka apoštolská. K zoufalcům zazní takto:

I když je prohnílo v srdci jak v hrobě, je třeba jen dočkatí jara.

Z duše se vyřine míza kajících slz.

*

Tato růže v zahrádce má dvojí život: Je to šípový keř a madame Fouchée — je to pláň a roub.

Je to jako v duši: život přirozený a život nadpřirozený. Přirozenost — pláň, bujně sice, ale neušlechtilé. Nadpřirozenost — roub milosti, účast na božském životě.

A obojí život spojen, sloučen v život jediný.

Madame Fouchée kvetla celé léto bílými, trochu zarůžovělými květy.

Noční vlchřice. Kmen se odpoutal od kolu. Několik hodln se zmítal v dešti a větru. Byl to tanec smrti. Korunka štěpu tloukla do kolu. Znělo to jako nárazy suchých kostí. A k ránu — vyštíplý roub ležel na zemi a zkomolený kmen čněl truchle k nebi ještě nevyjasněnému.

Byla to smrt, ale nebyl to zánik. Keř vyhnal na plno plané své ratolísky. Byl zase tím, čím dříve býval — šípkovým keřem, rosa canina, růže psí, die Hundrose.

*

Procházím Odměrami. Staré vinice s kmeny silnými, křivolakými, rozsochatými. Pruty volně rostlé, nesvázané. A nové vinice s kmeny přízemními, nerozeklanými, tenkými. Pruty štíhlé, vysoké, bujné.

Réva — znak Krista. Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti, řekl Pán.

Jsme s ním spojeni. Žijeme v něm a on v nás. Je to spojení životné, vnitřní a ústrojné. Bez něho jsme mrtvi jako ratolest odříznutá od kmene.

A dívám se, co právě učinili vinaři. Révové pruty svázali slaměnými poutky. Jinak by rostl každý prut po svém, každý na jinou stranu. Nejedna by klesla k zemi pro přílišnou délku a zastíňovala by nadhlaví, které už je plné hroznů.

Pruty v jednotě — Pán se modlil, aby jeho věrní jedno byli. Podle toho poznají lidé, že jste učeníci moji, budete-li se milovati vespolek.

A co ještě učinili vinaři? Vrchy prutů — příliš dlouhé — srpem zutínali. Kdybyste se tázali proč, řekli by vám, že proto, aby se réva nevyčerpávala planými výhony a aby hlavy zesílily.

My jsme ratolesti. Naplano bují naše sebeláska. Pruty jsme my. Hlava je Kristus. Láska naše se vzmáhá. A láska Kristova zakrňuje. To je zvrácené. Svaté Marketě Marli pravil Pán: Věz, že čím více

se pohřžuješ ve svojí nicotu, tím více já se ponižuji, abych tě našel.

Lidé tohoto světa blouzní o svobodném rozvoji osobnosti: osobnost křesťana se rozvíjí tím svobodněji, čím více se v ní rozrůstá láska Kristova. Řekl to Jan: On musí růst, já pak se menšit.

Hle, jižní slunko rozehřívá viničnou kotlinu a dovaňuje, jak vinaři říkají, víno v hroznech. A zrnka jejich, doposud zelená a tvrdá, počínají se nalévat, žloutnout a měknout.

Požehnané ruce vinařů, které pečujete o symbol Kristovy lásky. Šťastní!

V révě jest obveselení srdce lidského.

★

Na čtrnácti stranách své knihy *Le double jardin* vykládá Maeterlinck o chrysantémách. Jsou mu typem květin, které se naučily poslouchat člověka. Jejich květ je tak proniknut lidským myšlením a chtěním, že je lze nazvat téměř lidskými. Povstaly z prostých květin vesnických zahrádek před sto lety a rozrostly se a rozkvetly pod rukama zahradníků v nesčíslné množství skvělých variet. Jsou to vážné, malé podzimní víly, stojící královsky pod velikými skleněnými zvonci, jako zakleté čarodějným heslem a ztrnulé ve svých tanečních pózách — ne, jsou to malé světlice, které poslouchaly hlasu věčné lásky, daly se proniknout zcela vůlí Boží a v paprscích milosti vše přetvořující a vše povznášející rozkvetly všemi barvami ctností.

Věčný Zahradník pravil svaté Kateřině Janovské: Má dcero, ať tě nikdo neslyší říkat: Chci nebo nechci!

A učinil ji chrysantémou.

★

Kvítí polní je všecko ostatní kromě chrysantém. Chrysantémy jsou květy, kterým člověk poroučí. Polní kvítí, chrpy, máky, pampelišky, stračky, čekanky jsou květy, kterých člověk neposlouchá.

Nepředou a netkají a přece ani Šalomoun ve vši slávě své nebyl tak oděn, jako jedno z nich.

Nepečujte o oděv svůj! tak učí polní kvítí. A člověk neposlouchá. Pečuje úzkostlivě. A přece Otec nebeský ví, čeho potřebuje člověk. Pečuje příliš. A přece všechna krása dcery královské je zvnitř.

Tělo je ověšeno hedvábím. A duše nemá lásky.

Nikdo neposlouchá polních květin. Nedivme se, že ani básník už nedovede uhodnouti, k čemu jsou. Uchovávají věrně tajemství svého neznámého úkolu, praví o nich, představují však určitou myšlenku, důsledné chtění, nezničitelný úsměv země.

Člověk jich neposlouchá. A jdeš-li zrána poli, vidíš, jak v jejich kalíšcích se třpytí rosné slzy. To květiny pláčí jak zoufalé, mladé učitelky, které si nedovedou udržet kázeň ve třídě.

*

Žlutá se zrající pšenice. Cosi se vine po štíhlých stéblech. A kvete to nálevkovitými květy. A ty květy jsou bílé nebo růžové. Jsou otevřeny jako dlaně žebrajících.

Pšenice zraje. Značí Krista obětujícího se. Nezapadne-li zrno pšeničné do země a nezemře, nepřinese užitku.

Značí Krista dávajícího se za pokrm duší.

Svlačec se ovíjí okolo stébla: toť duše hledající a mlující Pána.

Mnozí se blíží k němu, aby ho slyšeli, jako Magdalena. Jiní, aby byli uzdraveni, jako žena krvotoká. Jiní, aby se mu klaněli, jako Magové. Jiní, aby mu sloužili, jako Marta. Jiní, aby překonali svoji nevěru, jako Tomáš. Jiní, aby ho pomazali vonnými mastmi, jako Magdalena, Josef a Nikodem.

Ale jeho božská Sulamit ho hledá, aby ho našla, a našedši ho, nechce nic jiného, než objímati ho:

Hledala jsem ho, ale nenašla.

Našli mě ponocní, hlídači města.

Zřeli jste toho, ježž miluje duše má?

Sotva jsem od nich poodešla,
našla jsem toho, jejž miluje duše má.
Chopila jsem jej a nepustila.

(Velepíseň 3. 3—4.)

★

Tráva je všude, kam pohlédneš. A tráva není asi jen k tomu, aby ji sežrala sousedova kráva.

Co je zelené, znamená naději, život, skutečnost.

Mystickové jsou pozorovatelé celkem nevědečtí, asi jako básníci. Vědec mikroskopuje a analyzuje. Vědec rozebírá květ petrklíče chladně a bez citu. Básník vrátivší se z přednášky Darwinovy, napsal o něm verše:

Petrklíč na břehu řeky
byl mu žlutým petrklíčem
a nebyl ničím jiným.

Stupnice je taková: kráva bylinu žere, botanik ji analyzuje, mystik se na ni dívá.

Kontemplace je dívání.

Tráva je zelená. To je poučení, že země tato jest zemí naděje, kde nemáme města zůstávajícího, nýbrž vyhledáváme budoucího. (Žid. 13. 14.)

★

Hm, řekne botanik, vy jste mě, pane, přirovnal ke krávě, jako bych já nic více nevěděl o bylinách než ta kráva. Platí to však o vás, ne o mně.

Co vidíte? Že tráva je zelená. To přece vidí kráva také. Kdybyste byl moudřejší, dal byste si ode mne vypravovat zajímavé věci o rostlinách. Rostliny jsou bytosti velmi inteligentní, pane. Jsou neuvěřitelně vynalézavé v úsilí o dobytí zemského povrchu a o rozmnožení svého bytí. Jejich osud jím v tom brání: kořeny svými jsou nehybně připoutány k půdě. Vědí, čemu se mají vzpírat: všechny síly své soustřeďují, aby osudu svého kořene ušly květem. Zkoumáme-li úpravu květin, výzbroj

plodů, ochranná opatření a konečně úžasná zařízení rostlin, zvláště vstavačovitých, k vzájemnému oplozování květů pomocí hmyzu, všude shledáváme účelnou snahu překonat osud. Každý květ má svou myšlenku, svou zkušenost, které užívá ve svůj prospěch. A srovnáme-li mechaniku květů s lidskými vynálezy, vidíme, že květy měly dokonalá zařízení již v době, kdy člověk užíval jen nemotorných nástrojů kamenných.

Pozorujeme-li na příklad, jak *Coryanthes macrantha* láká včely, můžeme pokládati téměř za dokázáno, že květy znají a dovedou využítkovati vášní hmyzu. Vstavač *Coryanthes* láká včely sladkou vůní šťavnatých výrůstků a počítá s tím, že včely se budou tlačit v jeho květu, až jedna spadne do nádržky s čistou vodou, a jsouc nucena vyléztí určitým východem, dotkne se pestíku a popráší se pylem. V jiném květu pak včela taková stejným způsobem oplodní pestík. Toto zařízení, v němž ona tekutina není určena k lákání hmyzu, nýbrž jen k tomu, aby se v ní omočil, lze nazvat přímo ďábelskou kombinací a macchiavellským plánem.

— To je velmi zajímavé, praví kontemplátor, a uniká to ovšem oku neodborníka. Co však soudíte o původu inteligence rostlinné?

— O tom jsem nepřemýšlel.

— Nezdá se vám, že je dána rostlinám inteligencí svrchovanou?

— Co míníte inteligencí svrchovanou?

— Boha.

— Té hypotézy nemám zapotřebí.

— Vidíte, sousedova kráva také ne.

★

Drobounké kvítky pampelišky jsou stěsnány na rozšířeném lůžku v maličký úbor podobající se jednému květu.

Pampeliška je hvězda zelených mezí. Své pokoře se naučila ode hvězd.

Hledíš na Polárku a vidíš jen jedinou hvězdu — a přece jsou to hvězdy tři.

Díváš se na pampelišku a myslíš, že je to jediný květ, a je to květů množství.

Pampeliška je žákyní hvězd a proto svítí jasné žlutým světlem.

Moudrost její je nebeská. Velikost její je v prostotě.

A její plody jsou nažky s bílými chocholky sestavené v bílou kouli. Zavane větřík — i rozletují se. Zobrazují učedníky, které Pán poslal bez mošny a bez obuvi do světa. A větřík je Duch svatý, který vane, kde chce, a slyšíš jeho hlas, ale nevíš, odkud přichází a kam jde.

A větřík nese nažky na místa suchá i vlhká, měkká i tvrdá, hostlná i nehostlná, úrodná i pustá, blízká i vzdálená. A ony letí, kamkoliv je nese.

Dvě slova pro tebe, duše kněžská:

Letí
kamkoliv.

Dominik Pecka.

HROBY BOHATÝRŮ V ŘÍMĚ

HROB SV. BIBIANY

Kostelík, ve kterém odpočívá tělo této mladistvé mučednice, je tak nepatrný a zvenku tak neúhledný, že do něho běžný turista nevzkročí. A přece se honosí pokladem, jakých není v Římě mnoho. Je v něm uložena celá jedna rodina: svatá Biblana, její sestra Demetria a její matka Dafrosa, všechny mučednice. Také otec Flavlán byl za víru v Krista Ježíše umučen, ale nevíme, kde byl pochován a co se stalo s tělem jeho.

Byli umučeni za císaře Jullána Odpadlíka od římského gubernátora Apronlána. Otci Flaviovi byl rozžhaveným železem rozdrásán a spálen obličej,

takže bolestem podlehl; matce Dafrose byla sřata hlava. Dcerám, které byly mukám rodičů asl přítomny a které se jimi netoliko nedaly od víry odvrátit, ale byly v ní utvrzeny, odňal dobrotlivý gubernátor Apronián všecko, co po rodičích zdědily, a vydal je bídě, nouzi a hladu. Po měsících utrpení dal Je předvésti a laskavě se tázal, zda trvají ještě při křesřanské pověře. Demetrii vysílena klesla soudci k nohám mrtva. Bibliána znovu vyznala víru v Krista a byla za trest předána perversní ženě, která ji měla svěsti k neřestem, což bylo marným namáháním. Proto ji dal Apronián přivázati nahou ke sloupu a mrskati řemeny a olověnými bodly, až vypustila duši.

Nelze si věru mysliti krásnější slávy pro rodinu, než byla sláva rodiny, kde otec, matka a dvě dcery byly z lásky k Ježiši Kristu umučeny. Jaké štěstí pro rodiny římské, že smějí uctívat jejich hrob a učit se od nich křesřanskému heroismu. Památka naší mučednické rodiny byla skutečně hned od počátku slavena a římská matrona Olympla dala na místě, kde stával dům mučedníků, postaviti kostelík, který byl papežem Simpliciem v pátém století zasvěcen svaté Bibliáně. Papež Urban VIII. dal mu nynější podobu podle nákresů 26letého Berniniho.

Vejděme do kostela uctít matku a dvě její dcerušky. Kostl jejich jsou uloženy pod hlavním oltářem v krásném, bílém alabastrovém sarkofátu, který původně sloužil za vanu v některých římských lázních. Na oltáři stojí v nadživotní velikosti Berniniho socha svaté Bibliány. Mučednice obrací mírně hlavu k nebi, v levici drží palmovou ratolest, pravici lehce opřenou o sloupec děkuje Bohu, že směla pro něho trpět. Roucho, kterým je oděna, je po způsobu Berniniho samý krásný záhyb. S tváře září čistá a prostá duše dívčí. Čím déle se na sochu díváte, tím více se vám líbí přirozeným, živým a důstojným postojem a výrazem.

Škoda, že je kostelík tmavý a krásná tato socha málo vyniká. Nalevo od vchodu uctivě se chová

sloup, ke kterému prý byla blčovaná světlce přivázána.

Kostelík má tři lodí od sebe oddělené osmi mramorovými sloupy s korintskými hlavicemi, pocházejícími z některé starořímské budovy. Po stěnách hlavní lodí nad sloupy jsou výjevy ze života svaté Balbiny. Obrazy vlevo maloval slavný Pietro da Cortona, obrazy vpravo Ciampelli.

Asi dvě minuty od kostelíka svaté Biblány stojí v troskách chrám Minervy, zvané „medica“. Ale není to chrám této bohyně, jak budovu jmenovali po staletí, je to zbytek obrovského vodojemu, asi Nymphæum Alexandri, po Pantheonu největší kopulová stavba z dob císařských, pro svou zajímavou konstrukci uměleckou pilně studovaná staviteli, zejména renesančními.

Než opustíme hrob naší rekyně, pomodleme se s církví svatou: „Bože, dárce všeho dobrého, jenž jsi v služebnících své Biblány s květem panenství palmu mučednictví spojil, myslí naše na její přimluvu spoj se sebou poutem lásky, abychom po odstranění nebezpečí dosáhli odměny věčné. Skrze Pána našeho . . .“.

P. J. Hudeček C.Ss.R., Řím.

MISIE, UNIONISMUS

Myslím, že jest málo slov, která probudí hned zájem, jako slovo misie. Obsah slova se již téměř všeobecně tak zúžil, že každý rozumí misiemi především apoštolskou práci u národů nevěřících. V tomto smyslu se jimi míním obírat i zde.

Misie obvykle budi představu vážného vousatého kněze s křížem za pasem, nebo usměvavé sestřičky, či všeuměla bratra pomocníka v dalekém, podivném kraji, mezi ještě podivnějším a nám záhadným lidem; romantika ciziny často končící zuřivým pronásledováním nové víry a potom vítězstvím pravdy. Ale vedle toho romantického, chcete-li dobrodružného, co vždy budi zájem, jeli-

kož otvírá dveře fantasil, cítíme podvědomě cosi více: že jde o plnění prvního úkolu církve: „Jděte a učte všecky národy!“ Duše se dotýkají perutě sláků — oriů Kristových.

Je více důvodů, pro které bychom měli mít živou účast na misijním díle. Vzpomenu na příklad na náš dluh Pánu za milost, že od prvních dnů svého bytí jsme ve styku se zjevením a že tak záhy jsme se stali občany Boží obce a dědici slávy nebes. Jiný důvod: radost nad rozšířením slávy Boží mezi lidmi. A ještě jiný důvod: živé členství v tajemném těle Kristově; členství, jež svou životnost projevuje tím, že cítí, co se děje v celém těle i v jednotlivých údech. Dnes až příliš pochybí mezi katolíky církevního cítění — snad takto lze vyjádřit latinské *sentire cum Ecclesia* — Jinak by přece nebyly možny největší nemožnosti, že by katolíci biblicky řečeno smlnili, to jest žili v nejdůvěrnějším styku s úhlavními nepřáteli církve, nebo byli nadšenými hlasateli a konateli „soukromosti“ náboženství či dávali přednost rozumu a slovu každého nekatolíka nebo zavírali měšec před církví a jejími dobročinnými a výchovnými zřízeními a vyprazdňovali své truhly ve prospěch světa; ani by nebylo katolíků, kteří valí všechn kal na svou církev a zůstávají za ptactvem nebes a hovádky země, jež neznečišťují svého hnízda. Podobné momentky by mohly jít dále.

Misle jsou, vedle jiných ovšem, znamením života církve. Kdyby církev přestala hlásati nevěřícím evangellum, byla by duchovní mrtvolou. Nezáleží, jaké barvy jsou nevěřící a jaké zase hlasatelé mislonáři. Dnes hlásají bílí barevným a nemůže přijít den, že barevní ponesou zpět Pravdu bílým? Církev od prvních letnic nepřestala vésti misijní činnost a do konce světa v ní neustane. Což může strom zastavit svůj růst? Je jakýsi cizokrajný strom, který tvoří vlastně celý háj; vyrostlá větev se totiž sklání k zemi, zakořeňuje se, zase roste vzhůru a nové sklonění větve. Jenom opakování podobenství o zrnku hořčičném. A vybijte hlavní strom, za-

nedlouho zase budete mítl háj vyrostlý ze zapomenutého stonku. Neboť církev jest živa, založil ji Život.

*

Žijeme svátostným životem církve; chceme však také mítl podíl na jejím vnějším vzrůstu jak u nás, tak i v dalekých krajích. Tož vstaneme všichni a půjdeme do misí? Nebo založíme zoufale ruce a řekneme si: „Leda nějaký groš či kouli stanlou nebo balík špatně nastříhaných známek bude mým podílem na misích!“?

Poučme se od vojáků. V předním zákopu, kde to nejvíc praská a kde se otvírá za boje peklo, bojuje a trpí pravý dobyvatel a obsaditel; na něm popředně závisí dobytí či nedobytí nepřátelského území. Ale nebojuje sám: v zadních liních, často za horami a doly stojí dělostřelecké kusy, které ze svého neviditelného postavení zasahují nepřítele v nejcitlivějších místech, nad mraky se vznášejí oceloví ptáci, kteří jsou zrakem bojujících a smělým vzmachem útoku, a ještě dále v zázemí od bitevního území celé řady drobných pomocníků a pomocnic chystajících zbraně a potravu a zkrátka vše, čeho bojovníci potřebují a přece na to kdy nemají. Ti všichni bojují s dobyvatelem a s ním jsou vítězi.

V prvním zákopu stojí mislonáři a misijní sestry a všichni přímí pomocníci; obsazují území dobyté. A s nimi zdaleka útočí, kdož nemohou býti v předním zákopu. Bylo vám snad podivno, že sv. Terezie Ježíškova, řeholnice, která za živa nepřekročila po slavných slibech prahu klausury, byla prohiášena ochránkyní misí? To církev potvrzuje, že každý může býti účasten na šíření království Božího, na útoku proti pohanství stejně — v jistém smyslu — jako mislonář v nejvzdálenější zemi: útočí neviditelnou stělou dobrého skutku (modlitba, půst a almužna) proti nepříteli, rozbíjí jeho pevnosti. Nejednou se mislonáři díví neočekávanému vítězství Kristovy pravdy tam, kde se dalo nejméně očekávatl. To

Boha uprosily neznámé a skryté apoštolské duše, aby zapálil a zbořil svou milostí pevnost zla. Jaký jiný důvod by také měla usilovná snaha misionářských biskupů o založení výlučně rozjímavých klášterů v misionářských územích, ne-li aby z výšin pozorovaly postavení nepřítelova a ničily tepny jeho bojové schopnosti. — Jaké bylo povolání Pavliny Jarricotové či Marie Terezie Ledóchowské, které církev nutkána hlasem všech údů míní zvednouti na oltáře? Drobné pomocnice, a přesto je jejich misionářské dílo velké.

Pro útěchu a pro osvětlení píší řádky užitého válečnictví pro náš katolický život. Že každému z nás se otevírá jedno pole, kterékoliv. Že na něm můžeme pracovat pro Krista Krále. A že jsme povinni zúčastnit se díla misionářského.

Bohužel, méně sluchu nachází slovo, s ním přirozeně sama myšlenka, unionismus. Zde nemá fantazie otevřené brány, zde očitě není tolik změny a různosti; ale je to bolest nejvnitřnější, a proto snad uniká pozornosti mnohých. Roztržena jest suknice nesešíváná! Zlomena nejvíce žádaná a nejpotřebnější jednota Kristovy církve. Teprve až zraky poznávají sílu jednotnosti v Trojici, až se rozhoří srdce Ježíšovou velekněžskou modlitbou za jednotu učedníků a až vysvitne v zatemnělých mozcích, že církev může a musí býti jen jedna ve svátostech a v učení a také i v hlavě, potom snad bude to slovo bližší, zvláště nám, kteří máme s Poláky a katolickými Jugoslávci první povinnost ke slovanské většině rozkolnické církve. Ano, pravosláví, naše sestra, avšak svedená svůdcem, uprchlá mocí Otce a proto stále hanobená otroctvím světské moci, bujícími bludy a novými rozkoly. Neboť pravosláví chybí síla jednoty.

Miliony duší pokřtěných stojí na hranicích obce Boží, nekonečná řada údů jest jen vláskem připoutána; tajemné tělo Kristovo stále krvácí z hluboké

rány, jaké jí nemohlo připravit žádné bludařství — a my, jako by ničeho nebylo. Stále Matka pláče a ohlíží se za svými dětmi, volá za nimi . . . Volá na nás: Modleme se za rozkolníky, aby Je Pán Bůh ráčil přivést k církevní jednotě! My jsme hluší. Snad za to, kromě ještě jiných stejně velkých provinění, nás Pán trestá danajským bohatstvím církeviček bludařských, které docela rozbíjejí jednotu království Božího.

★

Není pozdě! Můžeme začít dnes; v tuto chvíli můžeme zbožným vzdechem: Pane, dej jednotu křesťanstvu pravověrnému! Království tvé přijď všemu světu vyrazit válečným pochodem bojovníků Božích dobývat celého světa a dávat mu jednotu sladkého Jha Kristova! Josef Papica.

PŘÍKLAD

V životopisech svatých čteme úžasné věci. Lidé světští, jejichž zájmy nesahají nad peněženku, arci řeknou: nesmysly. Nemůžeme se jim divit; vždyť věci Boží jsou světu skryty jako krásy přírodní vězní. Pročež děkujeme Bohu, jestliže jsme byli ze světa vyvedeni a víme, co jest svět a jeho mínění a co jsou proti němu miláckové Boží, jejich životy.

Proč tak mnozí byli nespokojeni se světem, až z něho uprchli? Protože svět dával jim falešné a klamné dary: v sladkých rozkoších hořkost, v požitcích smyslných nemoc a smrt, v práci únavu a vysílenost — a protože oni to vše poznali skrze lásku Boží, skrze svědomí, jež jest hlasem té lásky v duších, a protože toho hlasu nepřehlušovali křikem odporu, ale uposlechlí. Potom tedy byli vyvedeni ze světa a stali se svatými.

Kterak to, že se stali svatými? Protože Bůh jest svatý, i ti, kdož láskou jeho dali se zaplnit, zasníví Bohem. A co myslíte, jakou myšlenkou zaměstná-

vali se tito křesťané opustivší svět od oné chvíle, kdy je láska Boží zavolala? Myslím, že

úsilím: Boha nade všechno milovat, dáti se vésti Duchem svatým — a

myšlenkou: svou lásku k Bohu vylévat skrze bližní, aby též oni došli posvěcení, a to především příkladem.

Svatí tedy, vykonávající rozkazy lásky Boží, byli příkladem všem, kdož s nimi obcovali, všem, kdož je viděli a slyšeli, i všem, kdož se o nich teprve dozvěděli od jiných skrze vypravování aneb zprávy písemné. A poněvadž byli Bohem proniknuti, příklad jejich měl moc Boží. Jejich pohled, jejich slovo a čin — to vše působilo drtivě na hřích a svět. Hříšníci se káli, neznaboží se obraceli a zůlivci krotli. Čteme-li životopisy svatých, dovídáme se, že všichni byli apoštoly, ne-li v kázáních, jistě v příkladu. Celý jejich život byl jediným slovem, a to slovem mocným, před nímž se nikdo neskryl, aby je neslyšel, a před nímž nikdo nemohl býti ve zlém tak zarputilý, aby nepovolil. Tedy jejich život se všemi podrobnostmi to byl, který působil obrácení duší, protože byl opakováním života Kristova. Jím Kristus žil znovu příkladem ke spáse mnohých.

Co se vám zdá? Můžeme mluvit jen o svatých, kteří byli, a podívat se jim, nebo také o svatých, kteří jsou a kteří se zcela podobají těm, kteří byli? Jistě že — musíme věřit ve světců přítomného věku, neboť svatost není výsadou, nýbrž příkázáním. Křesťanství by nestálo, kdyby nebylo duší, žijících Kristu. A nestála by církev, kdyby nebylo katolíků, těch, majících vpravdě obecnství s Otcem na nebesích. Podívejme-li se svatým, kteří byli, podívejme se jim jako živým, stále rozlévajícím svatost i na nás.

Svatí zajisté především mají nás pohnout k touze po svatosti. Vždyť jejich příkladné životy jsou vybídnutím, abychom zcela následovali Pána jako oni následovali. Životy svatých, to jsou volání bratří na tutéž cestu za Kristem. Kolik katolíků dnes

slyší jejich hlas? Jest pravdou, že Kristus volá si duši sám, ale zkušenost učí, že duše často důvěřuje více duši nežli Nejvyššímu. Proto jest dobře, když též volají svatí, duše duším zcela podobné, ale přeměněné, vydávající svědectví Pánu. Jest ovšem dosti hluchých, avšak věřme raději, že jest více slyšících.

Zdalipak my jsme z těch, kteří slyší hlas Kristův: Pojdte ke mně . . .!? A nedbáme-li mnozí hlasu Pána, zdalipak dáme na svědectví bratří: Nezbohatli jsme, leč v Kristu; nenalezli jsme radosti, leč v Kristu; nejsme živi, leč Kristem!? Chci věřit, že každý z nás říká si v duši: Půjdu za tebou, Pane! — a cítí tak mocně, že k ničemu jinému se nemůže rozhodnouti — a na svědectví svatých že odpovídá: Opravdu — Bůh budiž mým životem!

Tak je to dobře. Jsme jedna rodina. Spějeme všichni k svatosti Kristově. I my máme býti synové Boží, protože Bůh jest Otcem naším. Abychom dosáhli tohoto synovství, to musí býti naším úsilím. Je potřebí apoštolů. To znamená: je potřebí svatých, je potřebí životů v Bohu, je potřebí duším bloudícím světla příkladu, je potřebí ukázati jim směr životem. Církev slaví památky velikých světců a dává čísti jejich životopisy. Proč? Protože jsou jasným příkladem nám, moderním, abychom se jim podobali. Nikoliv strach před svatostí, ale touhu. Strach mají ďáblové. K touze nás matka církev vede. Kdo myslí jinak, ten se klame.

Všude mezi námi mluví se o apoštolátě. Všichni chceme pracovati, ale nevíme jak. Budeme snad zakládati nové spolky, anebo budeme vstupovati ze spolku do spolku? Nikoliv! Především je třeba, abychom rozuměli hlasu církve. Víme ze zkušenosti, že, ačkoli hlas její slyšíme, nedbáme nebo jen velmi málo a nesnažíme se jí uposlechnouti. To je ta velká chyba, že vřelé vybídnutí odmítáme vlažností a slnné volání hluchotou. A přece nás církev volá k těm největším věcem: zve nás jménem Ježíšovým k hostině nebeské, k obecenství s Pánem

nebe a země, volá nás na srdce Ježíšovo a nabízí nám svobodu dětí. Ale my si neuvědomujeme, že skutečně jsme dětmi, a to hloupými a vzdorovitými, nýbrž vynášíme se pyšně, že jsme dokonalí. Proto budme již jednou opravdu dětmi a žijme jako děti: v čistých radostech, odvislých na lásce Otcově. Budeme-li dětmi vůči Bohu a vůči církvi, budeme mít i lásku, Jež se bude rozlévat do celého světa. To bude ten pravý apoštolát.

Mnozí prosí Boha o světce. Ano, prosme na modlitbách o ně, avšak žádejme především sami jimi býti. Prosme Boha, aby nás zaplnil láskou, dejme se zcela jeho vedení a čerpejme z pokladů jeho moudrosti. Jako má moderní pohan a světák ctižádost, tak měj katolík touhu po svatosti. Skrze tuto touhu dojdeme k účinnému apoštolátu příkladu. Ona bude usměřovačem všech našich sklonů, zálib a vlastností dobrých a bude působiti všude: při řeči s představeným, při práci se spoludělníky, v životě rodinném a v kruhu známých — i mezi cizími. Tuto touhu v nás musí býti vidět. Ve chrámě jí musíme planouti jako pochodně, na ulici pak musí ona formovati celou naši bytost a v obcování s bližními musí se vylévat myšlenkami, slovy i skutky. Všichni, kdož se odcizili Kristu, skrze nás musí se navrátiti. Oni nyní holdují světu, ale jejich radosti jsou trpké. Oni o tom vědí, oni se trápí, i proto, přijdou-li s námi do styku, nechať ihned vytuší, že nemáme nic společného s hořkostmi světa, že máme bohatější a krásnější zkušenosti se životem, se životem v lásce Boží. Naše projevovaná radost ať je blaživá, náš úsměv opravdový a celé naše chování nechať vyznává jediného Pána našeho Ježíše Krista. Ač v naší přítomnosti nemusí býti jméno Spasitelovo ani vysloveno, přece jen skrze náš příklad bude častokrát vepsáno v srdce odpůrce, takže v myšlenkách bude je slyšet.

Jan Rubin.

CÍRKEVNÍ ROK

Svátkem Zjevení Páně (Epiphania Domini) dostupuje vánoční oslava svého vrcholu. Je v něm i obsah celé doby povánoční a proto se slaví Zjevení Páně tak slavným způsobem — svojí oktávou druhého řádu převyšuje Zjevení Páně slavnost Narození Páně, Jež má oktávu třetího řádu. V den obřezání vidíme dílo Spasitelovo jako dílo bolesti, na Zjevení Páně se nám zjevuje Kristus ve svém trojím úřadě, jímž dokonává vykoupení a v něm pokračuje. Oslavujeme příchod tří učených mužů od východu, křest Kristův v Jordáně a první zázrak Spasitelův při svatbě v Káně. Jako král světa se zjevuje Kristus, když přicházejí představitelé vzdálených národů se mu poklonit; jako velekněz, když proměňuje vodu ve víno; jako prorok při svém křtu v Jordáně, kdy Otec nebeský sám mu vydává svědectví a přikazuje ho poslouchat.

Svátek Zjevení Páně ukazuje křesťanovi, jakou úlohu má splnit v době vánoční až do devítníkové neděle: Má ukázat, že duch Ježíšův v něm žije věrou a sjednocením jeho vůle s vůlí Boží; má se upevnit ve víře v Ježíše a jeho království, poznávat Boha, myslit a žít z víry. Zjevení Krista Pána v duši Je to tedy především doba víry.

Vigilie Zjevení Páně má povahu sváteční, nikoli feriální; proto není dnem postním. Její hodinky se připínají k oficiu vánoční oktávy. Vždyť dnem Narození Páně počíná i jeho zjevení. To nám chce také říci evangelium tříkrálové vigilie, jednajíc o návratu z Egypta: Dorůstající Spasitel se stále více zjevoval Židům a pohanům a má vyzařovat stále více a více i z našeho života. Poznejme, že jsme dítkami Božími, a žijme v duchu Syna Božího!

V tuto vigiliu Zjevení Páně konává se trojí významné žehnání, totiž žehnání vody, žehnání zlata, kadidla a myrhy a žehnání domů. Jest obyčejem v církvi, že podobná žehnání a svěcení se konávají pravidelně o vigiliích, a je v tom patrná snaha cír-

kve poskytnouti svým dětem novou možnost přípravy na následující svátek.

Žehnání tříkrálové vody patří k nejvelkolepějším obřadům toho druhu. Ježíš se nám tu zjevuje také jako Vykupitel hmotného světa, jak to po prvé ukázal při svém křtu v řece Jordáně. Vybavuje hmotu z moci hříchu, takže tato se stává nositelkou milosti a lidského posvěcení. Sestupuje do vody při svém křtu a „nebyla to voda, jež ho očistila, nýbrž Kristus očistil vodu,“ praví sv. Augustín. Toto posvěcení vody křtem Kristovým dalo podnět k svěcení vody na vigilii Zjevení Páně. Zvláště ve východní církvi se koná s velikou slávou, a zdá se, že z východu přešlo také do západní církve, kde se však nestalo všeobecně závazným předpisem.

Někde se žehnají o vigilii tříkrálové také dary, jež přinesli učení mužové z východu novorozenému Spasiteli, totiž zlato, kadidlo a myrha. Zjevení Páně je sice svátek kolektivní, obsahující tři tajemství, jak bylo výše podotčeno, ale událost klanění tří východních magů zatlačuje skoro úplně oslavu dvou zbývajících tajemství. Kristus se začíná zjevovat lidstvu, vzdychajícímu po vykoupení; magové z východu jsou představiteli nevykoupeného lidstva a svými dary vyznávají potřebu vykoupení. Svatí Otcové i liturgie vidí v těch darech významné symboly. Svatý Augustín praví, že dary magů byly plny božského tajemství: Obětujíce kadidlo, vyznali Bohu příslušející úctu, zlatem královskou důstojnost, myrhou pohřbení jeho těla, za nás vydaného na smrt. Je třeba, abychom i my poklekli u jeslí a obětovali svému Králi srdce, lesknoucí se láskou jako zlato, plné vůně opravdové zbožnosti, očistěné pokorou a kajícností. Potom se i v nás zjeví Kristus jako náš Král.

Význam těchto žehnání se má vyplnit. To nám praví vykropování a okuřování domů na vigilii (nebo ve svátek) Zjevení Páně. V našich krajínách píší se při tom na domovní dveře křídou, rovněž na vigilii tříkrálovou posvěcenou, jména tří učených

Východňanů, jak nám je podání dochovalo. Naznačujeme tím svoji ochotu obětovati vždy a ve všech životních okolnostech Spasitelů svoje zlato, kadídlo a myrhu; zároveň nám mají ta písmena připomínati vděčnost za povolání do církve, jehož se máme ukázati hodnými.

Po evangellu slavné mše svaté se ohlašují velikonoce a ostatní pohyblivé svátky tohoto roku. Už od pradávna ohlašovali biskupové věřícím na svátek Zjevení Páně velikonoce a začátek postní doby zvláštními pastýřskými listy. Věřící měli věděti, jak se bude Spasitel zjevovati v následujícím církevním roce a jak se má zjevovati také v jejich srdci. Z Afriky přešel tento zvyk na západ a stal se ponenáhlu závazným. Ohlašování se děje po evangeliu, radostném poselství, jehož jsou svátky jenom rozvinutím.

Délka oslavy prvního ústředního svátku, jež po něm následuje, je určena každoročně počtem neděl po Zjevení Páně. Jejich počet kolísá podle toho, kdy se slaví velikonoce, není však nikdy větší než šest. Tato oslava nám předvádí život Vykupitelův, jak se opakuje v církvi. První a druhá neděle nám zjevují osobu a úřad Kristův, ostatní neděle jeho říši. Proto je mešní formulář posledních čtyř neděl — vyjímaje kolekty, epištoly a evangella — stejný a proto se mohou tyto čtyři neděle také slaviti po Duchu svatém, jestliže doba před devítníkem nestačí. V tom případě chápeme království Kristovo nikoli jako ohlašované, nýbrž jako uskutečněné. První dvě neděle po Zjevení Páně se však musejí slaviti vždycky před devítníkem, a nutno-li pro krátkost doby druhou neděli vypustiti, oslaví se liturgicky v některý volný všední den v týdnu před devítníkovou nedělí.

Tato následná oslava prvního ústředního svátku církevního roku je jenom rozvinutím svátku Zjevení Páně, jenž sám zdůrazňuje hlavně královský úřad Kristův.

V oktávě zjevení Páně vystupuje více prorocký

úřad Spasitelův do popředí, na druhou neděli po Zjevení Páně jeho úřad kněžský.

V neděli v oktávě Zjevení Páně vidíme Spasitele ve chrámě jerusalemském, plného božské moudrosti, která po prvé oznamuje svým posluchačům vůli Otce nebeského; vidíme ho prostřed svaté rodiny nazaretské, jež tuto vůli Boží tak dokonalým způsobem plnila a všem křesťanským rodinám dala příklad, jak i ony mohou ji uskutečňovati, ačli ovšem také s nimi bude Kristus.

V oktávu Zjevení Páně vidíme Krista, božského proroka, beránka, jenž snímá hříchy světa a dává se křtíti od svého předchůdce, Jana Křtitele, křtem pokání v Jordáně, ač sám je bezhříšný.

Druhá neděle po Zjevení Páně nám zjevuje Krista zvláště jako Velekněze, jenž, proměňuje vodu ve víno v Káně galilejské, ukazuje již na proměňování vína a chleba při svaté oběti novozákonní.

Až dosud zjevoval se nám Kristus jako zakladatel a král nového Božího království. Na třetí a pak na následující neděle po Zjevení Páně oslavujeme zjevení tohoto království samotného. Je to království lásky, jak nám to vykládá svatý Pavel ve všech následujících epištolách.

Toto království Boží se nám jeví na třetí neděli po Zjevení Páně jako království založené na víře. Kristus uzdravuje malomocného, který má takovou živou víru; uzdravuje ochrnulého služebníka setníkova, poněvadž tento setník má tak velikou víru, jaké dosud Spasitel nenalezl v Izraeli.

Toto království Boží žije nadějí ve Vykupitele, svého krále, kterého nám zjevuje čtvrtá neděle po Zjevení Páně jako svrchovaného vládce rozbouřených živlů, utišujícího mořskou bouři. I lodička jeho říše je pod jeho vedením bezpečná a může důvěrně doufat v jeho ochranu.

Toto království Boží je založeno k tomu, aby rozšířilo na poli tohoto světa dobré sémě, a i když ďábel naseje mezi ně plevel, trpí jej po příkladu svého zakladatele ve svém středu s laskavou sho-

vívavostí. To nám hlásá pátá neděle po Zjevení Páně.

Toto království Boží roste z hořčičného semene v mohutný strom zvláště kázáním a živou věrou svých členů. Toť obsah poslední neděle po Zjevení Páně.

Nezapomeňme nikdy, že také každý z nás je lístečkem tohoto mohutného stromu království Božího, Jež se nám zjevilo skrze Krista, a že naší životní úlohou je zachovat si životodárné spojení s ním až do konce. S jeho pomocí to dokážeme.

P. Tomáš M. Dittl O. P.

TVÁŘ SMRTI

Smrt se často líčí jako utěšitelka; prý přináší konec nejhorších běd a utrpení, prý prokazuje největší milosrdenství člověku, prý je počátkem míru, prý povznáší mysl k vytrvalosti, aby člověk neklesal před cílem; lidé zkormoučení, zoufalí a těžce trpící prý se těší na smrt, a slova básníků dala smrti již mnoho přívlastků ozdobných, jako by smrt patřila k nejkrásnější věci z údělu lidského.

Smrt sama je však zlo, ať sebe nutnějš, a to nejen pro své nepředvídatelné nepříjemnosti, nýbrž svým původem. Smrt je trest za hřích; nebyla původně ustanoveným údělem člověka; je to jen následek odtržení člověka od Boha, je to tedy výsledek vítězství ďáblova nad člověkem a smrt jednoho každého člověka jest ziskem ďáblovým. Smrt je daň, kterou bez výjimky každý člověk splácí za prvotní hřích; od této daně nebylo lidstvo vykoupeno ani smrtí Kristovou, ba i Kristus sám zaplatil tuto daň, ač dobrovolně.

Bez vykoupení byla by smrt okamžikem, kdy člověk ďáblu odvádí nejen tělo, ale i duši. Tím, že Kristus vydal smrti své Tělo, vykoupil duše těch, které přijal a přijme do nebe.

Smrt je zlo a toto zlo Bůh dopouští, ale nepro-

vádí, poněvadž sám jest jen zdrojem dobra; výkon zla a také výkon trestu za zlo jest ponechán lidem, porušené přírodě a ďáblům. I když vliv porušené přírody na ukrácení a zánik tělesného života jest patrný a nepopíratelný, přece smrt není daní, kterou lidstvo platí porušené přírodě, neboť příroda není žádnou samostatnou mocí, nýbrž pouhým prostředím, které má účel jenom jako prostředí dočasné a podřízené; o tom, že člověk při své smrti odvádí své tělo přírodě jako daň, lze mluvit jen s omezenou platností anebo tenkrát, není-li víry v řád nadpřirozený. Příroda je pomíjivá a neosobní, sama jest porušena pádem člověka a její porušenost je též daní, která je uložena za hřích; touto daní by se peklo nespokojilo; chce člověka s tělem i duší.

Smrt je tedy chvíle, kdy Satan ohlašuje své nároky na bytost lidskou, a poněvadž jemu samému jest skryto, která bytost je spasena a která nikoliv, vztahuje své ruce po jednom každém umírajícím.

V tom jest jeho triumf a též jeho poslední naděje. Duše jest spojena s tělem až do okamžiku, kdy smrt zruší toto spojení, a poněvadž umírající člověk jest vydán, byť jen z části, do rukou ďáblůvých, tedy i pokud se duše nalézá v těle, ještě se ďábel nevzdává poslední naděje; vždyť ve chvíli smrti jest jeho moc nad lidským tělem zesláblým velmi velká, v tom těle dosud je duše, na níž tělo má značný vliv, a ďábel jistě neváhá prostřednictvím hrůz tělesných přemoci duši a dát jí pocítit svou strašlivou přítomnost, své úskoky, svou sílu; a jistě jí dá pocítit všechno, čím jí lze uvést v zoufalství a čím jí lze pohnouti, aby zapomněla na Boha; proto v té chvíli vynakládá všecku moc, umění a prastarou svou zkušenost, aby si kořist zajistil, aby jí třeba v posledním okamžiku omámil a strhl. Duše zajisté se cítí opuštěna v hrozném okamžiku, kdy smrt roztrhává její spojení s tělem a kdy Bůh sám dopouští, aby jí ďábel obtěžoval svou přítomností, děsil svou zlobou a jí provázel smrt těla. Ne-

ní každá smrt jen klidným zhasnutím v bezvědomí, mnohá smrt přirozená se rovná mučení velmi těžkému a někdy velmi zdlouhavému.

Oslavovat a chválit může se tedy jen smrt těch bytostí, které ji podstoupily z víry a ctností, nebo o kterých se může doufat, že došly spasení. Těšiti se však na smrt jest věc velice povážlivá, která svědčí o tom, že takovému člověku není zcela jasno, na co se těší, jako též v básních přechasto bývá představa o smrti zmatena.

Smrt je ze všech stavů nejhroznější, poněvadž umírající ví a vldí, že vydán je silným útokům ďáblovým a že ďábel velmi pozorně a dychtivě se na něho dívá; přítomnost Boží však necítí každý umírající, aspoň ne po celou dobu smrtelného zápasu, a mohou nastati chvíle, kdy umírající se cítí jako v rukou ďáblových, ale blízkost Boží je mu zastřena a neví, zda Bůh se již od něho neodvrátil navždy a nevydal-li ho do rukou ďáblových na věky. I spravedlivý cítí svou opuštěnost, neboť každý má poznati osten smrti.

Smrt podstoupil i Syn Boží, který se za nás vydal do rukou lidských, aby ve svém Těle svou smrtí zlomil osten smrti, aby za naše duše zaplatil, aby mohl vniknouti do pekel právem vykupitelským. Proto také sám sebe vydal a zkusil všecka vnější i vnitřní muka způsobem takovým, až sám úpěl k Otci, proč Ho opustil.

Proto jedinou útěchou, oporou a nadějí v umírání jest Kristova smrt na kříži; tedy žádné vědomí dobrých skutků a ctností, žádná důvěřivost v dobrý výsledek běhu našeho života, žádná jiná naděje; tady zbývá jen pohled na Krista ukřižovaného, který sám se dal za nás roztrhnouti; a jen tento pohled na Krista ukřižovaného jest jedinou správnou přípravou na smrt.

Jaroslav Durych.

CTNOST NÁBOŽNOSTI

I nejprostší slova, jichž denně užíváme a jejichž smysl se nám zdá být naprosto jasný, potřebují být přesně definována a je skutečně na prospěch, když je můžeme rozebrat a přesně rozlišit různé významy, které mohou mít. Tato práce je tím potřebnější, jelikož některá slova se podle písmen nemění, ale často se podivně mění co do obsahu a věcí, které mají označovat. Slovo náboženství neuniká tomuto zákonu. Náboženství dnes jest pro nás především souhrnem učení a obřadů, jimiž se člověk snaží spojit s Bohem. Je především jakýmsi předmětem, jež lze popsat a pozorovat, společenským zjevem, který se mění podle času a místa a z něhož učení lidé činí předmět svých prací; máme přece srovnávací vědu náboženskou, dějiny náboženské, které popisují, třídí a pokoušejí se vysvětlit „náboženský zjev“. Asi tento smysl připisují slovu náboženství naučné slovníky, příručky nebo odborná díla.

Ale nyní se jeví ještě jiný význam, a tomu dlužno věnovat také pozornost. Náboženstvím v druhém smyslu, podobném prvnímu, se rozumí jev především zcela vnitřního řádu, stav duše, cosi vnitřního a trvalého v člověku, jež dává právě vnějším obřadům a víře zvláštní cenu, jež těmto zjevům dává název „náboženských“. Tento nový smysl je tedy přednější a hlubší, ač prvně zmíněný je obvyklejší. V tomto smyslu mluvíme o psychologii náboženství, a spíše o náboženském citu než o dějinách nebo o vědě náboženství. Toto jest subjektivní stránka náboženského zjevu.

Druhý smysl slova náboženství jest rovněž bližší zvykům a mluvě církve katolické a její pravé bohovědě. Pravá církev, založená na krvi Pána Ježíše Krista, jež má pro neustávající přítomnost Ducha svatého nezměnitelný poklad víry a pravidlo veškerého mravního života, bude vždycky mít důvodný odpor proti tomu, aby jí byly stavěny na roveň

všechny nejrozumnější víry a obřady a aby byly všechny stejně zahrnovány pod společné jméno náboženství. Pro uvědomělého věřícího nemůže být náboženství leč to, jež hlásalo vtělené Slovo Boží a světlilo je církvi, jež jediná může tento ubohý svět spojit s vyššími hodnotami, na nichž závisí. Pro církev je také náboženství především ctností, dokonalostí mravního života, stavem lidské duše, pravidlem jejích vztahů k Bohu. S tohoto stanoviska je každá duše v dobré víře, která v srdci hledá Boha, opravdu nábožnou duší, kdežto všechny vnější obřady, které potkáváme, nemají s téhož hlediska hodnotu náboženskou. V katolické církvi a také u některých psychologů, kteří s ní v této věci souhlasí, jest náboženství především vnitřní vlastností člověka, jež řídí jeho vnitřní i vnější jednání vůči Bohu. Toto stanovisko zaujímáme v této studii, v níž chceme v souvislosti s katolickou bohovědou pojednat o tom, co jest náboženství a které jsou hlavní úkony, jež nám ukládá. K tomu konci bude rovněž záhodno napřed popsat zvláštní znaky ctností náboženských a vytknout její vztah k ostatním ctnostem, které s ní řídí naše jednání.

Podle nejširší definice jest náboženství ctností, jež řídí náš vztah k Bohu. Vlastním předmětem této ctnosti tedy není, přímo řídit člověka vůči sobě samému, ani zajistit dozor nad jeho činy a vládu nad vášněmi. Jakkoliv tato ctnost je immanentní srdci člověka, přece jej vede a řídí k jiné bytosti a umísťuje jej v souhrnu vztahů podobných vztahům s ostatními lidmi, s představenými nebo s vlastí. Náboženství, jež nás řídí vůči jinému, a tímto druhým jest Bůh, jest pro moralisty jednou z forem spravedlnosti. Všichni se skutečně shodují, že náleží spravedlnosti, aby upravovala naše vztahy a závazky, aby měla k šetření práv bližního, aby bděla, aby povinnosti související s právy byly přísně plněny. U lidí jest právem to, co vyhovuje spra-

vedlnosti, to jest, co vyhovuje zdravému rozumu, jenž váží a posuzuje okolnosti a po poznání příčiny rozhoduje, co komu přísluší podle vznešeného ideálu, jenž námi hýbe.

Náboženství je tedy ctnostný způsob, jímž vykonáváme spravedlnost vůči Bohu, jímž splňujeme naše povinnosti vůči němu, jímž rovněž uznáváme jeho výsostná práva k nám. Náboženský postoj přísluší stvoření před Stvořitelem, a uznáváje naprostou svrchovanost Pána pánů, je stejně přiměřen lidskému rozumu, jenž nám před božskou velebností zřejmě ukládá zvláštní cly oddanosti a úcty, jimiž jsme povinni jen jemu. Jestli tedy jest náboženství jednou podobou spravedlnosti, jest zřejmo, že má zcela zvláštní znaky, jimiž se různí od jiných forem spravedlnosti, a to pro nekonečnou vzdálenost oddělující obě bytosti, jež chce náboženství uvést ve vztah: člověka a Boha. Toto učení může být stručně vysvětleno pomocí dvou úvah, z nichž jedna spočívá na pojmu spravedlivého činu, a druhá na důvodech, pro něž dlužno činit spravedlivé skutky.

Kde se jedná o naše lidské vztahy, je spravedlivým činem ten čin, jenž umožňuje dosáhnoutí jistého vyrovnání a přesné vyvážení práv jednoho i povinností druhého; pojem práva a povinnosti přirozeně náleží jeden ke druhému, jsou pojmy reciproční. Když splatíme věřiteli dluhy, zanikají jeho práva vůči nám, jelikož naše povinnost k němu jest splněna; spravedlností jest učiněno zadost vyrovnáním práv a povinností. Stejně souvisí povinnosti dělníkovy s právem zaměstnavatelovým a naopak; jeden má poskytnouti zjednanou práci, druhý má za vykonanou práci zajistiti spravedlivou mzdu. Lidská spravedlnost takto řídí záměny podle přísného pravidla půjčky a oplátky; jest uskutečněna, jestliže v každém jednotlivém případě jsou práva obou stran cele uchována splněním vzájemných povinností. Avšak není tomu tak, jde-li o vztah k Bohu. Stvořitel je nejvyšším pramenem všeho, co

může stvoření mítí dobrého, činného a prospěšného; nic neuniká jeho nejvyššímu panství, „co máme, abychom to nebyli dostali?“, říkával svatý Pavel. Všechno máme od Boha, a proto vůči Bohu není přísná spravedlnost možná, neboť přesně vzato mu nemůžeme odplatit vše, co od něho máme. A tak v jádru náboženského činu vystupuje neúměrnost nekonečná — vzdálenost mezi námi a Bohem, otvírá se propast, které nebude lze zaplnit žádným projevem úcty ani vděčnosti nebo poddanosti; na každý způsob zůstaneme dlužníky neschopnými splatit, vše, co bychom mohli nabídnout, se nikdy nevyrovná právům, která k nám má Pán všech věcí.

Náboženství, zvláštní forma spravedlnosti, je tedy spravedlností zcela zvláštního druhu, nemůže a ani nemá směřovat k vyrovnání. Má člověka uchovat v pocitu závislosti vůči Bohu. Toto ospravedlňuje zvláštní projev úcty ke Stvořiteli; bývá často nazýván obětí, žertvou, a v nejdokonalejší podobě bývá skutečně řeholními sliby. Toto postavení by vůči člověku bylo chybou, ale vzhledem na nekonečná práva Boží se stává dobrým, chvalitebným a spasným.

Avšak jeví se ještě jiný, snad hlubší rozdíl mezi veškerou lidskou spravedlností a náboženstvím. Spravedlnost, kterou vykonáváme vůči bližnímu, má důvod svého bytí více v jejich nežli v našem dobru; platíme-li dluhy, plníme-li své závazky, činíme to v zájmu jiného, poněvadž jsme mu tím povinni. Stejně tomu není ve vztahu k Bohu. Veškerá sláva a úcta, kterou může tvor prokazovat Stvořiteli, se nijak nerovná Božímu dobru, ničeho nepřidává jeho nekonečné dobrotivosti, není požadována v zájmu Boha, jenž si stačí sám v jednotě tří božských Osob; tak naše spravedlnost vůči Bohu se konec konců obrací k našemu dobru. Uctivý postoj vůči Bohu jest k našemu prospěchu, nám prospívají naše modlitby a naše obřady, sami se máme dobře z každého dobrého skutku, který jsme

vykonali z nábožnosti. Není to špatný stav, naopak, jelikož náboženství nás stále vede, abychom obětovali své nejnižší pudry, nejméně důstojné, provádí v nás očišťování, stoupání k okruhům mravního nezištného jednání, a tu jest pravý prospěch, který z toho máme. Když vykonáváme spravedlnost vůči Bohu, sebe samy očišťujeme a posvěcujeme, neboť nábožnost se má dokonati svatostí.

Spravedlnost k Bohu; náboženství se musí varovati dvou výstředností; dvě znetvoření základního stavu jsou možna a mezi nimi je nutno najíti přímou cestu a rovnováhu ctností. Především se musí stříci, aby některému stvoření neprokazovalo úctu, již je povinno pouze Bohu; tento nedostatek by se strany člověka byl ne-li modloslužbou, tož aspoň pověrou. Nábožná duše ví, komu náleží nejvyšší úcta, Bohu dobrému a svatému, pouhému Duchu a nikoliv nedokonalým věcem tohoto světa nebo slám, které se je zdají ožlívovati, že nemají se darmými činy poutati náhody osudu, ani neváže svého štěstí na prázdné obřadní úkony. Její ideál jest čistší a vznešenější: jediný Bůh! toť její pravé heslo. Když se naše projevy úcty mohou a právem mají nésti k Přečisté Panně, k andělům a svatým, je to jiná úcta, než jakou máme vzdávati Bohu. Ctíme služebníky Páně a vážíme si jich, poněvadž mu slouží a jsou z jeho domu, ale nebojíme se, že bychom je zaměnili se samým Pánem a prokazovali jim božskou úctu. Jenom pohanský polythelismus (mnoho-božství) se tak choval vůči svým velikým lidem, kdežto pravé náboženství, moudré a obezřetné, chce dáti každému, co mu náleží, a proto ví, že se klaníme jedné Bohu jedinému.

Nábožné duši však nestačí, aby se pouze varovala kterýchkoliv falešných bohů, jest rovněž povinna varovati se jakkoliv poskvrnití úctu pravého Boha. Proto zbožný člověk zahrnuje svou úctou věci posvátné, zasvěcené službě Pánu, ať vidí kostel s věží, ať slyší hlas zvonů, ať se blíží k oltáři nebo ke svatým obrazům; dovede ctiy zbožné úcty roz-

šířiti na všechno, co slouží obřadům, co představuje, znázorňuje nebo podporuje projev jeho vnitřních citů úcty a oddanosti. Pro určení k posvátným obřadům věci samy přísluší k vyššímu řádu, k němuž profánní, světské, nemá míti přístupu. Nábožná duše však také ví, že čistota srdce a svatost života jest nutnou podmínkou, aby se mohla přiblížiti ke svatým věcem. To jest pravá úcta, které si žádá Bůh a jež mu má býti vzdána „v duchu a v pravdě“. „Svatí buďte, poněvadž já jsem svatý!“ (Levit. 11, 44), pravil Bůh Mojžíšovi a Aronovi, a příkázání Starého zákona nabylo v Novém ještě více významu a důraznosti. Úcta k Bohu třikrát svatému žádá na jeho služebnících a na věřících, aby se pro vykonávání úcty očistili aspoň ode všech smrtelných hříchů a zbavili se co možná nejvíce vědomé přichylnosti ke hříchu všednímu. Práva Boží jsou skutečně více řádu vnitřního, podle krásných slov sv. Klimenta Římského jest „Stvořitelem a bliskupem (pastýřem) všech duší“ (Korint. I, 59, 3), a jak praví Písma, „zkoumá ledví a srdce a vše jest odkryto jeho zraku; projev naší oddanosti musí býti rovněž vnější, jelikož jsme lidé z těla a žijeme ve společnosti, především však musí býti vnitřním projevem oddanosti, jež Bůh prvně vidí, jež jen Bůh vidí a jež si Bůh žárlivě vyhradil jen pro sebe. „Svaté svatým!“ volaly nejstarší křesťanské liturgie před rozdáváním nejsvětější Svátosti (Učení 12 apoštolů 10, 6); a nařízení to se více méně přísně vztahuje na všechny úkony našich obřadů a má v zápětí trest, že bychom jinak konali jen nedůstojnou a ubohou hru.

Nábožná duše se tudíž varuje obou výstředností, svatokrádeže i pověry; klaní-li se Bohu v hloubi srdce, klaní se jen mu jedinému, a když mu slouží, dovede zachovávat obřady, které On ustanovil, neznescvěcuje svaté věci tím, že by se jich dotýkala se srdcem poskvrněným špatnými vášněmi a bezbožnými záměry. A tak, ač není možná žádná rovnost mezi tím, co vracíme Bohu a co On nám

dal, když činíme, co jest v naší moci, jdeme k němu jedlnému se srdcem čistým, plníce náboženské povinnosti, které nám uložil k našemu vlastnímu spasení. (Dokončení.)

H. D. Simonin, Řím.

MILOST

... k chvále slávy jeho milosti, jíž nás omilostnil ve svém milovaném Synu. List k Efes. I. 6.

To znamená: Aby vznešenost jeho milosti, jíž nás omilostnil skrze svého milovaného Syna, byla zjevná.

K chvále slávy. Co to má znamenat? Že ho má někdo chválit, že by ho měl někdo oslavovat? Snad my? Či andělé nebo archandělé? Nebo také celé stvoření? A co by z toho pak následovalo? Nic, neboť Bůh toho nepotřebuje. Proč tedy chce býti od nás ctěn a chválen? — Aby láska k němu v nás byla žhavější. Neboť nic nežádá od nás než naši spásu: ani službu, ani oslavu ani cožkoliv jiného. A vše to činí jen pro naši spásu. Kdo totiž chválí a odivuje milost, kterou na sobě zakouší, stane se pozornějším a horlivějším.

Jíž nás omilostnil. Pavel neužívá výrazu: kterou nám dal zdarma, nýbrž kterou nás omilostnil. To znamená: Neosvobodil nás pouze od hříchů, nýbrž i lásky hodnými nás učinil. Jako kdyby někdo z člověka stíženého prašivinou, různými nemocemi, stářím, chudobou a hladem náhle učinil ušlechtilého mládence, jenž přesahuje všechny lidi krásou, s usměvavými lícei, jenž zatemňuje září slunce svým ohnivým zrakem, pak by jej v rozkvětu života uchovával, oděl jej v purpur, nasadil mu diadém a dal mu královské odznaky: tak vybavil Bůh naši duši a učinil ji krásnou, půvabnou a hodnou lásky. Andělé, archandělé a všechny nebeské mocnosti touží popatřiti na jedinou takovou duši; tak líbeznými nás učinil a sám má zalíbení na nás. Neboť je napsáno: „Požádá král krásy tvé.“ Uvaž jen, jak hroz-

ný byl dříve obsah našich řečí a jak je nyní pln krásy. Neobdivujeme se už bohatství, netoužíme už po dobrech časných, nýbrž po nebi a po nebeských věcech. Nepravíme, že hezoučké je dítě, které má vedle krásy tělesné také líbeznou řeč? Hle, takoví jsou křesťané. Uvaž jen obsah řečí, které mluví ti, kdož jsou zasvěceni do tajemství víry! Může býti něco líbeznějšího než ústa, která vyslovují podivuhodná slova a s čistým srdcem a s čistými rty se účastní na tak tajemném stole, plná lesku a důvěry? Může býti něco nádhernějšího než slova, jimiž se zbavujeme ďábla a se stavíme pod prapor Kristův? Něco líbeznějšího než ona vyznání před křtem a vyznání po křtu?

Dej nám utéci se do svého nitra, neboť tak mnozí z nás ztratili křestní milost, abychom proto lkali, bychom znovu byli hodni ji obdržeti.

S. Jan Chrysost. Hom. I. In Epist. ad Ephes.

NEJSVĚTĚJŠÍ OBĚŤ

Blaženější je zůstatí svobodeni než hledati svobodu, když byla jednou ztracena. — Musíme tedy svět, jenž, jak vidíme, pomíjí před našimi zraky, z celého srdce nenáviděti a Bohu denně přináseti oběť slz a obnovovati oběť jeho těla a krve.

Tato oběť osvobozuje duše zcela zvláštním způsobem od věčného zatracení, protože tajemným způsobem obnovuje smrt jednorozeného Syna Božího. Třebaže božský Spasitel už neumírá — vždyť už vstal z mrtvých a smrt už nemá na něho moci — tak přece se za nás znovu obětuje ve svém nesmrtelném a neporušitelném těle tajemným způsobem. Zde se požívá jeho tělo; jeho tělo se rozděluje ke spáse lidu, jeho krev stéká nikoliv do rukou nevěřících, nýbrž do srdce věřících. Nezapomeňme tedy, co nám nabízí tato svatá oběť: utrpení jednorozeného Syna Božího se zde podává na odpuštění našich hříchů.

Vždyť který věřící by mohl pochybovat, že v hodinu obětí na slovo knězovo se otvírá nebe, že andělské kůry se účastní tohoto tajemství Ježíše Krista, že se zde spojuje nejvyšší s nejnižším, pozemské s nebeským a že z viditelného a neviditelného se stává jedno?

*

Musíme však i my při tomto svatém úkonu ve zkroušenosti srdce přinést sami sebe v oběť, neboť slavíme-li tajemství utrpení Páně, musíme napodobit, co oslavujeme. Pak bude i pro nás mše svatá obětí u Boha, když my sami se staneme obětí. Dále musíme se snažit i po době modlitby, pokud je nám to s přispěním Božím možno, udržet ducha v usebranosti a síle, aby zbytečné myšlenky mu nepůsobily roztržitosti pošetilé radosti, aby nevnikaly do srdce, aby takto duše neztrácela neužitečným rozptylováním obvyklou vroucnost.

•

Jen ten se modlí správně za odpuštění svých hříchů, kdo dříve odpustil, co proti němu bylo učiněno. Neboť žádná oběť není přijata, dokud není ze srdce vypuzena jakákoliv nesvornost. Věčná Pravda sama praví: „Chceš-li přinést svůj dar na oltář a zdá se ti, že tvůj bratr má něco proti tobě, nechej svůj dar před oltářem a jdi nejdříve, smíř se se svým bratrem a pak přijď a obětuj svůj dar.“ (Mat. V. 23, 24.)

Protože obětí se zhladí každá vina, můžeme z toho poznat, jak těžkým hříchem je nepřátelství, neboť pro ně nejednou nebývá oběť přijata. Kdybychom tedy museli svého bližního sebe dále hledat, musíme v duchu jít k němu, snížit se před ním, pokorou a láskou se s ním smířit, aby náš Stvořitel, jenž přijímá oběť za vinu, nás od hříchu osvobodil, když uzří u nás takovou pokoru srdce.

Slyšeli jsme to z úst samé věčné Pravdy, že služebník, jenž byl dlužen sto talentů, obdržel odpuštění svého dluhu, protože prosil, že však na něm

pak bylo vymáháno zaplacení dluhu již odpuštěného, protože neodpustil svému spoluslužebníku, jenž mu dluhoval jen deset grošů. — Z tohoto vypravování následuje, že budeme znovu voláni ke kladení účtů z toho, co nám bylo už lítostí odpuštěno, jestliže ze srdce neodpustíme, co se proti nám stalo.

Pokud to tedy nám darovaná lhůta dovoluje, pokud ještě Soudce shovívá, pokud ten, jenž odvažuje naše hříchy, očekává naše obrácení, nechť nám dá, abychom obměkčili svá tvrdá srdce a svým bližním projevili dobrotu a lásku. Pak smíme odhodlaně vyznat, že po smrti už nepotřebujeme obětí smírné, protože před samou smrtí jsme se stali obětí Bohu.

Sv. Řehoř Vel., Dialog.

PRACOVNA

TVŮJ DUCHOVNÍ VŮDCE

Vlastní vůdce duší, vůdce po výtce, je a může býti jen Ten, který řekl: „Já jsem cesta . . .“ — Kristus Pán. Jen On vede a může vésti duše po cestách k Bohu světlem a silou své pravdy, své milosti a svého příkladu. V tom smyslu lze říci o lidské duši: „Pán sám byl Jejím vůdcem.“ Dt. 32, 11.

Patrně, že všichni ostatní, jímž říkáme, a právem, duchovní vůdcové, jsou a mohou jimi býti jen na tolik, na kolik uvádějí duše ke Kristu Pánu a budí v nich naprostou důvěru v Něho. Když se jim to podařilo, pak čím dál tím více ustupují do pozadí ve smyslu slov svatého Jana Křtitele: „On musí růsti, já pak se menšit.“ Jan 3, 30. Duchovní vůdce nesmí přilpoutávat duše k sobě, a duše, která se duchovnímu vedení svěřuje, musí v duchovním vůdci viděti jen pomocnou ruku, která neustále ukazuje na Krista Pána a může od něho očekávat jen různá upozornění a povzbuzení na cestě za Kristem Pánem. — Nejlepší duchovní vůdce je ten,

který vede duše tak, že ho nepotřebuji. Čím méně je duše na něho odkázána, tím lépe pro ni. Čím více bude duše přilpoutána ke Kristu Pánu, tím méně citelná bude ztráta, když kněz odchází na jiné působiště.

Jak poznám, že jsem našel kněze, vůdce mé duše? Když si položím občas před svatostánkem otázku: Jsem od té doby, co mne vede nynější můj duchovní vůdce, více přilpoután ke Kristu Pánu, anebo ne? Když ano, pak mohu směle zůstat v jeho vedení; jestli však si musím vyznat, že nikoliv, pak nezbyvá než hledat chybu, a snad bude nutno volit jiného vůdce. Tu třeba však jednat rozhodně a nesmlouvat.

P. Vondra S. J.

ZLÉ JSOU ČASY

Svatý Augustin byl jednou již unaven stálým nářikáním některých škarohlídů, kteří stále jenom vlděli stíny své doby. Svátý Augustin na to odpovídá: Kdo jest čas? Nos tempus sumus. Jakým jest čas? Takový, jací Jsme my, takový bude čas, jakým my jej učiníme. My sami? Jistě ne. Jistě všechno velké, veškerá proměna jest pouze od Něho, jenž mění sám srdce lidská. Proto třeba toto nejprve připomenouti těm, kteří chtějí sami sebe pasovati na apoštoly, čili, jak se dnes říká, laické apoštoly. Napsal jsem již, že se mi to slovo nelíbí, že apoštolem musí zůstat ten, jenž jest nástupcem apoštolů, a ti, jímž ti to nástupcové část své moci pod svou kontrolou svěří. Ale pomoc, ano. A pomoc všemi dobrými prostředky, ano. Ale nezapomínejme na to, že spolehnouti se při tom pouze na lidské prostředky, domnívat se, že pro naše mluvení, pro naše psaní, že svým věčným činěním se někoho obrátíme, jest vyloženým kacířstvím. Nitro lidské jenom Bůh může změnit, jenom On může lidské srdce k sobě přitáhnouti.

Tedy sladce spočinouti? Nestarati se o to, zda druzí se zmítají v moderních pověrách, zda jdou ke zkáze? Nemůžeme pokrčiti rameny jako Kain a

řící: Zdalí já jsem strážcem bratra svého? Jsí! Jsí povinen všechno učinit, abys bratru svému pomohl na cestě k Bohu. Ale nezapomínej, že tu můžeš vykonávat jediné úkol prostředníka, jediné úkol nástroje, že dílo samé si vykoná Bůh.

Býti si stále toho vědom, že ze sebe ničeho nemůžeme, že to není naše síla, která blížní přivádí k Bohu. Ale svolme rádi a ochotně býti bližnímu svému ukazatelem Boží pravdy tím, když mu především svým životem ukážeme, že pravda Kristova se dá žít, že jest prakticky proveditelná, že jest krásná ve své praxi. Svati nejspíše přivádějí bližní k napravení života. Spíše než mnohomluvné řečnění. Nepišme, abychom svým slohem a ostatními literárními vlastnostmi dokázali světu, že katolictví v tak výtečných spisovatelích reprezentované přece není tak špatné, nýbrž, když píšeme o náboženských otázkách, když o nich mluvíme, buďme si jediné vědomi slova Pavlova, že víra jest ze slyšení a kterak že budou slyšet, jestliže jim nikdo nebude mluvit? Prostě sdělit, důstojně, bez příkras a bez příměsků i bez příškvarků vlastní slabosti, Boží pravdy. Tato pravda pak sama má již svou sílu, a čím ji prostěji podáme, čím méně ji zatížíme balastem vlastních slov, tím rychleji každý rozloupne jádro Božích slov.

Naše slova nebudou pak překážkou slovu Božímu, nýbrž prostě Jeho předáním.

Kde jest nedostatek? Nevidím jej ani v tom, že by nebylo těch, kteří by lámali chléb slova Božího, nevidím jej v tom, čemu se říká tak po americky obchodně „nedostatek pracovníků“, ale v tom, že jest nedostatek těch, kteří by si nemysleli příliš mnoho o tom svém ubohém osobním, co mohou Bohu dát, čím mohou duše přitáhnouti, kdyby bylo méně totiž „apoštolů“ a více pokorných rozdávatelů pravd Božích. Kdyby bylo těchto pokorných, v sílu slova Božího věřících rozdávatelů všude, ve všech bídách, ve všech vrstvách, kdyby bylo dosti těch, kteří by přestali konečně pěstovati kejkle se

slovem Božím, kteří by přestali dokazovat Bohu,
že jest. Braitó.

PŘÍČINA MALOMYSLNOSTI

Kdybychom se více dívali na obraz Boží než na vlastní svou bídu, nebyli bychom tak zachvácení často malomyslností. Jestliže nás Bůh vysoko povolal, nepovolal nás proto, abychom se chvěli závratí nad výškou onoho cíle. Když povolal vysoko, dal jistě i všechnu sílu, všechny prostředky a všechny milosti a dary potřebné k tomu, abychom mohli onoho cíle dosáhnouti.

Proto se nestrachujme tolik, když si představíme svou cestu a svou slabost. Právě výše oné cesty je nám zároveň zárukou Boží lásky a moci, jest ale zároveň též příslibem veškeré potřebné pomoci. Proto, jaká jest příčina malomyslnosti? Víte, že je to skrytá pýcha, která by ráda sama svými silami dosáhla všeho, k čemu jest povolána, která jest snad neuvědoměle, ale přece skutečně přesvědčena, že musí sama stát se svatou, že jediné na ní všechno záleží. Malomyslnost jest zapomenutím pravdy, že On to jest, jenž působí v duši obrácení, zbavení chyb a hříchů a zdokonalení lásky k Bohu.

Kdykoliv proto se o vás pokouší malomyslnost, kdykoliv se vám představuje myšlenka vaší nepatrnosti, slabosti a ubohosti, právě proto vždy tím důvěrněji se přimkněte k Tomu, jenž ví o naší slabosti a jenž nás nechce nechat bloudit, že nás nepovolal k tomu k sobě, abychom se strachem chvěli, že synovská bázeň není otrockým strachem.

Dívejte se spíše na Boha, rozjímejte spíše o Jeho dokonalostech. Kdykoliv se vás zmáhá obava, rozjímejte o dokonalostech Božích. Rozjímání o síle a velikosti Boží naplní vás důvěrou v něho. A každý záchvěv nedůvěry k sobě bude zároveň vyvážen velkou a živou důvěrou v Něho, jenž všechno může, tím spíše udržeti u sebe a ve své lásce takového ubohého lidského střízlíka, jenž by rád se dostal na Božích křídlech výše. Braitó.

BYSTROZRAK NENÁVISTI

Mějme se na pozor, jestliže příliš snadno vidíme chyby svých bližních. Jsou chrtové lidských slabostí, chrtové, kteří jemně vyčenlchají všechny slabosti, nedostatky, chyby a špatnosti svých bližních. Není nejlepší vlastností mít příliš jemný smysl pro chyby bližních. Někdy je sice velkou službou lásky udeřiti bližního, ukázati mu bezohledně, i když víme, že ho to zabolí, ukázati mu bezohledně, kde chybuje, kde ostatní strhuje do svých poblouzení, ale číhati na chyby svých bližních, dávat si ty nedostatky donášeti, sdělovati, vypichovati je, otiskovati zkroucené referáty a zprávy z přednášek a kázání jest známkou nízké povahy, jest známkou zakyslého stařictví. Někteří lidé žijí prostě jenom z nedostatků svých bližních. Byli by zoufale unuděni, kdyby neměli co kritizovati, co šlehati. Byli by nejhůře sami potrestáni, kdyby se celý svět proměnil ve ctnostnou říši podle jejich falešných horlení.

Tento bystrozrak ukazuje na nenávist, která se nemůže klidně podívat na bližního. Přepjaté sebevědomí některých, kteří hoří nenávistí, rovněž potřebuje stále se zabývat chybami svých bližních, aby ve špatnosti druhých lépe vynikla vlastní dokonalost, vlastní znalost, vlastní obratnost. Nevím, zda může býti doporučením, když po smrti takových věčných štířlvců si každý, i člověk dobré vůle, oddechne.

Braitó.

PRAZDNÉ CTNOSTI

Řekl bych, že s profesorským humorem psal sv. Tomáš řádky (2. II. q. 23. a. 7.) ve svém traktátu o ctnosti lásky, kde uvádí, že někteří lidé pro klamné a nesprávné dobro, pro nepravý cíl mnoho snahy vyplývají, že lidé špatní vlastně konají mnoho, co je blízké ctnosti, že vlastně jejich hřích vyžaduje od nich nesmírně mnoho sebezapření a ctností. A rozkošně si dobírá na příklad lakomce, o němž praví: Falešná jest moudrost či opatrnost lakomců,

kteří stále přemýšlejí, jak by zvýšili svoje zisky. Falešná jest spravedlnost lakomců, kteří netouží po cizím, ale jen ze strachu z vlastních velkých nepřijemností a škod. Falešná jest zdrženlivost lakomců, kteří zdržují svoje choutky, protože vědí, že rozkošnictví jest věcí nákladnou, falešná jest i statečnost lakomců, kteří, jak praví Horác, přes oheň, přes skály a přes moře prchají před chudobou.

Dvojí poučení z toho, že každá vášeň jest nesmírně náročná, náročnější než sama ctnost, která nežádá, aby člověk přestal být člověkem, a druhé poučení, jak planá jest kolikráte naše ctnost, když podnikáme tolikráte mnoho a mnoho. Říkáme tomu, že pracujeme pro Boha, a zatím pracujeme pro sebe. Pro sebe sháníme a se činíme. Jako lakomce lakota nutí ke ctnosti, k hrdinnému odříkání a namáhání, podobně i ješitnost a touha vidět sebe velkého, třeba jako apoštola nebo inkvizitora nebo Catona, přísných mravů strážce.

Anebo konáme ještě i ctnost proto, že se bojíme hřešit, ne snad z lásky k Bohu, ne snad ze strachu, že bychom věčným zatracením Ho ztratili. To jsou všechny nadpřirozené a svaté důvody. Ale tak prostě, že k hříchu a k neřesti je třeba jakéhosi odhodlání k risíku, třeba i hanby. Nebo prostě proto, že víme, jak jest neřest náročná. A tak chtějíce raději mít svatý pokoj a přivést v klidu do hrobu svoje šediny, raději již i podnikáme něco, co vypadá jako ctnost.

A nejsou to všechno ctnosti, protože ctnost musí být konáním pro mravní pohnutky. Jsou to oběti přinášené špatnosti, zbabělosti a slabosti. A závěr: že mnohem těžší je sloužit peklu než Bohu.

.

Braitó.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA.

LE CHRIST (str. 1280, 500 il., cena 60 frs.). Nakladatelství Bloud & Gay umí svými publikacemi vystihnout potřebu doby. V tyto dny vydává novou sumu veškerého vědění o Kristu. Kniha shrnuje všechno, co se týká osoby a díla Krista, pojí se historie a biblistika s dogmatikou, velmi cenná jest část o Kristu v životě náboženském a mravním, Kristus v umění atd. Není to ovšem slovník, nýbrž soustavná pojednání jednotlivých částí; sloh a způsob podání díla jest přístupný každému, stejně i poměrně nepatrná cena. Řada odborných spolupracovníků se opravdu přičinila, aby kniha byla skutečně příručkou katolíka činem, vyčerpávají svůj předmět a dávají jistě poučení ve všech otázkách o Kristu, pro jehož osobu tento spis se ocitá na prvním místě ostatních „příruček“ o církvi, o liturgii, o mládeži atd. a určitě i u nás najde vřelé uznání jako ve Francii.

Od prvních dob církve se těší největší vážnosti slova apoštolů a jejich nástupců. Duch svatý je vede, aby stádcí věřících ukázali, co je nejpotřebnějšího. Pastýřské listy německých a rakouských biskupů (HIRTENBRIEFE, vyd. Junfermann, Paderborn; str. 247, cena Mk), se povětšinou dotýkají škol. otázky, výchovy a rodinného života, soc. otázky, exercicií, charity, Katol. akce. Výborem vzácných úryvků z pastýřských listů a z promluv kard. FAULHABERA jest dílo „Rufende Stimmen in der Wüste der Gegenwart“ (str. XVIII + 480, cena 6.20 Mk, vyd. Herder, Freiburg). Věhlas Faulhabera jako biskupa, spisovatele, učenice i řečníka sahá přes hranice Evropy; styk s velikými duchy nás vede cestou velikosti a potřebujeme jí. Úryvky seřazené do čtyř skupin: náboženské, mravní, církevní a sociální, jsou vysokou školou ducha katolického, ducha pravé kultury a správného společenského řádu.

Česká provincie OO. redemptoristů důstojně oslavuje 200leté jubileum vzniku kongregace vydáním obšírného životopisu „Svatého Alfonsa z Liguori“ z pera P. BERTHE a P. JANŮ; stran 525, cena vázaného 35 Kč. — Životopis svatého Alfonse, učitele církevního, jest bohatou studnicí příkladů a povzbuzení pro celou církev, a nebude jednoho, kdo by v něm nenašel své chvíle. Student, mladý advokát, kněz, biskup, řeholník, apoštol, učenec a spisovatel — toť jen část vnějších charakteristik různých období života; vnitřně žár lásky k Bohu a k nesmrtelným duším, v tichu samoty zaplňuje duši sva-

toští, aby ji rozdával v misiích, v knihách, celým životem. Věřte, že nepřestanete rádi ve čtení životopisu sv. Alfonsa, jenž jest zároveň dějinami prvních dob kongregace redemptoristů. P. Berthe uměl vybrati i sestaviti děje svatého Alfonsa v zajímavý, dokonalý obraz, a P. Janů překládal pečlivě a s láskou. Přeji vydavateli, aby životopis sv. Alfonsa pronikl hojně ke katolickým čtenářům, jest k tomu určen. — K tomuto se vhodně druží jiný spis

KEUSCH: *La Dottrina spirituale di s. Alfonso de Lig.* Milano, „Vita e pensiero“, 1931, cena L 15. — První italský překlad známého díla redemptoristy K., o němž už byla v „Hlubině“ řeč. Není pochyby, že P. K. má překrásné a vzácné postřehy, zvláště když klasifikuje jednotlivé školy duchovního života. A rovněž dlužno říci, že postava svatého Alfonsa nevynikne nikde tak, jako zde, kde ji vidíme v rámci jeho nauky. Nepřehánění, jasný úsudek o nejtěžších věcech duchovního života a rozumná reserva v otázkách disputovaných knihu nasmírně doporučuji.

O modlitbě, hlavně ústní, vyšel dobrý spis VERNHES JOSEF: „*Le vrai chemin du paradis*“; Téqui, Paris, str. 363, cena 10 frs. — Vernhesovo dílo o modlitbě se zalíbí každému čtenáři, toužícímu po prohloubení náboženského života. Ve dvou částech, o modlitbě povšechně, o vlastnostech dobré modlitby a dodatku o rozjímání podává jisté tradiční učení církve a duchovních mistrů; učí správně modlitbu znát a správně se modlit. Přesnost a logičnost nečiní knížku suchou, naopak, je svou jasností tím milejší. Duchovním vůdcům a každému velmi prospěje. — Hotové náměty k modlitbě rozjímavě podává

SPÁČIL BOHUMIL ThDr., T. J.: „Život Krista Pána podle čtyř evangelí“; Franci, Praha, str. 211. — Vzácné dílo P. Spáčila T. J. spěje k ukončení. IV. svazek rozjímá apoštolský život Páně od poslední cesty do Jerusalema až po začátek utrpení. Spis Spáčilův jest vzornou školou, jak dobývati ze života Páně a z Písem „staré i nové“ pro život lidský a dnešní. Meditace Spáčilovy jsou ctí české duchovní původní literatury. Knížky vhodného formátu budou milým a nerozlučným druhem horlivých duší. — K literatuře hagiografické je vhodno přiřaditi knihu

SAN R. BELARMINO: „*Dell' eterna felicità dei santi*“; Soc. Editr. Internaz. Torino, 1931, cena L 6. — O původu této knížky a o jejím obsahu píše sám světec v úvodě takto: „Poněvadž se líbí Bohu prodloužití poněkud můj stařecký věk, usmyslil jsem si rozjímati trochu o nebeské vlasti, po níž toužíme my všichni synové Adamovi, kteří lkajíce a plačíce přebýváme v tomto údolí smrti, a

napsati tato rozjímání, aby se neztratila.“ Jsou to typická rozjímání doby barokové, psaná vroucně, nikoliv však bez náležitého theologického základu. — Postavu velikého apoštola XIX. století líčí

DÖRING H., C. S. Sp.: „Vom Juden zum Ordenstifter“; Missionsverlag, Knechtsteden, stran XVI + 348, cena 4 Mk. — Milost Boží zvolila rabínova syna B. Libermana, aby po svém obrácení založil řeholní družinu svatého Ducha pro misie mezi černochoy, především v Africe. Döringův životopis je důkladný a poctivý, proniknutý láskou ke svatému zakladateli, znalostí věci a uměním získávat. Životní osudy se krátce po obrácení začínají splétati s osudy kongregace, jež vydala velké hrdiny a velké apoštoly; církevní, tím více misijní dějiny XIX. století se vždy skloní před láskou a soucitem konvertity a jeho duchovních synů. Máme i my se čemu učit.

JORDAN P. VITAL: „Le Père Damien“; Maison, Mère S. CC., str. XVI + 541, cena 20 frs. — Hrdinný život P. Damiana De Veuster pohnul celým světem a na věky zůstane státi hořící svíce jeho příkladu hrdinné lásky k Bohu a k malomocnému bližnímu, a zahrabává se v izolaci Molokai. Svět se sklonil před jeho láskou, my se podle sil máme učit. Jordanův životopis je nejlepší, čerpá z pramenů dosud neznámých nebo málo známých a dovedně spojuje líčení dějů vnějších s vnitřním výstupem malomocného apoštola na Kalvarii. Kniha ani osoba nikdy neztratí zájmu a nepřestanou stále působit k novému dobru.

P. SOUKUP EMILIÁN, O P., vydává u školských sester O. S. F., Praha XII., soubor svých článků z „Hlubiny“ „Svaté dětství“ (str. 96, cena) o vzoru svaté Terezie Ježíškovy a o našem následování jí. Naši čtenáři znají hloubku Soukupových článků, jejich přiměřenost našim duším, a najdou v nich nové potěšení a povzbuzení. Ctitelé svaté Terezie mají zvláště radost a srdečně uvítají drobnou knížku o následování Květinky, veliké pravým Božím dětstvím.

Z RŮZNÝCH POLI

BESSIÈRES: „Gaston de Renty et Henry Buch“, Spes, Paris, str. 480, cena 25 frs. — XVII. století bylo ve Francii dobou velikého úpadku, ale zároveň žní velikých světců. Autor chce oživit památku dvou téměř neznámých laiků, spojených se jmény sv. Vincenc, sv. Jan Eudes a j., šlechtice Gastona de Renty a řemeslníka Henry Buch-e. Šlechtic a obyčejný mistr obuvnický si ve Společnosti nejsvětější Svátosti podali s jinými nadšenými druhy ruce, aby vedle posvěcení své duše usilovně a ve skrytu pracovali pro obnovu a prohloubení ka-

tolictví ve své vlasti, především mezi prostým lidem. V bidných dobách rostli hrdinové víry, apoštolové, a volají do dnešních béd, aby povstali noví a starými cestami aby z nich vyvedli trpící lid. Pravá Katolická akce.

BORDEAUX HENRI: „Voici l'heure des âmes“; Flammarion, Paris, str. 260, cena 12 frs. — Hodina velikých duší. Dar vidění věčícího básníka se ztělesnil v knížce skvělých miniatur o lásce k Bohu a k bližnímu, o lásce, která zná jen předmět svého milování. Po řadě skiz o ctnosti odměňované Akademií, kreslí obrázky misijních řeholnic, neznámých dívek i žen, které doma, v cizině, v misích a v každé životní situaci nalezly svůj střed v Bohu a ve svém poslání či ve svém postavení. Číš vína silných, kde každý najde svou perlu.

ABGELO CONTI: „San Francesco“; Vallecchi, Firenze, 1931, str. 218, cena L 10. — Tato kniha si zasloužila, aby jí byl předaslán úvod Papiniho. A k jejímu doporučení nemohu udělat nic lepšího, než citovat několik slov, jimiž Papini charakterizuje autora, dnes již mrtvého. „Duše průhledná — a proto našim očím neviditelná. Duše ohnivá — a proto našim zbahnělým srdcím obtížná. Dítě, které zůstalo podivuhodným dítětem až do smrti, ale dítě moudré... Básník, který nenapsal nikdy jediného verše, ale líbezný básník, nad tisíce veršotepců, kteří o něm nevědí...“ — R. D.

DEML: „Slovo k Otčenáši Františka Bílka“; Tasov, 1931, vydala Pavla Kytlicová. — První dílo Demlovo. Deml vystupuje v prvním svém díle již jako hotový člověk. Hotový do boje, hotový ke svému věšteckému poslání. Toto jest opravdu kniha o Bohu a o lidské duši. Kniha psaná křesťanem, kde kněz podtrhuje otcovsky zapomenuté Boží pravdy. Ač je kniha psána výkladem k Otčenáši Frant. Bílka, přece se Deml nedal spoutat Bílkem, a kdyby Bílek po druhé po této knize tvořil, teprve by bylo jeho dílo mistrovské. Dávno jsem již neztrávil tak radostné chvíle, jako při četbě této knihy, jejíž toto druhé vydání zahajuje vydávání Sebraných spisů Demlových. Jak dosti doporučit tuto knihu? — Brailto.

DEBOUT JACQUES: „Passiflore des Alpes“; Spes, Paris, str. 264, cena 13.20 frs. — Debout se svými spisy dobře připravil na životopis svaté duše Alice Rollandové. Od dívčího věku ji nemoc poutá k domovu, ale duši uvolnila k velikému vzletu k nebi; trpět, abych lépe milovala. Ježíš a v Ježíši všichni její přátelé jsou touženou cenou jejich bolesti. Výstup duše utrpením a zkouškami až ke slavnému vítězství a k prvním oslavám na zemi. Jako každého ze svého okolí, tak i všechny čtenáře Passiflory vezme s sebou.

GÖTTLER JOS. Dr.: „Religions- und Moralphädagogik“; Aschendorff, Münster, str. 290, cena 6.80 (8.30) Mk. —

Göttlerova katechetika vychází ve druhém vydání a dojde ještě vřelejšího přijetí. Teoretická část probírá důkladně jak filosofické principy o náboženské výchově (podstata a cíl výchovy), tak psychologické zásady o osobě žáka a vychovatele, o předmětu náboženské výchovy a o rozdělení látky, všeobecná a zvláštní metodika. Zajímavé a poučné jsou dodatky se vzornými hodinami a s německými nařízeními pro vyučování náboženství. Předností díla Göttlerova jest přesnost a praktičnost a důkladné, ač ne rozvláčné pojednání o veškeré náležitě látce. Každý katecheta a vychovatel zde najde mnoho cenného pro svou práci u malých.

HOCHLAND (Kösel & Pustet, München), katolický měsíčník pro náboženské, literární, umělecké a kulturní otázky. Mezi spolupracovníky jsou Hermens, Pfleger, Schümmer, Tugei, Iwanka, Muth, Kirschweg, Karrer, Hagemann von Schankal a j. Jeden z nejlepších německých měsíčníků.

HYNEK Dr. R. W.: „Mystická stezka stigmatizované z Konnersreuthu“; L. Kuncíř, Praha, str. 144, cena 10 Kč. — Ve svém nadšení pro Konnersreuth chce tu autor podat „praktické uvedení do vnitřního života“, jak praví podtitul dílka. Je pracováno na základě Cesty svaté Terezie Ježíškovy, jejíž zásady, vybrané z některých současných spisů o tom, ukazuje uskutečněné v Konnersreuthu. —es—

CHAMBAT DOM LUCIEN: „La royauté du Christ“; Téqui, Paris, str. 73, cena 5 frs. — Krásný výklad ideje královského úřadu Kristova, jak v jejím základě theologickém, tak v jejím uplatnění v životě osobním i společenském, hlavně v rodině a ve státě a ve veřejném životě vůbec. Poznání podstaty a rozsahu moci a práv krále nutí čtenáře, aby se stal činným poddaným svého Krále, aby nabídl své služby Katolické akci.

LEPICIER: „Institutiones Theologiae speculativae ad textum s. Thomae concinatae“; Tom. I. Marietti, Torino, 1931, str. 510, cena L 25. — Po dlouholeté práci v oboru spekulativní theologie a po vydání tolika objemných svazků, shrnuje opravdový vědec a odborník ve svatém Tomáši své poznatky v příručku pro školy. První svazek, který probírá první část Summy až po otázku De gubernatione rerum, je výtečným úvodem do myšlení sv. Tomáše. Doplnky z pozitivní theologie staví tuto příručku mezi nejlepší z posledních dob. Brzy vyjdou další dva svazky. Doporučujeme. — R. D.

A. MICHIELI: „Pagine di educazione“; Libr. Emiliana Editr. Venezia, 1931, cena L 8. — Třebaže kniha je silně proniknuta ideami fašistické výchovy, která nemá správného pojmu o spravedlivě požadovaném vlivu církve na výchově, a třebaže je plná nacionalismu, může být

v mnohém směru užitečná i nám, zvláště učitelům, pro něž ostatně je psána. Většina témat se týká problémů obecných škol, které jsou zvláště dnes disputovány.

J. C. B. MOHR (PAUL SIEBECK), TUBINGEN: „Die Religion in Geschichte und Gegenwart“; Lief. 110-111. Vergeltung-Wagner. — Náboženská i s náboženstvím nějak souvisící témata tohoto díla jdou ke konci. Odplata v lidském i náboženském pojetí. Vidění v náboženství. Svaz národů. Lidovost v náboženství. Lidové misie u protestantů a jinde. Obecné školství. Voluntarismus. Církevní řehniectví. —es—

MULLER: „Kirchlicher Volksgesang“; Volksliturgisches Apostolat, Klosterneuburg, str. 120, cena 2 šil. — Spisek chce zavést k jádru ještě dnes bolavé otázky kostelního lidového zpěvu, který nezřídka naprosto není tím, čím má být: účastí na liturgii. Poutavý přehled bohoslužebného zpěvu od dob apoštolských do dneška má ukázat, kam dlužno vrátiti kostelní zpěv a hudbu, aby byly opravdu částí liturgie, jak toho žádá povaha věci a papežská nařízení.

PÈRE BLANC: „Gerbe d'histoires africaines“; Pères Blancs, Maison Carré, stran 328, cena 13.50 frs. — Žeň obrazů z misí Bílých Otců. Duše věčících Arabů, Berberů, černochoů z vnitra Afriky, vzpomínky na veliké chvíle misí Bílých Otců a na hrdiny misionáře, jejich radosti a žaly. Díváme se přes rameno na černé plémě, ale sami často nejsme schopni jeho prostoty a věrnosti. Láska spisovatelova chce budit lásku u čtenáře a podaří se mu.

PERROY, S. J.: „La missione di un fanciullo“; Firenze, „Fiorentina“, 1931, str. 236, cena L 9. — Sotva existuje lepší životopis známého Quida z Fontgalland než tento. Autor nejen sebral všechny zprávy, dosud známé, a uspořádal je v pěkný celek, nýbrž snaží se svými úvahami proniknout na dno tajemství svatosti tohoto podivuhodného dítěte, o něž se dnes už zajímá celý svět. Překlad je pečlivý a kniha obsahuje všechny obrázky, které mají vztah k životu malého světce. Celá řada vyslyšení zde uvedených dává naději, že brzy budeme mít o jednoho přímluvce v nebi více. A hlavně patro na děti.

REBAN K.: „Z poupat do květů“; ČAT., Praha, 1931, stran 30, cena 3 Kč. — III. rozšířené vydání knížečky, která podává děvčeti na přechodu z dětství k dospívání mravní smysl pohlavního života, vede k zachování svaté čistoty, učí rozumět a chtít. Vzácná pomůcka pro rodiče a vychovatele.

SCHAUMANN RUTH: „Die Tenne“; Kosel-Pustet, München, str. 237, cena 6 Mk. — Ruth Schaumann vystupuje po delším mlčení s novou knihou veršů lyriky. Její duch

se nese k začátku a konci života, k životu na zemi, ke hloubkám Zjevení. Lyrika rodinná a náboženská je překrásná, dýše jí srdce umělkyně-matky a věřící. I ve formě básnické cítíme nové vany v duši básnířky, a její poslední verše budou jistě nadšeně uvítány od jejích přátel, a právem.

SOEURS BLANCHES: „De la Méditerranée au désert“; Soeurs Blanches, St. Charles, stran 91, cena ?. — Bílým sestřám určil veliký Lavigerie apoštolát dobrodiní ať v nemocnici či v dispensáři nebo v ošetřování po domech, ať ve škole, v sirotčincích a dílnách; dobrým skutkem mají rozvíjet ledovou hráz islamu, jediná zatím možná cesta. Knížka mluví jen obrazy ze života, z činnosti a z prostředí Bílých sester mezi Araby a Kabyly. Mluva zajisté pochopitelná všem a přesvědčující všechny.

SCHÖNERE ZUKUNFT jest z novějších rakouských kulturních týdeníků, ale podařilo se dru Eberlovi získati kádr dobrých a odborných spolupracovníků a ušlechtilou i časovou a hlubokou úroveň listu vydobyl mu přední místo u veliké čtenářské obce jako mezi katolickými listy. Čtvrtletně 32 Kč, vyd. dr. Eberle, Wien.

DOM. VALLE S. J.: „La teoria e la pratica dell'educazione“; 2 svazky, 1931, cena L 20. — Nelze dosti doporučit tuto nanejvýš praktickou, ale při tom na pevných spekulativních zásadách založenou příručku pedagogiky. Poslouží nesmírně nejen profesorům pedagogiky, nýbrž zvláště vychovatelům v tomto tak těžkém úřadě. Autor má dobrý pozorovací talent a k tomu hledí vychovat všechny vychovatele. Není to suchá doktrína, nýbrž živoucí dílo, které uvádí do tajů výchovy. Ze všech praktických poznámek je zřejmo, že autor není jen profesor pedagogiky, nýbrž že byl i dobrým vychovatelem. Zájemcům vřele doporučujem.

ZANTA LÉONTINE: „Sainte Odile“; Flammarion, Paris, str. 210, cena 10 frs. — „Pouti“ vedou v tomto svazku ke svaté Otilii v Alsasku, kde dodnes zůstala památka první svaté abatyše svatootilské tak živou přes dávná století. Pomník vítězství slabé dívky nad tvrdým, prudkým otcem, pomník vítězství věcí Božích nad proměnami věků světa. Zatoužíte uvidět kout Vogés, nad nímž se pne socha Léčitelky nevidoucích. Zantina kniha vás získá.

MÜLLER O. TH.: „Guidos Heilandsliebe“; Muller, München, str. 32, cena 40 pfen. — Sympatie, se kterými jest přijímána každá knížka o dítěti Vítu z F., eucharistickým andělu, si vynucují nová vydání. Muller vybral vhodné okamžiky z jeho života, aby silně podtrhl pramen duchovního vzrůstu Vítova — lásku k Spasiteli.

POUTNÍKOVA CESTA

Kdo nerozumí sobě, nerozumí ničemu; v ničem se nevyzná, kdo se nevyzná v sobě. Poutník se musí vyznatl ve své cestě, jinak by nadarmo plýtvával mnohou námahou a připravil by se o mnohou radost cíle poutl, kdyby se neuměl správně vldětl v šatě poutnickém. Proto na cestě poutníkově první důležitostí jest

II. POUTNIK SAM

Arnošt Hello v knížce, vydané s názvem „Od nicoty k Bohu“, tak líčí jednu stránku poutníkovy šatu: „Člověk je zvyklý myslitl, že jest a že má. Ale musí sestoupitl na nejhlubší dno své propastl, aby on, nicota, se oddělil od toho bytí, které dostal, aby se zahleděl na svou holost a aby volal z neznámé cesty: Nejsem! Nejsem! Pane, buď milostiv nicotě! Hlavu máje na kolenou, musí zůstávatl v hlubokém mlčení nicoty... Když člověk hledí jen na svou nicotu, Bůh naň hledí jen ve svém milosrdenství.“ To je tedy první, co musí vědět a činitl poutník, že jde k Bohu oděn svou nicotou jako pravým poutnickým rouchem. Světlo rozumu samo je cele zaujato tím, co jest v jeho blízkosti a tedy na povrchu; proto se chce smátl takové řeči. Je zvyklý myslitl o sobě i o svém majiteli, „že jest a že má“, a nyní se má vmyslitl v přesvědčení, že není a nemá. Zdá se mu, že člověk stojí velmi vysoko. Ale víra jej vede do propastl a přivede jej až na dno propastl malou otázečkou dvou slov: Co jsi? Odpovědi víry vedou člověka na dno propastl, aby tak se stal schopným vystoupitl až do nejvyšší svatyně svého cíle, na srdce Božího milosrdenství.

Svatý Tomáš Akvinský píše, že víra dá člověku celý rozum. Rozumětí že jest, umětí rozhrnoutl povrch a vldětí, co je pod povrchem skryto, jako ve příčině je skryt účinek a v účinku příčina. Víra tedy

ukáže, jak je poutník účinkem příčiny, která ho postavila na cestu. Jaká to příčina slíná, vše obsahující a ve všem rozhodující! Jen si sestavme několik zaznamenaných slov Syna Božího a svatého apoštola Pavla, a jsme hned na dně propasti nicoty. Pán prohlašuje, že ani jediný vlásek člověka, ani jednoho dne potrava nejposlednějšího opeřence se nevymyká vlivu této příčiny. Prohlašuje, že bez něho nemůže člověk učiniti ani to nejmenší. Apoštol Pavel pak shrnuje svou nauku v jednoduchou otázku, na kterou nedává odpovědi, protože je jasná: „Co máš, co bys nebyl dostal? Proč se chlubíš, jako bys byl nedostal?“ A prorok Starého zákona přesně odpověděl poutníkovi na otázku „Co jsi?“ prohlášením: „prach jsi a v prach se obrátíš“ — nicota, podle tehdejšího způsobu mluvy.

Síly těla i ducha, všechna jejich díla, výsledky díla a trvání života — to všechno je se strany člověka samého nicota. Tu musí poutník nejdříve viděti, aby pak jasně uviděl svůj cíl, příčinu, která všechno to činí a bez níž by nebyl poutník ani poutníkem, ani ničím jiným. Málo by viděl poutník, kdyby se viděl jen takovým a vzdal by se putování, kdyby mu víra neukazovala více. Zápor nemůže býti životní silou ani na krok, tím méně na důležitou a dalekou pout. Víra ukazuje takový naprostý zápor, aby rozptýlila mlhy, zahalující bohatství kladu. Je to prastará myšlenka, ale nejlépe nám poví i zde, co musí poutník věděti: Že je totiž Bohu, nejmocnější příčině, vlastní, něco činiti z ničeho. A Písmo nám naznačuje jasně, co milosrdenství Boží učiní, když poutník „ze své neznámé cesty volá: Nejsem! Nejsem!“ Opět apoštol Pavel má pro tuto kladnou stránku poutníkovu šatu stručná slova, která ale berou člověku dech svou velikostí: Chrám Boží jste. Jste obraz Boží slávy. Děti Boží jste a Otec poslal do vašich srdcí Ducha svého Syna, aby volal: Otče! Tělo Kristovo jste, údy jeho těla každý. Kristus, Boží Syn, je vaším prvorozeným bratrem. Ten Kristus je vaším rouchem. Apoštol

Petr to všechno vyjádřil zase svým způsobem: Jste vyvoleného rodu, lidé Boží, královské kněžstvo.

Když poutník je si vědom své nicoty, vidí se účinkem Příčiny do všech podrobností, může vidět, jak tato Příčina jej věrou pozdvihuje z nicoty a nade vše, co je kolem něho. Vidí, co mu Boží milosrdenství dalo na jeho cestu, aby si na cestě rozuměl, aby se v sobě vyznal. Vidí pojednou svou velikost a nádherné roucho dědice nejslavnější říše, říše Boží. Svatý Tomáš Akvinský tu pak zasahuje a v podrobnostech ukazuje, jak se ve skutečnosti jeví tato výbava poutníka Božího.

Poutníkovi ve víře se dostane požehnané trojice, označených jmény: dary Ducha svatého, blaženosti, ovoce Ducha svatého. Dary rozumu a umění. Je posílen jeho rozum světlem shůry, aby měl pochopení pro hluboké a skryté pravdy, aby se dovedl povznést nad krátkozrakost lidského rozumu. Dar umění naučí člověka umění správně posuzovati a oceňovati všechno, co je kolem něho na jeho pouť.

Obojí se projeví v blaženém a blaživém smýšlení, jež je vyjádřeno blahoslavenstvími, jak je sestavil vtělený Syn Boží. Nejdříve: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha budou vidět. Duch věřícího poutníka se dovede udržovati čistým od preludů a omylů, které by mu chtělo nadiktovati pozemské sebevědomí. Bude všude vidět Boha, nejmilosrdnější a nejmocnější příčinu, nenechá se zmásti pozemskými preludy, nepodlehne záludným myšlenkám a námitkám lidským. Druhé pak blaženství mu dá poutnický ráz ve všem jednání: Blahoslavení lkající, neboť oni budou potěšeni. Aby poutník nepodleh radostem, ke kterým jej zvou tvorové, účinky jako on. Aby se dovedl dívat na ně se smutkem, když jej chtějí odvésti od jeho nejradostnější naděje a chtějí mu překážet na jeho cestě, odvádějíce jej od cíle. A opačně také: aby se poutník uměl se svatou radostí dívat na tvory a užívat jich za pomůcky, které mu urychlují

jeho cestu, pomáhajíce mu viděti Příčinu a její neobsáhlé a všestranně rozmanité krásy.

Ovoce toho Božího osení pak označuje po svatém apoštolu Pavlu svatý Tomáš Akvinský jménem jistoty a jménem radosti. Jistota na životní cestě jest poutníkovou silou. Nehledá, vidí jasně na cestu. Nic mu nelmponuje, co se neshoduje s jeho rozumem a uměním. Poutník touto jstotou, kterou se nemůže honositi žádný jiný než jen on, poutník, nabývá skutečné hrdosti. Ať stane na cestě tváří v tvář čemukoliv, ví, že ho nemůže nic z toho ani ponížiti, ani povýšiti. Koho Bůh tak povýšil, a kdo je si ve víře vědom svého povýšení, jako výlučně účinku Příčiny, ten nechce býti od nikoho a ničeho povýšen, protože taková povýšení všechna jsou ponížením; ví, že nemůže býti od ničeho ponížen, dokud se drží věrou na výši své poutnické stezky. Svatá hrdost poutníkova! Po lidsku řečeno, je to nejkrásnější a nejnadějnější část obrazu poutníkova a jeho výbavy. Není divu, že z toho všeho se musí v duši poutníkově rozhostiti svatá radostnost z takového životního postavení a údělu. Jest potěšen, protože se mu všechno stalo pomůckou na jeho cestě a nic se mu nemůže postavit do cesty jako nepřekonatelná překážka. Neboť jestliže Bůh je s námi, kdo proti nám? a milujícím Boha všechno pomáhá k dobru.

Tak jest oděn poutník.

P. Em. Soukup O. P.

NADĚJE V KŘEŠŤANSKÉM ŽIVOTĚ

Synové Evy vypovězení oplakávají hořký, zdlouhavý pobyt v noci pozemského života. Dni života jsou krátké, zlé, plné bolesti a úzkosti pro hříchem poskvrněné svědomí; povaha lidská vyžaduje těžkého boje s vášněmi, je přepadána mnohým strachem a starostmi, rozptýlená přílišnou zvědavostí, zapletena do marností a ubohostí, je obklopena

chybami, nakloněna ke slabostem, nemocem a pádům, zatížena pokušením, zeslabena rozkoší, trápena vlastní chudobou. Tak vyjadřuje kniha následování¹ lidskou přirozenost.

Život lidský zůstává ve velkém měřítku takový, jak ho přirozenost určuje, se všemi těmito slabostmi, vysílený, bez vzletu a volného spočinutí v tichu a klidu vládnoucím nahoře, v nadpřirozeném životě. Povzdech knihy následování: kdy bude konec slabostem? Kdy budu zbaven tohoto ubohého otroctví neřestí a hříchu, kdy se upevní má mysl v tobě, Pane? Kdy se octne mysl má v pravé svobodě, prosta všech přítěží duše i těla? Kdy se dostaví plný pokoj, který se nemůže více porušit, pokoj bezpečný uvnitř i zevně, pokoj pevný se všech stran? Tento povzdech vychází z každé lidské duše, která se zamyslela nad svou přirozeností a nad jejím zákonem, tak odporujícím zákonu milosti. Život milosti má své zákony. Je to klid a ticho „gaudium et pax“ v Duchu sv. Přivádí duši k účasti na Božím věčném životě. Proto Bůh sám jej může sdělit, Bůh je prvním Jeho zdrojem. Dvojím způsobem se sdílí posvěcení naší duši, tím, že Bůh se usídí v čisté duši jako ve svém příbytku a chrámě, aby duše v každém okamžiku prožívala svou povinnost úcty a adorace Bohu nejvyššímu. Křesťan je ten, kdo má v sobě Ducha Ježíše Krista. Duch je soupodstatný s Otcem a Synem a proto celá nejsvětější Trojice přebývá ve spravedlivé duši a rozvádí v duši život, vnitřní smysl, mravy, ctnosti Ježíše Krista. Život křesťanský je tedy životem v nejsv. Trojici přebývajících v nás. Jeho rozvoj přináší rozvoj poznání a lásky nejsv. Trojice. Bůh nejen je v nás, On se sdílí nám, dává se nám jako Otec svým dětem, jako přítel, jako spolupracovník naší spásy, jako posvětitel, takže je skutečně prvním a účinným původcem vnitřního života, přivádějícím duše ke své podobnosti. Bůh je zdrojem a obrazem vší dokonalosti, proto připodob-

¹ II. kniha, kap. 48.

ňuje nás k sobě. Není většího vzoru nad nejdokonalější bytost Boží. Proto praví Kristus: „Buďte dokonalí, jako Otec váš nebeský.“ Křesťanský život znamená žít jako dítě Boží, které přijalo Ducha nikoliv služebností a strachu, nýbrž ducha dítek Božích, v němž voláme k Bohu: „Otče!“ Tento Duch vydává svědectví duši, že jest dítětem Božím. Duch svatý uděluje zároveň duši možnost jednati a žít jako dítě Boží, dává jí vlté ctnosti a své dary, a to jest druhý způsob sdílení. Tedy křesťanský život je proniknutý a přetvořený dary Božími.

Kdo se dovede oddati životu Božímu, podrobuje znenáhla překážky své přirozenosti a zušlechťuje povahu, takže Bůh nad propastí lidské bídy staví chrám duchovního života poznání a lásky. Zůstává-li duše nerozhodnou, kterému životu dáti přednost, zda Božímu, či přirozenému, který je jí tak blízký a na který si uvykla, pak povstává v ní boj a zmatek. Oddá-li se úplně životu přirozenému, je zmítána jako tříška na rozbouřeném moři v neuspořádanosti svého nitra.

Křesťanský život přivádí k životu Božímu, aby udělil duši účast na věčném klidu a míru Božím, který se odehrává v nejintenzivnějším životě poznání (Slovo) a lásky (Duch sv.). Naděje je nám zárukou účasti na věčném Božím životě, jehož počátek a zárodek dostáváme milostí. Čím více duše doufá, že pomocí všemohoucí Boží dobroty, pomáhající naší slabosti, tím více je ujišťována o účasti a zase navzájem, čím více účast života Božího se rozmáhá v duši, tím jistější je naděje a jistota. Proto volá žalmista Páně: Slož celou svou starost na Pána a On se o tebe postará; kdo přebývá v ochraně nejvyššího, bude přiřazen do ochrany Boží. Naděje dodává jistoty. Dokud nadpřirozený život křesťanský, plný jasu účasti na Bohu a jeho životě, zůstane nedokonalým způsobem, potud je nám vzdálenější a méně se k němu duše obrací s celou energií svých schopností než k životu přirozenosti, v němž kráčíme od své mladosti, který

nám skýtá tak lacinou smyslovou radost. Život křesťanský je otupen snadnou rozptýleností a oddaností, věnovanou smyslové radosti. Boj nadpřirozených darů s přirozeností trvá, pokud duše neodumřela úplně radostem a útěchám věcí stvořených, pokud neobnovila v sobě ráj čistého srdce, v němž převládá světlo Boží. Proto vyžaduje křesťanský život ustavičné síly naděje ukazující stále duši zvláště v nerozhodných chvílích, kdy již jíz hrozí přirozenost zvítězit svou náklonností nad nadpřirozeným životem doutnajícím hluboko v duši. Každý den potřebuje znovu nového vznětu silné naděje, aby od prvního úsvitu až do noční tmy naděje byla pokrmem síly, aby přirozenost byla oděna neprolomným štítem. Spočine-li mysl lidská úplně v nebesích, zabývá-li se jen touhou a nadějí po dosažení věčných statků lásky a života Božího, zjednává si nejlepší lék proti bolesti a úzkosti, proti hříchům a slabostem, takže uprostřed životních bouří zpívá písně žalmů, písně naděje: Pán je mou nadějí již od mé mladosti! Nemůže být lepšího rozřešení zmatku dnešního života, není vznešenějšího názoru na svět nad život křesťanský, plný naděje v Boha.

Dr. Habáň O. P.

ŽIVOT LÁSKY

Nadpřirozená láska k Bohu není něco mrtvého v duši. Protože je účastí na nejvyšším životě, totiž životě Božím, proto jest nejvyšším životem. Obdivují se lidé těm, jichž život oslňoval, ale to není ještě pravý život. Protože co se rodí k smrti třeba přes vrcholky moci a slávy, přece jest pouze životem odvozeným.

Proto svatí a dobří křesťané jsou tak lhostejní k prvním, lidským a časným úspěchům. Ctižádostivost, jalový chvat v životě prozrazuje určité stupně praktické, třeba nepřiznané nevěry, která všechno očekává od chvíle, od chvíle tohoto života, proto-

že v hloubi duše, odkud tryská činnost, nepočítají s životem věčným.

Kdo žije životem lásky k Bohu, žije již zde životem věčným, protože, jak krásně praví sv. Tomáš, milost posvěcující jest zahájením již slávy. Proto se usmívá hluku a spěchu okamžiků. Co může duši mající Život lekati život padesáti i třeba osmdesáti let? Takto rozumíme sv. Pavlu úpícímu: Žádám si býti osvobozen a býti s Kristem.

Tato láska jest zde na zemi proto velkým darem Božím. Něco jiného jest básnické milování, jež nazývá svatý Tomáš *naturalis dilectio*, a něco jiného jest láska. Není každé opěvování Boha láskou. Láska k Bohu, t. j. nadpřirozená, je darem. Máme-li ji mít, musí býti nám vlita. Tato láska jest přátelstvím. Přátelství však buduje na něčem společném. Toto přátelství staví na naší účasti na Boží blaženosti, která je Boží a nám se jí dostává pouze darem. Proto i přátelství na tomto daru budované rovněž je darem.

Jest sice Bůh nejvyšší lásky hoden, ale tolik věcí viditelných nás láká okamžitým uspokojením, že třeba, aby nám byla vlita láska k dobru neviditelnému, jelikož smysly strhují ducha k tomu dobru, které je uspokojuje a naplňuje. (2. II. q. 24. art. 2. ad 2.)

A Bůh rozdílí tuto lásku podle svého měřítka, podle svého svatého plánu. Může se sice člověk připraviti k této lásce a snažiti se o ni, ale i to dává zase Duch sv.

Protože jest nadpřirozená láska k Bohu účastí na Jeho životě, totiž na lásce, již Bůh sám sebe miluje, může růsti tato naše láska. Může stále růsti a nikdy se nemusí zastaviti až do posledního vzepětí lásky, které předává Bohu v posledním okamžiku duši s celým životem pozemským.

Proto slujeme poutníky, že jdeme k Bohu. To jest pravý náš domov. Zde žijeme ve vyhnanství. Čím více kdo cítí toto vyhnanství a upřímněji spěchá k domovu, tím více roste v lásce. Láska nás

totiž přibližuje k Bohu, protože jí se člověk s Bohem spojuje.

Jak roste láska? Intensivně i extensivně. Láska svým vzrůstem zakořeňuje se hlouběji do duše, takže se jí stává čím dále tím bližší, příbuznější, že duše touto láskou provane čím dále tím mocněji všechny své skutky a čím dál tím více též skutků dobrých uskutečňuje a řídí, a působí, aby tyto skutky stále horlivěji byly konány.

Čili v tom může a má růst naše láska k Bohu, aby láska přecházela stále více ze stavu schopnosti, možnosti v čin.

Tento vzrůst může a měl by stále se uskutečňovat, protože Bůh, její předmět, jest hodný nekonečné lásky a nikdy nebudeme Boha milovat tak, jak je lásky hoden. Sladká možnost stále a stále moci se přibližovat k Bohu. Čím více totiž duše Boha miluje, tím zase se znovu prohlubuje síla a schopnost dalšího vzrůstu této lásky.

Naprosté dokonalosti lásky zde na světě nikdo nedosáhne, protože je k tomu třeba podle svatého Tomáše (q. 24. art. 8.), aby duše stále vyjádřeně celá se věnovala Bohu: *quod totum cor hominis actualiter semper feratur in Deum*. Toto ale jest možné pouze v nebi, kde již ani život ani roztržitost denní ani slabost naší přirozenosti nebude blažené odváděti od Boha. Zde jest pouze možná ona dokonalost, kdy duše celou svou snahu věnuje Bohu, takže pouze životní potřeby a slabost lidská k zemi srážejí. A třetí dokonalost lásky je ta, jež je obecná a k níž jsou všichni zavázáni, abychom nechtěli a nekonali ničeho proti lásce Boží. Bůh musí zůstat fakticky naším posledním cílem. Kdo chce a koná něco, co Bůh zakázal, takovým způsobem, že na místo Boží vůle staví vůli svou a místo Boha tvora si béře za poslední cíl, ruší nadpřirozenou lásku ve svém srdci, protože nemiluje Boha, kdo ho prakticky nechce, kdo místo něho jiného pána a nejprve sebe staví na trůn svého srdce.

Pokud zůstává Bůh posledním cílem, pokud nic

nemilujeme více nebo stejně jako Boha, zůstává láska svou podstatou v duši, zůstává v duši jakási základní dokonalost, jak praví sv. Tomáš.

Ale to neznamená, že bychom mohli klidně množit jeden všední hřích na druhý. I když nemůže láska sama ve své podstatě hasnouti, jak praví sv. Tomáš, nýbrž pouze zhasnouti, právě všední hříchy připravují toto zhasnutí. (a. 9.) Svatý Tomáš proto nazývá všední hříchy: přípravou na hřích těžký. Těžkého hříchu nedopouští se člověk jen tak beze všeho. Ale když vytrvale, soustavně a s otevřeným hledím dopouští se člověk ustavičných nevěrností, může se mu lehko stát, že jednou Bůh odtáhne ruku, odepře za trest svou milost a člověk, jsa ponechán své slabosti, klesne touto slabostí.

Takový je životní organismus vlité ctnosti nadpřirozené lásky k Bohu. Šel jsem krok za krokem za sv. Tomášem, aby klidně a věčně seskupené pravdy o této základní a nejvyšší ctnosti, o tomto ústředí celého našeho duchovního života nebyly ani slovem zbytečným zatemněny nebo zastřeny.

Projděme svůj život tímto zrcadlem lásky. Ukáže nám zřetelně všechny nedostatky, nebezpečí a krásou cíle uchvátí nás k zesílení, k oživení a zvroucnění našeho života, směřujícího k Bohu.

P. Silv. M. Brait O. P.

PÁN JE ZDE A VOLÁ TĚ

O kněžstvu třeba mluvit jazykem a psát perem andělským. Těžko člověku vyjádřit to, co přesahuje konečné mohutnosti duše. A to je kněžstvo, odlesk věčného Božstva. Tím je pověděno všecko. Kristus žije na zemi knězem, kněz Kristem. Důstojnost člověka je tu do té míry přehodnotěna, že shodnocena s Božstvím. Hle, vizte kněze, jak vystupuje po stupních oltáře vzhůru, na Kalvarii. — Zdá se vám člověkem jako vy, ale v té nejsvětější chvíli duchovní oko vaše nevidí více člověka. Vidí, jak ústa

knězova šeptají úžasně divotvorná, božská slova, jeho ruce zvedají se vzhůru a v té chvíli věřící oko vaše vidí před sebou Kalvárii, kde Kristus skrze kněze obětuje se za vaši spásu a vaše štěstí. Tento nejposvátnější akt nejvýstižněji učí o velebnosti kněžstva. Terezle Durnerlnova (zakladatelka kongregace Přátel chudých, zemř. 1905), sama obětní žertva Ježíše Krista, která v mystických světlech sdílela trýzeň Srdce Spasitelova nad pokleslostí kněží a neštěstím tolika jimi zmařených duší, vyjevuje nám nepochopitelně krásný obraz důstojnosti a moci kněžstva: „Jako je třeba zapomenouti přirozeného chleba, bychom viděli živoucího Ježíše, tak dlužno zapomenouti v knězi člověka, bychom v něm uctívali živoucího Spasitele . . . Kněz je živoucím vtělením Ježíše Krista a nemá života než v něm. Čerpá svoji sílu a činnost z toho, jemuž dává svátostnou bytost svým slovem. Zpřítomňovat Krista na oltáři a podávat ho bratřím, takové je povolání knězovo . . . Nehleďte na člověka, zapomeňte tvora!“ praví jí Kristus o knězi, „Není než obalem, který mne skrývá, jako Hostie zastírá mé oslavené tělo“ (z díla „Hostie a kněz“). Ano kněžstvo, toť důstojnost a moc, která přímo v úžas jímá lidský rozum, kterýžto ji nepronikne toliko v nadpřirozeném světle věčného Božstva. Tak o tom svědčí hluboce mystická duše, vyučená přímo Duchem svatým, farář arský: „Teprve v nebi pochopíme velikost kněžství. Kdybychom ji chápali na zemi, umřeli bychom, nikoli hrůzou, ale láskou . . . Kněžství, toť láska Srdce Ježíšova . . . Kdybych potkal kněze a anděla, poklonil bych se napřed knězi; neboť anděl je přítel Boha, ale kněz zástupcem jeho.“ Tak je Vykupitelovo dílo, jeho oběť na kříži úzce spojena se svátostí kněžství. Nebo „co můžeme bez kněží? Jsme ovce bez pastýře a nikdo nám nemůže dát duchovní potravy. Žádný anděl nás nerozhřeší, nedá nám Ježíše Hostie, ani jiných svátostí“ (Ter. Durnerlnova).

S mocí a důstojností knězovou souvisí i jeho po-

slání, jak to velebně vyjadřuje Ter. Durnerinova: „Zpřítomňovat Krista na oltáři a podávat ho bratřím, takové je povolání knězovo.“ „Zachraňovat duše pro věčnost, toť výlučná výsada kněžstva. Je na světě co vznešenějšího?“ „nad touto výtečnou předností žasne nebe, díví se země, trne člověk, hrozí se peklo, děsí ďábel a svou nejhlubší úctu prokazují andělé“, praví velebně Augustin. Moc kněžstva sahá tu až do věčnosti, jeho rozhřešující slova nesou na sobě pečeť věčnosti. Napoleon trnul nad touto mocí. Duše je nekonečná cena krve Spasitelovy. Zachovat ji pro věčnost, hojit její rány balzámem pokoje, milosrdenství a lásky, toť výlučně moc knězova. Uvažujíc takto sv. Kateřina Sien-ská, vrhala se na kolena a s posvátnou úctou líbala šlépěje svatých nohou kněží, kteří šli mimo ni za svým posláním lásky, míru a milosrdenstva. — Kněžská duše, zanícená pravou obětavou láskou ke Kristu, volá plná nadšení: „Da mihi anmas, cetera tolle.“ Nevystližným vzorem tohoto zápalu apoštol-ského je nám, ač nekněz, můj svatý otec František, serafický apoštol lásky, který na své misionářské cestě do Maroka tak předstihoval své Menší bratry, ba přímo utíkal, že mu ti to nemohli stačit. Tak ho hnál mystický žár lásky ke Kristu a žízeň po duších. „Kdybys mohl vidět krásu duše,“ volá sv. Maria Magdalena de Pazi, „byl bys jí tak okouzlen, že bys ničeho jiného nečinil, než žádal Boha o duše.“

Studentel Dosud se rozhoduješ o životní dráze? Neopovrhuj těmito slovy, která Duch svatý ti přináší skrze mou ubohost. Váháš-li dosud, vím, čeho se lekáš. Jistý mladík rozhodoval se pln úzkosti na kněze. Stála mu však v cestě dívka, která už byla pro něho na pokraji hrobu. Mladík, že musí zachránit tuto duši a vzdát se kněžství, sdělil své obavy bratrovi. A tu zakrátko čítá od něho ohromující slova: „Tvým úkolem je zachránit ne jednu, ale tisíce duší.“ Ta slova, jistě z vnuknutí Božího pronesená, zaryla se šípem do jeho nitra a dnes je šťast-

ným knězem. Pohled na ten dojemný obrázek, jak se Kristu, pánícímu na kříži, vrhá se les tisícerych, krásčitých, bolestí ustaraných rukou: „Božský Spasiteli, dej nám kněze podle srdce svého!“ „Neboj se, já jsem,“ praví ti Pán. Necítíš-li se povolán, „fac ut voceris“. — Zachovej si čistotu, nejmocnější zbraň ducha, hledej čistým srdcem Krista a duše a „ostatní bude vám přidáno“. — Posilni se svátostným Kristem, a pak jdi odhodlaně, jako když Mojžiš posílal své bratry na prvou apoštolskou cestu po příchodu svátostného Krista slovy: „Jdi a zapal všechno.“

R. Tureček O. M. Conv.

NA CESTU KŘÍŽE

Plných třicet let svého života věnoval Kristus Pán lidstvu v tichosti a skrytosti. Po tři leta byl jeho hledaným učitelem, štědrým dobrodincem a milovaným vůdcem.

Uplynulo třiatřicet let.

Kristus Pán naposled v kruhu svých apoštolů poručil — ve Svátosti lásky zanechal nám svůj odkaz — již pronesl i své velekněžské Te Deum, svoji velekněžskou modlitbu ke svému Otci nebeskému a odebral se na horu Olivetskou, kde prožil noc v přebolestné agonii — ve smrtelném zápase před událostmi nejbližších hodin. Víte, co se tu dalo. Pod tíhou našich hříchů a vin Kristus Pán klesá „I stal se pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zem“. ¹ — „Staň se vůle tvá“ ² — „ne má, nýbrž tvá vůle se staň“ ³ řine se z úst božského Spasitele.

Ještě krvavé krůpěje potu se perlí na jeho krásném čele a jeho svatých skráních — na jeho svatých a požehnaných rukou i nohou zřís ještě krvavé stopy smrtelného boje — šat zbrocený krví chladí ještě svaté tělo tvého Spasitele — zem rdí se ještě krví...

Kdo poceluje a vděčně zlíbá to svaté čelo a

¹ Lk. 22, 44. ² Mt. 26, 42. ³ Lk. 22, 42.

svaté skráně milého Spasitele? — Kdo stiskne mu aspoň pravici na důkaz vděčného uznání a lásky? — Kdo slzami obmyje jeho svaté nohy? — Kdo zbělí jeho zrudlý šat? — Kdo sebeře a v hlubokém klanění uctí ty krůpěje krve nejsvětější?

Kde jste vy, apoštolé? Už po třetí spíte?! — Nuž „spěte již a odpočívejte; aj, přiblížila se hodina, a Syn člověka bude vydán v ruce hříšníků“. ⁴ Kde jste vy všichni, jimž jsem dobře činil? Kde jste vy kteří ještě před několika dny jste mi volali „Hosanna“? ⁵ Kde jsi ty, moje lidstvo? . . .

*

Již přichází . . . V záři pochodní? — Ach, Spasiteli, ne, to není vděčné lidstvo; toť zástup ozbrojený v čele s mužem, o němž jsi ty, věčná Pravda byl řekl: „Lépe by mu bylo, kdyby se byl nenarodil člověk ten . . .“ ⁶

Heslo: „Kteréhož políbím, ten jest to; chopte se ho“ ⁷ šelestí zástupem. — A již onen muž v čele opouští zástup, řídí své kroky k božskému Spasiteli a — padne mu k nohám v hluboké lítosti? — líbá jej a tento svůj zrádný polibek doprovází slovy „Zdráv buď, Mistře!“ ⁸

Ó zrádné objetí! ó zrádný polibku! — Kolika jiných jste byly znázorněním! Kolika jiných jste byly předzvěstí!

Znáte toho muže. — Ano; bývalý učedník Páně apoštol. Božského Spasitele nazývá Mistrem; uznává ho tedy za svého učitele. Slyšel jeho učení. A světlo pravdy nehořelo-li u něho jasným plamenem, tedy aspoň kmítalo v duši jeho; — a on — je tu mezi těmi, kteří jdou hledat Světlo světa!

Hledat?! — Ach, hledat, aby ho udusili.

„Zrádce“ chce se nám vydrat z upřímných prsou „Zrádce krve spravedlivé.“ ⁹

Však zamysli se, drahá duše! — Řekni mi, anet

⁴ Mt. 26, 45. ⁵ Jan 12, 13. ⁶ Mt. 26, 24.

⁷ Mt. 26, 48. ⁸ Mt. 26, 49.

⁹ Srov. Mt. 27, 3—4 a 26, 21—24.

raději před obrazem ukřižovaného a zrazeného Krista odpověz sama sobě! Kolikrát již se tato zrádná scéna za 19krát 100 let zopakovala? Kolikrát již my sami ztlumili jsme jasný svlt světla víry a milosti v naší duši a v duši bližního svého a snad dokonce — ach, kolikrát i zradili Světlo samo, zradili osudným objetím, osudným polibkem hříchu!

Stačilo snad i necelých třicet stříbrných, stačila nějaká dočasná výhoda — ba stačilo snad mnohdy několik lichotivých okamžiků, několik chvil prchavé rozkoše, stačil i krásně zabalený pelyněk hříchu a my — zradili jsme Krista, zradili i svoji ctnost s vnitřní spokojeností a klidem duše.

„Koho hledáte?“ — „Ježíše Nazaretského!“ — „Já jsem to.“¹⁰

Padají na zem. Jasně slovo z úst božského Spasitele je příliš oslnilo. — A oni jdou hledat Světlo světa, aby je udusili.

Jsou posláni od těch, kteří se sešli nedávno ve veleradě, jejíž jednacím kniha mohla zaznamenat: „Vidíte, že nic neprospíváme. Hle, celý svět odešel za ním.“¹¹ — „Co uděláme, poněvadž tento člověk činí mnoho divů? Necháme-li to tak, všichni uvěří v něho; i přijdou Římané a vezmou naše místo i národ.“¹² „... prospěšné jest, aby jeden člověk zemřel za lid a ne aby celý národ zahynul.“¹³ — I vydali farizeové a velekněží rozkaz, aby, zví-li kdo, kde jest, oznámil to, by ho jali. — Zatykač s odměnou třiceti stříbrných!

Pýcha, závist, zášť nemohla snést, že lid opouští učitele temnosti a drží se učitele světla. — A tato pyšná závist, zastřená pokryteckou bázni, a předstírající, že zhyne národ, vyslala své sluhý s pochodněmi a zbraní, aby přivedla Krista Pána po mnohých útrapách a utrpeních těla i duše, přivedla až k Pilátovi, od něhož má vyjítí obtížený těžkým břemenem kříže a ještě těžším břemenem našich hříchů a nepravostí.

¹⁰ Jan 18, 7. ¹¹ Jan 12, 19. ¹² Jan 11, 47—48.

¹³ Jan 11, 49.

„Koho hledáte?“¹⁴

Dnešní svět — tak zvaný moderní — zdá se být též velkou zahradou Getsemanskou. Jdou jím jednotlivci, jdou i celé zástupy hledajících Světlo světa, Ježíše Krista.

Jedni Ho hledají ke své spáse a jiných — jiní k záhubě své a jiných. Mnozí Ho hledají s prostotou pastýřů betlemských a věrou sv. mudrců i kající láskou sv. Magdaleny, ale nicméně mezi hledajícími je ještě dnes dosti Herodů, farizeů a zákoníků, a snad i povah jidášských.

Jsou tu Herodové, kteří chtějí Krista Pána zabít již v útlých srdcích dětí, aby tak bezpečně si zajistili svoji vládu a panství; — nechybí ani povah, jež se daly koupit a získat do nekalých těch služeb za bídný krejcar. Kristus má dále být zabít v našich rodinách. Kristus musí prý umřít, aby nezahynul národ.

Uprostřed tohoto boje jsi i ty, duše má. Nalezla jsi Krista? Kristus je tvým světlem, tvým životem? Jeho učení ti svítí na dráhu tvého žití?

Svět chce udusit Světlo duší, Ježíše Krista. — Co ty učiníš? . . . Dřímáš? Spíš jako uředníci v zahradě?

Ježíše hledáte Nazaretského?

„Pověděl jsem vám, že já jsem to; jestli tedy hledáte mne . . .“¹⁵ „Tu četa a tisícník a služebníci židovští jali Ježíše a svázali ho“¹⁶ a odvedli.

Nejnevinnější Kristus Pán na lavici obžalovaných . . . „Kdo z vás bude mne vlnit z hříchu?“¹⁷

Byli s ním u nejvyššího kněze Annáše, toho Annáše, jenž byl sice od Římanů sesazen, ale u Židů zachoval si stále i svůj titul i svůj veliký vliv. — Zajistili si tak jeho souhlas.

Byli s ním dvakrát u úřadujícího kněze Kalfáše kde se byli shromáždili všichni velekněží, zákoníci a starší z lidu k nočnímu a pak rannímu zasedání velerady.

Hledali svědectví křivé, falešné — zdánlivě pře

¹⁴ Jan 18, 7. ¹⁵ Jan 18, 8. ¹⁶ Jan 18, 12. ¹⁷ Jan 8, 46.

svědčující důvod, aby mohli vydati římskému vladaři Ježíše a žádati jeho smrt. — Ale ač byla noc, černá ta práce se jim nikterak nedařila. — Mnoho křivých svědectví padlo, ale žádné dosud nemohlo býti přijato.

Kaifáš zřejmě rozmrzen vstává. — Snad ukončí zasedání propuštěním na svobodu nevinného božského vězně? . . . Připravuje se k ráně poslední. — Vstává a nuceně povzneseným hlasem klade Kristu Pánu samému jednu otázku. Řekne-li ano, pak nebude třeba více se namáhat, vše půjde hladce.

„Zapřisahám tě skrze Boha živého, abys nám řekl, jsi-li Kristus, Syn Boží?“¹⁸

Velerada tichne — bodavé zraky své pase hltavě na svatých rtech Spasitele a napíná svůj sluch. — Bude to pro ni významná odpověď.

I nám nemůže býti lhostejnou. Bude to odpověď toho, jehož ani jeho nejúhlavnější nepřátelé nemohli vinit z hříchu — bude to odpověď v hodině smrti, bude tedy upřímnou.

„Ty jsi řekl (já jsem); avšak pravím vám (aby nynější vzezření moje vás nemátlo): Od tohoto času uzříte Syna člověka seděti na pravici Boží a přicházeti v oblacích nebeských (jako soudce světa)!“

Kaifáši! Bůh, jemuž se koří nesčetné zástupy andělů a jenž přijde svět soudit se slávou a velebností, jemuž budeš musit vydat i ty počet ze své vlády velekněžské — stojí před tebou. —

Vítězoslavně svými kolegy obdivován usedáš?! Proč nesestupuješ s trůnu svého a nepadáš na svou tvář? —

Vy ostatní proč neopouštíte svých křesel a ne skláníte aspoň hlav svých před svým budoucím soudcem? . . .

Však ustaň od planých otázek, drahá duše má!

Taž se spíše sebe sama před přítomným na oltáři souzeným a odsouzeným soudcem, jak dovedeš se kořit ty před jeho skrytým Božstvím!

¹⁸ Mt. 26, 63.

Jaké jest tvé chování v chrámě?

Jaké bývá tvé pokleknutí před svatostánkem?

Není snad i tvé koleno příliš neohebné a trůn cenění tvého příliš vysoký?

Vzpomeň, že v chrámě dlíš před Synem Božím — před oním Synem jednorozeným, jenž tě bude soudit a snad ta chvíle není daleká . . .

Sláva! „Rouhal se!“¹⁹ Činíť se Bohem.

„Což ještě potřebujeme svědků? Aj nyní jste slyšeli rouhání. Co se vám zdá?“²⁰

„Hoden jest smrti!“²¹ zní unisono veleradou.

„Hoden je smrti!“ ozývá se i moderním světem; tím světem, jemuž je Kristus Pán už i na kříži příliš nepohodlným a jenž by i ten kříž Kristův nejraději ukřížoval.

Nevoláme však i my svým životem podobně? —

★

To bylo v zasedací síni. A venku na nádvoří? — „Neznám toho člověka,“ již po třetí rozléhá se prostorem.

To jsi ty, Petře, který jsi Pána ujišťoval: „Byť se všichni pohoršili nad tebou, já se nikdy nepohorším!“²² — Ty, budoucí skálo církve svaté — ty, jenž máš utvrzovati své bratry — ty se vikiáš?

Kristus Pán je právě veden ze soudní síně veleradní, aby nastoupil cestu k Pilátovi. Jeho pohled plný bolu a ještě plnější odpuštění se střetne a setká s pohledem Petrovým.

Ó pohlede, jak často jsi se již v životě duší opakoval!

Kohout po druhé zakokrhal. Ó milostiplný okamžiku! —

„I rozpomenul se Petr na slovo Ježíšovo . . . Prve než kohout zazpívá, třikrát mě zapřeš. A vyšed ven, plakal hořce.“²³

Kolikrát i nám platil pohled ten! — Bylo to, když se na nás díval Božský Spasitel skrze dobrou kři-

¹⁹ Mt. 26, 65. ²⁰ Mt. 26, 65—66, srov. Lk. 22, 71.

²¹ Mt. 26, 66. ²² Mt. 26, 33. ²³ Mt. 26, 75.

hu, skrze dobrý časopis, skrze dobré vnuknutí, skrze varovný hlas přítele . . .

Vyšel jsi i ty ven z oné společnosti, vyšel jsi ven ze hluku světa do ticha některého z chrámů a zaplakal jsi tam sám nad sebou?

Jak vypadají tvé svaté zpovědi? Jaká bývají tvá vyznání? Jak opravdová tvá lítost? — „A dal se do pláče.“²⁴ — „A vyšed ven, plakal hořce.“

Pokračování.

P. Josef Vondra S. J.

VĚDOU K HLOUPOSTI

Mnozí obránci víry se namáhali, aby dokázali, že není rozporu mezi vědou a věrou. Postupovali dvojí cestou. Buď zjišťovali, kolik bylo mezi vědci věřících, citovali různé jejich výroky o Bohu, o nesmrtelnosti, o náboženské víře, buď se snažili ukázat, že rozpor mezi vědou a věrou jest jen zdánlivý, vzniklý tím, že se za vědu vydává, co není věda, nebo že se za víru považuje, co není víra.

První postup nevydal mnoho. Byli mezi učenci věřící, byli však mezi nimi i nevěřící nebo lhostejní. Druhý postup trpěl ukvapeností. Mnohé domněnky a dohady vědecké dodělaly časem samy byvše překonány domněnkami a dohady jinými.

Místo aby se vykládalo, co není věda, stačilo říci, co je víra. Místo namáhavého smlířování vědy a víry stačilo ukázat, že věda nenahradí víry a že je pošetilé očekávat od ní rozřešení všech otázek lidského života. Věda se chlubí, že vytvořila moderní civilizaci. Právem. Civilizace jsou rychlíky, auta, letadla, telefony, továrny.

Civilizace jsou prostředky života. Jak se jich má užívat, nedovede věda určit.

Těch prostředků je možno užití k vraždění lidí. To je militarism. Je možno jich užití k zotročení lidí. To je kapitalism.

Není vědeckého poznatku, který by zabráňoval,

²⁴ Mk. 14, 72.

aby se vynálezů nezneužívalo k zabíjení. Není aparátu, který by šířil na světě pravdu, dobro a krásu. Není stroje, který by vyráběl lásku a spravedlnost.

Věda vytvořila civilisaci, ale nic více. Nevytvořila kulturu.

Kulturu tvoří víra. Kultura je moudrost a mravnost.

Moudrost záleží v uspořádání lidských vědomostí podle nejvyšší myšlenky, jakou duch lidský je schopen pojmuti. Poznatky, které nejsou uspořádány, jsou jako vojsko, které nemá kázně a kterému nikdo nevelí. Vědomosti nečiní moudrým. Je třeba jednotící myšlenky. Ta myšlenka jest: člověk vyšel od Boha a k Bohu směřuje. Posledním jeho cílem jest spojení s nejvyšším Dobrem. Touto myšlenkou musí člověk uspořádati a sjednotiti veškeré své poznání. Všecky pozemské a pomíjející věci se musí hodnotiti a měřiti podle věčnosti.

Kultura je časnost prozářená věčností.

Civilisace se nemůže proměnit v kulturu, poněvadž jí chybí moudrost a mravnost.

Lidé jsou vzdělanější, ale nejsou moudřejší a lepší. Ubylo analfabetů, řekl krutě Léon Bloy, ale přibylo pitomců.

Ubylo moudrosti a přibylo hlouposti.

Podle svatého Tomáše se jeví hloupost hlavně nedostatkem úsudku, jehož se dobíráme poznáním nejvyšší příčiny — nedostatek úsudku ve věci nepatrné se hloupostí nenazývá. (S. Theol. 2—2, q. 46, art. 1.)

A poněvadž jest hloupost nedostatkem úsudku, o nejvyšší příčině, jež jest posledním cílem a svrchovaným dobrem, jest hříchem.

Namítá-li se, že hříchem jest jen to, co se protiví nějakému příkazu, odpovídá svatý Tomáš, že hloupost se protiví příkazům daným o kontemplaci pravdy.

Příčinu hlouposti spatřuje světec v pohřížení mysli ve věci pozemské, jímž se člověk stává ne-

schopným chápat věci božské, jak svědčí apoštol: Člověk duševní nepřijímá těch věcí, které jsou Du-cha Božího. (I Kor. 2, 14.)

Nejvíce pak se mysl noří ve věci pozemské smil-
stvem, jež uchvacuje duši největšími rozkošemi. Hloupost jakožto hřích nejčastěji vzniká ze smil-
stva.

Smilnití znamená nemilovatí nebo špatně milo-
vatí. Nevěra národa Izraelského se nazývá v Písmě
smilstvem. Smilník jest ten, jenž nemiluje. Noří
svou duši v propast rozkoší tělesných. Otupuje
svůj duchovní smysl. Hloupne. Zhloupnuv přeje si,
aby nebylo Boha. A tím přáním formuje rozum a
úsudek. Nepoznává již nejvyšší příčiny.

Není hoden soucitu, poněvadž není chorý. Jeho
hloupost není nedostatek zdravého smyslu, jak se
jeví u šílenců. Jeho hloupost je zaviněna smyslnos-
tí. Není to nemoc, je to hřích.

Tato stránka Summy vysvětluje, proč svět přes
svou vzdělanost tone ve smyslnosti, proč dnes
smilstvo není hřích, nýbrž zábava a hledání smyslu
života, a proč mravnost nahrazena jest hygienou.

Dominik Pecka.

LIST SVATÉHO IGNÁCE K ŘÍMANŮM

Ignatius, jenž slove i Theoforus, církvi, dosáhnuv-
ší milosrdenství skrze velikost svrchovaného Otce
a Ježíše Krista, Syna jeho jediného, milované a
osvícené vůlí toho, jenž všecko rozhodl, co jest
podle lásky Boha našeho Ježíše Krista; jež i před-
sedá v místě okresu římského, jež jest Boha hodná,
důstojná, hodná všeho blahoslavení, vši pochvaly,
hodná dojít účelu, ctilhodná, představená spolku
lásky, po Kristu a po Otci nazvaná, kterou i pozdra-
vuji ve jménu Ježíše Krista, Syna Otcova; těm, kteří
jsou sjednoceni podle těla i ducha ve všech jeho
příkázáních, vždy milostí Boží naplnění a ode vši

cizí barvy očistění, neposkvrněné radosti v Ježíši Kristu, Bohu našem.

Modlitbou k Bohu dosáhl jsem toho, že vás budu vidět, vás, hodné, tváří v tvář, takže jsem obdržel více, než zač jsem prosil. Doufám, že vás pozdravím teď, když jsem spoután pro Krista, bude-li to vůle Jeho, abych byl uznán hodným dojít cíle. Začátek dobře pokračuje, jen aby se mi dostalo té milosti, bez překážky získati dědictví. Obávám se totiž, aby mně neškodila vaše láska. Vám ovšem je snadné učiniti, co chcete; pro mne však není tak snadné dojít Boha, když vy mne chcete zdržovat.

Nechci, abyste se líbili lidem, nýbrž Bohu, a jistě se mu také líbíte. Mně však se již nikdy nenaskytne taková příležitost, abych dosáhl Boha, a ani vy mně nemůžete prokázat lepší služby, než když budete mlčet. Jestliže tedy budete o mně mlčet, stanu se slovem Božím; jestliže však budete požadovat moji osobu, znovu jsem se stal mluvčím člověkem. A více mně nemůžete poskytnouti, než abych byl Bohu obětován, když dosud je připraveno místo pro oběť; a raději v lásce spojení zpívejte společně Otci v Ježíši Kristu, že uznal Bůh hodným biskupa ze Syrie, poslav jej z východu na západ. Lepší je, abych odešel ze světa k Bohu, abych v něm opět povstal.

Nikdy jste nikomu v ničem nezáviděli, jiné jste vzdělali. Žádám však, abyste potvrdili to, v čem jste dávali příklad. Vyproste mně jediné sílu vnitřní i vnější, abych nejenom mluvil, ale i chtěl, abych byl křesťanem nejenom podle jména, nýbrž i v životě.

Jestliže budu shledán takovým ve skutečnosti, mohu jím také sloužit, a tedy mohu být věrným jen tehdy, když se neukáží před světem. To, co se staví na odiv, není krásné. Neboť Bůh náš, Ježíš Kristus je viditelnější, když se ukazuje v Otci. Křesťan není dílem rokování, nýbrž velkomyslnosti, a to jen tehdy, když je světem nenáviděn.

Píši církvím a hlásám to všem, že rád umru pro

Boha, jen když vy mně v tom nebudete překážeti. Prosím vás, neprojevuňte mně tak nevhodnou přízeň. Jen mne nechte za pokrm šelmám, abych se tak dostal k Bohu. Jsem Boží pšenice, a nechť jsem rozemlen zuby šelem, abych byl shledán čistým chlebem Kristovým. Raději pobízejte šelmy, aby se mně staly hrobem, aby nic ze mne nezůstalo, abych, až umru, nebyl nikomu na obtíž. Teprve tehdy budu pravým učedníkem Kristovým, až když svět nespátí ani mého těla. Nerozkazuji vám jako Petr a Pavel; to byli apoštolové, já však jsem jen odsouzencem. Oni byli svobodní, já však jsem byl až dosud otrokem. Budu-li však trpět, stanu se svobodníkem Kristovým a vstanu svobodným. A nyní, když jsem spoután, učím se, abych netoužil po věcech pomíjících.

Ze Syrie až do Říma, na zemi i na moři, ve dne v noci se potýkám se šelmami, neboť jsem přivázán k desíti leopardům, jimiž je vojenská rota, a když jim dělám dobře, jsou ještě horšími. Jejich příkoří však slouží mně více k poučení, tím ale nejsem ještě ospravedlněn. Kéž se mi dostane těch šelem, pro mne připravených, toužím je nalézt připravené, a budu je dráždit, aby mne co nejdříve roztrhaly, a ne, jak některých se ani nedotkly, bojíce se jich. A když přesto nebudou chtít, donutím je násilím. Odpusťte mi! Víím, co mně to přinese. Nyní začínám být učedníkem. Kéž mně nic nepřekáží z věcí viditelných i neviditelných, abych se radoval z Ježíše Krista. Ať na mne přijde oheň a kříž a množství šelem, ať rozmetají mé kosti a useknuté údy, ať pohmoždí celé mé tělo, jen když budu mít Krista!

Nic mně neprospějí končiny země ani království tohoto světa. Lépe je mně zemřít pro Ježíše Krista, než vládnouti nad celou zemí. Toho hledám, který za nás umřel; toho si žádám, který pro nás vstal z mrtvých. Ten mne jednou odmění. Bratři, odpusťte mi! Nebraňte mi žít; nechtějte, abych zemřel, neoddělujte mne od Boha tímto světem,

když chci býti jeho, a nesvádějte mne věcmi pomíjejícími; dopřejte mi dosíci jasného světla. Teprve až tam přijdu, stanu se pravým člověkem. Popřejte mně býti následovníkem v utrpení mého Pána. Jestliže ho má někdo v sobě, nechť pochopí, co chci, a nechť má se mnou útrpnost, věda, co mne skličuje.

Kníže tohoto světa chce mne uchvátiti a zmařiti moji mysl, obrácenou k Bohu. Ať mu tedy nikdo z vás nepomáhá! Buďte raději při mně, to jest při mém Bohu. Nemluvte o Kristu, když bažíte po světě. Ať není u vás závisti. A nevěřte mi, až budu u vás, i kdybych vás prosil za odvrácení toho; věřte raději tomu, co vám píši. Píši vám jako živý, toužící po smrti. Tužba moje je ukřižována a není ve mně ohně, dychtícího po potravě, nýbrž je ve mně voda živě mluvící, která mně praví: Pojď k Otci! Nelibují si v pomíjejícím pokrmu, ani v rozkoších tohoto světa. Toužím jen po chlebě Božím, jenž jest tělem Kristovým, tělem toho, jenž jest z rodu Davidova, a dychtím po nápoji jeho krve, jež jest láska neporušitelná.

Nechci po lidsku déle žít. Toho se mi také dostane, jestliže vy mi přejete. Přejte však, aby i vám bylo přáno. Prosím vás kratičkým dopisem: dodejte mi víry. Ježíš Kristus vám zjeví, že mluvím pravdu, a nejsou lživá ústa, jimiž Otec vpravdě promluvil. Modlete se za mne, abych toho dosáhl. Nepsal jsem vám z touhy osobní, nýbrž podle úradku Božího. Budu-li trpět, přáli jste mi; jestliže však budu zavržen jako nehodný, nenáviděli jste mne.

Pamatujte při svých modlitbách církve syrské, jež má za pastýře Boha místo mne. Sám Ježíš Kristus je jí v čele, a vaše láska. Já pak se stydím býti jmenován mezi nimi, neboť nejsem toho hoden, jsa z nich posledním a nedochůdčetem. Milosrdenstvím však přece něčím budu, jestliže dosáhnu Boha.

Pozdravuje vás duch můj a láska církví, které

mne přijaly ve jménu Ježíše Krista, a to nejenom jako pocestného. A také ty církve mně přišly na-proti a provázely mne po městě, které nejsou při cestě, po které jsem šel.

Toto vám píši ze Smyrny skrze Efeské, důstojně šťastné. Je se mnou spolu s mnohými jinými také Krokus, jméno mně nad jiné drahé. Myslím, že o ostatních jste se již dověděli, kteří jdou se mnou do Říma ke slávě Boží. Neboť všichni jsou hodni Boha i vás, a sluší se, abyste jim ve všem vyhověli.

Toto jsem vám napsal v den, který je devátým před kalendami měsíce září. Buďte zdraví až do konce v trpělivosti Ježíše Krista.

Přel. Fr. Ludvík O. P.

CTNOST NÁBOŽNOSTI

Dokončení.

Dřívější vysvětlivky postačí na důkaz, že nábožnost je určité zvláštní ctností a její předmět je zcela vymezen, jelikož tkví v úctě a oddanosti, kterou vzdáváme Bohu, že však tato ctnost nemůže dosáhnouti plného rozvití leč v duši, která má zároveň všechny ostatní ctnosti. Je to ostatně jen uplatnění všeobecného učení; všechny ctnosti rostou zároveň v křesťanské duši, souvisejí jedny s druhými, jedna z nich nemůže býti dokonalou bez ostatních, všechny jsou si navzájem oporou. Nábožnost, jak hned poznáme, se své strany silně podporuje tento libý soulad ctností.

Skutečně jest zcela zřejmo, že božské ctnosti, víra, naděje a láska, jejichž předmětem je přímo Bůh, jsou nezbytny k dokonalému provádění ctnosti nábožnosti. Nemůžeme Bohu náležitě sloužiti, ani nemůžeme vzdávati povinnou úctu, nejsme-li s ním prvně spojeni v hloubi rozumu a vůle. Abychom se mohli klanět Bohu, máme jej poznati věrou, máme věděti, že jest vyšší než jakákoliv lidská myšlenka a představa, a že, můžeme-li jaksí jíti

k Němu, je to jen, protože On nám vyšel vstříc milostí křesťanského zjevení. Na tomto poznání víry se zakládá pravá úcta, kterou člověk může vzdávat Bohu. Ale k tomu nestačí, aby náš rozum poznal několik Božích tajemství, nýbrž jest nutno, aby i srdce bylo nadějí a láskou obráceno k dobrotivému Bohu, jenž přišel ulevit našim bédám a povolati nás k účasti na božském životě v nebesích. Bůh, náš Stvořitel, není pouze nejvyšším Pánem světa, jest rovněž naším Otcem a Přítelem, což nám zjevil Pán náš Ježíš Kristus.

Božské ctnosti jsou tedy nutny, aby se hluboce pohnula naše nábožnost, abychom se naučili řídit svou největší úctou k jedinému, velikému Bohu, jenž nás zahrnul svými dobrodiními. Když pak se ctnost nábožnosti staví přirozeně pod vedení a vládu tří velikých ctností, jest zase ona povolána, aby řídila všechny ostatní ctnosti každodenního života, všechny ostatní mravní ctnosti, jejichž úkony obětuje Bohu a jež zase tvoří její průvod, aby zajišťovaly a potvrzovaly upřímnost naší bohocny svědectvím celého života. Máme-li být opravdu nábožnými, je třeba, abychom byli moudřími, abychom se varovali nezřízených nálad, odporovali zlým svodům a špatným příkladům, neuchylovali se z přímé cesty, jež jest nejnesnadnější naší slabostí. Kromě moudrosti jest stejně žádoucí i spravedlnost vůči bližnímu. Pán náš nám v té věci dal zřetelné přikázání: „Přinášíš-li dar svůj k oltáři, a tam se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, zanechej tam daru svého před oltářem, a jdi prve, smíř se s bratrem svým, a potom přijď, obětuj dar svůj.“ (Mt. 5, 23 n.) Nežli míníme sloužit Bohu, je dlužno, abychom se smířili se svými bratry, odstranili všechny příčiny nesouladu a mrzutostí, které se mezi námi mohou vyskytnouti; napřed zachováme úplnou spravedlnost, a potom můžeme přijít, abychom se vyrovnali s Bohem. A konečně nebude asi třeba zvláště podotýkat, že pravá nábožnost žádá síly, čistoty úmyslu, mírnosti a skromnosti. Potřebu-

jeme síly, abychom přemohli lidskou bázeň, abychom vytrvali ve službě Boží přes všechny překážky, zármutky a zkoušky zvnitřku i zvenčí, abychom se ukázali pány nad sebou, klidnými a trpělivými za všech okolností. Musíme být také čisti a umírněni, abychom se neblížili k oltáři s duší poskvrněnou žádostmi těla, světskými tužbami, myšlenkami zcela cizími posvátných tajemství, a obzvláště je slušno, abychom byli pokorní a skromní v cítech i v činech, které se týkají služby tak velkého Krále.

Avšak slouží-li všechny ctnosti na zajištění úplnosti náboženské úcty, tu zase náboženství může všechny úkony ctností obětovat Bohu jako vonný dým kadidla. Cíty srdce obětuje Bohu v klanění a v modlitbě, obětuje Bohu všechny naše činy k dobru bližního, všechna péče o chudé, o děti a o nemocné se stává rovněž nábožným činem, konáme-li ji pro Pána. Svatý Jakub praví ve svém listu: „Nábožnost čistá a neposkvrněná před Bohem a Otcem je tato: Navštěvovati sirotky a vdovy v soužení jejich a zachovati se neposkvrněným od toho světa.“ (Jak. 1, 27.) Nábožnost konečně obětuje Bohu naši trpělivost v utrpení a úzkostech jako mu obětuje naši vůli utvrzenou v rozhodnutí k životu svatému a zcela zasvěcenému službě Boží. A tak se výborně kolem nábožností projevuje pouto, které spojuje všechny ctnosti a jednotí je všechny v celek Boží stavby, o níž mluví svatý Pavel: „*Del aedificatio estis — Jste Boží stavbou!*“ (I. Kor. 3, 9.)

Proto pochopíme, kterak se u sv. Tomáše Akvinského ctnost nábožnosti ztotožňuje se svatostí (II. IIae, q. 81, a. 8). Být svatý znamená být osvobozen od věcí tohoto světa a zůstat pevně připojen k Bohu; být nábožným znamená rovněž varovat se všeho nečistého skutku a věnovat se úctě Boha; kdo praví „nábožnost“, vyslovuje požadavek svatosti a princip svatosti, oba výrazy jsou si rovny. V nejvyšší vnitřní podobě nemůže být nábožná úcta přiměřeně prokázána Bohu leč svatými, a ne-

ní světce, který by již i v důsledku slova nebyl dokonale nábožný, cele oddaný uctívání a službě Boha. Takové výhledy nám na ctnost nábožnosti otvírá katolická bohověda; čím nábožnost jest a má být: přímou spravedlností vůči Bohu v životě čistém a svatém.

H. D. Simonin, Řím.

PROFIL MODERNÍHO LÉKAŘE - KŘESTĀNA

Mám na mysli slavného profesora neapolské lékařské fakulty, zesnulého v Pánu r. 1927, Josefa Moscatiho. Jen profil jeho krásné duše, jen pohled na ni jaksi z presbyteria chrámu — od svatostánku.

Svatost a spojení s Bohem nebyly Moscatimu na překážku jeho vědecké zdatnosti a vysoké duševní kultury. Právě z nadpřirozeného obcování s Bohem čerpal světlo k pronikání záhad lidského organismu. Čím intimněji žil s Ježíšem, světlem světa, tím víc se prohluboval, očišťoval a bystřil jeho duševní pohled. Tím více rostla jeho zázračná intuitivní schopnost, která jej povznášela nade všechny kolegy, pouhé učence a pouze zkušené lékaře.

Všichni, kdož ho znali, pohlíželi naň s úctou a s obdivem jako na vědeckou autoritu. Již jeho studie byly předzvěstí jeho skvělého postavení ve vědeckém světě. Když končil r. 1903 svá universitní studia jako třicetiletý muž, poslední státní zkouškou uvedl v radostný úžas své profesory i kolegy. Téhož roku dobyl si v soutěži druhého místa mezi asistenty spojených nemocnic neapolských. Při tomto jmenování dostalo se mu přednosti před mnoha staršími lékaři, již leta na to místo čekajícími.

R. 1911 podstoupil slavně veřejný vědecký zápas o vyšší, odpovědnější místo v nemocnici. Soutěže se účastnili lékaři, kteří čekali na tento vyšší úřad již od r. 1880. Celá zkušební komise i všichni jeho

soupeři byli tak nadšeni písemnou prací tohoto „hochů“, že obdržel jednohlasně místo, o něž se ucházel, a všichni mu upřímně k němu blahopřáli.

Téhož roku byl jednohlasně přijat za člena královské lékařsko-chirurgické Akademie neapolské. Již předtím stal se asistentem ve fyziologické laboratoři na klinice. R. 1911 dostalo se mu též práva přednášet na universitě fyziologickou chemii. Pro mimořádné zásluhy o lékařskou fakultu za války stal se konečně po válce řádným profesorem university neapolské.

Při lékařské praxi proslul neuvěřitelně přesnými a správnými diagnosami. Měl od Boha dar bezprostředně a bezpečně udávat choroby svých pacientů. Jeho kolegové — profesori byli o něm přesvědčeni, že má vyšší věšteckou moc, že je bezprostředně osvěcován Duchem svatým. Když druzí lékaři váhali, on býval přesný, pevný a klidný, při podávání diagnosy nikdy nejevil rozpaků. Nejistý býval jen, měl-li napsat na recept — datum.

Jako mladý lékař postavil se se vši úctou, ale i rozhodností proti starším lékařům, i bývalým svým profesorům, kteří žádali okamžitou operaci nemocného advokáta Parlato. Předpověď Mascatiho, že se do měsíce uzdraví přirozenou cestou, nemocný uznal — a byl do měsíce zdrav. — Jindy pod nejpřísnější lékařskou odpovědností dal diagnosu o lidech na vzdálenost několika set kilometrů, proti mínění ošetřujících lékařů, a diagnosa byla správná.

Eucharistie byla tomuto muži nejen zdrojem hlubšího poznání, nýbrž i pokrmem, silou, útěchou a lékem. Eucharistie byla středem celého jeho života. Pochopil božská slova Kristova o nedozírném významu Eucharistie pro duchovní život: „Tělo mé právě je pokrm a krev má právě je nápoj.“ (Jan 6, 56.)

Již od dětství navykl si navštěvovati denně svátostného Krista a tyto denní návštěvy staly se mu radostným a svatým zákonem po celý život. Když

se vracíval se svých návštěv u nemocných, ač mnohdy unaven a utrmácen, vždy si vykonal ještě poslední návštěvu u svého božského Přítele v některém z četných neapolských chrámů. Z lásky k velebné Svátosti zvolil si v paláci své rodiny **nejméně pohodlný a těsný pokojík**, protože hleděl svým oknem na kapli velebné Svátosti blízkého nádherného chrámu Gesù Nuovo. Mezi návštěvami jednotlivých pacientů poklekal na několik okamžiků na zem a posílal svému Miláčkovi v Eucharistii ohnivé pozdravy lásky.

Již dlouho před vydáním dekretu Pia X. o častém, ba denním sv. přijímání vycítil Moscati prospěšnost často opakované eucharistické hostiny. Denně chodil do chrámu a výhradně se zabýval přítomným Bohem. Každý den byl přítomen mši svaté. I jako universitní profesor přisluhoval denně knězi při mši svaté a potom přijímal z jeho rukou Tělo Páně.

Společnost s Ježíšem svátostným byla jeho největším štěstím. Musil-li časně ráno odejet za svým povoláním, dříve zašel do chrámu Páně — pro božskou sílu velebné Svátosti. Vídali jej, jak vstupuje několik minut před odjezdem vlaku do kostelíka u nádraží — pro sv. přijímání. Mnohdy se vracel z dráhy až kolem 1 hodiny odpoledne — ještě úplně lačný. Z nádraží pak nespěchal domů k obědu, nýbrž mířil do kostela ke stolu Páně. Když byl jednou tázán, kde bere tolik síly k ustavičné práci, kterou téměř ani nevystřídal s odpočinkem, odpověděl: „Všechno mohu v tom, kterýž mě posiluje“ (Filip. 4, 13).

Bez Eucharistie bylo mu smutno celý den, neměl dosti dětinného štěstí a spokojenosti, která září z jeho přívětivé tváře i na fotografiích. V červenci 1923 odebral se jako zástupce neapolské university na mezinárodní fyziologický kongres v Edinburgu. Dlouhá jízda vlakem znemožnila mu v některé dny svaté přijímání. Dojímají poznámky v deníku z těchto dnů. „Dnes jsem byl, můj Bože, bez Tebe.“

„Těž dnes bez Tebe, můj Bože!“ bolně mu uniká ze zaníceného srdce trpký stesk.

Své přesvědčení a zkušenosti ze sv. přijímání uplatňoval i v ošetřování nemocných. Chtěl zjednat i druhým štěstí, jež je údělem duše hodně přístupující k hostinně eucharistické. U těžce, smrtelně nemocných bývala jeho první starost, zdali je již postaráno o jejich duši; pak teprve pečoval o tělo. Svým pacientům doporučel sv. přijímání nejen jako nadpřirozený lék duše, nýbrž též jako prostředek k ochraně aneb nabytí zdraví tělesného. Jeho jednání odpovídalo naprosto přesvědčení církve sv., která se modlí při nejsvětější oběti před sv. přijímáním ústy kněze: „Přijetí tvého Těla, Pane Ježíši Kriste . . . pro tvou dobrotu přispěj mi k ochraně a k uzdravení duše i těla.“

Jednomu ze svých nemocných přátel psal: Vraťte se k víře svého dětství, jděte k sv. přijímání a tak zase omládnete. Kterémuś chorému, jenž za ním přijel z Amalfi do Neapole, mimo ostatní léky uložil i tento: „Při návratu do Amalfi zastavte se v Pompejích (ve slavné mariánské svatyni), jděte tam k sv. zpovědi a k sv. přijímání. To je první lék.“ Svého nemocného posluchače otcovsky těší, ale i upozorňuje na prostředek duchovního zdraví: „Ještě jednou chci oživit vaše naděje, proměnit je v jistotu! Uzdravíte se, avšak je třeba času a trpělivosti. Nezapomeňte živiti svou duši přijímáním našeho Pána ve velebné Svátosti, tak jako žijete — a je to vaší přísnou povinností — své tělo.“

Kdysi byl u něho u prohlídky kterýśi slavný advokát. Mezitím co bedlivě zkoumal zdravotní stav pacientův, prohodil laskavě, ale vážně: „Jděte k Pánu Bohu. Vyzpovídejte se, přistupte k svatému přijímání a povede se vám lépe.“ Advokát odešel, ale na tento pokyn lékařův si nevzpomněl. Po osmi měsících šel k němu znovu, ale sotva se objevil u něho ve dveřích, byl uvítán jemnou výčitkou: „Vy jste se nezpovídal. Bůh vás takto upozorňuje

na vaši povinnost." Tentokráte rada lékařova účinkovala, zvláště pro údiv, jež vzbudila v advokátovi kardiognose Moscatiho.

Přátelé však o něm svědčí, že své apoštolské snahy, své úsilí o posvěcení svých drahých nemocných, prováděl bez nápadných projevů, bez afektovanosti. Získával si lidi prostotou a nenuceností dítěte, jíž nelze odporovati. Dobrota, prýstíc z rozjímání o lásce božského Spasitele, dávala mu energii a přitažlivost apoštola.

Eucharistie činila z jeho srdce obětní oltář, hořící svatým ohněm lásky k bližním. Duch obětí oltářní, v níž se přináší ustavičně Otci věčný Velekněz, Ježíš Kristus, vnikal čím dál do jeho srdce a oživoval všechno jeho myšlení a jednání. Svoje vzácnou nezištností byl daleko proslaven. Kdyby byl chtěl, mohl se státi snadno milionářem. Vysoké honoráře, jež dostával jako universitní profesor, buď snižoval nebo docela odpouštěl a přijaté peníze štědře chudíně rozdával.

Eucharistická úcta je u Moscatiho též klíčem k pochopení jeho čistého, andělsky nevinného života. Mezi velebnou Svátostí a čistými dušemi jsou nejsvětější a nejpevnější vztahy. Svatá Hostie přitahuje duše nevinné a rozmnožuje v nich více a více lásku k andělské ctnosti, osvobozuje od tyranie těla a povznáší je v oblast vyšších, nebeských zájmů. Moscati náležel mezi tyto vzácné, silné duše, jež zachraňují svět. Eucharistický chléb dával mu sílu v jeho nebezpečném lékařském povolání. A aby se co nejvíce zabezpečil proti nízkým svodům těla a mohl nerozděleným srdcem přilnout ke svému Ježíši, stvrdil pevným slibem své rozhodnutí, zůstatí vždy čistý. V jeho deníku z r. 1914 čteme o tomto posvátném úkonu: „Cítím vroucí, něžnou úctu k Matce Dobré rady, jež se na mne tolik usmívá s obrazu v kostele sester velebné Svátosti. Před tímto jejím obrazem a v tomto chrámě vzdal jsem se s přísahou všech nečistých pozemských náklonností..." Jeho přátelé — lékaři

o něm s obdivem svědčí, že jeho cudnost snad ani nepoznala obrazu hříchu.

Čistota světců není mrtvá, není chladná, není sobecká. Právě proto zůstávají čisti, aby mohli milovat své bližní láskou prostou všeho egoismu, všeho prospěchářství — láskou jdoucí až k heroismu, k naprostému obětování. Je to účinek mše svaté, ovoce Eucharistie, jež šíří a sílí v církvi ducha obětí. Moscati dospěl k této vznešené lásce vyšších duší. Píše ve svém deníku: „Můj Ježíši, má lásko! Tvá láska mi dodává vznešenosti. Tvá láska mě posvěcuje a mě obrací netoliko k jednomu tvorů, nýbrž ke všem tvorům, k nekonečné kráse všech bytostí, stvořených k tvému obrazu a podobnosti.“ Moscati ve své lásce obětoval Bohu již 1919 o svatodušních svátcích svůj život za hříšníky, radoval se, že může za ně trpět a Bůh jeho obět přijal.

12. dubna 1927 vstal ráno jako jiné dny. Po raním rozjímání, jež si denně konával a které toho dne se týkalo míru a pokoje duší Boha milujících, odešel do chrámu Páně. Při mši svaté přijal Tělo Páně, jež bylo pro něho již vlatikem na věčnost. Po obvyklých pracích v nemocnici vracel se domů, kde naň čekaly zástupy pacientů. Cestou potkal sl. Magd. Aloisovou, jejíž matku ošetřoval. Vyptav se na nemocnou, dodal s úsměvem: „Přijďte do mého domu — poskytnout společnost mé sestře (která mu obstarávala domácnost), poněvadž dnes jistojistě zemru.“ Dívka zažertovala: „Vy pořád mluvíte o smrti a nikdy neumíráte.“ Ale on na to řekl: „Dejte pozor, protože mluvím vážně, a nepřijdete-li, bude vám toho líto a budete mít výčitky celý život.“

Nato se odebral domů a začal přijímat obvyklé návštěvy svých pacientů. O 3. hodině pocítil náhle nevolnost, odebral se do svého pokoje a dal zvonkem znamení svým sourozencům. Když k němu všichni přiběhli, našli ho v lenošce, s hlavou nACHýlenou a s rukama na prsou zkříženými. Právě

odevzdával svou duši do rukou nejvyššího Soudce. Bylo mu 47 let.

Jako se odráží obraz v zrcadle, tak se odráží život svátostného Spasitele v jednání Moscatiho. Na venek nic zvláštního a nápadného, ale pod vnějšími způsoby tají se nejbohatší, nejplodnější život Boha Spasitele.

Tak i tato vpravdě eucharistická duše. Nevystupuje na venek se svou ctností nápadně a okázale, žije prostě a dětinně jako sv. Terezie od Ježíška, již vroucně uctívá, ale z každého jeho činu září svatá víra a šlehá ohnivá, obětavá láska.

Vzor k následování! P. Stan. Špůrek C. SS. R.

RICHARD ROLLE, POUSTEVNÍK HAMPOLSKÝ: TOUHA A SLAST

(Zlomek.)

Ihesus, Marie Filius, sit michi clemens et propicius. Amen.

Touha po Ježíši Kristu a slast v něm, prostá všech světských myšlenek, jest podivuhodná, čistá, svatá a pevná; a kdo jí okouší tou měrou, je duchovně obřezán, když zapudí z duše všechny ostatní péče a záliby a myšlenky, aby spočinul v lásce Boží, a nezaplétá se do ničeho jiného. Ta slast jest podivuhodná: jest tak vznešená, že k ní nedosáhne a nestrhne ji žádná myšlenka. Jest čistá, když není zkalena ničím, co se jí protiví. A jest pevná, když jest trvalá a stálá a kochá se sama v sobě.

Tři věci činí slast v Bohu vznešenou: první jest krocení přirozené tělesné žádosti; druhá krocení nebo potlačování špatných hnutí a pokušení vůle; třetí zachovávání nebo povznášení srdce v osvětlení Ducha sv., jež pozdvihuje srdce nad všechny světské myšlenky, aby nic nebránilo Kristu vejít do něho. Každý, kdo touží po nekonečné spáse, nechť usiluje ve dne v noci plnit toto naučení, jinak nedosáhne lásky Kristovy; neboť jest vzneše-

ná a všechny, kdo v ní přebývají, povyšuje nad světské žádosti a nízké tužby a nad všechny zálibné myšlenky na věci tělesné.

Dvě věci činí naši touhu čistou. První jest odvrát od smyslnosti k rozumu: neboť kdo se obrátí pro potěchu ke svým pěti smyslům, ihned vstoupí do jeho duše nečistota. Druhá záleží v tom, že se rozum pokorně cvičí ve věcech duchovních, totiž v rozjímání, modlitbách a nahlížení do svatých knih. Neboť slast, prostá nezřízených žádostí a pokorně žádostivá v Kristu, odvrácená od smyslnosti k rozumu, namířená a upjatá k Bohu, poskytuje lidské duši klidu a bezpečí, takže stále trvá v naději a je odměňována všemi dary Božími, bez reptání i těžkomyslnosti etc.

Explicit carmen, qui scripsit sit benedictus. Amen.

Ze střední angličtiny přel. Aloys Skoumal.

ČERVÁNKY EVANGELIA V „ZEMI KLIDNÉHO JITRA“

(Misie 2.)

Domorodé, staré pojmenování Koreje, „Země klidného jitra“ by se ve stránkách dějin katolické církve na Dálném východě zdálo ironií. Vždyť jsou ony stránky o jitru duší začervenalé krví a probodané oběťmi života. Nebo snad dříme v plánech Prozřetelnosti, jež řídí národy, den, kdy po strašné bouři, podobné prvním dnům Apokalypsy, vzejde odtud Evropě, ponořené do tmy pro vlastní zradu na Božím poslání, opravdu klidné jitro? Kdož ví, zdaž pozítřky nebudou náležití „barevným plemenům“. — Ale, nebuďme všetečnými zpytovateli plánů Božích, neboť „tempora mea in manibus Domini“ — „spánky své jsem složil do rukou Hospodino-vých!“ si volně vykládám.

Nezačínám misijní kapitolu ani podle dějin ani podle zeměpisu či čeho jiného. Jen vzpomínka, že studiem katolických misí v Koreji jsem vyšel z dět-

ského a studentského zájmu o misie, rozhodla. Také samy začátky církevních dějin Koreje skýtají obrázky, které nemají mnoho sobě podobných.

★

Duch vane, kde chce! (Jan 3, 8.)

Pobyt a působnost jesuity P. Řehoře de Cespédés, provázejícího r. 1592 japonskou vojenskou výpravu do Koreje, přešly beze stopy. Srdce korejských ještě nedozrála. Začátkem XVII. století proniká do Koreje z Číny němý apoštol — náboženská kniha, mezi nimi dílo jesuity P. Ricciho „Správné pravdy o Bohu“ v čínštině, jejíhož písma užívali Korejci.

Kdo by tušil, za jakých okolností toto semínko vzklíčí! Několik hloubavých milovníků moudrosti a vědy se uchýlilo do samoty, aby se v tichu věnovali filosofii. Mezi nimi byli Ri Tek-tjo, zvaný Pyek-i, t. j. umíněný, Kouen tjel-sin-i a dva bratři Tyeng. Došlo na spís P. Ricciho. Výklad zbožného autora o Boží prozřetelnosti, o duši a o ctnosti zapůsobil na upřímné duše. Rozhodli se, že budou žít podle pravd Božích právě poznanych. To bylo k r. 1777. Seménko našlo půdu a vyrazilo klíček; vláha nedala na sebe dlouho čekat. Otec Pyek-i-ova přítel, Ri Seung-hun-i, vedl r. 1783 královské poselství do Pekingu k císaři. Pyek-i využil vhodné příležitosti, vyložil svému příteli, čeho se dočtl v knihách od pekinských Jesuitů a k čemu se po četbě rozhodl; uložil mu pak, aby se v Pekingu na všechno důkladně přesvědčil. Misionáři měli velikou radost nad zájmem člena korejského poselství o křesťanství; sám slavný pekinský arcibiskup, františkán Alexander z Govey, se věnoval vznešenému tazateli. Ri Seung-hun-i byl jím také před odjezdem pokřtěn na jméno Petra a v r. 1794 se vracel domů vybaven kříží, růžencí, obrazy a knihami.

Pyek-i hladově studoval nové knihy a zakrátko mu Ri Petr prokázal nejpřátelštější službu — pokřtil jej a dal mu jméno Jan Křtitel. „Umíněný“ se

stal horlivým apoštolem nového učení. Hrstka prvních křesťanů rostla, přibývali urození i prostí, přibývalo apoštolů v kruzích vysokých, a to hlavně mezi vzdělanci, i mezi lidem. Brzy vláda poznala, že se novota příliš šíří, ale těžko začít něco proti vznešeným rodinám. Přece se „ministr zločinnů“ rozhodl potlačit Boží osení mučením a vypovězením Tomáše Klima; r. 1785 umřel jako první korejský vyznavač. I na Pyek-Iho dolehla zkouška a podlehl, zapřel. Přehánka netrvala dlouho ani nebyla příliš silná a první horlivost brzy zahladila stopy zkoušky.

Petr Ri vlděl v Pekingu církevní zřízení, biskupa, kněze a ostatní duchovní stupně, byl u svatého přijímání, poznal mši svatou, svátost pokání a sv. bířmování, přinesl s sebou i knihy o obřadech. Co chybělo k tomu, aby si neustanovili své duchovní? Několikrát se vedoucí nové křesťanské obce radili a konečně došlo k volbám: nejprvnější a nejhorlivější z neofytů Frant. Xav. Kuen vybrán za biskupa, Petr Ri a ještě několik jiných určeno za kněze a hned každému z nich určeno pole evangelické působnosti. Tak začala v Koreji nepravá hierarchie. Horlivci sami a celá obec křesťanská však byli pevně přesvědčeni, že jednájí správně. Proto „kněží“ kázali, křtili, sloužili mši a podávali eucharistii, bířmovali. Jenom zpovídání žen působilo těžkost, přísný zvyk nedovoloval ženě zůstatí o samotě s cizím mužem. Obtíž rozřešili tak, že ženy bývaly v jedné místnosti a zpovědník v druhé a dorozumívali se přes závěs; tento zvyk se uchoval dodnes kromě v kostelích. O platnosti nebo o oprávněnosti těchto pseudoposvátných úkonů vyjma svátost křtu není třeba dlouhých vysvětlení, ale kolik duchovní posily a povzbuzení z toho mladické stáde duší dobré vůle mělo, dovedeme stejně pochopit. Snaha, poznat co nejdůkladněji učení obsažené v knihách, však vedla k hlubším poznatkům učení a ty probudily v „pastýřích“ pochyby, zda právem a platně vykonávají

duchovní úřad. Mučivé pochyby přiměly je k vyslání poselství do Pekingu, aby podalo zprávu o ustavení nové církve a přineslo odpověď na pochyby o platnosti „kněží“ a jejich úkonů. Také hned bylo od vykonávání kněžských úkonů upuštěno.

Posel, urozený katechumen Yun, jen v přestrojení a po mnohých nesnázích došel se zprávou k arcibiskupu A. z Govey. Zpráva o podivuhodném rozšíření evangelia v Koreji naplnila všechny pekinské katolíky velkou radostí. Yun tam byl také pokřtěn a přijal sv. biřmování a potom se s královským poselstvím vrátil domů, nesa v obleku zašitý dopis, napsaný na pruhu hedvábí. Chválněbno jest, že horliví apoštolové hlásají dobrou zvěst, ať dále křtí a učí křesťany, ale kněžských úkonů bez posvěcení konati nemohou. Odpověď byla přijata poslušně a s radostí a pobídla křesťany, aby s mimořádným královským poselstvím vypravili znovu Yuna Pavla s katechumenem U, královským důstojníkem, aby prosili v Pekingu o kněze a otázali se, zda jest křesťanům dovoleno zachovávatí pohanický způsob uctívání předků. Budiž zde podotknuto, že u Korejců byla úcta k předkům stejnou povinností jako úcta k císaři a tvořila hlavní část náboženského korejského života vůbec. Arcibiskup slíbil, že kněze pošle v době velikých trhů do pohraničí, kdež jej měli křesťané v tajnosti očekávatí, a hned poslům svěřil nutné bohoslužební náčiní, roucha a knihy. Ohledně pohanského uctívání předků jim po poradě se zkušenými misionáři a v duchu papež. bul odpověděl, že křesťanům není dovoleno. Tato zamítavá odpověď přivedla předehtu velikých zkoušek. Neboť všichni, nedávni ještě křesťané nemohli se rozloučit s úctou předků a „odešli smutní“, mezi nimi i první korejský křesťan Ri Petr.

Věrnost korejských křesťanů tomuto rozhodnutí zavlada za zajímavých okolností podnět k menšímu pronásledování mladá obce. Dvěma bratři Pavlu

Ynovi a Jakubu Kuanovi zemřela matka. Celá rodina byla věrně oddána nové, „ničemné“, jak říkali pohané, víře a před smrtí matka přísně napomenula syny, aby nedopustili pohanských zvyklostí na jejím pohřbu. Bylo zvykem, že jména zemřelých byla úřady zapisována na rodinných deskách zesnulých předků; tyto desky se uchovávaly ve chrámech předků a povinností všech příslušníků rodiny bylo, aby ve stanovené dny přišli do chrámu pálit kadidlo, obětovat pokrmy a učinit zadost jiným pohanským zvyklostem. Bratři desky předků spálili; když pak příbuzní, vesměs pohané, přišli na pohřeb matčin a desek nikde neviděli, tu se rozzuřili proti bratrům a proti křesťanství. Bratři odpírali vrátit desky: „Matka nám to zakázala; my jsme křesťané a matka také. A konečně, desky nejsou schované, nýbrž spálené. Podstoupíme všechno, i smrt, nežli bychom urazili Boží zákon!“ Udání, zatčení, vyšetřování. Stateční bratři ani před guvernérem ničeho nezatajili. Tu se zarytým nepřátelům křesťanství, jimiž povětšně vysoké úřednictvo bylo, naskytla příležitost k obvinění křesťanství, že je nebezpečné státu a králi, poněvadž neuznává úcty k předkům. Strach přiměl mírumilovného krále k ustanovení úředníka s plnou mocí proti nové víře. Inkvizitor vydal přísná nařízení, aby všude křesťané byli pozatýkáni a tak dlouho uvězněni, dokud by se nezřekli nové víry. Osiřelí bratři neustoupili ani před inkvizitorem a proto byli po mučení odsouzeni k smrti. Ale sám král je ještě chtěl zachrániti před podpisem rozsudku, než bratři nemohli prodat víru za přízeň královu a odmítli poslední záchranu. Poprava následovala ihned po králově podpisu rozsudku. Podle zvyku odsouzenci sami předčítali rozsudek; Pavel tak učinil pln radosti, potom položil hlavu na špalek, vyslovil několikrát „Ježíši, Maria“ a dal znamení katovi. — Po něm přišel na řadu Jakub zpola mrtvý dřívějšími mukami; zašeptal také svatá jména a 7. prosince r. 1791 o třech hodinách odpoledne

oba slavně zvítězili. Královská milost, proměňující rozsudek smrti v doživotní vyhnanství, přišla o málo chvil později. Těla mučedníků, zůstavená devět dní na popravišti, byla stále svěží, krev na špalku nezčernala a nezaschla, ač byla doba mrazů. Tyto události a několik mimořádných uzdravení dotekem předměty umučení jen utvrdily věrnou statečnost křesťanů a nejednomu pohanu otevřely cestu k jedinému Bohu.

Za pronásledování se nemohli křesťané vypravit vstříc knězi, kterého jim slíbil pekinský arcibiskup z Govéy. Kněz, P. Jan dos Remedios, čekal delší dobu na hranicích nadarmo, zklamán se vrátil zpět a zakrátko zemřel. Teprve až v druhém roce (1792) dekrety o pronásledování byly velice zmírněny; křesťané byli vypuštěni z vězení a guvernér se spokojil jen s napomenutím jich, aby se vrátili k víře své domoviny. Horliví křesťané nemeškali vyslati posly do Pekingu, aby prosili o kněze a podali zprávu o osudech církve korejské; přes všechna utrpení a odpady bylo r. 1794 na 4.000 věřících, kteří již nemohli zůstat bez kněze. Arcibiskup vyhověl prosbě korejských věřících a neprodleně jim poslal kněze čínského původu P. Jakuba Tjyu. Dokončení. Josef Papica.

HROBY BOHATÝRŮ V ŘÍMĚ

HROB SV. KALIXTA, PAPEŽE A MUČEDNÍKA

Na pravém břehu Tibery stojí jeden z nejkrásnějších římských chrámů, zvaný S. Marla in Trastevere. Je na místě, kde za dob císařských stála velká budova „taberna meritoria“, jakási to útulna pro vojáky invalidy. Za císaře Augusta stala se zde, jak vypravuje legenda, podivná věc. Ze země vytryskl pramen oleje tak silný, že celý jeden den stékal potůčkem do Tibery. Bylo to krátce před narozením Vykupitele světa, tak že pozdější křes-

ťané v události viděli symbolické ohlášení narození božského Dítka. Slovo „Kristus“ skutečně znamená „pomazaný“ a zázračný pramen ukazuje prý na Pomazaného Páně, vykládá Orosius. Památka na podivnou událost se udržela a křesťané třetího století místo koupili a vystavěli na něm dobročinný dům s modlitebnou, kterou Matičce Boží zasvětil náš Kalixt. Kostelík byl později několikrát přestavován a rozšiřován, až mu papež Mikuláš V. (1447—1455) dal nynější podobu a papež Plus IX. nynější krásu a lesk.

V tomto slavném kostele je pochován sv. Kalixt. Život Kalixtův byl pohnutý a pestrý. Nejprve byl otrokem, potom obchodníkem, potom byl pro křesťanskou víru vězněn. Utrpení je vždy dobrou školou pro život. Kalixt propuštěný na svobodu vstoupil do stavu duchovního. Papež Zefyrin znal zkušenost a podnikavost Kalixtova a jmenoval ho svým diakonem a správcem katakomb na Via Appia. Kalixt katakomby tak důkladně obnovil, rozšířil a vyzdobil, že podnes nesou jeho jméno a tvoří jeho slávu. Jeho energická a úspěšná činnost, známá křesťanům, byla pohnutkou, že ho po smrti papeže Zefyrina zvolili papežem. Mnoho nepřijemností papeži Kalixtovi připravil učený a žárlivý a pyšný kněz Hippolyt, který se dokonce dal svými přívrženci zvolit rovněž papežem, takže máme za Kalixta prvního vzdoropapeže. Aby Kalixta zničil, napsal Hippolyt proti němu knihu „Filosofumena“, ve které mu vyčítá, cožkoliv se mu na něm nelíbilo. Ale právě tento spis stal se dějepiscům výborným pramenem o působení našeho Kalixta. On to byl, který místo, kde dnes stojí nádherný kostel Panny Marie v Zátiběří, koupil a na něm dobročinný ústav s modlitebnou Matky Boží vystavěl. Tyto budovy, stojící ve čtvrti židovské, staly se základnou propagační práce křesťanů, vedené úspěšně naším bohatýrem. Toho mu ovšem pohané a židé nemohli odpustit a číhali na příležitost, jak se mu pomstít. Jednoho dne roku 223 vnikli do jeho domu, vy-

hodili ho oknem, uvrhli pak mrtvolu do studny a zaházeli kamením. Křesťané vytáhli tělo svého biskupa ze studny a pochovali v blízkém pohřebišti Kallepodlově. Později bylo však tělo jeho přeneseno do katakomb, které on vybudoval, kde zůstalo až do století devátého, kdy bylo z rozkazu Řehoře IV. přeneseno sem, kde bylo ohnisko jeho apoštolské a charitativní činnosti.

Všimněme si teď památného kostela, ve kterém nalezneme také hrob sv. Kalixta. Na průčelní stěně chrámu stkví se krásný mosalkový obraz z dvanáctého století, zabírající celou šířku budovy. Představuje sedící Matku Páně, jak dává Ježíškovi mléko svých prsou; jí po stranách stojí deset světic, moudrých panen, pět po levici a pět po pravici, nesoucích v rukou hořící lampy. Jak matka Boží, tak i panny jsou bohatě oděny a svými pohyby plny života. Nápisem tady umístěným vypravuje basilika své osudy: „Dum tenet emeritus miles, sum magna taberna, sed dum virgo tenet me, major nuncupor et sum: tunc oleum fluo, signans magnificam pietatem Christi nascentis, nunc trado petentibus ipsam“ (Pokud mne drží vysloužilý voják, jsem velká útulna, ale když mne drží Panna, zovu se a jsem větší: tehdy jsem vydala olej, značící veliké milosrdenství narozeného Krista, teď je poskytuji těm, kdož o ně prosí).

V předsíni je něco, co nás Čechy mile překvapuje a zajímá. Na levé straně od vchodu jsou dva staré obrazy Zvěstování Panny Marie, velmi krásné, které odborníci připisují slavnému římskému mistru Cavallinimu, vrstevníku Glotta. Na jednom z nich dobře viděti hlavní osoby, Pannu Marii a archanděla Gabriela; méně zřetelná je postava mužská za pannou; má svatozáří kol korunované hlavy, je oděna červeným pláštěm, v pravici drží korouhev a na praporci poznáváte černou orlici. Je to náš milý, svatý Václav. Ale malíř, jenž obraz obnovoval, neznal dějin a našeho světce a skreslil vybledlou orlici tak, že z ní udělal kříž s ohnutými

rameny. Svatý Václav byl tedy v třináctém století znám a uctíván i v Římě. Není však známo, kdo obraz objednal a svatého Václava na něm dal vymalovat. Před postavou Panny Marie viděti maličkou postavičku jakéhosi muže, snad objednatele obrazu, který se jmenoval Václav.

Vejděme teď do basiliky vyhledat hrob svatého Kalixta. Chrám dělá na poutníka dojem skvělé a nádherné budovy. Dvacet dva žulové sloupy dělí loď hlavní od obou vedlejších; sloupy nesou zdivo s okny s nástěnnými velikými obrazy svatých, kteří byli v Zátibeří uctíváni a měli nějaký vztah k naší svatyni. Dřevěný strop hlavní lodi je velmi bohatě zlatem a řezbami zdobený a honosí se uprostřed velkým obrazem Nanebevzetí Panny Marie od Domenichina. Ladně kreslená podlaha, na které stojíme, je rovněž bohatě vyzdobena porfyrem, zeleným a jinak barevným mramorem.

Tělo svatého Kalixta jest s ostatky papežů Kornelia a Julia uloženo pod hlavním oltářem. Tady tedy pod tímto oltářem, za jemným, pozlaceným mřížovím, je urna, ve které práchniví zbytky našeho bohatýra. Kdo tu klečí a vzpomíná dávno zašlých dějů, které se v těchto místech odehrály, neubrání se upřímnému dojmu a rád se pomodlí. Nad oltářem zvedá se baldachýn na čtyřech porfyrových sloupech. Absida za oltářem je vyzdobena starými mosaikovými obrazy dvanáctého století a ukazuje na trůně Krista Pána a Matku jeho; jím po levici stojí svatí Petr, Kornelius, Julius a Kallipodius, po pravici svatí Kalixt, Vavřinec a Inocenc II., který kostel v dvanáctém století vystavěl. Pod nimi je Beránek Boží s řadou oveček. Nad Kristem viděti v bohatě zdobeném prostředí ruku Boží, ukazující na Spasitele světa.

V basilice je ještě mnoho jiných zajímavých památek a uměleckých a starožitných předmětů, o kterých psáti není úkolem těchto řádků. Zmiňuji se jen o velkém zčernalém křížl, vystaveném v jedné poboční kapli, protože římská dáma svatá

Františka denně sem chodívala a před tímto dojemným Ukřižovaným se modlívala. Mimo to mne zajímalo místo před mramorovou ohradou hlavního oltáře, na kterém prý se ze země prodral onen pramen oleje a stékal k Tibeře; je označeno nápisem: „fons olei“.

Vedle basiliky mají benediktini monumentální dům San Callisto, ve kterém bylo dosud ústředí papežského podniku na vydání Vulgaty svatého Jeronyma. Nynější papež Pius XI., veliký mecenáš vědy a umění, staví však pro dílo Vulgaty budovu novou, která by vyhovovala náležitě jak potřebám vědeckým, tak monastickým.

Jak na život svatého Kalixta, tak na krásnou legendu o vytrysknutém prameni oleje vztahuje se patrně graduale ze mše ke cti sv. Kalixta: „Vyvolil jsem Davida služebníka svého; svatým olejem svým pomazal jsem jej. Proto ruka má mu bude pomáhati; rámě mé jej posílí. Nic nepořídí nepřítel proti němu, syn nepravosti neuškodí jemu.“

P. J. Hudeček CssR., Řím.

SLUŽEBNÍCI NEUŽITEČNÍ

Nic nemáme, čeho jsme nepřijali; nazi jsme se narodili a nic s sebou do hrobu nevezmeme. Co tedy můžeme dáti Bohu? Jen sebe, své nic, ale to nedáváme Bohu k užitku, nýbrž Bohu na starost. Čím se můžeme chlubit? Jenom Božím milosrdenstvím a dobrotivostí. A před Bohem můžeme obstát jenom tím, že sám se postaral o naše spasení a že sám nám pomáhá, abychom jeho dary zbytečně nezpronevěřovali. Sami tedy můžeme jen neodporovati Jeho pomoci. Jakápak v tom zásluha? Jakápak v tom služba?

Dáváme se Bohu, ale nejen nic tím neztrácíme a žádná újma nám tím nevzniká, nýbrž jsme k tomu vedeni a puzeni svou vlastní potřebou a svým

vlastním užtkem. Kdo dává ze svého a zadarmo, to jest pouze Bůh. Ať obětujeme cokollv, vždy jen vlastně přijímáme; obětujeme jen z toho, co nám Bůh svěřil; dáváme jen úrok, ale jakmile Bohu tento úrok dáme, poskytuje se nám nový úvěr; za úrok z kapitálu starého dává se nám hned kapitál nový. Nepožaduje se nějaký úrok vysoký; Bůh zná člověka, půjčuje lacino a spokojuje se tím, že člověk svou hřivnu nezakope a že aspoň něco vytěží. Člověk to ví a cítí. Jest vůbec možno, aby na to člověk nemysll? Podaří-li se mu ušetřit nějaký haléf a dáti jej Bohu splátkou na úrok, ví, že Bůh poshová, odpustí, vrátí, ba i přidá a třebas mnohonásobně přidá. Toto vědomí se z myslí věřícího člověka ani nedá vypudit. Je to tak nutno, je to v přirozenosti lidské bytosti. Člověk by rád řekl: Obětují sebe celého a nic za to nechci. Tím si člověk chce lichotit, ale je to marné. Člověk vždycky za to něco chce, ba, chce za to nesmírně mnoho, chce za to Boha; za své nic chce celého Boha; a není to žádost nepřirozená, opovážlivá a neúměrná; je to zcela přirozené a podle naší víry jest to i samozřejmé. Jenom nevěřící se mohou domnívat, že lze Bohu něco dáti bez nároku, z pouhé jakési spravedlnosti; ale věřící jest si vědom, že stále od Boha něco chce a něco potřebuje a že opravdu spíše jest Bůh sluhou lidí než lidé sluhy Božími, podobně jako rodiče jsou sluhy svých nedospělých dětí; na zemi jsme stále jen nedospělými dětmi svého Otce a dospělosti lze nabýti teprve svatostí nebo blažeností věčnou.

Bohu můžeme sloužiti jen nepřímou, a to tím, že dobře sloužíme sobě samým a bližnímu. Sobě samým sloužíme trpělivostí a sebezpřemáháním, abychom dary Božími neplýtvali a neobraceli je ke škodě, abychom proti Bohu nereptali a raději využívali ke svému prospěchu všeho, co nám doposud podal. Stejná nebo ještě větší jest služba bližnímu, neboť Spasitel sám prohlásil, že nás bude souditi podle toho, co jsme učinili nebo neuči-

nili jednomu z bratří. Proto službou Bohu se rozumí především služba bližnímu. Ani touto službou, ko náme-li ji opravdu, nemůžeme se chlubit, nebo jest to naše povinnost. Co dáváme bližnímu, ne dáváme ze svého, nýbrž z Božího, a zadržujeme-li něco bližnímu, nezadržujeme mu to ze svého, nýbrž z Božího. Můžeme dáti jen z toho, co nám světl Bůh, a tak, jak nám k tomu dopomáhá Bůh. Marné tedy bychom se chlubil. Všecky činy jsou odměňovány, nic se nevydává do prázdna, nic se neztrácí všechno, co bylo dobře vydáno, se opět vrací dárci s užitkem, ať již třebas v jiném způsobu, a i kdy bychom chtěli dáti něco zdarma a úplně nezištně není v naší moci, abychom odvrátili a zmařili užitek a zisk z té věci, který se k nám vrací, a kdybychom přece o to usilovali a chtěli dosáhnout toho, aby náš dar nebo služba nebyla odměňována, byla by to duchovní pýcha, bylo by to rouhání. Můžeme se vzdáti toho, aby nám dar byl vrácen tím způsobem jakým jsme jej dali, ale nesmíme bránit Bohu, aby nám ten dar nevrátil jiným způsobem nebo v jiné hodnotě. I když Bůh takový dar odměňuje zkouškou a utrpením, je to také odměna.

Můžeme bližnímu dávat i pomáhat jen podle okolností a tyto okolnosti nejsou pouze z nás samých. Statky hmotné i duchovní nejsou plody našich bytostí, nýbrž jsou svěřeny. Pomáháme-li bližnímu, činíme to proto, že Bůh nám dal k tomu prostředky, zkušenost, poznání a popud. Mnohdy měl Bůh s námi velkou trpělivost, než nás přivedl k tomu, abychom pochopili, že je třeba bližnímu pomáhati a sloužiti, abychom pochopili, že je v tom naše cesta ke štěstí, abychom v sobě neudusili zárodky lásky k bližnímu, abychom pochopili, že službou bližnímu sloužíme a prospíváme především sobě, a odpíráme-li pomoc bližnímu, že tím škodíme sobě, abychom pochopili, že službou bližnímu se sami vzděláváme, vychováváme a chráníme, že služba bližnímu je cestou ke všem našim úspěchům a prospěchům a v čem takový opravdu

vý úspěch a prospěch má záležet, že i v utrpení jest radost.

Sloužíme-li tedy v každém případě sami sobě a podobáme se zrnů zasetému, které hospodáři poskytuje jedinou radost pouze tím, že klíčí a roste, ale ono klíčí a roste samo ke svému prospěchu, a má-li jednou býti svezeno do stodol, jest to zase jen k jeho prospěchu. Nic dobrého není tedy bez prospěchu a čím více, čím s větší láskou, ochotou k oběti, sebezpřemáháním, odříkáním, utrpením a třeba i mučednictvím se dobro koná, tím větší a nezadatelnější jest jeho vlastní užitek.

Sloužíme tedy sami sobě a ještě neúplně, chybně, ač Bůh sám nám pomáhá. Jak tedy se můžeme opovážit domnívati se, že bychom Bohu služby prokazovali? Jsme služebníky vlastními, ale i to bývá velmi často pochybné. Nesloužíme-li ani sobě, či sloužíme-li proti sobě, sloužíme ďáblu. A když všecko učiníme, jak nejlépe můžeme, a když všecko obětujeme, jak je to v možnostech tohoto pozemského života, máme si býti vědomi, že služebníci neužiteční jsme. Jaroslav Durych.

CÍRKEVNÍ ROK

Devítníkovou nedělí vstupuje církev do druhého velkého období církevního roku, kdy se má dokonati dílo našeho vykoupení, jež nám bylo zjeveno v době vánoční. Velkolepá výstavba říše Boží bude pomalu vystupovati ze základů, ze zrna hořčičného vyroste strom, o němž mluvilo evangelium poslední neděle po Zjevení Páně.

V době přípravy na velikonoce sledujeme dále život svého Spasitele, jenž všude volá nové členy do království Božího a potom přináší za všechny lidi oběť svého života, aby tak ve své krvi tajemným sňatkem s křížem založil novou říši, svojí církev, a vešel do slávy Otcovy. Prožíváme v období velikonočním nekonečné ponížení, ale též nekoneč-

né povýšení Spasitelovo. Kristus se za nás obětuje jako velekněz nebeskému Otci. A my nemůžeme učinit nic jiného než uposlechnouti jeho slov, když nás vyzývá k následování, vždyť jsme jako děti Boží spoludědici Kristovými; jeho život má tedy být naším životem, jeho království má nabýti trvalé svrchovanosti v naší duši. S Kristem trpěti, abychom s ním byli oslaveni. Smrt starého a povstání nového člověka. To je křesťanský program velikonočního období.

Nešporami v sobotu před devítníkovou nedělí umlká radostné Aleluja, aby zaznělo zase až na Bílou sobotu. Spasitel jde na smrt a s ním má se umrtvovati, pokání činit a sebe sama křížovati i křesťan. To jsou myšlenky liturgie od neděle devítníkové až do veliknocy. Celé toto období vystupuje takřka k velikoncům po čtyřech stupních. Těmi stupni jsou doba devítníková, doba postní a v této doba umučení Páně a v této zase svatý týden. Povolání, boj, utrpení, smrt Spasitelova jsou jejich myšlenkovým obsahem.

Neděle devítníková má svoje jméno od toho, že je to devátá neděle před velikoncemi. Latinské jméno septuagesima pochází od toho, že půst před velikoncemi začínali v prvních dobách nejstejně, někde sedmdesát, někde šedesát, jinde padesát atd. dní před velikonočními svátky. Je tedy septuagesima nedělí, spadající do postního sedmdesátidení před velikoncemi, nikoli sedmdesátým dnem před velikoncemi. V šestém století byl v západní církvi všude zaveden půst čtyřicetidení. Doba od neděle devítníkové do popeleční středy se stala přípravou na dobu postní, dobou smírnou, kdy křesťan odčlňuje hříchy (zvláště v poslední tři dni před popeleční středou) páchané při masopustních zábavách, jež překročily hranice Božího zákona.

Neděle devítníková znamená naše povolání do království Božího. Bůh člověka stvořil a povolal ke spravedlnosti a svatosti. Poněvadž se člověk

tomuto prvnímu povolání zpronevěřil, volá ho Spasitel znovu k nápravě.

Liturgickým obsahem první neděle po devítíniku (sexagesima) je přijetí tohoto povolání. Půda naší duše není u každého stejná a podle její jakosti vypadá také plod, jenž vzejde ze semene, zase-tého božským rozsevačem. Jenom ti budou uchráněni potopy hříšného světa, jejichž srdce je dobrou půdou. Příkladem věrnosti v povolání je apoštol Pavel, v jehož římském chrámě za městskými hradbami se konávala dnešního dne bohoslužba a k němuž se odnášejí mešní modlitba a epištola dnešní neděle.

Druhá neděle po devítíniku (quinquagesima) nám ukazuje Ježíše, kterak se svými učedníky odchází do Jerusalema, aby začal svoje utrpení a tak splnil vůli Otcovu a nás vykoupil. Kéž otevře naše oči, abychom poznali význam jeho utrpení a důležitost svého spolutrpení s Ježíšem!

Popeleční středou začíná posvátná čtyřicetiden-ní doba postní. Počet čtyřiceti dnů je odůvodněn symbolicky tím, že ve Starém zákoně znamenalo číslo čtyřicet trest a útrapy; proto se postí křesťané čtyřicet dní, aby odvrátili Boží trest a došli Boží milosti. Nemenší pohnutkou ovšem je pro křesťany také čtyřicetiden-ní půst Kristův před jeho veřejným vystoupením.

Doba postní je dobou očisty a obnovy duchovní. Vstupujeme do období Kristova umučení a smrti a jest třeba, abychom se spojili se svým Spasitelem v utrpení a jako údové jeho duchovního těla, církve, snášeli na svém vlastním těle to, co Kristus po splnění svého vykupitelského díla má ještě podle Božích úradků trpět v církvi, svém duchovním těle. Tím vším se stává půst přípravou na všeobecné duchovní zmrtvýchvstání o velikonočních, na hodné a užitečné velikonoční svaté přijímání. Proto byla také dříve postní doba dobou přípravy katechumenů na přijetí svatého křtu a dobou přípravy kajícníků na smíření s církví. Liturgie také

často tuto dvojí povahu postní doby naznačuje.

Důležitost postní doby vysvítá z její liturgie. Postní ferle jsou t. zv. ferle velké a mají svoje zvláštní mešní formuláře. Jejich epištoly jsou předobrazem, jejich evangelia vyjadřují naplnění předobrazu. Mají po posledním postcommunio ještě zvláštní modlitbu nad lidem (oratio super populum), jež je asi závěrečným žehnáním lidu před jeho propuštěním, z doby, kdy nebylo ještě zavedeno dnes obvyklé závěrečné požehnání na konci mše svaté. Jáhen a podjáhen přísluhují bez dalmatiky a tunicely. Jako v adventě, tak i v postní době jsou oltáře bez ozdob a rovněž zvuk varhan umlká.

Důležitým prvkem kajícnosti v postní době je půst. Církev jej považuje ovšem jenom za obraz a prostředek vnitřní proměny, opravdového polepšení. Pouta hříchu třeba zpřetrhati a společnost věřících přeměnit na jednu rodinu dítek Božích. Církev si přeje od nás všestranné umrtvování vnitřní i vnější. S ním třeba spojovat horlivost v modlitbě. Především ostatním ale budeme vytrvale upírat svůj zrak na svého Vykupitele, jak jde za nás trpět a zemřít na kříži, abychom i my dovedli sobě odumřít a žít pouze Jemu!

P. Tomáš M. Dittl O. P.

PRACOVNA

STUDENTŮM

Někteří hledají vědění, aby mnoho znali, a to je zvědavost. Jiní, aby byli známí, a to je marnivost, jiní, aby prodávali své vědění, a to jest vypočítavost bez ušlechtilosti, jiní, aby sebe vzdělali, což jest moudrost, jiní konečně, aby vzdělávali své bližní — a to je Láska.

Sv. Bernard.

SPOLUBRATŘIM

Nevidím v sobě než své hříchy, a Bůh nedopouští, abych Je viděl všechny, protože by pak

bylo příliš silné pokušení k zoufalství. Nemám jiného léku proti tomuto pokušení, než že se vrhnu před svatostánek, jako psík se skrčí u nohou svého pána . . .

Jest jistě mnoho kněží dobrých a počestných, ale, aby mohl kněz sloužiti mši svatou, měl by býti svatým.

Sv. farář arský.

RADOST BOŽÍ JEST SILA NAŠE

Jestliže nepřítel loví obzvláště rád v kalných vodách, protože, když se duše oddá myšlence, že na ni Bůh zapomněl, že nemá kde se utéci, pak ze zoufalství vrhne se do prvé špinavé vody, která jí slibuje občerstvení, pak pochopíme teprve pravdu slov Nehemlášových (VIII 10.) Gaudium Domini est fortitudo nostra.

Když víme, jak jest dobrý Bůh, víme, že v něm nejsme a nemůžeme nikdy býti ztraceni, opuštěni a zapomenuti, protože dovede nás ze všeho vyvésti.

Tato myšienka naplnila křesťany odvahou a silou, když všechno se již hroutilo, kdy proti nim stála tvrdá moc, když všichni uslovali o to, jak by jím uškodili co nejjistěji a nejkrutěji. A tehdy, kdy se jich nikdo nezastal, kdy se jim zdálo, že se bortí to, co po léta stavěli, tehdy zazářila jejich víra v Boha, tehdy byli přesvědčeni, že On jest síla, a že právě čím hroznější dopouští ponížení, tím že slavnější bude vítězství Jeho, proto klidně a jistě umírali. Měli i uprostřed největšího zklamání a opuštěnosti radost Páně, radost z Jeho síly. Ve své víře totiž a ve své naději.

Podobně i dnes, nedejme se mýlit, jestliže moc a čest a sláva a pokrok a vyznamenání a uznání jest na jedné straně, ale ne na straně Kristově, kdy se všechno boří, co staletí budovala, když nemáme lidsky řečeno pomocníka. Nemalemyšlně ani tehdy, kdyby nyní Pán dopustil, aby na chvíli „zvítězil“ po celém světě Jeho nepřítel.

To jest jen zdánlivé vítězství, vítězství, které

právě strašným ponížením vzedmuté pýchy ukáže velikost Páně.

Neznáme jeho cest a jeho plánů. — Taková ponížení vždycky dopouštěl i uprostřed největšího rozkvětu církve. Aby přivedl církev svou k sobě, k poznání své moci.

On jest moc sama a proto nic nemůže uškodit jeho pravdě, nic nemůže ani nám uškodit. Bůh jenom občas dopouští, aby se lidé odklonili od pravdy a aby si hledali cestičky svoje, aby poznali pak na sobě vlastní zkušenosti, aby poznali, jak jest hořké, jak jest nebezpečné, bludné, neplodné a prázdné jít bez Boha a proti němu po cestách vlastních.

Tato jistota, že nic nemůže uškodit Božím plánům, že, kdo nechce Bohu sloužit v lásce, musí sloužit spravedlnosti jeho, tato jistota nám vdechne sílu všeho se odvážit, nikdy neztrácet hlavu, nikdy nemalomyslněti.

Radost nad silou, mocí, moudrostí, všemohoucností Boží jest bezprostředním, ba největším důvodem k radosti, která jest nad přítomným dobrem. Protože co jest vlastněji, co jest přítomněji jako dobro než ten, který všechno proniká, všechno ovládá a všechno řídí.

Braitó.

POSTAVILI DŮM SVŮJ NA PÍSKU

Zastavily se stroje, jejichž šílený let a štěkání zněly člověku jako nejlíbeznější hudba. Cosi se dostalo do těch směle naznačených dnešních linií.

Někdo by snad byl sváděn k tomu, aby s levnou škodolibostí založil si ruce a popískával si: Vidíte, kam jste to se svým pokrokem dovedli.

Bylo by krutým mít nějakou sebe menší škodolibou radost v dnešní bídě, kdy statisíce se svíjejí pod bičem něčeho, čemu nikdo nerozumí, o čem národohospodáři vedou učené these. Ostatně je to jejich chlebiček a tak musejí ty these stavět, jako druhý dělá rukavice či cokoli jiného.

Ale jednu lekci z duchovního života přece nám

dnešní mizerie dává. Že totiž marný je pokrok všechen, bude-li pouze pokrokem technickým, a nebude-li provázen pokrokem duchovním, zušlechťením duše. Protože pak použije technických vy-možeností jenom bezohledně sobecky. Protože jak dlouho bude mít lidská společnost moc a sílu autoritu reglementovati ustavičně šíleně se roz-pínající sobectví? Bída dnešní jest totiž z velké části též zaviněna tím, že nechtějí ti, kteří přímo nemusejí, nésti poněkud rovnoměrněji břemena. Pokud všechno šlo řádným chodem, z nerovných zisků moc majícího i podřízený jaksi těžil. To není velkým ziskem pokroku technického. Svou zdat-nost a moc měl pokrok ukázati, když se jednalo o správné rozdělení zatížení a břemen. A tady zklamal žalostně. A zase nemíním se tím vyšklebo-vati a radovati se, nýbrž naopak jenom vážně upozorniti na jedno, jak je pošetilá snaha těch, kteří by se chtěli spokojit jenom pokrokem vněj-ším, časovým, technickým, produktivním. Může na-konec zbaviti celý svět tvořivosti a radosti z ní, může nakonec vyřaditi celý svět z toho, aby mohl spoluhlúviti do vedení světa, protože spolupra-cuje na jeho udržení.

These o absolutním pokroku totiž věří v člověka absolutně dobrého. Zkušenosti pak smutné vrhají jisté zákonodárce v druhý extrém v thesi o člo-věku absolutně špatném, jenž potřebuje býti tak zapleten do osidel zákonů, že by sám nebyl scho-pen šlechetného kroku, šlechetné myšlenky a činu.

Pravda křesťanská o člověku, jenž není naprosto dobrým, jenž se musí a měl by k dobrému vcho-vávati a vésti, a jemuž Kristus dal k tomu tolik prostředků, vyvrací ale zároveň druhou nešťastnou thesi, která by z nás všech nadělala otroky všemo-houcího státu, jako bychom nebyli schopni jedi-ného dobrého činu sami, bez zákona, bez předpi-su a bez dozoru, takže celý život musí se jedině znovu za celého aparátu zákonů a nařízení nadik-tovati.

Člověk není absolutně dobrý, ale může se Kristem, jeho učením, a což je více, jeho silou, lepším, velmi dobrým stát.

Proto ne jízlivě se smáti, kam to svět dopravoval, nýbrž všechno učinit, abychom sami svým dobrým křesťanským životem ukázali bloudícím životnost a krásu pravdy Kristovy, učinit všechno, aby ti, kteří jakkoliv našemu vlivu podléhají, takto oblekli Krista.

Braitó.

VEŘEJNÉ ZPYTOVÁNÍ SVĚDOMÍ

Když si jedenkaždý z nás sedneme na soudnou stoličku nad sebou a když jsme si jen poněkud upřímní a nejsme oslepeni falešnou láskou k sobě, mnohé uvidíme, co jest na nás špatného a co můžeme a musíme odstranit.

Někdy nám zpytuje svědomí někdo jiný. To má dvojí tvář.

Ten, co vytýká, nadme se vědomím vlastní dokonalosti, nebo vědomím důležitosti svého poslání soudcovského. A teď začne operace. Ten na stole křičí a ječí a zlobí se a ten druhý si myslí: Jen drž! Teď soudím já. Beztoho by ti to nikdo neřekl. Ale, pak se situace obrátí. Ten, co ležel na stole, sleze se stolu a zmocní se svého operátora. První, co mu vytýká, je: Kdo tě ustanovil soudcem? Ale soudí oba vesele a statečně sebe navzájem. A pak to přichází již do nechutností, pak se vytýkají tak osobní a delikátní věci, věci, kterých jsme se dozvěděli třeba jen v přátelském hovoru.

Ti, kterým jest každý katolík, a zvláště ten, který něco dovede, jako červený hadr krocanovi, mají z toho nepopsatelné gaudium. Ale katolíci jsou tím zmateni. A výsledek? Trochu nenávisť, ještě prohloubenější propast, hodně hořkosti na mnoha stranách.

Přestaňme již opravdu s tím všichni, kterých se to týká, hrát si na ochránce a strážce katolické ryzosti a vykonavatele neocenitelných služeb církvi. Jak bylo vidět, nikoho tím neobrátime a záro-

veň toho na sebe tolik povíme, když chceme jiné káratl, že, chtějíce zostuditl a snížitl druhé, ukážeme se ve všech svých slabostech, které přece právě v zájmu autority hlasatelů Králových musíme pečlivě odkládatl.

A teď druhá tvář: Protože často nemáme buď času nebo odvahy podívatl se celé pravdě o sobě ve tvář, ukazuje nám jl mnohdy náš bližní. Nezáleží na tom, zda jest to náš odpůrce. Nechcl říkatl nepřítel. „Není šprochu, aby v tom nebylo pravdy trochu.“ Když se jednou vyspíme na to, co jsme četl o sobě, vldíme, že v tom bylo leckteré zrnko pravdy. Není tím síce omluven způsob nelaskavý a osobní, kterým to bylo řečeno, ale to jest jlž záležitost svědomí našeho odpůrce. Najdeme si onu trochu pravdy v onom šprochu a bude nám náš odpůrce ještě nakonec dobrodíncem.

Braitó.

K BŘEZNOVÝM SVĚCENÍM KNĚŽSKÝM

Chceme kněze: „A potom?“ Povzdechl starý, klímající farář, vyčerpaný dětskými zpovědmi. Bylo to v době mého prvního svatého přijímání. Pamatujl se, jak jsem byl nešťasten touto nezměnitelnou otázkou. Později se ml zdálo, že bych mohl docela dobře mu odpovědět:

„A potom, říkáte? Velmi jednoduché. Potom si žádám vašeho srdce. Chcl, abyste naplnil slova Mistrova, abyste dal život svůj za mne. Jinak jste jen námezdníkem, špatným pastýřem, který nezná své stádo a Jehož nezná stádce. Až přijde zloděj, najde vás zcela spícího, tak hluboce spícího, že bude třeba, abyste byl probuzen hlaholem sedmi trubačů Soudu.“

Tak skučí dnes poslední duše, opuštěné a zdrcené, poslední stopy Podobnosti, nečetné případy pozůstalých a hrozících se, Jež nedovedlo zničitl vymršťování obecných rčení odpadlictví.

Žádáme kněze. Totiž, jiné. Takové, kteří by byli bratrští Intelligencím, kteří by mlovali krásu a velikost až k smrti.

Žádá se od vás, páni nástupci apoštolů, abyste neodpuzovali chudého, který hledá Ježíše, abyste si nehnusili umělce a básníky, abyste neposílali do tábora nepřátelského svou nespravedlnost, nerozumem a potupami toho, který by si nepřál nic lepšího, než bojovat vám po boku, budete-li dosti pokorní, abyste mu dovedli veletí. Ale, vy nechcete ničeho vědět, pohodlně dřímáte nad raněnými, kteří krvácejí nebo umírají, a když výkřik příliš zoufalý násilím vám otevře oči, neumíte nic jiného, než říci: A potom, mé dítě? A hned zase usnete dívíce se, že již nemáte vládu nad světem . . .

Léon Bloy: *Le désespéré*. (Závěr.)

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

Jako největší stěžejní dílo poslední doby oznamujeme EGENTER: „*Gottesfreundschaft*“; Filser Verlag, Augsburg, 1932, váz. 10 Mk. — Probírá celou nauku theologie svatého Tomáše o podstatě lásky k Bohu a srovnává s touto naukou též zároveň nauku současníků. Srovnává svatého Tomáše se všemi jeho protivníky. Je to vzor, jak se má obohacovati theologickou prací theologie. Není to sestavení nové knihy z jednoho sta již vytištěných knih, nýbrž ze všech nauk postavená synthesa pravdy. Celá teorie lásky, která později tolik zaměstnávala duchy, jest zde probrána. Autor zhodnotil dokonale a bezvadně, můžeme říci mistrovsky, všechny názory. Kniha jest nepostradatelnou pomůckou pro pochopení duchovního života, pro jeho porozumění. Je to kniha základní, již procházejí všechny otázky, těžkosti a jsou při tom mistrně a uspokojivě řešeny. Tato kniha nesmí zapadnouti.

Druhou vědeckou knihou theologickou jest WEIDENBERG dr.: „*Die Verdienstlichkeit der menschlichen Handlung*“; Herder, 1932, str. 212, cena 6 Mk. — Kniha studuje nadpřirozenou záslužnost lidských činů. Sleduje při tom svatého Tomáše. Je to prvá monografie tohoto smyslu. Kniha šťastně předvádí pravý, dnes tak zapomínaný nadpřirozený smysl lidského počínání. Ukazuje tak na zdroj čisté radosti i uprostřed prací a činů neuznaných. Staví proti hodnotové filosofii nadhodnotu lidských činů v nadpřirozeném.

Monseratští benediktini poslali nám své novinky.

Jedna patří hned sem. Je to dílko připisované jednomu z monseratských poustevníků, *LIBRE D'AMORETES, Mistics de Montserrat*. — Povzdechy duše jemné, citlivé, duše, která prožívala církevní rok v tichu hluboké samoty. Perly, načerpané z prorozjímaného života Ježíše Krista a jeho svaté Panny. Tato knížka by opravdu stála za přeložení. Přeložíme něco pro „Hlubinu“ z té sladké katalanštiny, která je čistá jako horský potůček.

Jiným svazkem oné kolekce montseratských mystiků je dílko *VIDA DEL FRA JOS. DE SANT BENET*, Monestir de Montserrat, 1930. — Je to autobiografie katalan-
sky psaná, kde pokorný mnich na rozkaz svých představených popsal své zvláštní milosti, celý svůj duchovní život. Docela jiný svět, svět těch, kteří jenom Bohu patří, kteří jenom mír a štěstí kolem sebe rozlévají, vás ovane, a jste mimoděk strženi k přání, aby bylo více takových křesťanů, takto doslova chápajících Krista, že by pak bylo lépe na světě.

Mezi příručkami theologickými není na posledním místě dílo *HERVÉ: „Manuale theologiae dogmaticae“*; Berche, Paris, 1931, jejíž čtvrtý svazek o svátostech právě vyšel. — Sedmé vydání mluví pro toto dílo plně dogmatické precisnosti, spojené s věrností ke svatým Otcům, jichž se stále, a to šťastně dovolává novými, správně volenými texty. Velkou pozornost věnoval především nejsvětější Svátosti a zhodnotil poslední plodné diskuse o podstatě nejsvětější Oběti.

Dobrý příspěvek ke srovnávacímu studiu liturgickému je kniha, *ENBERDING: „Das eucharistische Hochgebet der Basileiosliturgie“*; Münster Aschendorff, 1932, str. 89, cena 9 Mk. — Práce zkoumá čtyři různá zpracování liturgie svatého Basila v osmi východních řečech. Autor přichází k překvapujícím výsledkům, že totiž tak zvaná liturgie sv. Basila není původní a není zdrojem, nýbrž že je sama zpracováním starších vzorů.

SICKENBERGER ve své knize „*Leben Jesu*“ dokončuje svou překrásnou harmonii evangelíí. „*Leben Jesu nach den vier Evangelien*“; Aschendorff, Munster, 1931, str. 202, cena 4.55 Mk. — Tento díl hodí se právě pro blížící se dobu postní. Ličí totiž utrpení Páně. Dílo je vysoká popularisace skutečné dosavadní exegetické vědy. Dílko může užitečně oživit duchovní četbu, přednášky i kázání i meditace.

O nejsvětější Panně vyšlo *KREBS: „Gottesgebärrin“*; Bachem, Köln, 1932, 3.60 Mk. — Přístupné, vyčerpávající zpracování historického a theologického významu Efeského koncilu.

Redemptorista *BORZI* píše: „*Maria Hominum corredeptrix*“; Beyaert, Bruges, cena 2.80 belg. — Z Pís-

ma, tradice, hlavně liturgií projevované, a z theologie sestavuje autor nauku o účastenství Panny Marie na díle vykoupení. Střízlivost, ale neskeptická a rozumářská, a zbožnost theologicky fundovaná jsou známkami tohoto díla.

Spolubratřím mohu doporučiti poslední díl vzácné, zde již recenované sbírky HEILIGE SAAT; Bd. IV, Kösel-Pustet, Munchen, 1932, str. 400, cena 6.70 Mk. — Tento svazek podává kázání, přednášky, promluvy a schemata pro neděle od 13. po Duchu svatém až k Dušičkám. Kdo hledá svědomitě pracovaná, nepřehlížená kázání, kázání pro lid a přece ne aqua pura distillata, klidně může sáhnouti po této sbírce.

Příjemným překvapením jest sbírka promluv ke svatému přijímání: RENKEL: „Das Hochzeitsmahl“; Schöningh, Paderborn, 1932, 200 str., 3.30 Mk. — Sbírka podává bohatství myšlenek a námětů k promluvám. Hodí se velice i pro soukromou potřebu jako látka k rozjímání před svatým přijímáním.

KREUSER: „Neue Perikopen“; tamtéž, cena 1.50 Mk. — Kreuser sestavil schemata pro kázání podle nových německých Perikop. Dobře vystihuje základní myšlenku a správnou aplikaci.

A nakonec pravou pokladnici, dosti ještě u nás nedoceněnou: KASSIEPE: „Homiletisches Handbuch“; tamtéž, svazek po 6.80 Mk. — Kniha je teoretickou příručkou pro kázání, pořádání misí, triduí, exercicií. Pravá a dokonalá škola, která učí tvořiti kázání, neopisovati, třebaže podává kázání již hotová, učí, jak je zpracovávati podle potřeby, jak rozšiřovati a jak jich používat. Prvý díl pojednává o způsobu konání misí, o tom, co mají býti a jaká témata a jak kde zpracovaná mají býti kázána. Druhý díl probírá homileticky nauku o Kristu Pánu, třetí o křesťanské rodině a o dětech, čtvrtý pak o mládeži a o kázáních příležitostných. Nesmírný počet vypracovaných klasických kázání, promluv, schemat činí knihu nepostrádatelnou každému, kdo káže nebo chtěl by kázati cyklicky. Nevím, jak dosti tuto svědomitě a pro skutečnou potřebu a ze skutečné zkušenosti sestavovanou knihu doporučiti!

Svatoantonínskou bibliografii dlužno doplniti obšírnějším záznamem díla K. WILKA: „Der hl. Antonius von Padua“; Aderholz, Breslau, str. 188, cena 5.50 Mk. — Náleží k nejlepším životopisům formou i obsahem. Důkladně zná prameny i význačnou literaturu a proto jeho dílo je dokonale obsáhlé, kritičnost opět brání rozvlácnosti a přehnanému obdivování divotvornosti, více dbá vnitřního rozvoje velikého světce. Uspokojí každého čtenáře prostotou a vroucností.

Rozvlácností trpí jiný životopis: „Le Saint du Peuple

Antoine de Padoue" od P. FACCHINETTI; Lethielleux, Paris, str. 248, cena 12 frs. — Autor chce vyhovět prostému čtenářstvu, které se touží dovědět co nejvíce o svém oblíbeném světci a vždy je vděčno i za povznášející extempore a za nepatrnou podrobnost.

Odrostlejší mládeži určil své dílko P. Dr. MATTHÄUS SCHNEIDEWIRTH OFM.: „Sankt Antonius von Padua“; Schöningh, Paderborn, str. 96. — Šťastně volil způsob nejvhodnější: nepomíjí podivuhodných význačných událostí světcova života, ale zdůrazňuje ctnost, trvalou snahu o povinné a o dokonalé, líčí člověka, kterým se mají zase lidé řídit.

Z drobných Müllerových knížeček zaznamenáváme: B. MUNCH: „Advents-Freude“; str. 48 a 8 obrázků, cena 40 pf. — O německých adventních zvycích; H. MOHR: „Der zerrissene Mantel“, str. 32, cena 40 pf. Zpracovává krásnou vánoční povídku Du Campovu, mocně působící legendovou náladou. — OBENDORFER: „Lieben und Leiden“; str. 32, cena 40 pf. O křesťanské lásce v příkladu sv. Alžběty. — SAVARY G.: „Die hl. Terezia vom Kinde Jesu“; str. 46, cena 40 pf. Je lepou trojdílnou miniaturou Květinky, jež je hodna lásky, obdivu a následování. — NEPP dr. JOS.: „Religiöse Lebensweisheit“; stran 32, cena 40 pf. Kytíčka myšlenek církevního učitele a pěvce Lásky sv. Alfonsa Liguori. — Všemi knížkami vane srdečný a vroucí duch uměleckých věřících srdcí; rádi se k nim vracíváme. A Mullerovy lisy dávají svazečkům důstojné roucho.

Z RŮZNÝCH POLI

ALMANACH CATHOLIQUE; Bloud et Gay, Paris, 1932. — Každoročně vychází tato příručka, která informuje o celém katol. veřejném životě francouzském, která seznamuje s novými biskupy, učiteli a spisovateli.

ALMANACCO DELLE MISSIONI 1932 milánského Istituto Pontif. delle Missioni Estere vychází ve svém tradičním rouše; informativní a zábavné články z misí a ze života ústavu jsou doplněny řadou výborných ilustrací. Svůj úkol všude jistě splní. Cena 2 liry.

ALGEIER Dr. ARTHUR: „Das Buch des Predigers“; přeloženo a vysvětleno, 1925, VIII, str. 56, cena 1.80 Mk, Petr Hanstein, Bonn. — Vykládá knihu Kazatel je s hlediska filologického tvrdý oříšek pro exegety. Na filologii proto staví spisovatel svůj výklad. Za text užívá ještě nejspolehlivějšího textu hebrejského. Mistrně si vede ve filologii a přece si přiznává, že z velké části nemožno v tomto ohledu knihu dokonale objasniti. Předností jeho výkladu je také vysvětlování

paralelismy. Těžší to metoda, ale v této knize velmi vděčná. —lp—

BOLTON MOTHER: „La voie spirituelle“; Desclée De Brouwer, Paris, str. 323. — U nás není ničím novým metoda náboženského vyučování M. Boltonové, která tuto knížku určila katechetům, aby snadněji a účinněji mohli učit. Poněkud obšírnější veliký katechismus, část o víře a o milosti s přípravou k prvnímu svatému přijímání. Naše učebnice jsou více vpředu.

BAUMANN: „Marie Antoinette“; Grasset, Paris, 1932. — Baumann, historik, analyzuje tragické dvě postavy, Marii Antoinettu a Axela Fersena. Poměr obou nepostrádá dramatickosti a tragiky, tragiky tím těžší, že někteří historikové chtěli popraviti nešťastnou královnu po druhé, mravně. Baumann líčí celou tuto záležitost s jemným taktem. Rušné jest jeho líčení propuknutí revoluce a posledních dnů královské rodiny.

BIERBAUM: „Religion und Recht in der Ehe“; Aschendorff, Münster, 1931, cena 1.50 Mk. — Spis shrnuje všechno, co náboženství žádá od manželství, a všechno, co právo jak na podporu, tak na uvolnění manželství stanovilo. Cenná jsou usnesení biskupských konferencí německých o manželství. Dílo všímá si sociální politiky, která rovněž může přispěti k ozdravení manželství.

CARERA DOTT. FRANCO: „Gemiti di Colomba“; E. Gaffuri, Como, 1931, str. 159, cena 5 L. — Sedm úvah o Bolestné Matce Boží. Nejsou to suché traktáty ani plané, snivé povídání, nýbrž jadrné a praktické předvedení sedmi bolestí Panny Marie s dobrými aplikacemi pro duchovní život. Kniha je provanuta opravdovou a vřelou láskou k Matce Boží a nese známku hlubokých meditací.

„Come si acquista la padronanza di se stessi“. Přel. G. SEMINI; E. Gaffuri, Como, 1931, cena 4 L. — Přítomné dílko vyniká nad podobné tím, že bere náležitý zřetel k nadpřirozeným prostředkům ve výchově vůle a v dobývání vlády nad sebou samým, na co velmi často se zapomíná. Je známo množství podobných návodů, jak zesílit svou vůli, ale že bez Boha jsme slabochy, na to se často nemyslí. Proto mohu tuto knihu doporučit jakožto spolehlivou a řeknu, velmi užitečnou v této věci.

DROUVEN E., S. J.: „Kalender Katholischer Jugend“; Herder, Freiburg, 1931, str. 336, cena 1.60 Mk. — Letošní vydání kalendáře pro katolickou mládež předstihuje loňský svazek. Kalendarium úzce spojuje s církevním rokem a podává denně nová zrna životní moudrosti, bohatství ilustrací, článků náboženských a poučných, obvyklé studentské přehledy a zajímavosti; tím vším najde cestu ke studentovu srdci.

M. FERRARA: „Girolamo Savonarola, Prediche e Scritti“; Milano, Ulrico Hoepli, editore, 1930, str. 426, cena 22 L. — Zájem o velkého kazatele a učitele duchovního života, Savonarolu, je stále větší. To, co o něm řekli někteří historici, jako na příklad Pastor, je už dávno vyvráceno, jako historická lež, a dnes se na Savonarolu díváme docela jinak. Stačí číst jeho kázání, jeho spisy, abychom viděli v Savonarolovi velkého bojovníka o mravnost a čistotu víry, jenž dovedl míti odvalu, kdy odvážit se znamenalo umřít. Přítomná kniha obsahuje úryvky téměř ze všech jeho spisů. Možná jen doporučit. — R. D.

—: „Franciscaines Missionnaires de Marie“; Maison des S. F., M. M., Paris, 1931, stran 120. — Dokumentární přehled o stavu misijního díla jedné z největších ženských misijních kongregací, sester františkánek misionářek Marie. V padesáti letech nastoupily do všech dílů světa jako ošetřovatelky, učitelky, stavitelky, aby všemi způsoby otvíraly srdce Evangelium. Dílo jest dokonale umělecky vypraveno ilustracemi, jimž předcházejí stručné metodické informace; mluva obrazů je velmi účinná.

HAVRÁNEK HUBERT: „Za lepším chlebem“; ČAT., Praha. — S radostí vidíme, že „Raná setba“ (ročně 15 Kč) dává svým malým čtenářům první sešity původní české povídky H. Havránka, jenž již dříve potěšil dospělé svou „Duší Hané“. I zde je námět z Hané, cesta domkářského synka k lepšímu chlebu; podle prvních ukázek je bez vad „ctnostné“ literatury, a slibuje buditi zájem o dobro vyšší u malých.

JOANNÈS G.: „Le Cardinal Mercier“; Téqui, Paris, 1931, str. 145, cena 8 frs. — Kardinál Mercier nepřestává poutati ducha francouzského; po několika historických životopisech dostáváme z pera J.-ina svěží obraz duchovní osobnosti Mercierovy. Spojil hluboký život vnitřní s pronikavou činností pro Boha a pro národ. Proto pochopíme srdečný zájem a vřelou úctu jeho krajanů, ke kterým se i my družíme.

JOURNET CHARLES: „La juridiction de l'Église sur la Cité“; Desclée De Brouwer & Cie., Paris, 1931, str. 232, cena 12 frs. — Poměr církve a státu je nezdá se záhadou a předmětem sporů. Journet uvádí do stavu otázky a učením školy vede k pravému názoru: ani rozlučka, ani ztotožnění, ale rozdíl a podřízení nižšího vyššímu podle hierarchického řádu. Podřízení státu není podstatné, ale případečné. Teorie o akcidentálním podřízení světské moci je opravdu tradiční a také správná, podle ní jest se v jednotlivých případech řídit. Journetova práce je psána po důkladném studiu otázky dějinně i filosoficky; mnoho výsledků je v ní

sneseo v jasných odpovědích, proto ji řadím mezi důležité časové spisy.

KIRSCHWENG JOH.: „Aufgehellte Nacht“; Herder, Freiburg, 1931, str. VI a 160, cena 2.60 (4.20) Mk. — Pět Kirschwengových povídek jest květem vábivé, tajemné krásy umění rázu Bensonova; taví stěnu mezi obyčejným životem a světem záhadných bytostí a sil. Nedává však zahynouti lidské slabosti a z noci vede ke světlu vítězství a síly podchycené milostí.

KUHN: „Les pecheurs“; Cerf. Juvisy. — Živě a bystře psaná kniha o poslání hlasatelů slova Božího, o podstatě a dnes účelném způsobu kázání. Kniha je pokážena nakonec nechutnou polemikou autora domínkána proti spolubratřím theologům a profesorům theologie, kteří prý svedli řád kazatelský na scestí.

LERCHENFELD JOS. GRÄFIN: „Der Gelähmte“; Müller, München, stran 64, cena 60 pf. — Básnický duch utvořil z kratičké biblické zprávy o uzdravení ochrnutého jemnou povídku o ztraceném synu matčině.

Kropáč a Kucharský, Praha, vydali tři malá obrázková alba svaté Terezie Ježíškovy, svatého Antonína Paduánského a Panny Marie, a to po 1.50 Kč. Drobné obrázky jsou provedeny hlubotiskem; zaveděčíte se jimi dětem nebo méněnáročné duši.

MAILLARDOZ CH. DE., S. J.: „Le Décalogue de l'autorité paternelle“; Bonne Presse, Paris, str. 197. — Základ dobrého života dává dobrá výchova; poučení a návod ke křesťanské vzorné a úspěšné výchově, co do osoby rodičů, chce dáti autor této knížky. Poznatky teoretické i ze zkušenosti shrnuje v působivou jednotu. Rodičům a vychovatelům valně prospěje.

H. MERKLEBACH: „Summa Theologiae Moralis“; Desclée De Brouwer & Cie, Paris, str. 756. — Autor vědomě nepíše „praktickou morálku“, nýbrž morálku spekulativní v nejstručnější formě. Co se svého času chválilo na Manuale Prummerově, to je v tomto díle přivedeno k dokonalosti. Skvěle průhledná latina a sloh, zásady všechny jsou spekulativně odůvodněny důvody svatého Tomáše a jeho školy, a jsou provedeny do všech, i vedlejších důsledků. Je to vzácná kniha, zvláště pro profesora nebo pro kněze, který již zná praktickou morálku. S touto knihou není nesází, které zanechá každá praktická morálka, když pak kněz musí mluvit o základech a povinnostech mravních, má v této knize rádce, který ho nikdy nezklame. Tento první svazek probírá generalia a podrobně tři božské ctnosti. —es—

MINICHTHALER JOS., KANONIKUS: „Handbuch der Volksliturgie“; Pustet, Regensburg, 1931, str. 214, cena 3.50 Mk. — Minichthalerovo dílo přichází v pravý

čas, neboť roste i vůle lidu zúčastniti se liturgického života církve i snaha lid co nejvíce s liturgií úzce spojit. Vpravdě nebylo dosud přehledu o všech úkolech a o metodách věci i lidem přiměřených, nebylo ani snadně přístupné bibliografie. Spisovatel knížky byl k tomu povolán, neboť podal dokonalé dílo, třebaže má na zřeteli především německé poměry a autory. Je stručný a jde ke kořenu věci. Nejvýš vhodno pro duchovní pastýře, potom pro inteligenty.

PARPERT: „Das Wiederaufleben des Monchtums im gegenwärtigen Protestantismus“; Reinhardt, München, cena 5.80 Mk. — Zajímavé je toto volání evangelíků po mnišství. Autor zajímavě ukazuje, jak všichni, i velcí náboženští spisovatelé evangeličtí zabývali se stále touto myšlenkou. Autor vyžaduje v zájmu protestantství, aby uskutečnilo mnišskou myšlenku. Proto podává již konkrétní návrhy k zařízení mnišských obcí. Zraje i zde myšlenka uskutečnění těsnějšího společenství mezi křesťany.

PELIKÁN ADOLF, S. J.: „Vino ze somodských vinic“; SKM., Praha, 1931, stran 96, cena 4 Kč. — P. Pelikán měl při spisování této knížky pro mravní čistotu na zřeteli mládež, která se vážně nepustila do problému čistota—nečistota. Má šťastnou metodu, že vhodnou, kukátkovou prosou uzajímaví a zpřitažliví problém.

SALOTTI MSGR. CARLO: „Die selige Luzia Filippini“; Borgmeyer, Hildesheim, str. 392, cena 8 Mk. — S potěšením zaznamenáváme německý překlad italského originálu, vloni v „Hlubině“ uvedeného, životopisu blah. Lucie Filippiny, zakladatelky „Zbožných učitelek“. Naše učitelky snadněji mohou poznati duši veliké učitelky a u ní nabrati posilu a příklad pro své poslání. Německý překlad je velmi dobrý; každý přítel dětské duše zde načerpá novou lásku k ní.

„Stimmen der Zeit“; Herder, Freiburg, půlročně 7.20 Mk. — V lednovém čísle jest několik velmi zajímavých studií: Koch: Svaz bojovných bezbožníků v Rusku; Przywara: Mystika nicoty; Noppel: Katolická akce a Quadragesimo anno; Overmans: Divadlo v Japonsku. Každé číslo je bohatou studnicí myšlenek o významných časových otázkách.

„Semana de Missiologia de Barcelona; M. C. E., Barcelona, svazek I. str. 293, svazek II. str. 337. — Španělsko se při veliké misijní výstavě v Barceloně mělo nač rozpomínat, neboť ve starých misiích má největší podíl, to dlužno nestranně uznat. Oba svazky, jimiž zahájena i Misijní španělská bibliotéka, jsou vzácným informativním pramenem, pokud mluví o misijním Španělsku. Z dějinné zkušenosti čerpají zásady pro novou činnost. Kolik však jí španělští katolíci vydají v no-

vých poměrech? Cenným doplňkem vědeckých pojednání je 18 svazků „Revista de la Exposición Misiona Española“ (1929), bohatě ilustrovaných a vypravených důkladnými články dějinnými, informačními, životopisnými i teoretickými; dávají potěšení, povzbuzení i poučení. Cena 2 peset za svazek je velmi nízká. — J. F. P.

TÓTH Dr. TIHAMÉR: „Religion des jungen Menschen“ Herder, Freiburg, 1931, str. VI a 170, cena 3.40 Mk. — Tóth našel dobrou cestu víry a života z ní k duši jiných, upoutá zájem, pohne vůli k vytrvání ve víře i v dobrém. Nepíše učené úvahy ani nelichotí, ale mluví jasně o pravdě a povinnosti k Bohu a k duši mladíka, který chce býti pevným věřícím mužem. Pro studenty něco vzácného.

TAMBOLLEO: „Le Agapi“; Desclée, Roma, 1931, cena 12 L. — Sbírka náboženských básní, založených na různých textech Evangelia a Písma vůbec. Je to ukáзка klasické poesie, napodobování starých mistrů, místy zdařilé, místy slabé. Nechybějí myšlenky, protože autor-kněz je duchem oddaným rozjímání v samotě, klidu a jeho básně jsou plodem mnoha let. A to jsou hlavní předností knihy. Nechybí však také básně, které jsou opravdovou perlou lyrismu. Autor nemá nic společného s moderními směry básnickými; jest oása v poušti moderní plýtkosti. — R. D.

VÁŠOVA VĚRA: „Cesta do ticha“; Borový, Praha, cena 18 Kč. — Verše, které mne překvapily lahodou čistotou citu, zapáleného v myšlenky, aniž by nás nepřijemně se dotklo hledání duchaplnosti. Je to knihou prosté půvabnosti. Skoro nikdo by neřekl, že tyto zkázněné verše psala žena, protože všechna přirovnání a obrazy vede pevně na uzdu a pustí je autorka jen tam, odkud jí přinesou nové světlo. — S. B.

VERKADE WILLIBROD: „Der Antrieb ins Vollkommene“; Herder, Freiburg, 1931, str. VI a 376, cena 5 Mk. — Verkadova autobiografie „Unruhe zu Gott“ našla velikou přízeň, čtenáři jen litovali, že nezachycuje širší dobu po obrácení. Nyní vychází nová kniha vzpomínek, již mnicha-malíře, a opět spoutává srdce i myšlenky dřívějších i nových přátel hlubokými krásami mnišského života a postřehy z cest půvabně kreslenými básnickou duší.

ZAITZEV BORIS: „Anna“; Saint-Michel, Paris, str. 27, cena 15 frs. — Pevný obraz života kolonisty a staré malé šlechty na ruském venkově z doby, kdy se boševická revoluce protlačila ven z měst. Láska Anna nezachránila snoubence a žárlivost jiné ženy ji vystavila kulkám čekistů. Vše je marné, i láska, nemá-li vyššího cíle. Jen pro dospělé.

K 650. VÝROČÍ SMRTI BLAHOSLAVENÉ ANEŽKY ČESKÉ

Sama doba, blížící se nezastavitelným krokem, vybízí nás vždy znova a znova obracet pozornost na veliký svatý zjev v českých dějinách XIII. století — na blahoslavenou Přemyslovnu.

Není tomu dávno (1926), co všesvětové církevní slavnosti sv. Františka Seraf. ukázaly nejen na toto velké světlo katolického nebe, ale i na jeho celé souhvězdí přidružených světců a světic — a mezi těmi i na naši Anežku — a již r. 1932 hlásí 700letou památku uvedení k nám duchovní rodiny sv. Františka, a to nejprve menších bratří konventuálů (minoritů), které se stalo za krále Václava I. na popud a přímluvu blahoslavené. A týž rok 1932, podobný zvonu, který i po staletích vyzvání hrany, hlásá ke 2. březnu její skonání v Pánu. Jest to totiž 650. rok její smrti.

Prozřetelnost připravila jí v paměti dějin zvláštní osud. Její rozsáhlé životní působení i její svatost, již za živa mocně rozhlášovanou, jako by byla pohřbila v zapomenutí, a to na celá staletí, ale jistě jen v tom záměru, aby obojí zapadlé zase vykopávala, odkrývala a celý ten veliký zjev svatosti jako příkladný pomník novým časům a pokolením znova vyzdvihla. Postava blahoslavené, z minulosti stále více vystupující a v osobních, životních ctnostech víc a více zrakům se rozsvětlující, objevuje se jako jasný vzor ideálního náboženského života, jak se ho právě na nás nynější časy mocně dožadují.

Vidíme zajisté v blahoslavené — což jest ovšem základní podmínkou správného náboženského života a křesťanské svatosti — především vnitřní duchovní život, vyplývající z nadpřirozených zdrojů: božské jediné pravé víry, nebeské, neklamné naděje a lásky, milující Boha nade všecko a pro Boha všecko. Avšak tento život nerozléval se jen

v hlubokou mystickou tůň duchovního nitra, ale vyléval se jako pravá živá voda, tryskající i ven, aby tu činem konal v lidském světě dílo Boží. A nebylo to pouze „Infra murum“, ve zdech klášterních, kde se to dělo ovšem obzvláštním, vyměřeným způsobem a řádem — není hned tak světlice činnější ve veškeré oblasti křesťanského života, jako jest bl. Anežka.

Co pro katolické náboženství u nás učinila založením a uvedením v život náboženských ústavů, které všem bouřím věků odolaly a jejichžto založení i nejnovější dějepisec nazývá „velkolepými“,¹ jest opravdu takové bez nadsázky.

A není menší to, co vykonala pro společnou sv. církev a pro papežský stolec, ohrožený tehdy v zápasech papežství s císařem Bedřichem II. a co vnucuje i jejímu protestantskému životopisci Setonovi do pera slova: „Anežka, jež byla určena nejvíce účinně pro církev . . .“²

Ale její dobrodějná činnost se vztahovala, taťka silou překypující, i v obor světský, do oblastí přirozené lásky k rodné zemi, kde žila, a k národu, jehož byla živým údem. A tak ji vidíme podle dějepisných zpráv jako rádkyni v záležitostech obecného dobra svému královskému bratru Václavu I. i synovci Přemyslu Otakaru II., jako dobrého ducha svého královského Přemyslova domu, jako Bílou paní . . .

Co jí však naší myslí činí ještě bližší a lidskému srdci dražší, jest její blahodějná činnost lásky dole v lidu mezi chudými a ubohými. Nikdy jí tisícileté naše dějiny nezapomenou účast její oddané lásky za největší zemské a národní pohromy t. zv. „bídy braniborské“.

Vpravdě, jestliže si to vše z dějin připomeneme,

¹ V knize: Some new sources for the life of Blessed Agnes in Bohemia. Introduction. 3.

² V. Novotný: Čes. Děj. i³, str. 922. Bylo to uvedení františkánů do dvojitého kláštera na Františku a založení křižovníků s č. hv. v Praze (1233).

nemůžeme nevidět, co je v bl. Anežce pro všechny časy nepomijitelně vzorného a také zvláště pro naši těžkou dobu platného, kdy se nám Prozřetelností neúprosně ukládá papežským slovem vyslovená: *actio catholica*. Bl. Anežka Česká je při svém při všem vnitřním náboženském životě přímo vtělenou katolickou akcí v své době, a Prozřetelnost, vynášejíc ji z hlubin sedmi věků a stavíc ji stále zřejměji a výše před náš národ, co chce jiného, než v našich těžkých bolestech víry učinit ji jasným vzorem vpravdě náboženského a křesťanský činného života? Proto ji nejen stále výše staví na svícen, jako se to stalo církevním blahorečením r. 1874, ale její světlo více rozněcuje a vzmocňuje.

A tak s pokornou, ale silnou nadějí očekáváme, že toto její světlo — jako se děje na majáku v příboji, čím více tma roste a bouře lítěji zuří — Prozřetelnost do nejskvělejšího svítu rozjasní bohdá i svatořečením.

V. Svatohor.

EUCHARISTICKÉ SRDCE JEŽÍŠOVO A JEHO DOKONALÉ DAROVÁNÍ

Nejsvětější Srdce Ježíšovo je znamením jeho lásky. Největším projevem lásky je darování sama sebe. Dobro je svou podstatou sdílné, dobrota se přirozeně rozlévá. Sv. Tomáš praví: „Dobro se nejen přirozeně rozlévá, nýbrž čím je dokonalejší, s tím větší hojností a tím dokonaleji se sděluje.“

Proto slunce šíří kolem sebe světlo a teplo, proto rostliny a živočichové, když dospějí, dávají život druhé rostlině a druhému živočichu, proto velký umělec pojme a vytvoří veledílo a vědec se sdílí o své názory a objevy a dává žákům svého ducha, proto konečně ctnostný člověk strhuje k ctnosti a apoštol, jenž má svatou vášeň dobra, dává duším, co má sám nejlepšího, aby je přivedl k Bohu.

Mocí téže zásady bylo vhodné, praví sv. Tomáš,

aby se Bůh nespokojil tím, že nás stvořil, že nám dal bytí, život, rozum, posvěcující milost, účastenství na své přirozenosti, nýbrž aby se nám dal v osobě vtěleného Slova. I po pádu prvního člověka mohl nás Bůh jiným způsobem pozvednouti, tím, že by nám poslal na příklad nějakého proroka, jenž by nám oznámil podmínky, nutné k odpuštění. Než on učinil nekonečně více, chtěl nám dát svého vlastního Syna jako Vykupitele. „Tak Bůh miloval svět, že svého jednorozeného Syna dal.“ (Jan, III. 16.)

KNĚŽSKÉ SRDCE JEŽÍŠOVO A JEHO DAROVÁNÍ NA KALVARII

Kristus sám řekl: „Nikdo nemá větší lásky nad toho, kdo dá svůj život za své přátele.“ A svatý Pavel píše v listě k Židům: „Kristus praví, přicházejte na svět: Obětí ani darů jsi nechtěl, ale připravil jsi mi tělo, obětí zápalné a za hříšné nelíbily se tobě. Tu jsem řekl: Hle, přicházím . . . Bože, abych vykonal tvou vůli.“

Při dokonalé oběti, kterou Spasitel, Kněz věčný, měl přinést, nemohlo býti obětním darem nic jiného než on sám. To, co přináší v oběť, je on sám, jeho ukřižované tělo, jeho drahocenná krev, prolitá až do poslední kapky, celé jeho srdce zmučené a konečně kopím probodené.

Jak ukazuje po sv. Augustinovi sv. Albert Veliký a sv. Tomáš, kněžství a oběť jsou tím dokonalejší, 1°, čím kněz, prostředník mezi Bohem a lidmi je úžeji spojen s Bohem a s lidem, za nějž má přinášet oběť klanění, prosby, zadostčinnění a díkůčinnění, 2°, čím obětní dar je čistší, vzácnější a dokonaleji stráven, 3°, čím více je spojen kněz s obětí, protože vnější zničení a obětování je pouze znamením vnitřního zničení a obětování srdce knězova, Jež musí býti skutečné, uvědomělé a hluboké, jak se sluší na největší úkon ctnosti nábožnosti, vnuknutý láskou Boží.

Ježíš Kristus, kněz od věčnosti a všeobecný prostředník, je svatost sama; jeho člověčenství je posvěceno způsobem podstatným a vrozeným osobním spojením se Slovem a úkony jeho svaté duše mají cenu bohollidskou, protože vycházejí z osoby Slova; proto měly zde na zemi záslužnou a odčlňující cenu vnitřně a naprosto nekonečnou. Jeho kněžské srdce by nedovedlo býti úžeji spojeno s Bohem než ve skutečnosti je, ani s druhé strany úžeji spojeno s lidmi, neboť Ježíš je hlavou mystického těla, jehož my jsme údý: „Kristus je hlavou církve, svého těla, jehož je Spasitelem,“ (Efes. V. 23.)

Kněžské srdce Ježíšovo se darovalo na Kalvarii způsobem nejdokonalejším a nejintimnějším, jak samo oznámilo: „Proto mě miluje Otec, že dávám život svůj, abych jej zase ujal. Nikdo ho neodnímá ode mne, nýbrž já jej dávám sám od sebe. Mám moc jej dát a mám moc jej zase ujmouti. Příkaz tento jsem dostal od Otce svého.“

Přečistý obětní dar, přinesený na kříži Ježíšem Kristem, je on sám, je to jeho ukřižované tělo, jeho prolitá krev, jeho rozdrásané srdce; Ježíš je obětním darem i vzhledem k duši, kterou chce vydat zcela bolestí, kterou noří v naprostou odevzdanost: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil!“

Toť úplné obětování Beránka Božího, jenž snímá hříchy světa. Spojení kněze a obětního daru nemohlo býti užší a pouto mezi obětí vnitřní a obětí vnější nemohlo býti těsnější. Jestliže svatý Pavel řekl: „Sám sebe vydám za duše vaše, abych i více vás miluje méně byl milován,“ co bychom měli říci o Ježíši Kristu, jenž prolil za nás všechnu svou krev v zahradě getsemanské, při bíčování, při trním korunování a na kříži!

Kněžské srdce Kristovo dalo velkomyslně tuto drahocennou krev pro náš spásu, jak píše sv. Pavel k Židům: „Nikoliv skrze krev kozlů neb telat, nýbrž skrze svou vlastní krev vešel Ježíš Kristus jednou provždy do velesvatyně, zjednav vykou-

pení věčné." (IX. 12.) Jak překrásně to vyjadřuje liturgie, která nás dokonale připravuje ke kontemplaci tohoto tajemství: „Kdokoliv vykoupě svůj šat v této krvi, očistí jeho skvrny a dá mu purpurový lesk, jímž se stane podoben téměř andělům a milým Králi... Vykoupil jsi nás, Pane, svou krví a učinil jsi z nás království našeho Boha." (Na svátek Drahocenné Krve Páně.)

EUCCHARISTICKÉ SRDCE JEŽÍŠOVO A JEHO DAROVÁNÍ V USTANOVENÍ NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI

Jako Bůh Otec dává celou svou podstatu ve věčném plození Slova a vydechování Ducha svatého, jako Bůh se chtěl dát osobně ve vtělení Slova, tak Ježíš se chtěl dát osobně v Eucharistii. A jeho kněžské srdce se nazývá eucharistickým hlavně proto, že nám dalo Eucharistii, tak jako čistý vzduch se nazývá zdravým, protože dává zdraví.

Ježíš Kristus mohl se spokojit tím, že by ustanovil svátostné znamení milosti, jako křest a blřmování; on však nám chtěl dát svátost, která obsahuje nejen milost, nýbrž Původce milosti.

Poněvadž Eucharistie je nejdokonalejší svátostí, vyšší než samo svěcení kněžské, výraz Eucharistické Srdce převyšuje výraz Srdce kněžské. Tento poslední je obsažen v předešlém, neboť Ježíš, dávaje nám Eucharistii, ustanovil kněžství. Ostatně možno nazývat kněžským srdcem i srdce služebníka Ježíše Krista, jako na př. mluvíme o kněžském srdci faráře arského, kdežto výraz Srdce eucharistické nemohli bychom užít o nikom jiném, než o Srdci, které nám dalo Eucharistii.

V okamžiku, kdy nás měl zbavit své viditelné přítomnosti, chtěl Ježíš Kristus u nás zůstat osobně pod rouškou eucharistickou. Nemohl se ve své lásce více k nám naklonit, k nám nejmenším, nejchudším, nejopuštěnějším, nemohl se už více s námi spojit a dokonaleji se dát každému z nás. Jeho

eucharistické Srdce nám dalo skutečnou přítomnost jeho těla, jeho krve, jeho duše a jeho božství. Všude na zemi, kde je na oltáři posvěcená Hostie, zůstává s námi milý společník našeho vyhnanství. Je v každém svatostánku a trpělivě na nás čeká; chce nás vyslyšet, touží, abychom se k němu modlili.

Eucharistické Srdce Ježíšovo nám dalo Eucharistii jako oběť, aby se v podstatě opakovala na našich oltářích obět kříže až do konce světa a aby se nám přivlastňovaly její plody. A při mši svaté se neustále obětuje za nás Ježíš Kristus, jenž je hlavním Knězem. „Kristus stále žije, aby se přimlouval za nás,“ praví sv. Pavel (Řím. VII. 25). Činí to především při mši svaté, kde podle sněmu tridentského je týž kněz, jenž se obětuje za nás prostřednictvím svých služebníků nekrvavým způsobem, který se způsobem krvavým obětoval na kříži.

Toto vnitřní obětování, které neustále žije v Srdci Kristově, je jakoby duší nejsvětější oběti mše svaté a dává jí nekonečnou cenu. Ježíš Kristus takto obětuje neustále svému Otci naše klanění, prosby, zadostčinění a díkůčinění. Než především dlužno mít na mysli, že je to vždy týž obětní dar, který je obětován, tělo Spasitelovo, které bylo ukřižováno, a jeho drahocenná krev je svátostně prolita na oltáři, aby neustále smazávala hříchy světa.

Eucharistické Srdce Ježíšovo, tím že nám dalo Eucharistii jako oběť, dalo nám také kněžství. Když byl řekl Ježíš apoštolům: Pojdte za mnou a já vás učiním rybáři duší, nevyvolili jste vy mne, nýbrž já zvolil vás, abyste šli a přinesli užitek, a aby váš užitek zůstal, dal jim při poslední večeři moc proměňovat, aby tím neustále obnovovali svátost lásky. Eucharistie jako svátost a jako oběť nemůže trvat neustále bez kněžství a proto milost Spasitelova dává vyklíčit a se rozvinouti během věků už téměř po dva tisíce let kněžským povoláním. A tak tomu bude až do skonání světa.

Eucharistické Srdce Ježíšovo se nám dává konečně ve svatém přijímání. Spasitel se nám dává za pokrm, ne abychom ho proměnili v sebe, nýbrž abychom se stávali stále podobnější jemu, abychom byli stále více ožlčováni jím, přilivělováni k němu. Jednou řekl svatý Kateřině Sienské: „Já si vezmu tvé srdce a dám ti své.“ To bylo viditelné označení toho, co se děje duchovně ve vroucím svatém přijímání, v němž naše srdce umírá své malosti, svému egoismu, své samolásce, aby se rozšířilo a stalo podobným Srdci Kristovu čistotou, silou a velkomyslností. Jindy zase udělal Spasitel téže světlici milost pít dlouhými doušky z rány jeho Srdce: opět symbol vroucího svatého přijímání, při němž duše se napájí duchovně v Srdci Ježíšově, výhni nových milostí, sladkém útočišti skrytého života, učitel tajemství sjednocení s Bohem, Srdci toho, jenž spí, ale který bdí neustále.

Svatý Pavel praví (I. Kor. X. 16): „Kalich požehnání, který žehnáme, není-liž společenstvím krve Kristovy?“ A jak poznamenává svatý Tomáš, kněz při mši svaté, přijímaje drahocennou krev, přijímá za sebe i za věřící.

EUCHARISTICKÉ SRDCE JEŽÍŠOVO A JEHO KAŽDODENNÍ A NEUSTÁLÉ DAROVÁNÍ

Konečně Ježíš nám dává každodenně Eucharistii jako svátost a jako obět. Neustále, každého okamžiku je na povrchu země sloužena jedna z četných mší svatých, všude, kde svítí slunce. Je to neustálý projev milosrdné lásky Kristovy, která odpovídá na všechny duchovní potřeby každé doby a každé duše. „Kristus,“ praví sv. Pavel v listě k Efeským, „miloval církev a vydal sebe sama za ni, aby ji posvětil, očistě ji koupelí vodní a slovem, aby sám sobě představil církev jako slavnou, jako takovou, která by neměla poskvrny ani vrásky, nýbrž aby byla svatá a bezúhonná.“ (V. 26.)

Proto jí uděluje zvláště ve mši svaté a svatém

přijímání milosti, jichž potřebuje v různých okamžicích své historie. Mše svatá byla ohništěm vždy nových milostí v katakombách, později, za vpádu barbarů, v různých dobách středověku a tím je i dnes, aby nám dala sílu k odporu proti velkým nebezpečím. Přes smutné okamžiky přítomné doby můžeme pozorovat, že i duchovní život se utěšeně rozvíjí, často tam, kde bychom toho nejméně čekali.

Všechny tyto milosti nám přicházejí z eucharistického Srdce Ježíšova, které nám dalo mši svatou a svaté přijímání, jež nám dává každého dne svou krev, svátostně prolévanou na oltáři. To právě pochopil P. Karel Foucauld, jenž se modlil za obrácení krajů mohamedánských. A to také chápou dnes duše, které se celým srdcem modlí nebo dávají sloužit mše svaté za obrácení Ruska. Jediná kapka drahocenné krve Spasitelovy může znovuzrodit všechny nešťastné nevěřící, kteří bloudí stále víc a více a uvádějí do záhuby i jiné.

Na to se jistě dosti nemyslí. Úcta k předražené krvi Spasitelově a hluboká bolest při pohledu, jak stéká na odbojné duše, mohou mnoho přispět k naklonění eucharistického Srdce Ježíšova k jeho ubohým hříšníkům, ano, k jeho ubohým hříšníkům. Jsou opravdu jeho. A apoštolé, jako svatý Pavel, svatý František, svatý Dominik, svatá Kateřina Sienská a tolik jiných, milovali tolik svého Spasitele, že bojovali s ním o spásu duší.

Když myslíme na lásku Kristovu k nám, měli bychom umírat bolestí při pohledu, jak se duše vzdalují od jeho Srdce, od pramene jeho drahocenné krve. Vždyť on ji prolil za všechny, ať jsou jakkoliv vzdáleni, i za bolševiky, kteří se rouhají a chtějí smazat všude jeho jméno. Kéž na ně Pán vyleje znovu při mši svaté krev svého Srdce a všech svých ran, vždyť nechce smrti hříšníka.

Z toho následuje pro praktický život, že eucharistické Srdce Ježíšovo není nikterak předmětem dětinské zbožnosti, nýbrž vznešeným příkladem

dokonalého darování sama sebe, darování, které by mělo býti v našem životě každým dnem velkodušnějším. Pro kněze mělo by každé proměňování při mši svaté znamenati pokrok v duchu víry, důvěry, lásky k Bohu a duším. A pro věřící každé svaté přijímání by mělo býti podstatně vroucnější než předešlé, protože každé musí v nás rozmnožiti lásku, připodobniti naše srdce dokonalejší Srdci Páně a připravitl nás, abychom ho druhého dne přijali iépe.

Eucharistické Srdce Ježíšovo je srdcem často pohrdaným, opuštěným, zapomínaným, zneuctěným a přece je to srdce, které miluje naše srdce, Srdce tiché, chtějící miuviti k našim duším, aby je naučilo znát cenu života skrytého a cenu darování sebe každým dnem velkodušnějšího.

Slovo se stalo tělem, přišlo mezi své a svoji ho nepřijali. Blahoslavení jsou ti, kdož přijímají vše, co jeho milosrdná Láska jim chce dát, a kteří svým odporem nekladou překážky milostem, kterými by osvěcovali jiné, méně omilostněné! Blahoslavení, kdož po příkladu Páně se dávají každým dnem velkodušněji skrze něho, v něm a s ním!

Jestliže je uprostřed nevěřících i sebevíce vzdálených od víry jediná duše ve stavu milosti, opravdu horlivá a nenáročná, jak byla duše Otce Karla Foucaulda, duše, která přijímá vše, co eucharistické Srdce Kristovo jí chce dát, je nemožno, aby ihned nebo později nepřecházelo něco z jasu této duše na zbloudilé. Je nemožné, aby drahocenná krev nestékala jistým způsobem při mši svaté a neobmyla dnes nebo zítra alespoň v okamžiku smrti ony pobloudilé, kteří neodporují vnukáním Božím, milostem, které je připraví k obrácení.

P. Reg. Garrigou-Lagrange O. P.

POUTNÍKOVA CESTA

Sv. Tomáš Akvinský praví, že nejhlubším jádrem víry jest První Pravda, to jest Bůh jako neklamná pravda. Neklamná Pravda musí býti také jádrem poutníkova života. Ji musí býti proniknut, neboť ona jest jítřenkou při prvních jeho krocích, vůdčí hvězdou i životodárným sluncem jeho života a jistoty jeho cesty. Bůh je s poutníkem na jeho cestě, cíl jeho cesty vlastně ho provází již cestou. Hloubka poutnické duše a celý úspěch poutí je spojen s třetí myšlenkou:

III. POUTNÍK S BOHEM

Celkem jsou tři možnosti. Jednu naznačil E. Hello: „Bůh má za svou slávu, býti přemožen od člověka; člověk si nemůže zpívat, leč když přemohl Boha.“ Druhá možnost je naznačena slovy Villonovyml; když mu mnich řekl: Téměř jsi dosáhl Boha, odpovídá: „Máš pravdu. Ale já dále nechci, nepřekročím té malé pídě, jež mi chybí. Nedaří se mi bojovat s Bohem. Bůh musí přijít ke mně, neboť on má moc nad mou krví, já nikoliv. Bůh se musí vyvíjet ve mně, až dozraje. Nechci ho rušit, překážet mu, ani v pobožnosti, ani v prostém životě. Ať se věci vyvíjejí ve mně samy, Bůh ať hledá mne; já již nehledám. Čekám.“

Ty dva způsoby nebyly jenom ve hlavách básníků. Řeč Villonova je řeč všech, kteří mají tulácké vlohy, řeč Hellova může mít bludný smysl a rovněž se nehodí pro poutníka, jsouc příliš sebevědomá. Svatý Tomáš Akvinský naznačil třetí možnost, která je pro poutníka nutností, má-li konat skutečnou pout. Probírá (2. II. 7) účinky víry, čili smýšlení věřícího člověka vůči Bohu a praví, že dílem skutečné a živé víry je srdce dítěte a srdce očištěné.

Místo „srdce dítěte“ praví svatý Učitel „dětská bázeň“, ale z jeho vysvětlení vidíme jasně srdce dítěte: „Člověk se bojí odloučení od Boha, tako-

vou úctu má k Bohu, že se varuje jakéhokoli rovnání sebe jemu, že Boha si cení jako nesmírné a nejvyšší dobro, a odloučení od něho má za největší neštěstí. Proto víra působí, že člověk přilne k Bohu a jest mu podroben." O čistém srdci praví: „Rozumový tvor je největší hodnoty ze všech tělesných a časných tvorů a proto je znečištěn, když se láskou podložil časným tvorům. Od toho znečištění se očisťuje opačným pohybem, když usluje o to, co jest nad něho, totiž o Boha."

Poutník s Bohem neznamená ani Boha poutníkem přemoženého, ani poutníka nečinně čekajícího, nýbrž dítě s Otcem milovaným, dítě poddané, oddané, uslující o jednotu s Otcem.

Dítě z lásky poddané. Víra ukazuje poutníkovi Boha s pohledem a srdcem Otce, milujícího a chtějícího lásku. Kdo miluje, ochotně se činí poddaným milovaného. Proto vtělený Syn Boží, jedinečný vzor poutníků, byl vědomě a dokonale a všude podroben Otci. Poutník ve všech příhodách života vidí ruku Otcovu, která nezávisí na poutníkově vůli; slyší Otcův hlas ve přikázáních, radách a pokynech. Nerovná se Bohu, ale také se necítí Bohu cizím, nesmírné dobrotě Otcově se podrobuje jako dítě Ideálnímu otci. Svou cestu koná ve smýšlení a cítění dítěte, jež koná cestu podle pokynů otce, jenž nevlditelně, ale účinně sleduje a vede své dítě jeho cestou, dokud se nevrátí k otci, vykonavši své poslání.

Dítě oddané v uctivosti. Protože Bůh jest Otec tak nesmírné hodnoty, žádná jiná hodnota není člověku příliš veliká ve srovnání s Bohem, obět žádné hodnoty není mu přílišná pro Boha. Poutník je ochoten dávat Bohu až do vyčerpání, nelituje, když dává, lituje, že nemůže dávat, zapomíná na vlastní zájmy, když vidí zájmy Otcovy. Kdosi krásně řekl: „Poutník má za záležitost své cti, sloužiti na vlastní útraty." Neleká se žádné práce, ani únavy, ani nebezpečí, když má pracovat pro Otce, pro poznání Otce, pro lásku k Otci. Šel by třeba

na konec světa, myšlenka na obětování života mu není nikterak nesnesitelná. Protože dítěti takového Otce je nesmírnou ctí všechno, co je konáno a vytrpěno ve spojení s ním, takový Otec stojí za všechno. Poutník ví, že je za Boha dán a proto se mu protiví smlouvat s Bohem, věda, že by za své smlouvání dostal méně než Boha. Jemu běží jen o čestnost a o jeho poutnickou čest, protože rozumí svému postavení, protože dovede ocenit své postavení.

Poutník s Bohem je ještě dítě, usilující o jednotu, to jest o trvání a prohloubení sjednocení s Otcem. To je totéž jako usilující o zachování a zdokonalení očistěného srdce. Poutník se nechce podložit ničemu tak, aby tím bylo umenšeno jeho podložení Bohu. Proto usiluje o nejtrvalejší a co nejdokonalejší „opačný pohyb“, tělem a duchem, myslí a srdcem hledá svého Boha. Ve všem hledá spojení s Bohem: jednou s Boží moudrostí, jindy s Boží mocí, vždycky s Boží otcovskou a přátelskou láskou. Pak pozná, co chtěl říci Ježíš-Poutník, když pravil: „Tak se budete modlit: Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes, a odpusť nám naše viny, jako my odpouštíme těm, kteří jsou nám povinni, a neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás zlého.“ Pozná, že je to jedinečná modlitba poutnická a poutníku vždy dokonale vyhovující. Záležitost pouti je tu probrána co do minulosti, přítomnosti i budoucnosti. Aby i minulost byla vrácena a obrácena k Bohu, aby přítomnost byla u Otce udržována, budoucnost aby byla v něm zakotvena. Minulost s dary otcovské lásky a hříchy nevďěčného; přítomnost s radostmi a starostmi; budoucnost se všemi obavami a nadějemi. Když se poutníku Otčenáš stane poutnickým Otčenášem, je modlitbou nejhlubší a nejživější víry, modlitbou nejúčinnější k držení u Boha všech podrobností poutníkovy cesty, nejvhodnější modlitbou na pohyb od

země k nebi. Neboť poutnický Otčenáš je spočítáním dítěte na srdci otcově, návštěvou v otcovském domě, spojením všeho s otcem, oddalováním ode všeho, co by znamenalo snížení hodnoty poutníka, protože vzdálení dítky od otce. Jako samo slovo poutník jest nejjednodušší výraz života ve víře, tak zase poutníkův Otčenáš je nejjednodušší a proto nejdokonalejší obsah poměru poutníka k Bohu. Tak vlastně je v poutníkově Otčenáši celá odpověď na otázku o poutníku s Bohem. Je v něm celá trojice, kterou jsme odpovídali. Je v něm Bůh, cesta a poutník, je v něm poddanost, oddanost a sjednocení, je v něm láska, bázeň a očistění srdce. Proto se má poutník velmi starat o svůj Otčenáš. Má se starat, aby mu jeden Otčenáš trval dlouho. Čím déle mu bude trvat, tím kratší bude jeho putování, protože se brzo promění v začáteční prožívání cíle pouti. Až se přestaneme divit, jak se mohli stát svatými ti, kteří se neuměli modlit nic jiného a nic jiného se za celý svůj život nemodlili nežli Otčenáš, potom budeme celými poutníky a naše putování bude ve správném poměru k Bohu. P. Em. Soukup, O. P.

NADĚJE V UTRPENÍ

„Utrpení dočasná nedají se srovnat s budoucí slávou, která se zjeví v nás;“ jenom tato slova apoštolova dodávají statečnosti v utrpení, jsou-li vyslovena ze srdce, plného křesťanské naděje.

Život se musí vyrovnat s utrpením a smrtí. Člověk to činí bolestným ústupkem, plným vzpoury a úžasu, dívá-li se na život jen lidsky. Smrt se může stát ziskem, podle slov apoštolových, a utrpení v tomto čase nikdy se nevyrovnají budoucí slávě. Takový je program života lidského, chce-li dosíci vyrovnanosti. Člověk může dospět k jasnému názoru o utrpení a smrti jenom ve světle věčnosti. Dívá-li se jinak, pak je jeho pohled nejistý, za-

střený smutkem nejistoty, je plný vzpoury a nespokojenosti. Jeho mluva o utrpení je podobna mluvě Jobově, když neznal ještě vztahu utrpení k věčnosti, kterou pak opravil slovy: „Pane, mluvil jsem, aniž bych rozuměl věci, neboť mne přesahuje a neznám ji. Avšak nyní toho želim a klaním se Ti.“

Lidský život zůstává přechoasto jen na své pozemské ploše, jeho vzlety se nedostanou výše do věčnosti. Proto pohled na věc je ohraničen obzorem lidských smyslů a poznání. Vnitřní smysl zvláště je ovlivňován barvami světa a všedního života, jeho usuzování je převráceno a místo, aby člověk viděl svět a život i bolest ve světle Božím, pohlíží i na Boha pod mihou a nejistotou věcí smyslových. Pak ovšem pohled na život ztrácí svůj půvab, život je kolísavý, zmatený a smutný, plný odboje a slabosti. Dnešnímu životu lidskému chybí světlo věčnosti, proto se obírá výhradně zemí.

Život lidský, Bohem obnovený, je dobrý a moudrý i v utrpení, opěvuje slávu Boží jako obloha a jako všechna díla Boží vypravují o jeho slávě. Bůh se stává předmětem, po kterém touží křesťanská naděje, vlitá do duše z krve Kristovy. Kristus nás omilostnil; v obsahu tohoto slova apoštolova je zahrnuto posvěcení lidské duše milostí a obrácení našich schopností k Bohu, rozumu věrou, toužebností nadějí. Bůh ve svém vlastním životě přesahující dosah všech tvorů stává se vlastním předmětem touhy, posvěcené nadějí. Zmizel nepoměr, neboť láska Kristova krví na kříži sblížila člověka s Bohem. V naději otvírá Bůh sebe jako předmět vši touhy, ale dává též prostředky, jimiž možno život vést k Bohu a posvětit se svatostí Boží, ozářit svůj život leskem věčnosti.

Naděje křesťanská není pro život a utrpení ilusí, nýbrž má jistotu.¹ Jistotu o věci můžeme mít dvojím způsobem, a to buď podstatně, tu dává

¹ Sv. Tomáš II-II, Q. 18. a. IV.

poznávací schopnost; druhý způsob jistoty je účastí, a tu má každá jiná schopnost, jednající pod vedením poznávací schopnosti a přicházející k dosažení svého cíle. Takovým způsobem přivádí věci příroda jistě ke svému cíli, poněvadž její pohyb dění a vývoje je řízen Božím intelektem nepochybně přivádějícím vše ke svému cíli.

Křesťanská naděje má druhý způsob jistoty, účastní se jistoty z víry, která je v poznávací schopnosti. Tak jako je absolutně jisté poznání z víry, poněvadž je účastí na poznání Božím vlitou do lidské schopnosti, ba jistější je než jakékoliv poznání lidské, i to nejzřejmější, poněvadž vychází z První Pravdy, tak je absolutně jistá křesťanská naděje vlitá Duchem svatým, neboť je účastí na požívání Boha, odpovídající člověku bloudícímu ve vyhnanství, vzdálenému od jasného patření tváří v tvář Boží, ale dávající mu pevnou a jistou záruku, že pomocí Boží dosáhne patření. Žádná lidská naděje, postavená na nejpevnější lidské moci a dobrotě, nevyrovná se naději Boží, jejíž síla se opírá o Všemohoucí Dobrotu Pomáhající a vedoucí tvory k poslednímu cíli. Její pomocí zakouší duše uprostřed všech soužení, a to všemi prostředky, přivádějícími ji k nebesům. Je to někdy vnitřní světlo, jindy neznámý popud a impuls, někdy mimořádné, pravidelně řádné zasáhnutí v případech, které vede všemohoucí pravice nepředvídaným způsobem nebo osobou, v případě, že duše se odklonila, tedy voláním, vrátí-li se, zase odpuštěním. Text knihy lidského života je vyplněn podivuhodnou péčí pomáhajícího Boha tam, kde v srdci roste křesťanská naděje. Kristus, Bůh-člověk získal svou smrtí prostředky k životu a svým mystickým spojením s nesmrtelnými dušemi uskutečňuje posvěcující úkon, takže stále se slaví mystické zasnoubení duší s Kristem. Pramen tryskající k životu věčnému! Naděje křesťanská je organicky včleněna do struktury nadpřirozeného života, poutá duši jistotou důvěry k Bohu, upev-

ňuje v duši toužící schopnost na nejlepší a věčné dobro.

Co tedy zmůže bolest? Největším zlem není bolest a strádání, neboť nedovede odloučit duši od věčného dobra a lásky, největším zlem je hřích přetínající spojení s Bohem, takže duše je odvržena od zdroje věčného života jako suchá ratolest. Bolest má svůj veliký účel v křesťanském životě. Budí v nás vědomí pouště a ciziny v tomto životě a tím povznáší naši touhu k Bohu, věčnému odpočinku ztrápené duše. Naděje tlší bolest, neboť svou účastí na požívání Boha doplněném láskou již v pozemském životě uklidňuje duši pokojem, jehož svět dáti nemůže. Rozvltá naděje v plném květu dala do úst Světici: „Již mne zde na zemi nic nepoutá,“ a rovněž sv. Pavlu: „Pro mne žítí znamená Kristus a zemřítí zisk.“ Geniální rozluštění záhady bolesti a smrti!

Tyto vzlety svatých duší jsou tak vzdáleny od úst světských lidí. „Nechceme naděje na budoucí život a odplatu,“ volá dnešní naturalismus, „člověk poznal, že sám je bohem a má své přirozené bohatství rozumu a lidství.“ Ubohý bůh trpící a umírající! Ztráta zorného úhlu věčného života činí z člověka nejubožejšího tvora, plného zoufalství před tváří smrti. Trosečníci na moři! Křesťan má svou pevnou kotvu, kterou je upevněna hladina jeho duše, je to naděje v příslibení Boží, které nemůže klamat, že utrpení tohoto života se nevyrovná věčné slávě, kterou Bůh připravil všem, kteří ho milují.

Dr. M. Habáň, O. P.

CO KŘESŤAN MILUJE

Podkladem nadpřirozené lásky křesťanské jest Bůh. Jeho musíme nejprve milovat, pro něho pak všechno ostatní. A tak musíme milovat své bližní jak je spojila vůle Boží, která nás všechny určila k účasti na vlastní své blaženosti, s námi. Podkla-

dem veškeré naší lásky jest On, který všechny lidi povolal za svoje dítky a který proto chce, abychom ve všech viděli jeho lásku, abychom ve všech milovali jeho dobrotu, která všechny lidi povolala k účasti na své blaženosti. Podkladem nadpřirozené lásky k bližnímu jest veškerá láska, kterou Bůh ukázal všem lidem, když, chtěje je přivést k sobě a k požívání věčné blaženosti, od věků tolik se o všechny staral. Láska Boží ke všem lidem jest pojítkem lásky mezi námi, zvláště ve vyvrcholení lásky Boží, když tak miloval svět, že Syna jednorozeného dal, abychom měli život věčný.

Svatý Tomáš uvádí ještě druhý důvod povinnosti velké, všechno obepínající lásky. Bůh povolal nás ke svému přátelství a proto jest povinností přítele milovati všechno, co přítel miluje. Protože pak Bůh až do posledního dechu stále volá a stále připravuje všem lidem svoje přátelství, proto láska k Bohu nutně se musí rozšiřovati na všechny lidi, na všechny ty, kteří jsou předmětem péče Boží, kteří jsou povoláni k přátelství s Bohem a k požívání věčné blaženosti. (2. II. q. 25.)

A tato láska pak má jako východiško dobře zřízenou lásku k sobě samému. Zdálo by se někomu zbytečným mluvit o lásce k sobě a dokazovat její nutnost. Bohužel, při veškerém sobectví, při veškerém třeštění samolásky jest třeba jednat o skutečné, pravé lásce k sobě. Protože již Kristus Pán řekl, že kdo ztratí duši svou, ten že ji nalezne a že je třeba i v nenávisti mít sebe samého. Nenávidět sebe, abychom se správně milovali, ztratit sebe, abychom sebe našli. Teprve tehdy se správně milujeme, pakliže ztratíme se sobě, svému sobectví, pakliže přestaneme být sami sobě důvodem k lásce a když se nalezneme v Bohu. Bůh jest podkladem naší lásky k nám. I my jsme Boží, i nás Bůh miluje a povolal k sobě. Ale tento podklad vyžaduje docela jiné lásky než tu, která jest obyčejně míněna. Když přátelství s Bohem a povolání k věčné blaženosti jest důvodem lásky ke

všemu, co Bůh miluje, proto taková musí být naše láska, abychom opravdu mohli dojít k této blaženosti, abychom svou láskou k sobě opravdu došli ke spočinutí v Bohu. Týká se především duše naší tato láska, ale musí se týkat i našeho těla, které jest služebníkem a společníkem naší duše ve všem, i v jejím boji o Boha a o to, aby se přilodobnila duše Bohu tak, jak jest k tomu povolána slovy Kristovými: Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest. Toto jest třeba připomenouti všem, že i tělo naše musí být účastno naší správné lásky k sobě. Nejprve tedy ovšem tak ho užívat, aby bylo nejdokonalejším, co možná nejvěrnějším pomocníkem duše na cestě k Bohu. A to ovšem vyžaduje, abychom neotročili jemu, protože to by znamenalo, kdo najde je, ztratí je . . . Ale zároveň je třeba tady připomenouti, že křesťan musí dát tělu všeho, co potřebuje k udržení toho života, jež Bůh určil k vyplnění těch úkolů, které Bůh na člověka vložil a k nimž nutně potřebuje těla, jeho síly a zdraví. Proto se prohřešují na správné lásce k sobě ti, kteří si na těle zbytečně škodí, bez příčiny a důvodu spravedlivého je vydávají v nebezpečí, proto je hříchem zahrávání si se zdravím, přepínání si oněch horlivců, kteří myslí, že musí všechnu práci se světa sprovodit, že by se snad bez nich ani Bůh sám neobešel.

A na této lásce jest budována láska k bližnímu, protože se praví: Miluj bližního svého jako sebe samého. Přes všechny teorie není možno milovat bližního svého více než sebe, protože i když se to někdy zdá, i když někdo sebe obětuje, přece ví, že tím nabývá sám něčeho nesmírného a velkého touto obětí, že tím více miluje Boha a tím zase sebe, protože čím kdo více Boha miluje, tím více miluje též sebe, protože ne Bůh, ale my jsme obohacováni stykem s Bohem. Každá láska obohacuje. Bůh nemůže ničeho námi nabýti, ale my nabýváme nesmírně mnoho, totiž stále větší podobnost s Bohem. Proto se svatí tak odhodlaně, tak velkodušně

stravovali pro své bližní, protože věděli, že nemohou ničeho svou láskou ztratit, protože jejich láska byla oživena hlubokou věrou, která byla přesvědčena, že Bůh nekonečně více vrátí, než mu člověk dal.

Pro tento podklad lásky není vůbec výjimky z lásky k lidem. Nikdo nesmí z této lásky být vyloučen. Ani hříšník ne. Jest to zvrácená metoda některých katolíků, kteří splácejí neb chtějí splácet nenávistí, pomstou, hněvem, tvrdostí, zkrátka represallemi hříchy, útoky na Boha, církev a náboženství. I hříšník zůstává až do posledního dechu stále ještě povoláním, protože stále ještě se může obrátit, stále ještě je schopný dosáhnout věčné blaženosti. Jenom hřích jest třeba mít v nenávisti. Podle toho se musí též zařídit naše chování k nim. Potíráti hřích, ale zachraňovati hřešícího. Nenáviděti hřích, ale milovati hřešícího. Protože i hříšníci zůstávají lidmi, protože jejich přirozenost stále zůstává lidskou, tedy, dobrou, třeba porušenou prvotním hříchem, proto právě žádá naše láska k nim, je-li opravdovou, abychom podnikli všechno, co jest na nás, abychom je z hříchů vytrhli. Tedy msta, splácení rovným rovné, nenávist, nadávky, nejsou správnou cestou k záchraně hříšníků, nejsou proto správnou cestou našeho chování k nim. Svatý Tomáš překrásně praví, že naopak nemáme odnímat svého přátelství hříšníkům, a to tak dlouho, pokud ještě doutná jiskřička naděje, že je můžeme svým přátelstvím zachránit. Až teprve tehdy, když zloba tak vyvrcholí, že není naděje, tehdy možno opustit přátelství, tehdy je třeba opustit, kdybychom my byli v nebezpečí, že se sami zlým příkladem nakazíme.

Jestliže se mají slabí křesťané spíše varovati styku s hříšníky, dokonalí a utvrzení a pak ti, kterých jest poslání, jako kněží, mají se s hříšníky stýkat a horlivě stýkat, je zahrnovati dobrem a láskou, aby je obrátili. Příklad máme v Kristu Pánu, který stoloval s hříšníky, a který touto láskou svou, že

neprchal před hříšníky, že se jich neštítí jako farizeové, proto jich tolik obrátil, proto obrátil hříšníci, proto obrátil Zachea . . .

A po hříšnících přijdou i nepřátelé. I na ty se vztahuje příkaz lásky. Ježíš Kristus výslovně praví: Modlete se za ty, kteří vám protivenství činí; veš dobře činili těm, kteří nás nenávidí, sám poukazuje na to, že bychom se ničím nelišili od pohanů, kdybychom jenom ty pozdravovali, kteří nás pozdravují. Na milosrdném Samaritánu učí, že není vlastně nepřítel, že jsme povinni ve všech vlděti dítky jednoho otce v nebesích.

I nepřátelé naši jsou jimi a proto odhlížejíce od hříchů jejich nenávisli a nepřátelství, musíme je milovati. Jsou určité projevy lásky, které nesmíme ani nepřátelům odepřít, jako jest modlitba, ze které křesťan nemůže nikoho, ani největší nepřátele církve vyloučiti, obecné zdvořilosti, obecné pomoci, které všem podáváme, musíme i nepřátelům svým prokazovati, čili v tom obecném, které každému, i neznámému, dáváme, i nepřátelům musíme dávat. Ještě lépe se tato povinnost lásky k nepřátelům jeví v negativním, kde nesmíme ničeho podnikati, co by nepřátelům škodilo více, než je třeba na případné odrazení jejich nepřátelství, kdyby nás vážně na životě, cti nebo majetku ohrožovalo, že nesmíme se mstít, že nesmíme své nepřátele potupami, pomluvami zahrnovati, je ničiti v tom, nač mají jako lidé právo. A všichni též musíme býti tak připraveni k lásce k nepříteli, že v případě duchovní či tělesné bezradnosti jemu pomůžeme.

Dokonalé jest, nečekati na nutnost, dokonalé jest právě nepřátele zahrnovati láskou, toto jest vrchol lásky, z níž aspoň nejnižší stupeň, to jest nevylioučení nepřítelů z obecné lásky, jest příkazem vážným a přísným. Svatý Tomáš praví: Ke spasení jest nutné v ohledu našeho chování k nepřátelům nedati se přemoci zlem nepřítelovým, to jest, nedati se jím strhnouti k podobným hří-

chům nenávisť, krutosti, pomsty. Dokonalé pak jest, přemáhati zlo nepřítelovo láskou. Toto jest velké vítězství svatých nad nepřáteli a nad hříšníky, že je přemohl svou nezištnou, čistou, obětavou láskou, toto jest též vítězství sester v nemocnicích, neboť jen a jenom po lásce pozná svět, že jsme Kristovi učedníci a svět musí vlděti lásku tryskající z té pravdy, o které říkáme, že vyrostla z Lásky a že jest cestou lásky.

Proto heslo: Nedati se nepřitelem hříšníkem strhnouti k podobnému hříchu, nýbrž láskou přitáhnouti k podobné lásce ty, kteří neznají lásku. A že miluje křesťan něžnou a velkou láskou všechny potřebné, všechny nevědomé, všechny slabé, jest tak samozřejmé po tom, když Kristus prohlásil, že jemu jsme učinili, cokoli v nejmenšímu z jeho učinili.

A že milujeme oddaně ty, kteří jsou Boží, že milujeme dobré, to jest rovněž příkazem hierarchie lásky v Bohu. Dobří a svatí jsou tak blízko Boha, jsou tak jím milováni a proto jsou tím spíše předmětem i naší lásky. Proto se bude křesťan varovati veškeré žárlivosti duchovní.

To ovšem nebrání, abychom nejintenzivněji nemilovali své příbuzné. Jiná jest láska k dobrým a jiná k příbuzným. Dobré milujeme více tím, že za jejich lásku k Bohu jím přejeme větší odměny Boží, ale něha lásky, intenzita lásky patří těm, se kterými Bůh náš život tak těsně spojil. Byli jsme proto spojeni se svými příbuznými a domácími, abychom jím prokazovali především svou lásku. Proto správně praví svatý Pavel k Tim.: Kdo pak se nestará o své domácí, zapřel víru svou a jest horší než nevěřící. I tato poznámka jest nesmírně důležitá. Otec či matka a pod. jsou především k tomu povoláni, aby sobě svěřeným prokazovali lásku a o ně se starali. Proto by bylo pochybeným pod pláštěm zbožnosti, horlivosti, lásky k Bohu a k církvi a jejím služebníkům, ochuzovati vlastní děti a příbuzné, je olupovati o čas a lásku a péči,

kteřá jím patří. Proto přesně praví sv. Tomáš, že v dobrých a svatých musíme více milovat jejich ctnost a dokonalost, prokazování však lásky patří těm, které nám Bůh spojením s nimi určil za předmět naší lásky a péče. P. Silv. M. Brait O. P.

NA CESTU KŘÍŽE

Bylo velkopáteční ráno.

Velerada se svedeným lidem přivedla Ježíše od Kalfáše do soudního domu, aby ho vydala vladaři Pontskému Pilátu.

Po bolestné a vysilující krvavé agonii, po hrůzných scénách hory Olivetské — po mučednických útrapách probdělé noci Kristus Pán spoután

stojí před Pilátem . . . (I. zast.)

Ten, jehož poslouchaly větry a moře — jenž pěti chleby nasýtl zástupy — jenž všelký lidský neduh uzdravoval — jenž pouhým projevem své vůle i mrtvým život vracel — ten, jenž ještě před několika hodinami svým jasným „Jáť jsem“ oslnil otrlé vojny — jenž ještě v zahradě Getsemanské uzdravil Petrem uťaté ucho Malchovo — ten konečně, jenž přišel vyprostit lidstvo ze jha poddanosti a je učinit svobodným . . . v provazech, spoután a svázan, omezen ve své činnosti . . . Ten, jenž po třiatřicet let žil jen dobročinností . . .

Co činí? Trpí . . . a trpí . . . A své utrpení tiše a odevzdaně obětuje za dílo, kterému věnoval každý den svého pozemského života a které bez hořkosti utrpení nemělo být dokonáno.

Až nás spoutají v činnosti apoštolské a my si budeme připadat jako bezmocní silní orlové, jímž byla svázána křídla, až nás omezí v práci o spáse duší, až nás vyřadí z činnosti, již jsme celý život zasvětili — co budeme činit my? . . . Budeme snad reptat a si stěžovat?

Až přijde pak tělesné utrpení s poslední únavou

a vyrazí nám všechny nástroje naší činnosti z ruky a vyrve nás nemilosrdně rušnému apoštolskému životu a zvláště až zaslechneme radostné hlasy nad naším odchodem, až budeme čísti ztajené touhy v obličejích mnohých dostat se na naše místo ... co budeme činit my?

Kristus Pán v provazech ... Trpme ... a trpme ... !
Dokonávejme své životní poslání utrpením ...

„Není služebník větším pána svého.“

„Příklad zajisté dal jsem vám ...“²⁵

Kristus Pán v provazech, spoután a svázán — jedním apoštolem zrazen, ostatními jakož i všemi svými přáteli opuštěn a — přiveden těmi, kteří před několika dny rozhodli ve schůzi velerady o jeho bezživotí ...

stojí před Pilátem ...

Syn Bohorodičky před synem obyčejné matky —
Syn Boží před pouhým synem lidským — mocný Bůh před na sebe odkázaným tvorem — Nejsvětější před ubohým hříšníkem — Nesmrtelný před hrstkou prachu ...

Nač čeká?

Zrádný polibek Jidášův nalomil bělostnou svíci života božského Spasitele a nejvyšší nespravedlivý rozsudek Pilátův má ji dolomit. — Tak žádá židovská velerada, tak žádá i ubohý, svedený lid.

„Kterou žalobu vedete proti člověku tomuto?“

„Kdyby tento nebyl zločinec, nevydali bychom ho tobě.“²⁶ — „... převrací národ náš a brání dávat daně císaři a praví, že jest Kristem králem.“²⁷

Výslech přesvědčli Piláta o nevině. „Já žádné viny na něm nenalézám,“²⁸ tak zní první rozsudek Pilátův.

Jdou k Herodovi. Avšak ani ten nic zlého na něm nenalezl.

Piláte, již jsou zase u tebe. — Vždyť „já vyšetřovav před vámi, nenalezl jsem na tomto člověku žádné viny v těch věcech, které na něho žalujete.

²⁵ Jan 13, 15—16. ²⁶ Jan 18, 29—30.

²⁷ Lk. 23, 2. ²⁸ Jan 18, 38.

— Ale ani Herodes . . . nic smrti hodného neučinil.“²⁹

Piliát dobře vypožoroval, že velerada Pána Ježíše vydala ze závlstl a že rovněž svedla a poštlala lid protl němu.

Dobrá myšlenka! — Mám v obyčejl vám propustltl vždy o svátcích Jednoho vězně. Chcete-li, propustím vám Krále žldovského. — Kterého chcete, abych vám propustll?“³⁰

„Pryč s tímto a propustť nám Barabáše.“³¹

„Co tedy mám učlnltl s (nevlinným) Ježíšem, jenž slove Kristus?“³²

„Ukřlžován buď.“ — „Co zlého učlnll?“ — „Ukřlžován buď!“ hřmí nádvořím.³³

„Potrestám ho tedy a propustím.“³⁴

Nastala hrozná scéna blčování.

Kde jest paže, která by pozvedla největšího Dobrodlnce lldstva? — Kde jest ruka, Jež by mu podala jeho šat stranou pohozený, aby sl mohl přlkřýt ne jlž své tělo, nýbrž rány své?

Trním korunovánl

Jlž l ze svaté hlavy jeho řlne se krev. Smáčí jeho vlas. Stéká přes jeho královské čelo a skráně a svlažuje prahnoucí jeho rty.

Ó bolesti, kdo tě spolu s Pánem procítll —

„Zdráv buď, králil žldovský!“³⁵ — Rozdrásall jeho královské tělo. Jlž derou se přímo do jeho nltla. Ano, ranlt zblčovaného, ranlt trním korunovaného, a přímo ranlt a smrtelně v jeho královském vědomí. — Člní se králem! Třeba mu ukázat nemožnost jeho trůnních pretensí — třeba skresllltl krále lldských srdcí; vždyť anl utlskovanl Žldé k němu se neznají, natož aby ho uznal celý světl? — Jsl králem? Nuže, podáme tl poctu královskou! — A oddíl řlmských vojáků propuká v hold hany a pustého smíchu . . .

²⁹ Lk. 23, 14—15.

³⁰ Srov. Mk. 15, 6—10; Mt. 27, 15—18; Lk. 23, 17.

³¹ Lk. 23, 18. ³² Mt. 27, 22. ³³ Mt. 27, 23.

³⁴ Lk. 23, 22. ³⁵ Mt. 27, 29.

Ještě po devatenácti letech člověk se chvěje nad zločinem lidské zloby. — A kdo dnes uznává jeho svrchovanost? . . . Svět? — Ach, ty světe, moderní světe, jenž si libuješ v králích sportu, znáš krále automobilů — koříš se před královnou módy, hýčkáš královny krásy — holduješ králům a hvězdám filmovým . . . mohu se tě ještě tázat, jak uznáváš a holduješ Králi lidských srdcí?! Nemusím již čísti v tváři tvých stoupenců: „Nechceme, aby tento panoval nad námi“?³⁶ — Tak holduje svět!

A my? . . . Ó, my uznáváme jeho královskou moc. „Ecce Rex noster!“ Ale není to přechasto jen uznání papírem křestního listu? A když je proneseme ústy, jak často velmi malý ohlas vzbudí v našem nitru! A uznání životem . . . ? — Položme ruku na srdce! Není takový hold holdem dvojité hany pro královský majestát Bohočlověka!

„Vedu vám ho ven, abyste poznali, že na něm žádné viny nenalézám.“³⁷

I vychází Kristus Pán. — Trnová koruna zdobí, co dím — bodá jeho královské čelo a zarývá se do svaté hlavy jeho. Šarlatové roucho halí jeho rany poseté, rozjízvené tělo.

„Ecce homo!“³⁸ — Je to ještě člověk? Mějte přec slitování!

Pilátův hlas se chvěje. Jeho oči postřehly ve tvářích ldu hroznou odpověď, jejíž ještě hroznější zvuky jižjiž zachycuje jeho ucho. — Pilát se leká!

„Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův.“³⁹ — Pilát je přemožen.

Aby zůstal přítelem císaře smrtelného, vydává nesmrtelného Krále kvůli ldu — aby mohl zůstat v otrockých službách císaře dočasného, zříká se služby věčného Krále, „Jemuž sloužití jest kralovati“ — aby si uchránil titul vladařský, vydává Krále králů na smrt, a to smrt nejpotupnější . . .

Praví sice: „Nevinen jsem krví spravedlivého tohoto; vy vlezte.“⁴⁰ A rozvášněný lid ho omlouvá

³⁶ Lk. 19, 14. ³⁷ Jan 19, 4. ³⁸ Jan 19, 5.

³⁹ Jan 19, 12. ⁴⁰ Mt. 27, 24.

svým: „Krev Jeho na nás i na naše syny,”⁴¹ ale nespravedlivý rozsudek, bohovražda, nepřestane tížít duši Pilátovu a po celém světě křesťanském bude odsuzována Jeho nepravost.

Kolikrát se již od té doby tato scéna zopakovala! Kolikrát jsi v ní hrál úlohu nešťastného Piláta! Kolikrát jsi stál uprostřed svedené masy lidí!

Chceš mi říci: „Dnes, dnes, za dnešních poměrů... to jinak nejde“ — a podobně smýšlející zesvětštělý — zlaicisovaný — svedený lid tě omlouvá. Ale věz, že hřích i přesto zůstane vždy hříchem, a neobrátiš-li se a neodvoláš-li svůj čin, tvůj čin a s ním i tebe celá věčnost bude odsuzovat. Ach, ta věčnost!

Barabáš propuštěn! Kristus Pán vydán z vůle vele rady, aby byl ukřižován!

Bělostná svíce dolomena! —

Kristus Pán na smrt odsouzen!

Nadlidská, božsky veliká láska nebeského Otce, aby spasila služebníka, vydává svého jednorozného Syna!

Jak odevzdaně krásně přijímá Kristus Pán rozsudek pozemského vladaře s dětinným odevzdáním do vůle Otce svého nebeského! — Dopouští, aby člověk lámal hůl nad Jeho životem... Dopouští proto, aby Jeho smrt přinesla člověku „život“. —

Padni na kolena a s celou vroucností duše vyprošuj sobě, abys také ty přijímal rozsudky světa s dětinným odevzdáním se do vůle Otcovy. Vyprošuj si i sílu a schopnost obětovat vše, i to nejdražší, to, co nejvíce miluješ, na čem nejvíce lpíš... „Kdo chce za mnou přijíti, zapřít sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Tak i tvůj život bude tobě a lidstvu k životu. — Spasil jsem duši svou. A kolik jiných!

Kristus Pán béře kříž na bedra svá a vydává se na cestu bolestnou k hoře Kalvarii.

P. Josef Vondra S. J.

⁴¹ Mt. 27. 25.

ČERVÁNKY EVANGELIA V »ZEMI KLIDNÉHO JITRA«

Dokončení.

Začátkem r. 1795 vítali seulští katolíci prvního misionáře kněze. Jeho horlivost podnítila věrné a získávala nové věřící; ale zakrátko se o něm příčiněním zrádce dověděl pohanští strážcové státní bezpečnosti a hned našli dva důvody k pronásledování kněze: Jest cizinec a učí ničemnému náboženství. Taktak že P. Jakub uprchl, hned po jeho útěku byl zajat jeho hostitel a oba křesťané, kteří kněze přivedli od hranic. Znovu pohanské ruce všem třem podaly palmu mučednictví; tak životy dovršili věrnou pomoc evangeliu.

Od té doby se kněz pečlivě skrýval slídivým zrakům pohanské moci a pracoval v skrytu s takovým úspěchem, že r. 1801 bylo v Koreji již na 10.000 věřících. Výbornou pomoc si P. Jakub zajistil založením Bratrstva křesťanského učení, do něhož přijímal horlivé laické apoštoly. Křesťané již začínali doufat, že jest nablízku vítězství pravdy, když hlavně v Seulu, hlavním městě, rostla obrácení. Ale zkoušky Prozřetelnosti nebyly ještě u konce: neočekávaně umřel mírný král Tjyeng-tjyong a za nedospělého dědice vládl regenti, kteří byli ve vleku pohanské skupiny, nepřátelské křesťanství. Nešťastnou náhodou padla do rukou policie bedna s bohoslužebnými věcmi a s dopisy P. Jakuba; nález prozradil, že cizí kněz je ještě v zemi. To bylo podnětem k velikému všeobecnému pronásledování křesťanů, jež dějepisci katolické Koreje označují za první ze čtyř velikých pronásledování křesťanů v Koreji.

Dobrý pastýř dává život za své ovce. Vida P. Tjyu, že zástupy jeho ovcí jsou vlečeny k vězením, mučeny a popravovány také proto, že jej nechtějí prozradit, sám se vydal soudcům. Výmluvná obhajoba nové víry ani statečné snášení muk nepiatilo

u soudců, odhodlaných vyhubit křesťany. Byl popraven 31. května 1801 na svátek nejsv. Trojice.

Téhož roku skropila půdu Koreje ještě krev 300 mučedníků; bylo třeba veliké viáhy, mnoho semene křesťanů, uvidíme později, že Pán žní ještě chystal několik velikých tříbení. Několik mučednických miniatur: Kolumba Kang, statečná žena a věrná křesťanka, byla odměněna mučednictvím za křesťanské pohostinství poskytnuté P. Jakubovi, kterého ve svém domě ukrývala po leta nebezpečí. Touž dobu byly dvě princezny donuceny přijmout palmu vítězství i se svými siužebnicemi z číší jedu. Ri Lultgarda, dívka rovněž z urozené rodiny, zasvětila své panenství Bohu; ale v Koreji tehdy uši neslyšely, aby dívka zůstala neprovdána. P. Tjyu však věděl, že mladý Ryu Jan rovněž chce Boha ctít úplnou svatou čistotou. A tak v Koreji kvetl první tajemný květ věčného sílbu panenství přikryt rouchem sedmé svátosti. Jejich bílé roucho bylo z vůle Boží olemováno rudými pruhy mučednictví. Alexander Hoan opustil svět, aby více mohl pomáhat P. Jakubovi. Na začátku pronásledování uprchl do Palron-u. Skryt v hrnčírně, vypsál pekínskému arcibiskupu poslední události a navrhoval, aby lodi evropských států přijely ke břehům Koreje, a tím že přimějí regenty k udělení svobody křesťanům. Neví se, zda u posla či u samého Alexandra byl neprozřetelný, dobře však míněný dopis (umělecké dílo malby na hedvábí, dnes ve sbírkách sv. Otce) zachycen. Alexandra popravili a dopisu užili, aby všechny křesťany odsoudili pro velezradu k stětí a rozsekání. Křesťané toto obvinění prohlásili za pomluvu, a právem, a až po dlouhých letech se dověděli o Alexandrově listu, který nijak nemluvil za celou církev.

Klika zuřivých pohanů usilovala, aby i všichni urození křesťané ve vyhnanství byli znovu odsouzeni k smrti, ale mladý král zakázal obnovu procesů. Ministři však ještě podstrčili královské provolání (25. I. 1802), jímž bylo odsouzeno křesťanství.

Tento zmetek zákona se udržel v platnosti přes osmdesát let, aby byl stále důvodem a oprávněním k pronásledování věrného stádce Kristova.

Tak se korejští křesťané octli na desce nepřátelských zákonů. A byli bez pastýře, bez pomoci svátostí a obřadů po třicet let, tu i ondy vzrušených menšími pronásledováními. Posílali tajná poselství o kněze do Pekingu, ale tam v tu dobu nebylo biskupa; nankinský biskup také jim nemohl přispět.

Psali až do Říma o pomoc. Papež Plus VII. dostal list korejské církve ve Fontainebleau; a žalostně zaplakal nad bídou její i svou. Teprve nový list, jež přijal r. 1827 Lev XII., se dovolal pomoci; po něm nastává od let třicátých minulého století nové období dějin církve katolické v Koreji.

Josef Papica.

CÍRKEVNÍ ROK

Postní doba začíná Popeleční středou. V ten den se žehná popel, jímž se potom znamenají čela věřících. Opět se tu uplatňuje náznaková mluva církve. Popel je symbolem smrti, zármutku, bolesti, kajícínosti. Jsme ze země a do země se vrátíme. Údolí slz zaměníme jednou za nevídané a neslýchané radosti věčného spojení s Bohem, jestliže obnovíme pokáním přetřhané svazky přátelství s Bohem. To naznačuje popelec.

Popel byl odedávna symbolem. Církev sypala jej na hlavu hříšníků, kteří měli se podrobiti veřejnému pokání. V římském pontifikátu jsou obřady, obvyklé kdysi, v dobách živé víry, při vyhánění těchto hříšníků z chrámu. Jsou prostě úchvatné, poněvadž z nich vycítujeme onu opravdovost, s jakou tehdejší hříšníci chápali hroznou tíž hříchu a proto se rádi podrobovali veřejnému a zahanbujícímu pokání. Jak velice pozbyl dnešní křesťan jemnocitu pro tíž smrtelného hříchu!

Protože však všichni lidé hřeší, musí také všichni býti kajícími; proto už v nejstarších dobách křesťanských se ujal zvyk, že nejenom hříšníci, nýbrž i jiní věřící si dávali sypat popel na hlavu, až se to posléze stalo všeobecným liturgickým zvykem.

Žehná se na Popeleční středu popel z větví olivy nebo jiných stromů, jež byly minulého roku na Květnou neděli posvěceny. To má svůj význam. S Kristem musíme bojovat, trpět a dobýt vítězné palmy. Popel tu představuje jakýsi zárodek, z něhož vyrostou nové vítězné palmy v odměnu za dobře dobojovaný křesťanský život. Jestliže jsme hříchem pozbyli nevinnosti, jest třeba pokání; jenom tak unikneme rozsudku věčné smrti, jemuž jsme propadli hříchem. A tak popel označuje každého z nás jako kajícího pro nadcházející dobu postní, každému připomíná onen okamžik, kdy se zase navrátí v prach, z něhož byl stvořen. Popel na čele v podobě kříže ukazuje na toho, v němž jediné můžeme uniknouti věčné smrti a činiti opravdové pokání.

Mše svatá, jež následuje po žehnání popelu, vybízí k odhodlanosti a modlitbě, aby nám Bůh dal začít a dokonat nastávající dobu pokání a boje v duchu Kristově. — Jako vzpomínka na starou postní disciplínu (požívání pokrmu až po západu slunce) zůstal v církvi zvyk recitovat v choru nešpory po celou postní dobu před obědem.

Čtvrtá neděle postní se nazývá radostná (Laetare) a také jedná se slavit radostně. Oltáře jsou ozdobeny, varhany doprovázejí liturgický zpěv, jáhen s podjáhnem přisluhují v dalmatice a tunicele. Radost nad osvobozením z otroctví hříchu jest obsahem liturgie této neděle.

Posvátná doba postní se liší ode všech ostatních tím, že mateřská péče církve ustanovila na každý den v postě zvláštní mši svatou. Původně se sloužily tyto mše sv. v římských chrámech, zvaných *stationes*. Papež se vším klérem římským chodil celebrovat postupně do basilik a farních kostelů

Věčného města a tak se celé město shromažďovalo při těchto mších. Shromáždění vyšlo z určité svatyně, zvané *colecta*, a ubíralo se v průvodu do ustanoveného kostela, zvaného *statlo*, k slavení mše svaté. Tato nepřetržitá řada papežských mší v postní době dokazuje její velkou liturgickou důležitost. Vidíme zároveň, že hlavní úlohu v slavení církevního roku má vždy mše svatá. Dodnes je u každého formuláře feriálních mší postních udáno, kde se slavila mše svatá čili kde byla *statlo*, kdežto chrám, odkud se vycházelo průvodem, už v misále uveden není. Tyto postní *stationes* vyjadřovaly dobře kající ráz doby. Lační a bosí šli účastníci v kajícím průvodu na mši svatou do stanovených basilik a farních chrámů. Každý den měl svůj vlastní mešní formulář a svátky svatých se v této době kající neslavily; křesťanská zbožnost se obírala pouze Ježíšem na poušti a Ježíšem trpícím. Plus X. obnovil zase tento zvyk sloužit v postě staré feriální mše sv., nepřipadál svátek první nebo druhé třídy.

Až do Smrtné neděle má církev na zřeteli obnovu člověka skrze Vykupitele vůbec. Od Smrtné neděle věnuje se výhradně rozjímání o utrpení Páně. Kříže a obrazy Spasitele i svatých se zahalují flalovou rouškou, jest třeba upíratí teď zraky jenom na Kalvarii, kde Ježíš, skrývaje svoje božství, trpí za lidstvo. Nastává doba smutku a smíru, radost a chvála ustupují v liturgii do pozadí. V kněžských hodinkách čte se prorok Jeremláš, jenž nejlépe předpověděl Kristovo utrpení a na sobě zobrazil. Hymny této doby jsou nejkrásnější z celého církevního roku. Dva týdny nám připomíná církev utrpení Páně. Obracejme se v té době k nebesům se Spasitelem slovy, jež mu liturgie vkládá do úst. Obklopen nepřáteli modlí se Kristus o pomoc a vysvobození; modlí se jménem lidstva, jménem nás všech, abychom neupadli do moci svých nepřátel, když sám se za nás svým nepřítelům vydává na smrt. P. Tomáš Dittl, O. P.

DŮKAZY

Není-li Boha, je svět hádankou nerozluštitelnou. A je-li Bůh, jest to bytost naprostá, věčná, nesmírná, nekonečně mocná, moudrá a dobrá.

Bůh mluvil k světu. Nemluvil-li, nemluvil buď proto, že nemohl, nebo proto, že nechtěl. Nemohl-li, není všemohoucí. Nechtěl-li, není dobrý. Není-li všemohoucí a dobrý, není Bohem.

Bůh mluvil. Mluvil mnohými způsoby nejprve skrze patriarchy a proroky, posléze skrze Syna svého a jeho apoštoly.

Syn Boží se stal člověkem. To-li odporuje rozumu? Byl by Bůh všemohoucí, kdyby se nemohl vtělit? Byl by dobrý, kdyby nechtěl na svět přijít, ač by mohl? U Boha není nemožná nižádná věc.

Přišel, vtělil se, přebýval mezi námi. Smířil vše s Otcem. Učení jeho je božské. Naprosto dokonalé. Já Jsem Pravda, řekl. Evangelium je záznam jeho nauky. Dogma jest jeho bezbludné vysvětlení.

Nárys rozumových důkazů víry. Do těch důkazů se dá vložit mnoho logiky, kritiky, dialektiky a retoriky. Dá se ukázat, že pravdy víry neodporují rozumu, nýbrž s ním souhlasí, i když jej převyšují. Důkazy těmi je možno přivést ducha lidského až na práh víry. Arci překročit jej musí sám.

Je možno předkládat pravdy víry lidem, kteří mají dosti dobré vůle, aby poslouchali kázání, nebo dosti trpělivosti, aby četli dogmatická pojednání. Je možno hájit pravdy víry proti útokům nevěrců, rozumáfů, pochybovačů, popěračů. Je možno prohlašovat víru za příkaz zavazující pod ztrátou věčné spásy podle slov Páně: Kdo neuvěří, bude zavržen.

To vše je možno a vynakládá se na to mnoho píle, trpělivosti a času.

Kdyby člověk byl v jádře racionalista, převyšovaly by výsledky těch důkazů všechno lidské očekávání.

Je nesporno, že je potřebí dokazovat rozumnos víry už proto, že lidé srdcem od Boha odloučen dokazují rozumnost své zrady.

Sylogism není nejprve nástroj víry, nýbrž přec tím nejdříve zbraň nevěry. Víra není výslednic bezvadných soudů rozumových. Kdyby byla, nebyla by ctností. Nemohlo by věřit dítě. Království Boží nenáleželo by malíčkým.

Člověk je více než racionalista už proto, že může Boha milovat, i když neumí dokazovat jeho jsoucnost. Dokavad nemá důvodů popírat Boha, nepotřebuje celkem ani důvodů, kterými by ho dokazoval.

Víra se nedokazuje. Avšak dokazuje se bláznovství nevěry. Samo Písmo nazývá nevěřícího člověka bláznem. (Ž. 13.) Bůh jest naprosté jsoucno. Jméno jeho jest Jahveh, Ten, který jest, Jsoucí. Jsoucím se nazývá s hledem k věcem stvořeným. Co je stvořeno, nemá jsoucnosti vlastní, nýbrž jsoucnost darovanou, vypůjčenou, dočasnou. Jsoucím nazývá se Bůh s hledem k bohům pohanským. Jsou to bohové nejsoucí, neskuteční, vybájení, nepraví. Jsou to ti, kteří nejsou. Hospodin však jest Ten, který jest.

Co tedy praví blázen v srdci svém? Praví, že Ten, který jest, není. Praví, že Jsoucí je nejsoucí. Praví, že býti a nebýti jest totéž. Říká nesmysl. Jest hozen smíchu, a to tím spíše, že to říká s tváří důležitou a sebevědomím člověka, který ví více než druzí lidé.

Chceme-li, můžeme ho litovat jako každého druhého blázna.

Blázen říká v srdci svém: Není Boha. Říká to v srdci, ne v mysli. Říká to touhou, nerozumem. Přeje si, aby Boha nebylo. Nenávidí ho. I v té nelásce je doklad, že člověk je více mystik než racionalista, ať už věří či nevěří. Formou víry je láska. Formou nevěry je nenávisť. Ani víra ani nevěra nevychází z rozumu. V rozumu jen hledá své potvrzení.

S úspěchem tedy můžeme dokázat, že člověk nevěřící je člověk nemoudrý. Že je to člověk, který musí rozumovat, poněvadž nechce nebo neumí mluvit.

Je tedy třeba, aby tam, kde se přednáší apologie, byl nějaký stojan nebo židle, která by představovala nevěřícího. Přednášející se může občas k němu obracet s rozličnými otázkami a jeho výpovědi podrobovat rozumové kritice: slovem, může dokazovat, že ten fiktivní nevěřec má právě tak málo zdravého rozumu jako ta židle nebo ten stojan. A tím se dosáhne dvojího znamenitého účinku: předně bude patrné, že se nedokazuje pravost víry, nýbrž lhostejnost nevěry, že přednášející nedokazuje nic sobě ani svým posluchačům, a za druhé se stane apologie zábavnou hrou, která se může v poslední přednášce skončit prohlášením, že ten pomyslný vašnostaneček je nevyléčitelný blázen, a náramným řehotem posluchačů podle slov svatého Pavla: Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se. (Filip. 4. 4.)

Domínik Pecka.

HROBY BOHATÝRŮ V ŘÍMĚ

HROB SV. JANA A PAVLA

Pahorek Cellus, za dob starořímských svědek hlučného a rozpustilého života a hustě obydlený a výstavnými domy a paláci se honosící, je dnes opuštěný a tichý, zejména na severozápadním svahu, směrem ke Kolosseu a Palatinu. Na místech, kde stávaly nádherné budovy a vřel život, bují dnes tráva a rostou na paloucích a v zahradách palmy a cypřiše, eukalypty a pinie, olivy a křoviska, dodávající pahorku ráz sice svěží a oku lahodící, ale melancholický a skoro venkovský. Nynější Římané si změnu ovšem chválí a rádi navštěvují za jasných dnů rozlehlou a stále zelenou a stinnou zahradu Villu Mattei, od které je rozkošný pohled

na Lázně Karakalovy, na staré zdi Aurellanovy, na římskou rovinu se zbytky vodovodů táhnoucích se až k horám albánským a na usměvavá městečka Frascati, Grotta Ferata, Rocca di Papa, Albano, nad nimiž vévodí Monte Cavo se zříceninami chrámu Jovišova. K večeru, kdy zapadající slunko flalovým světlem polévá krajinu, je pohled nejkrásnější. Nikdo by netušil, že tiché a poetické toto místo hučelo kdysi životem a pustými orglemi. Tady jako na Palatině splnilo se slovo Hospodino: „A obrátím zemi v pustinu a v poušť, zhyne pyšná moc a zpusťnou hory Izraelovy .. I zvědí, že já jsem Hospodin, až učiním zemi jejich pustinou a pouští pro všechny ohavnosti jejich, jež spáchali“ (Ezechiel, 33, 28).

Jen několik kostelů a modlitby jejich strážců oživují samotu. Jeden z nich nese jméno „Giovanni e Paolo“. Jan a Pavel byli rodní bratři, kteří byli ve službách císaře Konstantina Velikého a jeho dcery Konstancie. Než umřela, darovala jim za věrnost a oddanost dům na Celiu, právě v těch místech, kde stojí dnes jejich kostel. Také císař Julián odpadlík nabízel jim úřady na svém dvoře. Lákavého postavení však nepřijali a odpověděli neohroženě císařovi: „Sloužili jsme Konstantinovi a jeho dceři, protože byli křesťany; do paláce odpadlíka nikdy nevůdíme.“ Když i po desetidenní lhůtě, která jim byla dána na rozmyšlenou, ve svém úmyslu trvali, byl ve vlastním domě utracen roku 362.

Při vykopávkách minulého století byl pod kostelem skutečně objeven dům velmi zachovalý, patrně dům našich bratří mučedníků, který má velký význam pro římskou a křesťanskou archeologii. V jeho místnostech totiž dobře vidět ozdobné maiby, kterými si je vyzdobili pohanští majitelé, jímž dům patřil před majiteli křesťanskými. Rozkošný je na př. výjev, znázorňující vinobraní. Malí, miloučcí genlové, držící věncové, poletují vesele s ptáčky ve volné přírodě mezi vlnicemi a

skotačí a obveselují pracující vinaře. Pozdější křesťanský majitel obrazy na stěnách ponechal a přidal k nim malby nové, podobné výzdobě katakomb: holubičky, oranty, ovečky, ryby, chleby, palmové ratolesti a podobné symbolické náměty. Na jedné stěně jsou vymalováni oba naši bratři s princeznou Konstancií. Na jiné stěně je znázorněno stětí mučedníků Kríspa, Kríspína a Benedikty, kteří byli rovněž na Cellu za víru mučeni. Starý tento dům byl později proměněn v kapli; nad kaplí pak později byl vystavěn nynější veliký, krásný kostel, který je vlastním cílem naší pouti.

Předsíň kostela je nesena osmi mramorovými jonskými sloupy, které zdobily některou starořímskou budovu. Rovněž oba mramorové lvi, střežící vchod do kostela, pocházejí z dávných dob. Vnitřek kostela má tři lodí od sebe oddělené mohutnými žulovými sloupy. Krásná mosalková podlaha je tak čistá a se svými úhlednými kresbami tak zachovalá, že byste neřekli, že pochází ze 13. století. Na pravé straně je na ní označeno místo, pod kterým stál dům Jana a Pavla, ve kterém byli sťati: „Locus martyrii SS. Joannis et Pauli in aedibus propriis“ praví nápis na mramorové desce. Na svátek sv. Jana a Pavla bývá toto místo velmi vkusně květinami ozdobeno.

Na absidě za hlavním oltářem je na velkém obraze vymalováno stětí obou našich bohatýrů. Zbytky jejich těl, jakož i ostatky svatých mučedníků Kríspa, Kríspína a Benedikty jsou s úctou chovány pod hlavním oltářem ve vzácné porfyrové urně. Neubráníte se mocnému dojmu, když před hrobem klečíte a vzpomínáte, jak tady svatí bratři přebývali a jak ve vlastním domě za víru vykrváceli a jak zde byli celé věky a jsou až podnes uctíváni. Krásně se modlí církev svatá na jejich svátek: „Prosíme, všemohoucí Bože, ať nás uchvátí dvojí radost dnešní slavnosti, jež prýští z oslavení sv. Jana a Pavla, které táž víra a totéž utrpení učinilo opravdovými bratry.“

HROB SV. PAVLA Z KŘÍŽE

V kostele sv. Jana a Pavla je také hrob zakladatele passionistů. Narodil se v Ovada v republice Janovské r. 1694 a vyrostl v nevinnosti a kajícínosti. Nejmilejším předmětem jeho rozjímání bylo hořké umučení a přebolestná smrt Pána našeho Ježíše Krista.

V horlivosti pro víru Kristovu chtěl se účastnit bojů proti Turkům, ale Bůh ho osvětlil, že se má stát bojovníkem ducha. Ještě jako laik kázal na náměstích a v ulicích o utrpení Páně a vyzýval posluhače k pokání. Roku 1727 byl vysvěcen na kněze a deset let potom založil první klášter passionistů na hoře Argentaro. Tehdy změnil také své občanské jméno a nazval se Pavel z Kříže. Řád od něho založený je velmi přísný. Členové chodí bosí v sandálech a nosí černý hrubý oděv, na jehož levé straně náprsní mají bílou deštičku s křížkem a nápisem: „Jesu Christe passio“, „Ježíše Krista umučení“, aby každému, koho potkají, připomněli utrpení Spasitelovo. O půlnoci, kdy milý náš Vykupitel nejvíce bývá urážen, vstávají passionisté a modlí se před svatostánkem matutinum. Vedle slibů chudoby, čistoty a poslušnosti skládají slib čtvrtý, stále pamatovat na umučení Páně a o něm rozjímat. Papež Kliment XIV. velice si vážil takového řádu a daroval mu kostel sv. Jana a Pavla s velkou zahradou, hlavně za tím účelem, aby se v klášteře konaly exercicie pro římský klerus. Věru neznám v Římě vhodnějšího místa pro duchovní obnovu nad klášter passionistů, který stojí se zahradou vysoko nad Kolosseem a je obehnan starořímskou mohutnou zdí, tvoří povýšenou výspu a tichý ostrov, kam se nedostane oko zvědavcovo a kam nedoléhá hluk a ryk velkoměsta a kde se to pod palmami a cypřišemi klidně rozjímá o cíli člověka a věčných pravdách. Svatý Pavel z Kříže měl velkou radost z tohoto velkodušného daru papežova a sám zde mnoho let

byděl a i zemřel roku 1775. Tělo jeho odpočívá v sousedním kostele sv. Jana a Pavla.

Duchovní jeho synové upravili jeho hrob opravdu krásně, ano nádherně, takže náleží k nejbohatším a nejvkusnějším hrobům římským. Je v kapli na pravé straně od vchodu, která byla za tím účelem upravena a vyzdobena. Celá velká kaple je pomníkem našeho bohatýra lásky k umučení Páně. Všecko v ní se odnáší k hlavní myšlence sv. Pavla: milovat trpícího Spasitele a zapálit svět ohněm lásky k Ukřižovanému. Na hlavním oltáři kaple je veliký krásný obraz, který znázorňuje vzájemnou lásku Ukřižovaného a sv. Pavla: Ukřižovaný sklání se s velikého kříže k Pavlovi a objímá ho, a Pavel v extasi od země pozdvížený líbá otevřený bok Spasitelův. Na evangelní stěně kaple je veliký obraz Krista Pána v zahradě Olivetské a naproti na straně epištolní je Matka Bolestná s mrtvým Kristem na koienou. Oba obrazy jsou netoliko krásné, ale i dojemné a hlasitě mluví jak k fantasi tak k srdci. Nad vchodem kaple je na klenbě zobrazeno narození Pavlovo a na klenbě nad hlavním oltářem jeho smrt. Tak vyjádřil malíř myšlenku, že celý život Pavlův od kolébky až k rakvi bylo utrpení Páně jedinou láskou světovou. Kaple vybíhá v lucernu s velkými okny, kterými se valí sluneční jas do kaple a žlutavě ji pozlácuje. Na římsce pod kopulí je kol dokola zlatými literami psáno: „Communicantes Christi passionibus gaudete in revelatione gloriae eius“, „Kdož účast berete na utrpení Kristově, radujte se ze zjevení jeho slávy“. V rozích kopule jsou čtyři andělé nesoucí nástroje umučení Páně.

V této tedy kapli odpočívá náš heros lásky k Ukřižovanému. Odpočívá pod hlavním oltářem, na kterém nekrvavým způsobem se obnovuje nejsvětější obět kříže, kterou tolik miloval. Čtrnácte lamp ve dne v noci nad hrobem hořících nám připomíná, že i v našich srdcích má stále hořet vděčná památka na utrpení Páně. Svatý Pavel

právem mohl o sobě říci, co mu do úst vkládá církev svatá na jeho svátek: „S Kristem jsem ukřižován: žiji pak nikoliv už já, nýbrž žije ve mně Kristus. Žiji ve víře v Syna Božího, který mne miloval a sebe sama vydal za mne.“

P. J. Hudeček, C. SS. R., Řím.

CTNOST NÁBOŽNOSTI

II. NÁBOŽENSKÝ CIT

V předešlém, nutně poněkud abstraktnějším článku, pokusili jsme se dát první pojmy ctnosti nábožnosti. Snažili jsme se především ukázat, nač dnes mnozí zapomínají, že totiž nábožnost je především věcí spravedlnosti, řídící naše vztahy k jiné osobě, k Bohu, vůči němuž musíme zapravit své závazky a splnit povinnosti. Jako jsme zavázáni dát bližnímu to, co jsme mu povinni, vyrovnat své dluhy s bližním, vážit si práv jeho i společnosti, stejně přísně jsme povinni chovat se vůči Stvořiteli a Pánu podle jeho vznešenosti a naší závislosti na něm; tento ctnostný postoj, řízený rozumem, se nazývá náboženstvím. Zde je na místě pokyn sv. Pavla Římanům: „Dávejte všem, čím jste povinni: Komu daň, tomu daň; komu clo, tomu clo; komu bázeň, tomu bázeň; komu čest, tomu čest!“ (Řím. 13, 7.) Tedy Bohu jsme pro jeho zvláštní velebu povinni zvláštním způsobem úcty a oddanosti, službou náboženskou, bohocťou.

Tyto nejvýš prosté pojmy oviádají celou studii. Jelikož se však jedná o úkony vycházející z největších hlubln lidského srdce a dotýkají se nitra jeho veškerého života, je nutno se zblízka podívat na duševní stránku náboženského zjevu a krátce promluvit o náboženském citu, o jeho původu, přirozenosti a účincích.

Mnoho se dnes mluví o původu náboženského citu, jsou o něm dotazovány primitivní stupně lidstva, probádávají se nejprvnější projevy — ať skutečně nebo domněním prvotní — chování nevzdělaných národů vůči tajemstvím, která je obklopují; mluví se o jejich snaze vidět jakoby oživeny přírodní síly, které je ovládají, a zosobňovat i do podoby zvířat vlivy příznivé nebo škodlivé, po nichž touží nebo se jich bojí. V tom všem je větší či menší část pravdy; primitivní člověk vystihuje bystřeji, než obyčejně my dovedeme, tuto ustavičnou závislost, která jest zde jeho údělem; odvislost na čase a na ročních dobách, na rostlinstvu i na zvířectvu, jež mu dávají šat i potravu; těžko vyjadřitelnou závislost na Nejvyšší bytosti, která jest jeho pánem a kterou má ctít. Ale toto vše není vlastní národům, které neznají naší západní vzdělanosti; formy, jimiž primitivové vyjadřují své city, se nám nepochybně zdají podivnými, avšak skutečnost, kterou dosvědčují, je všeobecným zjevem, vepsaným do samé přirozenosti člověka, tvora společenského a nábožného.

Ať jsme čímkoliv, ať se svou prací nebo prací svých bližních domůžeme jakýchkoliv zdrojů rozumových, mravních nebo hmotných, vždy zůstaneme bytostmi podivně omezenými a ohraničenými. Nevylíbili jsme si ani dobu ani okolnosti svého zrození, přišli jsme na svět slabí a naří, odkázáni jen na pomoc bližních; vytvoření osobní lidskosti závisí jistě na naší práci, ale cílem této jest, abychom si přisvojili staré dědictví, které nám předávají dřívější pokolení. Neboť věda, dějiny, filosofie, jsou dílem společnosti, před níž úsilí jednoho, i nejnadanějšího člověka, je téměř bezvýznamné. Stejná potřeba naléhá ve hmotných podmínkách životních, čím více se zjemňují a zdokonalují, tím více se zaplétají a činí nás odvislými na řadě téměř nekonečné a odstupňované výrobců, prostředníků a různých pomocníků. A na konci každého lidského života vystupuje smrt a

my jsme ji přece nehledali ani nechtěli, ani jsme jí nestanovili hodinu, ani jsme ji nevolali. A jen tato poslední závislost a poddanost vůči smrti nás může vysvobodit ze všech ostatních odvislostí na prostředí, v němž uplynul veškerý náš život. V takovém postavení jsou všichni lidé, závislejší jedni na druhých a všichni jsou zcela poddáni Prvnímu Principu, jež mohou sice popírat nebo nechtít znát, ale nemohou působit na Jeho činnost ani zabránit Jeho účinkům.

Ač jsou tyto úvahy správné, nestačí na ospravedlnění takového náboženského citu, jaký má být u křesťana. Ten, díky Božímu zjevení, jež přijímá v učení církve, zná jméno i dobrotu Otce všech věcí, ví, že tento Otec je nekonečně a věčně Otcem, jenž zplozuje svého Syna, své Slovo, podobné jemu a v jednotě téže přirozenosti. Ví, že toto Slovo se pro naši spásu vtělilo podle předpovědi proroků a že tajemstvím kříže vykoupilo všechno lidstvo. Ví konečně, že Duch svatý, Duch, jenž vychází z Otce a Syna jako třetí Osoba nejsvětější Trojice, jest nám dán milostí, přijímáním svátostí a že se s ním spojujeme úkony života čistého a věrného. Avšak toto vše, tento zázračný řád, v němž se zdají sjednocovat nebe a země, nijak nemění naprosté nadsmyslnosti Božího tajemství. Vše, co nám Bůh o sobě pověděl, trojice osob v jednotě přirozenosti, tajemné spojení Slova s člověčenstvím v lůně Panny Marie, přítomnost Ducha sv. v církvi a v duši spravedlivce, všechna tato tajemství nám zůstávají dále temná a svou podstatou skrytá, neboť nejsou rovna poznatkům, kterých můžeme nabýt zkušeností ze světa smyslového nebo vyvozením z pomyslných zásad; jenom víra, jež „jest základem věcí nadějných, přesvědčeností o věcech neviditelných“ (Žld. 11, 1), může nás uvést do nového světa, v němž budeme vždy jen syny přijatými a dětmi, a to bez svých zásluh a aniž bychom se tam mohli vyvýšhnouti jen vlastní slou.

Když pak naše závislost co do potřeb přirozenosti a společenského života je již tak veliká, co teprve o ní dlužno říci v křesťanském řádu, kde všechno dýše lásku a samu svatost Boží. Celkem máme všichni jedno právo, jedno právo přirozené žít ve slunci, užívatí plodů své práce, zaujímatí své místo u rodinného krbu a uprostřed spoluobčanů, mezi nimi a námi jest jistá rovnost, kterou nemohou zničití společenské rozdíly, jsme stejného rodu jako ostatní, náležíme k témuž národu, máme uskutečňovatí týž ideál, uspokojití tytéž požadavky, a bylo by velikou nespravedlností zbavití nás toho všeho, leč pro naprostou nehodnost s naší strany, pro zradu nebo pro zločin proti veškerému sociálnímu řádu. Jsme-li odvislí v celém lidském životě a povinní jiným lidem poslušností a službou, nejsme proto méně „doma“ uprostřed bližních, neboť řádně splněné společenské povinnosti nám zároveň dávají práva.

Kdežto řád nadpřirozený je a navždy pro všechno stvoření bude zcela zdarma, neboť jest řádem, v němž se stvoření dostává života Bytostí nestvořených, na němž nám dává podíl ve zvláštní dobrotnosti Boží. Zrozením i právem jsme tvory, neschopnými vstoupití ve styk a ve spojení s třemi božskými Osobami: Otcem, Synem a Duchem sv. — ale, což jest ještě více, jsme hříšníci a sami se vylučujeme z tohoto blaženého spojení. Propast mezi Bohem a námi se rozšiřuje nehodností našeho rodu, prvotním hříchem a hříchy osobními, přidanými k hříchu dědičnému. Jsme cizinci a jen milostí nás Bůh činí svými syny. Jedině Kristus je Synem přirozeností a právem. Ať jsou sebevětší ony dary, které nám Otec ráčil dátí, Syna obětovaného za nás, Ducha svatého, jenž jest rozlit v našich srdcích, přece pro ně nesmíme zapomínatí na naše vrozené pokorné a nízké postavení. Co máme, abychom toho nebyli dostali?

Příklad pokory nám dávají největší přátelé Boží, kteří pronikli nejdále k Němu, svatí, jež ctí a osla-

vuje církev svatá, z níž rostli a v níž vyrostli. Myšlenka na nejblahoslavenější Pannu Marii, královnu svatých a andělů, na sebe sama upozorňuje. Které stvoření bylo čistší, více spojeno s Bohem, jehož Matkou byla podle lidské přirozenosti, a přece které stvoření dalo najevo více pokory, více snahy uznati svrchovanou velikost Boha a prohlásilo se jeho služebníkem? Výkřik radosti, který tryská z jejího srdce při pozdravu Alžbětině: požehnaná ty mezi ženami, Magnifikat je jistě chvalozpěvem vítězíci vděčnosti, v němž je vynášeno Boží dílo a také dojemně vyznávána pokora té, kterou se Bohu zalíbilo ochrániti před nízkostí. Lépe než na kterém jiném příkladě nebo v kterém jiném výroku zde pozorujeme, pokud je poznání Boha a sebe sama jedním a týmž stavem duše, která poznává tím lépe svou ubohost, čím více chápe nekonečnou vznešenost Božího Majestátu. Jenom zatvrdelí hříšníci, kteří již nemají citu ani výčitek pro hřích, se mohou k Bohu chovati pohrdavě a nedati mu ani cti ani vážnosti, křesťanská duše je tím pokornější, čím je lepší a čistší. Světlíce, dnes snad nejvíc známá a vzývaná, sv. Terezie Ježíškova, neučila jiné nauce. Pochopila lépe než jiní, že jedinou překážkou pro Boží dary jest pýcha, spokojenost se sebou a soběstačnost; naopak skromnost, pokorné vyznání vlastní nicoty neodolatelně přitahuje milost. Kdo se poníží, bude povýšen, kdo nehledá sebe, toho si Bůh vyhledá, kdo uznává svou slabost, pozná sílu Boha.

V této protivě, v některé dny možná i bolestné, ale nejvýš blahodárné, nachází náboženský cit křesťanův svůj základ a pramen. Jestli je Bůh takový, jak nám jej ukazuje víra, nekonečný ve své velikosti, podivný ve vycházení tří božských Osob a v daru, jímž se nám dává, a jestli s druhé strany my jsme jen z jeho úkonu, milosti, odpuštění a lásky, jakou úctou potom nemáme obklopiti jeho božský Majestát, jaké díky, jaké projevy oddanosti a služebnosti budou dosti velké, aby bylo

znáti, co jest Bůh a čím jsme mu povinni! Tak daleko musíme jít, abychom v samé přirozenosti křesťanského tajemství našli pevný základ všeho náboženství, jímž máme, pokud se mezi námi a Bohem dá, uskutečnit, co jest spravedливо, důstojno a svato. Pokračování. H. D. Simonin, Řím.

POKUŠENÍ A SMUTEK

Stává se, že člověk poznává, jak jest jeho práce bezcenná, že kdokoliv jiný dělá práci užitečnější anebo tutéž práci aspoň dovedněji, lépe a svědomitěji; poznává, že jest vlastně bližním a zemí na obtíž a že jest živ jenom z milosrdenství. Je to poznání dobré, pokud se jím krotí a opravuje lidské sebevědomí a pokud se člověk vidí nucen srovnávat svoji práci s prací jiných lidí; dobré jest, bývá-li člověk přiměřeně smuten podle své nedokonalosti; trápí-li se však příliš, je to známka špatného stavu duše. Trápí-li se příliš, pak asi měl dříve o sobě příliš dobré mínění, domníval se, že má více schopností než druzí, a nyní se ukázalo, že buď neměl více schopností než druzí, či že s nimi velmi špatně zacházel, nebo že vlastně měl méně schopností než druzí; trápí se tedy proto, že už sám sobě nemůže líchtit, a že je sražen se své výše; ač by se vlastně neměl rmoutit, neboť čím kdo výše stojí, tím více se od něho požádá.

Stává se však, že mnohý člověk vůbec se marně snaží dosáhnout jistoty o tom, zda svou prací ospravedlňuje své místo ve společnosti lidské; žádná věda není úplná, žádné umění není úplné, žádná zkušenost není úplná a v každém zaměstnání a podnikání jest člověk ohrožován pochybami, nezdary, důkazy svých slabostí a neschopností; jest pak smuten nad tím, že jiní pracují lépe, že více lidem prospívají; zoufá si nad sebou pro to, čemu se nedoučil, co zanedbal, i pro to, čeho do-

sáhnouti nelze; zdá se mu, že jeho život, volba povolání a dosavadní úsilí bylo jen neblahým omylem, který, čím později, tím je nenapravitelnější.

To jsou slabé stránky lidského srdce, kde je člověk snadno zranitelný, a tato místa zná i pokušitel. Tady lze člověka zkrušiti nejsnáze a člověk, který je zkroušen nikoliv proto, že se přestal líbiti Bohu, nýbrž proto, že se přestal líbiti sám sobě, je pak přístupen mnohým kiamům i trvalým biudům.

Je tedy třeba, abychom si uvědomili, že naše práce sama sebou není nikdy úplně dokonalá a nesporně užitečná a že jsme náchylni považovati se za schopnější, dovednější a zkušenější, než ve skutečnosti jsme. Tím si pak lze opravití míru, kterou měříme své činy i neúspěchy. Jsme-li schopni přijmouti to, co nám dává rozum, pak můžeme býti šťastní, obyčejně však se trápíme tím, že bychom měli uznati, že nejsme tak nadáni, dovední a připraveni ani že nejsme povoláni k tak mimořádným, výjimečným a čestným úkolům, jak by to lahodilo našemu sebevědomí. Buď se tedy vzdáme zbytečné marnivosti a jsme rádi, že se nebude od nás žádati nic nad naše síly, nebo si marnivost podržíme, ale ta nás bude tížiti, a naše obtíže, strachy, úzkosti a celé to pachtění za něčím, co nám není přiměřeno, ale co jsme si sami vyvolili, abychom se zdáli většími, než jsme.

Poznání toto nejdříve působí smutek; člověk závidí tomu, kdo koná práci lépe, nebo tomu, kdo koná práci nižší, a truchlí nad svým životem a nad svou volbou povolání. Ale v tom smutku už je klam. Vidíme-li, jak některý člověk vykonává třeba nejnížší práci nádenickou, koná ji pravidelně, svědomitě, se zájmem a dokonce i s určitým potěšením, které pochází ze spravedlnosti jeho práce, zdává se nám, že bychom byli šťastnější, kdybychom si mohli své zaměstnání vyměnit. Ale pravděpodobně bychom byli při té nové práci

právě tak nespokojeni a nešťastní, neboť spokojenost nepochází z povahy práce samé, nýbrž ze spravedlivé myslí. Člověk má být spravedliv na tom místě, kde právě jest, a nevymlouvat se před svým svědomím, že by snad mohl být spravedlivým, kdyby se ocitl na místě jiném a příhodnějším.

Omyl nejošemetnější nastává tenkrát, když se člověk domnívá, že jeho práce duchovní nestojí za nic, že k duchovní práci není způsobilý, a že by lépe sloužil Bohu i lidem, kdyby vykonával jen práci světskou. Kdo se neumí modlit, velmi se mýlí, domnívá-li se, že snad služba bližnímu by mu šla lépe než modlitba nebo rozjímání; věci poslední byly by horší než první. To, že je nám dáno občas poznávat svou vlastní nedokonalost proti jiným lidem, to nedává Bůh jenom k našemu ponížení a zahanbení, nýbrž též k našemu poučení a léčení, a jsme-li způsobilí přijímat od Otce všechny věci s dětskou oddaností, může nám to být i velkou útěchou a velkým užtkem. Nesmíme však zhořknouti, ani se rmoutiti více, než se sluší lásce, poněvadž na to právě čeká pokušitel, aby nás naplnil představami a city pošetilými a aby nás hnál k rozhodnutím škodlivým nebo doprořed bludišť, v jejichž středu se nalézá nevěra. Satan ví, že člověk rád věří v Boha, dokud může také věřit v sebe, a proto se snaží též rozvracet víru člověka v sebe jen proto, aby ho odvrátil od Boha.

Proto je dobře být připraven na to, že nejsme tak schopní, jak si leckdy o sobě myslíme, že můžeme být posazeni na místo nižší, že záleží na tom, abychom vyhovovali nikoliv sobě, nýbrž Bohu, a že všechno, co Bůh dopouští, dopouští z lásky a pro utužení lásky naší.

Jaroslav Durych.

PRACOVNA

VELKÉ TAJEMSTVÍ

Dva se poznají, chodí spolu a pak jdou na radnici a dají se oddat. Někteří chtějí tím zaprotetovat, někteří chtějí ukázat, že jsou moderní a pokrokoví, někteří prostě to, že necítí potřebu, aby chodili do kostela.

Těch posledních jest nejvíce. Protože posvěštění celého života jest již tak daleko, že se pomalu vžívá přesvědčení, že náboženství jest věcí soukromou.

Toto jest přesvědčení mnohých, kteří jakž takž plní náboženské povinnosti. To jest jejich „privátní záležitosti“. Pro ně zdi kostelní prostě představují jiný svět. Ale za nimi jdou svou cestou. Nemohli strašněji dopadnouti náboženský život, než tímto rozekláním bytosti na bytost náboženskou a na člověka všedního. Náboženství mělo přece celého člověka zvládnouti, celého člověka vésti, mělo by i jeho všední denní život posvětit, řídit. Celý a do posledního detailu.

Tak nyní prostě přichází svět a duch jeho a bere si prostě, co jest jeho, sklízí, co jest již zralé. A poznal, že jest již zralý i život rodinný, že jest zralé k zesvěťštění i posvátné spojení manželské.

Apoštol ukazoval, že manželství jest něčím posvátným a velkým, protože symbolisuje spojení dokonalé Krista s církví. Jako Kristus jest zdrojem života nadpřirozeného, vyššího, Božího v údech svého těla a proto jest s ním tak spojen, podobně žena a muž mají býti tak svatě a těsně spojeni, jak jenom může býti provedeno spojení mezi jedním životem. Muž a žena nespojují se jenom proto, aby utrhli se stromu radosti, co jim příroda dává jako závdavek, nýbrž život jest cílem a smyslem tohoto spojení. Život třetí a život jejich vlastní. A nejen život přirozený, fysický, protože to by pak srovnání s Kristem nebylo tak přesné, nýbrž život nadpřirozený. Nadpřirozený život jejich, i plodu

jejich, jest oběma svěřen. A jest to jeden život, život prýstící z jednoho zdroje, totiž z Krista.

Toto jest účelem manželství, vyšším a dalším, vzájemně si pomáhati, aby tento život se rozvíjel, spolupůsobiti k tomu, aby tento život byl v dítěti pěstěn, zušlechťován a stále zvedán.

A někteří si myslí, že tím církví se nějak pomstí, že provedou hrdinský čin, že jest věcí cti a pokroku k tak důležitému kroku, jako jest spojení dvou v jedno, jíti proti Kristu.

Jest útokem na největší klenot křesťanů snaha o posvětštění manželství. Proto neplatí omluva, provázející různé návrhy povinného civilního sňatku, že se tu nejedná o urážku náboženských citů. Nejedná se o urážku náboženství. Jedná se skutečně o zasahování do něčeho, co by mohlo podstatně ochuditi náboženský život a zesvětšiti to, co má býti oběma vzájemnou oporou ve společném náboženském životě, protože proto si podávají dva křesťané ruce, že půjdou spolu ne pohádkou života, nýbrž že půjdou spolu, aby si pomáhali, aby se podpírali, ke Kristu, ke zdroji plnosti a dokonalosti vyššího života. Že nebude znemožněn potomní církevní sňatek, ničeho nemění. Protože již samo zasáhnutí státní moci do křesťanského sňatku jest zasahováním do nejvnitřnějších náboženských záležitostí.

Braitó.

EUCHARISTIE. „NEKDO“ NE „NECO“

Proč naše úcta k nejsvětější Svátosti je jakoby bez života? Proč naše svatá přijímání jsou po většině tak bolestně chladná aneb aspoň tak povážlivě málo horlivá? Proč svaté přijímání, naše síla a záruka vítězství, je tak omezeno ve svém blahodárném vlivu na náš život? Působí ovšem vždy „ex opere operato“, ale kde je jeho působivost „ex opere operantis“? Proč celý náš eucharistický život má v sobě tolik nucenosti . . . ?

Navykli jsme si ve velebné Svátosti viděti „něco“ a ne „Někoho“. A tak uctíváme „něco“ a

ne „Někoho“, klaníme se „něčemu“, adorujeme „něco“, věc ovšem svatou, nejsvětější v našich očích, než přece jen „věc“. Navyklí jsme stejným způsobem ve svatém přijímání přijímat „něco“. Odtud náš chlad a skoro nezájem, nechutí . . . Totéž bylo by lze říci o oběti mše svaté, již si namnoze tak málo dovedeme vážít pro náš návyk. Proto také náš eucharistický život ostatní nemůže se vymanit z jakési nucenosti . . .

Vizme ve velebné Svátosti okem víry „Někoho“ a zdroj života se nám plně otevře. Jaká bude pak naše úcta k nejsvětější Svátosti! Klečím před „Někým“ . . . klaním se „Někomu“ . . . Přijímám „Někoho“, Krista Pána celého a živého, přítele věčně věrného . . . S jakou úctou a nelíbenou zbožností budeme pak přiklekat ke stolu Páně . . . a jakou láskou a vděčností budou provanuta naše díkyvzdání . . . Jaký obrozující vliv bude mít každé svaté přijímání na náš život soukromý i veřejný . . . Jak budeme pak toužit po dalším sv. přijímání . . . Při mši svaté se obětuje „Někdo“, Ježíš Kristus, jenž je spolu Obětí i Obětníkem . . . obětuje se za mne . . . Jak si budeme vážít každé mše sv. . . ! Domysleme a uveďme ve skutek! Tedy „Někdo“, ne „něco“! Jak opravdovým stane se tak celý náš eucharistický život!

P. Vondra S. J.

OBRACENÍ ŽIDŮ

Napsal jsem svého času noticku, že máme se spíše modlit za nepřátele církve a za jinověrce, než na ně nadávat, že, kdybychom se za ně více modlili, že by dávno byli obrácení.

Přítel Jakub Deml na to odpověděl, že se podle toho tedy Kristus za židy nemodlí, když je neobrátil.

S druhé strany byl jsem přímo požádán, abych promluvil o stanovisku katolíka k židům. Překrásně o tom psal Bloy ve své knize Spása skrze židy. Nám však stačí již nauka víry.

Kristus Pán svým životem, svou modlitbou a

svou obětí na kříži zasloužil všem lidem potřebné milosti k obrácení a ke křesťanskému životu. Ale uskutečňování jeho království, tedy přivtělování jeho zásluh jednotlivcům bylo rozvrženo na všechna staletí. Kristus Pán sám řekl, že jeho království se podobá semení hořčičnému, kvasu. Pomalé, pozvolné jest šíření království Božího a proto i pozvolné jest rozdílení zásluh Kristových. Proto ustanovil Kristus apoštoly, proto založil svou církev, aby tato jeho milostí ovšem a silou jeho zásluh a modliteb a smrti přiváděla lidi k Otci. Proto jestliže ihned byly přijaty modlitby Kristovy, přisouzení těchto zásluh jednotlivcům bylo všem dobám dáno. A proto neplatí, že by se Kristus nemodlil, když židy neobrátil. A není též nic ubráno zásluhám Kristovým, když se žádá, abychom modlili se za obrácení židů dnešních.

Proto založil svou církev, aby se modlila, aby trpěla, obětovala a pracovala dále v jeho síle, milosti. A tato církev nevylučuje ze svých modliteb za obrácení nikoho, ani židy.

Když mluvíme o těchto věcech, musíme pečlivě rozlišovati mezi dvěma věcmi, mezi jednáním židů vůči křesťanství a vůči křesťanům, jež vyžaduje obrany a zápasu hospodářského a pod., a mezi faktem, že za všechny Kristus umřel a že všichni mají býti učiněni účastni ovoce vykoupení. Jsou Bohem stvořeni, jako my i oni jsou jeho dítkami a záleží mnoho na tom, aby z dítek vzdálených stali se obyvatelé jeho nového domu, totiž církve, když stánek úmluvy a svatyně stará byly zbořeny.

Naopak lítost v tomto ohledu musí nás jímati. Protože jsou to dítky bez domova, věční Ahasveři. A přece národ židovský tolik obětoval pro víru v jednoho Boha. Patrlarchové, proroci, hrdinství Machabejských, to vše jest velkým závažím na misce Izraelově. Proto mohl svatý Pavel klidně napsati: Salus ex Judaels. Proto Bloy se stavěl proti slepému antisemitismu.

Jedná se o časopis pro duchovní život a proto

žádné jiné hledisko ani hospodářské ani národnostní ani politické mne tu právě teď nezajímá, než právě náboženské, a toto hledisko praví: Židé jsou rovněž dítkami Božími, a jsou to dítky nešťastné, protože potřísněné krví Spasitelovou. Ostatně, což i křesťané jí tolikráte rovněž nepohrdali, což svatokrádeže křesťanů, jež se kupí černými horami proti lásce Boží, jsou žertem vedle hříchu Izraele?

Proto jsem napsal výzvu k modlitbě za židy. Všechny ostatní otázky se mne jako kněze zde netýkají.

Po celém světě jsou rozšířena bratrstva, modlíci se za obrácení židů. Do choru modlících se a klánících se křesťanů v basilice na Montmartru zapadá též zvláštní sekce konvertitů ze židovství, kteří vloni na Zelený čtvrtek položili před oltář Srdce Páně velké srdce z rudých růží s nápisem: „Kající Izrael Bohu lásky.“

Chtěl jsem říci a opakuji a zdůrazňuji to znovu: Jenom láska a jenom modlitba mohou získati židy lásky Kristově. Přirozeně, že jest to zase ovšem síla a zásluha lásky Kristovy, jež chce prostřednictvím lidí působiti.

Jestliže nikoho nesmíme vyloučiti z modlitby a z lásky, platí totéž o židech. To jest nejprimitivnější učení církevní. Tím jest též dáno zcela jasné a zřetelně stanovisko katolíka k židům. Braitto.

KAZIMÍŘI

Kristus modlil se ve velekněžské modlitbě za to, aby ti, které mu Otec dal, jedno byli. *Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos . . . ut credat mundus, quia tu me misisti . . .*

Otče svatý, zachovej je ve jménu svém, aby byli jedno, jako i my jedno jsme . . . aby svět poznal, že tys mne poslal . . . A souběžně znějí tato slova s výrokem Kristovým, podle něhož svět pozná podle lásky, že jsme Kristovi učedníci . . .

Ovšem neznamená láska mlčetl ke všem chybám bližních, mlčetl k tomu, jestliže někdo jménem Kristovy pravdy bludy neb nesprávnosti rozšiřuje.

Ale není rovněž láskou, jestliže někdo neumí o bližních mluvitl jinak než s pohrdáním, než jízlivě. Leckdo se u nás povolal za strážce ryzosti víry. Leckdo mluví ještě o laicismu a třebaže ho nikdo nepovolal a nezplnomocnil, a třebaže ho žádná theologická kvalifikace neopravňuje, aby dštil oheň a síru nad těmi, kteří se mu znelíbili, odsuzuje biskupy i kněze, zasedá na soudnou stoličl nad vším, co není z jeho dílny, neumí než potupně mluvitl o všech, kteří dělají, jak jen nejlépe umějí. Kdyby v tom bylo lásky, láska by se musila zračitl i ve způsobu boje, i ve způsobu soudu, jenž by nebyl ale jistě ani posuzováním ani odsuzováním. Tito lidé přispělí velkou měrou k tomu, že kněz přišel v nevážnost i u těch, kteří ještě ke knězi úctu mítl chtělí. Běda těm, kteří s těmito diktátory šli a je svým souhlasem a mlčením kazíli.

Nadávání, snižování, hrubostl, nelaskavostl, ukazují zřejmě na nelásku a pak na to, že tito horlivci prostě nemají pravdu. Non in commotione Dominus. Kde jest nenávisť, kde jest bližší urážen, kde ten, který má nejlepší vůli, jest snižován a tupen, kde jízlivé a pichlavé poznámky takových trapíčů jsou jejich papoušky a nohsledy horlivě dále rozšiřovány, tam není pravda.

Pravda jest klidná, pravda nepotřebuje hrubostí, tvrdostí, tedy hříchů.

A měl by si duchovní představení všimnoutl těchto štiřivců, kteří stále kalí vody, kteří stále rozsévají nesváry, kteří tupí kněze a biskupy, a veřejně je pranýřovatl.

Bylo by velmi záhodným, aby katolíci vraceli takové tiskoviny, kde se snižuje čest a dobré jméno, kněžská důstojnost, kde se bojuje proti osobám a ne proti věcem, i když chtějí být superlativem katolictví.

Braito.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

Praktickou a při tom svědomitou příručkou v otázkách mystiky jest nový překlad výtečné Joretovy knihy. JORET: „Die mystische Beschauung nach dem hl. Thomas von Aquin“. — Dílo jest psáno osvědčeným vůdcem duší a proto jest spolehlivým průvodcem těm kteří mají vésti duše i po nejvyšších vrcholcích dokonalosti. Theologie svatého Tomáše je tu zdařile sklobená se zkušenostmi mystiků tak, jak je popsali.

Upozorňuji zároveň na druhý svazček knihy MAUR: „L'Entrée de la divine sagesse“; Carmel de Soignies, 1932. — Praktický, a co jest dobrého, stručný průvodce duchovním životem. Všele doporučuji pro ty, kteří nemají času probírat se těžkými svazky teorií.

O Kristu Pánu jako mistru života duchovního vzletně a zároveň přesně píše HESSEN: „Christus der Meister des Lebens“; Franke, Habelschwerdt, 1931, cena 3.50 Mk. — Stránky jsou naplněny svatým, hluboko pramenícím a vysoko proto šlehajícím ohněm. Duše se v této knize zčistí a obnoví prohloubením.

Jako dobrá pomůcka slouží též kniha SCHULZOVA: „Geistige Strömungen im Alten Testamente. — Autor vybral některé básnické skladby ze Starého zákona, aby vzbudil zájem a touhu po čtení celé bible. Vybral krásná místa, která ukazují celý duchovní a kulturní život Izraelitů. Můžeme říci, že výběr je šťastný.

Hluboce zbožným a krásným dílem duchovního života jest LANGEAC: „Virgo fidelis“. — Autor je neznámý kněz, který po leta byl připoután na lože a v těchto dlouhých chvílích rozjímal nad Velepísni. Alegoricky vytěžil z této svaté knihy celé bohatství skrytého, neznámého duchovního života. Kniha učí ceně skrytého života, psaná tím, který v ní našel tak důvěrné spojení s Bohem.

Pastorační literatura jest obohacena důležitým spísem: řadou přednášek na téma: „Seelsorger und Künstler“; Freiburg, 1932, Verlag der freien Vereinigung für Seelsorge. — Patnáct příspěvků od těch, kteří pro umělce pracují, těch, kteří jako umělci sami svoje bolesti a stíznosti předkládají. Kniha přináší tolik potřebných námětů v této otázce, že i u nás musíme si jí i otázky jí nahozených všimnouti.

BREMOND: Histoire Littéraire du sentiment religieux en France. Paris, Bloud et Gay, 1932, str. 395. 40 frs. — Tento svazek podává La vie chrétienne sous l'ancien régime. Mistr slova, nedostižitelný znalec duchovního života francouzské minulosti zde podává duchovní lite-

raturu ze sedmnáctého století, pokud se týká života duchovního ze svátostí, abych tak řekl, pokud podávají mystiku svátostí. Za nejzajímavější mám kapitolu o častém svatém přijímání a o mši svaté. Obvyklý Bremondův tak typicky francouzský esprit srší z těchto kapitol. Kniha právě tak dokumentární jako na výsost napínavá a zajímavá. Vybrané hodnotné citáty obohacují dílo a činí je užítkovatelným i v jiném směru. B.

Florilegium patristicum, sv. 30. Podává STI BONAVENTURAE PROLEGOMENA AD SACRAM THEOLOGIAM péčí P. Soirona. — Hanstein, Bonn, koná dobré dílo tímto vydáváním sv. Otců a učitelů církevních v kritických zněních a cenově přístupných vydáních pro theology a laiky. Odporučoval bych toto dílko k přečtení všem studujícím theologie. Naučili by se snad theologii milovati. — B.

GRUNELAD: Franziskanische Mystik, Naturrechtsverlag, 1932, str. 148, cena 3.80 Mk. — Dobrý přehled o celé františkánské mystice, především o mystice sv. Bonaventury. Všímá si poměru mystiky k milosti, hlavního zážitku mystického a mystických zvláště milostí. Dobře srovnává autor mystiku sv. Bonaventury s mystikou sv. Tomáše; spíše restringuje pojem mystiky, třebaže ne pouze na mimořádné případy a zjevy. B.

JANVIER: Passion. Lethielleux, Paris, 1932, str. 284, cena 15 frs. — Souborné vydání velkopátečních promluv Janvierových v Notre Dame. Shrnují vždy probraný onoho roku úsek mravouky se zřetelem na Utrpení Páně. Velmi užitečná sbírka promluv o Utrpení Páně s praktickými aplikacemi.

KATHARINA HL. VON SIENA: Briefe. Albertus Magnus-Verlag, Vechta, 1932' str. 341, cena 3.60 Mk. — Kniha jest sedmým svazkem kolekce dominikánských učitelů duchovního života. Při této příležitosti upozorňuji, že i my máme již svůj překlad těchto spisů. Vyšel jednak u B. Kočího v Praze, jednak v Dobrém díle ve Staré Říši. Celá horoucí láska k církvi, k mystickému tělu Kristovu hoří z těchto listů, jež musejí zapáliti každého, kdo je čte s trochou dobré vůle. — M.

KIRSCHTEIN MAX: „Die heilige Caterina von Siena“; Schöningh, Paderborn, 1931, str. 119, cena 3.50 Mk. — Po kratší výstižné životopisné črtě veliké sienské světice pokory a lásky k církvi autor seznamuje čtenáře s jejím duchem, jež tak svěže zachovaly její listy, perla světové literatury; listy a duchovní závěť mluví dodnes a ke každému. Kirschtein pak vybral ty nehlubší.

KARRER OTTO: Die grosse Glut. Ars sacra, Müller Josef, München, str. 532. — Na některá díla nutno občas znovu upozorniti. Mezi ně rozhodně náleží Karrerova čítanka středověkých mystiků, v níž jsou shrnuty

nejvzácnější drahokamy katolických zanícených duší. Nelze se nasytit; mísa převzácné krmě duchovní, které se do dna nedoberete. Karrer sestavoval s pietou a s láskou pro dnešní duše všech, i laiků, kratince seznámí s osobami a dává i literaturu pro případ, že některý mystik zvláště zapadne do tvé duše. A řeknu-li o výpravě, že jest Müllerova, je povězeno dosti.

LAGRANGE P. M. J., O. P.: *Le Judaïsme avant Jésus-Christ*. Gabalda, Paris, 1931, str. 624, cena 100 frs. — Spisovatel, jedna z nejpřednějších biblických autorit a ozdoba biblické školy jerusalemské, věnuje obšírné dílo více vzdělanému čtenářstvu než učeným odborníkům. Velmi přístupnou formou kreslí obraz dějin Izraele a jeho učení v posledních stoletích před příchodem Spasitele. Spojuje děje s učením, neboť obojí se navzájem ovlivňuje; ale nechce podati úplný obraz, ani podrobný rozbor ideí, jen prokázat, že křesťanství nevzniká vnitřně z židovství, nýbrž z osoby a učení Pána Ježíše. Mimo judaismu palestinského si zvláště ještě všímá židovství v Egyptě. Chválit či posuzovat autoritu Langrangeovu je zbytečno, jest mistrem a vzdělaní, kteří se rádi obírají náboženskou myšlenkou, mu mají býti pro toto dílo zač vděční.

LIPPERT: *Liebfrauen Minne*. Müller, München, 1932, str. 248. 118 celostránkových ilustrací hloubkovým měditiskem. Známe již svěží a pravdivé pero jesuity P. Lipperta, kterého možno nazvati skutečným vůdcem nového duchovního obrození inteligentních laiků v Německu. Jeho články v *Seele* jsou nejlepšími z celého časopisu. Nyní ukazuje na Nejsv. Pannu. Běže s sebou jako průvodce nejlepší umělce všech věků, kteří zasvětili svůj štětec Královně veškeré Krásy. Lippert učí s umělcem klekatí před láskou Boží a zvedati ruce vděčně i prosebně k té, k níž ještě nikdy nezarostl chodniček věrných prosebníků. Tato kniha jest skutečnou odvahou v době knižní krise a obětavý nakladatel Müller opravdu si zaslouží podpory. Chceš-li někomu udělati radost, daruj mu tuto knihu. — Braitó.

LEROY: *La Lévation*. Cerf. Juvisy, 1932, str. 390, cena 20 frs. — Myslím, že toto je prvá katolická dobrá kniha o nadpřirozeném zjevu vznášení se svatých do výše, extasí a pod. Autor přešel poctivě a důkladně všechna historická fakta a zprávy a legendy již předkřesťanské, pak podává solidně stavěnou nauku, výklady nekatolické a nakonec pokorný výklad nadpřirozenou silou u svatých Božích. Kniha snesla snad vyčerpávajícím způsobem všechny zprávy o těchto zjevech a klidnou vědeckou metodou je hodnotí a rozděluje. Pro odborníky v hagiografii a mystice nezbytná pomůcka. — B.

MORICE: *La vie mystique de St. Paul, Téqui*, Paris 1932, str. 245, cena 10 frs. — Jedna z nejlepších knih

o sv. Pavlu. Sv. Pavel tu stojí opravdu jako hrdina, jako duchovní velikán, jako apoštol strávený Kristem, jako světec přetvořený Kristem. Naučí milovati apoštola Pavla a přes něco i více Krista.

TANQUEREY: „La santificazione e divinizzazione del dolore“; Desclée, Roma, Piazza Grazioli 4, 1932, cena 6 L. — Problém bolesti zůstane vždy těžkým a jen katolicismus se svým nadpřirozeným řádem a nadpřirozeným pohledem na věci nejpřirozenější dovede zde podat uspokojivou odpověď. Kniha Tanquereyova je kniha, která povstala z dlouholetých zkušeností duchovního vůdce a znatele duší a po dlouhých meditacích a proto je knihou hlubokou a pravdivou. Možno doporučit všem, protože každý nějak trpí a je třeba i nejmenší bolest pozvednout a učinit pramenem zásluh. — R. D.

Z RŮZNÝCH POLI

ALBAREDA ANSELMO DON: „Historia de Montserrat“; Monestir de Montserrat, 1931, str. 410, cena 10 peset. — V překrásné úpravě se vzácnými fotografiemi popisuje zde učený benediktin s velikou láskou své světoznámé opatství. Dějiny měly rušný spád. Proto i kniha je neobyčejně poutavě psána. Z knihy vidíme, co všechno jenom Montserrat znamená pro církev a národní kulturu španělskou a jakým bezprávím jsou zákony proti řeholníkům. Klášter chová neocenitelné klenoty literární i umělecké a byl vždy baštou katalánského národního ducha a cítění.

M. BESSODES: La sainte Amante de Jésus, Marie Madeleine. Marieti 1932, cena 7 frs. — Autor se snaží na základě legend, zpráv Písma podat ucelený obraz svaté kajicnice. Že mu při tom velmi napomáhá básnická intuice a láska k světicí, je jen k prospěchu knihy, která se takto stává nejen snadno stravitelnou, nýbrž dovede vám vlít lásku k světicí a ochotu následovat ji jak v její kajícnosti, tak v její horoucí lásce k nebeskému Mistru.

BUCHBERGER Dr. MICHAEL: „Gibt es noch Eine Rettung?“; Pustet, Regensburg, 1931, str. 147, cena 2.50 Mk. — Řezenský biskup, známý zvláště čtenářům, dr. N. Reich, staví před katolíky plán jediné záchrany z krise: obnovu myšlenky Boží v lidských srdcích a ve společenském řádu; neboť pravé příčiny všech bolestí doby tkví v úpadku víry a v porušení správného společenského řádu, vylíčeného v sociálních encyklikách. Oboje souvisí, v obojím jsme povinni všichni pracovat. Vhodné za četbu a předmět úvah inteligenci.

COHAUSZ: Das neue Papstwort zur gesellschaftlichen

Ordnung. Pustet, Regensburg, str. 173, cena 3.20 Mk. — Rozhovor a dobrý komentář nové papežské encykliky o sociálních otázkách. Autor podává zároveň, a to velmi dobře, souhrn nauky křesťanské o celém komplexu sociálních problémů. — B. M.

BĚLOHLÁVEK O. CRUC.: Sedmero křížových cest. Franci, Praha, cena 12 Kč. — Vítáme každou dobrou knihu, která může být podkladem pobožnosti křížové cesty, a proto tím více vítáme knihu B., protože ji psal kněz-mistr posvátného slova. Není tam zbytečného řečňování, tak nedůstojného pod křížem, ani za vlasy přitahovaných aplikací.

DÖRFLER P.: „Der Bubenkönig“; Herder, Freiburg, 1931, str. VI a 206, cena 2.80 (4) Mk. — Dörflera, milujícího záhadu a dobrodružství v jistém slova smyslu, nutně upoutává blah. Don Bosko. Úmyslně, a jistě pro mládež, jej kreslí jako krále kluků a výrostků; král, jenž podmaňoval a vládl především láskou a pochopením chlapecké duše. Mládež si zamiluje blahoslavence, když pozná jej, svého přítele, a půjde jeho cestou ctnosti a víry, kterou Dörfler stejně mocně zachycuje.

DAUSCH Dr. PETRUS: „Die drei älteren Evangelien“; přeloženo a vysvětleno, 1932, str. 588, cena 19.50 (22) Mk, Petr Hanstein, Bonn. — Je to již čtvrté, nově zpracované vydání. V tomto vydání jsou vynechány v úvodě všeobecné dějiny Nového zákona od Jos. Sickengergera. V úvodě se rozepisuje spisovatel o každém evangeliu zvlášť. Pak podává jasný přehled otázky synoptické. V jejím řešení se přidržuje Lagrange. K tomu připojuje pojednání o dějepisné spolehlivosti těchto evangelii. U svatého Matouše více si všímá příběhu u Cesareje Filipovy. Je zde hlavně zdůrazněn doktrinální obsah (o prvenství Petrově) se stálým zřetelem na protestantismus. Důležitou otázkou je v těchto evangeliích otázka o účelu podobenství. U Marka a Lukáše připouští spisovatel jakousi ozvěnu soudu Božího, trestajícího zatvrzelost, u Matouše však, píšícího k Židům a vycházejícího od LXX, zmírňuje onu strohost v odsouzení Židů. Způsob mluvy v podobenstvích klade do úst Spasitelových jako prostředek, jak přivést Židy k poznání království Božího.

EDELWIDA M., O. S. F.-SCHUCK J.: „Rosenkranz“; Echter-Verlag, Würzburg, str. 34, v serii 15 lístků, cena 1.20 Mk. — Řeholník, umělec typických německých Scherenschnitte, vystřihovánek, s jemným básníkem sytí duši hloubkou růžencových tajemství; výrazný, ničím nepřeplněný obrázek a slovo vytrysklé z živé víry pohnou citem unaveného srdce.

J. G. FRAZER: Le Dieu qui meurt. Paul Geuthner, Pa-

ris VI., Rue Jacob 13, str. 320, cena 50 frs. — Známy badatel sděluje výsledky svého badání o „Bohu, jenž umírá“. Tendenční titul neodpovídá obsahu díla. V něm totiž je podrobně doloženo ze všech končin a od pravěku, jak dění v přírodě pozorované bylo přeneseno u zpohanělých národů na život vladařů a jak život a umírání v přírodě bylo naznačováno a opředeno bájemi v životě králů, kteří po určité době byli vražděni a jejich duch v nástupci povstával k novému životu. Sestaveny jsou různé, snad všechny způsoby obětování lidí, všechny báje, jimiž byl opředěn život králů, které se jeví dosud ve starých pohádkách a zvycích národních. Autor zná a podrobně referuje i naše národní zvyky sem spadající. Škoda, že není tu zaznamenáno, co o tomto tématu vybadal známý Frobenius v prehistorických malbách Afriky. Pak by byl obraz úplný. Frazer se zdržel rozebírání tendence, jež je v titulu skryta. A právem, protože jeho badáním není nikterak prokázána, naopak, samo jeho dílo dokazuje její naprostou neoprávněnost. Pro nás je z celého díla nejcennější Frazerovo doznání, že přesvědčení o nesmrtnosti je všeobecným majetkem lidstva hned od začátku, ještě před jakýmkoli magismem a manismem, i před samým, podle něho a jeho přívrženců naposledy až vystupujícím, náboženstvím. — -es-

GHÉON HENRI: „Epiphanie“; Desclée, De Brouwer & Cie., Paris, 1931, stran. 74. — Jako druhý svazek *L'année en fetes* vychází Ghéonovo zdramatisování svatých tří králů. Ghéon ve svém umění pracuje prostým slovem a inscenací, dýchající starými náboženskými hrami, které znaly cesty k srdcím diváka. Šlo by provést loutkami a jistě s úspěchem u dětí.

GRIMM: „Sagesse de Boudhal“; Geuthner, Paris, 1932, cena 12 frs. — Souhrn nauky budhistické. Odborný znalec soustřeďuje nauku kolem několika základních bodů, kolem já trpícího, vítězného a mizícího. Srovnává s tím mystiku křesťanskou a zapomíná, že je tu podstatný rozdíl, protože cíl buddhismu je nicota, kdežto křesťanství vyvrcholí ve spojení s Bohem, které duši naplní.

GOEBEL: *Das Evangelium in den vier Evangelien*. Verlag der Christengemeinschaft. Stuttgart, 1932, str. 94, cena 2.20 Mk. — Celkový obraz všeho, co nám podávají evangelia i se stránky dějepisné a literární. Stuttgartská společnost se opravdu snaží dáti svým členům hodně příležitosti soustřediti se v Ježíši Kristu.

GRIMAUD ABBÉ CH.: „Bébé grandit“; Téqui, Paris, stran 280, cena 10 frs. — Grimaud shrnuje mravní výchovu batolete pod čtyři hesla: oběť, návyky, napodobení a slovo. Snaží se podat plán a způsob první

výchovy, a to zdařile. Neulpívá ani na mentorství, ani na maličkostech, nýbrž vede především k celkové metodě výchovy a dovede přesvědčit. I zkušenému vychovateli menších dětí poví mnoho dobrého.

HEEL: Henricus Sedulius. Van Zijl, Haag. — Život, spisy a listy tohoto františkánského mystika Jindřicha v. de Vroom. Znameníť příspěvek k poznání duchovního života oné doby a k poznání jedné velké františkánské postavy.

HORVATH O. P.: „La sintesi scientifica di S. Tomaso“; Marietti, Torino, 1932, str. 560, cena 20 L. — Jestliže dnes je opravdu těžko najít knihu původní, originální, protože kdekdo jen opisuje a přepisuje, je kniha P. Horvatha dílem, jakých je málo ve světové literatuře. Není to ovšem čtení pro zábavu, ale kdo se začte do těchto úchvatných spekulací, neodloží knihu tak snadno. P. Horvatha možno beze všech nadsázek počítat mezi největší vykladače myšlenky svatého Tomáše, jací kdy byli. Těším se na druhý svazek, který přinese syntesi theologie Aquinátovy, tak jako tento svazek se obírá spíše filosofií. Doporučuje se.

JACQUEMET: „Tu resteras chaste!“; Bloud & Gay, Paris, str. 186. — Jacquemetovo dílo o čistotě, z podobných ani první ani poslední, má svůj zvláštní ráz: hledá především pozitivní cestu v mravní výchově k čistotě, vyzvedá přirozenou krásu a sílu čistoty mladého člověka, dobře odráží všechny útoky nepřátel mravní síly. Na vychovateli bude, aby povaze svého svěřence našel přiměřenou knihu. Jacquemetova bude mnohým vhod.

LEPICIER: *Il Mistero di Amore*. Vicenza, Societa anonima tipografica, 1932, str. 278, cena 10 L. — Zevně velmi úhledná knížka, tištěná dvojí barvou, vyzdobena mnoha pěknými ilustracemi. A uvnitř — poklady rozjímavé duše, hluboké meditace o Svátosti lásky, založené na dobré theologii. Jak se liší tato příručka rozjímání o Eucharistii od všelijakých těch jisker, které jen bleskotají a hasnou dříve, než by mohly zapálit! Všele doporučuji. — R. D.

P. ROB. DA NOVE O. CAP.: *Piccole Virtu*. Tamtéž, cena 8 L. — Na základě nauky sv. Tomáše pojednává P. da Nove o některých mravních ctnostech, které jsou na pohled malé, ale mají často velmi důležitou úlohu v duchovním životě, takže je bez nich duchovní život nemyslitelný. Není to pojednání jen teoretické, nýbrž autor sestupuje až k nejmenším podrobnostem denního života, což mu usnadňuje velký pozorovací talent. Kniha má opravdu velkou cenu, zvláště pro vychovatele.

MATHAR LUDWIG: „Heilige der Heimat“; Laumann, Dülmen, 1931, str. 480, cena 5 Mk. — Matharovi „Svět-

ci" nejsou životopisy; jen okamžiky jejich životů, úlomky jejich děl, v nichž se nejvíce jeví osobnosti. Chce ukázat hlavně svaté svého národa, že byli také lidmi a že i dnes jsou naším skutečným vzorem. A skutečně, Mathar svého cíle u čtenáře dosáhne, neupadá ani do povídkovosti, ani do suchých napomenutí, poutá a nutí.

MARATRAY LE DHAMMAPADA, Geuthner, Paris, 1931, cena 20 frs. — Překlad nejstarší náboženské a filosofické poesie budhistické, pojaté do kolekce Pitakas. O zemi a nebi, o bolesti a květinách. Hezky to je psané, ale jak to stojí prázdné před životem. Dílo ale informuje nejlépe o duchu buddhismu.

MÉLANGES: „Albert Dufourcq“; Plon, 1932, str. 316, cena 25 frs. — Sbírka studií církevních dějin všech věků od bývalých přátel a žáků slavného historika Dufourcqua. Žáci mistrovi vybrali takové práce, které zvláště jejich mistra zajímaly, a které jim otevřely cesty na francouzské university.

MAIRE: Le Christ total. Téqui, Paris, 1932, str. 165, cena 5 frs. — Příručka pro vyučování náboženství. Svazek o církvi. Autor začíná čtením nějakého svatého Otce, pak podává ve formě dialogu pravdy, probírá námítky a končí shrnutím a praktickými aplikacemi. Také metoda.

PONS A. MSGR.: La nouvelle Eglise d'Afrique. L. Namura, Tunis, 1931, str. 343. — Nejúplnější monografie vzniklé církve v severní Africe. Msgr. Pons pečlivě probídal soudobou literaturu a biskupské archivy, pročez jeho dílo vynáší velikou řadu zajímavých a důležitých drobností, které s velikými událostmi tvoří dokonalý celkový obraz. Kolik síly a obětí pohltila zújatost ateistické moci světské, než se podařilo postavit aspoň nepatrnou část slavné africké církve! A kolik ještě bude stát vykoupení z islamu! Oběti však nebyly a nebudou nadarmo.

PLUS: Face au Mariage. Spes. Paris, 5 frs. — Vážná kniha, která se nehoní za sensací jako tolik knih i katolických o této otázce. Všechny otázky manželské jsou řešeny v duchu a podle nauky církve. Kniha určená především pro snoubence.

PIEPER: Die Wirklichkeit und das Gute nach Thomas von Aquin. Helios-Verlag, Münster, 1931, str. 78. — Kniha chce být příspěvkem k ontologii povinnosti, závazku, odpovědnosti. Ukazuje, jak pevný základ mravnosti podává Tomáš právě svým zdůrazňováním objektivní reality, na níž závisí pravda a pak i další. Kniha ukazuje vlastně genialitu Tomášovu, který dávno a dávno před dnešním voláním po filosofii skutečna a

věcna postavil objektivní nezměnitelný bod, o který se naše mravnost může klidně opřít.

RAUSCHEN-ALTANER Dr. BERTH.: *Patrologie*. Herder, Freiburg, 1931, str. 441. — Po delší době dochází k novému, 10. vydání oblíbené Rauschenovy patrologie, která jest bezpečným vodítkem písemnými památkami patristického věku. Informuje stručně, bez újmy důkladnosti o osobě, spisech a učení Otců i církevních spisovatelů. Velmi svědomité jsou literární údaje po nejposlednější doby. Pro studující a přátele theologie a starého církevního písemnictví těžko postradatelná pomůcka.

ROMMERSKIRCHEN: „Die Oblatenmissionen auf der Insel Ceylon im 19. Jhrdt 1847—1893“; V. der Oblaten, Hünfeld, str. XI a 247, 2 mapy. — Církevní historie Ceylonu za posledních 50 let XIX. století skýtá hojně látky pro vědce a poučení pro život církevní. Jelikož největší podíl na evangelisaci ostrova mají v té době obláti J. M., splývají dějiny řádové misie s církevními dějinami země v jedno. Obrovské úsilí misionářů v zemi pod vládou protestantů, roztržené uvnitř schismem goánského arcibiskupa; rasová a náboženská směs lidu — stále nové překážky, ale také nové pobídky k usilovné práci. Rommerskirchen podrobně a soustavně kreslí obrazy uplynulého úsilí, které jest dnes korunováno zřízením pěti diecézí, z nichž Colombo a Jaffua jsou stále svěřeny Oblátům. Vzorná monografie vědecká. — J. F. P.

SCHMITZ PETER Dr.: „Der reinen Ehe Hoheit und Würde“; Freie Vereinigung f. Seelsorgehilfe, Freiburg, 1931, str. 66, cena 1.50 Mk. — Zásady encykliky Casti connubii o manželství mají proniknouti mezi všechny věřící. Schnitz podává náčrt 12 konferencí, které shrnují stručně učení katolické, a náčrty doprovází příslušnými citáty z encykliky. Velmi cenná pomůcka pro duchovní a pro šířitele papežových myšlenek.

STADELMAIER R. SDS: *Himmelsblumen*. Salvator-Verlag, Berlin. — Jsou šťastně zvoleným druhem dětské náboženské literatury. Mluva dětsky konkrétní netone v dětinskosti, ale vede k jádru, do hloubky, hojné obrázky udržují zájem. Dosud vyšly dvě kytky: Schutzengel-Blumen, II. vyd., s obrázky Rödovými (str. 26, cena 75 pf.), a Die liebe hl. Elisabeth s půvabnými stínovými malůvkami G. Januschewské.

SPIES: *Die Philosophie des Gemütes*. Missionsverlag St. Ottilien, str. 166, cena 6 Mk. — Filosofie citu od vynikajícího benediktinského experimentálního filosofa. Studuje cit se stanoviska sv. Tomáše a srovnává je hned s názory Kantovými. Nesmí se pohrdati citem, protože určuje často i celé dějiny. Rozhodně vnáší světlo

porozumění životu, přes jasnou psychologii. Důležitá jest kniha i pro znalce mystiky, kamž affectus zasahuje velmi silně.

SORANZO GIOV.: *Il Papato, l'Europa cristiana e i Tartari. Vita e pensiero*, Milano, 1930, str. 624 a 5 tab., cena 50 L. — V historických publikacích milánské university del Sacro Cuore vychází Soranzův důkladný spis o části dějin XIII. a XIV. stol., vzrůst tatarské říše z Asie do Evropy, postavení papežství a křesťanských států k ní. Předmět nejvýš zajímavý jak se stanoviska všeobecných církevních a všeobecných dějin Evropy, tak zvláště pro dějiny misíí hlavně dominikánských a františkánských, jež oboje mají v tomto období již v začátcích řádů nehynoucí zásluhy. Velikou pozornost autor věnuje počínům a úmyslům papežů, kteří byli pamětlivi apoštolské povinnosti církve. Postup díla jest klidný a objektivní, při tom vroucí a nadšený; spis sám je výmluvným svědectvím poctivé vědecké práce katolického učenice.

SOEUR MARIE-GERMAINE: „*Le Christ au Gabon*“; *Museum Lessianum*, Louvain, 1931, stran 168. — „Kristus v Gabonu“ se důstojně řadí k dřívějším spisům o misích v *Museum Lessianum*. Gabonská misie je velkým pomníkem obětavosti OO. sv. Ducha a Modrých sester. Autorka šťastným perem dává sytý obraz kraje a jeho lidu a přehledně zaznamenává dějiny hrdinného úsilí misionářů až po dnešní doby, kdy pomalu zraje ovoce. — J. F. P.

UMBERG: *Systema sacramentarium* Rauch, Innsbruck, str. 122, cena 4 Mk. — Kniha povstala z přednášek a studií na inšprucké universitě. Pokladnice pro dogmatiky i moralisty. Jsou to spíše schemata přednášek, ale právě pro svou stručnost, přehlednost a úplnost velmi vítanou příručkou.

VERMEERSCH: *Catéchisme du Mariage chrétien*. Beyaert, Bruges, 1932, str. 90. — Základní otázky manželské probírané podle poslední encykliky *Casti connubii* vynikajícím jezuitským moralistou.

WOOLLEY: „*Ur und die Sintflut*“; Brockhaus, Leipzig, 1932, cena 6.50 Mk. — Výsledky archeologické výpravy pensylvanské university. Výprava dokázala svými vykopávkami, že egyptská kultura není nejstarší, nýbrž že je kultura mnohem starší v Mesopotamii, vlasti Abrahmově. Výprava objevila celou řadu královských hrobů starších asi 5000 let. Vykopávky ukázaly sumerskou kulturu jako neobyčejně vyspělou. Jako další výsledek jest podepření biblické nauky o potopě, po níž se tu skutečně našly opravdové stopy. Dílo je nesmírně zajímavé a vřele je můžeme doporučiti. Zá-

roveň je pěkně vypraveno a opatřeno výstižnými fotografiemi kulturních nálezů.

VIESER DOLORES: „Der Gurnitzer“; Kösel-Pustet, München, 1932. — Po románu „Singerlein“, který dosáhl nečekaného úspěchu, posílá autorka do světa nový román opět z Korutan, jež tak dobře zná a jemně kreslí. Děj je vzat z tureckých válek. Autorka líčí nezvyklý předmět, totiž převýchovu a vývoj duchovního rytíře, který byl dosazen na vysoký církevní úřad a jenž béře poctivě tento úřad a zvolna se pod vlivem milosti proměňuje ve skutečného apoštola Kristova. Hrdina románu nakonec jest přiveden Bohem k tomu, že se dává docela v oběť za svoje stádo a svému povolání. Něha autorčina není, bohudíky, na úkor mužné stavbě díla.

ZESCHWITZ: „Dokumente“; Decker's Verlag, Berlin, nádherně vypravená kniha stojí pouze 2.20 Mk. — Dílo jest psáno ušlechtilou autorkou, která vybírá jak z katolictví, tak z protestantství lapidární texty pro duchovní život. Ukazuje na společné, na spojující v obou vyznáních. Autorka bojuje proti nepřátelství, zaujatosti a nelaskavosti mezi oběma tábory. Dílo chce, aby v ní katolík poznal protestanta a protestant katolíka. Zajímavé jest, že freiburský ordinariát tyto dokumenty prohlédl a — schválil!

ZELA Dr. STAN.: Náboženské poměry v Olomouci za biskupa Marka Kuena. Vlastní náklad, Olomouc, 1931, str. 245, cena neudána. — Každého upřímného Čecha a katolíka těší snaha našich badatelů osvětit doby náboženských zápasů a postavit do pravého světla naše hrdiny v práci i v utrpení. Zelův spis, opírající se o pramenné studium, vyzvedá pastýřské dílo poněkud přehlíženého olomuckého biskupa Kuena, za něhož se v Olomouci a vůbec u nás silně projevovala útočná snaha protestantství (XVI. stol.). Badání ukazuje, že hlavně Němci byli protestanty a že biskup Marek stál opravdu jako věrný pastýř v čele svého stádece přes nepřízeň dvora a doby a přes nedostatečnost části svých pomocníků. Jsme za tuto monografii autorovi upřímně vděční, neboť povídá jistou pravdu, která osvobozuje a také posiluje v katolickém vědomí.

ZELLER RENÉE: „Noel“; Desclée, De Brouwer & Cie., Paris, 1931, str. 99. — Neznal jsem Renée Zeller jako přítelkyni mladých, proto její „Vánoce“ ve sbírce *L'année en fêtes pour nos enfants* jsem s tím větším dojetím pročítal. Zeller píše opravdu pro děti a ne dětinsky naivně, náboženské poučení dává v lehounké formě a umí vyhnout moralisování. Zdařile ilustruje Le Chevallier.

POUTNÍKOVA CESTA

Jako milujícím Boha všechno prospívá, tak poutníkovi na Jeho cestu je všechno dáno, co je mu dáno, aby se tím soustavně sblížoval s cílem své pouti a aby tím rostl. Ze všeho, co je poutníku na jeho putování dáno, největší cenu má po Bohu člověk, nejlepší pozemský obraz Boží. Tak jsme u nové poutnické záležitosti.

IV. POUTNÍK S ČLOVĚKEM

„Jsem přesvědčen, že člověk vystupuje tím výše, čím vidí lidskou osobnost vyšší, když totiž Ji vidí v Ješím vztahu k Bohu.“ (Hello.) Pochopití dosah této věty je pochopití tajemství poutníka s člověkem. Podle svatého Tomáše Akvinského poutníkův zrak je velmi jasný, poněvadž víra mu dává účast na Božím zraku. Obsah této myšlenky a z toho plynoucí zásady pro putování s člověkem můžeme vidět u svatého Tomáše 2. II. ve druhé, čtvrté a patnácté otázce. Ve 2. otázce učí, že věřiti znamená trojí: věřiti Bohu, věřiti Boha, věřiti k Bohu; věřiti Bohu, zaručujícimu pravdu, věřiti obsah zjevených pravd, které vlastně všechny jsou jen o Bohu, ve všem pak vidět souvislost s Bohem. Souvislost s Bohem se určuje dvojím způsobem: všechno vidět v souvislosti s Bohem proto, že všechno spěje k Bohu jako k cíli, a proto, že ve všem je nějak uložena Boží dobrota, to jest Boží hodnota. Víra tedy musí být provázena svatou láskou, aby víra byla celá a živá. (4.) V 15. otázce užívá andělský učitel slova žalmu: „Spadl na ně oheň a neviděl slunce,“ aby naznačil, kde jsou překážky, jež je třeba odstranit, aby víra byla celá a živá a poutníkův zrak aby byl jasný. Jsou to těžkopádnost myslí a zaslepenost myslí. Člověk nedostatečné víry má mysl těžkopádnou na pozorování duchovních vlastností a dober, jeho mysl je zabavena jinými, jež více miluje; to jest oheň země, který jej také zaslepuje, že nevidí slunce vyš-

ších dober a vznětů, nýbrž jen to, co je v dosahu ohně země.

Víra činí člověka poutníkem a proto musí poutník užívatí těchto myšlenek, když na své pouť potkává člověka. Těžkopádné a zaslepené oko nepoutnické vidí člověka ve světle ohně země, jenž je nutně sobecký a svítí jen dvojím směrem: zisk nebo požitek. Ve světle tohoto ohně člověk, potkávaje člověka, počítá a pozoruje jeho předky, to jest zkoumá jeho rodinu, ze které jest; hledá jeho tituly, odhaduje jeho majetek a jeho výkonost, pátrá po možnostech požitku z něho. To je nejmodernější hodnocení člověka a přece velmi staré, protože je to opuštění poutnické cesty. Nejdou více po cestách země jen samí poutníci nebo většinou poutníci, nýbrž kořistníci, horší nežli pověstní Braniborci.

Poutník musí osobnost člověka viděti vyšší, než je předmět zisku a požitku. A může při tom zůstávatí docela při tom pořádku, který sleduje nepoutník, hledající zisk a požitek. Člověk je pro poutníka nejvyššího rodu, z největší rodiny, jak to učil mysliti křesťany apoštol, když jim pravil, že jsme rodu Božího. Je připomenutím Otce všech i bratrství všech v Boží rodině, jež obsahuje celou zemi.

Člověk je pro poutníka vybaven nejpínějšími a nejdokonalejšími tituly: přítel Nejvyššího, dědic Boží, spoliudědic Kristův, domácí Boží, spoliuobčan svatých, ovečka Boží pečlivosti — kdo čte jen Nový zákon, shledá tam tituly člověka, že se na ně srdce poutníkovo jen směje.

Člověk je pro poutníka nesmírně bohatý; apoštol opět praví, že nám Bůh slíbil největší a nejdrahocennější bohatství, jakožto dětem Božím. Jednotlivosti toho bohatství spíše jen tušíme, nežli vidíme a dovedeme jmenovatí. Ale je to nade všechna bohatství, co jest obsaženo ve slovech o péči Boží, lásce Boží, anděll, výbavě na cestu do věčného štěstí.

Člověk je pro poutníka nadán největší výkonností. Ruka Boží není zkrácena žádnou lidskou zlobou nebo špatností. Ruka Boží zasahuje všude a pro poutníka i ten nejšpatnější člověk znamená výkonnost, kterou může prospět poutníkovi, jako příležitost k uskutečnění ctnosti, oběti, k uskutečnění kroku výše ke sblížení s cílem cesty.

Jen jedno nevidí poutník na člověku: nevidí na něm předmět vlastního požitku. Pro to je zase poutník těžkopádně myslí a slepý. Nevidí předmět sobecké nízké lásky k sobě, nýbrž předmět, na němž může a musí osvědčiti svatou lásku k Bohu, nesobeckou lásku k člověku, jež nemiluje pro sebe ani pro člověka, nýbrž pro Boha; na člověku ukazuje Bohu svou lásku.

Lidská osobnost je takto zraku poutníkovu povznesena nad všechny zemské hodnoty, a pak může poutník na každém člověku růsti ve své poutnické zdatnosti a může se každým setkáním s každým člověkem více sblížit s cílem své pouti. A sblíží se tím také s každým člověkem, kterého potká na své pouti. Snad bychom z těchto myšlenek dovedli dobře rozuměti slovu Božího Syna, slovu tak těžko pochopitelnému i na pouti a naprosto protismyslnému člověku nepoutníku: „Žehnejte těm, kteří vám zlořečí, prokazujte dobrodiní těm, kteří vás nenávidí, modlete se za ty, kteří vás pronásledují.“ To dovede jen poutník, který vidí člověka vyššího pro jeho vztah k Bohu.

Říkalo se, že největší překážkou člověku na jeho životní cestě je zase jen člověk. Je překážkou nízký člověk. Kdybychom neměli prostředků postavit si člověka výše, kdybychom neuměli viděti v člověku to vyšší, co je skutečně v něm, bylo by tomu tak. Ale poutník není v takových nesnázích. Snadno je mu žít s lidmi, radostno a nesmírně zajímavé je mu žít s lidmi, a lidem je radostno žít s ním, rozumí-li tajemství putování s člověkem.

P. Em. Soukup, O. P.

POHLED NA SPASITELE

Pro děti a pro lidi, kteří si zachovali neporušenou upřímnost a prostotu mysli, platí slova Spasitelova: Nechte malíčkových přijít ke mně! — Poněvadž oči malíčkových nejsou zkaleny zlem, jsou způsobilé hledět do tváře Spasitelovy; hostitel si žádá, aby mu pozvaný hleděl do očí a též pozvaný si přeje vidět oči svého hostitele. Též lidi dospělé zve Spasitel k sobě slovy: Pojdte ke mně všichni, kdož pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím. I dospělí mají Mu hledět do očí, aby též Spasitel jím viděl do očí; není myslitelné, že by zval k sobě lidi, nechtěje se jím dívat do očí a nechtěje, aby se lidé dívali do očí jeho. Jen vzpupní a zvláště pohanští císařové přijímali posly sedíce za záclonou, aby jejich domněle vznešený zrak se neposkrvnil pohledem na nečisté sluhy a otroky. Ve Spasiteli však není pýchy, neboť jest Bohem a mimo to zve k sobě lidi, od nichž se dal umučiti z lásky k nim, aby je vykoupil krví a smrtí.

Pohled na božství jest lidským očím v životě časném nesnesitelný a zjevil-li se Bůh lidu, volali všichni: Nehleď na nás, abychom nezahynuli všichni! Před Bohem člověk padá na tvář nebo si zakrývá oči. Pohled na Boha jest vyhrazen andělům a církvi vítězné, a podmínku pro lidi dává blahoslavenství: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha vidět budou. Hlavní příčinou toho, že lidé nejsou schopni hledět na Boha, jest nečistota srdce, neboť nic nečistého neobstojí před Bohem.

Poněvadž však vznešenosti Boží se rovná láska Boží, ukázal Bůh všemohoucnost své lásky tím, že seslal Syna svého a dal mu přirozenost lidskou. Spasitel jest Bůh sám; je to zvláštní osoba Božské Trojice pro lidi. Nestal se Bohem-andělem, nýbrž Bohem-člověkem; jest podobou Boží, tváří Boží a Osobou Boží pro lidi; je to Bůh uzpůsobený tak, aby lidé s ním mohli obcovati jako s člověkem, je to člověk s celou lidskou přirozeností, která ukrývá

a zahaluje jeho celou přirozenost božskou, ačkoliv jedna přirozenost nečiní druhé přirozenosti žádné újmy; v božskou jeho přirozenost věříme a ctíme ji, vědouce, že by její vznešenost nás srazila k zemi, kdyby se nám zjevila sama bez obalu lidské přirozenosti, ale právě ta lidská přirozenost Spasitelova nám umožňuje, abychom s ním mohli obcovat jako s bytostí, která je zároveň lidská a která zároveň lidským smyslům zakrývá z božské přirozenosti všecko, co by naši lidskou přirozenost tísnilo a skličovalo. Je to zajisté božský projev lásky, vzdává-li se Bůh před námi a pro nás těch známek své svrchované výsosti, podle nichž člověk poznává přítomnost božství nejdříve a nejjistěji, aby obcování s ním mohlo být co nejdůvěrnější. Bytost lidská snaží se co nejvíce se okrášlit a zušlechtit, aby se stala či aspoň zdála hodnější lásky, kdežto Bůh svou výsost umenšuje a ukrývá.

Poněvadž Bůh se netoliko snížil k lidem a pozval je k sobě, přijav nejen podobu, nýbrž i přirozenost lidskou, ale též se od lidí z lásky k lidem dal umučiti za všechny lidi, aby je zbavil kletby a učinil je způsobilými k věčnému životu, zdálo by se, že již nic nemůže podstatně a trvale překážeti důvěrnému obcování lidí se Spasitelem a že každý člověk může na Spasitele hleděti očima duše své snadno a kdykoliv.

Je pravda, že hřích omezuje nebo i úplně ruší tuto možnost, neboť neupřímnost a špatné svědomí brání lidem i navzájem mezi sebou, nejsou-li již zcela otrlí nebo v přetvářce zběhlí, aby si s důvěrou a přímo hleděli do očí; tím větší překážkou je člověku zlé svědomí před Spasitelem, kterému je každý tolik dlužen a který jest Bohem, ač své božství nevystavuje na odh. Ale naproti tomu je známo všeobecně, že tuto překážku může člověk poměrně snadno odstranit, poněvadž Spasitel nám poskytl spolehlivé prostředky k očistění duše a srdce ve způsobě svátosti pokání a svátosti

oltární. Je-li přesto cesta lidských očí k očím Spasitelovým vzácná a nesnadná, pak to má příčiny zvláštní a tyto příčiny jsou v tom, že srdce není tak porušeno hříchy náhlými, byť jakkoliv nebezpečnými a těžkými, nýbrž hříchy vleklými, navyklými.

Maličci jsou první voláni ke Spasiteli, poněvadž jsou bez hříchu, buď že neznají rozdíl mezi dobrým a zlým, nebo že odmítají zlo, nedávajíce mu víru, a netouží ani po tom, aby mohli v sobě zakoušet pocity z vědomí přestoupeného zákona; i když vyrostou a ocitnou se na rozcestí dobra a zla a když se třeba i dotknou zla, nastává v jejich srdcích jen zlo okamžité, náhlé, přechodné, nikoliv zlo trvalé, návykové, neboť k návyku je třeba buď častého nebo promyšleného a procítěného konání zla a k tomu děti a nedospělí obyčejně nebývají způsobilí. Podstatná známka maličkových je ta, že zlu nepřivykli; kdo zlu přivykl, přestal být maličkým navždy; kdo zlu nepřivykl, může zůstat maličkým do nejpozdnějšího stáří. Ti, kdož jsou a zůstávají maličci, jsou nejlépe schopni kdykoliv a stále hledět do tváře Spasitelovy.

Tato způsobilost tvoří pravou podstatu lidského štěstí. Má-li některý tvor takovou způsobilost, nepotřebuje k štěstí nic více a ostatní věci jsou jen přídavky. Tato způsobilost přináší člověku trpělivost v různém strádání a v bolestech; šťastný člověk je šťasten i v chudobě, v nemoci a v pronásledování; udržuje-li si odpor ke zlu vědomě a trvale, udržuje a zvětšuje si tím i své štěstí a stává se obrněným proti všem protivenstvím životním; není to jen štěstí, ukryté ve vědomí jako záloha, nýbrž je to štěstí celé, které člověka veskrze naplňuje. Trpí-li takový člověk, netrpí pro sebe, nýbrž pro jiného.

Hřích náhlý může být zahlazen se všemi následky potud, nevzbudil-li v člověku dostatečný pocit zalíbení; zůstala-li však v člověku vzpomínka na určitý příjemný stav hříchu či na určitou nepříjem-

nost, spojenou s upuštěním od hříchu, je to známkou prvního nahodání a porušení lidského srdce, nastalo skutečné zranění, které se může sice zahojit, ale toto zhojení se neděje beze stopy; zůstává podle velikosti rány jízva, která může být hluboká a může mít různé následky, zvláště pak vliv na jednání člověka. Opakuje-li se takový hřích a zvláště udržuje-li se a rozmnožuje-li se záliba v příjemných stavech z hříchu, nastává náchylnost ke hříchu, která se mění ve stav trvalý; nezáleží pak ani tak na počtu a jakosti skutečně spáchaných úkonů hříchu jako na vnitřní náklonnosti k tomu hříchu; stačí i jediný nedokonaný nebo jen připravovaný úkon hříchu či jen mocné zalíbení v představě o jeho příjemnosti, aby tím byl dán osudný směr lidské žádosti na dobu předlouhou a je-li člověk veden rozumem k cíli lepšímu, musí pak těžce zápasit s podvratnou silou své zvyklosti.

Tyto hlavní lidské zvyklosti mají jména sedmi hlavních hříchů, neboť hlavní hříchy nejsou jednotlivé dokonané úkony, nýbrž trvalé nebo dlouhodobé stavy lidského srdce; jsou to náklonnosti a zvrácené schopnosti a jsou tudíž duchovnímu životu nebezpečnější než hříchy bez zvyklosti. A jsou to právě tyto hlavní hříchy, které člověku ztěžují nebo znemožňují pohled na Spasitele.

Poznává-li člověk potřebu blaženosti, poznává-li, v čem tato blaženost spočívá, a poznává-li, že se musí pro ni rozhodnout, nezbyvá mu jiného než jít za ní co možná přímo a bojovat o ni. To jest úkol, který třeba řešit pomocí všech lidských schopností, neboť nic se nedaří bez práce. Proto člověk má usilovat o praxi duchovního života, aby věděl, jak k blaženosti dojít, kde a jaké se vyskytují překážky a jak je přemáhat nebo obcházet. Překážky jsou mnohdy veliké, ale žádná z nich není nepřekonatelná. Nejvíce jich je právě v srdci člověka, a tu je třeba, aby se člověk poznával za tím účelem, aby sám sebe mohl přemáhat.

Hlavní hříchy značnou měrou vytvářejí lidskou

povahu, a patří se, aby člověk zkoumal pohnutky svého jednání, neboť jeho jednání často vychází z některého nebo z několika hlavních hříchů, ač to není zřejmo na první pohled. Tak na příklad lenost může býti zastírána mnohostrannou činností a pýcha vnějším ponížením sebe samého; každý hlavní hřích jako zvyklost může si během doby nalézt jak nějaké odůvodnění, tak i nějakou zdánlivě spravedlivou formu a může se zevně připodobnit ctnosti či aspoň stavu, který není ani dobrý ani zlý. Navenek se může takovému člověku všechno dobře dařit, takže si takový zdar vysvětluje jako požehnání Boží, ale uvnitř cítí nebo aspoň může cítit zpomalení, zastavení nebo neúplnost duchovního života. Měřítkem toho může též býti právě pohled na Spasitele.

Jinou obtíž působí člověku, který chce pohlédnouti na Spasitele, pýcha, která z obrazů jeho dělá jen symboly a z osoby jeho dělá jen sluhu; jinou obtíž působí lakomství, které chce od Boha vymámit výhody časné a jednat s ním jako s bytostí, kterou lze podvádět; jinak hledí na něho smilstvo, které si žádá šetření a svého rozmnožení a které si žádá, aby Bůh, nemajíc takového zalíbení, na ně nehleděl. Jinak hledí závist, která horlí pro své povýšení a pro potrestání druhých a Bohu vyčítá liknavost a nevděčnost. Jiný jest pohled očí obžerných, které si libují v pláči právě tak, jako v obžerství. Jiný je pohled hněvu, který chce, aby se Bůh stavěl jnam jako na kynutí ruky a které tedy hledají Boha tam, kde ho není. A posléze jest pohled lenosti, který je příliš těžký a pomalý, aby se mohl obrátit byt jen ke stínu kříže.

Tyto překážky jsou mnohdy tak skryty, že člověk ani jich nezná, ani o nich neví, anebo ví-li o nich, nezná jejich pravé velikosti a nebezpečnosti, dokud nějaká těžká rána životní nepřiměje ho ke zpytování své povahy, svých činů a jejich pohnutek.

Zahálka se nazývá matkou hříchů a jako je hřích

zdrojem určitého neštěstí, tak zahálka je zdrojem všeho neštěstí. Zahálka jest opomenutím lásky, přestávkou nebo zastavením lásky. Láska si žádá stálé bdělosti a píle, i v samém nebi. Lenost brání člověku pozorovati Boha a jeho vůli; přináseti oběti lásky; vyhání člověku ze srdce lásku a místo ní je naplňuje bažením po rozkoši bez obětí, bez práce a bez utrpení, bažením po cílech snáze dosažitelných, po cílech nízkých a nejnižších, tedy lakomstvím, smilstvem a obžerstvím; to jsou nejnížší stavy lenosti; i lakomství jest přenáramnou duševní leností, ač se zevně zdá, že lakomství způsobuje nejtužší zaměstnanost člověka. Zahálka je zdrojem veškeré nedbalosti, všech omylů, k nimž patří nejen hněv a závist, ale i první ze všech hříchů, totiž pýcha Luciferova.

Poněvadž lenost je tak důležitá, pečuje duch zla o její udržení a rozšíření, a to, co nemůže činiti zjevně, činí tajně. Máme hluboce významné přísloví: Líný se nejspíše strhá. To znamená, že líný musí často na odklad práce vydati větší úsilí, než kolik by ho vyžádala práce sama. Tak je tomu i v životě duchovním. Mnohý křesťan raději se umoří všelijakou jinou činností, než aby opravdu pozdvihl oči své a srdce své k Spasiteli, upřímně se pomodlil, vyznal a pro nějakou, třeba i nepatrnou oběť se rozhodl. Někdy pro mnohé mluvení o Bohu, čtení a psaní o Bohu a uvažování o Bohu nemá sil a času na to, aby se k Bohu opravdu pomodlil. Zahálka odvrací člověka od modlitby a od všeho skutečného dobra; při tom člověk může se štvát více než několik jiných lidí za různými věcmi, které jsou užitečné ať zdánlivě ať opravdu; může pracovat od časného rána do pozdní noci, vzdělávat se v naukách a vědách, pečovat o nové zkušenosti a poznání, může se zdát příkladem píle, obětavosti a příbuzných dobrých vlastností a přece jen základní vlastností jeho povahy zůstává lenost. Lenost způsobuje též to, že se člověk leká obtíží, které jsou spojeny s upuštěním od hří-

chu, s dostlučněním a odvykáním. Je to stav osudný též tím, že člověk si ho často ani není vědom.

Přesto vše člověk cítí potřebu občas aspoň pohlednouti na Spasitele a přesvědčiti se o nějaké jeho blízkosti. Pohled ten je zkalen a ztížen. Člověk podléhá tak či onak tíze svého vlastního soudu, svého svědomí.

Proto pohled lidský k Spasiteli je opatrný, úzkostlivý, vyhýbavý. Ale každý pohled, který opravdu hledá Spasitele, jest dobrý a krásný, ať třeba přichází z nejhoršího bahna. Jest samozřejmo, že člověk zatížený zvykovými hříchy, nemůže hleděti na Spasitele tak jako dítě; to už patří k následkům životním, to už musí člověk nésti. I tyto následky se dají zmírniti, i nejhorší hříšník může se zase přiblížovati k Bohu s myslí uklidněnou a radostnou, ale dříve musí spolupůsobiti milost s utrpením nebo s obětí.

Není v tom tedy nic divného, že člověk mnohdy se bojí tváře Spasitelovy. Ať se bojí, jen když po ní touží! Proto se člověk blíží pomalu, jako v kleče po stupních. Nejdříve se obrací k Bohu zakrytému a úplně neviditelnému, pak ke kříži samému. Až když si uvědomil, že musí dále a výše, obrací se k prostředníkům; k některým světcům domácím, k duším, které byly vysvobozeny anebo již mají býti vysvobozeny z očištění, k andělu strážnému, k těm svatým, kteří vynikli kajícíností.

Každé zdvihnutí pohledu o stupeň výše jest výsledkem milosti, která je člověku dopřávána z lásky Boží. Milosrdenství Boží nejen odpouští hříchy, ale i hojí rány, které po nich zůstaly a pokud možno přibližuje člověka k srdci Spasitelovu a k očím Spasitelovým. Nelze přesně rozlišiti stupně tohoto zdvihání lidských očí a lidského srdce k Bohu, jak jdou tyto stupně za sebou. Nejvyšším prostředníkem mezi lidmi a Spasitelem jest Matka Boží. Obrácíme-li se k ní jako ke Královně nebes, představujeme si ji skrytou v nesmírné záři, před níž jsou naše oči skloněny a zastřeny; proto chceme-li celé

srdce předložit s důvěrou, obracíme se k její podobě z života pozemského, a tu zase s počátku naše oči si netroufají patřiti ani na stín jejího roucha a na její podnoží. Když pak posléze oči lidské se osmělí pohlédnouti na tělo Spasitelovo, je to tenkrát, když to tělo visí na kříži mrtvé, nebo když už jsou smrti zavřeny, nebo když už jsou vyhaslé, když jejich živý lesk nám nehrozí výčitkou, když víme, že mrtvé tělo k nám nepromluví. Ale pohled na mrtvého Spasitele už je velkým úspěchem a vyznamenáním lidského srdce.

Pak je před námi Spasitel jako dítě; živý slce, ale jako nemluvnátko, jehož lidská přirozenost nemá dosud lidských zkušeností; které ještě nesoudí, nevyčítá a nepřipomíná krvavou oběť.

Pak je tu v nejsvětější Svátosti živé Tělo a živá Krev Spasitelova pod způsoby, v nichž naše smysly obojího nepoznávají, a tento pohled na nejsvětější Svátost je též důležitou přípravou člověka na pohled Spasitele v jeho podobě zřejmé.

Čím zřetelněji kdo může viděti Spasitele jako člověka, tím více se mu blíží.

Tímto pohlížením na Spasitele není míněna snad nějaká schopnost představiti si ho do nejvšednějších podrobností tak, jak byl v těle lidském na zemi, nýbrž schopnost lidského srdce blížiti se k němu a obcovati s jeho lidskou přirozeností; je samozřejmo, že by s jeho božskou přirozeností, ba ani s hypostatickým spojením jeho božské přirozenosti s lidskou žádný člověk v životě časném obcovati nemohl. Záleží zajisté jen na tom, abychom božství Kristovo ctili a jemu se klaněli, ale abychom co možná stále a nejúžeji obcovali s lidskou přirozeností Kristovou, abychom jako příklad, pomoc, útěchu a záchranu vyhledávali Boha-člověka, abychom se snažili k němu hleděti, poněvadž pohled na něho je jedinou blažeností vůbec a příprava lidského srdce na tento pohled jest jedinou školou rozumu a veškeré moudrosti.

Jaroslav Durych.

PRAMEN OBNOVENÝCH RADOSTÍ

V kteroukoliv hodinu přijde duše k Pánu, ať hned na úsvitě svého žití, či na sklonku života, třebaš po cestě mladistvé nevyrovnanosti a mužné nevázanosti, je vyzývána, aby doufala v Pána. Pán odpovídá, že nejvyšší stupeň nepravosti značí jen první stupeň jeho milosrdenství. Dobrota a milosrdenství jsou sjednoceny v lůně věčného Boha, takže není Bůh jako člověk, jemuž je tak nesnadné odpouštět nepřátelům. Mírnost je rysem Božího Jsoucná. Bůh sám nemá nepřátele, leč ty, kteří nechtějí složit svou naději do nekonečných propastí milosrdenství. U Hospodina je milosrdenství a přehojné vykoupení; od ranního bdění až do noci doufej Izrael v Hospodina. (Žalm 129.)

Na věky budeme opěvovati Boží milosrdenství, poněvadž Bůh slyší touhy duše, vrací ztracené světlo a život, láme pouta smrti, která nás poutají v pozemském životě, podává nám pravici své všemocné pomoci, abychom vyvázli z propastí. Věčná radost bude oplývat radostí z patření na Boha, jehož dosáhneme nadějí v milosrdenství. Naděje je spojena s milosrdenstvím a radostí.

Země naše kvete stále i po vykoupení Kristově dvěma květy, které stojí těsně vedle sebe: radosti a smutku. Neboť ne nadarmo volá apoštol: (Filip 4.) „Radujte se vždy v Pánu!“ Radují se čisté duše z přítomnosti dobrého Boha, jenž je dobro samo a neztratitelné dobro. Proto poutá nás zlatý řetěz přátelství s Bohem, pro kterýžto svazek duše nemůže než se radovati. Kristus ukřižovaný svým dílem obnovuje a upevňuje pouto lásky a přátelství čistých duší s Bohem.

Nahlížíme-li ale do sebe, kde se uskutečňuje přátelství Boží, nalezneme příčinu smutku. (Svatý Tomáš II. II., q. 28. a 2.) Je mnoho překážek v nás, jimiž bráníme účasti na dobru Božím. Je mnoho protivného v lidské přirozenosti. Proto duchovní radost vyplývající z přátelství Božího je smíšena

se smutkem. Protiví se naše touhy tělesné, tělo brojí proti duchu, často zároveň vyvstávají v hlubinách duše touhy po Bohu, jako jelen touží po prameni čerstvé vody, tak touží duše má po tobě, a touhy těla a obě nemohou setrvati ani dojítí ukojení. Jako oheň a voda, tak stojí proti sobě. Tento rozpor, který řešíme v životě buď hříchem nebo láskou k Bohu, je příčinou a zdrojem zármutku.

Nemáme tak velké síly ze sebe, abychom přemohli najednou nezřízené žádosti těla, nemáme vždy dosti světla, abychom ve světle Kristově pohlíželi na souboj dvojí touhy a přiklonili se cele k touze duše po Bohu, nežijeme vždy ve spojení aktuálním s Bohem, myslí naší přechází mnoho jiných věcí, které si ihned osvojují i část citů. Vnitřní svatyně je znesvěcována, Bůh pak není jedním předmětem lásky a přátelství. Vracíme-li se po chvíli slabosti k přátelství Božímu, již nalézáme tolik překážek. Proto život Kristův vtékající do duší spravedlivých nachází půdu lidské přirozenosti. A proto kvetou dva květy v duši, dokud zůstává na cestě svého vyhnanství — radosti a smutku.

Naděje je cestou, po které se ubírají všechna smutná volání obtížené duše a otvírá sluch milosrdenství Božího. „Budťtež uši tvé nakloněny, Pane, k hlasu mé modlitby!“ volá žalmista. To jsou slova naděje, upírající svůj zrak k věčným horám, odkud přichází vždy pomoc. Pomoc naše ve jménu Páně. Bůh, který ustavičně napравuje světlem své milosti nepořádek, Bůh, který váže příležitosti svádějící a seslabuje vliv škodlivých příkladů a slíí slabost povahy a srdce, je přístupný stále v naději a otvírá nekonečné srdce své plné milosrdenství. Proto naděje je branou, kterou vchází duše znovu do radosti svého Pána.

Po nových voláních naděje duše obtížená se obnovuje ve svém sladkém poutu přátelství. Uklidňuje se vše, co rozbouřilo nitro, nadějí kotví duše zase v přístavu radosti, obnovuje přítomnost Božího dobra.

Příliv a odliv lidského života. Stále aktuální, nikdy se nestává zastaralým. Srdce lidské je stále totéž, plné touhy po Bohu a stále překáženo slabostí lidských vášní a nezřízeností. Stále plné stínů a tmy, která vniká po sebemenším ukojení lidských citů na úkor jednoho nejnutnějšího, citu lásky k Bohu. Proto i naděje nepřestává vykonávat v křesťanském životě div svého účinku: posílí srdce a síly vůle aplikovat se na dobro Boží, a světla plynoucího ze Zdroje života a pravdy. Odtud plyne stálá obnova mladosti duše a obveselení myslí.

Nemůže křesťan ve svém životě jinak uskutečňovat a obnovovat radost než u čistých zdrojů života Kristova. Nemůže najít jinde soulad svého nitra než v souzvuku všech tužeb obrácených k Božímu dobru. Naděje je zdrojem rozpětí duše a lidských sil, přenáší snahy do svobody dítek Božích povznesených nad otroctví těla, vášní, které tisknou pečeť smutku nevyplnění, neuspokojení propastí duše. Proto můžeme nazvat naději zdrojem obnovených radostí.

Dr. M. Habáň, O. P.

LÁSKA RADOSTNÁ

(Kurs o lásce k Bohu.)

Mnohý svatý ztrávil již dlouhé chvíle v tichém zanášení nad myšlenkou, jak je Bůh dobrý, že nás povolal ke své lásce. Směřuje a tíhne všechno tvorstvo sice k Bohu, ale nám, lidem, byla dána podobnost, že můžeme myslí i srdcem Boha poznávat. Tím jest dáno nejvyšší štěstí člověka. Láska Boží je totiž nejvyšší láskou. Jest nejen nejvyšším dobrem, nýbrž jest dobro samo a proto nejen že jest naším cílem, nýbrž jest jedním cílem, v němž všechny ostatní cíle vyúsťují a jemuž všechny ostatní cíle jsou prostředky. Mluví se mnoho o zhodnocení života, o zvýšení jeho úrovně. Napadne někomu také se zamyslet nad tím, že nej-

vyšší úroveň životní dává Bůh, který volá člověka, aby svůj nejvyšší život rozumu a vůle naplnil jím, aby ve všem hledal jeho, všim aby šel k němu a všeho užil, by přišel rychleji a blíže k němu? Může být lepší a vyšší cíl, než poznatí a v duši sevřítí Dobro samo, Štěstí samo?

Pak nabývá celý život, všechno, co je kolem nás, jiný, řekl bych, vyšší smysl. Láska Boží totiž posvěcuje a prozařuje všechno tvorstvo. Protože, jak dří svatý Tomáš 2. II. q. 27., všechno to jest odleskem nejen moci Boží, nýbrž mocné dobroty Boží. A tak jest každý tvor ukazatelem lásky Boží. Z pouhé lásky stvořil Bůh všechno, protože tvorů, ničeho nepotřeboval. Tvorové jsou jako rukověť vedoucí k Bohu. Jakmile jednou pozná člověk Boží lásku z jeho dobroty, zatouží poznatí Boha samého. Takový jest smysl tvorů vésti nás k Bohu. Žel, že se druhdy při nich zastavujeme, jím celý život, všechny síly věnujeme. V tom jest kořen hříchu, zvrácení pořádku ve světě, zneužití věcí, jež mají nás vésti k Pánu a ne od něho odvracetí.

Láska přímá jest plnější, protože životnější, neboť povstává a trvá v nitru samém a protože postihuje Boha samého. Ve tvorech nacházíme jenom stopy Boží, v srdci se setkáváme s Bohem samým. Neboť takový jest rozdíl mezi věrou a láskou nadpřirozenou. Rozum totiž, v němž sídlí víra, přitahuje si skutečnosti k sobě, přetvořuje si je ve své dílně pojmů a proto jest víra nižší lásky, která jest naopak přitahována svým předmětem. Proto, jestliže jest prostředek naše poznání, praví Andělský učitel, bezprostřední jest naše láska. Proto je láska něco nesmírně krásného a velikého, protože se tu dotýká samého Boha. Víra bude vyprázdněna, naděje ustoupí skutečnosti, jenom láska zůstane. Pouze bude naplněna, protože naše láska na zemi nemůže být naplněna. Musíme si milovati Boha dokonale, to jest jeho celého, se všemi jeho dokonalostmi. Ale jestliže můžeme milovati celého Boha, cele jej milovati již si vyžaduje vy-

světlení. Cele jej milovati velí milovati Pána z celého srdce svého, ze vší síly své, ze vší mysli své. Toto jest vlastně úkolem celého života. Stále růstí v této lásce, aby toto z celého srdce a z celé mysli se stále rozrůstalo nad nejnižší, naprosto nutný stupeň lásky, abychom totiž nic nemilovali více nebo stejně jako Boha, aby tudíž byl Bůh opravdu milován z celého srdce, aby on byl Jeho hlavním pánem.

Ale nikdy se člověkoví nepodaří milovati Boha tak, jak Je toho hoden, nikdy se naše láska nevyrovná dobrotě Boží. Tak si věc zaslouží lásky, jak jest dobrá. Bůh však jest nekonečné dobro samo a proto nikdy naše láska, která jest konečná a omezená, protože stvořená, nikdy nedostihne stupně, jenž by Boha dostatečně miloval. A není to nevýhoda, nýbrž tím jenom nabývá každý krok a každá myšlenka a každý i nejvšednější čin svůj nesmírný význam, protože jest možností a příležitostí, abychom stále rostli ve své lásce k Bohu, abychom stále dokonaleji Jeho milovali a tak stále dokonaleji naplňovali onen příkaz: Milovati budeš z celého srdce, z celé mysli, z celé síly. Stále více všechno milovati jedině v Bohu a pro Boha, stále ve všem dokonaleji viděti stopu Boží a vším se rozplameniti k větší lásce Boží.

Proto si nikdy nemůže člověk říci, že dosti vykonal, že dosti Boha miloval. Stále ještě bude nekonečně daleko od svého Boha a proto až do posledního dechu, kdybychom všechny svoje síly dali, všechno pro Boha podstoupili a podnikli, stále budeme musít ještě říci: Služebníci neužiteční jsme.

Tato nekonečná možnost, tato možnost tak blízko se stýkat se svým Bohem, to jest v samém středu své bytosti, naplňuje křesťanský život jakousi jistotou, jež má svůj podklad v křesťanské radosti.

Neboť křesťanská láska k Bohu, pravá láska k Bohu, není láskou podmračnou, láska k Bohu není mrzoutskou, nezoufá nad hříšným světem, nezoufá ani nad bídou světa ani nad bídou vlastní, protože

ví, že nade vši bídou má jedno dobro, má jedno, co všechno nahraňuje, co všechno dovede vyléčit, totiž Boha. Je sice Bůh daleko, jsme stále ještě ve vyhnanství, ale což nedává předchuť své lásky? Jest daleko a přece je tak nesmírně blízko těm, kteří ho milují. Láskou totiž přebývá Bůh zvláštním způsobem v duši jako host a přítel, jehož přítomnost má člověk rostoucí láskou v tichu a míru životnosti lásky okoušet.

Kdyby milujícího Boha všichni opustili, kdyby jej všichni zradili, nikdo mu již nerozuměl, nikdo jej již ani poslouchat nechtěl, ví, že nemůže nic ztratit, že, pokud má svého Boha, že má všechno. Neboť, co je všechno proti Bohu? A potom, což není v Bohu všechno to, co svět může dát, není to v něm, ale čistěji a dokonaleji?

Proto svatí byli si tak jisti sebou, proto byli si jisti svou cestou, proto s takovým klidem uprostřed nejtemnější duševní noci šli. Měli Boha, ten jim stačil, protože jenom on stačí.

Ovšem, tato radost nevylučuje posvátného smutku, oné svaté melancholie, o níž praví Lacordaire, že provází všechny, kteří žijí duchem v Bohu. Nemohou se již jeho dočkat, nemohou se dočkat, kdy se protrhnou mlhy, kdy stíny ustoupí pravdě, kdy bláskavé světlo víry ustoupí slunci patření. Ale tento posvátný smutek není rušen zoufalstvím, nýbrž jest stále vyvažován radostí z Boha. Radostí z něho, jenž všechno má. Je-li on náš, láska jej má, máme v něm rovněž celou jeho blaženost. A proto láska je trpělivá. Jest vděčna Bohu za všechny droby jeho radostí zde na zemi, protože ví, že jen tu přijde dokonalé nasycení, kdy duše spočine v plnosti Boží.

Křesťanský smutek a křesťanská radost jsou dva póly křesťanské lásky. Mezi nimi se pohybuje život duše milující Boha. Radost, aby duše nezmalomyslněla, smutek, aby si na zemi nezvykla.

Veni, Domine, Jesu, veni! Příklad, Pane Ježíši, přijď!

P. Silv. M. Braitto O. P.

KOREA V ÚDOLÍ SMRTI

(Misie 3.)

Rada pařížského Semináře pro zahraniční misie váhala vyhovět přání Propagandy, aby Seminář převzal Koreji; nebylo tak dávno od bouří revoluce a pracovníků přibývalo jen pomaloučku. Ale rozhodli sami misijní biskupové: Seminář má převzít misie v Koreji a staříčkový slamský biskup msgr. Florence se zřekl svého koadjutora msgra Brugulèrea, který se sám uvolil jít do Koreje. Roku 1831 pak Propaganda zřídila z Koreje apoštolský vikariát a msgr. Brugulère byl ustanoven prvním apoštolským vikářem Koreje.

Pastýřský úřad zahájil s jedním knězem P. Pacifikem Ryu, Číňanem, který vystudoval v koleji Propagandy a sám se rovněž nabídnul pro korejskou misii. Ale zanedlouho přibyl nový pomocník; biskup se na cestě do Koreje setkal s mladým francouzským knězem P. Maubantem. Tomu bylo líto osamělého biskupa a nabídnul mu své síly; když jeho představený, biskup sečoánský, neodepřel svolení, stala se nabídka skutkem, a tak měl korejský biskup již dva kněze. Hned nato přibyl třetí kněz P. Chastan, který působil na ostrově Pinangu a od prvních chvil se nabízel pro apoštolát v Koreji.

Byli tedy celkem čtyři, a ti měli dobýt nepřístupného království „Jlta“? Nemohl cestovat společně, aby se neprozradili, všude se ukládalo o život cizinců, a proto putovali odděleně ke společnému cíli — Seulu, hlavnímu městu Koreje. První dorazil do Seulu P. Pacifik Ryu, který byl již v Číně, když jeho biskup teprve opouštěl Siam; tak od roku 1833 byl opět v Koreji katolický kněz. Obtížnější byla cesta ostatních misionářů. P. Maubant z nich dorazil první do Sivangu, kde se měl sejít s msgr. Brugulèrem. Ale ten došel až po dvou rocích, tak obtížně se cestovalo Čínou, kde byli křesťané

ostrým pronásledováním zastrašení a také ochuzení. Do Sivangu došel biskup s otřeseným zdravím, ale neúnavně se s P. Maubantem připravoval na cestu do Koreje. Korea jich však nechtěla přijmouti. Křesťanské poselství, které přišlo do Sivangu naproti, jim odpíralo průvod a snažilo se je přesvědčiti, že přítomnost Evropanů je ještě příliš nebezpečná. Tyto řeči nikterak neladily s prosebnými listy korejské církve, a msgr. Brugulère chtěl dojíti ke svému stádlu. Jenom hrozbou exkomunikace přiměl korejské posly, aby se neprodleně vydali na cestu. Kde by byl zrazený pastýř tušil, že odpor korejských poslů je přímo nařízen tím, kdo mu měl býti nejvěrnějším pomocníkem, P. Pacifikem, který ještě své obmysly skrýval za výstražné vzkazy, za ochotu vyslati mladé zbožné Korejce na bohoslovecká studia a za vůli podřídit se zatím pod pravomoc pekingského biskupa. Ale Pastýř nedošel; po třech týdnech cesty náhle onemocněl v mongolské dědině Pleil-keu a v hodině zemřel v náručí jednoho čínského kněze; stalo se to 20. října 1835. Umřel na prahu své zaslíbené země, první biskup Koreje a její apoštol vělou touhou.

P. Maubant přichvátal uctít jeho tělo a hned se vydal s průvodčími na další cestu, aby ještě za mrazů mohli snadno přejíti hranice po zamrzlé řece Jalu. Kolik látky by našel romanopisec v dobrodružné pouti „Korejce ve smutku“! Smutek, který se v Koreji projevuje zahalením tváře, byl dlouho přítelem jásajících apoštolů, skrýval je před slídivými zraky pohanských biřiců. Do Seulu došel P. Maubant v lednu roku 1836, a bez odpočinku se začal rozdávat hladovým duším. Věrní Korejci byli dokonale duchovně vyhládlí, tolik let bez kněze, a když přišel P. Pacifik, ten uděloval svátosti jen těm, kteří uměli čínsky, ze Seulu vůbec nevyšel a nezřídka byl mu bohoslužebný úkon příležitostí k dobývání peněz. Kdežto P. Maubant užíval tlumočníků, psaných pomůcek čínských, nazpaměť

se naučil zpytování svědomí v korejštině, jen aby mohl posvěcovati duše. Zakrátko prohlédl nízké plány a způsoby P. Pacifika a snažil se jej dobrotou zvednout, ale nadarmo. Proto použil církevní pravomoci a odeslal jej do Číny. Učinil tak tím rozhodněji, neboť již došla zpráva, že se blíží nový pomocník, P. Chastan. Poselství, které mu šlo vstříc, odvádělo P. Pacifika a tři mladé Korejce, z nichž Ondřej Kim pocházel z rodiny mučedníků; první duchovní naději to posílal P. Maubant do semináře v Makao. Bylo totiž od začátku zásadou Pařížského semináře, aby měla každá misijní země co nejdříve své domorodé kněze.

V Seulu byla radost nad příchodem druhého kněze P. Chastana, který přišel v lednu roku 1837 v přestrojení žebráka. Na hranicích se ho průvodčí tázali: „Budete moci jíti pěšky jako žebrák s uzlíkem na zádech?“ — „Ovšem, a to ještě tím spíše, neboť nejsem žádný boháč!“ Netušil, jakým boháčem bude za krátkou dobu. Radost korejské církve však měla býti zcela naplněna o rok později. V prosinci roku 1838 dorazil ke korejským hranicím nový apoštolský vikář, nástupce msgra Brugulèrea, msgr. Imbert, předtím mislonář v Sečó-ánu. Velekněz. Líbil se Pánu. V prvním roce sklidil na dva tisíce duší, takže koncem roku 1838 bylo v Koreji 9000 křesťanů oproti 6000 za příchodu P. Maubanta před třemi roky.

Naděje na pokojnou práci a na nerušený vnější rozvoj omládlé církve se nesplnily, nebyly u konce dní zkoušek. Přítomnost horlivých apoštolů se nedala dlouho zcela utajit ani před pohany, ne tak před podezřelými křesťany, a brzy úřady počaly projevovati pronásledovatelské choutky. Všeobecné, druhé velké pronásledování skutečně propuklo r. 1839, když se k vládní moci dostala strana pohanská, zuřivě nepřátelská vůči křesťanství. Msgr. Imbert pospíšil z návštěvy zpět do Seulu, aby vedl své stádce nebezpečnými dobami, ale stěží unikl první zradě při bohoslužebném shromáždění.

Bílíci našli již jen biskupská roucha, a to postačilo k ospravedlnění nového pronásledování, s kterým souhlasila vláda. Jednu chvíli se sice zdálo, že pronásledování bylo jen mráčkem přeháňky, ale v červenci vyšel nový dekret, který nařizoval přísné pronásledování křesťanů. Biskup i oba kněží byli na venkově a tam se sešli k poradě. Rozhodli se, že se budou skrývat tak dlouho, dokud by biskup nenařídil jinak; také sestavili pro katechisty ponaučení, co by měli dělat v době pronásledování, kdyby i kněží byli vyhubeni. Potom se rozešli, aby se neshledali dříve než ve vězení.

První padl do rukou pronásledovatelů msgr. Imbert, který byl opět zrazen; odsloužil poslední mši sv. a vydal se hlídce. Byl odveden do Seulu. Domníval se, že snad by ukrátil a ukončil pronásledování věřících, kdyby pronásledovatelé dostali do své moci kněze-cizince. Proto z vězení napsal krátký rozkaz oběma mislonářům P. Maubantovi a P. Chastanovi: „Dobrý pastýř dává život za své ovce; jestli jste ještě neodjeli, vraťte se s poslem Son kyel-čyangovým!“ (Policejní náčelník.) Rozkaz zastihl P. Maubanta samotného; ten neprodleně podal o něm zprávu P. Chastanovi a náčelníkovi policie napsal: „Duchovní otec Ra (P. Maubant) oznamuje Son kyel-čyangovi, že se nemůže okamžitě odebrati do Palkeimori, kdež jest očekáván, poněvadž duchovní otec Tjyeng (P. Chastan) je právě vzdálen. Přijdeme spolu do desíti dnů. Toužím, aby se tvé srdce změnilo, a abys po smrti našel šťastný život!“ P. Chastan pospíchal s návratem; společně ještě napsali dopisy křesťanům, kardinálu prefektovi Propagandy a přátelům ze Semináře: „Jdeme k příliš veliké slavnosti, nemůžeme tedy dopustiti, aby do našich srdcí vstoupily city zármutku!“ Když všechno potřebné zařídili, odešli za hlídkou, která na ně nedaleko čekala, a ihned je odvedla do Seulu. Hned na druhý den po shledání s msgr. Imbertem započaly výslechy a mučení. Šest dní trval zápas, než padl výrok od-

souzení; koruny slávy dosáhli všichni tři 21. září r. 1839.

Pronásledování zuřilo v celé Koreji a mučedníků byl dlouhý řad, že i spravedliví pohané a veřejné mínění otvírali svá srdce soucitu s křesťany nevinně, ale statečně trpícími. Pronásledující vláda se chtěla očistit v očích pohanských spravedlivců a proto vydala královskou proklamaci proti křesťanům, kteří „jsou lid vinný všemi zločiny a jejich náboženství jest prokleté a hanebné; král, „otec lidu“, jest povinen potírat a usmrtit rozšiřovatele a předáky křesťanství“. Tedy něco podobného proklamaci z r. 1801. Přesto vlna pronásledování ponenáhlu upadala a ovoce začínalo zrát: známost o křesťanství se rozšířila po celé Koreji ve všech vrstvách obyvatelstva a od tohoto pronásledování přestalo pohrdání křesťany.

Obrázek ze začátků tohoto pronásledování: Dva pohané vykládají, že v zemi jsou cizí kněží nového náboženství; první rozvažuje, jaké nepřekonatelné obtíže se cizincům kladou, aby se nedostali do říše. A nato druhý: „Křesťanské náboženství má tajemství, kterých my neznáme. Když Ježíš posílá své učedníky, tu oni vždycky najdou správné prostředky a cesty, aby dosáhl svého cíle!“

Církev korejská žila v radostném smutku nad ztrátou svých nejlepších dětí, ovdovělá vzpomínala na svého umučeného pastýře a na oba jeho druhy v práci i ve vítězství. Její vdovství mělo být brzy potěšeno. Již od konce r. 1840 čekal na tatarských hranicích Koreje nový misionář a nástupce umučeného, druhého biskupa korejského, msgr. Férréol. Dva roky se nadarmo pokoušel navázat styky s korejskými křesťany, až se konečně třetímu posloví podařilo dojít cíle. K msgr. Férréolovi došli zatím noví pomocníci, kněz P. Maistre, a dva korejští bohoslovci Ondřej Kim a Tomáš Čoa. Brzy se od sebe oddělili a snažili se vniknouti jednotlivě do Koreje. Pokus Ondřejův proniknouti s msgr. Férréolem starou cestou po Jalu nebylo lze pro-

vésti; proto se msgr. Férréol vrátil do Šanhaje a Ondřej, který byl mezitím vysvěcen na jáhna, se vydal na cestu sám. Šťastně dostihl Seulu, hned zjistil stav opuštěné církve a hledal cesty pro dopravu misionářů.

Odvážil se nebezpečného podniku. Koupil bárku, obsadil ji několika spolehlivými křesťany a vyplul s nimi, aniž jim pověděl dříve, kam míří, než byli na širém moři. Prozřetelnost je chránila při plavbě řízené pouze kapesní busolou. V Šanhaji se shledal s msgr. Férréolem a s novým misionářem pro Koreji, s P. Daveluy. V srpnu 1845 msgr. Férréol udělil odvážnému levitovi svátost kněžství a prvního září potajmu vyrazili. Obtížná a dlouhá plavba skončila šťastným přistáním u Kang-kyeng-ri, kde jsou dnes četné, horlivé křesťanské obce. Msgr. Férréol chválal do Seulu; toužil ujmouti se osiřelé církve a dopravit dovnitř P. Malstrea, kterého zanechal v Mandžusku s jáhnem Tomášem Čoa.

Těžký a nebezpečný úkol převedení P. Malstrea byl opět svěřen P. Ondřejovi. Ale sotva začal P. Ondřej vyjednávat s čínskými rybáři, byl prozrazen a zatčen. Při vyšetřování nezapíral, ale mužně se přiznal hrd na svou důstojnost. Samy ministry si získal mužností a vzděláním, že se za něho přimlouvali u krále. Vše se schylovalo k dobrému konci, když tu došel krále list francouzského admirála Cécila, jenž žádal od korejské vlády dostiutí za zavraždění tří misionářů z r. 1839. Král se rozlítil, že křesťané jsou ochraňováni cizími mocnostmi a odpovědí na admirálův list bylo nové, třetí pronásledování korejských křesťanů. Nařídilo mučiti všechny uvězněné křesťany, odpadlíky propustiti a věrné okamžitě popravit. P. Ondřej neochvějně setrval a byl sťat 16. září 1846. Jeho tělo odpočívá nyní v kapli semináře v Ryongsanu u Seulu.

Admirál Cécile plul následujícího roku ke korejským břehům a na jeho lodích se blížili ke své zaslíbené zemi P. Malstre a jáhen Tomáš Čoa. Ale

lodi najely na mělčinu a tak se nesplnily ani úmysly admirálovy ani naděje misionářů. Roku 1849 se misionáři pokusili znovu doplouti bárkou, zase nadarmo. Po návratu do Šanhaje byl Tomáš Čoa vysvěcen na kněze a zakrátko opět putovali do Mandžuska k Jalu. Ale korejští křesťané s sebou vzali jen P. Tomáše a P. Maistre zůstával stále u bran Koreje. Mohl pozbýti důvěru a chuť, již deset roků se darmo namáhal. Následoval ještě jeden nezdařený pokus, ale až r. 1851 se mu podařilo za pomoci P. Hélota, jesuity, přistáti u břehu Koreje.

Tam zatím zasvěcení Koreje Neposkvrněnému Srdci Panny Marie (od r. 1846), horlivá práce apoštolů a rosa mučednické krve rozmnožily počet křesťanů na 13.000! Jak již bylo třeba většího počtu misionářů. Ale sotva P. Maistre došel, msgr. Férréol ulehl a r. 1853 usnul zdolán námahami. A nový misionář P. Jansou odešel za ním, sotva přistál. Vlna za vlnou se řítí!

Josef Papica.

IDEA KATOLICKÉ AKCE

V únoru jsme si jako věrné dítky katolické církve připomínali deset roků pontifikátu svatého Otce. Jak Lev XIII. se nazývá papežem dělnictva, Pius X. papežem denního sv. přijímání a Benedikt XV. papežem míru a velkorysé charity, tak se již teď Pius XI. nazývá papežem Katolické akce.

Každý opravdový katolík má si osvojit správný a přesný pojem o KA. Tohoto slova se často zneužívá v tisku i v přednáškách a všelicos se povrchně prohlašuje za KA, co skutečně toho jména nezasluhuje. Tím se matou pojmy a působí zmatek. Budme tedy opatrní v užívání tohoto slova.

Ideu KA, za kterou stojí Pius XI. celou svou duší, lze stručně vyjádřit takto: Svět kráčí rychlým tempem k paganismu, k bezbožství. Katolíci nemohou

zůstat v pasivitě, ani v pouhé obraně. Katolíci nesmějí ponechat aktivitu nepřátelům církve. Nestačí aktivita na poli politickém, musí povstat aktivita též na poli nepolitickém mocným katolickým kulturním hnutím, které by se plně uplatnilo vůči kulturnímu hnutí liberalismu, socialismu a komunismu. Tato aktivita dostala jméno „actio catholica“. V Itálii ji vyvolal a vede sám svatý Otec. Snaží se však současně, aby katolíci provedli podobnou aktivitu také ve všech jiných státech.

Tato idea dá se provést různým způsobem podle povahy toho kterého státu nebo národa. Jinak v Itálii, jinak v Německu, jinak u nás. Formu, jakou u nás se má uskutečnit tato aktivita, stanovil náš episkopát Pastýřským listem a Organizačním řádem v říjnu 1927. Realizace této formy naráží na různé obtíže, jejichž popisu sem však nepatří.

Všimněme si stěžejních úkolů KA, ať je forma jakákoliv. Předním úkolem jest **k o n c e n t r a c e** veškeré nepolitické činnosti katolíků v každé farnosti, v každé diecési a v celém státě pod vedením hierarchie. To znamená vytvořit semknuté řady katolíků rozčleněných podle stavů v jednotlivých farnostech a sloučených do svazů diecésních a tyto ve svazy celostátní nebo říšské. Snad si poměry někde vynutí i svazy okresní a zemské. Kde je život spolkový v rozkvětu, netřeba jej rušit; stačí, že se církevně orientuje podle farností a podle diecézí a pak zapojí do tohoto živoucího církevního organismu. Tak vyvstává armáda KA.

Dalším úkolem jest **v ý c h o v a** této armády a jednotlivých složek. Všem se má dostat předně správného katolického svědomí a vědomí. Této vlastnosti se nedostává většině našich katolíků; proto jsou tak pasivní a zavinují porážky katolické církve v různých státech.

Konečným úkolem KA jest **j e d n o t n ý p o s t u p** všech katolíků v různých církevních záležitostech, jednotná orientace v časových otázkách, jednotné kulturní hnutí a veřejné mínění, které již

netvoří nepřátelé církve, nýbrž katoličtí občané toho kterého státu.

Toto vše má na zřeteli onen Organizační řád, který je nám stanoven nejdůstojnějším episkopátem a který postupně se provede, jak se podaří překonat počáteční obtíže.

KA vyžaduje velkou svornost a tuhou kázeň. Každý separatismus zeslabuje KA a pracuje do rukou nepřátel Božích. Na svorném a jednotném postupu spočívá síla a tajemství této aktivity. Časy jsou nesmírně vážné a pro extratury věru již místa není!

Čím důležitější funkci kdo má zastávat v KA, ať kněz nebo laik, tím hlubší ctnost se na něm také vyžaduje. Proto nezbytná vnitřní příprava.

Vedení KA spočívá v rukou církevní vrchnosti: ve farnosti má je duchovní správa, v diecési biskup a v celém státě episkopát nebo jeho hlava. Vše to spadá do rámce vyspělé a soustavné pastore, jakou vyžaduje dnešní situace lidské společnosti na biskupech a jejich zástupcích ve farnostech. Biskupové tvoří generální štáb, který ovšem má k dispozici odborné referenty v poradních sborech. Vlivem těchto směrů dostanou znenáhla jak farní, tak biskupské úřady jiný ráz: z vyčkávací a nahodilé péče o duše stane se aktivní a soustavný apoštolát, který ve svých službách má všechny vymoženosti, aby získal duše pro království Kristovo.

Proto lze definovat KA jako soustavnou a vyspělou pastore biskupů v diecésích a farářů ve farnostech za součinnosti nejen duchovenstva, nýbrž i věřících podle vzorů prvotní církve, anebo také jako soustavný a výbojný apoštolát laiků pod vedením biskupů v diecésích a farářů ve farnostech. Přecházíme z obrany k výboji, abychom razili dnešní náboženský a mravní rozklad lidské společnosti, který jinak skončí záhubou.

Prozíravý a šlechetný laik může zachraňovat duše z vlastní iniciativy. To je krásný a chvalitebný počín, ale není to práce v KA. Týž laik může účinně

pracovat pro spásu duší ve službách některé náboženské nebo charitativní organizace. Takto snad vykoná více dobrého; nebyla by to však ještě činnost v rámci KA. Když však onen lalk svou apoštolskou práci koná ve službách Farní nebo Diecézní nebo Říšské rady, jejich odborů nebo poradních sborů, ať již tam pracuje jako soukromá osoba, nebo jako člen některé organizace, pak je jeho práce pravou účastí na KA. Nehaníme a nesnižujeme nikterak ani první ani druhý způsob apoštolské činnosti, avšak všude doporučujeme způsob třetí. Proč? Velmi mnoho obětavé práce u nás vykonají katolíci jak soukromě, tak i v přechytných spolcích a kroužcích; a přece nepřináší tato práce namnoze žádoucího výsledku, ba zaniká zcela vůči aktivitě našich nepřátel. Oni postupují soustavně a jednotně podle pokynů svých vůdců, kteří sledují a provádějí určitý, promyšlený plán; my však pracujeme nesoustavně každý podle své hlavy a svých sklonů a snad se ve své malichernosti ještě navzájem potíráme. Musíme se tedy dát do služeb aktivity naší hierarchie, potom se naše obětavá práce sjednotí a plně uplatní.

Dostáváme zprávy o velkém rozmachu práce sovětských bezbožců. Utvořili mohutný a stále rostoucí svaz. V dílnách, továrnách, ve školách, v kasárnách a spolcích mají své buňky, které se pojí ve svazy oblastní, krajové a guberniální. Generálním štábem toho všeho jest ústřední rada v Moskvě a cílem toho všeho jest soustavně a všemi vymoženostmi dnešní techniky šířiti bezbožství a nenávisť ke všemu, co připomíná Boha. Toto je aktivita ďábelská, pravý opak oné aktivity, kterou vyvolává a řídí Pius XI.

Nevíme, zda nepřijde doba, kdy tyto dvě aktivity, jako dva ohromné voje budou zápasiti v gigantském boji na celém světě o duše a lidstvo. Připravujme se prohloubeným duchovním životem, abychom byli schopni zachraňovat duše a oblažovat lidstvo v aktivitě katolické. Alois Stork S. J.

P. FELIX KADLINSKÝ T. J.

Narodil se 18. října 1613 v Týně nad Vltavou, vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova r. 1630 a zemřel 15. listopadu 1675. Málo víme o jeho mládí. V řeholi vynikal zbožností a ve stáří, ač byl těžce nemocen, žil téměř v ustavičné přítomnosti Boží. Pro silný reumatismus nemohl ani rukama vládnouti; proto prosíval někoho, aby mu při modlitbě brevliáře listy v knize obracei. Aby v dlouhé nemoci byl povzbuzován k modlitbě, dal si v pokoji okolo postele se všech stran pověsiti obrázky svatých. Zvláštní úctu měl k sv. Václavu a sv. Františku Xaverskému. Právě té doby, když se v Uh. Hradišti začal stavěti chrám ke cti sv. Františka Xaverského, byl hospodářem v koleji. Proto, jak jen mohl, přispíval, aby chrám co nejdříve byl dostavěn. Spi-soval knihy a celý čistý výtěžek věnoval na stavbu chrámu. Svým nákladem dal také v chrámě namalovati dva obrazy tohoto světce. Mnozí kněží byli přesvědčeni, že na přímlovu sv. Václava byl mu několikrát prodloužen život.

Měl sešitek, do něhož si zapisoval city, které vzbuzoval při rozjímání o božských vlastnostech. Tak často se z něho modlíval, že nebylo možno přečísti jednotlivá slova. Podobně tak často líbával obrázky svatých, až byla úplně setřena barva. Posledních šest let nemohl sloužiti mše sv. Ač měl velkou touhu přistupovati denně k sv. přijímání, přece tak činíval jen v neděle a ve svátky maje za to, že by se nemohl dobře připravit na tak velké tajemství. V nemoci měl velkou radost, když mu z pokoje prorazili okno do domácí kaple, takže mohl býti denně na mši sv. Před tím každý den určitou hodinu rozjímal o nejsv. Svátosti oltární a o mši sv., tak jako by byl jí přítomen. Ustavičnou modlitbou dosáhl milost poznání sebe sama, takže sebou opovrhoval. Když jej někdo v nemoci navštívil, pokládal se za nehodna a snažil se zvednouti ruku, kterou jinak vládnouti nemohl, aby si

odkryl hlavu. Nedovolil, aby mu někdo odháněl mouchy s úst a s čela říkáje: „Ať se jen pasou na mrtvole.“ Když mu někdo chtěl službu prokázat, zdráhal se ji přijmouti, říkáje, že není hoden, aby k vůli němu někdo ztrácel čas, sám že potřebuje jen trpělivosti.

V Uh. Hradišti 11 let se staral o hospodářství, a to v době velice vážné. Vyhořeli mu poddaní. Na sebe nedbaje, chodil i za největších mrazů do Brna, nastudil se a dostal silné reuma. Důkazem, jak statečně svůj úřad zastával, byla jízva na hlavě, kterou utržil v Jičíně v Čechách, když hájil tamější seminář proti Švédům. Do semináře totiž vnikla nepřátelská četa. Jeden z vojáků vytáhl pistoli a položil ji zrovna představenému na prsa. Jižjiž chtěl spustit kohoutek, když rychle se přihnul Kadlinský a odstrčil pistoli na bok. V tom okamžiku vyšla rána do stěny. Vida jiný voják takovou opovážlivost, vytáhl meč z pochvy a sekl P. Kadlinského do hlavy. Nemohl proto konat vyšších studií a cítil v hlavě bolest po celý život. Při tom však s velikou důvěrou byl odevzdán do vůle Boží. Když za krutého řádění Švédů v okolí Jičína všichni kněží opustili své působiště, zůstal sám doma na stráž. Tak se vlídně choval k nepřítelům, že neučinili žádné škody seminárním statkům. Když se zmocnil švédský vůdce hradu Skály, žádal od jesuitské koleje vysoké výkupné. Kadlinský však neměl peněz. Proto se s důvěrou utekl k modlitbě a napsal veliteli velmi uctivé psaní, v němž mu přál šťastných vánočních svátků a přidal do dopisu svatý obrázek. Velitel-nekatolík se této prostotě ducha zasmál, často pohlížel na obrázek, jenž se mu začal líbiti a také i srdce mu počalo jihnouti, počínal si mírněji a vrátil koleji šestnáct odvedených koní. Kadlinský, maje velkou důvěru v Boha, neměl strachu před nepříteli; byl od nich několikrát chycen, ale brzy na svobodu propuštěn.

Když se v Hradišti dověděl, že zdounecký dvůr s kaplí a s částí zámku vyhořel, klidně se usmál a

řekl: „Bohu díky! Za staré budeme mítí nové.“ Za několik dní strhl starou zeď a pod podlahou našli 1000 zl. Postavili nový dvůr, daleko pevnější než byl předešlý.

Když jsme viděli jeho klid v neštěstí, musíme se zmínit i o jeho stejnomyslnosti v nemoci, t. j. o jeho trpělivosti. Někteří jej nazývali Jobem, jiní živým mučedníkem, jiní zrcadlem trpělivosti. 18 let trpěl reumatismem a 7 let ani s lůžka nemohl povstati. Při tom přece nezahálel, ale konal velmi záslušnou práci pro spásu duší. Spisoval a překládal zbožné knihy do češtiny. V nejznámějším a nejdůležitějším svém díle zvaném „Zdoroslavíček v kratochvilném háječku postavený“ (Praha, 1665 a 1726), obsahujícím nábožné písně přeložené z něm. „Trutznachtigall“ od Jesuly Fried. Spee, projevil lásku k jazyku českému s přáním, „aby Bůh také v řeči naší české své veršovce měl, jenž by chválu a jméno jeho tak uměle jako jiní národové v svých řečech zachovávatí a spomínatí mohli“. Z ostatních četných spisů, z nichž mnohé posud nebyly vydány, jsou: „Zrcadlo bolestné Matky Boží Panny Marie“ (Olomouc, 1666); „Život i sláva sv. Václava“, „Život sv. Ludmily“, „Zlatá ctnosti kniha“, „Pobožná rozjímání“ a j. Těmito spisy velice šířil úctu k sv. patronům českým. Rady, které dával ve spisech zbožným duším, zkusil sám na sobě. Zvláště prožil knihu blahosl. Roberta Bellarina „O umění dobře zemřítí“. Již několikráte byl generální zpověď na smrt dobře připraven a již již vypouštěl ducha a přece jej Bůh na životě i nadále zachoval, aby si získal více zásluh pro věčnost. Byl to opravdu smutný pohled na starce, na němž poslední leta nebylo leč kost a kůže a jenž ležel nehybně jako kus dřeva; a přece ve tváři nebylo vidět ani nejmenší známky netrpělivosti. Konečně se mu zanítil jazyk; objevily se na něm vřidky, které jej velice dráždily. Když mu vyslovovali soustrast, odpověděl, že P. Colnago kdysi řekl: „Všecko mě bolí, jen jazyk ne; ale já toho říci nemohu.

Buď Pán Bůh pochválen.“ Nemohl nic strávit. Když se mu zmínili o jídle, řekl: „Budu nasycen, až se objeví sláva Boží.“ Tak málo jedl a pil, že lékař pravil: „Víc mu pomáhá půst, než všechny léky.“ Ač měl poslední dobou ztrnulé nohy, přece v levé noze cítil nesnesitelnou bolest; proto si velice naříkal. Utišil se, když mu řekl, že Spasitel měl nohu probodenou. Když se na něho se všech stran hrnuly bolesti, cítil, že se blíží poslední hodinka. Před smrtí se vyzpovídal a dostal poslední pomazání. Louče se se spolubratry, velmi dojemně děkoval Továřstvu, že jej — zmetka — tak dlouho v řádě chovalo, že odpouští všem a prosí všechny za odpuštění a o modlitbu, až uslyší hlas umíráčku. Rozloučil se se všemi a nestaral se o nic, leč o Krista Pána ukřižovaného, s ním se úplně odevzdával do vůle Boží. Pán Bůh mu udělil před smrtí zvláštní milost. Třebas nemohl totiž přijímat po několik dní tělo Páně, protože každý pokrm ihned zvracel, přece před smrtí mu dopřáno přijímat tělo Páně, jelikož slabost žaludku podivuhodně pominula. Zemřel ve věku 60 let, ztrávil v řádě 42 let.

KAJÍCÍ PÍSEŇ ZKROUŠENÉHO ČLOVĚKA

Hned zrána, jak se denice světu poukazuje,
má duše, hříšná dlužnice, svírání pociťuje,
ano i večer pokoje, ani ve spaní nemám,
původem toho rozbroje jest hřích, jak já znamenám.

Ó Bože, kdybych mé hříchy měl ciframi vypsati,
pošlé z lakomství a pejchy, musil bych snad ustati;
neb vím, že jich počtu není jako mořského písku,
tak jsem plný provinění, to mám ze své zlosti zisku.

Před tvou tvář, Otče výborný, tak se postavit nesmím,
neb vím, že jsem byl odporný tobě, protož se stydím;
kvílit budu a plakati, bodejte slzy oči,
bych mohl zas milost zejskati, dokud smrt nepřikročí.

Rozpukněte se v rychlosti obě oči pro žalost,
vydejte slzy v hojnosti, jak stačí vaše malost;
nechť tvář zaplyne slzami i třebaš všecko tělo,
těmi ať smeje vodami, v čem jest hřešiti smělo.

Ach, Bože, plný dobroty, Tvorče všech věcí všudy,
proč jsem zhřešil ze své slepoty a tebe hněval tudyl
Tebe jsem se, Boha, zpustil, stvoření se přidržel,
těžké zlosti se dopustil, že jsem tebou pohlzel.

Cisternu jsem sobě kopal, an nemůž zdržet vody,
bych byl ji nikdy nekopal, neměl bych tolik škody:
zle jsem učinil, poznávám, musím tak trvat v lkání,
pokud v životě zůstávám, nespustím se plakání.

Ach, co jsem myslel v té době a co jsem před sebe bral,
když jsem hřešil proti tobě, Bože, a nebe prohrál?
Tvou velkou ke mně dobrotu vážil jsem sobě lehce,
ach, Pane, tu mou slepotu ať vroucná žalost ztrescel

Tys mne k sobě přívětivě ne jedenkrát volal;
bys v klínu svém dobrotivě co otec syna choval;
ale já k tvému volání zacpal jsem sobě uši,
nedbaje nic ni pokání, poddal jsem vrahu duši.

Však proto nechci zoufati; oddám se na pokání,
lépe jest v Boha doufati a žádat smilování,
navrátit se k svému Otci zas s marnotratným synem,
neb jest vždy hotov pomoci a chránit pod svým stínem.

Ó jména plná libosti, otcovské a synovské!
Ach, jak jsem vás v své hříšnosti zničil ze vzpoury
lotrovské!

Ach, Otče! ejhle, máš syna před tebou prostřeného,
znám, žeť jest má těžká vina, přijmi zas zkroušeného.

Otevři štědré prameny té tvé otcovské lásky,
na mé srdce zkormoucený uděl tvých darův částky;
ačkoliv jsem sic nehodný, bych se tvým hlásil synem,
však abych ti byl pohodlný, chci zůstat čeledínem.

Neb troufám, když mne uhlídáš v té stálé sniženosti
a to na mě vsutku shledáš, že mne mrzí mé zlosti,
vyjdeš vstříc navrácenému a mne obejměš mile
a učiníš ztracenému hody a kratochvíle.

Ach, Otče můj, Otče milý, že jsem tebe kdy hněval!
Ach, synu můj roztomilý! kdež jsi tak dlouho bejval?
Ach, Otče! musím se přiznat, že jsem se tebe zpustil!
Ach, synu! máš vsutku poznat, že jsem ti to odpustil.

Ach, Otče, předešlou milost, prosím, ukaž mi zase.
Ach, synu, již měj zmužilost, žes u mne v první krásel
Ach, Otče, za služebníka chci při tobě zůstat!
Ach, synu, láska veliká nechce v tom místa dáti.

Ach, Otče, pro mou nehodnost u tvých noh chci trvat!
Ach, synu, pro mou vznešenost chci tě v srdci chovat!
Ach, Otče! moji hříchové mně činí zahanbení!
Ach, synu, tvoji činové jsou v moři potopení.

Ach, Otče! ta tvá dobrota mne působí němého
a ta má hříšná slepota činí zahanbeného!
Ó hříšníci všeho světa, nechtějte více zoufat!
velkát jest božská dobrota; naučte se ze mne doufat.
Amen.

Friedrich von Spee—Felix Kadlinský:
Zdoroslavíček v kratochvilném
hájičku postavený.

POCHVÁLEN BUĎ PÁN JEŽÍŠ KRISTUS

Jsme lidé, kteří čekají na pochvalu. Snadněji se
nám žije bez chleba a bez vody než bez uznání a
lidských poct. Nedostává-li se nám jich, mřeme
touhou po nich. Kdo jich okusil, touží víc a více a
konečně umírá také, protože ani tucet řádů a ve-
letucet pochvalných dekretů nemůže vyplnit tisí-
cinu mm čtverečného lidského srdce. Jsme bédní

svým úsilím po cti, jsme směšní svým bažením po slávě. Dáváme se hodnotit lidmi, kteří jsou prach a popel jako my, rozplýváme se v nadšení jako jarní sníh ve slunci, sotva jen éterem může k nám proniknouti trochu pachu význačnějšího smrtelníka. Jsme ubohé děti, kterým stále váleček na nudle musí zastupovati panenku, aby si měly s čím hrát a daly pokoj.

Mají lidé právo nás chválit či odsuzovat? Naši představení v dílnách, továrnách, školách a úřadech mají zákonem dané právo přesvědčovat se o našich výkonech a vyjadřovat menší nebo větší měrou své uspokojení. Nemohou chválit, jen konstatovat, že A plní své povinnosti, B že činí více než mu paragrafy určují, C že nedosahuje předepsané roviny. Mohou srovnávat, že X vykonal o m větší kousek práce než Y. Ale to není ještě pochvala. To je pouhé uznání vykonané práce, které snad budoucnost svěří strojům, které budou automaticky práci měřit a tím psát zároveň jakási pochvalná uznání či výtky. To je všechno, k čemu mají lidé právo.

Mohou lidé vůbec nás spravedlivě chválit? Nespravedlivá pochvala je vlastně pohana a proto se o ní ani nezmiňujeme. Jen s pomocí Boží, neboť bez Boha nic nemůžeme. Lidská chvála může stihnouti člověka, který právě nastupuje trest do vězení a člověk je schopen dát gloriolu vrahu na šibenici. Dějiny světa stále nás poučují, jak málo se koná spravedlnosti, která je základem států. Svět dneska chválí a zítra haní. Kdo toho ještě nezakusil, aby mohl věřit ve spravedlnost lidské chvály?

Nestačí-li nám pochvala lidí nebo neuspokojuje-li nás dosti, chválíme se sami. Samochvála je nejlačnější druh pochvaly, neboť nás nic nestojí, kdežto chvála světa žádá si mnoho darů. A přece je samochvála nejdražší pochvala, protože nás stojí nejvíc ze všech poct, kterými nás svět může zahrnouti. Stojí nás duši, která upadá v klamnou

sebelásku. Zatemňuje správné nazírání a svádí k užívání dvojího měřítka: většího pro své činy, kratšího pro činy bližního. Samoláska je nejhorší plevel, kterým může zarůstí nám duše, neboť dovede udusiti každou ušlechtilejší květinu.

Pochválen buď Ježíš Kristus. Pozdrav, který soustřeďuje všechnu čest a chválu naši na jednu osobu. Nebudeme se tedy chváliti? Nebudeme. Vzdáme se každé chvály. Nebude nám to těžké, protože se nebudeme vzdávati své věci, nýbrž věci, která nám nepatří. Na kterou jsme si snad zvykli, ale které zase odvykneme. Nebudeme chváliti sebe ani lidí, jenom Ježíše Krista. Nebudeme chválu rozdávatí lidem ani ji od nich přijímatí, nýbrž soustředíme ji všechnu do ohniska, kterým je Kristus.

Kdo to je Ježíš, že Jemu jedinému má patřiti všechna chvála světa?

Je to Nazareťan. Z toho města podle přesvědčení Židů nemohlo vyjítí nic dobrého. Je to smělý převracovač zákona, který nebojácně ukazoval farizeům, jak cedí komáry a polykají velbloudy. Je to chudák, kterého dnes jako před 1000 lety považují jedni za blázna a druzí za dovedného eskamotéra. Posměch a vyvrhel lidu. Mezi lotry byl připočten a skončil na šibenici kříže. Pak přitáhl k sobě celý svět a stal se diagonálou rozdělující zemi na hory a propasti. Na horách se shromáždili ti, kteří poslouchali kdysi jeho horské kázání ať je čas postavil do kteréhokoli století, do propastí odešli stoupenci toho, který marně pokoušel Ježíše nabízeje mu všechna království světa. Jeho slova kvasem pronikla zemí a Ježíš zůstal osou, kolem které v každé době se otáčí všechno lidské myšlení a snažení. Zůstal nejmilovanější a nejneviditelnější bytostí světa.

Jemu národové klaněti se budou a bude hrob jeho slavný. Postaven jest tento k pádu a k pozdvižení mnohých.

Tomuto Ježíši náleží souhrn lidských chval a poct. Neboť on ponížil sebe samého, učiněn jsa

poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. My, kteří tak neradi se ponížujeme a každé pokoření s hořkostí v duši snášíme, nezasluhujeme ani vlídného Božího pohledu. My, kteří tak neradi posloucháme a utíkáme před poslušností jak jen můžeme, musíme se vzdát sami sebe pro Ježíše, kterého Bůh povýšil a dal jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus je v slávě Boha Otce. Můžeme neposlechnouti? Smíme neposlechnouti? Jen za ztrátu věčnosti.

Ze kterých úst vymizel pozdrav „Pochválen buď Ježíš Kristus, tam se nastěhovalo farizejství a zbožštění člověka.

Děti dneska nezdraví Ježíše, jen člověka nějakým tím Dobrým dnem a podívejte se jim do tváře, mají-li ji ušlechtlejší. Mají-li ji svatou, jako děti spěchající k Ježíši? Mají-li ji čistou? Člověk sesadil Boha a posadil své bláto na trůn: Klanějte se mu. Dobrý den. Výsměch Bohu a pohrdání člověkem. Znečišťování nevinných úst dětských svinstvem, které ďábel zabalil do pozlátka laického pozdravu. Jak chcete vychovávat k lásce?

Boha dítě milovat nesmí a myslíte, že vás bude? Myslíte, že vám postačí na to paragrafy tolikrát již překroucené? Chcete, aby se k vám dítě hlásilo veřejně, ale Ježíše vyznat nesmí? Dráždí vás ten pozdrav až k nepřítetnosti, k šilenství. Vy, kteří nosíte nažehlené náprsenky, slintáte vzteky, uslyšíte-li jen slovo Ježíš. Říkáte, že je to vše pohádka a báchorka, že Ježíš nežil. Proč se tedy nerozčilujete při jméně Šípkové Růženky nebo Karkulky, které jsou přece také z pohádky? Vaše logika vás zabíjí!

Vzpomínám, co jsme zkusili po převratě ve škole pro Ježíše. Byla by to tlustá kniha, kdyby se sebraly všechny ty drobty. To nevadilo, že počty mají být počty a že nemohou být katolické počty jiné než nekatolické, jak nám rádi lidé chudí rozumem předhazují. My jsme zažili počty nekatolic-

ké, kdy se nám draly slzy do očí nad urážkami učitele nekatolíka a museli jsme mlčet. My jsme zažili odstranění modlitby a pozdravu „Pochválen buď Ježíš Kristus“ a dovedeme proto nejlépe říci, jak mizerný byl náhražek, který se za to dostal. Vyzívají se ty moderní pozdravy. Byly to jepice, které nesnesly denního světla. Hledají se nové, aby se nakupila ještě větší hromada nevkusu a hlouposti. Pak teprve snad ji mnozí uvidí. Zatím v skrytu našich katolických spolků a dětských besídek kvete dále nejkrásnější pozdrav, který může dát země nebi: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus.

Kdykoliv mě tímto pozdravem dítě připomene na největší životní povinnost chváliti Boha, nikdy neopomenu se mu podívat do očí. A vždycky tam vidím plamínek jasu, záchvěv radosti. Vždyť to není jen pozdrav, je to i modlitba, kterou dítě rozmlouvá se svým miláčkem. Katolické dítě má rádo Ježíše, proto tento pozdrav je pro ně i zdrojem štěstí.

Škoda, že vymizel z úst dospělých. Není přátelštějšího pozdravu a přece demokracie ho odstranila a rozšířila nebyvalou měrou otrocké „Ruku líbám“. Za každou cenu člověk chce býti chválen sám a chce, aby se jen jemu svět klaněl.

Lidstvo stůně, je obligátní fráze, se kterou se setkáváme při každém kroku. Ano, stůně, protože neví, co chce. Boha chtít nesmí, bylo by to nemoderní. Proto krok za krokem se boří do většího a většího bahna. Máme dosti katolických spolků, dalo by se říci více než dosti, ale nechci kritizovati. Potřebujeme však v nich Boha, jinak jsme pouhými společky k pěstování divadel a zábav. Potřebujeme v nich opravdu katolického ducha. Méně práce pro pochvalu světa a blýskání v novinách, ale více práce pro čest a slávu Boží. Zkušenost učí, že ta druhá práce je trpčí, avšak trvanlivější. Chceme-li jiným podávat léky, hledme, abychom sami byli zdraví, abychom neprovozovali komediantství se svatými věcmi.

Naši sebelásku a ctižádost, naši nelásku a prospěchářství nemůže vyléčiti než chvála vzdávaná Ježíši. V kolika však spolicích pro dospělé uslyšíte pozdrav: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus?

Proto je tam to ostatní, co tam nepatří.

Přemýšlejme trochu, dovedeme-li toho ještě. A dojdeme-li k témuž závěru jako sv. Pavel, nebojme se vyznati hlasitě:

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus.

Karel Doubravský.

HROBY BOHATÝRŮ V ŘÍMĚ

HROB SV. LEONARDA DA PORTO MAURIZIO

Je na Palatině. Co myšlenek vyvolává toto slovo! Uvěříte mi, že rád tam chodívám a oddávám se snění a vzpomínkám. Palatin byl kolébkou Říma. V dávných dobách, o kterých jen zkazky vypravují, přistěhovali se sem s hor albánských pastýři a poznavše, jak výhodnou má vysoký a na všech stranách příkře srázný pahorek polohu, jak snadno se dá hájiti před lupiči a nepřáteli, jak je blízko Tiberu, usadili se na něm a nazvali jej podle bohyně pastýřů „Paleas“ — Palatinem. Jeden z nich, zvláště podnikavý a odvážný, Romulus, vybudoval tu pevnost a obehnal ji zdí v podobě velikého čtverce. Tak povstala „Roma quadrata“, která se časem stala oním městem, jež vládlo světu. A dnes se ještě ukazují zbytky oné čtvercové zdi.

Roma se rozšiřovala v údolích a na pahorcích kolem Palatinu, ale Palatin zůstal středem města a krásnou polohou a poetickými tradicemi lákal bohaté patricie, aby si na něm stavěli vily a domy. Tak tu měli příbytky censor Grassus, řečník Cicero a jeho odpůrce Hortensius. Ale teprve císařové proměnili pahorek v město paláců, jejichž nádheře ani dnes nic se nevyrovná. Začal císař Augustus, narozený na Palatině v domku skromném, třeba

vkusném, „*privatae elegantiae*“, jak jej nazývá Suetonius. Vítěznými výpravami nahromadil Augustus ohromná bohatství, která mu umožnila provádět skvělé stavby, jež se pyšnily drahocennými druhy mramoru, mosaikami, malbami, řeckými sochami a portiky. On to byl, který vystavěl na Palatině reprezentační palác, ve kterém nechyběla svatyně, v níž byl on sám znázorněn jako hlava státního náboženství. Z Augustova paláce nezbylo nic, protože císař Domicián na jeho místě vystavěl palác ještě nádhernější.

Příkladu Augustova následovali jiní císařové jako Tiberius a Caligula, zvláště pak Nero, který vybudoval svůj „zlatý dům“. Ano, byl to zlatý dům. Podnik Neronův si tohoto jména zasloužil. Nebyl to však jen dům. Jménem zlatého domu nazval Nero vše, co vybudoval na Palatinu, na Celiu a na Esquilinu a co tvořilo jednotný celek. Byl to rozsáhlý park tak upravený, aby uspokojoval císařské a uměnímilovné labužníky v každém ohledu. V parku byla nádhera a krása pohádková. Co dnes vídáme v nejvýstavnějších zahradách, to všechno a ještě více bylo ve zlatém domě Neronově. V údolí mezi třemi zmíněnými pahorky, tam kde dnes je Kolosseum, bylo jezero a tvořilo střed zlatého domu. Na jeho severní straně stál vlastní zlatý dům, palác Neronův, jehož zevnějšek se leskl mramorem a vnitřek zlatem, stříbrem, perletí, drahokamy a mušlemi. Nejnádherněji byly vyzdobeny hodovní sály s tabulovitými stropy ze slonové kosti, které se mohly odsunovati a posunovati, takže s nich při hostinách a zábavách padaly květy a voňavky na hoduující. Z hodovních místností podivu nejhodnější byl sál kopulový, který se kolem své osy otáčel. Stěny a klenutí zámku byly pomalovány ozdobnými arabeskami částečně dosud zachovalými. Sám Raffael je s obdivem studoval a je nápodobil v památných loggiách vatikánských. Od zámku k jezeru byl vestibul, kde císař přijímal a nechával čekat návštěvy z celé říše. Na západ od Jezera tyčila se

obrovská socha Neronova z mramoru, zlata a stříbra. Její čtyřhranný podstavec dosud tam stojí v troskách. V parku kol jezera byly lázně, kde bylo možno koupat se podle libosti v mořské vodě nebo v sírných vodách albulských. Nejkrásnější květenou lemované cesty a cestičky, mramorová sloupořadí probíhaly park mezi stinnými lesky, vinicemi a palouky. Když byl „zlatý dům“ vystaven, zvolal Nero: „Konečně mohu bydlet jako člověk!“

Ale i tento div světa stihl osud všech lidských děl, a to velmi záhy. Požár a císařové, kteří přišli po Neronovi, přestavbami a novými úpravami zničili zlatý dům brzy po sebevraždě Neronově.

Vraťme se na Palatin. Jak málo toho zbylo z bývalé nádhery! Holé zdi, tmavá klenutí, úlomky sloupů, tu a tam zbytky mosaikových podlah, rozbité kusy mramoru, hlavice sloupů, mezi tím bujně rostoucí tráva, cypřiše, palmy, křoví a na temeni Palatinu moderní park s několika sochami, nalezenými tady v troskách.

A právě na Palatině, kde bylo tolik lesku a bohatství, kde se žilo a hýřilo, kde jedinec byl pánem tisíců otroků, s nimiž směl nakládat jako s němou tváří, odpočívá skoro již dvě stě let jeden z největších hlasatelů křesťanského sebezáporu a pokání sv. Leonard. Rozvalily se zlaté domy a mramorové paláce a postaven chudý, malý kostelíček a klášterík, kde bydlil náš bohatýr a kde byl po namáhavém a svatém životě uložen k dočasnému odpočinku.

Leonard jmenoval se vlastně Jeronym Casanova. Narodil se r. 1676 v Porto Maurizio na ligurském pobřeží. V dvanáctém roce věku svého přišel do Říma a studoval v slavné římské koleji, nynější gregoriánské universitě, ze které vyšlo tolik svatých a učenců a apoštolů, a patřil k nejnadanějším a nejctnostnějším studentům. Ad maiora vocatus, k vznešenějšímu povolání vstoupil do kláštera reformovaných františkánů na Palatině. Na kněze

vysvěcen, věnoval se lidovým misijím a v 44 letech kazatelského života prošel 88 italských diecézí a vykonal 326 misijí vedle dlouhé řady exercicií, oktáv, triduí a jednotlivých kázání, ke kterým byl pro svůj věhlas zván na všechny strany. Jeho kázání, ohnivá láska, životní zkušenosti, vznešené nadšení a průbojná síla přilákaly veliké zástupy a měnily Sodomy v města pokání a modlitby. Papež Kliment XII. vyslal výborného řečníka Barberiniho poslechnout Leonarda a přinést mu o něm úsudek. „Nikdy jsem horlivějšího kazatele neslyšel a sám jsem se slzám neubránil,“ zvěstoval Barberini. Kde Leonard konal misie, zaváděl úctu k Nejsv. Srdci Páně, návštěvu nejsv. Svátosti a hlavně křížovou cestu, kterou po celé Itálii rozšířil; v samém římském Kolosseu vztyčil veliký kříž a postavil čtrnácte zastavení křížové cesty. Vláda zednářská, která v letech sedmdesátých minulého století s novou Itálií do Říma vtáhla, kříž a zastavení vyhodila, až vláda Mussoliniho znovu krásný, veliký kříž tam postavila; každého roku na bolestný pátek veliké zástupy římského lidu modlí se opět křížovou cestu na aréně Kolosseu.

Z rozkazu Benedikta XIV. připravoval Leonardo římský lid na jubilejní rok 1750. Byla to poslední jeho větší práce. Již roku následujícího upracován zesnul v Pánu v klášteře sv. Bonaventury na Palatině, do kterého vstoupil jako jlnoch jedenadvacetiletý. Tam se podnes zachovává prostinká světnička, ve které bydlil. Pius VI., který ho osobně znal, prohlásil jej blahoslaveným a Pius IX. roku 1867 svatým. Církevní modlitba velebí ho, že byl „*admirabilis sanctitate et invicto dicendi robore ad obstinata peccatorum corda per evangelicam praedicationem ad poenitentiam lectenda*“ — „podivuhodný svatostí a nepřemožitelnou silou slova, kterou zatvrzelá srdce hříšníků evangelickými kázáními k pokání pohnul“. Byl také spisovatelem a jeho spisy byly vydány v letech 1853

až 1884 v Římě a čítají třinácte svazků. V prvním je jeho život, v druhém zásady a pravidla pro míše a jeho dopisy, jakož i listy papeže Benedikta XIV., Jakuba Stuarta anglického, krále sardinského Karla Emanuela III. a jiných osob, které se na něho o radu obracely; v třetím svazku jsou menší jeho asketické spisy jako „skrytý poklad“, „zahradka pobožností“, „urovnaná cesta svatá“ a pravidla kongregace milujících Ježíše a Marii; v pátém svazku je jeho památná „cesta k ráji“; v pátém jeho „manuale sacro“, „svatá příručka“; v šestém jeho „discorso mistico e morale“, návod ke generální zpovědi a řeči pro dny masopustní a pro konec jubilejního roku, myšlenky o smrti a různé modlitby; tři následující svazky obsahují Jeho postní kázání; desátý úvody, náčrtky a kázání pro lidové míše, modlitby a řeči o nejsv. Svátosti a Panně Marii; v jedenáctém svazku jsou naučení pro misionáře. Z tohoto hlavního obsahu vidět, jak velikou cenu mají spisy Leonardovy pro askesi, homiletiku a pastorálku. Význam jejich je tím větší, že jsou z pera zkušeného misionáře a světce, který nehledal sebe, ale čest a slávu Boží a spásu duší.

Tělo jeho odpočívá pod hlavním jednoduchým oltářem a je obdáno voskovou figurou, ukazující podobu světce. V kostelíku není uměleckých děl ani nějakých drahocenných památek. Bylo jich na Palatině dost, jak jsme viděli, a všechny zapadly v propast nicoty. Ale mají františkáni zahradu, od které je překrásný pohled k římskému foru, ke Kolosseu, k lázním Karakalovým, k starým městským hradbám a dále až modravým horám albánským. V zahradě roste proslulá palma, kterou dobře vidět od Kolossea, jak se odráží na modrém nebi a na kterou upozorňuje, kdo o Římě píše. Tak rozkošný je na ni pohled z pod zahrad palatinských. Stará palma ztrácí sice již větve, ale františkáni nasadili vedle palmu mladou, která již dosti vyrostla a bude znovu obdivována milovníky přírody a krásy. O svatém Leonardovi možno říci, co praví Písmo

o Eliášovi: „A povstal prorok, jako oheň,
jehož slovo hořelo jako pochodeň.“
(Sirach 48, 1.) P. J. Hudeček CssR., Řím.

CTNOST NÁBOŽNOSTI

NABOŽENSKÝ CIT

Když to podle učení církve a příkladu svatých
připustíme, snadno pochopíme, co jest pravý ná-
boženský cit, založený na této dvojí podmínce:
poznání Boha a poznání sebe. Náboženský cit jest
více věcí vůle než citu; je to poddajná a pohotová
vůle cele se věnovat službě Hospodínově ve
všem, co nám poručí, věnovat se mu cele i ve
všem, co nám radí jako lepší prostředek k dosa-
žení dokonalosti jeho lásky. Z této vůle prosté a
pohotové, radostné a rozradostňující se rodí ná-
boženský život, cele řízený k bohopoctě, k chvá-
lám a k službě Boží, avšak z této poddajné a po-
hotové vůle mají vzejít všechny, i nejmenší úkony,
jimiž se pokoušíme Bohu mluvit o své vděčnosti
a úctě.

Ať jsme na povinné nedělní mši sv., při každo-
denní oběti oltářní, ať se blížíme tribunálu kajíc-
nosti, abychom se zbavili vin, ať přistupujeme k ne-
beskému stolu, abychom přijímali neposkvrněné
Tělo Slova, ať se z našeho srdce vznáší nejprostší,
nejrychlejší a nejsamovolnější modlitba, ať již
něco Bohu slibujeme, ať něco obětujeme Jeho
církvi, kněžím, chudým, a mají-li to býti náležité
úkony, musí vycházet z téhož základu, z téhož
ducha, z téže pokorné a poddané vůle, z téže
vděčnosti povzbuzené velikostí Božího tajemství
a naší lidské bídy. Jen tam pramení pravá nábož-
nost, ve vnitřním hnutí srdce vděčného a pokorně
poddaného Hospodinu.

Každodenní život nám ukládá mnoho jiných
úkolů a povinností než právě úkoly a povinnosti
přímo vůči Bohu, povinnosti rodinné, povolání,

společenské styky, povinnosti vůči vlasti; to všechno právem zabírá velikou část našeho času, ale hlubina našeho srdce má stále zůstat spojena s Bohem. Skutečně žádná vnější povinnost v míře pokud ovšem jest pravou povinností a nikoliv hověním osobním po vládě a po požitku, není nijak v rozporu ani s nejhlavnějšími povinnostmi náboženskými a ač se od nich liší, přece s nimi zůstává v linii téhož a jediného mravního života, založeného především a hlavně na kultu a poctě, jež vzdáváme Bohu.

Každý křesťan, tvrdí sv. Petr, náleží ke „královskému kněžství“ (I. Petrův II., 9), každý křesťan je křtem a biřmováním přivtělen ke Kristu, našemu nejvyššímu Knězi a podle zákona má s Ním vzdávat úctu Otci všech věcí způsobem, který on přepsal a jež Duch svatý vnuká církvi; stejně si má křesťan za všech životních okolností zachovati vnitřní cit Boží velebnosti a povinnosti Boha ctíti a jemu sloužiti. Po tom lze poznati pravého učedníka Kristova a věrného věřícího církve; může se ovšem zdáti, že jest malý rozdíl mezi ním a kterýmkoliv jiným člověkem, když se hledí jen na zevní činnost a na skořápku jednání, ale jaký rozdíl jest mezi lidmi před očima Boha, který vidí všechny věci a zpytuje srdce lidské! I lidem postačí nesnáze nějaká, neočekávaná povinnost, aby hned poznali křesťana v odmítnutí obětovati svědomí modlám dne; křesťan odmítá s prostou vytrvalostí a klidně vyznává svou víru. V tom je základ veškerého řádu společenského, občanského a rodinného, poněvadž první základ veškeré povinnosti tkví v uznání první autority Boží, ve splnění prvního závazku spravedlnosti Boha ctíti a jemu sloužiti, jak náleží.

Dala by se tato úvaha široce rozvésti, ale vyšli bychom z předepsaného rámce ctnosti nábožnosti; jen naznačiti jsme chtěli velikou sociální a morální cenu náboženského citu. I lidé nevěřící, ale prozíraví a dobré vůle, to poznávají instinktem. Koho

volají k nejobtížnějším a k nejnepatrnějším potřebám sociálního života, k výchově dětí a k ošetřování nemocných? Zdaž ne řeholníky a řeholnice! Ti se povoláním zasvětili Bohu a zároveň nejbožejším a nejponíženějším službám, kterých požaduje společnost; po nich se žádá největší zapomenutí sebe, nejvíce vytrvalosti a nejvíce lásky. Když jest vlast v nebezpečí a nepřítel ji svírá a chystá se vtrhnouti na její území, opět se vlast dovolává nábožnosti. V těžkých chvílích tón i předmět řeči a činy vydechují posvátný cit, který ovládá zájmy jednotlivce a cele je podřizuje povinnosti zachrániti nejdražší statky.

Ale nechme stranou válečné obrazy a přiblížme se k oltáři, na němž se bez vlditelného prolití krve obětuje sladká Žertva za naše hříchy; pokusme se poněkud vniknouti do její hlubiny a do nitra jejích nejlepších služebníků, abychom se pokusili poznati, co jest přímým, neodlučitelným a v duši tkvícím výsledkem náboženského citu, když se uplatní v celém rozsahu. Tažme se svatých, kteří tento cit prožili, nebo bohoslovců, kteří jej definovali, vždy dostaneme stejnou odpověď: náboženský cit jest pramenem radosti, radosti duchovní, které nezná svět, a jíž nemůže dát, ale kterou Bůh dává jako podíl a odměnu svým věrným služebníkům.

Smutek, neodlučitelný od našeho člověčenství, pochází v mravním životě z množství povinností a úkolů, které se dostávají do rozporu a nedávají nám poznati cestu správného jednání. Pravý mravní smutek je z nejistoty, z pochyby, z nedostatečnosti před povinným úkolem, tkví ve vědomí, že jsme odpovědni a jest nám zřejmo, že nestačíme; je to na příklad smutek otce, který nemůže zajistiti život své rodiny, dobrou výchovu svých dětí, pořádek a soulad v rodině; jest to úzkost toho, jenž má poroučeti a neví, jaké rozkazy má dát, aby bylo dosaženo cíle, který jest předepsán; je to nerozhodnost toho, jenž má poslouchati a cítí

se při tom rozdělen mezi různé povinnosti, které se zdají nesrovnatelné a neví, kterou má vybrat ani jak ji splnit. Úzkost a nejistoty v našem životě takto vznikají z nedostatku řádu a souladu, z nedostatku prozíravosti při oceňování svých sil, sebe samých a svých povinností.

Není pochyby, že náboženský cit nemůže vyléčit všechny tyto nesnáze, nemůže řešit všechny rozpory, na které v životě narazíme; ale přece nám může dát jistou a neporušitelnou radost z nejvýznačnějších úkonů našeho života tím, že nám dovoluje, abychom nedostatek svěřili dobré vůli a Boží prozívatelnosti. Opravdový věřící, nábožně věrný, staví svůj život na pevné a stálé skále spravedlivého a rozumného stanoviska ve všem, co se týká přímé služby Boží. Aspoň v tomto řádu nepociťujeme rozporů ani nemohoucností. Člověk ví, že jest před tváří Boží, ví také, co má činit v jeho službě; vůle jeho se pravidelně podrobuje postavení tvora před Stvořitelem; a v tom je jeho nejvnitřnější síla, jeho největší radost a jeho pokoj. I když se kolem něho honí lidé a znepokojují jej různé povinnosti, ví, že zloba lidí a tlak vnějších závazků netvoří jeho celý život; je v něm cosi hlubšího, vnitřnějšího, lepšího, může v něm vládnouti řád a rovnováha. Ví o sobě, že jest slabý, že jest maličkostí před Bohem, ale právě v této slabosti čerpá největší sílu z jistoty Boží pomoci, která jest slíbena pokorným. Zde rovněž pramení klidná a radostná stálost, která jest znamením pravých služebníků Božích, kteří dovedou i uprostřed úzkostí světa zachovati klid a úsměv i v mukách, jako mučedníci, podle slov sv. Pavla, „překypují radostí“ (II. Kor. 7, 4); znají totiž smysl svých utrpení, rozumí jejich ceně jako prostředku k dosažení cíle, k němuž míří. V hlubině jejich duše, v jistotě, že plní vůli Boží a že se obětují jeho službě, sídlí spolu s tajemstvím jejich odvahy cosi svobodného, radostného a důvěřujícího, co podivuje a vábí ty, kteří je vidí.

Co svatí uskutečnili v hrdinném a dokonalém stupni, co každodenně rovněž uskutečňují řeholníci svým způsobem, to se mají uskutečnit ostatní křesťané snažit podle svého postavení. Mohou vždy položit do středu svého života a jako kořen veškeré činnosti vůli pohotovou a ochotnou sloužit Bohu, která, jak jsme řekli, tvoří podstatu náboženského citu; vždy mohou uvažovat i o Hospodinově velikosti i o své ubohosti, mohou rovněž dosáhnout něčeho z té duchovní radosti, která se jeví u Božích přátel jako vznešený plod jejich zbožnosti. Chceme-li chutnat plod, umějme znát i a pěstovat strom, který jej nese, chceme-li ochutnat síly a sladkosti Boha našeho, umějme podat svou vůli cele jeho službě: „těm, již hledají Pána, nechybí nic“! (Žalm 33, 11.) H. D. Simonin, Řím.

PRACOVNA

MLÁTO VEPRŮ

Když marnotratný syn opustil domov, žil nějaký čas z dědičského podílu, který mu otec vyplatil. Když už nic neměl, z hladu se dal do služeb cizího člověka. Záviděl vepřům a přál si nasytit se mlátem, jež požírali.

Taková je cesta od Boha.

Na cestě k Bohu rozeznávají mystikové tři stupně: očistu, osvícení, sjednocení.

To lze obrátit. Tři stupně jsou na cestě od Boha: rozloučení, zatemnění, poskvrnění.

Člověk opouštějící Boha žije ještě nějaký čas z podílu milosti, který měl. Není možno ztratit Boha najednou.

Ukazují se nám příklady lidí, kteří nectí Boha a přece jsou dobří. Má to být vyvrácením pravdy, že bez Boha není mravnost. Avšak lidé takto za příklad daní, i když už nežijí v Bohu, přece ještě žijí z Boha. Žijí ze zásob. Tyjí z tuku. Hýbají se setrvačností. Jsou dobří, ačkoli nemilují Boha, ne

však proto, že nemilují Boha. Počkáme-li, uvldíme je, kterak závidí vepřům.

Člověk neopouští Boha najednou, ale po stupních.

Rozloučiv se s Bohem ctí Přírodu.

Rozloučiv se s Kristem ctí tajemného Proroka nazaretského.

Rozloučiv se s Matkou Boží ctí Madonu.

Ztrativ náboženství zachovává si mravnost.

Ztrativ víru zachovává si přesvědčení.

Ztrativ milost zachovává si slušnost.

Pohrdnuv ctnostmi křesťanskými spokojuje se s mravními zásadami.

Pohrdnuv modlitbou nalézá náhradu v estetickém cítění.

Pohrdnuv příkazy postními zachovává pečlivě dletu.

Toto jest druhý stupeň cesty od Boha. Nazývá se zatemněním. Na tomto stupni jest člověk ještě člověkem, neboť obraz Boží v něm ještě docela nevybledl.

Třetí stupeň jest ponížení a poskvrnění člověka. Přípodobnění zvířatům. Na tom stupni ztrácí člověk poslední vzpomínku na svého Otce.

Vzdává se pomyslu Přírody a věří jen ve hmotu a slepé její zákony.

Kristus přestává mu býti prorokem, jest mu již jen židovským fantastou a jeho život legendou galilejských rybářů.

Madona již mu není symbolem vyšších věcí, ale každá žena, na kterou pohlédne, jest mu symbolem věcí nižších.

Mravnost jest mu již jen souborem určitých společenských předsudků, i myslí, že je dobře ji nahraditi hygienou, což jest soubor pravidel o naplňování a vyprazdňování střev.

Přesvědčení jakékoliv pokládá za nesmysl, poněvadž pravda jest to, co prospívá.

O slušnosti mu nemluvte: co lidé snad kdysi nazývali hříchem — hle, to vše jest jen přirozenost.

Estetické cítění ponechal básníkům: krásu dělá sport a kosmetika.

Mravní zásady jsou mu tlachy pokrytců — člověk je od přirozenosti dobrý.

Tu ho máte, an pase vepře. Člověk přirozený, ein Diesseitsmensch, ušlechtilé nadzvíře, mající správné názory, mávající raketou a myslící, že jeden svět je lepší než dva světy.

Vzpomene si na svou vlast? Dominik Pecka.

TAJNÝ JED

Někdy pozorujeme, že jsme unaveni v duchovním životě. Že slábne víra, že naděje nevidí již tak do dálky jako dříve.

Jako je předčasné stárnutí fyzické znamením, že proudí v žilách jed, veškerá malomyslnost, úzkoprsost, unaříkaná malichernost a krátkodechá vypočítavost, ukazuje na duchovní jed v duši.

Náš duchovní život je ohrožen tajným jedem, jestliže nás utrpení anebo zkouška přivede do zoufalství nebo nedá ani vzplanouti paprsku víry a důvěry, jestliže nevidíme i v navštívení Boží ruku Páně.

Skrytý jed ohrožuje duši, jestliže se nás zmocňuje únava a nehledáme posily u Zdroje života.

A jako jedu musíme se varovat těch knih a těch lidí, kteří ubíjejí chuť k duchovnímu životu, kteří v nás rozněcují omrzelost, bezútěšnost a beznadějnost. Svatě nechť se vyhýbá každý styku s blížným, každého mluveného či psaného slova, kdo pociťuje v sobě tento tajný jed.

Dá se určit jako intoxikace víry, která nevidí dobře Boží stopy i ve stáří, nemoci, slabosti a nemohoucnosti, která těžko již prohlédá přes svět a čas do věčnosti. Víra dává věčné jaro a svěžest!

Ale není únavou ta únava, jež není bezútěšnou, která ví, kde je Život a jde si pro něj, neboť blahoslavení, kteří lační a žízní po spravedlnosti, kteří tudíž cítí, že jí nemají, že nejsou svatí, že nevidí třeba na krok, že přestávají snad i druhým světlem

být, jenom když dále lační a dále hledají. Neboť: lačné nakrmil dobrými věcmi a bohaté propustil prázdné!

Není jedem ona únava, která je pouze hlubším uvědoměním vlastní slabosti a že ze sebe nic nejsme. Protože je to únava, kdy člověk jenom oddanějí a silnějí dopadne v oddanosti na Boha. Blahoslavená je únava, která pozná marnost i nejsubtilnější marnivosti a ješitnosti, která plyne ze zalíbení ve své službě Bohu a bližním. Jestliže vyvrcholí v upřímném: Služebníci neužiteční jsme, tehdy uzrálo dílo naše k plodnosti nadpřirozené. Písmo dobře tu praví: A až budeš mysliti, že jsi stráven, vyjdeš jak světloňoš. Braito.

O PŘÁTELSTVÍ

Nemůže a nesmí chtít, ani skutečné a opravdu nezištné přátelství dát všechno, co od lásky lidské srdce očekává.

Ani nejplnější láska lidská nedovede zadostučinit dokonale člověku navždy a úplně.

Po vypjetí lásky, po tichých chvílích klidného štěstí musí přijít chvíle únavy jednoho od druhého. Chvíle, kdy oba čekáme od sebe navzájem a žádný z nás nic právě nemá.

Přatelství má vyšší cenu, své vznešenější poslání, že ukáže, vzbudí v člověku touhu po lásce a přátelství, které nezná slabosti, únavy, a které přece a právě proto vlastně rozumí slabosti a únavě.

Čím je přátelství čistší a upřímnější, musí přiznat svou nedostatečnost. Druzí nazvou snad všelijak ten hlad, který vzbudí v nás dobré, teplé sousto lásky v přátelství, ale pro nás věřící je toto smysl přátelství: závdavek lásky Boží, trochu světla a tepla ukazující na Boha samého, který jedině nasytí, zahřeje a zapálí.

Jenom malá láska může zklamat. Boží nikdy a nikdy též přátelství v Bohu a pro Boha, které očekává vše od Boha, ale ne více od člověka, než v něm je. Braito.

VŠETĚČNOST VE VÍŘE

Proč se ptáš po mém jméně, které jest přece podivuhodné. (Soudců XIII. 18.)

To platí o jménu, o svatých slovech všech tajemství víry. Čím více se k nim přibližujeme, tím musíme cítit a vidět jenom jasněji a zřetelněji jejich nezbadatelnost. Sv. Tomáš tuto pravdu vyjádřil slovy, že o Bohu spíše víme, co není než co je. Náš ubohý rozum má se k pravdám Božím jako zrak nočního ptáka k slunečnímu světlu. Jestliže máme správný postoj k těmto pravdám, musí nás oslepit.

Běda, jestliže jim „rozumíme“, běda, jestli jsou nám, neb chceme si je učinit příliš zřejmé a jasné. Neboť to světlo, ta samozřejmost nejsou prostě od Boha. Vidíme svoje světlo. Víra musí nutně být temnou, protože by jinak nebyla vírou, nýbrž zřením. Proto je darem, protože si ji nemůžeme opatřit. Bylo by snížením víry, kdybychom myslili, že si ji můžeme poměrně lehko koupit za minci laciného sylogismu.

Bezcennost takové laciné víry se nejlépe ukáže na životě. Víra není hrou pojmů a slov! Člověk si může mnohé dokázat, i to, že „věří“, ale nedovede bez víry vlité, bez víry Bohem dané podle víry a z víry žít.

Život víry je z Boha a proto rovněž je od Boha prvé vlití její a udržování a zachování její.

Braitó.

RŮZNOST MÍNĚNÍ

Nejsou všechny různosti mínění výronem nelásky. Netřeba také se nad nimi rmoutit. Stávají se truchlivými teprve tehdy, až porušují pokoj a lásku. Sv. Tomáš v II. části své Summy v 30. otázce, 3. čl. v druhé odpovědi dává velkou útěchu všem, které má různost názorů i mezi těmi, kteří to dobře myslí i v otázkách náboženských a duchovního života. Píše: „Ku přátelství nepatří svornost v názorech, nýbrž svornost v dobrech, jež patří k životu, především ve velkých: protože neshody

v maličkostech jako by ani nebyly neshodami. A proto to nic nedělá, když ti, kteří opravdu mají lásku, rozcházejí se v názorech. A neodporuje to míru. Neboť názory patří k rozumu, jenž předchází žádost, která se spojuje mírem. Podobně, když jest svornost ve velkých věcech, není neshod v maličkostech proti lásce: pochází taková neshoda z různosti mínění, když totiž jeden se domnívá, že něco patří k dobru, o němž se oba shodují a druhý zase myslí, že k němu nepatří. A tak sice odporuje taková různost o maličkostech a v názorech dokonalemu pokoji, v němž bude dokonale poznána pravda a kde bude naplněna veškerá touha, neodporuje to však nedokonalemu pokoji, jaký jest na zemi."

LHOSTEJNOST

Pius X. řekl: „Nikoliv počet a zběsilost nepřátel jest naším nebezpečím, ale l h o s t e j n o s t a z b a b ě l o s t mnohých katolíků."

Lhostejnost je tuberkulosa duše. Duše žije sice, snad ví, že je stvořena od Boha k obrazu jeho, snad i ta duše uvažuje o celém svém životě, ale něco tu chybí. Něco základního. Je tu sice život, ale život mdlý, to jest lhostejný.

Lhostejnost katolíka znamená postavit se zády ke všemu, co je Božího. Jest to ospalé zevlování a naprostá netečnost při odehrávání se největších, nejvážnějších a nejsvětějších aktů víry. Jest to urážející mlčení na slova hlasu Božího.

Z této lhostejnosti se pak rodí zbabělost. Zbabělost v životě soukromém i veřejném. Bojíme se sami u sebe zajetl na hlubinu, poněvadž bychom hlouběji musili ponořit vesla, více a silněji zabrat, bojíme se i veřejně projevit činně svou víru, neboť si příliš zakládáme na „veřejném mínění". Lhostejnost jest malomocenství dnešního století a nepomůže od něho nic, než časté svaté přijímání Těla Páně a pokorné prosby Srdce Ježíšova o dar ohně lásky.

V. Zima.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

Nejprve vydání textů učitelů duchovního života. Uvádím na prvním místě S. MASSIMO: *La mystagogia*. Vydal R. Cantarelle. (Firenze, Testi Cristiani.) Nesmírně svědomité vydání a překlad. Vytištěny vedle sebe text řecký s italským překladem. Doprovazeno kritickým aparátem, dobrou literaturou a hist. studií. Vydány zároveň ostatní drobnější práce sv. Maxima. *Mystagogia* jest snahou očistit křesť. nauku u věřících od pověr a novoplatonismu.

SANTA TERESA DE JESUS: *Obras*. Edicion y notas del P. Silverio. Burgos, „El Monte Carmelo“. 1932, cena 10 pes. — Druhé vydání spisů sv. Terezie zaslouží největšího doporučení jak pro svou láci, tak pro svůj text, který je vzat z nejlepšího kritického vydání. Je to pěkný svazek o 1150 stranách, ale poněvadž papír je co nejtenší, je kniha zcela pohodlná. Krátké poznámky velmi napomáhají k lepšímu pochopení těžkých míst. Pomozte španělským karmelitánům zakoupením tak laciné knihy.

LAMBALLE: *La contemplation* (Téqui, Paris 1931). Nové vydání spisů, jež měly jaksí býti popularisací mystických nauk. Nikdy jsme s touto popularisací nesouhlasili. Ale pro kněze a duchovní vůdce jest kniha Lambalova, když si odmyslí příliš širokou interpretaci pojmu mystiky a povolání k mystice, dobrou knihou k okamžitému nahlédnutí.

CONSIDINE: *Paroles d'encouragement* (Louvain, Museum Lessianum, 1932). Přál bych si, aby česká duchovní literatura časopisecká čerpala z této vzácné knihy, která jest zcela v duchu „Hlubiny“ psaná. Autor uklidňuje důvěrou, vede k Bohu Otci. Mně již mnoho potěšila tato kniha jesuity Considina.

RIGOLEUC JEAN: *Oeuvres spirituelles* (Spes. Paris 1931, 20 frs.). Svatý řeholník, nadšený vůdce duchovní kněží a řeholníků stojí tu ve světle svých rad, přednášek a kázání. Bohem nadšené 17. století mystického ohně ve Francii tu vystupuje v celé nádheře. Pro uvedené stavy jsou knihy R. solidní a vyčerpávající zbrojnici duchovního života.

Vzácně obohacuje duch. literaturu překlad *Le journal de Ste Véronique Giuliani* (Librerie st. François, Paris). Francouzský překlad vybral nejlepší stránky. Vybíral dobře. Zatoužíte po celém díle italském. Tento deník není planým sněním, nýbrž školou lásky k Bohu. Veronika byla dokonale strávena Ukřižovaným.

Dobrou myšlenkou bylo přeložit z latiny knihu DE VA-

LENCIA: Analyse des katholischen Glaubens (Anger, Waldsassen, cena 6 Mk.). Málo je tak zevrubných a úplných knih o církvi a o všech přílehlých tématech. Jest klasický traktát o zjevení a o církvi, tak jak se dnes zase vrací apologetika, která se mnohdy zvrhla na pouhou apologii domnívající se, že církev potřebuje, aby její lidé byli umyti za každou cenu.

Klosterneuburští benediktini mile překvapili překrásnými příručkami liturgickými. Jest to nejprve PARSCH: Das Jahr des Heiles. (2 sv. dosud.) Ke každému svazku jest vydán pohyblivý direktář. Jest to dokonalá liturgická čítanka, která vykládá celou liturgii. Krásná úprava, milý formát, hojné ilustrace činí knihu opravdu cennou. Doporučuji každému, kdo jen trochu umí německy. Při této příležitosti upozorňuji na týdenní vycházení sešitků Lebe mit der Kirche. Ročně stojí 42 sešitků pouze 25 Kč a za to se vám dostane plného výkladu, překladu všeho liturgického pokladu týdne. Druhým klenotem jest PARSCH: Stundengebet. Správně jest kniha nadepsána laickým breviářem. Jest to totiž skoro celý překlad breviáře. Aspoň je celá část de tempore. Přeloženy dobře žalmy, leckde i hymny. Kdy se u nás k něčemu podobnému dostaneme? Dokud toho nemáme, nemůže se dosti poděkovat prelátu Hejčlovi za jeho překlad liturgie a hodinek na Boží hody.

BAUDOT S. J.: Betrachtungen über das Leben Jesu Christi (Kanisiuswerk, Freiburg), po 1.10 Mk. — Dílko jest rozvrženo na osm svazků. Prvý svazek se zamýšlí nad Ježíšem od kolébky ke Káni Galilejské, druhý svazek až po bouři na moři, třetí obsahuje kázání na hoře. Dílo jest dogmaticky spolehlivé a přece ne suché, nýbrž čerpá mízu a krásu z krásy nejvyšší. Tato sbírka rozjímání o životě Páně se vyznačuje obzvláštní praktičností, pro kterou ji doporučuji za předlohu k rozjímání.

Obdobné jest dílo francouzské ROUPAIN: Sur les pas de Jésus (Desclée, Paris). Toto dílo sleduje osvědčenou meditační metodu sv. Ignáce a soustřeďuje křesťanský život na následování Krista. Nemožno dosti zdůraznit tuto myšlenku, která jediné může obrodit duchovní život, t. j. vrátit duchovní život od všech zvláštností k prostému následování Krista. Každý svazek jest po 13 francích.

GREGOR DER GROSSE: 40 Homilien (Klosterneuburg). I. sv. Další dárek ze štědré ruky Parschovy, jehož činnost jest opravdu požehnána. Homilie sv. Řehoře jsou tak blahodárně nadpřirozené, tak plné mystického chápání Písma!

HUONDER: Jitro slávy. CAT, Praha, 1932, str. 340, cena 25 Kč. — Třetí díl kněžských rozjímání nazvaných U Mistrových nohou. Rozjímání vycházející ze zmrtvýchvstá-

ní Páně a postupující až k vítězství Kristově jeho církvi. Rozjímání jsou čerpána z plnosti rozjímavého života. Nejsou studenými schematy, nebo sladkým roněním slz, nýbrž mužným podíváním se do velikosti Pravdy a čerpáním poctivým všeho, co jenom možno pro vlastní duchovní život nebo pro vedení duchovní svěřených duší upotřebiti. Při tom jsou rozjímání tak moderní, to jest psaná zkušeným knězem, pracujícím v dnešních duchovních šachtách, a posilující právě v dnešních bouřích a kněžské opuštěnosti.

NEYEN: *La force d'âme* (Lethielleux, Paris), 1932, str. 216, cena 12 fr. O síle křesťanově, již jest síla Boží, ale nám daná, abychom my touto silou Boží působili. Hlavní předmět: mravní síla křesťanské nauky o slabostech vůle, o chorobách vůle pro lékaře i kněze.

LAUB: *Seelenabgründe* (Herder, Freiburg 1932, cena 3.60 Mk.). Váže se na předešlou knihu. Kniha o chybných charakterech, o příčinách jejich zároveň s léky, jak je vyzkoumal ve své kněžské praxi. Kniha lehce všem srozumitelná. Odstraní mnoho nedorozumění.

TANQUEREY: *La divinisation de la souffrance* (Desclée, Tournai). Kniha o bolesti, která se má státi křesťanskou a proto nadpřirozeně plodnou. Vzory v utrpení a prostředky pro posvěcení bolesti.

DARTIGUE: *Le zèle* (Éditions de la Bastiolle, Montauban). 1932, cena 12 fr. Obrana veřejné činnosti. Jako jest přehánění v činnosti u těch, kteří v činnosti vidí vše, podobně je dobře, že kniha upozorňuje na ty, kteří sedí za pecí a nazývají to vedením duchovního života a kritisují ty, kteří pracují pro království Boží. Obrana práce a směrnic práce.

BATTIFOL: *St. Grégoire le Grand* (Gabalda, Paris 1932). Cenný svazek z kolekce *Les Saints*, jež jest chloubou Gabaldova nakladatelství. Jméno Battifolovo splnilo, co se od něho očekávalo. Znalec starověké církve předvádí plasticky velký život gigantické papežské, učitelské a kněžské postavy Řehořovy.

THOLEN: *Konvertitenstimme aus dem heutigen England*. (Schwann, Düsseldorf.) Řada zajímavých postav, jež našly v církvi katolické útočiště a oporu.

GABRIEL JEHUDA IBN ESRA: *Mein Weg zu Gott* (Euch. Völkerbund, Wien). Cesta židovského státního návladního k Ježíši. Kniha dává dobře nahlédnouti do židovské psychologie.

CASSANT J.: *Fleur du désert* (Abbaye Ste Marie du Désert). Příkladný život trapisty P. Cassanata, jenž dlouhá leta jako oběť v krutém utrpení se podával za celou církev.

GEORGES: *Ame du prêtre. Téqui*, Paris, 1932, str. 242, cena 10 frs. — Život kněze zraňovaného doslovně lás-

kou k Bohu a k nesmrtelným duším, který si chvilku času pro sebe neponechal, jemuž žádná bolest bratří nezůstala cizí. Toto Francouzi dovedou. Jak radostně vydávají životopisy svých velkých kněží. Tato kniha již vyšla ve dvou letech v druhém vydání. My máme tolik kněží svatých a velkých a kdo o nich co ví? Již druhá generace je nezná. Proč dosud nebylo napsáno něco většího o popřevratovém hrdinovi P. Tomanovi, proč ještě nemáme dobrý životopis Stojanův atd?

GURY: Soeur Marie Fidèle (Desclée, Paris 1932). Takové andělské duše nenechává Bůh dlouho na zemi. S. Marie Fidelis byla opravdu fidelis. Celý život obcovala stále s Pánem a nebylo okamžiku, nebylo bolesti, nebylo kroku, jež by mu neobětovala. Strávila se jako žertva smíru.

Jiná perla: Mère Cécile Saglio (Spes, Paris). Život sestry z kongregace Cenakula. Vynikal především jako vzor poslušnosti, jež jest osou a silou klášterů.

M. T. des Anges (Bloud et Gay, Paris 1932). Oběť chvály Bohu, jež chtěla shořeti jako věčná lampa před svatostánkem, jež pochopila, že Bůh jest dobrý, nejvyšší Pán a proto mu patří všechno, co jsme. Není divu, že Karmel, který založila a vedla, že byl studnicí svatosti.

TROCHU Fr., Dott.: Il B. Teofano Vénard. (Istituto d. Miss. Est., Milano) 1931, str. 475, cena 12 lir. Pečlivý překlad francouzského životopisu mladého misionáře a mučedníka bl. Teofana V., jenž dovršil více prvotiny svého apoštolátu mučednictvím v mladém věku 31 let (1861 v Tonkinu). Radost církve, pramen milostí v Tonkinu a svatý přítel sv. Terezie Ježíškovy. Dílo jest zcela spolehlivé a ponese duchovní užitek stonásobný.

WELSER B.: Caritasgestalten (Aderholz, Breslau), str. 124, cena 3 Mk. Cílem knížky jest vnitřní osobní prohloubení charitativní činnosti. Chce život a proto dobře učí životem velikým osob milosrdenství: Tobiáš, Tabitha, sv. Alžběta, sv. Kamil a sv. Vincenc z P. Je se věru čemu na jejich osobách a dílech učit. Slohem i předmětem se hodí do všech rukou.

RUBATSCHEROVÁ M. V.: Život Marie Wardové (Ústav anglických panen, Svojšice), str. 123, cena 12 Kč. Život statečné apoštolky z doby pronásledování katolictví Alžbětou a zakladatelky anglických panen; obojí stejně vzácné a bohaté dodnes. Vítězství věrnosti povolání a církvi. Dívky najdou mnoho v příkladě hrdinky.

Jubileum bl. Anežky přivolalo několik publikací. Na první místo dlužno postavit nové vydání spisu B. DLOUHÉ: Bl. Anežka Česká, jenž již před lety vyšel v Krystalu jako splátka úcty našich drahých světců. Il. vyd. vychází nákladem Mar. družiny paní v Praze. Škol-

ské sestry OSF na Král. Vinohradech vydaly pečlivou hlubotiskovou reprodukci SEITZOVA obrazu bl. Anežky, 34 krát 50 za 10 Kč; je to nejlepší přístupný obraz svě-
tice, vyšel také jako pohlednice. U škol. sester OSF
ještě vyšla nověna k bl. Anežce (Kč 3.—), litanie a pí-
seň; již dříve vyšel tamtéž od B. DLOUHÉ: Děti u blah.
Anežky. Kropáč & Kucharský vydali Šormův Sborník.

NEWMAN: Úvahy a přímluvy o Velkém pátku (Franci
Gustav, Praha). Perlička z Newmana, dobře známého
našim čtenářům.

LIPPERT: Vom Gesetz und von Liebe (Müller, Mün-
chen). Sedmnáct promluv hlubokého náboženského
myslitele Lipperta v bavorském radiu. Celé umění Lip-
pertovo svěže, prakticky, moderně a přijatelně podá-
vatí svaté pravdy září z této knihy líbezně vydané. Lip-
pert vyrovnává se se všemi dnešními problémy a bo-
lestmi. Promluvy jsou svrchovaně časové.

PETERS: Die Lehre der katholischen Kirche (Hanstein,
Bonn, cena 9.60 Mk). Přehled skvěle sestavených hlav-
ních pravd věroučně mravoučných. Klenotnice vypraco-
vaných přednášek, kázání a námětů pro debat. kroužky.

THONÉ: Vers une vie réparatrice (Desclée, Lilie). Učeb-
nice krásné nauky o smíru. Jedná o základě myšlenky
smíru, o prostředcích a o duchu smíru. Po encyklice
Misericordissimus velmi důležité dílo.

DHORME: La poésie biblique (Grasset, Paris 1932).
Biblista světového jména analyzuje ducha, strukturu a
přednosti biblické poesie. Ukazuje, jak umělecké jsou
biblické hymny a žalmy. Velkou pozornost věnuje právě
poesii žalmů.

BRULEY: Le Bon Pateur d'Angers (Spes, Paris). Koho
by nezajímaly dějiny, vznik, účel, metody této důležité
instituce, která pod jménem Dobrého Pastýře ujímá se
nešťastných, jichž svět zneužil a pak odkopl. Přál bych
povšimnutí této knize a dílu i u nás.

LANTERI-LOGGERO: Nel regno della Bontà (Torino,
Libreria del S. Cuore). Ukázala se dobrotivost Spasitele
našeho. Mír, láska, slitování, vítězství nad nepřítelem
jsou přínosy Kristovy. Zbožný otec Lanteri zapálen lás-
kou Kristovou chce svým ohněm v této knize i jiné za-
páliti.

CLAMENS: La dévotion à l'humanité du Christ (Lyon,
Imprimerie des Missions africaines. 1931.) Kristus jest
život náš a není jiné cesty než jíti krok za krokem za
Kristem. Proto se nám stal podobný ve všem vyjma
hříchu, abychom měli pro radosti i bolest, pro pokušení
i chvíle míru vzor, jak vésti svůj život. Proto zůstane
jednou z nejlepších knih pro duchovní život. Nemělo
by býti katolíka, který by denně v Následování nečetl.

KNACKFUSS O. P.: Die Wege der Seligkeit (Albertus

M. Verlag, Vechta 1932, str. 213, cena 3.75 Mk). Nevede knížka po neznámých cestách, nýbrž chce nadchnouti pro staré osvědčené cesty Boží ke štěstí duše.

STADTMULLER: Die Liebesharfe (Vechta, Albertus M. Verlag, 1932, str. 221, cena 2 Mk). Naučení, aby naše modlitba byla Bohu opravdu bohumilá a aby byla vyslyšena. Knihu můžete začíti kdekoliv. Všude vás potěší a poučí.

SCHNEIDER ODA: Geist und Leben I (Rauch, Innsbruck, str. 254, cena 2.65 Mk). Spolupracovník sesterské německé revue Seele dává výklad katechismu pro celý duchovní život. Její přednost, že dovede každému něco ještě říci.

SCHUSTER ILD., Kardinal: Liber sacramentorum. IX. Band. (Kösel—Pustet, 1932, str. 220, cena 3.40 Mk.) Svátky od 1. října do adventu. Výklad historický, dogmatický a liturgický. Životy svatých jsou velmi životně psány. Druhou část knihy tvoří překlad a výklad mší svatých zařazených v misále pro různé potřeby a záležitosti. Jsou to mše svaté za zdraví, úrodu, v době války, moru a pod. Jak šťastni jsou Němci, že mají překlad tohoto klasického díla!

Z RŮZNÝCH POLÍ

ARRIGHINI: In splendoribus sanctorum. Vol. I. Torino, R. Berruti, Via s. Dalmazzo 24, 1932, str. 316, cena 10 L. — Arrighini je dosti znám svými homiletickými spisy, takže můžeme jen vítat tuto knihu, která slibuje ještě několik svazků kázání o svatých. I. svazek obsahuje řeči o svatých od listopadu až do 5. února. Celé dílo bude opravdovou pokladnicí zvláště pro kněze. Dispozice jsou sice podle starých vzorů, ale to si již každý snadno upraví, když předloha podá myšlenky.

BIE RICHARD: Das katholische Europa. Voigtländers Verlag, Leipzig, cena 8.50 Mk. — Kniha jest obžalobou katolictví či spíše těch, kteří katolictví reprezentují, jest obžalobou církve, která prý deformovala nauku Kristovu. Obviňuje celou minulost za všechny dnešní bídy a nesrovnalosti. Celá kniha jest namířena proti vlivu náboženství a církve katolické. Vidí jedinou naději v jakémsi konglomerátu protestantismu s katolicismem. Jest to opožděný hlasatel ekumenismu, který se asi někde ztratil, když toto hnutí táhlo krajem. V této nadcírkví, ve které by byl uskutečněn katolicismus protestantský a protestantismus katolický, vidí pak zachranu v dnešním zmatku a rozvratu.

BURGEROVA EL.: Z deníku porodní babičky. Exerciční dům, Hlučín, 1932, str. 199, cena 27 Kč. — Nedivte se, že exerciční dům vydává povídky. Burgerová vypráví

o životě svaté čistoty a oběti rodičovských na to, aby získala čtenáře pro ideál svatého manželství a rodičovství; vážný spis by odrazil mnohé, povídka či spíše zápis skutečnosti upoutá a poučí také. Toto by slušelo rozšířit mezi manžely a dospělé svobodné lidi před manželstvím.

BIHLMAYER K., Dr.: Kirchengeschichte. (Schöningh, Paderborn 1931, str. 306, cena 7.20 Mk.) Oblíbená von Funkova církevní historie vychází v IX. přepracovaném vyd. Bihlmeyerově. Přepracované dílo podržuje přednosti Funkovy práce, píle a svědomitost pokračovatele doplňuje novými výzkumy. Velmi důkladná jest bibliografie uváděná účelně hned na příslušném místě. Svazek I. zabírá dějiny starověku. Náleží k nejlepším příručkám církevních dějin.

CLEVEN P. STAN. OFM: Am Strom der Ströme. Franziskusdruckerei, Werl, 1931, str. 202, cena 2.50 Mk. — Vzpomínky a zápisky z františkánských misí na Amazonce v prel. Santarem. Kaleidoskop misijní práce nyní i v minulosti, duše Indiánů Munduruku, kraj s faunou a florou; a mezi tím vzlety poesie. Pro poučení v zábavě a pro povzbuzení zájmu.

COHAUSZ P., S. J.: Das neue Papstwort zur Ehefrage. (F. Pustet, Regensburg.) 1931, str. 200, cena 3.60 Mk. — V Německu našla encyklika o manželství hojně rozšiřovatelů, aby učení hlavy církve mohlo co nejvíce proniknouti a působiti. C., známý popularisátor nauk encyklik, podává opět příklad snahy a nadšení a vysvětluje přehledně i přístupně „Casti connubii“. Má na zřeteli kazatele i laické čtenáře a bude jim jistě vítaným rádcem.

CUNEO N.: Le Mexique et la question religieuse (Bocca, Turin) 1931, str. 263, cena 20 lir. — Krvavé nedávné události upoutaly pozornost na Mexico; i nekatolická strana informuje se svého stanoviska a toto dílo má býti celkovým historickým a ideovým obrazem náboženské otázky mexické. Autor neskrývá svůj ateismus a podle toho oceňuje dílo církve a vidí v jejím zápase jen prvky přirozené, ale je mu ke cti, že se nesnižuje k nízkostem zarytého pokrokářství, nýbrž zachovává slušnost i v boji. Dobře informuje o protikatolické straně; hodí se pro vyzbrojeného čtenáře.

DORSAZ: Konnersreuth (Angerer, Waldsassen). Vědecké a kritické pojednání francouzského redemptoristy. Kniha není glorifikací Konnersreuthu, nýbrž vážnou kritikou, jelikož živí se nekanonisují. Kritika čerpá z mystické teologie a experimentální psychologie. Je to skutečně theologická, odborníkem psaná studie. A Konnersreuth jest také místem theologů!

DUPLESSY: Cours de religion. Téqui, Paris, 1932, str.

160, cena 6 frs. — Běh náboženského vyučování tak, jak je ve Francii obvyklý v kostele a proto přizpůsobený i kostelu, totiž ve formě kratičkových promluv. Kanovník Duplessy neustrnul však v těchto promluvách na kazatelském tónu, nýbrž podává hodně živě a svěže celou prvou část katechismu o víře. K. L.

HEIGL: Antike Mysterienlehre und Urchristentum (Aschendorff, Münster, cena 2.20 Mk). Dokonalá studie a to všem přístupná o poměru starých mysterií řeckých a římských ke křesťanství. Kniha jest psána objektivně. Zajímavá jest kritika zdánlivých podobností a vlivů mysterií na křesťanství.

VAN ACKEN: Der Pristerberuf (Paulinusdruckerei, Trier). O kněžském povolání. Teoretické směrnice pro představené, aby rozeznali, koho církev a Bůh volají. Dále praktické pokyny, jak zesílit počet dobrých kněží. Nesmírně důležité pro představené seminářů, pro spirituály a pro zpovědníky alumnů! Nečetl jsem tak přesné a solidní knihy!

JANVIER: La passion di N. S. J. Ch. et la morale chrétienne. Tom. I. Lethielleux, Paris 1932, str. 284, cena 15 fr. — Nové vydání slavného konferenciéra v Notre Dame. Autor vybírá epizody z umučení Páně a na nich staví svá morální naučení. Utrpení Páně obsahuje nejlepší poučení pro všechny přísady našeho života a Janvier umí dokonale těžit z této studnice, která byla vždy křesťanům útočištěm ve všech vypráhlostech a ve vši nouzi. Kniha je nesmírně užitečná nejen pro kazatele, nýbrž i pro vzdělané laiky.

JUNKER HUBERT: Die biblische Urgeschichte (Peter Hanstein, Bonn) 1932, str. 58. Knížka obsahuje několik přednášek ke katechetům o přijatelnějším podávání Sv. zákona studující mládeži. Spisovatel dává nové náměty, jichž lze pro školu s velkým prospěchem použít. Zvláště katechetům se velmi doporučuje.

Za povšimnutí stojí nová protestantská kolekce pro pastorační studii: „Kleine Schriften zur Menschenkenntnis und Seelsorge“; Pfeiffer, Verlag, Leipzig. — Tři zajímavé pastorační studie o náboženském prvku v řešení sexuelních krisí. O podvědomí a podchycení lidí, kteří na život ztroskotali. Studiím třeba přiznati velkou vážnost a opravdovou snahu pomoci duším. Nevolá to pak ale přímo po skutečném kněžství, protože tady kazatelství přece nestačí a neopravňuje!

IDOATE: Navarra y las cruzadas (Pamplona, Editorial Aramburu, 5 peset). Historie navarského rytířského zápasu křížáckých výprav proti Maurům od VIII. do XV. století. Ožijeme při četbě těchto hrdinských stránek, kdy křesťané dovedli pro svobodu a náboženství ještě umírat.

LACAU: *Précieux Trésor des Indulgences* (Petit Manuel à l'usage du clergé et des fidèles). Tamtéž, 1932, str. 480, cena 15 frs. — Dobrá příručka pro všechny jak po stránce teoretické, tak po stránce praktické.

LEPICIER: *Institutiones Theologiae speculativae*, Tom. II. Marietti, Torino, 1932, str. 420, cena 25 L. — S radostí oznamujeme, že vyšel druhý svazek nové dobré příručky theologické. Druhý svazek obsahuje pojednání o ctnostech, o hříchu, o milosti, o vtělení a konečně o úctě Matky Boží a svatých. Autor se přesně drží rozvrhu látky sv. Tomáše, jehož nauku následuje až do nejzazších možností. Je-li část pozitivní slabší, dlužno autoru odpustit, protože neměl úmyslu psát pozitivní theologii. Jinak možno jen doporučit. — R. D.

LEROY: *Les hommes Salamandres* (Desclé, Paris). Druhé dílo Leroyovo, které se týká mimořádných mystických zjevů. V tomto dílku studuje experimentálně fakt, že mnozí svatí procházeli ohněm, či byli obklopeni neb dotčeni ohněm a nebyli jím zraněni. Po jeho studii o levitaci další dobrá kniha.

LORTZ: Kardinál Hosius (Herder, Braunsber 1932, str. 242). Zhodnocení významu velkého filosofa, theologa, polemisty Hosia, jehož 350. výročí smrti právě v Německu oslavují. Velký bojovník za pravdu církve tu stojí vznešeně jako příklad statečnosti a bystrozraku pastýřského.

LIGETI PAUL: *Der Weg aus dem Chaos* (Callvey, München, 436 stran, cena 22 Mk). Retrospektiva po všech kulturních cyklech, rozvrstvení jich a hledání odpovědi, zda jest lék na chaos dnešní, zda totiž lidstvo nestálo již před podobným zmatkem a rozvratem, zda a jak se z nich osvobodilo. Nesmírně zajímavé jsou jeho kruhy koncentrování fakt a vysvětlování jich ze spojitosti mezi svatými, uměním a historickými postavami. Kniha vyznává nadšeně, že největší naděje jest, že dějiny nejsou nahodilé, že jsou řízeny Svrchovanou moudrostí.

Martyrologe Romain (Tralin, Paris 1931, str. 688, cena 60 fr.) jest pečlivý překlad římského Martyrologia z pera benediktina F. Gilberta. Překlad vychází od r. 1925 po druhé; nové vydání je více jazykově bližší latinskému originálu, sahá až po rok 1930. Kdysi byl slíben i český překlad, ale kromě jednorozhodného vycházení v „Našinci“ zatím ještě nic. Nenašlo by martyrologium dosti přátel? Má přece svou zvláštní krásu a v několika lapidárních slovech skrývá veliká bohatství dějinné naplně.

MARTIN VICTOR: *Les cardinaux de la curie — Les congrégations romaines*. (Bloud & Gay, Paris.) 2 sv. po 210 str., cena 12 fr. za svazek. — V Bibliothèque cathol. des sciences religieuses vydává děkan štrasbur-

ské bohoslovecké fakulty dva výborné informační spisky, z nichž první jedná o kardinálech, kuriálních úřadech a o vakanci pap. stolice, druhý poučuje dosti důkladně o jednotlivých posv. kongregacích. Oba spisy plně uspokojí, píše je odborník, který sám delší dobu byl v kurii činný.

NABOŽENSKÁ LITERATURA PRO MLÁDEŽ se jinde těší větší péči než u nás. Ze životopisů svatých pro děti mám před sebou tři díla MONAHAN MAUD: *Die Geschichte der heiligen Magdalena Sophie Barat* (Herder, Freiburg, str. 38, cena 2.80 Mk) jest dobrý dětský životopis zakladatelky kláštera Srdce Ježíšova, Robinovy ilustrace ladí s vypravováním. H. KAUTZ: *Sonnenvogel* (L. Auer, Donauworth; str. 111, cena 4 Mk), vede řadou působivých obrazů ze života svatých k prostotě a hloubce života, symbolika Teschemacherova podporuje snahu autorovu. EM. BURGHARDT s T. EISGRUBER vytvořila v *Legenden und Himmelsmärchen* (Paulinusdruckerei, Trier, str. 114, cena 3 Mk) vzor vroucí dětské legendy o Ježíškovi, o Panně a o svatých bez strojené prostoduchosti; album F. KLEINA: *De sainte Blandine aux Pages du Roi d'Ouganda* (Spes, Paris, str. 62, cena 12 fr), zachycuje sedm obrazů mučednictví mladých hrdinů a hrdinek, aby budil věrnost a statečnost; zcela zvláštní knížku dává do rukou mladých M. RIGAUX S. J.: *Le Jardin des Mystères* (Spes, Paris, str. 231, cena 6 fr). Čtyři hoši se dostanou do tajemného království Božího a poznávají přímo, več věří a jak blahodárná jsou přikázání; spojení fantasie a skutečnosti, které rozhodně zpracuje mladou duši; Y. D'ISNÉ: *Le Livre de piété des petits enfants* (Lethielleux, Paris, str. 64 a 10 hlubotisků, cena 6 fr). Bude počtena k dobrým dětským modlitebním knížkám. — *Chandeleur* od G. DUHAMELET (Desclée De Brouwer & Cie, Paris, str. 116) uvádí dětského čtenáře do ducha a do francouzských zvyků svátku Očišťování Panny Marie. G. D. projevila znovu své vychovatelské a náboženské umění. —ef.

NEBOT A. SANCHO: *Maria en la Biblia*. Madrid, Bruno del Amo, 1932. Str. 334, cena 5 Pes. — Ve sbírce *La predicacion contemporanea* vychází jako XVIII. svazek mariánská kázání, jimž nelze upřít jistou originalitu. Autor sebral vše, co bylo řečeno o Matce Boží v Písmě svatém a sestavil devět řečí, v nichž se nám jeví svatá Panna v celé své kráse. Poněvadž čerpá hodně ve svatých Otcích, jsou řeči hluboké; zaznívá z nich ona láska církve k Matce Boží.

POHLE: *Dogmatik*. Schöningh, Paderborn, str. 524, cena 10 Mk. — Osmé vydání známé dogmatiky Pohlovy. Vychází v novém zpracování Gierensově. Málokdo znal současně theology a tak je málokdo zpracoval jako

Pohle. Není práv thomismu, ale to je právě zajímavé, že můžeme poznati, co se mu vytýká, což pak vede k důkladnějšímu ještě fundování nauky. Pohlova učebnice jest z nejlepších německých dogmatik. Jest precisní, jasná a při tom nesmírně hluboké pohledy do pravdy dávající. Jest to jedna z nejspekulativnějších dogmatik, která ale zůstává dokonale orthodoxní.

PRZYVARA: Karmel. Kösel-Pustet, München, 1932, str. 148, cena 3.50 Mk. — Przyvara v básni vyjádřil svoje filosofické konkluse o dnešní náboženské i kulturní křisi, totiž ponořiti se každý do noci oběti, aby z ní vyšlo světlo, které může vyléčiti. Nedá se upřít, že Przyvara jest i básnickým talentem, jenž dovede skvělou formou vyjádřiti skvělé myšlenky.

PUNIET DOM P.: Le Pontifical romain. (Desclée De Brouwer & Cie, Paris.) 1931, str. 353. Prvním vykladačem liturgických textů je historie liturgie, která zjišťuje, kdy a z čeho jednotlivé obřady vznikají. P. vykládá dosti obšírně další části pontifikálu (I. díl recensován Ioni), pokud se týkají svěcení a voleb biskupů, opatů a abatyší, profese, pomazání králů a žehnání rytířů; v druhé části jedná o svěcení oltářů, chrámů a posvátného nádobí, olejů a o kajícínicích. Výklad jest přehledný a důkladný a vydává vzácná svědectví o starobylosti a duchovní náplni jednotlivých biskupských obřadů, které bychom měli také lépe znát.

RANFT: Der Ursprung des katholischen Traditionsprinzip (Würzburg, 1931). Konečně moderní, opravdu dokonalé dílo o tradici. Katolická nauka jest tu zasažena do celého rámce celé tradice, i rabínské. Autor právem uvádí, že tradice znamená život pravdy, že byla dříve než Písmo, že Kristus neposlal své učedníky psáti, nýbrž kázati. Po stránce vědecké jest to skutečně veledílo, které opravdu obohatilo theologii a znamená skutečně přínos myšlenkový. Tradice v životě, v písmě, ve svém vývoji, ve svém působení, tradice a náboženství, jsou problémy, jež kniha dobře řeší.

P. XAVIER OFM: „Les Vertus Chrétiennes selon Sainte Thérèse de l'Enfants-Jesus.“ Librairie Saint-Francois, Paris. Spisovatel ukazuje prostým a jasným slohem duchovní cestu podle sv. Terezie Ježíšovy, cestu lásky. Na důležitějších výročí svěřice staví rozjímání o křesťanských ctnostech. Snaživé duše najdou v knížce učiná povzbuzení ke ctnostem.

SANESI: Il Caso Savonarola (Libreria editrice Fiorentina). Kniha dává až dosud neznámé dokumenty o tomto nešťastném horliteli pro ryzost církve. Kniha chce býti apologií florencských kanovníků, že nebyli vinni tragickým koncem prorokovým.

SPÖTTL-ALTMANN: Komm mit zu Ihr. Tyrolia, Inns-

bruck. — Jak nazvati tuto knihu? Velkým darem! Člověk by rád pohladil ruku takového Spöttla, který dovedl pokorně namalovati takové obrázky, které jsou slunečným paprskem v duševní poušti, smutku a samotě. Tak svěží, tak mile naivní, tak dětsky roztomilé jsou ty obrázky. Celý život svaté rodiny jest tak podán, jak si to děti představují. Všude plno andělíčků a plno světla a lásky. A říkání k tomu není rovněž špatné. Kniha není ani drahá, protože stojí asi 80 Kč a radosti při ní užijete za tisíce. — Braito.

THAUREN JOH., SVD: Die Missionen der Gesellschaft des Göttl. Wortes in den Heidenländer (Missionsdruckerei, Steyl), 1931, cena celkem 5.10 Mk. Steylští misiónáři měli šťastnou myšlenku, jak seznámit se svým dílem pomocí drobných monografií o jednotlivých územích. Mission in Shantung (str. 94) uvádí do čínské provincie téhož jména, druhý sv. informuje o Kansu, vých. Turkestanu a Honanu (str. 56), misie v Holandské Indii (str. 64), v Japonsku (40 str.), na Filipínách (str. 32), Nová Guinea (str. 40); misie v býv. Togo (str. 44) jsou více reminiscencí stejně jako misie v Mozambiku; apoštolát v jižní Americe (Paraguay a Brasilie, str. 40) slibuje náhradu. Svazčky jsou psány jednotně a velmi přehledně se všech hledisk. Údaje literární jsou velmi cenné jako i mapky. Bylo by dobře míti pro každou misii podobný spisek. IFP

VILINSKIJ VAL. S.: Rus se dívá na ČSR (V. Petr, Praha). 1931, str. 141, cena neudána. Čtyři skupiny postřehů Rusa emigranta a také filokatolíka o duši československého lidu. Postřeh bystrý leckdy odkryje, co nám samým uniká; ale cítí se ještě hostem a proto soudí dobrosrdečně. Rozhodně stojí za přečtení.

VRCHOVECKÝ Jos., dr.: Církev a nová doba (Malice cyrilometodějská, Olomouc). 1932, str. 336, cena 34 Kč. Boj proti církvi katol. neustává, jen staré taktiky a zbraně se obměňují. Důkladnou zbrojnicí na obranu církve jest V. spis, v němž autor v 16 kapitolách zasvěcuje čtenáře do zápasů, jimiž se musí církev dnes prodírat v duši dnešních lidí otrávených pavědou všeho druhu. Autor sleduje šťastnou metodu, hájit fakty a svědectvím, které často proti vůli musí vydati strana protivná. Dílo přesvědčuje a utvrzuje ve vážnosti, ve vděčnosti a v lásce k církvi a k jejímu dílu. Važme si svých pracovníků a poznejme ovoce jejich námah.

ZIEGLER: Die Liebe Gottes bei den Propheten (Aschendorff, Munster 1932, cena 5.40 Mk). Hluboká studie o Bohu jak se jeví v knihách starozákonních proroků, jako otec, jako Pán, jako mstitel, jako pastýř. Studie odborná, ale nesmírně zkyplující i běžné poznání o Bohu.

ŽEŇ SICE MNOHÁ JEST,

ale dělníků málo (Luk. X., 2); často uvažují o tomto stesku Páně procházející rozsáhlými pohanskými kraji vnitřní Číny. A z těch nemnoho dělníků-rybářů na oceánu pohanstva nejméně jest Čechů. Nedávno jsem četl údaj: „Pozoruhodnou je ušlechtilá soutěž a závodění národů na poli misijním. Co do počtu misionářů stojí Francie na prvním místě se svými 3000 misionáři. Toto úctyhodné číslo daleko převyšuje počet mnohých ostatních národů, neboť hned následující stát Belgie má 815. Pak přichází Itálie 784, Holandsko 606, Španělsko 574, Německo 512, Amerika 214, Anglie 167, Irsko 124, Kanada 123, Švýcarsko 74, Polsko 69, Rakousko 40, Portugalsko 25, Luxembursko 13, Austrálie 4, Jugoslavie 2, Československo 1. Stojíme tedy na 18. místě!“ — Výmluvné číslice, jak jednotliví národové odvádějí úroky z neocenitelného pokladu víry, jak si ho váží a jak účinně ho přejí jiným.

V prvním čísle letošní „Hlubiny“ byl vzácný článek o misích, o unionismu. Ano, z „Hlubiny“ musí vyjít to hnutí, již její název k tomu oprávnjuje! Evangelium sv. Lukáše vypravuje: „A posadiv se učil z lodi zástupy. Když pak přestal mluvit, řekl k Šimonovi: „Zajeď na hlubinu a rozestřete sítě své k lovení.“ A Šimon odpovídá jemu: „Mistře, po celou noc pracovavše, nic jsme nechytili, ale k slovu tvému rozestru sítě.“ A když to učinili, zahrnull velké množství ryb a síť jejich se trhala. — I řekl Ježíš Šimonovi: „Neboj se, od tohoto času budeš lidí lovit.“ (Luk. V, 4—6, 10.) Ze zázraku na jezeře smlou poslušností dána Šimonovi záruka bohatého lovu, on zajel na hlubinu do Říma a odtud málem již po dvě tisíciletí vrhá sítě do celého světa. V našich vlastech bohatě lovil Šimonovi pomocníci, svatí bratři soluňští. A nyní budeme si my trpce vyčítati, že kostnatíme a jiným dobrodiní víry vůbec nepřejeme? Vždyť kdyby jen ne-

patrný zlomeček našeho obyvatelstva, našeho kněžstva, řekněme jen jeden ročně, se byl věnoval misiím od doby naší národní svobody, dnes bychom se mohli v tom ohledu postavit po bok trpasličímu Luxemburku číslem 13... A což ta vykřičená, „nevěrecká“ Francie! Namlouvati si, že u nás Pán Bůh povolání k misiím nedává, jest nepřistojná výmluva. Leckdo ovšem v teple a pohodlí dává přednost huse a uzenému se džbánkem piva, všemu tomu ztřeštěnému idealismu. — „Běda vám bohatým!“ platí i dnes. Když již ne snad bohatým penězi (které velmi případně nazývá Papini: výkaly satanovy), tedy bohatým duchem, kteří jsou pyšní na své mnohé vědomosti, potrpí si na sáhodlouhé these a jsou velmi citliví na své doktorské tituly. Takovým již sv. František Xaverský, který byl jedním z nich před svým obrácením, psal na pařížskou Sorbonnu, aby povážili, k čemu těch svých vědomostí používají, kdyžtě na druhé polokouli sta milionů duší hyne v temnotách pohanství! V minulém čísle „Hlubiny“ psal někdo velmi případně (článek „Příklad“): „Všude mezi námi mluví se o apoštolátě. Všichni chceme pracovat, ale nevíme jak. Budeme snad zakládati nové spolky, anebo budeme vstupovati ze spolku do spolku“ (těch máme u nás na export!). „Nikoliv! Především je třeba, abychom rozuměli hlasu církve. Vím ze zkušenosti, že, ačkoliv hlas její slyšíme, nedbáme, nebo jen velmi málo a nesnažíme se jí poslechnouti. To je ta velká chyba, že vřelé vybídnutí odmítáme vlažností a silné volání hluchotou.“ Děkuji vám, p. J. Rubíne, že mi dovoluujete vysloviti vašimi řádky, jak naplano vyznívá u nás vybízení na účinnou účast na misiích... Ze slovo misie budí „zájem“, to nestačí. Toť jako „feu de paille“. Treba se odhodlati, rozkývat se, hlásit se na frontu (když již toho přirovnání použito) a „neulévat“ se stále v zázemí... Jděte a uče všechny národy! Pojď a následuj mne! — jsou vážné výzvy božského Spasitele, život v misiích

povoláním trpělivosti. „I řekl Ježíš Šimonovi: „Neboj se, od toho času budeš lidí lovití.“ A přilavše lodí k zemi, opustili všecko a šli za ním.“ (Luk. V, 11.)

Proč my jsme posledními, proč říkáme: „Pane, tu jest hřivna tvá, kterou jsem měl uloženou v šátku.“ (Luk. XIX, 20.) Proč naše víra a láska nespěje k činům? „Proč tu stojíte celý den zahálejíce? Jděte i vy na vinici mou.“ (Mat. XX, 6.) Neodpovídejme: „Ať tam jdou jiní.“ A jaká nejpapnost říkati dokonce, že Číňané a černoši přijdou k nám co misionáři. Vzdáváme se tedy se zbraněmi v ruce a tak malou důvěru máme k nevyčerpatelnému pokladu milostí Kristových, my v křesťanské zemi!

Všichni jednotlivci a národové budou souzeni ze skutků lásky: „Lačněl jsem a dali jste mi jísti, žíznil jsem a dali jste mi pítí, hostem jsem byl a přijali jste mne, nahý jsem byl a přilodili jste mne, v žaláři jsem byl a přišli jste ke mně.“ (Mat. XXV, 35—36.) Pamatujme v duchovním smyslu na nečetné lačné, žíznivé, pocestné, nahé a vězněné pohany! Z hlubin pohanstva slyšíme nárek: „Malíčtí žádají chleba, není však, kdo by ho lámal jim.“ (Pláč IV, 4.)

Quotquot transiit temporis, perit. Není však pozdě, můžeme začít dnes a to hlavně nepřemožitelnou modlitbou, vždyť Pán sám tak poroučí, po stezku, že jest dělníků málo, důrazně praví: „Prosťte tedy Pána žní, aby poslal dělníky na žně svou.“ Královno apoštolů, vypros apoštoly i z vlastí našich!

Josef Zeman, Congr. Miss., misionář v jižní Číně.

POUTNÍKOVA CESTA

Křesťanský myslitel napsal: „Život člověka je vojna; nejtěžší část této vojny jest ona, kde je člověk stržen do boje pekla proti nebi. Peklo, nemohouc Bohu vzít nebe, chce mu aspoň vzít ze-

mi." Využívá k tomu všeho, co chce obzory člověka uzavřít jen v obzorech pozemských. Nemá-li poutník širšího obzoru než rozhledy pozemské, přestává být poutníkem a kousek země je ukraden Bohu. Poutník je tedy bojovníkem proti nepřátelům poutnictví. Meče a stěly nepřátel zevně útočících snadno odrazí svou poutnickou holí, jestliže ji pevně drží a nenechá si ji vyraziti z ruky útoky vnitřních nepřátel. Vnitřní nepřátelé totiž chtějí omeziti jeho obzory, berouce Bohu zemi a nabízejíce ji výlučně člověku. Na to myslíme, když řekneme

V. POUTNIKOVÍ NEPŘÁTELE

V celé nauce o víře sleduje sv. Tomáš Akvinský jedinou základní myšlenku: Věřiti znamená vnímati hlas Boha, jenž jako učitel otvírá duši nové, širší obzory vyšší, než jsou obzory pozemského oka a pozemského ducha. V těch obzorech, do nichž je pojata věčnost jako cíl a pravidlo a vlastní smysl lidského života, se rozšiřuje rozhled a obzor poutníkův, jeho soudnost a hodnocení nezůstává na povrchu. Poutník vidí, čeho jiní nevidí, poutníkovy kroky, to jest poutníkovy skutky dostávají pevnost a hloubku věčnosti.

Ve smyslu té myšlenky zkušenosti označují trojího vnitřního nepřítele poutníkovy cesty a poutnictví vůbec: náladovost, prudkou vznětlivost a pozemské, či lépe zemské smýšlení. Ale kdo důkladněji pozoruje, vidí, že trojí nepřítel je vlastně jen jeden. Tak je poutníkovi podstatně zjednodušeno jeho bojování s vnitřním nepřátelstvím. Náladovost, která náhle a bez rozumu viděné příčiny mění své myšlenky, své city a své jednání. Vznětlivost, cizím slovem jmenovaná impulsivnost, označuje člověka, jenž se nechává strhnouti každým prvním silným dojmem k činům nepředloženým. Obojí pak má jeden zdroj, pozemské smýšlení. Prchavost všeho pozemského, nad nímž se

nevidí nic věčného, proměnlivost a denně nové požadavky a lákadla životních podmínek a dojmů, nad nimiž se nevidí vše ovládající a pořádající a vybírající měřítko, to všechno musí člověka vychovávat k náladové proměnlivosti a k bezhlavému běhání za jednotlivostmi, nutí jej na všechno tak odpovídati, jak ono k němu volá, a dává takovou odpověď, jakou odpověď to právě v tom okamžiku žádá. Neboť se nevnímá řeč vyšší moudrosti, nezná se jiné smýšlení, které by dalo klid a povznesení nad pronikavou a žhavou a nedočkavou řeč země. Kdo nemá smýšlení podle zásad víry, musí býti náladový a zmateně impulsivní, a naopak také zmatená impulsivnost a náladovost jsou bezpečnou známkou toho nedostatku a bezpečným důkazem silného a snad převládajícího nebo jediného smýšlení pozemského.

Snad bychom nejlépe poznali to, čemu říkáme pozemské smýšlení, kdybychom převrátili osmero blahoslavenství. Jako v blahoslavenstvích Páně jest vrchol a ideál poutnického smýšlení a vítězství nad nepřítelstvím poutnictví zevnitř, takže poutník vidí jen cíl své cesty a cítí se blízko něho, tak v převrácených blahoslavenstvích se vidí vrchol vítězství tohoto nepřítelství vnitřního a smýšlení člověka, jemuž již byla poutnická hůl z rukou vyražena. Tedy: blahoslavení rozumějící svému prospěchu, neboť jejich jest země; blahoslavení, kteří si nenechávají nic líbiti od nikoho, neboť ovládnou všechno; blahoslavení, kteří se dovedou vždy a za každou cenu vyhnouti bolesti a zármutku, neboť si tak přivlastní životní radostnost; blahoslavení, kteří se již povznesli nad pojmy dobra a zla, neboť si mohou dopřát všeho; blahoslavení bezohlední, neboť nepotřebují zahánějícího milosrdenství; blahoslavení rozumějící požitku, neboť jejich jest krása života; blahoslavení silní a mocní, neboť si zajistí všude první místa; blahoslavení, kteří nejsou trápeni zásadami, neboť jim je svět otevřen. Blahoslavenství

Páně otvírají obzory království nebeského a společenství s Bohem, tak převrácená blahoslavenství zavírají všechny vyhlídky do obzorů nadzemských. Taková duše, když slyší o těchto nadzemských obzorech, řekne asi to, co před málo dny napsal jeden český profesor, že jsou to naprosto nepotřebné věci a že pozemský rozum, vidící a hledící jen na zemi a výlučně jen na to, co je na zemi, je a musí být poslední instancí, tím nejvyšším; ale ubohost toho smýšlení označuje nevědomky sám, když praví, že lidský rozum musí být nejvyšší instancí, třebaže nevíme, proč. My víme, proč nemůže být nejvyšší instancí, protože máme dostatek důkazů pro jsoucnost vyššího řádu, než je řád pouhého lidského rozumu.

Jen abychom si byli vždycky těch důvodů a toho řádu vědomi. Je totiž velmi mnoho katolických lidí, u kterých není dostatečně vlděti tohoto vědomí, a až příliš náladně se jeví zemské smýšlení. Zase před málo dny český profesor to řekl tak: „Není nám zřejmé, do jaké míry je katolictví opravdu něco živého; tak mi to připadá, jako by ke svému učení měli pouze neosobní poměr.“ Odpůrci mívají velmi bystrý zrak a v této věci vlděl onen profesor, musel znáti katolíky, u nichž jejich víra byla jako uložená v zaprášené knížce pod haraburdím země. Neboť mít osobní poměr ke katolictví, to jest k víře, znamená podle víry usuzovati a jednati.

U proroka Isaláše je naznačena naše myšlenka slovy: „Moje myšlenky nejsou vaše myšlenky, vaše cesty nejsou moje cesty, praví Hospodin; jak vysoko je nebe nad zemí, tak vysoko jsou mé cesty nad vašimi cestami a mé myšlenky nad vašimi myšlenkami.“ Poutník má jíti podle myšlenek Božích a cestami Božími. Tedy nemůže jíti podle myšlenek země ani cestami země. Musí být povznesený.

Poutník, který zvítězil nad tímto vnitřním nepřátelstvím, je duše vyhraněná, klidná, rozvážná ve

všech okolnostech života, i v těch nejnenadálejších a nejvíce překvapujících příhodách. Neboť je vycvičený v myšlenkách Božích a zvyklý chodit po cestách Božích. Je mu podezřelé všechno, co náhle uvádí ve var jeho krev, co bouří jeho vášeň, ať vášeň toužící nebo vášeň nutící k vyhýbání. Podezření jej činí ostražitým a naučí ho povznášeti se a nepodléhati, neklásti se totiž pod cokoli jako přemožený.

Vnitřní nepřátelství nějakým způsobem zaútočí na každého poutníka. Proto v duši poutníkově musí jako jemná píseň modlitby, která se rozezvučí ve chvíli nastávajícího boje, aby nepodlehla, aby se povznese! Ukaž mi, Pane, cesty své a nauč mne chodit po cestách tvých.

P. Em. Soukup, O. P.

„JDU K TOMU, KTERÝ MNE POSLAL“

Bůh neučinil člověka pro běh tohoto života, pro hru a obdiv světa, díla Boží jsou pro věčnost. Tak jako v řádě hmotného světa vládne zákon, že nic se neztrácí, hmota se nezničí, síly se zachovávají, tak v duševním a mravním světě není ztracena ani jediná myšlenka ani jediný cit; vše se odnáší k věčnosti buď jako cesta do věčného nazírání, nebo do věčné záhuby. Celé jednání lidské nese pečeť věčnosti, neboť struktura lidské duše má bezprostřední poměr k Bohu pro universální pravdu a dobro. Vlastním předmětem lidského rozumu a touhy je pravda a dobro neobmezené; má být blahem. Marně se tedy namáhá ve své slepotě lidská duše obracet proud svých schopností na svět a jeho věci, jeho dobro. Nenalézá uklidnění a radosti, poněvadž celá je obrácena k věčnému a nekonečnému.

Tento život je kolébkou věčného života; jde do nebe. Pravidelně se svou účastí na darech lásky Boží, se svou milostí jako dítě Boží, se svou věrou

jako s hořící lampou a osvětlující temnoty tohoto života uvnitř, se svou nadějí jako pevnou kotvou jistoty ve všemohoucí pravici pomáhající a vedoucí životními zmatky, se svou láskou jako zlatým poutem, které poutá k nehynoucímu Prameni všeho života, k Bohu, kráčí život křesťanský přímo do nebe. Jen nevěrnost vlastní a pohrdání dary Božími buď cestu znemožňuje a překáží, nebo alespoň zdržuje. Stíny radosti, stíny pravdy a dobra, stíny krásy, které nás obklopují na zemi, mají ve věčnosti svou pravou podobu, v nekonečném oceánu míru a života nejsv. Trojlce. Tedy život lidský má být šťastným veplutím do věčných skutečností.

K ř e s ť a n s k ý ž i v o t j e p ř e c h o d e m, jako život Kristův byl přechodem: „Jdu k tomu, který mne poslal.“ (Jan XVI, 5.) Slova Kristova mají celou platnost pro jednotlivého křesťana. Všichni jdeme k tomu, který nás poslal. Jdeme do věčnosti. Celé lidstvo pozoruje, že j d e. Nikdo nemůže tvrdit, že by stál, nikdo nezastaví proud svého života dravým postupem se řinoucího k hrobu a věčnosti. Život je cestou od kolébky k hrobu; takto vyjádřen nese stopy hrůzy, ale od hrobu jde do věčnosti a tam svítá radost a život. Ať se snaží kdokoli v popříti pravdivost svých kroků, nic nemění na denním běhu svého života. Život jde k věčnosti! Životní proud nitra nás vede směrem k nekonečnému dobru a lásce, k uskutečnění nejvyšší dokonalosti struktury duše, jejíž nejasné obrysy působí životní hlad a žízeň: „Jako jelen touží po prameni živých vod, tak touží duše má po tobě, Bože!“ (Žalm 41.) Běžíme bez rozdílu všichni a to k věčnosti. Je třeba jen řídit svůj běh, aby dospěl cíle, aby krácel přímo, bez překážek.

Běžíme k prameni živé vody a věčného života. Ubožák, kdo se zastavuje u jiných pramének a šplavých potůčků. Nezadržitelný je pohyb životního běhu, ani jeden okamžik není v naší moci, abychom se zastavili.

Tato slova Kristova uskutečněná v životě každé-

ho člověka: „jdu k tomu, který mne poslal“, jsou plná smutku. „Poněvadž jsem vám toto řekl, srdce vaše naplní zármutek.“

Kristova cesta pozemská dospěla ke kříži, kde zemřel. Avšak Kristův kříž je triumfem nad smrtí a vítězstvím nad hříchem smrtícím život duše. Proto jistý malíř francouzský namaloval Kristův kříž největší, ale vévodící všem křížíčkům u hrobů věků lidských životů. Nad hroby a kříži životů lidských je tma, kdežto od kříže Kristova se šíří světlo a zář. Vítězství Kristovo je vítězstvím nesmrtelných duší. Ten, který jde k Otci, jde napřed, aby připravil místo nám. Byla to právě nekonečná dobrota a láska, znající zákon života a přechodem smrtí v lidském životě, která vzala na se podobu Krista ukřižovaného, aby osten smrti byl zlomen, a Krista vítězného ve vzkříšení, aby křesťan triumfoval. Kristus se stává křesťanu průvodcem, přítelem na jeho životní cestě, dává mu svůj život a sebe, když umdlévá, dává mu své světlo, když uhasíná kahanek světla víry pod silným vanem vášní a žádostivosti. Kristus je prostředníkem, je cestou a mostem, po kterém se má ubírat život lidský k branám věčnosti. Svou smírnou obětí odvrátil naše kroky od bludných cest, získal nám dary své, takže vše nese pečeť Beránka Božího ukřižovaného a vítězného.

Kříž Kristův se stává naší zárukou a jistotou, je naší jedinou nadějí, že cesta životní, třebaš přechodní, byť cestou k hrobu, je cestou k životu. Naděje silná poutá na věčné dobro, že život snadno se vyhne zdánlivostem, které lákají a které tak snadno dovedou změnit postup místa ke šťastné věčnosti, tedy k věčné záhubě. Neboť za touto cestou bolestného a smutného přechodu nalezneme dům Otce svého, jehož plnost a dobro je naším dobrem a to na věky.

Naděje opřená slovy Pána a dílem jeho lásky dovede zaplašiti všechny tmy a úzkostného napětí, které doprovází lidský život. Dr. Habáň O. P.

LÁSKA JEST POKOJNÁ

(Kurs o lásce 5. Sv. Tomáš: 2. II. q. 29.)

Pokoj jest ovoce lásky. Sv. Tomáš praví o pokoji, že jest souhlas shodnutí dvou či více tužeb. A tak rozlišuje mezi svorností, která zladí různé lidi různých žádostí, anebo pokoj, který jest zladěním různých směrů, žádostí a dychtění v samém člověku. A tak známe mír a pokoj vnitřní a vnější.

Sv. Tomáš správně ukazuje, že pokoj a mír jest více než svornost, protože svornost sdružuje lidi, tvoří jednotu mezi nimi, kdežto pokoj sjednocuje především člověka samého, jeho nitro. Neboť vnitřní pokoj jest nutným předpokladem řádného a skutečného, upřímného a trvalého míru i mezi jednotlivci.

Nebo pokoj jest dítětem lásky. Především pak lásky k Bohu. Neboť jediné skutečná láska k Bohu soustřeďuje celého člověka, všechny jeho žádosti, všechno to, co člověk může chtít, kolem středu, jenž opravdu stačí lidské duši, jenž opravdu dovede všechno kolem sebe soustřediti, všechno posvětit, všechno zdokonaliti a všechno vyvážit. Kdo opravdu se přimkne k Bohu, ví, že má v Bohu všechno, také toto všechno v Bohu nalezne a proto není jeho bytost rozeklaná, rozpoltěná různými touhami. Různé žádosti nezmítají pak duši. Jest pevně zakotvena a soustředěna v Jednom, v jednom dobru, které jediné jest naprosté a dokonalé a jež jediné dovede dokonale nasytit lidskou žádost.

Neklid v člověku plyne z toho, že by chtěl najednou více skutečností, jež si vzájemně odporují, jež se nemohou shodnouti. Odtud onen věčný neklid srdce, které stále ještě nevěří, že, nechť si paběrkuje po všech stromech života, nikdy nebude nasyceno stvořeným štěstím.

Boží pokoj a mír, pokoj, o němž Kristus praví, že dává pokoj, jaký svět nemůže dát, dává nadpřil-

rozená láska k Bohu, když člověk zřídí v sobě tak všechny touhy, že je ovládá, aby ho nestrhly k něčemu, co je proti Bohu a jeho vůli. Neboť pak je člověk v Bohu jako ve svém středu, jest v něm jako ve svém štěstí, má jej, a proto i uprostřed největších pronásledování, nepochopení, strádání, když jest zcela sám a opuštěn, i tehdy jest jeho srdce naplněno pokojem a mírem, protože všechny jeho žádosti krouží kolem Boha; toho mu nic nemůže vzít, protože: Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?

Po tomto pokoji všichni touží, protože všichni si žádají, aby měli nerušeně a bezpečně svoje plné štěstí. Pokojné dosažení a dožívání štěstí jest cílem vnitřního pokoje. A všechno zmítání a bouře a nepokoje a boje k tomu směřují, abychom našli takové štěstí, které by nám nemohlo nic již odejmouti a nikdo ohroziti. Proto ve všech zápasech a ve všech neklidech ozývá se tiše touha, aby tím lépe byl upevněn pokoj a mír bojem dosažený.

Proto také není proti pokoji a míru Božímu, musíme-li se rváti se sebou samým, abychom došli k pokoji, abychom došli vyrovnání svých žádostí v Bohu.

Z tohoto míru a pokoje vnitřního vyrůstá pokoj vnější. Kdo opravdu miluje Boha, miluje i bližního, jenž jest rovněž předmětem Boží lásky, a miluje je jako sebe samého. Proto přeje také svému bližnímu této lásky Boží, přeje mu proto onoho života a štěstí, jež i jemu Bůh určil, k němuž i jeho Bůh povolal. Neboť svornost jenom vnější, svornost, která nevystupuje proti bližnímu, protože se ho bojí nebo protože se bojí následků, není pokojem. Všichni cítí, že by bližní rád do nás zařal své prsty, že se však bojí, ať z toho či onoho důvodu. Takový pokoj a mír jest jenom dočasný, dokud ten, který žije jenom v líčeném pokoji s námi, nevzroste a nezesílí. A není to pokoj, protože obě strany horečně se připravují, aby odstranily svou dosavadní slabost a aby byly stále vždycky

připraveny. Proto není míru a není pokoje dnes mezi národy, protože před naším zrakem se stále kují meče, které mají jednou přervatí to příměří, které mnozí slepě a naivně nazývají pokojem a mírem.

Jest však třeba k pokoji a k míru, abychom měli všichni stejné názory? A řekněme konkrétně, na naše poměry je třeba, aby všichni katolíci měli za svou povinnost ve všem se se všemi názory vzájemně ztotožnití? Mnozí lidé trpí již tím, když vidí různost a odchylnost mínění a názorů u těch, které mají rádi, snad stejně rádi, a rádi by je měli srovnané ve svých přihrádkách o vzhledech k názorům.

Jsme tu povinni ke svornosti? A jak daleko sahá tato svornost? Jak daleko smí jít polemika? Tomáš Akv. prožil sám na sobě tuto různost názorů. I on byl potírán divoce již za svého života. I on musil vybojovatí se sv. Bonaventurou svému řádu místo v theologii. Oba zakusili na sobě tvrdost myšlenkového zápasu. A Tomáš (2. II. q. 29. a. 3) praví, že k pokoji a míru mezi křesťany v otázkách myšlenkových stačí, když se shodnou na otázkách základních. Jako svornost a pokoj znamená popřátí bližním všeho, čeho potřebují k životu, podobně svornost a pokoj v názorech znamená shodnoutí se v otázkách základních pro nadpřirozený život. Ve věcech podřadných již jsou přípustny různosti a nemohou ohrozití pokoj. Ten pokoj mohou ohrozití jedině v tom případě, jestliže si někdo myslí, že jenom on existuje se svým duševním a myšlenkovým životem. Toto znamená upíratí někomu právo na život, upíratí jemu právo na myšlenkový život, právo totiž na samostatný názor ve věcech, kde jest volnost církví zaručena. Nesnášenlivost k názorům druhým jest výplodem pýchy, která nechce jiného uznatí, a výplodem nelásky a sobectví, která by chtěla jenom kolem sebe všechno soustředití. Neklid a boj proti bližnímu pro jeho odlišné názory jest znamením jeho

vnitřního neklidu, ba možno říci jeho slabé, málo živé víry, která více než Boha váží si sebe a chce, aby jenom on a jeho názory byly všude svrchovaně platné. Kdo nemá Boha, kdo ho opravdu nemiluje, toho děsí všechny nové směry, cesty, každá vycházející hvězdička léká ho, protože ohrožuje jeho nebetyčnou svrchovanost. Takové tyranie duchovní jest znamením vnitřní bezbožnosti, i kdyby takový člověk měl stále Boha v ústech. Znamením mělkosti a pýchy.

Různosti názorů naopak mohou být plodné, když mnozí se snaží o tentýž problém, když se mnozí snaží každý svou možností přispět k ozřejnění probídané otázky. Zde by se měli soupeřící dívat na sebe jako na spolupracovníky. A být si vědomi, že ta pravda je Boží a ne naše, a proto že, chceme-li Bohu sloužit, se to smí dít jenom v lásce a že by bylo prostou zvráceností ve jménu Božím si spílati, se navzájem tupit. Osobní útoky, zesměšňování, zlehčování jsou vždycky znamením, že, kdo takto bojuje, nebojuje pro Boha, nýbrž za svou pýchu.

Ale pokoj a mír neznamená zbabělost a lehkomyslnost Heliovskou. Clama, ne cesses, platí zde proti lži a bludu. Běda mi, kdybych nemluvil. Strašné slovo o němém psu platí tu pro biskupy a kněze, když se jedná o svatou pravdu Boží. Tu neplatí žádné ohledy. Tady je láskou právě provést řez a říci plně a přesně pravdu, i když vyletí hejno sršánů a budou mluvit o lásce Kristově. Protože to je už neomylné od staletí: Šlápněte čertu na ocas, vždycky bude ječet! A tohle je láska? Jako je falešný pokoj hříšníka se sebou, podobně jest falešný pokoj hříšníků s jejich lži, povrchností, pohodlností. Zde je povinností církve vytrhnouti je z tohoto nepravého pokoje. Ovšem, k tomu musí být každý povolán. Nelze trpět, co se tak zahrnížuje u nás, že se každý pasuje na karatele a reformátora nepohodlných osob.

Pokoj křesťanský jest pohodou duše, jest atmosférou, ve které se lehko dýchá všem, kde se všichni zahřejí a povzbudí. Proč vycházel tajemný pokoj a mír od světců, že i nemá tvář se u nich cítila bezpečna? Protože kdo je v Bohu, kdo jeho lásky požívá, z něho vyzařuje tato láska, ten podobně jako Bůh všechny má za svoje, potřeby a touhy všech jsou předmětem jeho péče a lásky. Pokoj dává ztlšení duši, že může vroucněji s Bohem hovořiti a že nikoho nevytrhuje jako lidé neklidní z obcování s Bohem. Pokoj vnitřní, Boží, rozlévá se i na všechny, kteří s pokojným žijí. Pokojní jsou požehnáním země, neboť oni zemí vládnouti budou.

P. Silv. M. Braitto O. P.

HYMNUS SV. PATRIKA,

zvaný „Křik červené zvěře“.

Povstávám dnes

skrze mohutnou sílu, skrze vzývání Trojice,
skrze víru v trojlost,
skrze vyznání jednosti
Stvořitele.

Povstávám dnes

skrze Kristovo narození i jeho křest,
skrze jeho ukřižování i pohřbení,
skrze jeho zmrtvýchvstání i nanebevstoupení,
skrze jeho návrat při posledním soudu.

Povstávám dnes

skrze lásku cherubínů,
poslušnost andělů,
podrobenost archandělů,
nadějí na odplatu při zmrtvýchvstání.
Skrze modlitby patriarchů,
skrze věštby proroků,
skrze víru vyznavačů,

skrže nevinnost svatých panen,
skrže skutky spravedlivých.

Povstávám dnes
skrže nebesa,
světlo slunce,
lesk měsíce,
zář ohně,
pádění blesku,
svíst větru,
hlubokost moře,
pevnost země,
tvrdost skal.

Povstávám dnes
skrže Boha, jenž mě rač řídit.
Boží sílo, udržuj mě,
Boží moudrosti, veď mě,
Boží oko, hled' za mne,
Boží ucho, slyš mě,
Boží slovo, mluv za mne,
Boží ruko, chraň mě,
Boží cesto, prostírej se přede mnou,
Boží štíte, zastíňuj mě,
Boží vojsko, chraň mě
před léčkami ďábelskými,
před pokušením hříchu,
před svody tělesnými,
před každým, kdo mi ukládá,
ať blízko či daleko,
ať sám či v davu.

Vzývám dnes všechny ony mocnosti na ochranu
před těmito zly,
před každou ukrutnou a nelítostnou mocí, jež mi
ohrožuje tělo i duši,
před zaklínáním falešných proroků,
před tíživými zákony pohanů,
před falešnými zákony bludařů,
před uměním modloslužebníků,

před zařikáním žen a kovářů a druidů,
přede vší vědou, jež hubí lidské tělo i duši.

Kristus ochraňuj mě dnes
před jedem, před ohněm,
před vodou, před ranami,
aby se mi dostalo štědré odplaty.

Kristus buď se mnou, Kristus přede mnou, Kristus
za mnou,
Kristus buď ve mně, Kristus pode mnou, Kristus
nade mnou.
Kristus mi buď po pravici, Kristus po levici,
Kristus buď, kde ležím, Kristus, kde sedím, Kri-
stus, kde povstávám.
Kristus buď v srdci každého, kdo si na mne vzpo-
mene,
Kristus buď v ústech každého, kdo o mně pro-
mluví,
Kristus buď v každém oku, jež mě uvidí,
Kristus buď v každém uchu, jež mě uslyší.

Povstávám dnes
skrze mohutnou sílu, skrze vzývání Trojice,
skrze víru v trojlost,
skrze vyznání jedlosti
Stvořitele.

(Stokes and Strachan: Thesaurus Palaeo-
Hibernicus II., 8. stol. — Překlad jest poří-
zen podle německého převodu originálu
v antologii Julia Pokorného: Die älteste
Lyrik der Grünen Insel. — Halle S. 1923.)

[Svatý Patrik zapěl tento hymnus, když mu nastrojil
král Laoghalre úklady, aby nemohl donést blahozvěst
do Tary. A tu se číhajícím zdálo, jako by byl on a jeho
druhové červená zvěř... Proto se jmenuje „Křik čer-
vené zvěře“.]

SVATÍ V LITURGII

Měnlivé texty mešní v misále rozřaděny jsou ve dvě skupiny. První obsahuje mešní formuláře ročního církevního okruží (*Proprium de tempore*) od první neděle adventní do poslední neděle po sv. Duchu. Druhý oddíl odnáší se k liturgické oslavě svatých. Podává v ustáleném řádu kalendářovém zvláštní formuláře svátků svatých (*Proprium sanctorum*) s doplňkem společných formulářů (*Commune sanctorum*) a záslibných mší svatých (*Missae votivae*), jakož i formuláře mešní bohoslužby za zesnulé (k liturgickému obcování s dušemi v očistci — s budoucími svatými).

Bohoslužebný řád vykazuje tak dvě význačné složky.

První přihlíží k vykupitelskému dílu, jež v ročním okruhu dramaticky zobrazuje a zpřítomňuje. Postupně křísí památku všech významných událostí ze života Páně a z dějin předmětného vykoupení. V časovém postupu je před námi rozvínuje, aby božský příklad Spasitelův ustavičně zářil před námi. Je to stálé zjevování Ježíše Krista. Život i dílo Kristovo rozzařuje se neustále před námi v neskonalém bohatství vnitřního obsahu i ve svých vztazích k životu našemu. Neběží však jen o pouhé ideální zpřítomňování neb o pouhé nabádání k následování Krista. Liturgie dílo vykupitelské v oběti mše svaté skutečně obnovuje a účinky jeho skrze kult mešní a svátostný nám přivlastňuje. Tak spojuje nás životně s dílem vykupitelským, napájějíc nás zúrodňující milostí, abychom se Kristu přilpodobňovali a nadpřirozený život, jenž z Krista v církvi stále proudí, ustavičně v sobě rozhojňovali. V tomto soustavném obnovování díla vykupitelského a v životním spojování s ním spočívá podstata církevního roku. *Proprium de tempore* je tedy vlastní páteří liturgického ročního okruží.

Než podstatná organická soustava liturgického roku obohacována byla s rozvojem církve a jejího bohoslužebného života liturgickým i oslavami svatých. Výpiň církevního roku byla rozhojňována a doplňována novým, bohatě pestrým a rychle se množícím obsahem. V ústrojí liturgického roku včleněn bohoslužebný kalendář svatých. Církevní rok tím získal na kráse a vnitřním bohatství.

Druhá složka liturgického kultu jest svou povahou jakýmsi případečným doplňkem a přirozeným důsledkem vnitřního životního plodného rozvoje církve. Bohoslužebné oslavy svatých jsou tedy podřaděny církevní době. Vnitřní organická jednota nebyla novým prvkem bohoslužebného kultu porušena nebo rozpoltěna. Mísál zůstává ve své podstatě kristologický a kristocentrický. Vše sbíhá se v Kristu, poučuje o Kristu, vede ke Kristu, připodobňuje Kristu. „Konec zákona jest Kristus.“ (Řím. 10, 4.)

Liturgickým uctíváním svatých neoslabujeme kultu Božího. Oslava svatých je vlastně oslavou Boží. Veškerá mravní výbornost, pro kterou ctíme svaté, má v Bohu svůj zdroj. Bůh je původem i cílem slávy svatých. Ve svatých velkolepě zjevuje Bůh divy své moci, moudrosti a lásky. „Podivuhodný je Bůh ve svatých svých.“

Svatí jsou živým diadémem trojjediného Boha. V svatých korunováno je dílo Boží v tvorstvu. V svatých vrcholí oslavy, jichž se nejsvětější Trojici v rozumném tvorstvu dostává.

Svatí jsou nejkrásnějšími květy, jež vypučely z obětní Krve vtěleného Syna Božího. Všechny milosti, jimiž se posvětili, proudí ze zásluh vtělené druhé božské osoby. Božský Vykupitel a Prostředník, který „pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil s nebe a vtělil se Duchem sv. z Panny Marie“, je vykoupil, obmyl v krvi své a učinil je spoludědici a účastníky své slávy (1. Petr. 2, 9, Zjev. 5, 9). Jsou tudíž korunou a triumfálním hávem jeho (Zjev. 19, 8).

Svatí jsou požehnaní Otce nebeského, vládnouce královstvím připraveným od věčnosti (Mat. 25, 34). Jsou dítkami jeho vyvolenými (Řím. 8, 29. 30), jež miloval a požehnáním naplnil v Synu svém. (Efes. 1, 3. 5.)

Vše, co Syn Boží vykoupením vydobyl, tajemná třetí božská osoba svatým přivlastnila (1. Kor. 12, 11). Svati jsou mistrnými díly posvětné činnosti Ducha svatého. Ve svatých nejvelkolepěji změnil tvářnost země. Svati zjevují nejskvěleji dílo trojjediného Boha v rozumném tvorstvu. Vše, čeho se dostává rozumnému tvorstvu z Otce skrze Syna v Duchu svatém, je ve svatých v podivuhodné náplni navrženo a v neskonalém bohatství rozlito. V nich božská míza, proudící z vinného kmene věčného života, přinesla nejlepší ovoce.

Oslavou svatých velebíme Boha, chválíme jeho dobrotu, děkujeme mu za jeho lásku, blahořečíme jeho moc. Svati jsou živou korunou vykupitelského díla, v němž nejbohatěji se zjevila láska Boží k lidstvu. Liturgickou úctou svatých vzdáváme nebi díky za požehnání vykoupení. Kultem svatých v bohoslužbě oslavuje církev blahou účinností milosti, vykoupením lidstvu zjednané.

Ve svatých ukazuje nám však i cestu ke Kristu. Svati jsou nám názornými vzory, kterak se máme s Kristem spojovat i k němu se připodobňovat, ovoce vykoupení si přivlastňovat, životem jeho žít. Svati nás názorně učí, kterak máme Krista oblékat (Gal. 3, 25) a jej následovat, „až by Kristus utvářel“ se v nás (Gal. 4, 19).

Ve svatých máme vůdce, ale též přímiluvce a spoluobětníky. Jsme s nimi spojeni posvátnými svazky jedné duchovní rodiny. Tvoříme s nimi duchovní Tělo Kristovo, jehož údové si navzájem slouží a pomáhají. Právě v liturgickém obcování se svatými okoušíme bohatých plodů tohoto svatého společenství.

Svatí zasluhují naší úcty. Jsou výkvětem lidstva. Jsou nejslavnějšími mravními hrdiny. Jsou nejušlechtilejšími duchovními velkány.

Ctnosti nadpřirozené v hrdinském stupni jsou jejich charakteristickou známkou.

Byli obdařeni od Boha zvláštními milostmi. Ale s milostmi těmi hrdinsky i za nejtěžších obětí spolupůsobili. Byť byli nevýslovně bohatě a mimořádně Bohem omilostněni, přece svatost jejich jako perle na bytí dobro závisela ve svém rozvoji a dovršení na vytrvalosti jejich úsilí, jejich nezdolné horlivosti, jejich lásky. Veliké milosti Boží, s nimiž horlivě spolupůsobili, vynesly je na vrcholy dokonalosti, na výšiny hrdinských ctností a přivedly je již v pozemském životě k podvuhodnému spojení s Bohem.

Život každého světce ukazuje velkolepým způsobem neobsáhle bohatou působnost milosti Boží. Vydává slavné svědectví o požehnání ovoce vykoupení.

Svatí jsou ideálními služebníky Božími (Mat. 25, 21), dokonalými následovníky Kristovými.

Veliké milosti, jež obdrželi, nejen je osobně posvětily, nýbrž i bohatě prospěly jiným. Svati jsou nesmrtelně slavnými šířiteli a upevňovateli království Božího na zemi. Jsou největšími duchovními vítězi-dobyvateli. Jsou nejzasloužilejšími bojovníky za nejvyšší duchovní statky vykoupěného člověčenstva. Až na věčnosti poznáme, co vykonali pro posvěcení celých národů a dob, jakou měrou upevnili vládu pravdy a milosti Kristovy na zemi a naplnili svět slávou Boha třikrát svatého.

Což nestáli svatí — aspoň svým příkladem — vždy v prvních řadách bojovníků za ryzost a neporušenost nauky Kristovy? Nebyli živou obranou a obhajobou církve a všech pokladů spásy, jež Bůh vložil v posvátnou její instituci? Nejsou životy svatých zářícími hvězdami na příkré cestě k nebi? Dějiny království Božího na zemi nemají velkolepějších a slavnějších stránek nad ty, které vy-

pravují skutky a hrdinné oběti svatých. Vše, co svatí měli, postavili s velkodušnou obětavostí do služeb díla Božího, do služeb nejvyšších potřeb lidstva. Kolik jich položilo život a prolilo krev za nejvznešenější statky víry a mravnosti?

Svatí jsou chloubou a korunou církve. Církve je duchovně zrodila a do nebe přivedla. Ověřují všechny její známky a božské pečeti. Svatí všech národů a stavů hlásají její jednotu a všeobecnost. Svatí všech věků dosvědčují její apoštolský původ. Svojí svatostí vydávají nezdolné svědectví, že církev je vybavena účinnými prostředky, vedoucími k spáse. Jsou hlasateli a apologety její svatosti.

Svatí v nebesích jsou členy duchovní rodiny, k níž i my patříme. Jsou našimi bratřími a sestrami. Jeden cíl, jedna společná vlast, jedny posvětné prostředky vízí nás příbuzenskými svazky. Žijeme z jejich příkladů, z jejich přímluv, z pokladu jejich zásluh.

Svatí jsou našimi vítěznými druhy v zápolení o korunu slávy. Útěšný článek víry o obcování svatých nám to zaručuje. Existuje pevný, svatý svazek lásky mezi námi a nimi. K tomuto obcování patří i duše v očistci, duše budoucích svatých. Žijeme v živém vzájemném spojení.

První články posvátného řetězu duchovní rodiny církve zakotveny jsou v říši nebeské. Druhá část království Božího prochází oblastí bolestné očisty. Poslední voj zápolí dosud na bojišti života s nepřáteli spásy. Jedni jsou již vítězně na hradbách věčného Jerusalema, jiní léčí se v očistném utrpení z ran hříchu, s nimiž ještě nezhojenými odešli z tohoto života. A my dosud v příboji těžkého zápolení... První nám kynou, abychom vytrvali v boji, pomáhají nám svými přímluvami, druzí budí naši útrpnost, jsouce mimo stav zásluhy. Přímluvami, dobrými skutky a hlavně nejsvětější obětí pomáháme jim, zmírňujeme a ukracujeme jejich očistné bolesti. Jaký to řetěz svatého bratr-

stvíl Druh druhu bere za ruku a pomáhá mu vzhůru k nebi. Jaký to svatý zákon vzájemné pomoci! Duchovní svazek členů jedné velké rodiny, jejíž hlavou je Kristus.

Dr. F. Cinek.

CTNOST NÁBOŽNOSTI

MODLITBA

Jak bylo řečeno, ctnost nábožnosti směřuje k uskutečnění zvláštního způsobu spravedlnosti mezi Bohem a námi, jak přísluší tvorů vůči Stvořiteli; nábožnost nás má k tomu, abychom Bohu vzdali daň poddanosti, vážnosti a úcty, jež mu náleží v míře nejsvrchovanější. „Vpravdě důstojno a spravedlivo jest“, zpívá kněz v mešní prefaci; opravdu, vere dignum et iustum est! Cít nábožnosti jest svobodná a pohotová vůle, která nás vede k věcem Božím, k těm věcem, které se týkají jeho slávy a jeho služby a potvrzují naši naprostou závislost na něm. Ale to jsou jen povšechné podoby jednání a cítění, rámce, abych tak řekl, a tyto rámy máme zaplniti příslušnými úkony a činy. Nestačí, abychom jen chtěli Bohu dáti, co mu náleží, a abychom k tomu byli připraveni; je také třeba věděti, jak může rozumný tvor dostáti svému závazku a správně osvědčiti, že Boha uznává za jediného Stvořitele a Pána. A tuto otázku si nyní klademe.

Odpověď můžeme hledati ve srovnávací vědě náboženské nebo v bohovědě; první vychází ze zkoumání skutečností, druhá čerpá své základní prvky z křesťanského zjevení prostřednictvím učitelského úřadu církve, jejíž učení srovnává a řadí. Obě vědy, spokojíme-li se s obecnými poznatky, dávají stejnou odpověď, že jak badatel srovnávací vědy náboženské, tak bohovědci se jeví dva činy lidské jako bohoctné úkony po výtce: modlitbou a obětí je člověk obyčejně nazývá. Je záhodno tyto dva prvky bohocny postupně proba-

dati a budeme při tom především užívatí světla, které nám dávají závěry katolické bohovědy.

*

Co jest modlitba? Sluší modlitba tvorů vůči Jeho Stvořiteli? To jsou dvě první, dosti všeobecné otázky, které jest nutno prozkoumat, nežli stanovíme zvláštní pravidla o modlitbě ctnostné a modlitbě křesťanské.

Tážeme-li se i na tuto věc nejvšeobecnější lidské tradice křesťanské i pohanské, dočkáme se dvou definicí modlitby, které si sice naprosto neodporují, ale také nejsou zcela souhlasné. Na jedné straně uslyšíme, že modlitba jest pozdvižení duše k Bohu, pohled na Jeho velikost a krásu, pokorné uctívání Jeho božského Majestátu. To vše jest dobré a svaté a sluší se na tvora, který chce ctít svého Stvořitele. Ale v tom je celá modlitba? Skutečně se zdá, a to je druhá definice modlitby, že modlitba nutně obsahuje prosbu, žádost, úpěnlivé naléhání k dobru toho, kdo se modlí. Modlitl se znamená především prosit, abychom byli vyslyšeni. „Proste a vezmete, aby vaše radost byla úplná!“ praví Spasitel v evangeliu sv. Jana (16, 24), a u sv. Lukáše: „I já pravím vám: Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno; neboť každý, kdo prosí, bere, kdo hledá, nalézá, a tomu, kdo tluce, bude otevřeno. Zdalž kdo z vás podá synu svému kámen, když ho jako otce bude prosit za chléb? Aneb jestli za rybu, zdalž místo ryby dá jemu hada? Aneb bude-li ho prosit za vejce, zdalž podá jemu štíra? Jestliže tedy vy, jsouce zlí, umíte dobré dary dávat dítkám svým, čím spíše Otec váš nebeský dá ducha dobrého těm, kteří ho prosí.“ (11, 9—13.) Tu máme popis modlitby, která jest prosbou a při tom pravou modlitbou, neboť tento výrok Páně je u evangelisty pokračováním modlitby Páně, již Spasitel právě učil své učedníky, a jelikož šlo o to, aby bylo ukázáno,

kterak Otec nebeský dá „dobrého Ducha“ či „svatého Ducha“ těm, kteří oň prosí. Ale je v této modlitbě pozdvižení mysli k Bohu, čisté klanění, jež jiní činí podstatou modlitby? Nebo je dvojitá modlitba; jedna modlitba poddanosti, druhá opět prosby? Či jinými slovy: co má v modlitbě převládat, klanění nebo úpění? Nevylučuje jedno druhé? Poddáváme-li se zcela Bohu, můžeme se ještě odvážiti Ho o něco prositi? A není naopak urážkou jeho Prozřetelnosti, Moudrosti a Dobroty, když Jej o něco zcela určitého prosíme?

Zde se dotýkáme základní záhady modlitby, které nepocítují tak zbožné duše, jako filosofové, ani prostí věřící, nýbrž ti, kdož hloubají o své víře. V tomto bodě právě se rodí pohoršení: buď jest Bůh nekonečně dobrý a moudrý, nebo není; nutně a věčně jest Bůh tím, čím jest a co koná, Bůh jest naprosto neproměnlivý nebo není. V Bohu má všechno věčnou platnost, Bůh všechno předem ví a ve své moudré dobrotivosti určuje i nejmenší události, které se nás týkají; nač Jej tedy ještě obtěžovat našimi malichernými a pošetilými prosbami? Domníváme se, že bychom svým blábolením mohli změnit nekonečné záměry Boží nebo řád duchovního světa, který jest Jím stejně řízen a omezen jako běh hvězd a střídání počasí? Prosíme, aby ráno vyšlo slunce? aby za zimou přišlo jaro a podzim po létě? Když Bůh, jenž řídí naše osudy, jest moudrý a spravedlivý, pak je asi lepší a nábožnější, abychom se zcela podrobili jeho zákonu a vzdali se mu bez výhrad v poněkud pohrdavém a povzneseném očekávání jeho libovůle? Co Bůh chce, co ustanovil, to se určitě stane; nač tedy obtěžovati Boha a sebe zbytečnými a neplodnými prosbami:

„Stenati, plakati, prositi je stejně zbabělé,
statečně dlouhý a těžký svůj úkol plň
na cestě, na niž tě osud chtěl postavit —
Trp, potom umírej, jako já bez řeči!“

(A. de Vigny: Vlčova smrt.)

Nejen básníci, nýbrž morallisté a filosofové kladou tuto námitku proti učení o modlitbě, které nazývají dětinským. Stoici téměř ji nedoporučovali svým žákům a dávali přednost poddání se osudovosti Logu; Plotin pokládal modlitbu za neúčelnou jako nedostatek ohledu vůči nejvyšší a dobrotlivé vůli prvního rozumu; středověcí arabské filosofové, jinak silně nábožní, nepřipouštěli oprávněnost modlitby pro naprostý determinismus, který hlásali; i za našich dnů tato námitka podržela svou sílu, poněvadž se zakládá na všeobecných zásadách. Každý duch, který si učinil dostatečně velkou představu o životě Boha a o jeho vlastnostech, jednou narazí na záhadu modlitby; chce-li si uchováti dětskou víru, chce-li nadále spínati ruce, jak jej tomu učila jeho matička, jest třeba, aby si mohl rozvážiti, co činí; nežli klesne, chce věděti, a potřebuje toho i má k tomu právo, jestli modlitba jest dobrou a spravedlivou věcí, jestli je důstojno Boha, aby se k němu člověk modlil, jestli se sluší na člověka jako takového, aby se modlil.

Proti tomuto popírání nám Písmo svaté, jak jsme viděli, ukládá závazek a povinnost modliti se; proto jest modlitba pro věřícího věcí dobrou a svatou, a nemůže o tom pochybovati, jelikož toto vědomí se opírá o slova samého Spasitele. Ale přesto je třeba, aby theolog a apologeta rozluštili nesnáze, které budí filosofie, musí o modlitbě vypracovat učení založené na pravdách zjevení a dokazující jejich soulad s oprávněnými požadavky rozumu, mají jistě a důkladně prokázati základní přiměřenost a vhodnost modlitby.

Katolická bohověda dostála tomuto vznešenému úkolu; již Origenes, veliký alexandrijský myslitel, v traktátu o modlitbě probírá problém v celém rozsahu; o deset století později sv. Tomáš Akvinský se v *Summě theologie* (II. II. q. 83.) vrací k této otázce a řešení zasazuje do rámu celkového metafysického pojetí světa a Boha. Modlitba

se skutečně týká velké záhady našich nejužších a nejhlubších vztahů k nekonečné Bytosti: je Bůh skutečně Otcem z evangelií, jemuž můžeme otevřít své srdce v synovské důvěře? Nebo je nepřístupným Pánem, který všechno stvoření sráží pod železné jho neúprosné osudovosti?

Učení sv. Tomáše, které se celkem shoduje s naukou Origenovou, je shrnuto v myšlence, že Bůh hýbe všechna stvoření podle zákonů přírody, které jím sám dal; nebo přesněji řečeno, jestliže Bůh neměnitelně předvídá všechny věci, jestliže určuje jsoucnost všech výsledků, předvídá také a určuje ve své Moudrosti všechny přirozené příčiny, které tyto věci mají zplodit a dát bytí těmto výsledkům. Bůh nemá ve své moci jen výsledky, nýbrž může také předurčit i různé prostředky a způsoby, jimiž by výsledků bylo dosaženo. Tak na př. má-li člověk dosáti věčné blaženosti a nebeského patření, jak Bůh určil, má si jí dobýt svobodnými úkony, které sice Bůh předem viděl a chtěl, ale ty jsou přesto člověkem svobodně konány a jemu mravně přičitatelný. Modlitba má zvláštní místo v hospodářství Prozřetelnosti ve světě, neboť modlitba obsahuje zároveň všechno: prostředky i cíle. Není pochyby, že Bůh předem viděl všechny události našeho života; naše snahy, časný koloběh všech našich skutků jest na věky zapsán ve věčných rozhodnutích; ale naše modlitba sama tvoří část těchto činů a snah; jestli Bůh mohl od věčnosti naložit svými milostmi, které se rozhodl nám udělit na naši prosbu, i tuto prosbu se všemi podmínkami, které ji podmiňují, předem viděl, a ještě více, budí ji a vnuká svým Duchem. A má-li naše modlitba jakou cenu a účinnost, není to tím, že by měnila Boží úradky, nýbrž naopak, když se modlíme, podrobujeme vůli svou vůli Boží, jaksi spolupracujeme s Božími záměry o nás, žádáme jej o to, o čem sám svobodně rozhodl, že nám udělí.

Námítka filosofů neprávem stavěla proti sobě

vůli lidskou a vůli Boží jako dvě věci stejného řádu, z nichž jedna se nemůže plně rozvíjet, aniž by neubírala na svobodě druhé. Nesnáze se rozřeší důkladnějším, dokonalejším a vyšším porozuměním života Božího a lidského a jejich vzájemných vztahů. Boží svoboda není jen pramenem lidské svobody, nýbrž je i jejím opěrným bodem a podporou, neboť všechny naše snahy a činy, tedy i modlitba, závisí od Božího předvídění. Modlíme-li se, nechceme vybočit z řádu Prozřetelnosti, abychom jej měnili, nepokoušíme se uniknouti Boží vůli v bludné naději, že bychom ji změnili podle naší libosti a uplatnili vůli svou, nýbrž svobodně plníme vůli Boží, pokud se nás týká. Bůh chce, abychom se modlili a to neustále, neboť chce, aby rozumná stvoření mohla rozumným způsobem spolupracovati na záměrech jeho Prozřetelnosti, totiž vědomě a svobodným rozhodnutím lásky a touhy. Modlitbou uskutečňujeme především přání Boží, neboť ji ustanovil jako podmínku udělení lepších milostí, jež dává těm, kteří o ně prosí pokorně a vytrvale.

H. D. Simonin, Řím.

BÁSNÍCI

Někomu jest potřebou psát, slýcháme. To znamená, že básnické a spisovateelské tvoření jest jistý druh hygienického opatření proti různým neduhům. To chápeme. Svět je pln monomanů, kteří musejí neustále žvanit o sobě, neboť jinak by se zbláznili. Takovým lidem se hodí zvláště básnictví lyrické, poněvadž je to povídání o já. Představíme-li si však, že někdo píše z potřeby o Bohu, pomyslíme-li si, že někomu jest Bůh příležitostí, aby mohl povídati o sobě a nazývat se duchovním spisovatelem, nevíme, jak to nazvat — ale máme jedno velmi ošklivé slovo — antropomorfism — nazvěme to třeba anthropomorfismem, ale je to rouhání.

Někdo píše, poněvadž je žádán, na příklad takto: Napište mi pro časopis, který rediguji, vánoční črtu, ale, prosím vás, ne o mrznoucím slrotku, ono jich každý rok zmrzne trochu mnoho; honorář bohatý: Pán Bůh vám zaplatí každý řádek!

Je-li spisovatel srdce měkkého, nutí se, aby přece něco napsal. To něco má cenu především proto, že to není nic, co rez a mol kazí, zloději vykopávají a kradou: je to zásluha, skutek útěchy a soucítu s nešťastným redaktorem, který si sám nic napsat neumí a potřebuje rukopisy — takovéto psaní je filanthropism — anthropos v tom zase je — vznešený druh duchovního milosrdenství (zarmoucené těšit).

Někdo píše, aby se o něm psalo. To je člověk házející bumerang. To je člověk houkající do skal a čekající, jaká bude ozvěna. Je to anthropofag, nazvaný tak v tom smyslu, že požírá své vlastní výměšky. Věříme, že bude jednoho dne zvolen do Akademie.

Někdo píše, aby se uživil. Tomu se nic nedivíme. Hoden jest dělník mzdy své, čili jak Starý zákon praví: Volu mlátícímu huby nezavážeš. Člověk musí jíst. Má sloh, má myšlenky. Ať je tedy živ a píše! Psaní jest zajisté věc velmi lidská, anthropomorfní, filanthropická, anthropofagická. A sneseme-li první tři druhy spisovatelů, sneseme i tento druh čtvrtý, který nazýváme druhem anthropocentrickým.

Nakonec lze říci jen dvě myšlenky opravdu útěšné. Není jiné pomoci, než vážiti, co kdo píše, ne proč to píše. Modlíti se za básníky a spisovatele. Chválíme je, haníme je, platíme je, žívíme je — to vše je bez ceny. To jsou jen lidské věci. Modleme se, aby neumřeli. Aby žili pro Boha. Aby psali pro Boha. Ať zhyne anthropos!

Mohou se tázati: co znamená psát pro Boha? Nevzbouří se velké množství estétů, kteří se dušují, že téma jest jím lhostejno a že jím záleží jen na přízvuku? Že se jím nelíbí, vykřikuje-li někdo

ve verších svojí víru a její pohnutky? Že umění není dogmatické? Že nejlepší tendenci má dílo, které je bez tendence?

Netřeba se jich lekat. Jsou to jen povrchní posuzovatelé. Všecky věci jsou Boží. I z kamení si může Bůh vzbudit syny Abrahamovy.

Psátí pro Boha znamená psátí pro lidi tak, aby se v nich rozmnožila víra, naděje a láska.

Tři tyto ctnosti nemají omezení jako ctnosti mravní. Nezvrhnou se přemírou. Není nikoho, jenž by příliš věřil v Boha, příliš v něho doufal a příliš ho miloval. A poněvadž se tu není co báti nějaké přílišnosti, ba naopak lze říci, že tyto ctnosti nejsou k ničemu, nejsou-li co nejvíce, je potřeba proroků, kazatelů, básníků — a nikdy jich není příliš mnoho a nikdy není přílišné jejich slovo.

Všecky věci mluví o Bohu. Kontemplace přírody je základní povinností člověka. Pohledem na věci viditelné povznášší se duše k poznání věcí neviditelných. Básník zjevuje současně krásu obojího světa. Básník je učitel víry.

Básník zjevuje i tmu, bledost luny, zrádnost propastí, neúplnost života, prokletí srdce, bludy světa i hříchy lidí a marnost touhy po štěstí: vše jest jen nástin, podobenství, předtucha, očekávání, most. Básník je pěvec naděje.

Básník nenávidí lhostejnost, vlažnost, obojakost. Nezazlívejte mu, že mluví jen k srdci: to jen proto, že poslouchá rozumu — více, než tušíte. Chce, abyste nebyli lhostejní k poznání. Poznali jste Boha. Bůh není daleko, je blízko. Není mimo vás, je ve vás. Je ve vás, milujete-li ho. Jste bohatí: Bůh a zdravíčko — jaké bohatství! Jste silní: Bůh a člověk sám — jaká přesil! A úkolem básníka jest učiti lásku: ukázati, že jen hříšník je nešťasten, poněvadž nemá Boha.

Jaký theocentrismus! Nebojte se, tato úvaha nevede k tomu zánícení, v němž svatá Kateřina Janovská se modlíla, aby byla zproštěna povinností

milovati bližního, chtít milovati jediné Boha. Nebyla vyslyšena.

Básník vidí slávu Boží, ale vidí i bídu lidskou. Je vidoucí. Kdo pohrdá lidmi, může být špatným filoso-
fem, ale nemůže být dobrým básníkem. Bez sou-
citu není umění. Srdce lidské je srdce dítěte, jež
děsí se prázdna a samoty. Básník, který prohlašuje,
že chce s vámi třískat o tvrdý mlat svých surových
příběhů (Vladislav Vančura), nemusí být takový
necita, jak by se zdálo napohled, vždyť z vás
chce vytlouci jen analytickou přecitlivělost, ele-
gantní psychologické záliby, planou životní skepsi
a složitost moderní literatury. Krutost je tu sou-
citem.

Básník má soucit s vaší nevědomostí. Nevíte
možná, jak žít. Žijete v tupé lhostejnosti k otáz-
kám života a smrti. Myslíte, že za hrobem není nic.
Věříte snad jen v nesmrtelnost rodovou, domní-
váte se, že budete žít ve svém potomstvu. Thomas
Mann vám napíše historii tří generací Budden-
brooků, abyste prožili a poznali, jak je bolestno
žít v potomstvu.

Básník má soucit s vaším zármutkem. Chce potě-
šit. I nejprostší říkanka pro děti i nejnaivnější po-
vídka pro dospělé může být skutkem duchovního
milosrdenství.

Básník se tu podobá lékaři.

Básník, kněz a lékař byl původně jeden člověk.

Básník musí být knězem. Umění nemůže být
protibozské: neboť by přestalo být zpodobením
krásky.

Básník musí být lékařem. Umění nemůže být
protilidské: neboť by přestalo být výrazem lásky.

Umění bez krásy a bez lásky jest umění, jaké by
vytvořil Satan, kdyby uměl tvořit. Ale neumí, pro-
tože nevidí a nemiluje.

Dominik Pecka.

ZLATÁ STŘEDNÍ CESTA

Člověk dovede všeho zneužít; i nejkrásnější pojmy se stávají často obětí lidských vášní, které si s nimi pohrávají jako s věcí, kterou lze měnit podle nálad. Je to už v povaze člověka, že si rád přistřihuje všechno podle svého vkusu, povahy a nezřídka podle svých vášní. Tak se tomu stalo i se známou formulí: In medio stat virtus — ctnost se drží zlatého středu. Většina lidí, ať vědomě nebo nevědomě, zaměňuje střed s prostředností a odtud plyne právě nejvíce škod pro duchovní život. Je celá řada lidí, kteří vám budou zdůrazňovat se vši vážností, že se třeba držet osvědčené střední cesty, ale při tom myslí na pohodlí, vyhýbají se veškeré oběti, aby se nezdáli přemrštěnými. Prostřednost, kterou nazývají zlatou cestou, zlatým středem, je jejich ospravedlněním. A každý, kdo nesouhlasí s nimi, kdo nejde v jejich šlépějích, nutně přehání, je bláznem atd.

Je znám Hellův popis prostředního člověka ve veřejném životě: „Má úctu před veřejným míněním, nevysloví se nikdy, vždy jen opakuje. Pohrdá všemi mladými; teprve až velikost vaše bude uznána, řekne: Já to dobře tušil . . . Každému, kdo silně myslí, vyčte nesnášenlivost . . . Člověk prostřední zvedá hlavu, aby se posmíval; vše, co jest nad ním, zdá se mu směšným . . . Je bez nadšení a bez siltování.“

V takovém světle viděl velký Hello člověka, jenž se utápí v prostřednosti. Jestliže prostřednost v životě člověka je něčím netvorným, je daleko netvornějším v životě člověka duchovního. Zde právě se nejvíce zaměňuje střed s prostředností a tato záměna, ať chtěná nebo neuvědomělá, působí nesmírné škody, zvláště jde-li o vůdce na cestě dokonalosti. Jak často se stává, že prvotní horlivost ztrácí svůj žár jen přijímáním názorů starších, kteří opustili první nadšení a dali se cestou střední, jak nazývají neprávem svou prostředností

V čem tedy spočívá tato zlatá střední cesta? Jaký je její význam v duchovním životě?

Hledáme-li bezpečnou odpověď na tuto otázku, nemůžeme se utéci k lepšímu učiteli, než je sv. Tomáš, neboť je-li sv. Jan od Kř. kompetentní ve věcech experimentální mystiky, je jistě Andělský Učitel nejkompetentnějším, jde-li o otázky spekulativní. A takovou je i naše otázka, třebaže její aplikace v praktickém životě má obrovský význam. Pokusme se ji objasnit poněkud na základě toho, co píše sv. Tomáš v I. II. q. 64.

Úkolem ctností a tedy i ctnostného života vůbec je, aby vedl člověka k dobru, takže sv. Tomáš mohl po Aristotelovi definovat nebo popsat ctnost jakožto vlastnost, která činí dobrým i toho, kdo ji má, i jeho dílo. Ctnostný život je vyplňován různými ctnostmi: rozumovými, mravními a božskými. O ctnosti rozumové se nám tu nejedná, třebaže i ony podléhají našemu zákonu, třebaže i ony mají svůj střed, pokud totiž člověk, jednající pod vlivem rozumových ctností, zachovává náležitý poměr mezi rozumem a objektivní pravdou. Co se týče ctností božských, mohli bychom opakovat slova sv. Tomáše: „Nikdy nemůže člověk tolik milovat Boha, jak má být milován, ani tolik nemůže doufat v něho nebo věřit, kolik by měl. Proto tím méně tu může být upřílišení a tak dobro takové ctnosti nespočívá ve středu, nýbrž tím je lepší, čím více se blíží k nejvyššímu.“

Nám jde tedy hlavně o ctnosti mravní, s nimiž se setkáváme neustále v duchovním životě. V čem tedy spočívá jejich střed?

Mravní ctnosti se pohybují, abych tak řekl, ve sféře dychtivé žádostivosti, kterou mají ovládat, řídit a takto působit v celém jednání člověka dokonaleý soulad, který by byl odleskem věčné harmonie Boží a který by vedl člověka k jeho poslednímu cíli. Pravidlem, podle něhož má vést ctnost člověka, podle něhož se má dít toto ovládání, je rozum, jenž jakožto odlesk věčného roz-

umu Božího je nám dán k tomu, aby rozhodoval o dobrotě a zlu našich skutků, aby ve shodě s rozumem Božím a zákonem Božím nás vedl po cestách Páně. A poněvadž dobro a krása každé věci, která je vedena a ovládána, spočívá v tom, že mezi ní a pravidlem neboli mírou, podle níž je řízena, je dokonalý soulad, proto i mravní ctnost je tehdy dokonalá, když mezi ní a rozumem je dokonalý soulad, když odpovídá přesně požadavkům rozumu, když jde přesně cestou, jak jí Ji naznačil rozum. Nedá-li se však vést rozumem, vybočuje-li napravo nebo nalevo, libuje-li si ve výstřelcích, které nejsou diktovány rozumem, nýbrž osobními libůstkami, vášněmi nebo jinými příčinami, nelze říci, že ta ctnost zachovává zlatý střed. Jen onen úkon ctnosti je správný, je na střední cestě, který se drží přesně směrnic, naznačených rozumem, který má nesmírnou důležitost v mravním životě člověka. Mohli bychom tedy zlatý střed ctnosti označit jakožto vlastnost ctnosti, která působí, že ctnost pod vedením rozumu jde za svým předmětem přímo, aniž se uchyluje napravo nebo nalevo. Všechny tyto úchylinky jsou oklikami, ne-li naprostým nebezpečím ctnosti.

Význam rozumu v morálním jednání člověka je, jak vidíme z tohoto, nesmírný. Je to právě rozum, jenž prostřednictvím ctnosti opatrnosti dává směr všem mravním ctnostem, jak v řádu přirozeném, tak v řádu nadpřirozeném, dokud ho nenahrazují dary Ducha svatého v jednotlivých okolnostech lidského života. Pravím: i v nadpřirozeném řádu, neboť ctnost opatrnosti není jen jakousi chytrostí, nýbrž, jde-li o nadpřirozený řád, který je ovládán ctnostmi vlitými, je i opatrnost pozdvižena do řádu nadpřirozeného. Vedla-li tedy dříve ostatní ctnosti jen k přirozenému cíli, vede je nyní k cíli nadpřirozenému, podporována jsouc často dary Ducha sv. Rozum lidský je účastenstvím na nekonečném Rozumu Božím už v řádu přirozeném, čím více tedy v řádu nadpřirozeném. A odtud právě

plyne nutnost následovat v mravním jednání příkazů rozumu, vedeného správnými a dobrými úmysly.

Všimněme si nyní, jak je tomu v praxi a jak se liší střed od prostřednosti. Nejlepší výklad nám tu podá sv. Tomáš sám, jehož slova cituji (i. II. 64. 1. ad 2.). „Střed a krajnosti ve skutcích se uvažují podle různých okolností. Proto nic nepřekáží, že u některé ctnosti podle jedné okolnosti je krajností, co však je středem podle jiných okolností, protože se to shoduje s rozumem. Tak je tomu i u štědrosti a velkodušnosti. Neboť uvažuje-li se v celku to, k čemu spěje štědrý a velkodušný, řeklo by se, že je to výstřední až do krajnosti; uvažuje-li se však o tom srovnáváním s jinými okolnostmi, pak to má ráz středu, protože k této krajnosti směřují tyto ctnosti podle návodu rozumu, to jest: kde je třeba, a kdy je třeba a proč je třeba. Výstřelkem by bylo, kdyby k této krajnosti ctnost spěla, když není třeba, nebo kde není třeba a protože není třeba; nedostatkem pak je, nesnaží-li se o tuto krajnost, kde je toho třeba a když je toho třeba. A to je, co praví Filosof, že velkodušný je sice velkodušností výstředním, tím však, že koná tuto ctnost, jak třeba, je v řádě.“

Jaké ospravedlnění hrdinských skutků svatých, před nimiž svět jen žasne nebo se jim vysmívá, je v těchto slovech sv. Tomáše! A jaké odsouzení veškerého minimalismu, jenž se spokojuje s drobtý, veden špatnou pokorou, jenž se neodváží výše, pln bázně, aby nebyl výstředním v očích malých lidíček! Jestliže svatí věnovali celé dny modlitbě, nebyla to výstřednost, protože je k tomu vedl rozum, osvícený Duchem svatým, bez něhož se neodvážili ničeho. Jestliže zničili svůj život, své zdraví ve službě bližního, jestliže rozdali svůj majetek a sami třeli bídu, nebyl to nerozum, nebyla to výstřednost, protože to vše se dalo pro vyšší cíle a pod vlivem vyšších ideálů, než jaké může svět chápat. Svět má pro světce jen úsměv

pohrdání, když je naprosto nechápe, anebo obdiv, když nemá síly jít v jejich šlépějích. Znamka výstřednosti, kterou jim vtiskuje, je jeho ospravedlněním.

Ovšem, chtěl-li by otec rodiny, jenž se má starat o řadu dětí, být tak štědrým, že by rozdal celé své jmění, nebyla by to střední cesta, protože, co dovolovaly a dovolují okolnosti jednomu, nedovolují jiným a proto je třeba mít vždy na mysli ono kdy třeba, zda třeba a kde třeba tak nebo onak jednat. Co pro jednoho je největší ctností, může být pro druhého hříchem, právě proto, že skutek není v souladu s rozumem, jehož vlivu dlužno všude následovat. Mravouka nám dává pravidla, jak třeba žít, ale jejich aplikace v jednotlivých případech je závislá na rozumu, jenž má v každém jednotlivém případě určit, zda je to skutečně náležitá doba ke konání toho nebo onoho skutku. Příkaz modlitby na př. je nám dán samým Bohem. Modlit se mnoho není nectností, nezasluhuje označení bigotnosti, vždyť svatí před trůnem Božím volají neustále Svatý, Svatý, Svatý . . . Je však třeba, aby zde byly zachovány všechny okolnosti, které činí dlouhou modlitbu dobrou a ctnostnou. Andělé v nebi jsou k tomu a proto konají jen svou povinnost. Podobně řeholník, jenž má k tomu vyhrazeny jisté hodiny. Chtěla-li by však matka četné rodiny klečct celé dny v kostele a při tom by zanedbávala domácnost, nebylo by zde souladu mezi rozumem a ctností a tedy ani zlaté střední cesty.

Z toho je zřejmo, jak nesmírný rozdíl je mezi zlatým středem a prostředností. Střed je pravdou, je něčím velkým, je jakousi velkodušností u každé mravní ctnosti, je správným umístěním ctnosti v jejím poměru k rozumu a k dosažení cíle, kdežto prostřednost je lží, obelháváním člověka, svůdcem, který nás vede jen na mělčiny, je mínismem, který se spokojuje s málem, který má nejnižší požadavky, jde-li o čest a slávu Boží, který se bojí

sebemenší oběti a proto hledá všechny možné vytáčky, jak by se jich beztrestně zbavil a při tom si zachoval zdání počestnosti, je nátlakem na úsudky rozumu, který se snaží znásilnit nebo se vymanit z jeho vlády. Zlatá střední cesta vede obětí k Bohu, prostřednost pohodlností ke zničení života Božího v nás. Je to prostřednost, o níž platí slova Apokalypsy: **P o n ě v a d ů ž n e j s i t e p l ý a n i s t u d e n ý, v y v r h n u t ě z ú s t s v ý c h.**

P. Reginald Dacik O. P.

HROBY BOHATÝRŮ V ŘÍMĚ

HROB SV. PIA V.

V nejkrásnější basilice mariánské, Santa Maria Magglorre, odpočívá papež Pius V. z řádu dominikánského. Jeho vláda (1566—1572) byla pro církev, pro Itálii a pro křesťanství vůbec tak blahodárnou, že by mu měly býti postaveny pomníky tři: jeden od církve, druhý od Itálie a třetí od veškerého křesťanstva. Církev katolická je mu pomníkem povinna za jeho horlivost reformátorskou, s jakou prováděl dekrety koncilu tridentského, a to s energií a důsledností, jaké je schopen jen muž proniknutý ven a ven Duchem svatým a láskou k té, jejímž byl nejvyšším pastýřem. Po lehkých dobách renesančních, jejichž vlivu podlehl i svatostánek, bylo třeba neoblomné činnosti a svaté zmužilosti, aby zavedena byla kázeň a řád, jaký sluší církvi Kristově. Pius přinesl ze svého kláštera onu horlivost, zmužilost a svatost života a položil základ k rozkvětu církevnímu, který trvá podnes. Církev mu proto postavila pomník trvalější zlata a kamene, prohlásivši jej svatým a postavivši ho na oltáře.

Své vlasti italské stal se Pius dobrodincem, jakým bylo málo jiných vlastenců. Energií někdy až strohou, s jakou potíral každé hnutí protestantské

v Itálii, zachránil této šťastné zemi jednotu náboženskou, nejpevnější to základ stability státní a blahobytu a rozvoje národního. My Češi dobře to víme z vlastní smutné zkušenosti. Čím by byla dnes naše vlast a náš stát, kdybychom si byli zachovali jednotu náboženskou! Bohužel jsme byli a jsme dosud pronásledováni největším naším odpůrcem zrovna ďábelským: stálými náboženskými boji, nesváry a třenicemi. Dračí símě Husovo! — Itálie, která staví pomníky vlastencům-trpaslíkům, dosud nesplatila dluh velikému staviteli „jednotné Itálie“ papeži Piu V.

A křesťanství mu dluhuje pomník za to, že u Lepanta pohřbil do té doby nepřemožitelnou námořní moc tureckou. Stotřicet lodí s půlměsícem ponořeno tehdy do moře a dvacetpět tisíc Turků zahynulo ve vlnách a v bojích právě v oněch hodinách, kdy papež Plus v Římě Matku Boží vzýval o pomoc. Bylo to 6. října 1571, takže o něm brevíř právem tvrdí, že tureckého tyрана Selima „non tam armis quam fuis ad Deum preclibus devicit“.

Starosti a práce pro blaho církve, křesťanstva a vlasti a stálé choroby měnily jeho život v život bolesti a utrpení. Proto bylo mu oblíbenou modlitbičkou: „Domine auge dolorem auge patientiam. — Pane, rozmnož bolest, rozmnož trpělivost.“ Tak se modle vypustil i svou duši roku 1572, maje šedesátosm let.

*

Křesťanský, církevní a italský tento bohatýr odpočívá v Santa Marla Maggiore pod pláštěm Oné, kterou za živa tolik miloval a kterou pro budoucí věky uctil názvem „pomocnice křesťanů“. Jeho hrob, jinak prostý, jest v nádherné kapli sixtinské, velmi líbivé jednoduchostí plánu a krásou rozměrů. Stěny její jsou rozčleněny korintskými pilastry a potaženy mramorem různých barev, alabastrem, jaspisem a pozlaceným štukem. Uprostřed kaple jest tabernakul s nejsvětější Svátostí a krásná socha svatého Kajetána s Ježíškem od Berniniho.

Hrob Pia V. jest na stěně v levém rameně od vchodu do kaple. Na jeho svátek bývá víko rakve otevřeno a za sklem viděti stříbrnou masku oděnou červeným papežským rouchem. V masce jsou uloženy jeho kosti. Dvě veliké svíce hoří před hrobem a věřící s modlitbou na rtech líbajíce rakev přicházejí, chvíli se zastavují a odcházejí, aby udělali místo čekajícím. Hrob je dílem Fontany. Na stěně nad rakví jest pět mramorových vypouklých obrazů s výjevy ze života papežova.

Na protější stěně je hrob jiného velikého a energického papeže: Sixta V., který v pěti letech vlády dal Věčnému městu nový vzhled. Kamkoliv vkročíte, ať do basilik nebo do paláců nebo do ulic a náměstí, všude nacházíte stopy Sixtovy topografické a umělecké činnosti. Duce Mussolini si ho vzal za vzor a pokračuje, kde Sixtus přestal, nebo aspoň v jeho duchu a jeho plánech, vykopává stará fora, zakládá nové ulice, boře nezdravé a stavě čtvrti nové jako před třemi sty lety Sixtus V. Nádherné jehliny, které dnes zdobí náměstí svatopetrské, lateránské, del Popolo a Santa Maria Maggiore, postavil Sixtus V. Také nádherná kaple, ve které stojíme, jest vybudována Sixtem V.

Vzdavše úctu oběma papežům nesmíme opustit basiliky, aniž bychom si neprohlédli aspoň ty nejzajímavější její památky. Basilika sama, elegantní a velkolepá, jest monumentální památkou na spory, vedené v pátém století o článek víry, že Panna Maria je Matkou Boží. Patriarcha cařihradský Nestorius pravdu tu popíral a nechtěl připustit, aby se Panně Marii dával titul „Bohorodičky“. Sněm efeský roku 431 bludy Nestorovy zavrhl a slavnostně potvrdil dávno již věřený článek víry. Lid, který před sněmovnou na rozhodnutí čekal, dověděl se o něm zajásal a velkolepým průvodem světelným oslavil památné prohlášení. — Aby i v Římě zůstala na efeský sněm trvalá památka, dal papež Sixtus III. (432—440) malý dosud koste-

lík Bohorodičky na Eskvilíně rozšířit a dal mu podobu, jakou obdivujeme dnes. 40 krásných jonských sloupů, které původně zdobily starořímskou některou budovu, dělí basiliku na tři lodi. Nad sloupy na architravu podél celé basiliky jsou zajímavé mosaikové obrazy obdélníkové z pátého století, znázorňující výjevy ze života starozákonních patriarchů a vůdců Abrahama, Izáka, Jakuba, Mojžíše a Josua, kteří byli prorockými předobrazy Ježíše Krista. Pozlacený strop chrámu, dílo Sangalovo, je prý nejkrásnější z basilikálních stropů římských a je tak čistý a zchovalý, že se zdá být nový, ačkoli je pozlacený prvním zlatem, které Krištof Kolumbus přivezl z objevené Ameriky.

Nejvýznačnější a vlastní památkou sněmu efeského jest vítězný oblouk, oslavující Pannu Marii jako Bohorodičku, jakož i polokopule tribuny, znázorňující korunování Matky Boží v nebi. Sedící Kristus korunuje sedící vedle něho svou Matku, která pozdvíženými rukama pokorně tomu se brání. Pod jejich nohama září slunko a měsíc mezi hvězdami; kolem nich poletuje devět kůrů andělských; vlevo stojí sv. Petr, Pavel a sv. František, vpravo sv. Jan Křtitel, Jakub a sv. Antonín. Vše je mosaikou malováno na azurovém pozadí a propleteno zeleným věncovým s různobarevnými ptáčky, což obrovskému obrazu dodává radostné nálady. Kdežto však vítězný oblouk je ze století pátého, pochází korunování Panny Marie ze století třináctého a je dílem Jakuba Torritiho, vedle Cimabua nejslavnějšího umělce před Giottem.

Jiný skvělý předmět jest konfesse, kterou dal drahocennými a pestrými mramory vyzdobit papež Pius IX., veliký ctitel Bohorodičky. Vykrášlil ji bohatě, protože se v ní přechovává několik prkének z jesliček Ježíškových, které dal papež Zachariáš kolem roku 750 z Betlema přenést do Říma. Ve středu konfesse je klečící socha Pia IX. Oltář nad konfessí chová v porfyrové urně ostatky svatého apoštola Matouše a jiných mučedníků.

Zvláštního popisu pro svou uměleckou nádheru by si zasluhovala kaple Borgésská se starobylým obrazem Matky Páně na skvostném oltáři, což se však vymyká účelu těchto řádků. U jednoho předmětu musíme se ještě zastavit, než basiliku opustíme, protože je památkou na světovou válku. Benedikt XV., papež míru, daroval basilice sochu Královny míru, která je umístěna při zdi levé lodi a je jak myšlenkou, tak provedením hodna, aby stála v nádherné basilice mariánské. Socha celá je z bílého mramoru. Královna míru sedí na trůně a levicí vztaženou k válčícím národům prosí, aby ustali od bohopustého krveprolévání, pravicí podpírá stojícího jí na koleně Ježíška, jenž s výrazem bolesti v tváříčce podává národům ratolístku olivovou; jemu u nohy čeká holubička, aby olivovou větévku odnesla na bojiště. Skupina je tak dojemná, že před ní stále viděti modlíci se osoby. Také my se tu pomodleme za mír národů, pamatujíc na heslo nynějšího papeže Pia XI.: „Mír Kristův v říši Kristově!“ Královno pokoje, vypros světu pravý, trvalý mír!

P. J. Hudeček CSc., Řím.

MODLITBA HŘÍŠNÍKA VRACEJÍCÍHO SE K BOHU

1. Vráťím se domů k svému Otci
jako marnotratný syn,
neboť jsem zhřešil.
Jako jeden ze služebníků
budu u něho sloužití,
až mne vyslyší.
2. Na tvé dveře,
Otče přemilosrdný,
hle, já zatluku:
Otevři mně nešťastníkovi,
jinak jsem ztracen,
neboť opustiv tebe zbloudil jsem.

3. Učinils mne dědicem,
já však jsem opustil dědictví své
a rozházel svůj podíl.
Nájemníkem
budu teď u tebe,
třebas i služebníkem.
4. Jako nad publikánem
nade mnou se smiluj
i budu ti povždy vděčný,
a jako nevěstce
odpusť mně vlny
i budu tě velebiti.
5. Jako Petra
z náručí vln
zachraň i mne;
a jako lotra
všimni si i mne v zkáze mé,
také na mne si vzpomeň.
6. A jako ovci zbloudilou
mne vyhledej, Pane můj,
neb vlnou mojí jsi ty,
a ve své náručí
mně odnes, Pane můj,
na její místo u Otce tvého
7. A jako slepci
otevři mně oči,
abych spatřil světlo tvé;
a jako hluchému
otevři mně uši,
abych slyšel hlas tvůj.
8. Jako chorého
uzdrav mne z nemoci,
abych chválil jméno tvé;
a jako malomocného
v yzopu mém
očisť mně od hříchů.
9. Jako nad nemocnou
dívkou Jajírovou
smiluj se nade mnou, Pane náš;
a jako tchyni Petrovu

- uzdrav mne,
neboť jsem nemocný.
10. Jako mládence,
syna vdovina,
vzkřís mne;
a jako na Lazara
zavolej i na mne
a rozvaž mně obvazy.
11. Nenech mne zahynouti
v hříchů
a nemoci;
ale vzkřís mne
v mém hrobě,
abych chválil jméno tvé.
12. Prosím tě, Pane náš,
vyjdi mně vstříc,
vyslyš mne
a ochraň mne;
ukaz mně cestu,
která vede k tobě.
13. Své štěstí,
hle, já syn tvůj, hledám u tebe,
plného milosrdenství;
k tobě jdu,
abych se tam nasytil
tvojí láskou.
14. Klas života
teď mně rozetřil
hladem zemdlenému,
vracím se k tobě jako žebrák,
neboť hřích mně okradl
jako zloděj.
15. Svázal a sevřel
mně hrdlo
hřích světa;
připlížil se,
uchopil mne za hrdlo
a tvář mně zakryl.
16. I neopouštěj mne
a přijmi vroucí prosbu mou,

- dobrý Pane;
zažeň onoho zhoubce
ve svém milosrdenství
a budu je na věky opěvovat.
17. O tvých příkazech
budu pak rozjímati
ve dne v noci.
Ó, přijmi modlitbu mou
a vyjdi mně vstříc,
mně smělému.

Ze syrského přeložil dr. Pavel Škrabal O. P.

O LÁSCĚ K BOHU

O lásce se nemluví, je-li si jí člověk vědom a týká-li se jen vlastního jeho vnitřního poměru k milované bytosti. Láska k Bohu je společná a liší se v mnohých věcech od lásky světské. Člověk je spojením duše a těla. Bůh je pouhý duch, obcování s Bohem jest jiné než s člověkem a tu se stává, že se člověk ocítá v nejistotě, neklame-li se o svém poměru k Bohu a o své lásce k Bohu. Láska se považuje za stav blažený a tudíž se člověk domnívá, že blaženost by měla býti ukazatelem a potvrzením toho, zda a jak Boha miluje. Ale mnohdy se této blaženosti nedostává právě tenkrát, když se člověk domnívá, že by ji měl cítiti nebo že by měla ještě trvati. Podle toho pak soudí, že jeho láska k Bohu byla buď pokrytectvím, sebeklamem, bludem, nebo že byla nedostatečná, zvrácená, s hříchy a vášněmi smísená, nestálá, slabá, mrtvá. Tento způsob myšlení může člověka svést k chybám a bludům, takže si pak zoufá nad svou neschopností a nad nemožností Boha milovati a dopustí pak, aby jeho srdce se začalo od Boha odvracet, jako by jeho úsilí bylo marné a jako by snad Bůh o jeho lásku ani nestál.

Blaženost není nutným, stálým průvodcem lásky k Bohu, nýbrž je to zjev spíše řídký. Přichází

k přivábení nerozhodných, k posílení slabých a k zotavení unavených podle plánu milosrdenství Božího, obvykle jen na nejnnutnější dobu a netrvá dlouho; bývá to dar Boží bez pravé zásluhy lidské. Teprve když si člověk vyslouží určitou dobu jako dělník a osvědčí se v trpělivosti a věrnosti, dostává se mu blaženosti různého stupně a různé podoby jako mzdy a jako ovoce. Tato blaženost je značně rozdílná od té blaženosti počáteční; ona byla spíše sladkostí citovou, tato jest spíše sladkostí vůle a vytrvalosti.

Světští milenci se mohou podezřívati, že druh druhu nemiluje z celé duše a že láska druhého mu není nade vše. Vůči Bohu duše lidská nesmí chovat podobné nedůvěry, poněvadž Bůh nás miluje i tenkrát, když nevnímáme Jeho lásky, když si nejsme jisti svojí láskou, ba i když se odvracíme. I když nevíme vždy, zda milujeme Boha, víme z víry, že vždy Bůh miluje nás, a toto vědomí stačí, abychom nemusili zoufat nad svými pokusy o lásku k Bohu.

Bylo by bludem milovati Boha pro určitý příjemný pocit, neboť Bůh jest mnohem vyšší a jest neobsáhlý. Způsob lásky k Bohu určil Bůh sám a to tak, že žádá naši lásku v plnění příkázání. Není věcí milujícího, aby sám se těšil měřením své lásky, ale pokud je toho člověku třeba pro jeho vlastní dobro, poskytuje se mu do jisté míry možnost, aby se o stavu své vlastní lásky k Bohu přesvědčil, zvláště v takových dobách, kdy cítí smutek a malomyslnost. Dokud cítí odpor k hříchu či dokud aspoň má snahu nejednatí proti zákonům Božím, potud nemá příčin domnívati se, že jeho láska k Bohu jest ohrožena či snad dokonce vyhynula. Není v naší síle a v naší moci sladkost lásky, radost lásky a povznesení sebevědomí; za to na nás jest trpělivost lásky a dlouhé čekání lásky; my jsme dělníci, pracující v bídě, v potu a v prachu, koruna lásky pak není v rukou našich, nýbrž v rukou Božích.

Jaroslav Durych.

ZRCADLO CÍRKVE

Jistý člověk, v očích lidí poctivý a čestný, dopustil se zločinu. Mysleme si pro příklad, že spáchal vraždu. Ale jak se to jen mohlo stát? Inu, v návalu hněvu, mocí silného vzrušení myslí, kterýchžto vášní příčinou bylo zklamání. Byla to žena, která ho popudila. Onen člověk dopustil se tedy hrozného zločinu, ale poněvadž nebyl přistlžen při činu a nestal se jinak podezřelým, hrůza vraždy byla jen před ním. A svět nikdy by se nebyl dozvěděl pravdy, kdyby tento vážený člověk, ač vrahem, nebyl vpravdě poctivým a čestným. Neboť, ačkoliv okolnosti byly takové, že by ho nebyl nikdo podezřívál a tím méně usvědčoval, on sám šel a vydal se soudu. Žaloval sám na sebe, že zabil ženu, vysvětlil, jak se to stalo, a žádal potrestání. Stalo se pak, že soudcové přihlásivšího se vraha sice soudili a odsoudili, trest jeho však byl velice mírným. Vyslechnuv rozsudek, byl velice překvapen; očekával trest krutý, přiměřený krutému zločinu. Jsa poctiv, sám sebe, dříve nežli soudcové, odsoudil. Nestačilo mu jenom uznání viny, hluboká lítost, sebeodsouzení, on musil jíti a vyznati se přede všemi. Ve světě veřejnost zastupují soudcové. Nešťastník věděl, že tíhy zločinu sám nikdy se nezbaví, že musí přijíti všichni lidé a vyřčením rozsudku anebo osvobozením ji s něho sejmouti.

Život dítěte závisí zcela na rodičích. Rodiče jsou dárci jeho radostí a zábav, oni volí to nejlepší za nerozumné dítě, oni je ochraňují a pěstí, aby bylo spokojeno a šťastno. Všechna činnost dítěte soustřeďuje se kolem činnosti rodičů. Objeví-li, čeho dosud nepoznalo, spěchá k matce, aby s ní sdělilo svou radost. Ale opravdové dítě nejen v mlých a příjemných chvílích spěchá v náruč matčinu, aby ji učinilo účastnou svého dobra, nýbrž

i v nebezpečnostech, v žalostech hledá ji jako záštitu proti zlu a při nezdarech a chybách světuje se jí pokorně.

Hošík přes zákaz vzal se stolu nůž a při hře s jiným hošíkem řízl jej do ruky. Rozumí se samo sebou, že propukla bouře pláče, křiklavého pláče, již způsobil nejen poraněný, ale i vinník. A ten pláč projevoval utrpení obou, ale utrpení rozdílné: utrpení z křivdy vnější a utrpení vnitřní, způsobené hříchem.

Opravdové dítě v každém případě obrací se k rodičům, aby buď sdílelo se s nimi o radost nebo bolest, buď žalovalo na sebe, že se dopustilo něčeho proti jejich vůli. A co se stává, když matka vidí, jak se k ní dítě nesměle blíží, plačíc zkroušeně? Prozírá situaci, v níž se dítě octlo, odpouští dříve, nežli ono se nadá, a třebaš kárá, napomíná a trestá, přece opět a velmi brzy svírá je v náručí lásky.

*

Avšak život duše v církvi jest neskonale cennějším nežli život dítěte v rodině; a její počestnost nesrovnatelná jest s podobnou ctností člověka ze světa. Jest ovšem šlechetné, uznává-li provinilec svou vinu a vydává-li se sám světské spravedlnosti, nicméně mnohem šlechetnější a morálně na vysokém stupni jest, uznává-li duše obtížená jen všedním hříchem svou vinu, svou největší vinu, a vydává-li se soudu církve. Pohnutky, jež oba vedou, jak člověka ze světa, tak duši církve, i postupy, jimiž usnadňují průchod spravedlnosti a pravdě, jsou takřka stejné; jak různé však a nesrovnatelné jsou morální úrovně obou! Kdežto člověk ze světa odvažuje se předstoupiti před veřejnost a sobě rovné jenom v případě těžkého provinění, duše církve neostýchá se žalovati na sebe pro nejmenší, sotva patrný přestupek. Příčina a popud tkví v tom, že oba, člověk ze světa a duše církve, mají různé pány. Kníže světa v brokátě, lesku a zlatě jest pánem prvního; duše pak

církve poddána jest jediné Bohu, zdroji veškerého života. Kníže světa, víme přec, nenávidí, zlořečí, nactiutrhá, lže a krvavými mozoly cizích rukou rozmnožuje majetek, ani vraždy se neostýchá — mimo čas míru — tož člověk pod mocí tohoto pána odvozuje svou činnost podle jeho skutků. A protože jeho pán má také svou spravedlnost, nikoliv spravedlnost podle spravedlnosti Boží, podle zákona Božího, nýbrž výhradně spravedlnost svou, svůj zákon, dopouští se skutků zlých v mezích tohoto zákona. Ježto ale Bůh, jsa stvořitelem všeho živého, jest dobrotivým a milosrdným, protože panuje nad životem, ježž daroval svým tvorům ze sebe — tož duše církve odvozuje všecek svůj život od života jeho.

Nechápu, proč nekatolíci neuznávají zpovědi. Vím však, že v jejich námitkách jest mnoho děsu. Děsí se, děsí — dokonalosti Boží, již se mají připodobňovati. Raději se radí s knížetem tohoto světa, jenž jim moudře přikazuje: Buďte opatrní! A oni jsou až úzkostlivě opatrní, aby se totiž hříchy jejich nestaly zjevnými. Protože nemají zrcadlo zpovědní, seznam všech možných skutků zlých, chyb a omylů, nedovedou se orientovat v bludištích viny, neznají příčin a následky je ohromují. Vražda jest již přece výsledkem hněvu, smylstvo ovocem žádostivosti a neukázněnosti, loupež vystupňováním chtivosti cizího majetku atd. atd. Dopustil-li se člověk hříchu, na příklad krádeže, jistě dříve nežli kradl, obíral se myšlenkami na krádež. Nebo: dříve nežli pokydal pomluvou čest bližního, tajně pěstoval nelásku a nevraživost. Pravdou jest, že tak mnozí odpůrci církve, nemajíce analysována starého člověka, nádobu hříchů a nešlechtností, žijí jen starým člověkem — a i když hovoří vzletně o obrození a znovuzrození, přece jen zůstávají ve vleku tohoto zlostníka. Avšak duše církve, jež ze všech svých hříchů upřímně a kajícně se zpovídá, podniká tím útok na mocnosti temnot, neboť zpytování svědomí, to

jest slídíivost válečná, a zpověď, to jest již nepřítel napaden a přemožen.

Člověku ze světa byl trest za vraždu zmírněn proto, že se sám udal co vinník. Trest za myšlenky na zločin jest ve světě neznám. Myšlenky vůbec nejsou sice zcela nepřístupny knížeti temnot, jistě však nemohou býti kontrolovány jeho lidskými služebníky. Zločinnost bují a se rozmnožuje přesto, že jsou opatření proti ní zdokonalena a rozmnožena. Vede se pečlivě evidence všech živých těl, avšak duše, duše jsou neznámy. Ač tak vysoko vznesl se důmysl lidí, přece ještě čtení či fotografování duší, jejich popudů a myšlenek vynalezeno nebylo. Činí-li se k tomu náběhy různými pokusy zvukovými a světelnými, tož děje se tak jen s vypočítavostí vyděrače. Knížeti nejedná se o svobodu duší, to by znamenalo uvědomení a vzpouru proti němu, nýbrž o vládu nad dušemi. Ty jsou bohatstvím jeho, jež nesmí býti spatřeno, jež nesmí býti známo.

Co se však děje s duší kající v církvi? Ona vydává se rovněž soudci, avšak skrze církev nejvyššímu Soudci, lépe řečeno: ona stojí ustavičně před Otcem jako dítě. A ona takřka nepřetržitě promítá obrazy svého života na církev, aby je viděl, nejen Otec, ale i bratří. Kněz jako zastupuje Boha, zastupuje i celou společnost věřících. (Tím se také názorně zjevuje jednota církve.) Zpověď jest tudíž účtováním po práci, nejen přiznáváním viny. V ní jako v zrcadle vidí se celá církev, poznávajíc, čeho jí k tomu, aby se líbila Ženichovi, potřebí. A to všech napravuje se skrytě.

Jan Rubin.

Z MARTYROLOGIA CÍRKVE KOREJSKÉ

(Misie 4.)

Celkový obraz zlých zkoušek pronásledování obrozené církve korejské jsem se pokusil vykres-

liti v posledním článku. Dnes a příště jej hodlám doplnit několika úryvky z mučednických akt kněží a potom lalků, kteří vydali Kristu a Jeho zvěsti svědectví krve a života.

Zprávě o společném utrpení druhého apoštol. vikáře msgra Imberta a Jeho kněží P. Maubana a P. Chastana, budiž předesešán kratilčký životopisný obrázek. Bl. Vavřinec Josef Marius Imbert, biskup v Capse, narozený koncem 18. stol., neměl v dětství žádné naděje, že by nabyt vzdělání, tak jeho rodiče byli chudí. Prozřetelnost podala pomocnou ruku dítěti, toužícímu po království ducha: nález menšího peníze nesvedl osmiletého hochu k mlsání, ale umožnil mu, aby si koupil slabikář. Prvním učitelem čtení byla „teta Marketa“ a první písankou byly ploty, vrata a zdi; potom farář poznal, že duše chudého synka je úrodnou půdou a sám jej připravil ke studiu u Školských bratří. Kdo jej vydržoval na studích? Růžence. Jinak ho Jeho spolužáci nepamatovali, než s kolem drátu na ruce a s klíšťkami v ruce, aby si měsíčně vydělal patnáct franků! A již na humanistických studích se rozhodl pro kněžství a toužil po mslích. A zanedlouho po skončení studíi bohosloveckých skutečně vstoupil do pařížského semináře. R. 1820 odjel do Sečoánu; bystrostí a poctivým charakterem si získal vážnost a důvěru představených i spolubratří, srdečnou dobrotlostí, pokorou a opravdovou zbožností vydobyl lásku svěřených duší. Po letech pilné apoštolské práce jej rozkaz papežův odeslal do Koreje.

Bl. Jakub Honorius Chastan se od malička cítil volán k duším v temnotách pohanství; ale vlastní biskup nedůvěřoval nadšení mladého bohoslovce a teprve vytrvalé obléhání proseb jej přesvědčilo, že povolání Chastanovo je pravé; ještě horší překážky položila mu do cesty několik dní po vysvěcení a těsně před odjezdem do semináře rodina. Také nevěřili, že Chastanovy touhy se uskuteční, a proto tím horší bylo jejich rozčarování a

bolest, když jim novokněz oznámil, že se jde loučit. „Nedám ti požehnání, nešťastníče!“ zoufale odpírala matka synu, jenž ji na kolenou prosil o poslední potvrzení lásky. „Na to jsme si utrhovali a v tebe skládali všechnu naději, že budeš naší podporou ve stáří! Nepustíme tě!“ Všichni domácí byli při matce a mladý misionář jim nadarmo vysvětloval a opět i opět prosil o porozumění. Odcházel z domova bez posledního políbení, bez stisku ruky . . . Jen matka šla v patách za ním a plakala, naříkala. Po chvíli se bl. Chastan obrátil, počkal na matku, znova před ní na cestě poklekl a prosil o požehnání. Matčino srdce podlehl: „Nuž, jdi ve jménu Božím, dítě! Když Pán Bůh tomu tak chce, jdi! Všichni svatí andělé ať tě provázejí na tvých cestách!“ — Tehdy netušila, jakou cestou povedou andělé jejího syna a kam až jej dovedou! Zřekl se prvního klidnějšího místa učitele na generální koleji v Pinangu (Čína) a odešel do Koreje.

Život bl. Petra Filiberta Maubanta je beze všech dramatických příhod. Již byl několik roků kaplanem, když se rozhodl stát se misionářem; osmdvacetiletý vstoupil do pařížského semináře roku 1831 a již příštího roku na jaře odjel do Sečóa-nu — a s dovolením svého představeného zaměnil tento kraj za Koreji. Tam bylo jeho odvahy, vytrvalosti a živé zbožnosti více třeba!

*

Jak jsem v posledním článku uvedl, za pronásledování biskup bl. Imbert záhy opustil Seul a uchýlil se do úkrytu na venkově. Vláda však o přítomnosti cizích misionářů v zemi věděla, proto vydala na ně zatykač a vypsala odměnu na jejich dopadení. A opakovala se Jidášova historie. Mezi křesťany byly také plevy a duše prodejně, a takovou prodejnou duší byl přestrojený vlk, věrolomný bratr, Kim-ye-sang-i. Nabídl se sám vládě, že jí vyhledá a vydá hledané kněze. Mocí to nešlo,

proto se uchýlil ke Isti: chodil po známých venkovských rodinách křesťanských a vykládal jim, že poměry se mění; křesťané prý před mandariny tak výborně obhajovali víru, že mandariní jsou ochotni přijmout křesťanství, a s nimi i královský dvůr. Jen by bylo záhodno, aby sám biskup přišel dokončiti slibné dílo. Takovou řečí se zrádci podařilo přesvědčiti dva nedávno pokřtěné křesťany a ti mu prozradili, že o úkrytu biskupově ví Ondřej Tjyeng. Byl to opravdový křesťan, odešel z domoviny, aby se mohl věnovati nábožnosti a všeho majetku i sil užíval k dobru církve a na podporu souvěrců. Jsa upřímný, neviděl ve zrádcově řeči žádné falše a pln radosti byl ochoten jej uvést k biskupovi. Ale přes noc se v něm probudila jakási nedůvěra a ráno se chtěl jen sám vydati za biskupem. Přece však znovu podlehl nalehání zrádcovu a vzal jej s sebou i s jeho průvodci — vládními biřící. V půl cestě však znovu pojal nedůvěru a rozhodně odepřel jíti dále s průvodem; proto s ním šel již jen zrádce, ale i toho nechal nedaleko biskupova útulku, a šel sám zvěstovat „radostnou“ novinku.

Biskup poznal hned zradu. Útěk však byl pochybný a ještě by přivodil zuřivější pronásledování a proto se rozhodl, že se zrádci a jeho společníkům vydá. 11. prosince 1839 odsloužil poslední mši svatou, poslal list oběma kněžím a sám odešel do vsi, aby se vydal. I cesta do zajetí a v poutech mu byla příležitostí k hlásání evangelia pronásledovatelům a pohanskému lidu, který se sbíhal. Bylo s ním nakládáno jako s velezrádcem a s počátku byl uvržen do vězení pro zloděje. Hned započaly výslechy s mučením, aby zajatec vyzradil úkryt ostatních misionářů. Nač jsi sem vůbec přišel? — Abych zachraňoval duše! — Zapři svého Boha! — Ne, nikdy Boha nemohu zapřít! — Výslech k ničemu nevedl a také rány holí byly nadarmo. Pastýř stál neochvějně.

Když se lest zdařila při zajímání biskupa, chtěli

jí pronásledovatelé polapiti i ostatní dva kněze. Proto nutili dva křesťany, aby šli k biskupovi do Seulu, a snažili se jim namluvit, že biskup bude propuštěn na svobodu, ačli už snad propuštěn není. Křesťané nevěřili, ale nač se vzpírat? Jednomu se sice podařilo v noci utéci, druhý však byl doveden do Seulu. Tam zatím převedli biskupa do velké vyzdobené vězeňské místnosti a křesťana uvedli k němu. Kati měli za stěnou radost, když biskup chtěl po křesťanu poslati kněžím list; proč by věřící neposlechli biskupa. Netušil ovšem, že vlastně jim nese budoucí rozsudek smrti. Známe již slovo bl. Imberta: Dobrý pastýř dává život za ovce své! Přijďte! — Bylo třeba takový rozkaz vydávat? Museli ho misionáři poslechnouti? Tyto otázky kladl obhájce víry při beatifikačním procesu korejských mučedníků! Nebylo by ho třeba, kdyby blah. Imbert neměl veliké duše „hodné nejstarších církevních dob, kdyby nebylo velkomyšlnosti ducha, který se právem těšil, že poleví utrpení prostých věřících, když pronásledovatelé dostanou do rukou cizí kněze, kdyby oba druzí misionáři nebyli nejvyšší důstojní Pastýře hrdiny a nechtěli naplnit slovo Písem: „Nemá nikdo větší lásky než ten, kdo klade život za přátele své!“ (Jan 11, 13.)

Co se dělo v duších misionářů? „Náš nejdůstojnější pan biskup se po zralém uvážení domnívá, že přišla hodina, kdy dobrý pastýř musí položit život za své ovce. Nám misionářům sám dal nejlepší příklad, neboť se dobrovolně vydal. Poněvadž však jedna oběť nestačí zuřivosti pronásledovatelů, zemřeme společně všichni tři. Z nařízení biskupova jsme se dosud skrývali, nyní jsme dostali rozkaz, abychom přišli před soudce. Tento rozkaz přijímáme stejně ochotně jako první. Vidíme ve všem všude vůli Boží a nehledáme nic jiného, než abychom se Bohu zalíbili . . . S počátku jsem se chvěl, když jsem slyšel vyprávět o mukách prvních trpitelů . . . ale Bůh mi nyní dal sílu,

že necítím žádných obav, ani strachu . . ." Tak píše bl. Chastan v posledním dopise rodině. Věru, křesťanské úmrtní oznámení psané za živa!

Shledání otce se syny v poutech. Ale neklesají na duchu, naopak, sílí je vědomí, že Bohu se zalíbilo přijmouti dovršení obětí. Výslechy, zachované ve „Dvorním deníku“ by příliš zatížily určený plán článku. Misionáři popřeli všechny pomluvy a přiznali se k apoštolské činnosti, jen jmen a přesného počtu křesťanů neprozradili. Potom byl ustanoven zvláštní soud proti Evropanům obviněným z velezrady. Ani rány holí a snad i jiná utrpení nemohly otevřítí ústa vězňů. 21. září 1839 byl vynesen rozsudek, který se zachoval ve „Zprávách velezrady“: Všichni tři misionáři byli uznáni vinní zločinem velezrady a proto se odsuzují k smrti stětím a jejich hlavy budou vystaveny na odstrašující příklad! Byli-li misionáři popraveni 21. či následujícího dne, zde rozhodovat nebudeme, všeobecně je přijat den 21. září.

Popravu vykonávali vojáci a byl s ní pro zřetel na „velikost“ zločinu spojen celý zvláštní popravčí obřad. Nebyla na místě pro obvyklé popravy, nýbrž dále za městem. Vězně spoutali, posadili do úzkých nosítek a asi sto vojáků je doprovázelo. Na popravu dožíral generální velitel hlavního města. Vojáci napřed vězně svlékli, opět jim svázali ruce a pod paže jim prostrčili hůlky, šípy jim probodli uši, chrstli jim do tváře vody a potom je poprášili hrstí vápna. Nato tři vojáci chopili odsouzence za hůlky a třikrát je provedli po popravíšti, aby je zástup diváků mohl tupit a posmívat se jim. Následovalo vztyčení praporu a hlasité čtení rozsudku, a odsouzencům nařízeno pokleknouti. Hned vyskočilo asi deset vojáků s tasenými šavlemi, jimiž zraňovali mučedníky za stálého poskakování kolem nich. Bl. Chastan dostal první ránu, mimovolně se pozvedl, ale hned zase klekl; bl. Imbert a bl. Mauban vytrvali nepohnutě, až přišly poslední rány. — Voják zvedl hlavy mu-

čedníků z prachu a na dřevěném talíři je nesl před velitele. „Tak bylo učiněno zadost pohanské spravedlnosti a byly položeny základy korejské církve, již krev prvních apoštolů dala nezdolnou pevnost.“

Těla svatých mučedníků ležela tři dny na popravišti a potom byla pohřbena v písku na břehu řeky. Křesťané se pokoušeli je odnést, ale při prvním pokusu za čtyřicet dní po popravě jich bylo několik biřící při činu chyceno a uvězněno. Teprve po dalších dvaceti dnech se to podařilo asi sedmi křesťanům, odhodlaným přinést třeba novou oběť života. Svaté ostatky pochovali v bedně na hoře No-ku, r. 1843 je přenesli na vrch Sam-syeng (vrch Tří svatých); nyní očekávají slávu oltáře v kryptě seulského kostela. Pokračování.

Josef Papica.

PRACOVNA

ZA DOBRÝMI VŮDCI...

Je mnoho vůdců. A dnes každý člověk je na svém místě vůdcem aspoň trochu. Jeden druhého vychovává, vede... Tak mnohého však třeba teď z nich spíše svůdcem zvat. Těm, kdož snaží se dobrými vůdci být a dobré vůdce mít, hrst myšlenek.

Jak již sám pojem žádá, vůdce má vždy být člověk, který nejen vidí, nýbrž i lépe a „dále“ vidí než ostatní. Tedy člověk rozhledu, znalý cíle a cest, ale také člověk, který dovede počítat se schopnostmi i slabostmi těch, jež vede, aby se všem dosáhl cíle. Octnouti se ve slepé uličce může být, ne-li osudné, tedy krajně nebezpečné a je vždy nemilé. Proto Kristus Pán mluví o farizeích (Mat. 15, 14) varuje své učedníky: „Nechte jich; slepí jsou vůdcové slepých; vede-li však slepý slepého, padnou oba do jámy.“ — Co však člověka za vůdce doporučuje, je jakási „povaho-

vá převaha“ nad ostatními. Dobrým vůdcem bude člověk, který pro svou ryzí povahu a krásný charakter je v úctě a vážnosti. — Dobrý vůdce bude také ostatní předcházeti, a je „strhovati k činům“, ale spíše svým tichým příkladem než slovem nadšení. „Slova zní (i když nadchnou), příklady hřímí.“ — Neocenitelnou, ale nanejvýš nutnou vlastností dobrého vůdce je zvláštní uzpůsobení, jež bez každého stínu umělkovanosti získává „důvěru“. Těžko říci, v čem spočívá tento vliv. Zdá se, že vyvěrá hlavně ze snahy upřímné a nezištné obětovat se a být za štěstí jiných, všech... Takovému vůdci rádi řekneme a svěříme vše. Takový vůdce nezklame.

Hledáš dobrého vůdce? ... Chceš sám jiné vésti? ... Domysli tyto řádky a jednej!

P. Vondra S. J.

UMĚNÍ ČEKATI

Nedovede čekatí, kdo nevěří ve věčnost, protože čekání, očekávání jest darem právě věčnosti. A čím jsme vrostlejší do věčnosti, čím více podle ní měříme sebe a všechno kolem nás, tím více klidněji, pevněji a déle umíme čekatí, či lépe řečeno, očekávatí. Protože čekatí jest málo, neb křesťan, který má naději, který naději vidí již všechno uskutečněné Boží mocí, ten již nečeká, ten očekává.

Proto není doufající netrpělivý, proto není rovněž nedočkavý. Boží cesty a Boží míra nejsou naše míry a naše cesty. Ví, že jednou dojde, že se jednou jistě dočká, protože všechno, co nám Bůh dá, již jest, již existuje v něm a v Jeho lásce.

Neumí čekatí ten, který neumí očekávatí. Ten, který nedovede hledatí u Boha sílu, aby přemohl obtíže, které se staví v cestu očekávanému, a který se dá slepě, malomyslně přemoci obtížemi. Nečeká ten, který poznal svou slabost a nechce se obrátit k tomu, který jest síla, nečeká, neočekává pyšný, který nevidí před a za sebe, který chce všechno ze sebe, a když jej zklame jeho

síla a možnost, nehledá dále, a proto též nečeká. Kdo doufá, čeká, protože ví, že jest více, než je on. Očekávání a čekání jest přemožení ješitné pýchy, která by chtěla souditl možnosti a nádouvnost a naděje podle vlastní pouze nemohoucnosti.

Nestačí však pouze čekat. Očekávání praví více, jest více než pasivní čekání. Kdo opravdu očekává, učiní vše, co jest v jeho silách, připraví se dokonale na to, co očekává. Připraví a přizpůsobí se tomu. Snaží se přetvořit v to, co očekává. Neboť musíme již mít nějak to, co očekáváme, podle onoho velkého slova u Pascala: Neohledal bys mne, kdybys mne již neměl. Očekávající v naději tak čeká, že stále do své bytosti očekávané přitahuje, jím se dává přetvářeti, že se mu stále otvírá a stále k němu dorůstá. Braitó.

NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOST

Odstraň tuto Svátost z církve a co bude ve světě než blud a nevěra a lid křesťanský rozprchlý jako stádo vepřů a oddaný modloslužbě, jak výslovně vidíme u nevěřících. Ale touto Svátostí stojí církev, slíí se víra a kvete křesťanské náboženství a bohopocta. Pro ni také řekl Kristus: Hle, já s vámi jsem až do skonání světa.

Sv. Bonaventura: Praeparatio ad missam, par. 1.

JAKO SEBE SAMÉHO

Všechna bída lidská vyplývá z lakoty: tělesná bída pochází z toho, že nechceme dátí svoje jmění, duchovní bída, že nechceme obětovatí a dátí svůj čas a svoje srdce. Všechny bolesti, ať již ostré či ztlumené, všechna pokoření, všechno zoufalství tohoto světa nejsou ničím jiným než neukojeným hladem. Hladem chleba, hladem pomoci, hladem lásky. Každý měl právo na kousek života a na srdce svého bližního, jež mu tento odřekl dát. Každý potřebuje k životu trochu z toho, co si druhý reservoval pro sebe, a odtud veškerá bída duše i těla. Kolik lidí mělo velké srdce a ne-

umělo nebo nechtělo je rozdati a tak zakyslo, zahořklo, zatuchlo v mrtvolném osamocení.

Obviňují Boha pro lidské utrpení, když vidí lidi plakati, a staví proti němu pověstný problém zla jako prapor revoluce a nevidí, že ten Bůh nám dal všechno, čeho potřebujeme, abychom si vystavěli svoje štěstí časné i věčné, svoje i jiných, že nám dal k tomu celý život a srdce tak plné, že nikdy je nebudeme moci vyčerpat láskou. Nchtějí mnozí lidé uznati, že zlo není samo o sobě, že jest odmítnutím použití dobře toho, co nám bylo ke štěstí našemu i bližních svěřeno.

Opouštíme druhé, protože se bojíme, že bychom neměli sami dosti, uzavíráme své srdce, protože se o ně bojíme, že by si je někdy někdo mohl vzít, nebo že by z něho někdo chtěl příliš velký kus.

Stálá nemoc křesťanů, že chtějí dáti svým bližním jen zbytky, že chtějí nasytiti srdce lidská, že chtějí odstraniti lidskou bídu jenom odpadky, jenom tím, co jim zbude, a to ještě vyšlou řadu těch, kteří jim redukují na minimum tuto povinnost, kteří je uchlácholí, že vůbec vlastně nikdo nemá k nikomu povinnosti, a zatím duše i těla hynou, a to umírá Kristus v chudých před našimi dveřmi, umírá žízni a hladem lásky před dveřmi našeho srdce. Copak záleží na slzách a na bolestí! Hlavně že máme svědomí „uklidněné“.

Mnozí se uspokojí tím, že hodí nějaký šesták do ošumělého klobouku a bojí se střetnouti se s očima žebrákovými, aby tam neviděli prázdnotu, kterou především chtěly ty oči míti naplněnu, aby neviděly hroznou ubohost toho haléře v tom klobouku bídy. Co jsou všechny ty haléře i koruny almužen, které jsme dali a dáme, proti té povinnosti, která nám byla uložena k bratřím, když jsme se zrodili?

Kdo nedá zároveň se svou almužnou i kousek svého srdce, nedá nic, než chřestící, ledový, mizerný, mrtvý nikl.

Mezi nás vplížil se tento duch: duch, který dává úzkostlivě pozor, aby neučinil ani krůčku více pro bližního, než je potřebí, duch, který umí přesně rozlišovat, až kam sahají naše povinnosti, kde již začíná naše velká, šlechetná, velikodušná láska, kterou musejí všichni vldět, znát a uznati...

Věřte, že se nemusíme nikdy bát, že bychom mlovali příliš, spíše se bojme vždycky, spíše se vždycky musíme bát, že jsme neučinili dosti.

Braitó.

NAŠE STUDENTSTVO

Z vlastní zkušenosti musím napsat, že je v něm mnoho naděje, protože mnoho nadšení, a co jest cennější, mnoho dobré vůle. Na mnoha místech, kde jsme pořádali přednášky, byli to katoličtí studenti, kteří vše připravili a vyjednávali, kteří se nezastavili před žádnými překážkami.

Vítám jejich přednáškovou činnost, kterou se snaží seznámit sebe a své kolegy jak s vynikajícími osobnostmi, tak také se všemi otázkami, které dnes hýbou duchem.

Mám rád jejich „Jtro“ a právě jejich chyby a nedostatky jsou mi nejmilejší, protože se ti naši mladí nepřetvařují a protože se dávají tak, jak jsou, a protože chtějí mnoho, a to mnoho krásného a dobrého. Mám mnoho příležitosti stýkat se se studentstvem a neprohlašuji situaci za tak zoufalou. Jejich zájem o literaturu, a dnes především o náboženské a sociální otázky, jest dobrou nadějí. Nenechme této příležitosti, tohoto úkazu, a nenechme studující mládež na pospas materialistickému socialismu nebo komunismu. Nenechejme mládež studující na pospas historickým pověrám a klepům, jimiž je mnozí dosud ještě k davení krmí.

Věnujme zvýšenou, stálou pozornost jim a jejich podnikům, abychom si po letech nemusili jako v mnohém zase říci, že i zde jsme zaspali.

Braitó.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

Nejprve upozorňuji na skvělé a mistrovské dílko. P. Em. Soukup O. P.: Kříž kněžův. (Kropáč a Kucharský, Praha, 6 Kč.) Sličná kniha úpravou, bohatá obsahem. Kněžský život podle sv. Tomáše, se svými boji, hořkostmi a radostmi. Rozjímání tak originelní, že by bylo škoda, abychom dávali přednost věčným překladům, když máme takovou dobrou věc domal

Velikou službu podává nakladatelství Gabalda v Paříži, vydává Bibliothéque patristique de spiritualité. Dosud vyšly čtyři svazky, a to: LABRIOLLE: Výbor ze spisů sv. Augustina, GORCE vyssál duchovní listy sv. Jeronýma, BARDY přeložil jeho traktát o modlitbě a výzvu k mučedníkům od Origena, konečně FARGES seznamuje s autorem dosti neznámým Metodem z Olympu, jehož Hostinu deseti panen překládá; svazečky jsou po 9 francích a budou rychle za sebou vydávány. Jak šťastná myšlenka čerpat duchovní poklady ze svatých Otců a starých církevních spisovatelů. Nemůžeme než všem vřele to dílo doporučiti.

MENZINGER: Mariologisches aus der Vorephesinischen Liturgie. (Pustet, Regensburg, 1932, str. 180, cena 4.80 Mk.) Hlubohá studie, která velice obohatí mariologii. Autor snesl po bedlivém studiu všechno, co našel v hymnech, mešních formulářích, drobném církevním umění. Rozčlenil, historicky zhodnotil. Jeden z nejkrásnějších darů k oslavám efeského koncilu. Kniha obohací.

CREUSEN: Geistliche Lebensordnung (Schöning, Paderborn, 1932, cena 1.50 Mk). Pravidla duchovního života, jež napsal sv. Leonard da Porto Maurizio. Hodí se právě k otištěnému jeho životu v Hlubině. Pravidla stručná a životná, jak jenom svatí dovedou psát.

—: Le vénérable Geronimo (Pères Blancs, Maison-Carrée). 1931, str. 140. Úryvek z pasionálu církve v sev. Africe za vlády mohamedánů v XVI. stol.: cti. Jeronym za živa zadusán do zdi pevnosti „24 hodin“ pro věrnost Ježíši Kristu. Anonymní spisovatel chce obeznámiti církev s osobou mučedníka a tak pomoci k urychlení jeho beat. procesu.

HYNEK: Konnersreuth. (Burns Oates, London, 1932, cena 4 šil.) Anglický překlad význačné knihy Hynkovy o Konnersreuthu. Gratulujeme našemu příznivci a spolupracovníku k tomu, že po francouzském překladě dochází k tomuto skvělému vydání anglickému, a přejeme mu, aby se nedal žádnými těžkostmi zviklati ve svém boji o toto zjevení ukřižované Lásky.

KRUSEMEYER: *Grosse Frauen der Vergangenheit* (Kösel—Pustet, München, cena 4.50 Mk). S uměleckou intuicí jest napsáno toto pojednání o velkých ženách křesťanských. Studentky, mladé ženy najdou v této knize plastické vzory pravé křesťanské velikosti.

MELLIN: *Schritte zum Glauben* (Euch. Völkerbund, Wien, 1932, str. 126, cena 1.10 Mk). Konverse, kde vidíme přímočarost duše, která toužila po pravdě, a kterou také si Bůh přivedl k sobě, bez mimořádných komplikovaných bojů.

D'ASBECK: *Documents relatifs a Ruysbroeck* (Paris, Leroux, 15 fr.). Bylo třeba již dávno této knihy při vzrůstajícím zájmu o Ruysbroecka. These opravdu hodnotná, která sestavila svědomitě a vyčerpávajícím způsobem dokumenty týkající se bibliografie tohoto mystika. Dobrým jest popis vlivu R. na mystiku. Můžeme prozraditi, že chystáme také v Krystalu nějaký překlad z Ruysbroecka.

SILVAIN: *Entretiens intérieurs* (Cahiers de la Quinzaine, Desclée De Brouwer). Duchaplné hovory laikovy o duchovních předmětech. Docela dobrá věc.

WEISSKOPF, Dr., Jos.: *St. Johannes von Nepomuk* (Reinhold-Verlang, Wien). 1931, str. 250, cena 25 Kč. — Opět vidíme, kterak svatí tvoří most mezi katolickými národy. Němci věnují úhlednou, dosti obšírnou knížku našemu světci temna a nacházejí v jeho životě Světlo. Hořce působí spravedlivá poznámka autorova o českém pokrokovém jednání vůči sv. Janu. Příkladný životopis po každé stránce.

LAUNAY A., M. É.: *Die koreanischen Märtyrer* (Missionsverlag, St. Otilien), str. XIV a 270, cena 6 Mk. S radostí zaznamenávám německý překlad francouzského díla o mučednících korejských. Kniha obírá se korejskými mučedníky, blahořečenými r. 1925, z doby druhého a třetího pronásledování (1839, 1846). Podstatná část spisu, acta martyrum, se opírá o původní zprávy a o beatifikační akta, proto je spolehlivě pravdivá, a předmět sám upoutá duši čtenáře do poslední chvíle. Kdož našli zalíbení v článcích o misiích v Koreji, zde mají vzácný pramen, k němuž srdečně odkazují. — j. p.

Z RŮZNÝCH POLÍ

BOPPEL P. M.: *Der Sinn deines Lebens* (Müller, München). 1931, str. 320, cena 3.80 Mk. Myšlenky a aforismy mladého autora o lidském životě plné hlubokých pohledů za všednost a za průměr obyčejného vidění a nazírání; jakoby křišťál, který zjevuje nová světla věčného paprsku. Nejvš vhodně studentské duši.

CAPPELLO: *De extrema unctione*. Torino, Marietti, 1932, str. 310, cena 15 L. Pojednání P. C. opravdu vyčerpává látku jak po stránce mravouky, tak po stránce církevního práva o posledním pomazání. Poznámky z historie a patristiky stále doprovázejí výklad. Na konci je připojen velmi užitečný dodatek: *De jure Orientalium*. Knížka velmi užitečná jak pro duchovní správu, tak pro studium.

CAVALLERA: *Précis de la doctrine sociale catholique* (Spes, Paris, str. 372, cena 18 frs.). Laciná a důkladná, přesná a spolehlivá příručka katolické sociologie. Všechny otázky sociální jsou tu řešeny a všude solidně. Autor nekoketuje s moderním radikalismem, ale dovede se také vystříhati zarytému konservatismu, tolik Francouzi hýčkanému. My máme bohudíky svého dr. Vaška.

—: *Cameroun francais* (Dillen & Cie, Paris), str. 64, cena 7.50 frs. — Monografie misie fumbanské, svěšené kněžím Nejsv. Srdce; monografie dosti obšírná, přihlížející jen k holé skutečnosti vzniku a rozvoje misie. Co do výpravy nese pečeť Dillenovy officiny — 53 hlubotisků tvoří poutavé zpestření látky; řadí se k publikacím spíše povahy vědeckodokumentární.

DE SÉRENT: *La spiritualité chrétienne d'après la liturgie* (Desclée de Brouwer, Paris), 295 str., cena 15 franků. Bohatství, krásu a životní náplň křesťanské zbožnosti hledá autor v katolické liturgii, ve které se jeví a žije dvoutisícletá žitá zbožnost tolika milionů. Proto není liturgie něčím mrtvým, že někteří ji mrtvě přijímají. Kniha je plná myšlenek a námětů k úvaze a k uplatnění.

DUHAMELET: *Les petites soeurs de l'Assomption* (Paris, 1932, Grasset, 15 fr). Zasloužený hold a informace zároveň o jedné kongregaci, která ve Francii dělá divy, totiž o ošetrovatelkách chudých po domácnostech. Dějiny, dílo, zásluhy jsou vděčně oceněny v této knize. Ejhle, zase jedna nepiodnost katolictví a jeho lásky!

DUPLESSY Eug.: *La chasse aux bévues* (Téqui, Paris), str. 228. Kněz žurnalista za své práce sesbíral různé perly pokrokářského ducha, který všude je „až do zblbnutí“. Tolik lidí mluví o náboženství a o církvi a kolik jich rozumí vlastním řečem? U nás by se dalo sbírat také, v této knížce máme dobrý vzor.

HOLAN: *Kolury* (Vokolek, Pardubice). Mám Holana rád, protože nedělá se svým kumštem velkého hluku. Je málo mladých, kteří se dovedou tak ztišiti jako Holan. Proto toho také Holan všude tolik vidí. A vidí i vnitřní obsah. Holan má skutečně druhý zrak. Bude-

me jistě ještě hodně a dobrého od něho čísti. Má co říci a dovede to. Braito.

JOUSSE: Les récitatifs rythmiques (Spes, Paris). I. díl. Genre de la Maxime. Bibliofilsky vypravená kniha Joussových vzácných objevů psychologie jazykové. Tentokrát se obrací k literatuře židovské, kde se pšetoval styl orální. Z díla vysvítá nesmírná výhoda této metody, kde se věc učí nazpaměť a tím přechází jako do žil a do krve. Z toho pak také stanoví nové metody překladatelské. N. M.

JUNG-Diefenbach Jos., Dr., SVD: Die Friesenbekehrung bis zum Martertode des hl. Bonifatius (Missionsdruckerei St. Gabriel, Mödling). 1931, str. 118, cena 37.50 Kč. Tímto dílem zahajují St. Gabrielští samostatné Missionswissenschaftliche Studien, řízené dr. Schmidlinem; pracovníci SVD mají světové učence mezi svými učiteli a proto jejich práce budou jistě důležitým kamenem ve stavbě katolické vědy. Již první svazek je radostným příslibem; podle zásad mladé misijní vědy se znovu zpracovává téma, které s jiných hledisk je dosti obšírně probráno, kdežto zde je prvním předmětem rozšíření evangelia a jeho utvrzení v národě Frýsů po umučení sv. Bonifáce. Na pracích této jakosti budou budovati učenci, a přece jsou přístupné každému vzdělanci.

KRAUS Joh., Dr., SVD: Die Anfänge des Christentums in Nubien (Missionsdruckerei St. Gabriel, Mödling). 1931, str. 159, cena 50 Kč. Dějiny začátků křesťanství v Nubii jsou dosud tvrdým oříškem vědeckého badání, které velmi důkladně třídí a hodnotí autor tohoto spisu. Vlastní období misijní činnosti v Nubii začíná v VI. stol., ale již v začátcích trpí evangelium roztržkou monofyzitskou a monoteletskou. Odborné dílo vysoké hodnoty.

LEHMEN: Lehrbuch der Moralphilosophie (Missionshaus Betlehem, Immensee, 8 švýc. franků). Učebnice křesť. mravouky pro vyšší ústavy. Byl jsem překvapen, jak dobrou knihu dávají ve Švýcarsku své studující mládeži do rukou. Studenti jsou v knize poučováni i o všech nejnovějších názorech morálních a sociálních. Odporuji všem našim laikům, kteří potřebují informaci bez dlouhých digresí. Dílo opravdu jedinečné, které stojí za těch 50 Kč. Braito.

LEVAUX: Léon Bloy (Editions Rex, Louvain, 1932). Nemřel Bloy. Právě po jeho smrti se jeho vliv teprve rozrůstá. Krásná je tato kniha, která ukazuje velikého bojovníka za Boha a za čest křesťanů. Všechny jeho velké naděje, jeho utrpení z ponížení křesťanstva, všechnu jeho lásku přes to, že mu ji mnozí upírali pro jeho dravé zápasy.

MEUNIER Dom., G.: *Gerbe de merveilles* (Téqui, Paris). 1931, str. 140, cena 7 fr. — Kratší životopisy svaté zakladatelky Dcer milosrdenství Marie Magdaleny Postel a její nástupkyně „Matičky“ Placidy, jejíž beatifikační proces jest již také v Římě. Obě byly jednotny v lásce k dětské duši — obrazu Božímu, snad i obě dojdou stejné cti, když jejich dílo stále trvá. Dobrá četba katolické učitelky.

MINGUIJÓN, Al servicio de la tradición. Ensayo histórico-doctrinal. J. Morata, editor, Madrid, 1930. — Autor je konservatista. Z celého studia je zřejmo, že otázky, týkající se státního útvaru, byly v poslední době ve Španělsku přetřásány. Autor zastává tradiční katolický názor o státě, o svobodě, civilisaci, právu, rodině, o právu vlastnickém, o pokroku, individualismu a etatismu atd. Je to dobrá studie v mnohém ohledu a možno ji doporučit.

MIONI: *Manuale di Sociologia*. — Marietti, Torino, 1932, str. 392, cena 12 L. Autor chtěl podat krátkou a přehlednou řekł bych učebnici sociologie hlavně pro semináře, proto se omezuje na věci důležitější, které vykládá jasně a přehledně, takže jako učebnice má jeho kniha jistě nejednu přednost. Štručnost a jasnost jsou její hlavní výhodou. Poslouží dobře nejen studentům, nýbrž i profesorům.

Z německých katolických časopisů zasluhují pozornosti: *Stimmen der Zeit* (Herder, Freiburg, pololetně 7.20 Mk), které mají světové jméno pro neuvadající obrannou a tvořivou nábožensko-kulturní svěžest. — *Hochland* (Kösel & Pustet, München, čtvrtletně 4.50 Mk), katolický, více literární, umělecký a kulturní měsíčník s uměleckými přílohami — *Theologisch-praktische Quartalschrift* (Linz a. D., ročně 35 Kč), vzácný čtvrtletník pro kněze přinášející články teoretických i praktických odborníků, pastorační případy, významné zprávy; pro kněze nedocenitelná zbrojnice. Vnitřnímu životu kněze jest věnována *Sanctificatio nostra* (Butzon & Bercker, Kevelaer, půlročně 4.50 Mk), jež tvoří jakýsi pendant *Quartalschriftu*. *Schönere Zukunft* (Wien, Eberle, čtvrtletně 32 Kč), výborně vedený katolický týdeník, který jest i u nás dosti znám a oceňován zvláště kněžími a veřejnými pracovníky.

PARIS: *Divisio schematica Summae S. Thomae Aquinatis*. — Torino, Marietti, 1931, 34 schematické tabulky. Cena: ruční papír 5 L, obyčejný: 3.50 L. — Doporučujem jako dobrý orientační prostředek v díle Aquinátově. Poslouží všem, kdož se zajímají o Summu sv. Tomáše, ukáže, jak vniknout do celého jejího zdánlivě komplikovaného systému.

PISZTER: *Chrestomathia Bernardina*. Marietti, Tori-

no, 1932, str. 390, cena 18 L. Byl to výtečný nápad cisterciáka P. Pisztera sestavit z textů mystického učitele sv. Bernarda theologické kompendium. Kniha je důkazem, jak skutečně možno ve spisech sv. B. nalézt celou theologii, podanou způsobem originelním a prochnutým hlubokou věrou a láskou. Dílo je velmi užitečné nejen pro theologa, nýbrž i výtečnou příručbou k rozjímání, neboť dogmatické i morální pravdy jsou tu podány nikoliv způsobem suchým, nýbrž hlubokým proniknutím, které je výsledkem dlouholetých rozjímání svatého mnicha. R. D.

Boľševickému Rusku věnují více pozornosti němečtí katolíci než my. Z poslední jejich literatury zaznamenáváme dvě obšírná díla: GOLDSCHMIDT Fr.: Sowjet-Russland (str. 194, cena 2 Mk) a BERG L., Dr.: Was sagt Sowjet-Russland von sich selbst (str. 176, cena 2 Mk, obojí vyšlo u Katholische Tat-Verlag, Köln). Prvnější spis podává obraz revolučních událostí v Rusku v letech 1917—1922, práce chce býti nestranná a poctivá a pro informaci širších vrstev; druhé dílo si všímá duchovního a sociálního díla sovětů. Celá kniha vydává svědectví, že není svobody leč svobody dítek Božích, kapitoly o sociálním otroctví nekomunistů a o boji proti náboženství jsou strašné — a svět mlčí! Oba spisy se opírají o původní zprávy, proto jim lze důvěřovati.

VILLIEN A.: Les Sacrements (Gabalda, Paris), str. 450, cena 27 fr. Dějiny liturgie svátostí skýtají mnoho a vedou k plnému pochopení jejich významu v životě jednotlivců a celého Těla Kristova. Villienova práce je psána pro praktickou potřebu duchovních a vzdělaných laiků, kteří ji rádi uvítají pro její příjemný sloh a způsob pojednání látky. I naše duchovenstvo jí bude s prospěchem užívatí ve vykonávání učitelského úřadu.

TANI A.—LIPINSKI: Gli Ordini Religiosi a Roma (Herder, Roma). 1931, str. 205. — Dílo podává přehled katolických řádů a řeholí; přehled mužských řádů je mnohem úplnější než ženských (ač na př. i naši křížovníci unikli autorově pozornosti); podává jen hlavní informace o dějinách, účelu a přítomném stavu jednotlivých řádů.

Památník prázdninových kursů katol. učitelstva čsl. vyjde za redakce prof. dra J. Drábka. Do „Památníku“ přispěli vynikající odborníci, známí i čtenářům „Hlubiny“. Kniha bude výrazem kulturního snažení dnešní generace katol. učitelstva. Památník má formát velkého kvartu o 160 textových stranách a 8 listů křídových ilustrací. Je tištěn v 500 exempl., vázaný po 35 Kč. Objednávky vyřídí učitel Rom. Kudělka, Michálkovice 308, u Mor. Ostravy.

POUTNÍKOVA CESTA

Poutník chce na své cestě jít s radostí. O radosti slyší tři výroky. Básník mu praví, že radost je ušlechtilá dcera nebes. Vážný kazatel mu praví, že radost je podvodnice (Bossuet). Náboženský myslitel mu praví, že radost je „vůně Boha, kterou duše vdechuje“ (Hello). Poutník se nad tím trojím poučením zamyslí, a chtělo by se mu přestat myslet na radost. Ale poutnické zásady mu poví, co je

VI. POUTNÍKOVA RADOST

Nejvšeobecněji a snad i nejobsažněji a nejúplněji je radost vyjádřena slůvkem „moje“. Svátý Tomáš Akvinský na této myšlence staví celou svou filosofii a theologii radosti. Uvidí se to jasně, sestavíme-li si jeho nauku do stručných vět.

„Radost je dána jako lék proti nedostatkům a obtížím, z nichž povstávají nutně smutky. Radost povstává ze spojení s vhodným, jež se smyslem pocítuje nebo rozumem poznává. Může radost povstat buď z dosažení dokonalosti, která je podle povahy věcí, nebo i z práce, přiměřené povaze a nerušené. Radost v člověku je dvojitá. Buď radost pouhého smyslu, nebo radost, nastávající z rozumových myšlenek. Každá smyslová radost se může stát radostí rozumovou; může se pocítovat radost ve smyslech, která není radostí ducha, nýbrž ducha zesmutňuje. Podle toho, jak člověk na cokoli hledí rozumem, smysly, obojím nebo jen jedním, může být různost radostí v člověku. Radost smyslová se pozná po tom, že působí nějakou změnu v tělesné stránce člověka; radost duchová je pouhý klidný a pevný úkon vůle. Radosti smyslů jsou menší než radosti duchové; tedy duchové radosti jsou větší a hlubší než radosti smyslů. Neboť poznání rozumové a činnost rozumu jest vyšší než činnost smyslů a také je člověk více miluje; raději bude slepý než hloupý; též to, co člověk

získá duchem, je větší a člověku dražší, než to, co získá smysly. Že se smyslové radosti zdají většími než radosti ducha, pochází z lidské nepozornosti. Co se smyslu dotkne, je člověku známější, protože takovou známost má bez námahy, tak jako zvíře; smyslová radost se projevuje pohnutím tělesné stránky a tudíž hlučněji než radost ducha; smysl více cítí každou obtíž a bolest, dělá ji velmi velkou a touží po léku proti této obtíži a proti tomu nedostatku při každé nejmenší příležitosti. Jsou radosti nepřirozené, když se totiž v některém jednotlivci poruší nějaká vrozená lidská zásada, jako jsou lidé, kteří pocítují radost při požívání hlíny. Jedna radost může být proti druhé, jedna radost může zabránit radosti jiné." (1. II. Otáz. 31. celá.)

Radost je skutečně dokonale označena slůvkem „moje“. Ukojení tohoto slůvka může člověka přivést do takových nesnází, do takových rozporů, že by snadno dal za pravdu onomu kazateli, že radost je podvodnice. Ale poutník si může vědět rady. Poutníka totiž radost nemůže podvést. Poutníkovi se radost stane skutečnou dcerou nebe, nejen tak, jak to myslí básník, nýbrž doslova tak, jak to řekl Hello; stane se mu vůní Boha, kterou duše bude hlubokými doušky vdechovat. Víra dá poutníkovi dosti světla, aby v přirozené dvojitosti radosti nezůstal u nízkého, ani aby nezabloudil ve směru. Co mu dá víra, ukazuje svatý Tomáš Akvinský 2. II. 9.

Víra, vlastní to duše poutníkovy cesty, dává nejprve dar Ducha svatého, jenž v latině má jméno daru vědění ve smyslu zrovna vědeckého poznání, to jest poznání z důkazů přesné úvahy a nejen ze zdání fantasmie. Protože každá věda je umění, dává naši předkové tomuto daru jméno daru umění; neboť je to skutečně největší umění, postaví-li důkaz tak plný světla, jako jasná záře. Tento dar je stvořený nejvlastněji na poutníkovu radost, aby byla svou ryzostí přiměřena poutníkovu postavení. Dává mu správný úsudek a jistotu úsudku o vě-

cech stvořených a lidských; aby „věděl ve svém jednání, co je přiměřené jeho povaze“. Svatý Tomáš se dále nerozpakuje tvrdit, že určitá blaženost člověka je v náležitém užívání tvorstva, že toto užívání je náležité, jestliže člověk tvorstvo všechno nějak uvádí ve spojitost s Bohem. K tomu pak mu dopomáhá tento dar umění. Každá stvořená věc může být člověku příležitostí ztráty něčeho vyššího a Boha. Kdo nemá správného úsudku a správného ocenění tvorstva, na něž jeho žádost nějak volá „moje“, snadno je považuje za dobro na tu chvíli nejvyšší a nevidí vyššího, aby je s ním porovnal a poznal, zda tu nejsou dvě radosti, které se vylučují, a aby si uvědomil povinnost, sám vyloučit tu nižší. Aby si jako nejhlavnější uvědomil to, že žádná radost není jeho povaze poutnické přiměřená, nemůže-li být uvedena ve spojitost s tím nejvyšším, z něhož plyne nejvyšší radost. Kde člověk jednostranným lidským uměním nezatarasil cestu a práci tomuto nejvyššímu umění Ducha svatého, dává mu jakýsi podíl na božském pohledu, jenž naráz pronikavě vidí. Poznává, jak hluboké je slovo svatého Tomáše o druhém, co dá poutníkovi víra: že z daru umění plyne do duše blaženost. Ona blaženost, kterou tak vyslovila Věčná Moudrost: „Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou.“ Budou potěšeni, to jest budou mít vždycky klidnou, božsky hlubokou radost na své pouti, protože budou mít vždycky to, co je nejpřiměřenější jejich povaze poutnické.

Kdo je doopravdy poutníkem, pochopí nyní snadno, proč se evangelium nazývá „radostnou zvěstí“, proč víra je pramenem nejhlubší životní radosti, proč bez víry nemůže být hluboké životní radosti, proč odklon od víry má v zápětí přeměnu lidských příbytků v brlohy zvířat. Nebudou mu také nikterak nepřirozené požadavky duchovního spisovatele: Potlačovat každou radost, která není opravdu užitečná. Nikdy nedávat radosti přednost před povinností. Vybírat vždy napřed povin-

nost těžší a zdánlivě neradostnou. Nikdy se radosti nepoddávali jako zvíře. Každou radost nějak spojili s Bohem. Nebo, co řekl Hello: „Kalvarie vedla k letnicím. Oběť přivádí radost. Ten je v radosti, kdo vykonal svou oběť. Kdo se snaží, vyhovět si, měl by nalézt radost, ale děje se opak. Jen ten si vyhoví, kdo se obětuje.“

P. Em. Soukup, O. P.

ZE ZUAVA MISIONÁŘ

R. P. Duchaussois, oblát Marie Neposkvrněné, ve svém vzácném díle Pod ohni Ceylonu (*Sous les feux de Ceylon*, Paris, Grasset, 49. vydání) líčí život vpravdě neobyčejný jednoho ceylonského misionáře, který dokončil svůj životní běh na Mannarském poloostrově v severozápadní části Ceylonu, kde misionáři umírají hladem, žízní, cholerou, malarií.

P. Ovid Védrenne prosil svého misionářského blaskupa při vstupu na Ceylon, aby mu dovolil „nějakou Saharu pokání, kde by odpykal, co kdysi páchal na pokraji africké Sahary a jinde, slouže Francii, na co je hrdým, ale též ďáblovi, co chce omýti všemi svými slzami a vši svou krev“. Celý tento život jest skutečně chvalozpěvem milosrdenství Božího a mateřské bdělosti Marie.

Narodil se na svátek Zvěstování 25. března 1831, ale jeho otec, svobodný zednář, ho dal hned zapsat jako vlčíka do lóže. Za revoluce 1848 sedmnáctiletý jlnoch, výtečný žák střední školy ve svém rodišti Sarlat, rozhodl knihy a sešlty do větru a dal se na dobrodružnou cestu pod rudým praporem, byl však po utlumení revoluce uvězněn. Osvobozen, pokusil se Védrenne na námořní škole a konečně byl přijat do vojenské školy Saint Cyr. Ve dvacátém roce přihlásil se k africkým zua-vům, kde vynikal svou odvahou, nazývali ho „Dábel v těle“. Třikrát povýšen, ale po každé degra-

dován, nezůstaly mu než četné medalle a vyznamenání, které nazýval svým „kuchyňským nádobím“. Súčastnil se krymské války, po celé tažení hleděl tváří v tvář smrti u Alma, Balaklava, Inkermann a Sevastopolu. Když vypukly ve vojšti nakažlivé nemoci, objevily se Milosrdné sestry sv. Vincence Paulánského. Vida je při obětavé a hrdinné práci, šlechetné srdce vojínovo bylo dojato: „Zdaž bych nebyl s to konati, co činí mnišky?“ V Cařihradě se hlásil ke službě tyfem nemocným a sám jím onemocněl. Vojenský duchovní marně se pokoušel dobýt jeho duše, odbyl ho se slovy: „Táhni, úpíre, nedáš mi zemřít v pokoji?“ Než Milosrdná sestra ošetřovatelka dosáhla svou dobrotou, že přijal alespoň medallonek P. Marie. Když později uvažoval o běhu svého života, přiznal, že děkuje za své bytí vroucím modlitbám svaté matky, že byl narozen na svátek P. Marie, a že si ponechal medallonek, věnovaný sestrou sv. Vincence v Cařihradě.

Po návratu do Francie zkusil u státních drah i v obchodě, ale všude „se dusil“. Zazněly polnice z Italie, hned byl u Magenty a Solferina, třikrát raněn, třikrát se vrátil do ohně. Přišel zpět po uzavření míru, který proň neměl smyslu, s nejlepším svým přítelem se rozhodli, že si prostřelí hlavu. Losem byl jeho společník určen první, mrtvola jeho se ještě svíjela, když Védrenne nabíjel zbraň. Výstřel prvního sebevraha přivolal ostatní přátele, kteří stěží udrželi Védrennovo rámě se zbraní, docílili však výsměchem o jeho zbabělosti, že slíbili, že upustí od sebevraždy. Nato měl dlouhou chvíli; žádal sice, aby byl poslán s výpravou do Číny, ale odpověď nepřicházela. Tehdy Garibaldi volal pod prapory a Védrenne hned odjel do Marseille, aby byl přijat do nicské condottlerry. V Marseille však neměl ani haléře, čekaje peníze od otce, toulal se ulicemi. Byl bytem u protestanta, který mu dobře chtěl: „Jste katolík?“ ptal se. „Ach, ani sám nevím, ale jest to možné.“ Protestant mu

koupil katolickou biblí. Védrenne v ní llistoval. Po několika dnech potkal mladého kněze a zprudka mu pravil: „Pane faráři, chci se vyzpovídat, ale ne vám, jste moc mladý.“ Kněz ho vedl k P. Genthonovi v kostele kalvarském. Po zpovědi pravil vojín: „Ale vy nejste jako ostatní faráři, nosíte za pasem velký kříž jako pistoli a nemáte to „zde vpředu“ (rabot).“ — „Náležím k řádu.“ — „K řádu? Co jest to?“ — „Ano, k řádu, čili kongregaci zvané: Misionáři obláti P. Marie Neposkvrněné.“ — „Co pravíte? Misionáři? To zní hodně z daleka, to jest hodně tuhé, jako by se řeklo: „Cizinecká legie“!... A Marie Neposkvrněná? To jest vaše generální vůdkyně? Ale to jest Ona, Ona mne má, což, poslyšte, nebylo by lze vstoupit do vašeho vojska?“ — „Snad? ... O tom rozhoduje P. provinciál.“ — „Provinciál? To jest asi jako hejtman při odvodech?“ — „Ano, tak jest.“ — P. provinciál, dlouholetý misionář v Americe, který měl též vojenského ducha, byl právě přítomen a mile přijal obráceného zuava, ale přece nemohl takového světoběha beze všeho přijati do kláštera, pravil mu, aby posečkal několik dní.

Védrenne byl přijat do noviciátu v Dauphiné. Byla tam právě duchovní cvičení a celý dům obsazen, novicovi vykázán přístěnek na půdě, který beze všeho přijal a tam v samotě, s Rodriguezem v ruce, rozjímal. Jeho horlivost neznala mezí, jako sv. Pavel po obrácení nastoupil a vytrval na cestě dobra. S naprostou poslušností sledoval kázeň noviciátu, vzdor svým 35 letům, s vojenskou odvahou se pustil do studí filosofie a bohovědy. Celou duší zůstal vojákem a tudíž misionářem.

Na Ceyloně se vrhnul na singhalskou a tamulskou řeč. Jaké obtíže pro jeho čtyřicátý rok! Jako všechny východní řeči, milují i ceylonské dlouhé, pestré fráze, obrácený slovosled, písmo podivné, výslovnost nesnadná, vyvracející čelisti. Ale P. Védrenne vše překonal. Sotva si ukoval meč domorodé řeči, vytáhl do boje, prošel devíti nejtěž-

šími stanovil, nejvíce trpěl za asijské cholery roku 1877-78. Ctnost jeho zářila všem. Spolubratři milovali jeho veselou společnost, když měli příležitost se s ním setkat. Než po smíchu vídali slzy v jeho plnovousu. Přiznal se jednou, že, vída nevinnou radost ostatních misionářů, tím trpčí mu byla jeho zbloudilá minulost, tu vzdychával: „Můj Bože, můj Bože, odpusť mi, ó, kéž bych Tě byl znal!“

Roku 1888 mu oznámili, že se jeho konec přiblížil. „Zuav se nebojí smrti,“ pravil, „mám nyní velkou radost. Žádal jsem Pána Boha o milost, abych mu směl sloužit tolik let, kolik jsem Ho urážel. Díky Bohu! Jest tomu 22 let, co jsem na Ceyloně. Jest to spočítáno. Nyní odchod.“

Přijal s neobyčejnou věrou a láskou poslední svátosti. Jeho strohá vojenská povaha sejevila i na smrtelné posteli. Tři dny před smrtí mu předepsal lékař posilující lék s druhem pálenky: „Doktore, nemohl byste mi odstranit tuto břečku, chci umřít jako křesťan a ne jako opilec.“ Posledního dne se ho tázali misionáři, zda mu mají pomoci pomodlit se ranní modlitbu: „Již jsem ji vykonal. A řekl jsem Pánu Bohu, že mu dnes bude přijmouti důkladného ničemu.“ Když ho povzbuzovali, že zná milosrdenství Boží a miluje Matku Boží, pravil: „Ach, zajisté, kdo by o tom pochyboval?“

Tak skončil svůj obětavý a hrdinný život P. Ovid Védrenne 7. května 1888.

Josef Zeman, Congr. Miss., misionář v jižní Číně.

CONVERSATIO NOSTRA IN CAELIS EST - MYSL KŘESŤANSKÁ DLÍ V NEBI

„Quare tristis es anima mea, quare te conturbas?“ „Proč jsi smutná, má duše, proč se rmoutíš, doufej v Boha, neboť budu ho chváliti, když se rozptýlí z mého rozumu všechn blud, z mé vůle všechna bolest, z mé mysli všechna hrůza a na-

stoupí ta podivuhodná jasnost, ta přetékaající slast a věčná bezpečnost, jež je předmětem naší naděje," praví sv. Bernard. Věčná blaženost je nejvyšším rozmnožením slávy Boží v nás, je největším opojením bez konce v Boží slasti. Taková jsou ujištění Boží Moudrosti a Dobrotы křesťanům. S tímto světlem před očima má přejít křesťan životem. Lákavá stezka životní! Přejít trním života jako mezi květy. Sv. Tiburtius mučedník krácel po rozžhaveném uhlí se slovy: „Zdá se mi, jako bych krácel po květech a růžích.“ Vážný příklad pevné naděje.

Život se stává důležitým a velkým nadějí. Proč nám odporoučí křesťanství pokoru? Snad pro zeslabení odporu, který klade lidská svoboda jeho institucím? Proto se jí dnes opovrhne. Ale pokora je pravda a spravedlnost. Je pravda, poněvadž dává mysl světlo pravé ceny; ukazuje člověku jeho vlastní hodnotu. Pomní, že jsi prach a v prach se obrátíš. Jediné pravé ocenění života. Spravedlnost žádá dáti každému, co je jeho. Co je tedy člověku vlastního? Slabost a nemoc, nestálost a porušitelnost, pomíjivost a hřích. Člověk jako rozumný tvor poznává vnitřní mravní řád, ale je v rozporu s jeho náklonnostmi. Ta nejde vždy a snadno podle vnitřního řádu. Denně se cítíme vlnit proti němu; člověk si uvědomuje, jak a kdy se odkloňuje od pravdy a správnosti, jak se kloní k něčemu, čeho neschvaluje, jak je puzen žádostí smyslů i za cenu čistoty svědomí. S l a b o s t nedodržení zásad a nedosažení mravní vznešenosti a krásy je hlavní nemocí a znamená porušitelnost lidskou mimo porušitelnost těla. Co si tedy člověk právem může přisoudit? Pokora ukazuje pravou jeho hodnotu a pravé uznání. Dává člověku možnost výstupu a obrací lidskou touhu k pravé pomoci. Pokora vždy odpovídá lidské bytosti, neboť ukazuje člověka tak, jak je v pravém poznání sebe, a tím klade základ k pravému, hlubšímu životu duchovnímu. Pro-

to křesťanství klade pokoru jako základ, že člověk je ubohý, je pouhé nic, z něhož povstal a které zůstává jako východisko, z něhož musí vyjít, aby někam dospěl. Chce-li ale někam dospět, musí si určit cíl. Víra osvětluje cíl, naděje obrací k němu duševní kroky. Člověk v naději jde za velkým cílem. Je to nekonečný předmět, věčná blaženost, kam obrací naděje naši touhu a naši činnost. Neopatrnými skutky a utrpením tohoto života, která nejsou ničím u porovnání s věčnou slávou, která se zjeví v nás, lze dosáhnout věčného cíle. Jaké důležitosti nabývá každý okamžik životní! Proč tak lehce lidé promrhávají čas a hodiny? Poněvadž neznají ceny, ztratili jejich význam a velikost. Zmizela věčná blaženost v Bohu s očí lidí a postavili si blaženost těla, přítomnou, ale nestálou a pomíjející. Není nutné měřit hodnoty životní v obou případech, to jest v životě křesťanském, který se opřel pevnou kotvou naděje o Boha a jeho věčnou blaženost a v životě moderním, který ztratil svůj poslední cíl a opírá se o malichernosti dneška. V něm vládne pýcha, samolibost, vrtochy, marňivost, přecitlivělost, podrážděnost. Jak je možné jít klidně životem jako po květech!

Zvedati denně svůj zrak a obrátit ho k věčné kráse, již nás očekává, činit tak zvláště ve chvílích obtíží, jež nás potkávají, v okamžiku úzkosti, jež nás svírá, uprostřed pronásledování, které nás stíhá, mezi každým zlem, které nevyhnutelně jde za lidskou přirozeností, toť opravdu cenný a veliký život. Všechny stezky života mohou být plné nebeského jasu, takže duše může volat se sv. Augustinem: „Neušetř mne, Pane, zde, aby pro mne nezůstalo pro onen život než věčná radost.

Naděje dává radost srdci, neboť chováme jádro věčného života, jsme adoptovanými dědici království Božího, třebaš zařazení někdy do krušného postavení osudu, třebaš by se život náš zdál ubohý před očima světáků. Podivuhodné je bohatství srdce, do něhož vlii Duch sv. naději na věčný ži-

vot. Život nejsvětější Trojice je údělem života křesťanského. Táž blaženost, ve které žije Bůh od věčnosti do věčnosti, se stává blažeností naší.

Křesťanská naděje dává možnost zabývat se v myslí, v tichých rozmluvách srdce a v radostných rozechvěních lásky s nebeskými občany, anděly a svatými, když se omrzela a když co nejvíce unavila každá konverzace lidská. V každé omrzelosti nám kyne zaslíbená země; v níž je jiná řeč než řeč lidského jazyka, kde je pravý život, kde je čistá láska, zatím co život světa dal tolik hořkosti a marnosti. Nikde není mluva lidská tak nedostatečnou k vyjádření věci jako ve svých symbolech a ve svých obrazech, kterými se snaží dáti alespoň krůpěj pochopení věčné radosti, k vyjádření dobra obsahujícího všechno dobro. Sv. Bonaventura praví: „Miluješ krásu? — spravedliví se budou třpytit jako slunce a hvězdy. Miluješ svobodu? — budou podobni andělům Božím v nebi. Miluješ dlouhý život a zdraví? — tam je věčné zdraví. Miluješ melodie? — tam zpívají andělé. Miluješ společnost? — tam je společnost blažených, tam je přátelství svorné vůle. Ó lidské srdce, srdce zkoušené miserií, srdce přeplněné utrpením, jaká bude tvá radost, kde bude bohatství všeho dobra!

Křesťanská naděje dodává životu hodnoty.

Dr. Habáň O. P.

Z MARTYROLOGIA CÍRKVE KOREJSKÉ

Pokračování.

Čtvrtým v řadě blahoslavených korejských mučedníků-kněží jest bl. Ondřej Kim, první kněz korejského původu, jehož život je výtečným svědectvím neutuchající činné síly křesťanství a smrt hrdinskou obětí pro pravdu Kristovu. Bl. Ondřej, nar. 1821, pocházel z dobré křesťanské rodiny, jejíž hlava, Ignác Kim, otec bl. Ondřeje, rovněž položil život pro Krista r. 1839.

Po šťastném proniknutí do Koreje msgr. Ferréol svěřil bl. Ondřeji obtížný úkol, aby našel novou bezpečnou cestu pro dopravu misionářů do Koreje. Plány bl. Ondřeje se dařily a jen čirá náhoda přispěla k jeho prozrazení a zatčení. Mandarin přístavu syun-euiského si po něm žádal vydání bárky k erárním účelům. Jelikož bl. Ondřeji záleželo na tom, aby si pro budoucnost udržel v očích lidu vážnost (pokládali jej totiž za velkého pána), a proto odepřel bárku vydat. Byl zatčen, při tělesné prohlídce nalezeny u něho náboženské knihy a jiné předměty a také blah. Ondřej neprodleně vyznal, že jest křesťanem. Nikde neopomenul vhodně obhájit víru, dát najevo pevné vnitřní přesvědčení. „Jednou se naroditi a jednou umříti je nezměnitelným údělem každého člověka. Je mým přáním již dnes umříti pro Pána nebes. Vyjde na stejné, vyslycháte-li mne dnes či zítra, a je jedno, jestli mne bijete nebo usmrťíte. Jen mne brzy ubijte, brzy mne usmrťte!“ Nikde výslechy nepřinesly nic nového, ani u krajského mandarina, ani nakonec v Seulu před nejvyšším soudem. Moudré mlčení o věcech korejské církve, projevy vzděání a odhodlanosti k největším obětem pro víru, přiváděly soudce do rozpaků. Je tento člověk špatný či není? Musel býti špatný, náležel k ničemnému náboženství, ale statečný a ušlechtilý přece byl. Provinční mandarin mu vyhrožoval mučením; bl. Ondřej se chopil mučitelských nástrojů, položil je k nohám mandarinovým: „Tu vidíte! Jsem připraven! Bijte! Nemám strachu před vaším mučením!“ Naděje na vyváznutí smrti se zmenšovaly a bl. Ondřej byl již připraven na smrt. Zachovaly se mučednickovy listy z vězení; vane z nich duch tisícileté rodiny svatých mučedníků církve katolické. „Poroučím Vaší Milosti (msgr. Ferréolovi) svou matku Voršilu. Po desíti letech mé nepřítomnosti měla radost, že mne kratičko viděla; a sotva viděla, vždyť zase jsme roztrženi. Těšte ji, prosím, v její bolesti!“ Dopis křesťanům by zasluhoval do-

slovného otisknutí, aby vydal svědectví o síle svátosti kněžstva, která proměňuje srdce věrných vyvolených Páně.

Padl rozsudek; stejný konec čekal bl. Ondřeje jako dříve bl. mučedníky misionáře. Na popravišti se ještě tázal popravčích, zda dobře klečí, aby se jim snadno řálo. Rána osmého vojáka ukončila svatý život námah, obětí a věrnosti až k smrti, dne 16. září r. 1846. Papež Pius XI. potěšil církev Boží, když jí představil tyto vítěze Kristovy ve slávě blahoslavenců r. 1925. — Dobrý pastýř dává život za své ovce; zde jest nový, živý výklad slov Písem.

Blahoslavených korejských mučedníků laiků je dlouhá řada a proto vybírám několik osob, jejichž příklad i u nás může zploditi živé dobro.

Bl. František Čoa se stal křesťanem již při zahrnutí duší na konci 18. století. Od mládí se snažil celým životem uskutečnit Boží přikázání. Zlomil vrozenou prudkost; jen těžce nesl, že stále žije mezi pohany v Ta-ri-kol, a když rodina nechtěla odejít mezi křesťany, odešel potajmu sám. Našli jej poslové rodičů a vrátil se zpět, aby konečně celá rodina se přestěhovala do Seulu. V Seulu pozbyl celé jmění při soudech s pohany (jejich příčina jest nám neznáma) a tu mu bohatí přátelé nabízejí prostředky, aby znovu zahájil soudy. „Nebudu se soudit; nesmíme odpláceti zlé zlým!“ Později se s rodinou odstěhoval do Suri-sanu; tam žili chudě, ale vždy bylo dosti na obživu a výchovu dětí a zbylo i na almužny. Zdaleka široka k němu přicházivali lidé, aby si s ním pohovořili o křesťanském učení. Neboť bl. František často čítával v náboženských knihách a rozjímal o tajemstvích víry. To byl také hlavní předmět jeho hovorů.

Jde-li na trh, pokoupí brakové zboží: „Jakpak by chudáci řemeslníci a obchodníci byli živi, kdyby jim nikdo neodkupoval braki!“ — Vrací se z trhu; v kapse nese peníze, stržené za pole. Aj,

tu se dva hádají o dluh. Nepomůže dobré slovo váženého Františka? „Tu máš peníze, kolik je ti tento dlužen. A skoncuje okamžitě hádku!“ Domů se bl. František vrátil s váčkem silně ochuzeným, ale v srdci obohacen. Blahoslavení pokojní — Přišel velmi neúrodný rok, všichni si naříkali a báli se budoucnosti. František byl spokojen a chvále Boha, nesl všude pomoc; ze své žně dal nejlepší věci stranou, aby měl co dát chudým. A jak miloval své, jímž byl nejteplejší láskou povinen!

Sotva se mu dostalo cti ustanovení za katechistu, vypuklo pronásledování roku 1839. Vydal se na sbírání almužen pro uvězněné křesťany a pro chudé pohany. Když se navrátil domů, připravil celou rodinu na hodinu zkoušky. Poschovával obrazy, kříže, medailky a všechny posvátné předměty, které měl v domě, jen knihy nechal na přístupném místě. Proč? „Knihy nejsou posvěceny. A kdy jindy musí voják bedlivě nahlížet do knih válečného umění než právě v době války!“

Když pro něho 31. července večer přišli vojáci, uvítal je jako dlouho čekané hosty. Uctil je co nejlépe, na noc u něho vojáci klidně přespali: „Jak bychom se mohli bát, že nám uteče!“ Také až do svítání spali. Meztím František vyzval všechny křesťany ze vsi a členy své rodiny, aby se připravili na cestu. Ráno potom vyšel průvod zajatců; v čele kráčel František s ostatními muži, za nimi ženy s mládeží a s dětmi, na konci vojáci. František dodával ustavičně odvahy: „Statečně, bratři! Popatřte, jak anděl počítá naše kroky! Popatřte, kterak nás předchází Ježíš Kristus na cestě ke Kalvarii!“

Na druhý den stáli všichni před soudem. Vlděl zaujaté soudce, nechyběla ani podívaná na mučidla. První byl vyslýchán bl. František: „Když už sám chceš být křesťanem, proč svádíš i jiné lidi ke křesťanství?“ — „Kdo nezná náboženství Pána nebes, bude na věky ztracen. Proto ze soucitu

k jejích duším je obracím k Pánu. A činím to také, abych se zalíbil Bohu a zachránil svou duši!" Soudce, vida Františkovu neochvějnost, poručil jej mučiti ohýbáním kostí, bodáním a bitím, dokud by nezapřel víru. Bližcové nešetřili rány, brzy tekla mučednická krev proudem a maso se počalo odchilpovati od kostí. Soudce poručil přivést družinu Františkovu. — Pochopíme lidskou slabost při pohledu na živé trosky mučedníkovy těla — k největší žalosti Františkově všichni zapřeli víru kromě Františkovy ženy a jedné příbuzné. Když soudce zvěděl, že Františkův syn je v cizině, tím více jej chtěl přinutit k odpadu. Ale František vytrval dále: „Kdybyste mi poručili, abych žil bez jídla, snad bych to provedl, jak se to zdá nemožné. Ale nikdy nedovedu zapřít Boha!" Dva měsíce byl bl. František ve vězení a každý druhý den byl mučen, ale nepřestal se modlit a lidem, s kterými přišel do styku, vykládati svaté pravdy. Aby muky byly zvýšeny, spoutali jej se zlodějem, který jej zahrnoval potupami a ještě zjišťoval mučednickovy rány. František mlčel a trpělivě snášel týrání ničemovo a ten na konec musel prohlásit: „To je skutečně pravý křesťan!"

Někdy přicházivali hlídači, přinesli s sebou křesťanské knihy a prosili Františka, aby jim z nich předčítal. V ty chvíle jako by František ani nejmenší rány na těle neměl, četl hlasitě a nadšeně vykládal o katolické víře. Žalářníci neskryli svého obdivu: „Už je mučením na půl mrtev, ale sotva se mu octne v ruku křesťanská kniha, nebo když počne mluvit o křesťanském náboženství, zapomene na rány a necítí úzkosti před smrtí; jeho obličej září mírem!"

Dne 11. září byl opět předveden před soudce a za neochvějnost dostal 50 ran. To bylo poslední utrpení. Po návratu do vězení bl. František pocítil, že se blíží jeho hodina. „Toužil jsem obětovat Ježíši celý život a položit hlavu pod katův meč. Ale Bůh chce, abych zemřel v žaláři; staň se jeho

vůle!" V noci na 12. září 1839 odešla mučedníková duše z údolí utrpení a slz do Boží náruče. Církev korejská má o jednoho ochránce a přímluvce více, celá církev Boží pak obohacena o jeden příklad činné a statečné víry.

Ex ore Infantium accepisti laudem tuam! Ze rtů nemluvnat a kojenců vyvozuješ si mocnou chválu! (Žalm 8, 3.) I církev korejská právem bude vždy zpívat tento úryvek žalmu. Neboť přinesla Příteli dítek také oběti dítek. V beatifikačních aktech čteme o hrdinství a o utrpení třináctiletého hochy Petra Ryu. Otec jeho byl mučedníkem, ale matka a sestra zůstávaly zatvrzele v pohanství a snažily se vyhubit Boží símě v synkově duši. Docílovaly pravého opaku, poslušnost k Božím přikázáním a láska k Bohu se mohutně rozrůstaly v jeho duši a zplodily rozhodnutí vydati se pronásledovatelům. Stalo se tak v srpnu 1839. Soudce napřed nevěřil, že je dítě skutečně křesťanské, ale když dostal důkazy, tím více bylo určeno hochovi přetrpět. Katl dovedli vymýšlet nová a vždy bolestivější trápení. Jednou vrazil mu voják do stehna ozubený šíp a vyrval jím kus masa; při tom řval: „Budeš ještě pořád křesťanem?" A na to hoch: „Zajisté." Trapič se vztekl, uchopil do kleští žhavý uhel: „Otevři ústa!" — „Tu máš!" na to Petr a otevřel ústa dokořán. Před takovou odhodlaností musela i největší surovost ustoupit. Někteří křesťané varovali hochy: „Nemysli, že jsi již přestál největší muka, čekají tě horší zkoušky!" — „Já vím; co bylo dosud, je jako rýžové zrnko proti plné míse." Jiného dne byl dlouho mučen a přinesli jej v bezvědomí do vězení. Spoluvězní jej křísili a tu jim vece: „Nenamáhajte se tolik, to mne ještě nezabije!"

Čtrnáctkrát byl bl. Petr vyslýchán a čtrnáctkrát mučen; dostal při tom na 600 ran holí a 45 ran „zlodějskou deskou". Kostí zpřerážené, tělo jedna rána, maso v cáry — a dítě je plno radostí a čilosti. Jako by se vysmíval zuřivosti pohanů, urval si cár odraženého masa a hodil jej soudcům pod nohy.

Nadarmo se soudcové těšili, že statečné dítě vydechne při mučení, a proto bylo rozhodnuto, že bude popraveno ve vězení zaškrcením. Dne 31. října 1839 přišli do vězení katé, svázali umučené dětské tělo a na krk položili smyčku . . . K zástupům okolo trůnu Beránka přibyl opět jeden, jehož roucho bílé jest lemováno šarlatovým pruhem a do ruky vložena palma.

Josef Papica.

LÁSKA MILOSRDNÁ

(Kurs o lásce. 2. II. q. XXX.—XXXIII.)

Nadpřirozená láska křesťanská povznáší nejvýše člověka milovaného. Křesťan miluje svého bližního pro Boha, jako něco, co patří Bohu. Z tohoto důvodu křesťan, jenž nežije bezmyšlenkovitě, nýbrž opravdu z plnosti a hloubky své víry chová se jinak k bližnímu, než jak si, žei, dnes křesťané zvykli jednat s bližními.

Protože jsme všichni Božími dětmi, jsme se všemi spojení poutem pravého přátelství. A přátelství si žádá příteli přátel dobrého a snažit se účinně o to, aby se mu toho dobrého dostalo.

Z toho vychází povinnost křesťanova dobře činit svým bližním. Snaha všem dobře činit jest ryze křesťanskou. Protože to jest povolání naše, to by měl být celý život náš, jenom dobré rozdávati, jenom dobrým okolo sebe působiti. Dobré tak, jak nám to náš stav, naše schopnosti, naše možnosti právě dávají. Protože zavržen bude služebník, který dostal třeba jednu hřivnu a nevyzískal z ní ničeho.

Povinnost dobře činit rýsuje se za všech dob nejčastěji jako dobročinnost. Ale je přece rozdíl mezi obojím. Jsme povinni dobře činit i když se nám právě nenaskytá příležitost nebo možnost almužny a milosrdenství. Činit dobré znamená užiti tak svého povolání, abychom dali bližnímu něco světla, pravdy, abychom je potěšili, jim život

umožnili nebo usnadnili či zpříjemnili. Dobře čínlí jsme povinni proto, jelikož jsme všichni navzájem na sebe odkázáni protože každý musí přispět svou hřivnou, aby svět nebyl tak tvrdým vyhnanstvím.

A milosrdenství všímá si blíže již lidské bídy a nedostatků ve světě. Milosrdenství jest ctností, která se snaží ze soucitu a z lásky především pomoci bližním.

Trojí jest neštěstí a trojí milosrdenství. Každé zlo, protože je proti lidské touze po štěstí, je pramenem milosrdenství. Tím spíše, když vidíme, že někdo jest postižen zlem v tom, od čeho doufal štěstí. A největšího milosrdenství si zasluhuje, kdo se snažil o dobré a jehož stihá zlo za zlem.

Sv. Tomáš praví, že k nejbližším milosrdenství bylo by málo. Jsou totiž tak těsně s námi spojeni, že musíme jejich zla nést jako svoje bolesti. Z toho plyne základ křesťanského milosrdenství. Pouhý soucit bylo by málo pro křesťana, protože bližní jsou dětmi Božími jako my a vykoupeni krví Krista Pána a proto jejich bolesti musejí být našimi bolestmi. Bůh se také slitovává nad námi, protože nás považuje za svoje, praví sv. Tomáš. A proto byly nám dány schopnosti, majetek a vlohy, abychom mohli nejenom mít soucit s bližním, nýbrž jim také z tohoto soucitu účinně pomáhat. Z této lásky nesmí být nikdo vyloučen. Kde je bída, tam musí zaskočit naše milosrdenství.

Známe pak milosrdenství duchovní a milosrdenství tělesné. Milosrdenství duchovní jistě je o sobě vznešenější než tělesné, ale přece v daných okolnostech si to křesťané náramně mýlí a velmi usnadňují, když místo, aby hladovícího nasýtili, jsou ochotni mu dávat svoje požehnání anebo držeti mu povzbuzující a umravňující řeč. Tomáš k tomu praví: Když někdo umírá hladem, jest milosrdenstvím jej prostě nakrmiti a ne jej poučovat. Žel, že se křesťané dnes tak odcizili této povinnosti, že ji na mnohých místech musí přejímati

stát. Když dříve církev a křesťané stačili nasytit všechny hladovící, když dříve křesťané stačili se svou láskou na všechny bědy, proč nestačíme dnes? Proč jenom ne? Dnešní bída jest hroznou obžalobou, že křesťané ve své většině přestali býti plniteli a zůstali jenom hlasatelé nebo vyzna-vači této pravdy!

Neboť milosrdenství není dobrovolnou ctností, není jakýmsi přepychem křesťanství, nýbrž jest přísnou povinností. Majetek sice zůstává vlastnictvím, ale ne jeho užívání, praví sv. Tomáš. Těm, kterým byl majetek dán, byla dána zároveň přísná povinnost, aby z toho, co zbude, když se sami slušně podle svého stavu užíví, živili a podporovali i druhé.

Přičichněte si, drazí dnešní křesťané, ke slovům sv. Basila: Jestliže věříš, že, co máš, máš od Boha, není Bůh nespravedlivý, když tak nerovně rozdělil? Proč ty máš hojnost a druhý žebra, nežli aby sis získal zásluh rozdáváním . . . Chléb, který uscho-váváš, patří hladovému, suknice, kterou zavíráš do skladiště, patří nahému . . . Kolik můžeš dáti a nedáš, tolika se dopouštíš křivd!

A vedle milosrdenství tělesného krásné jsou skutky milosrdenství duchovního. Není pouze tělesná bída. Dnes úměrně s tělesnou bídou jest bída duchovní nevědomosti především. Důležitým jest úkonem vyhledávati všechny, kteří neznají pravdy, kteří se bez ní potácejí v hříších. Jednou z rukou všech, kteří byli svěcením povoláni, aby učili pravdě, bude přísný počet vyžadován z jejich svěcení a ze svěření jim pravdy. Zda si ne-hleděli literatury a svých civilních libůstek a svět-ských starostí, zatím co dítky volaly po chlebě a nebylo, kdo by jej lámal! Odcizuje se nám stu-dentstvo! Proč nenajdeme cestu k němu? Nestačí lámati hůl nad nimi a odsuzovati je a posuzovati. Najdeme prostředek, jak i k nim se dostat. Proč jsme propásli příležitost dostat se k srdci dělné třídy? Protože spoléháme stále na vyšlapané ces-

tičky, protože stále čekáme jenom od oficiálních prostředků záchrany. Proč čekáme, až zase studenti budou vráceni pod notýsek profesora náboženství? Proč máme málo bláznů pro Krista a nesmrtelné duše, kteří by dovedli všude vlézt! Všeho se odvážiti, všechno riskovati, kde jenom jednu duši třeba možno zachrániti. Mnoho, mnoho jsme zaspali ze svých povinností duchovního milosrdenství. Duchovní skutky milosrdenství se běrou dvojím způsobem, cestou rozumové pomoci a cestou pomoci praktické. Když vidíme duchovní bídu bližních, musíme se za ně modlíti. Je to tak snadné a přece, kdo se u nás modlí za obrácení hříšníků, za osvětlení bloudících? A vedle modlitby třeba konkrétně poraditi. To jest úkol zpovědníků a všech, ke kterým přijdou tápající. V duchovní nevědomosti třeba pomoci poučením a pomocí. Chybující nutno pokárat, napomenouti a přece zase jim odpustiti. Především musíme jim přinésti hojně trpělivosti. Jeden druhého břemena neste a tak naplníte zákon Kristův!

Milosrdenství jest velikou a vznešenou ctností. Vychází totiž ze srdce širokého, totiž ze srdce, které je tak rozpjato láskou Boží, že dovede všechny obejmouti, všem porozumět, se všemi míti soucit a všechno učiniti, co jenom mu jest dáno. Jenom pyšní, kteří všechny ostatní považují za špatné, pyšně přejí nehody zlé, které se přihodily bližním. A ještě jenom slaboši si myslí, že sotva stačí se sebou a se svou bídou a že nemohou nic dáti ze svého srdce. Jsou tak malí, že by jim asi již nic na světě nezbylo.

Ale milosrdenstvím duchovně rosteme. Protože čím hlouběji zakotvíme v lásce, tím jest tato láska silnější, tím jest účinnější. Proto měli svatí srdce tak široké, jako písek na břehu mořském. Jenom soucinná láska k bližnímu vdechla takovému sv. Pavlu a Kateřině Sienské touhu i třeba zavrženu býti pro bratry . . .

P. Silv. M. Brait O. P.

CTNOST NÁBOŽNOSTI

MODLITBA

Poznali jsme, že modlitba svou přirozeností není tak úkonem citu, jako rozumu. Jistě je potřeba napřed milovat a toužit po tom, oč prosíme; ale modlitba přidává cosi, a to jest jí vlastní, k tomu to přání a k lásce, jež jest skutečností řádu citu; modlitba vyslovuje přání a lásku a toto jest vlastností přirozenosti rozumné. Všechny bytosti, praví filosofové, milují své dobro a touží po něm; všechny bytosti touží po spojení se sobě rovnými, aby zachovaly a rozmnožily své možnosti konání a trvání, všechny, třebaže rozličným způsobem, spějí k dokonalosti, k dovršení, k cíli. Oživuje je nejasný pud, hluboká potřeba, která tkví v samé jejich přirozenosti, je pudí k činnosti, k uskutečnění snah, k úplnému rozvoji v bytí a v životě. Ale tento hluboký instinkt, tato temná nutnost musí býti u člověka proniknuta pochopením a rozumem. Člověk ví, co jest a co má býti, sám si určuje směr svého úsilí, rozhoduje svobodně o prostředcích, kterých má užívat, aby dosáhl svého cíle, zvláště může rozeznati, co je mu možné, čeho může dosáhnouti sám prostředky, které jsou v jeho moci, a také zároveň ví, že některé věci unikají jeho moci nebo se staví do cesty jeho touze. Proto člověk zaujímá dvojí stanovisko vůči životu, jenž, podle Arnošta Psicharho, má býti „bojem protkaným modlitbami“. Člověk poroučí tomu, čeho jest pánem, a zaručuje jeho uskutečnění; buď sám, anebo těmi, kteří podléhají jeho rozkazům a jejichž činnost on řídí a sdružuje, postupně uskutečňuje své záměry, dovršuje a zdokonaluje započaté dílo, nebo se aspoň snaží dosáhnouti cíle, který si vytkl. Ale s druhé strany zase ani sebe-mocnější člověk není nejvyšším pánem svého osudu; má představené, kteří mu ukládají svou vůli, v denním životě zakouší nezdary, kterých nemůže

napraviti, naráží na překážky, které nemůže přemoci, při nejmenším je závislý na Bohu, jediném svrchovaném Pánu, jenž neomezeně může poroučeti všem věcem. Za těchto okolností a pokud jest člověková vůle podrobena jiné mocnější vůli i pokud člověk sám vládne jinému, je přiměřeno jeho důstojnosti chápavé a rozumné bytosti, aby vyššímu, na němž je závislý, vyložil své potřeby, kterým nemůže sám vyhovět, vyjevil nesnáze, jež nemůže sám přemoci. Pokud jest člověk pánem, může a má poroučeti; pokud však jest v zákonité závislosti, sluší se, aby žádal a prosil. Takto se prosba jeví jako doplněk a prodloužení lidské činnosti.

Modlitba, prosba k Bohu, je rozumná z dvojí příčiny; je rozumná ve svém důvodu, poněvadž předpokládá člověka v zákonité závislosti na Bohu, jehož uznává za nejvyšší moc a hlavně za nejvyšší dobrotu. Jest rozumná sama v sobě, neboť jest zvláštním úkonem rozumu, jenž sebe sama pokládá za neschopna, aby dosáhl určitých dober, a proto svou nedostatečnost zjevuje tomu, kdo jí může odpomoci.

Tímto jest potvrzena obojí vhodnost modlitby, i se strany Boha, i se strany člověka; člověk má své místo v řádu prozřetelnosti, Bůh pak dopřává člověku, aby se rozumně účastnil provádění tohoto plánu. Bůh jest skutečně sama Dobrota a sama Láska a záměry jeho Prozřetelnosti nesou pečeť jeho Moudrosti. Není pochyby o tom, že Bůh nepotřebuje člověka na uskutečnění své vůle v tvorstvu, sám může všude poroučeti a musí býti vždy poslechnut, ale jelikož stvořil člověka svobodného, stvořil jej i schopna poznání a pochopení cíle, k němuž má směřovati, stvořil jej schopna svobodného přidružení k Boží vůli a přispění k uskutečnění Božích přání; a to koná člověk i modlitbou. A co jest pro člověka lepšího než obrátiti se na dobrotivost nebeského Otce, co spravedlivějšího a světějšího než Mu vyjevit své

potřeby a seznámiti jej s touhami svého srdce, kterých by sám nikdy nemohl uspokojiti. „Proste a bude vám dáno, aby vaše radost byla úplná.“ (Jan 16, 24.) Bůh touží jen po dobru a chce dobro člověkovu více než sám člověk, ale nechce jej zahrnouti svými milostmi, dokud člověk sám po nich netouží a neprosí o ně. Tuto podmínku položil k nejlepším dobrům, jež o mnoho přesahují lidské síly. Prosíti Boha znamená pro člověka již přijímati, zvětšovati v sobě možnosti duchovní činnosti, stavěti se před Boha v postoji, který se sluší na bytost rozumnou a vědomou toho, co jest Bůh a co ona sama.

Stále se rozumí, je to i zřejmo, že naše modlitba nijak nemění neproměnlivé vůle Boží, neboť žádné stvoření, i kdyby to byla sama Panna Maria, nemůže působiti na nekonečno; nic konečného nemůže působiti na dokonalé a nestvořené; zastávati opačné tvrzení by znamenalo postavit se zcela mimo rozumné myšlení. Avšak proto ani není méně pravdou, že Bůh, jenž všechno ustanovil a určil, nám dal moc modliti se, milosti vyhradil našim modlitbám, ta či ona milost závisí na té či oné modlitbě a jest dána jen těm, kteří se jí modlí. To, že modlitba i její účinky byly předvíděny Bohem, jako ostatně všechny naše činy, ničeho nemění na dokonale svobodné a záslužné povaze naší prosby, stejně jako to není překážkou svobodě Boha. Pochybovati o modlitbě by zároveň bylo pochybovati o Bohu a pochybovati o sobě; člověk přece není nečinný tvor, kterého žene slepý pud, nýbrž je schopen poznávati a svobodně milovati, potřebuje naznačiti Bohu, že jej zná jako původce všeho dobra, že jej miluje jako pramen veškeré dobroty, a modliti se k němu, znamená jej uznávati jako takového a klaněti se jemu.

Toto učení o modlitbě, jež jsem právě vyložil, odpovídá na otázku položenou na začátku této studie: je modlitba jen klaněním anebo jen prosbou? Je-li obojím, jaký význam má každý z těchto

dvou prvků? Odpověď jest snadná, když uvážíme stranu Boží a stranu lidskou. Je-li Bůh nejvyšší moudrostí, která vyžaduje a zasluguje naší úcty, je také nejvyšší dobrotou. Jeho panství nad námi jest panstvím Otce nad dětmi, dobrodince nad obdarovanými, příteli nad přáteli. Jeho svrchovanost není libovůlí, ale je láskou, jeho úmysly nejsou trestáním, ale milosrdenstvím, jeho moc není krutá, ale blahovolná. Klaněti se tomuto Bohu jest klaněti se Bytosti nekonečně dobré a připravené nám na pomoc, jest uznati jej za jediný pramen všeho bytí a dobra. S druhé strany pak člověk má jíti k Bohu svou rozumnou činností, zasvěcenou povinností a službám, má sledovati svůj ideál, uskutečňovati jej svými námahami a napomáhati mu k vítězství obětí sebe samého pro vyšší věc; v tom jest vznešenost jeho života a zásluha jeho činů. Rozum, který v člověku vládne, mu vnuká, aby vybíral prostředky přiměřené cíli, nutí jej, aby uvedl do činnosti všechny prameny síly, kterým vládne přímo nebo prostřednictvím jiných; a kdo jest mezi těmito „jinými“, kteří mu mohou býti nápomocni, Podivuhodný, Rádce, Mocný, Kníže pokoje, ne-li Bůh? (Is. 9, 6.)

„Quls ut Deus?— Kdo jako Bůh?“, kde najde člověk opěrný bod své činnosti, podporu ve slabosti, sílu větší než je síla Boží? Jest svato, spravedlivo a rozumno k Bohu se modliti všude a ve všech věcech; čím jest člověk bez Boha a co může? Čeho by s ním nemohl vykonati? Ukázali nám to svatí, spojení s Bohem a nástroje jeho vůle mezi námi; prorokové a divotvůrci, Eliáš, jenž modlitbou uzavřel nebe na tři a půl roku (Jak. 5, 17), Petr a Jan, kteří vracejí zdraví nemocnému, když vystupují do chrámu k modlitbě o deváté hodně (Skutky 3, 1—9), všichni svatí, oslňující i zapadlí, kteří modlitbami přivolali zemi dešť milostí, jejichž modlitby oplodnily půdu často vyschlou a zpustlou; křesťanské duše, které ponenáhlu v tichu přemohly chťiče vášní a pokušení zlého a volným, ale jistým

krokem došly slávy blaženosti. Kde jest klanění a kde je modlitba? Kterak se můžeme lépe klaněti Boží moci než tím, že se obracíme na jeho dobrotu, můžeme jej uctít něčím lepším než prosbou, aby nám dal milost věčného patření tváří v tvář?

Nestavme klanění a prosbu proti sobě, naopak, je nutno je spojit a sjednotit; již to jest milostí, když víme, kterak se Bohu v duchu a v pravdě klaněti, a o tuto milost dlužno prositi a prositi o milost jest zároveň se klaněti Boží dobrotivosti, jež jediná nám může milost udělit. Modlitba jest především prosbou; prosíme-li lidi, můžeme jim vyložit své nedostatky a dovolávat se jejich pomoci a nic více; ale prosíme-li Boha, prosíme jej a zároveň se mu klaníme. Můžeme dostat jen to, co Bůh nám ráčí dát, co se Bohu zalíbilo nám od věčnosti uchovat; modlitba tedy může spočívat jen na uctívém klanění se věčným Božím úradkům, kdybychom jednali jinak, uráželi bychom Boha a stavěli se proti jeho slávě. Všechno dostaneme za modlitbu, vše jest naše díky modlitbě Kristově, který bývá vždy vyslyšen, a díky modlitbě církve, která za nás ustavičně oroduje u Otce. „Začkoli budete prositi Otce ve jménu mém, učiním to, aby oslaven byl Otec v Synu!“ (Jan 14, 13); „Začkoli budeme prositi, obdržíme od něho, ježto zachováváme přikázání jeho a činíme, co mu jest milé!“ (1. Jan 3, 22.) Modlitba je tedy vždycky vyslyšena je-li podle vůle Boží, prosíme-li podle Boha, žádáme-li o to, co nám chce sám dát.

Takto dochází mezi vůlí Boha a vůlí jeho svatých k podivuhodné záměně, svatí si žádají od Boha milostí, aby činili jeho vůli, a když je jim tato milost dána, stále více se ztotožňují s Boží vůlí a vyslovují vlastně opět vůli Jeho; Bůh raději činí na jejich prosbu a přimluvu to, co by mohl učiniti sám od sebe, aby duchovní svět byl opravdu světem, v němž jest všechno spojeno a vázáno milostí obcování svatých. Na nás tedy je, abychom se obra-

celi na tyto veliké Boží přátele, k těmto velikým prostředníkům, které postavil mezi svůj Majestát a naši slabost, na nás jest, abychom se utíkali k modlitbám svatých, zvláště blahoslavené Panny, aby podporovali a posilovali naše modlitby, nyní i v hodinu smrti naší. Staň se tak!

H. D. Simonin, Řím.

HROBY BOHATÝRŮ V ŘÍMĚ

HROB NAŠEHO SV. CYRILA

Jak rád bych poklekl před hrobem slovanského apoštola! Po hrobě svatého Petra žádný druhý světec nemá pro nás Slovyany takového významu jako sv. Cyril a sv. Metoděj. A nám Moravanům je ještě proto tak drahý, že mezi našimi předky bydlil, s nimi hovořil, jim radil a s nimi jistě i trpěl.

Ale není mi dopřáno políbit rakev s tělem svatého věrozvěsta. Nevíme, kde je uložena; víme jen, že byl pochován v basilice sv. Klimenta v údolí mezi Eskvilínem a Cellem, ale přesné místo hrobu je neznámo. Basilika byla totiž tolikráte a tak důkladně přestavována, že není divu, že se památka na hrob našeho bohatýra nezachovala. Musíme se tedy spokojiti jen s návštěvou basiliky, k jejíž slávě náš Cyril účinně přispěl a ve které byl pochován.

Hlavní zásluhou Cyrilovou je, že přinesl do Říma kosti sv. papeže Klimenta, třetího nástupce sv. Petra. Nalezl je u města Korsuně na ostrově Černého moře, kam byl poslán hlásat slovanským Chazarům křesťanskou víru. Papež Kliment byl totiž asi r. 100 od císaře Trajana z Říma v ony kraje vypovězen a pro horlivé kázání křesťanské víry do moře s kotvou na krku uvržen. Svatý Cyril vzal jeho ostatky s sebou roku 863 na Moravu, kam jej i s bratrem Metodějem povolal Rostislav, kníže moravský. Naši věrozvěstové hlásali moravskému

lidu víru jazykem mateřským a užívali slovanského jazyka i při náboženských obřadech. Byli proto od německých kněží cizáků v Římě obžalováni jako kacíři a papežem Mikulášem I. povoláni, aby se ospravedlnili, což se jim netoliko snadno podařilo, ale dosáhl i toho, že papež obřadní jazyk slovanský schválil. Tělo svatého Klimenta vzal Cyril s sebou do Říma. Veliká byla z toho radost římského lidu, který měl sice kostel sv. Klimenta, ale neměl jeho ostatků. Papež tedy ustanovil, že kosti sv. Klimenta budou s velikou slávou z Vatikánu převezeny do kostela sv. Klimenta. Byl určen den a sám papež Hadrián II., nástupce Mikulášův, průvod vedl za jásatu římského lidu. A Cyril stal se jeho miláčkem.

V dolní basilice dosud viděti nástěnný obraz z jedenáctého století, znázorňující přenášení těla sv. Klimenta z Vatikánu do Klimentovy basiliky: papež Hadrián kráčí mezi Cyrilem a Metodějem, oba naši svatí věrozvěstové jsou v řeckém obřadním rouše se širokou štolou, která značí jejich biskupskou hodnost. Sv. Cyril má kolem hlavy svatozář, sv. Metoděj je bez ní. Willpert vysvětluje to tím, že římský malíř, který maloval obraz dvě stě let později, dobře znal miláčka římského lidu sv. Cyrilla, ale víc nevěděl o sv. Metoději, jenž se vrátil na Moravu a tam i zemřel, než že byl bratrem Cyrillovým a že se účastnil přenášení ostatků Klimentových. — Nemohu vyjádřit, jak starý tento obraz, malovaný před osmi sty lety, po každé mne dojíká, kdykoliv stojím před ním.

Sv. Cyril se již na Moravu nevrátil asl pro svoje slabé zdraví a zůstal ve Věčném Městě. S dovolením papežovým uchýlil se do některého kláštera, buďto u sv. Řehoře, kde byli řečtí mniši, nebo a pravděpodobněji do kláštera u samého sv. Klimenta. Tam zemřel již 14. února 869 a tam byl i pochován.

Není v Římě kostela, který by měl jak pro církevní dějiny, tak pro archeologii takový význam

jako kostel sv. Klimenta. Již za dob římských králů, tedy přes pět set let před Kristem, stála tam budova, jejíž účel není znám, ale jejíž základy dosud se zachovaly. V dobách pozdějších byla budova upravena v dům, který náležel císařské rodině Fláviů, z níž vyšel sv. Kliment. Pod nynější basilikou viděti dnes ještě zbytky domu Klimentova. Za vlády římských pohanských císařů zmožněla úcta bůžka Mithry a dům Klimentův, dostav se do rukou pohanských, změněn v chrám Mithry. I z tohoto chrámu zachovaly se některé předměty, jako oltář s obětní síní. Ve čtvrtém století byla nad svatyní Mithry vystavěna basilika a zasvěcena sv. Klimentu. V ní konalo se několik církevních sněmů a papež Řehoř Veliký měl v ní dvoje kázání. Roku 1084 stihla basiliku velká pohroma. Normanský vévoda Robert Guiskard dobyl Říma a vydal město Ilbovůl žoldnéřů, kteří zneuctili a vyvrátili i kostel sv. Klimenta. Proto vystavěl římský lid basiliku novou nad starou, která byla zasypána a použita k základům nové. Není tedy divu, že se při takových změnách ztratila památka na hrob svatého Cyrila. Nová basilika byla dobudována roku 1125 a jest to ona basilika, která tam stojí podnes. Do ní přeneseny ze staré nejceennější předměty, jako mramorová ohrada kněžiště s ambony a ostatky sv. Klimenta a sv. Ignáce Antiochenského, jež byl v Koloseu umučen. Ostatky uloženy pod hlavním oltářem, kde se uctívají dosud.

Ačkoliv tedy hrobu sv. Cyrila neznáme, přece se nám z něho zachovala vzácná památka, totiž náhrobní obraz. Nalézá se v dolní basilice naproti obrazu přenesení těla sv. Klimenta. Ano, je pod ním i nápis, který podle Wilperta se vztahuje na našeho milého sv. Cyrila.

Obraz znázorňuje Krista Pána sedícího na trůně. Po jeho bocích jsou skupiny po třech osobách. Po levici stojí archanděl Gabriel a sv. papež Kliment; před archandělem stojí menší postava kněze mni-

cha s knihou v ruce; Gabriel vine jej něžně k sobě, jako by ho chtěl chránit, a zvedá pravici, jako by posunkem dodával rázu své řeči; sv. Kliment drží v levé ruce knihu bohatě vázanou, pravou rukou ukazuje na onu menší postavu, jako by ji pro její zásluhy doporučoval Kristu Pánu. Vpravo od Krista Pána stojí archanděl Michael a svatý apoštol Ondřej; před archandělem stojí zase menší postava kněze, nesoucí v levé ruce kalich, zahalený částečně bílým rouchem. Hlavní osoby jsou označeny jmény, takže víme určitě, koho představují, jen menší osoby jmen nemají nebo byla jména časem smazána. Wilpert vykládá obraz takto: Malá postava po levici Kristově je sv. Cyril, po pravici sv. Metoděj. Cyril zemřel a stojí před soudnou stolicí Krista Pána; archanděl Gabriel bere jej v ochranu a sv. Kliment doporučí ho milostivému Soudci; sv. Metoděj kalichem naznačuje, že za bratra obětuje Oběť nejsvětější; archanděl Michael a apoštol Ondřej, patron Řecka, odkud oba věrozvěstové pocházejí, jsou přítomni soudu a očekávají rozsudek. Kristus Pán pozvedá pravici a pronáší rozsudek, jakého si světec Cyril zasloužil. Pod obrazem je tento dvojí nápis:

„Bonum certamen certavi, cursum consumavi, fidem servavi. In reliquo reposita est mihi corona iustitiae, quam reddet mihi in illa die Dominus iustus iudex.

Deus hominum reparator benignus ac rector, preces nostras exaudi, ut Cyrillus tua miseratione (in tuo nomine) sanctorum tuorum societate laetetur. Per Jesum Christum Dominum nostrum, qui venturus est iterum. Lector dic: Deus da Cyrillo peccatori regnum aeternum. Amen.”

Wilpert vysvětluje obraz a nápisy takto: „Tento nápis, dojemný svou prostotou, nepochybně sestavil si světec sám; nikdo, ani jeho bratr, ba ani zavilý nepřítel, nebyl by ho v nápisu náhrobním nazval hříšníkem, člověka, jenž jako Cyril vyčerpával všechny síly svého krásného ducha pro jediný

Ideál, néstí víru Kristovu národům zvláště slovan-
ským a s věrou i civilisací. Avšak nesbíral ovoce
svých prací. Zavolal ho papež Mikuláš I. (858 až
867), aby vydal účet ze svých činů. Došel do Říma,
odebral se do života lepšího 14. února 869. Ze-
mřel jako mnich římský a snad jako mnich téhož
kláštera, v jeho chrámě byl pochován. Ačkoliv
byl národností řecké, poručil, aby mu udělali ná-
hrobní nápis latinský a sám si jej určil. Jako svatý
Pavel, když se blížil smrti, nemnohými, ale důraz-
nými slovy krátce shrnul běh svého života, těše
se z myšlenky na korunu, určenou jemu spravedli-
vým soudcem, tak i Cyril, předvíraje blízkou smrt,
pocítil takovou potěchu z myšlenky na nastávající
odměnu, že se nerozpakoval slova apoštola Pavla
přijmouti za svá pro svůj náhrobní nápis. Ale ne-
důvěřuje svým vlastním zásluhám dal se v ochra-
nu dvou světců, z nichž jeden byl někdy papežem
římským. Což více jest, vyznává, že je hříšníkem,
a doporučí se modlitbám věřících: celá druhá
část nápisu je modlitba. Jeho milý bratr na živu
zůstávající jest první, který vyplňuje jeho zbož-
nou žádost, kdežto svatí Kliment a Ondřej se při-
mlouvají u božského Soudce, obětuje on obět
mše svaté za duši zemřelého bratra." (Wilpert:
„Malby v dřevní basilice svatého Klimenta." Kro-
měříž 1906, a dr. Frant. Příkryl: „Z Říma" 1927.)

Obraz náhrobní dal malovat bratr Cyrilův svatý
Metoděj roku 869. Máme tedy v basilice sv. Kli-
menta velmi dojemnou památku po našich sva-
tých věrozvěstech: obraz věnovaný svatým Meto-
dějem a nápisy složené svatým Cyrilem. Obrazem
a nápisy mluví k nám i po osmi letech naši
svatí apoštolové slovanští a nic divu, že kostel
svatého Klimenta je magnetem mocně přitahují-
cím duše slovanské. Na svátek sv. Cyrila a Metoda
5. července je basilika hojně navštěvována alum-
ny slovanských kolejí, jak latinských, tak řecko-
katolických, kteří tam mívají bohoslužbu ve vlast-
ním obřadě. Mše svaté se slouží v kapli zasvěce-

né svatému Cyrilu a Metoději. Dal ji upravit veliký Slovan biskup Strossmayer z vděčnosti za encykliku Lva XIII. „Grande munus“, kterou vylíčil činnost a význam svatých našich apoštolů a stanovil jejich svátek pro veškerý křesťanský svět.

Kaple je velmi vkusně a bohatě upravena. Nad oltářem je krásný, velký obraz znázorňující sedícího na trůně Spasitele světa; jemu po stranách stojí svatí Cyril a Metoděj v bohatých obřadních rouchách řeckých; před Spasitelem klečí papež Lev XIII. a podává mu bulu, ustanovující svátek svatých věrozvěstů; nad Spasitelem je znázorněno nebe s Bohem Otcem a Duchem svatým a obletujícími je anděly. Na levé stěně kaple je namalován pohřební průvod svatého Cyrila, na pravé svatí Cyril a Metoděj hájící se před papežem a kardinály. Kaple je zlatově ozářená slunečními paprsky, které se do ní valí okny kopule. Na kruhovitě římse pod kopulí jsou andělé nesoucí obřadní předměty řecko-slovanských biskupů.

V této tedy kapli bývají na svátek našich apoštolů bohoslužby a tady zpívají chovanci Nepomucena: „Dědictví otců zachovej nám, Pane!“

P. J. Hudeček CssR., Řím.

KREV ÚMLUVY

Sv. Petr posílá první svůj list křesťanům („poutníkům“), roztroušeným po Malé Asii. Hned v adrese (1, 1n) praví o nich, že jsou podle úradku Boha Otce vyvoleni (eklektoi) k tomu, aby skropení byli (eiskrantismen) krví Ježíše Krista.

Co znamená toto vzácné skropení?

Starí Izraelité představovali si svůj nadpřirozený poměr k Bohu jako smlouvu oboustrannou a tak je také nazývali (hebrejsky berith). Představa i název byl vzat z obecného života, kde strany často vcházejí ve smlouvy, které jim dávají

některá práva, spolu však ukládají také povinnosti. Nejněžnější smlouva lidská bylo manželství, proto býval milostný poměr Boha Jahve (= Hospodina) znázorňován tímto svazkem: Jahve byl manžel církve starozákonné, byl je jí, zavázal se, že bude o svou choť (synagogu) jako o svůj vzácný majetek pečovat, je milovat, opatřovat vším potřebným, bránit proti nepříteli atd. Za to synagoga se zavazovala, že bude svému božskému choti věrně oddána, že ho bude ctít, že ho bude pokládat za svého jediného pána a Boha, že ho bude poslouchat, srdcem nerozděleným milovat. Povinnosti synagogy byla práva Jahvova a naopak povinnosti Jahvovy byla práva synagogy. Tato smlouva byla nadpřirozená, milostná, Jahve dal k ní podnět a vešel v ni ze své zvláštní blahovůle; národ izraelský nemohl žádati takové „smlouvy“, kdyby si ho byl k ní Jahve sám nevyvolil, kdyby k ní nebyl sám národa vybídl.

Smlouvy běžného života, mezi stranami sobě rovnými, bývaly provázeny všelijakými obřady, zejména náboženskými. Smlouvající se osoby vzývaly Boha, příp. bohy za svědky, ochránce své smlouvy, za mstitele jejího porušení neb nedodržení; přísahaly tedy nebo se zaklínaly, podávaly oběti, pořádaly obětní hostiny a pod. Zvláštní zmínky zasluhují obřady s krví zabitého zvířete, do které namáčely ruce, kterou se mazaly, kropily atd. Podmínky smlouvy a kletby, vyslovené proti jejímu rušiteli, byly také sepsány, aby jim bylo dodáno více pevnosti, jistoty a určitosti. Na památku smlouvy, ve kterou strany vešly, bývaly vztyčovány balvany nebo nanášeny hromady kamenů (Gn. 31, 44 nn; Jos. 24, 26 n). Při smlouvě bývalo užíváno také soli (Lv. 2, 13; Nm. 18, 19; 2 Par. 3, 5; Esdr. 4, 14); byl to náznak neporušitelnosti, trvanlivosti. Ještě dnes rozhazují v Palestině ženy sůl se zrný ječnými, když se ubírá

svatební průvod vesnicí (B a u e r , Volksleben im Lande der Bibel, Leipzig 1903, str. 199). Při smlouvě bývalo ujednáno znamení (obřízka při smlouvě Boha s Abrahamem), bývalo měněno neb i dávano nové jméno (Abram — Abraham).

Podle lidských obyčejů vešel Jahve slavnostním způsobem ve smlouvu se svým lidem, když byl prve takéž slavně ohlásil základní a hlavní podmínky té smlouvy (Desatero). Vypravuje o tom Ex. 24, 1—11. Mojžíš zapsal všechny „řeči Jahvovy“, t. j. podmínky smlouvy do knihy, jež siuje v Ex. 24, 7 „K n i h a ú m l u v y“; je to nejstarší zákoník Izraelský, uložený dnes v Ex. 20, 22—23, 33. V památný den ráno vstav vystavěl na úpatí posvátné hory oltář a vztyčil dvanácte velikých kamenů, t. j. zřídil pod širým nebem svatyni, jaké měli také jiní národové starovýchodní. Poté dal rozkaz vybraným, nejpřednějším mladým mužům z národa, aby obětovali zápalné oběti (celopaly) a podali Hospodnu též obět pokojnou (v. 5.). Stalo se. Obět „zápalná“ byla spálena celá, z obětí pokojné byla část ponechána pro pozdější obětní hostinu. Vůdce národa vzal pak „k n i h u ú m l u v y“, četl ji poslouchajícímu lidu a ten zahřměl: „V š e c k o, c o m l u v í l J a h v e, b u d e m e č i n í t í a b u d e m e p o s l u š n í“ (zákonů, podmínek smlouvy). Krev obětovaných žertev Mojžíš rozdělil na dvě polovice. Jednu část vylil na oltář, na němž oheň, spalující dobytče, představoval jednu stranu smluvnou: samého Boha — J a h v e. Druhou polovici obětní krve nalil do obětních číší, vzal kropáč, udělaný z yzopu (Ex. 12, 22) a z červené šarlatové vlny (Žid. 9, 19), přilil do krve, aby se nessedla, vody a kropáčem v krvi namočeným pokropil lid řka: „Toto je krev úmluvy, kterou s vámi učinil Hospodin na základě všech těchto řečí.“ Podle Žid. 19, 19 Mojžíš pokropil i „k n i h u s a m u“, t. j. Knihu úmluvy. Poté dovoluje Bůh zástup-

cům národa, Mojžíšovi, Áronovi, Nadabovi, Abiu a sedmdesáte starším pohlédnouti na Sebe a s ním jísti a pítí (v. 11.). Ze všech těchto obřadů, vstup do smluvního stavu provázejících, nejvýznačnější jest kropení krví obou stran; to bylo pokládáno za nejsilnější pouto, jež smlouvu upevnilo. Kropení Boha naznačovali Mojžíš, když vyléval krev na oltář. Tím nabyly vzájemné povinnosti a práva, jež ze smlouvy pro obě strany plynuly, posvátného rázu. Ta krev siuje „krev úmluvy“, protože jí byla smlouva posvěcena a utvrzena. Snadno se dovtíplí, že býti pokropenu „krví úmluvy“ znamenalo Izraelitovi tolik, co vejíti s Jahvem (Hospodinem) ve smlouvu a dojíti také naděje a nároků na to, k čemu se jí Jahve zavázal, co jí sliboval.

— — — — —
Stará úmluva (= Zákon) však byla předobrazem úmluvy nové (= Zákona nového).

„Hle, jdou dñl, dí Hospodin,
kdy učiním . . .
smlouvu novou:
ne jako byla smlouva,
kterou jsem učinil s otci jejich . . .,
smlouva, kterou oni zrušili,
ačkoli já jsem byl pán (hebr. manžel) jejich,
dí Hospodin.

.
Ale tato bude smlouva,
kterou učiním s domem Izraelovým:
Vložím zákon svůj do jejich útroby,
a do srdce jim jej napíši;
a budu jejich Bohem,
a oni budou mým lidem!“

Tak mluvil o nové smlouvě již prorok Jeremjáš (31, 31—33; srv. Ez. 37, 26; 2 Kor. 3, 14; Žld. 8, 7; 9, 15). Novou úmluvu Boha (Trojice nejsvětější) s lidstvem sjednal, zprostředkoval, založil, posvě-

til a upevnil vtělený Bůh — Ježíš Kristus. Jako byl Mojžíš prostředníkem úmluvy staré, tak jest Ježíš Kristus zprostředkovatelem úmluvy nové. Jako kdysi Mojžíš obětí, obětní hostinou svou úmluvu zpevnil, jako ji krví žertvy obětované pokropil a posvětil, tak učinil způsobem ovšem mnohem dokonalejším Pán. Svou krví pokropil sebe, Boha: přil obřizce, v zahradě Gethse-manské, když se dal blčovat, trním korunovat, pokropil krví obětní na Kalvarii sebe i oltář sv. kříže. Pokropil krví, kterou vycedil do poslední krupěje, také nás, všecko lidstvo; svou smrtí, svou krvavou obětí na kříži uvedl lidstvo do nového milostného poměru k Bohu: u v e d l n á s d o n o v é s m l o u v y s n í m. Svou krví smlouvu posvětil. Jako kdysi Mojžíš krví pokropil i „Knihu smlouvy“, tak učinil i Pán: svou krví pokropil, potvrdil a zpečetil svou nauku, své evangelium!

— — — — —

Ano, krev Ježíše Krista je krev nové úmluvy. Tato věta vyplývá ze slov samého Pána, jež pronesl ve chvíli nejposvátnější — při poslední večeři, když ustanovoval nejsvětější Svátost oltářní: „A v z a v k a l i c h“ — vypravuje sv. Matouš 26, 27 n. — „p o d ě k o v a l a d a l j i m ř i k a : „Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nové smlouvy (= zákona), která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů.“ Taktéž vypravuje Mk. 14, 22. Podle sv. Lukáše (22, 20) pravil dokonce Pán: „Tento kalich,“ t. j. to, co jest v tomto kalichu, „jest nová úmluva (potvrzená) mou krví, která se za vás vylévá.“ Taktéž sv. Pavel podává slova Kristova 1 Kor. 11, 25: „Tento kalich jest nová úmluva (potvrzená) mou krví.“ Místo „p o t v r z e n á“ (Sýkora, BČ) mohlo by doplněno býti řecké διατιθημένη, t. j. učiněná, založená, zřízená (F o n s e c a v „Biblica“ VIII, (1927) s. 437). Mohlo by také býti překládáno: „Tento kalich jest nová úmluva (quod inauguratur, která

se zasvěcuje) v m é k r v í" (Zorell, *Lexicon graecum N. T.*² Parisiis 1931, sl. 294). Z toho vyplývá, že Pán takto ž ň u j e kalich, t. j. k r e v s v o u s N o v o u ú m l u v o u. Tu krev dává apoštolům p í t í, tedy také jí polévá, pokropuje jejich duše.

Pán tedy svou obětní krví posvěcuje a utvrzuje svůj něžný milostný poměr k apoštolům, svazek lásky, kterým se byl s nimi spojil . . .

Ze všeho, co jsme dosud řekli, vyplývá, že krev Kristova znamená Novou úmluvu, a politu nebo pokropenu býti krví Kristovou že je tolik, co: vejti skrze Krista v nový poměr k Bohu, státi se účastným všech milostí a slibů, jež s Novou úmluvou jsou spojeny a z ní vyplývají.

A které jsou to výhody, nároky a práva, jež odpovídají milostným povinnostem se strany Boha? Každý, věčným úradkem Boha Otce vyvolaný (1 Petr 1, 2), dochází „p o s v ě c e n í D u c h a s v.“ (tamže) na křtu. Křtem vchází v onen zvláštní milostný poměr k Otci i Synu i Duchu sv., křtem vchází osobně v Novou smlouvu skropenou, založenou, posvěcenou a potvrzenou krví Ježíše Krista. Nezrušitelné znamení, jež křest vtiskuje, je věčný, nesmazatelný znak křesťana, tedy toho, jenž jest vázán smlouvou s Trojicí Boží, jako byla ve Starém zákoně obřizka znakem toho, jenž byl účasten ve smlouvě Boha s Abrahamem a jeho potomstvem (Gn. 15, 7—21; 17, 9—14). To znamení rozlišuje spolčence Božího od toho, kdo v tu smlouvu nevstoupil. Jako Hospodin, vcházeje v nový poměr s Abrahamem, změnil mu jméno (Gn. 17, 1—8), aby ukázal, že Abrahamu dostává se nového, vyššího stavu, tak i křtěnci dostává se nového j m é n a. Křtem stává se člověk svatým (v Novém zákoně svatí = křesťané), zvláštním posvátným majetkem Božím (viz Jeremjášův výrok), křtem stává se duchovním knězem, kněžským králem (1 Petr 2, 5), aby „p o d á v a l d u c h o v n í o b ě t i

příjemné Bohu skrze Ježíše Krista". Křestní úmluvou odřiká se člověk zlého ducha a zavazuje se k „poslušnosti“ pravé víry (1 Petr 1, 2); za to však dostává se mu domovského práva v církvi Boží, příslušnosti ke království Božímu na zemi, občanských práv v něm, ba více, stává se „účastným božské přirozenosti“ (2 Petr 1, 4), rodem vyvoleným, národem svatým, lidem vlastnickým (1 Petr 2, 9). Z té nové úmluvy vyvěrá křesťanův nárok, aby slyšel čistou, neporušenou pravdu Kristovu, aby se těšil z moudrého vedení a otcovské péče těch, jež Duch sv. ustanovil, aby spravovali stádce Boží.

Smlouvou křestní zavazuje se křesťan k těžkým povinnostem bezvadného mravního života, z té smlouvy však, ze křtu sv., vzniká pro něho nárok na milostnou posilu Boží, aby viděl, kde hrozí nebezpečí, aby překonal všechny překážky pokušení, aby zvítězil v každé příležitosti, aby se své smlouvě s Bohem nezpronevěřil, aby ji neporušil!

Za starších dob církve bývala křesťanům hned po křtu a blřmování podávána — nejsvětější Svátost oltářní, tedy hostina obětní, jakou od pradávna bývaly smlouvy potvrzovány. Dnes přistupují po prvé ke stolu Páně již děti rozumu užívající, poučené náležitě, avšak — navazují při prvním svém přijímání souvislost se křtem tím, že obnovují smlouvu křestní. Činí tak mezi mši svatou, tedy mezi obětí, kterou tu obnovu i smlouvu samu zpevňují.

Ze smlouvy Nového zákona vyplývá pro křesťana nárok na všechny poklady království Božího, na přijímání svátostí, na smír s Bohem a obnovu smlouvy, byla-li hříchem roztržena, porušena, na poklad církevních odpustků, na účast v modlitbách a dobrých skutcích milionů společníků téže smlouvy, nárok na přímluvy tisíců a tisíců svatých v nebesích, nárok na všechny pomůcky pro šťastný přechod s tohoto na onen svět, jako jest poslední pomazání, eucharistická posila na tu cestu, t. zv.

„vlatcum“. Ta smlouva jde až za hrob. Dává nárok duši v očistci na mnohou a mnohou pomoc členů onoho společenství, kteří jsou ve spojení s ní, třebaže žijí dosud na světě.

Smlouva Nového zákona dává záruku na slavné vzkříšení a na život věčně blažený, na dědictví nebeské.

Nemůžeme si přátí více, než co nám Nová úmluva poskytuje. A všechny ty přednosti a výhody, všechna ta dobra a poklady, všechno to štěstí a blaho, všechna ta čest a důstojnost jest zahrnuta ve slovech sv. Petra: „p o k r o p e n í k r v í J e ž í š e (k r i s t a)“

Dr. J. Hejčl.

EUCHARISTICKÉ DUŠE

Duchovní vyšší život moderního člověka je otráven, chybí mu pravé štěstí, svěžest, nenucenost. Malátnost, znudění, odpor k vyšším hodnotám — zachvacují vždy větší množství obětí.

Choroba moderního ducha je infekční. S epidemickou prudkostí šíří vládu smrti v širém okolí.

V nebezpečí nákazy, zemdení, smrti jsou i duše, jež věří v slunce života a milosti. Společnost, v níž žijí, dýchá na ně ustavičně mikroby duchovní smrti — v tisícířých odvětvích své kultury a civilisace.

Nastává doba, podobná prvním stoletím církve bojující. Hrstka věrných Kristových — v moři pohanství, sektářství, skepticismu a nevěry.

Kdo zadrží zkázu, jež se valí od bran pekla na duše vykoupené a omyté Krví Kristovou? Kdo si může troufatí postavit se na odpor raflinovaným zbraním anděla temnosti i jeho náhončího — světa? A kdo může doufatí, že vytrvá v urputném tomto boji až do konce?

Potřebujeme duší, jež by samy žily plným životem, životem vyšším, nadpřirozeným, božským. Potřebujeme duší, jež by se mohly o svůj nadpři-

rozený život sdílet s druhými, jež by mohly oživovat své okolí, posvěcovat své prostředí, rozptylovat vládu tmy, rozšiřovanou peklem.

Potřebujeme duší, jež by mohly činit to, co činil Kristus, jenž směl říci: „Já jsem cesta a pravda a život.“ (Jan 14, 6.)

Potřebujeme duší živených Chlebem života, duší, proměněných v Krista. Potřebujeme duší eucharistických.

Co je to duše eucharistická?

Je to duše živená Kristem, duše proměněná v Ježíše Krista, duše vyzařující do lidské společnosti paprsky ctností Kristových.

Bez pokrmu hmotného není organického života. Bez pokrmu duchovního není božského života v duších.

Kristus je pokrmem duše. Je proto životem duše. Jeho neomylná ústa ručí nám svou božskou autoritou za tuto pravdu: „Já jsem chléb života... Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky...“ (Jan 6, 48, 51, 52.)

Slova Kristova jsou tak kategorická, tak důrazná a mocná, že nepřipouštějí alegorického výkladu. Ježíš Kristus je vskutku pokrmem duše.

Andělský učitel objasňuje v bohovědné Summě účinky Eucharistie a odvozuje je z účinků pokrmu. Eucharistie působí v duši to, co působí hmotný pokrm v těle: udržuje, zvyšuje, napravuje a oblažuje náš duchovní, nadpřirozený život.“ (S. theol. 3 q. 79 a. 1.) Eucharistie nám dodává sílu proti smrti duše — těžkému hříchu. Roznícením lásky dodává větší intenzity našemu nadpřirozenému životu. V plamenech lásky spaluje a ničí špínu našich nedokonalostí. Jako mana na poušti působí lahodu vyššího řádu.

Po této stránce je analogie mezi hmotným chlebem a andělským Chlebem velmi nápadná, hluboká, pravdivá. Ilustruje konkrétně plody sv. přijímání v hlubinách duše.

Ovšem nemůže vystihnouti jeden účinek, účinek zcela vlastní eucharistickému pokrmu.

Je to nenáhlé, pozvolné přecházení přijímajících chléb života v Tělo Kristovo. Nenápadné ustupování vlastního já a nahrazování Kristovým bytím. Zázračná, reální metamorfosa duše v Krista svátostného.

Žádný pokrm nemění v sebe organismu toho, kdo jej přijímá. Svého účelu tehdy dochází nejlépe, přejde-li sám celý v organismus, jenž se jím žíví.

Ale při sv. přijímání děje se něco jiného. Podstata svátostného chleba — Tělo a Krev Ježíše Krista — nepřechází v nás, nýbrž my přecházíme v ni. My stravujeme svátostné způsoby, sami však jsme stravováni živou podstatou, jež se tají pod chlebovou bělí.

Při živění těla podrobuje si organismus chléb a proměňuje jej v sebe, poněvadž je vyšší, mocnější, silnější. Při živění duše chlebem s nebes podrobuje božský pokrm duši a zvolna ji mění v sebe. Proč? Eucharistie je život vyšší a intenzivnější nad všechen jiný život ve světě. Je to život Bohočlověka pod lehkým závojem svátostných způsob. náš duchovní život je tedy posílen, zdokonalen a posvěcen, přejde-li sám v pokrm nebeský, dá-li se jím povznést, adaptovati, přizpůsobiti.

Jak píše sv. Augustin ve svých Vyznáních, šepkala jeho mystické duši závratnou tuto pravdu vtělená Moudrost Boží. Kristus mu praví: „Já jsem chléb velkých duší. Vyrůstej a požívej mne. Avšak nepřetvoříš ty mne v sebe, jako pokrm těla svého, nýbrž ty budeš přetvořen ve mne.“ (Confess. I. 7. c. 10.)

Duše eucharistická může říkati větším právem než jiní s apoštolem Pavlem: „Žiji nikoli více já, nýbrž žije ve mně Kristus.“ (Gal. 2, 20.) Její myšlenky, její přání, její sklony — jsou čistým reflexem myšlenek, přání a sklonů Ježíšových.

Místo dřívějších představ, předsudků a názorů

— víceméně přilozených a svěťáckých — má
m y š l e n k y, úsudky, přesvědčení Vtěleného Slo-
va. Vše posuzuje a odměřuje podle zásad evan-
gelia.

Její v ů l e nepachtí se za časnými tretkami a
malichernostmi, nýbrž spěje živelní silou k Bohu.
Nezanedbává svých povlnností, radostně se chá-
pe všeho, co jí vykázal Bůh na světě, ale nezasta-
vuje se u těchto časných věcí trvale. Jako mohut-
ný proud řeky vyvrací a ničí všechny překážky,
u nichž by se slabý potok zastavil, strhuje je s se-
bou a jimi mohutní: tak vůle eucharistické, Kristo-
vou mocí ozbrojené duše, poráží vše, co jí bylo
kdysi překážkou a osldlem na dráze k Bohu, a
zmocňuje se všeho, aby vším oslavila Boha.

Láska Krístova přepaluje zvolna všechna vlákna
náklonnosti, jež poutaly její s r d c e k tvorům.
Ochladuje a mírní její nezdravé vášně. Zatlačuje
dál a dál její egolsmus a sama se ujímá vlády
v království jejího srdce. V celém jejím nitru pa-
nuje nyní Ježíš. Při každém pohybu, při každé
práci má Jej duše na očích a táže se se sv. Vlncen-
cem z Pauly: „Quid nunc Jesus?“ Co by nyní mys-
lil, mluvil, činil Ježíš?

Eucharistická duše nespokojí se svým vlastním
šťěstím. Nestřeží lakotně ve svém nitru svátostné-
ho Krísta a jeho moc i dobrotu. Svými pohledy, po-
hyby, řečmi a skutky propouští, vyzařuje paprsky
jeho božských ctností. Není v těchto úkonech ani
Kristus sám, ani duše sama, nýbrž duše působí
skrze Krísta a Kristus skrze duši. Duše je co nej-
intimněji spojena se svým božským Přítelem a její
jednání nabývá vlastností činů Krístových.

Jako je přítomen Kristus celý v celé Hostii i nej-
menším jejím drobtu, tak duše živená Krístem je
celá i v nejmenším svém úkonu. Nezná poloviča-
tosti, neúplnosti a prostřednosti. Pracuje vždy
s vynaložením všech sil, poněvadž vše, co činí,
činí pro Boha. Bůh pak žádá od ní všechny síly a
schopnosti.

Svátostný Kristus nevylučuje nikoho z práva, chodit k němu. Je ve svatostánku pro bohaté i chudé, vzdělané a nízké, svaté i hříšníky. Eucharistická duše nejedná jinak. Stává se s apoštolem národů všechno všechněm, aby skrze ni naplnil a ovládl Kristus všechna srdce.

A při tom zůstává její činnost, její práce pro záchranu světa — utajena většinou lidstva. Tak ji přizpůsobuje eucharistický Král svému životu.

Svátostný Ježíš představuje nejvyšší svatost, čistotu, trpělivost, dobrotu, milosrdenství... a ze všech těch ctností nepozoruje svět ani jedinou. Vidí jen vnější znamení — jeho přítomnosti a dál neproniká. A přece jak bohatý život za nimi se skrývá.

Kdo sečte všechny eucharistické duše, proměněné v Krista, ozdobené jeho ctnostmi, jež jsou před světem úplně nenápadné! Jsou to zdánlivě nepatrná písečná zrnka po vzoru sv. Terezie Ježíškovy, skrytá očím světa i svým vlastním. Jen Bůh zná pravou jejich cenu.

Z nepatrné sv. Hostie vychází síla, udržující celý svět a hýbající jej k ustavičnému ruchu a životu. Ze sv. Hostie dostávají pokyny slunce a hvězdy na svých nesmírných drahách. Ze sv. Hostie vychází síla, jež vztyčuje horské velikány, bouří i tlší moře, oživuje hlublny pralesů i zviřuje písek pouští, osvěcuje nejubožejší dítě v misijní černošské stanici a poskytuje blažené patření nejvznešenějšímu andělu — a nikdo toho nepozoruje a málokdo o tom ví.

Co činí duše eucharistická? Nadpřirozenou tepletlí působí na lidi nejvzdálenější, lidi jí neznámé. Bůh jí je svěřil, aby se za ně obětovala, za ně se modlila a tak je zachraňovala pro život věčný. A jediná neznámá duše zachrání jich snad tisíce a nikdo toho nepozoruje a málokdo o tom ví. Teprve věčnost odhalí nám dokonale tajemství síly a moci a dobročinnosti, jež skrývaly duše eucharistické. Francouzský plukovník Paqueron,

známý laický apoštol, říkával: „Kdo se před Bohem poníží, kdo se modlí a přijímá velebnou Svátost oltářní za ubohé pobloudilce, ten je lidské společnosti prospěšnější — než všichni filantropové naší doby.“

Volá se po obrodě, po záchraně dnešní společnosti, zvláště mládeže. V Eucharistii nabízí Ježíš Kristus záchranný pokrm a nápoj, jenž může oživit jednotlivce i celou společnost.

Eucharistické hnutí, vanoucí čím dál mocněji nívami církve sv., je naše naděje. Prohlubte úctu, rozohněte lásku k Eucharistii a vytvořte tak v řadách katolíků, především mezi mládeží, hrdiny, světce, duše, impregnované zcela Ježíšem Kristem, duše působící divy víry a lásky z moci Kristovy, Ideální duše eucharistické!

P. Stan. Špůrek C. SS. R.

SV. JAN NEPOMUCKÝ, MUČEDNÍK

Tam pod starým mlýnem, jaké to světlo mdlé?
— Toť svěhlavého Jana tělo, do řeky vržené. —
Mírný měsíc osvětluje májovou noc svěží!
Hvězd patero u samé vody označuje místo, kde on leží.
Pluje, zadržen kulem, jak žene ho proud,
proto, že tyrana nechtěl poslechnout
a vyzradit, co v zpovědnici mu pověděla žena.
Zkříženy ruce, v nichž každá je kněžskou komží přidržena,

tak na zádech, zářivý, rychlou vodou plyne.
Jasným nebem hromada pomalých mračen se šine.
Všechno se oddává noci a všechno věří létu!
Jeť polovina máje! Nahoře v mlynářově zahradě v květu
září stromek celý bílý v svitu měsíce.
V židovské čtvrti zmlkají hlasů směsice.
Kdes žena zpívá, potom se odmlčí. A spáček pak zas
uslyší v dáli na mostě svého psa naříkající hlas.
Ach, jak vzdálen je nyní svět! V životě širém
všechno je konečně překlenuto mírem!
Mocněji, než kdysi Sigmundův zvon,
podivné souhvězdí nocí se mísí ve vody hučící shon.
Jaké vlny je vyvrhly, nebesa či přece řeka?
Zdá se, že s jejich šumotem splývají slovanská slova
měkká,

jak slova ženy, jež tlumeně šeptá a stená.
Jeho město je kolem něho, na střeše střecha, na stěně
stěna,

Královským hradem až vzhůru k obloze vyvýšená.

Nad sebou vidí, jak Hmotu, Tvarem zastíranu,
otvírati se trojitých Nebes obrovitou bránu,
a nahoře, v ústředí, nesmírný, maličký, pokorou jist,
v náručí Boha Otce — Ježíš Krist.

Paul Claudel. — Přel. Otto F. Babler.

PŘÁTELSTVÍ

— a není oddechu pro lidské tvory.
Blízké vztahy lidské musí býti buď
v pohybu nebo zajíti.
(Lytton Strachey, Alžběta a Essex.)

Přátelství je přání. Přejeme-li si navzájem dobro, jsme přáteli. Není snad tuze velkou chybou, zúžujeme-li pojem přátelství na tento etymologický základ.

Lidé se domnívají, že přátelství se dovršuje dobrými obchodními radami, půjčkami a dary. Ve skutečnosti přátelství se zabíjí takovými věcmi. Opatrněji řečeno: znehybňuje se jimi.

Obchodní rada není ještě obchodní úspěch. Půjčka si žádá oplátky. Dar si vynucuje dík. Rady, půjčky a dary plodí závazky. Osoba, k níž máme závazky, nikdy není milá. Věřitel nemůže býti přítelem. Kdo dává, půjčuje, pomáhá příteli, snižuje ho na dlužníka.

Lze také říci, že přátelství je vztah neúčelný a nepraktický. Tím se liší od manželství. Manželství má účel: zrození a výchovu potomstva, vzájemnou pomoc. Manželství je úhrn určitých mravních i právních závazků. K jeho podstatě náleží věrnost.

Přátelství nemá takového účelu. Z přátelství nikdy nevyplyvají povinnosti k osobě třetí. Podstatou přátelství není věrnost, neboť věrnost je závazek. Věrné přátelství je osidlo. Kdo touží po věrném přátelství, znehybňuje je: přítel věrný

není přítel, nýbrž služebník. Přítel věrný jest jako herec, který musí hrát určitou úlohu, i když k tomu nemá nálady. Stane-li se někdo věrným přítelem, je to vztah jen zatímní, přechod k něvěře.

V lidské povaze je odpor k závazkům. To je ozvěna prvotního hříchu. Ani nejlepší přítel není anděl. Ale i kdyby byl — i andělé vzkřikl: Nebudeme sloužit!

Přátelství se nestvrzuje rukoudáním, ani přitiskáním na zdraví, ani podpisem směnky. Přátelství se neproklamuje. Právě-li někdo: Jsem tvým přítelem, lze to vyložit takto: Jsem sice mizerný chlap, kterému není co věřit a který nemyslí dobře s bližními, ale s t e b o u chci učinit výjмку, t o b ě přeji dobré a nikdy ti neublížím. Zákonny se vyhlašují a vylepují na zdi. Přátelství nikoli. Jakékoli zdůrazňování, potvrzování, utvrzování a zaklínání směřuje přímo proti podstatě přátelství.

Přátelství je vztah bezejmenný, stav nevystížitelný: všechny definice přátelství jsou špatné. Dá se jen říci, co není přátelství. Přátelství není závazek, není slib, není služba.

Pokoušíme-li se definovat přátelství, říkáme buď, co přátelství býti má, nebo čím si je představujeme. Říkáme-li, čím přátelství býti má, vkládáme v jeho pojem závaznost, věrnost, služebnost, či vše, čím přátelství není. Říkáme-li, čím si je představujeme, vyjadřujeme jen své sobectví, vyslovujeme jen to, co od druhých očekáváme.

Anebo podáváme nějakou deskriptivní definici přátelství, nějakou dušezkumnou plitvu, společenskou kresbu — ale to se podobáme učiteli, který vykládá žákům o slávku a ukazuje jim vycpaného ptáka, který nezpívá, věc byvší, neživou, byť skutečnou.

Anebo necháme abstrakt a slovních obrátů a pokoušíme se na živých vzorech ukázat, co je přátelství. Co tak vznikne, ať historie či povídka,

bude možná mítl svoji gradaci a své vyvrcholení v nějakých hrdinských důkazech přátelství, a jimi bude třeba ukončitl příběh, aby nepozbyl dojemnosti a nabaдавosti: ale přečteme-li ten příběh pozpátku, uvidíme, že je pln slibů, přísah, záruk, pomst a odplat: užasneme, jaké hlouposti a křivdy lze páchatl ve jménu přátelství, jaké neřesti a bludy se mohou skrývatl pod jeho pláštěm.

Je možno také, že někdo se pokusí vyložitl přátelství jako fenomen společenský. Učeně bude povídatl o vývoji sociálního citu, hluboce bude interpretovatl Aristotelovu definici člověka jako živočicha společenského, a nepochybujeme nikterak, že ve shodě s moderními naukami psychoanalytickými prohlásí přátelství za transsublimaci libida a řekne: libido sublimuje v sociální pud, sociální pud pak sublimuje v přátelství. Na začátku všech věcí je libido, pravil Sigmund Freud.

Možná, že ho jiní ještě předstihnou a budou dokazovatl, že přátelství vzniká z hrůz samoty, z pocltu slabosti jedlnce utlačeného společností, z potřeby sdílnosti, z touhy po velkých činech, na něž však nestačí síly jedlného člověka, z děsu před sebou samým, z nedostatku lásky pokrevní a příbuzenské.

A tím zklamání vrátíme se k etymologii. Přátelství odvozujeme od slovesa přátl. Přátelství je přání dobra. Přání nezlíštné. Není v něm sobectví ani osobního, ani rodového, ani národního. Láska k bratřím, k příbuzným, k rodu, k národu se liší od přátelství tím, že je pudová, přirozená, živelná a v jistém smyslu sobecká.

Přátelství nesmíme hledatl v katalogu mravních povinností. Je pravda, že jsme povinnl milovatl všecky lidi. Ale je pravda, že je nemůžeme milovatl všecky stejně. Kdekoli se vyskytne zvláštní důvod a potřeba dobra, učí svatý Tomáš, tam je také zvláštní důvod a potřeba zvláštní ctnosti. Dobro je v řádu. Řád pak vyžaduje, aby se člověk choval ne stejně ke všem lidem, nýbrž

ke každému přiměřeně. Tuto přiměřenost pak určuje zvláštní ctnost. Nazývá se přátelství. (S. Theol. 2—2, q. 114, art. 1.)

Čím se tedy liší přátelství od lásky? Ne každá láska je přátelství, ale každé přátelství je láska. Milujeme sebe a není to přátelství. Milujeme dobré a krásné věci a není to přátelství. Přátelství totiž nevychází z toho, co přejeme sobě, nýbrž z toho, co přejeme druhému. V přátelství je dokonce obsažena i láska k nepřátelům. Milujeme-li přítele, milujeme z lásky k němu všechny jeho přátele, příbuzné, poddané, i když nás urážejí a nám křivdí. (S. Theol. 2—2, q. 23, art. 1.)

Láska je povinnost. Přátelství není povinnost. Jsme povinni přátli dobré všem lidem. To je láska k bližnímu. Otázka jest, proč některým přejeme víc. Na to více nemá nikdo práva. Svatý Tomáš učí, že přátelství jest jen v tom smyslu částí spravedlnosti, že je vztahem k bližnímu, odlišuje se však od spravedlnosti tím, že není v plném smyslu povinností. (S. Theol. 2—2, q. 114, art. 2.)

Přátelstvím se neuskutečňuje spravedlnost, nýbrž dokonalost. V přátelství se takřka tají úsilí oddělit následky prvotní viny. Přátelství je živou vzpomínkou ztraceného ráje. Je v něm touha vidět lidi dokonalými, krásnými a šťastnými.

Základem přátelství je vždy vldina krásy, rys neporušené přirozenosti, stopa původní lidské dokonalosti, budící v duši ozvěnu, či, jak se říká, sympatii. Sympatie — není pro to lepšího slova? Souznění duší, chcete-li. Z toho souznění vzniká touha zdokonalit základní vldinu, integrovat ji, zajistit jí trvání, vyprostit ji z všednosti, ozářit ji sluncem, obohatit věčností.

A to je přátelství.

Dominik Pecka.

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

KANONISAČNÍ PROCESY

Jsou to jenom suchá data v novém katalogu kongregace posvátných ritů, ale, jak jsou výmluvná. Vyberu jich několik na povzbuzení a poučení.

Katalog, vydaný před deseti lety, obsahoval 328 procesů, katalog z roku 1931 jich obsahuje 551. Katalog ovšem zaznamenává pouze ty, které mají naději, že budou šťastně ukončeny. Proto katalog nový obsahuje řadu procesů, které již spaly dlouhá léta a které byly znovu zase začaty. Tak proces sv. kardinála Bellarina spal 170 let a přece byl nyní šťastně ukončen kanonisací a prohlášením za učitele církevního.

Z katalogu je tentokrát škrtnuta Kateřina Emmerichová. Jaké jsou vlastní důvody, nevíme. Bylo by záhodno modlit se vroucně, aby tato svatá trpitelka a zvěstovatelka kříže byla brzy prohlášena za svatou a aby byly odstraněny obtíže, které snad jsou velké, když již byla vypuštěna ze seznamu těch procesů, které mají naději na výsledek. Vždyť byla obnovena již dávno opuštěná záležitost jiné visionářky Marie z Agredy, 57 procesů žádá o kanonisaci, 494 žádá beatifikaci.

Procesy mučedníků obsahují často závratná čísla. Proces ze Středního Tonkinu uvádí 1743 osob, čínský proces 2420 jmen. Nejvíce procesů má Itálie, která jest ovšem u středu a u pramene a jež má v rukou vlastně celý aparát všech kongregací i kongregace ritů. Po ní hned přichází jako nevěrecká vykřičená Francie, se svými 116 procesy. Co pomůže všechno nadouvaní se uhoněných lidíček proti Francii a ukazování na postavení katolíků, když takové číslo porazí všechny pomluvy, protože životnost a síla katolíků se musí měřit podle svátostí, podle svatých a podle aktivity kněžské a misijní. A jak vidíme, ve všech těchto směrech má Francie přímát. Církevní hierarchie jest za-

stoupena všemi stupni svými. Tři papežové čekají, čtyři kardinálové, 44 biskupů, 238 kněží, z nichž 193 řeholníků, 6 bohoslovců, 45 bratří laiků a 3 novci.

Podle řádu nejvíce procesů mají otevřeno františkáni 82, kapucíni 51, jesuité následují se svými 36, po nich dominikáni s 22, redemptoristé mají 13 čekatelů oltáře, karmelitáné a lazaristé po 12.

Není snad povolání, jež by nedalo svoje světce. Jsou mezi nimi 4 královny, 2 universitní profesori: Contardo Ferrini a Fr. Ozanam. Továrník z Lille, Vrau. Turínský železničář Paolo Pio Perazzo, vrátný u soudu, Joannes Bossa, zámečnický učedník Nunzio Sulprizio, 15, gymnasista, Savlo.

Velká jest řada těch, kteří církve obohatili svými mystickými spisy, jako Marie Agreda, Marie od Ukřižovaného, Gemma Galgani Benigna Consolata.

Z tohoto výpočtu vidíme obecnost církve, která dovede posvětit lidi všech povolání, všech dob, která dovede všechny povahy přetvořit, která dovede ze všech národů uvít Bohu krásný věnec, která jest zdobena takovou mnohotvárností různých řádů a kongregací, které tolik svatých všechny dávají.

Připojme své modlitby a svoje přičinění, abychom brzo mohli mít za svatou prohlášenou naši bl. Anežku, bl. Mladu Přemyslovnu, bl. Zdislavu Berkovnu. A kdy se dostane zadostlučnění všem těm stům našich českých mučedníků, kteří položili život za bouři husitských?

CÍRKEVNÍ UČITELÉ

Nedávno byl prohlášen bl. Albert Veliký, učitel sv. Tomáše Aq. za svatého a zároveň také za učitele církevního. Tak dosahuje řada církevních učitelů čísla 28. Křesťanskému starověku patří 17 učitelů, mezi nimi 7 východních. Jmenují se 4 velcí východní učitelé: sv. Basil, Řehoř Nazianský, Jan Zlatoústý a sv. Athanáš. K nim později přistupuje

sv. Cyril Alex., sv. Cyril Jerusalemský, sv. Jan Damášký, sv. Efrem, jáhen Efrem Syrský. Devět pak latinských otců, z nichž opět čtyři tak zvaných velkých učitelů západu: sv. Ambrož, sv. Augustín, sv. Řehoř Vel., sv. Jeronym. K nim přistoupili: sv. Hilár, sv. Lev, papež, sv. Petr Chrysolog, sv. Beda Ctih., sv. Isidor.

Ostatních 11 patří vesměs církvi západní. Sv. Petr Damilánský, sv. Anselm, sv. Albert, sv. Bernard, sv. Bonaventura, sv. Tomáš Aq. Z moderní doby k nim přistoupili: sv. Robert Bellarmino, sv. Jan z Kříže, sv. Petr Kanisius, sv. František Saleský, sv. Alfons Liguori. Jsou mezi nimi dva papežové, tři kardinálové, 14 biskupů, 8 kněží a jeden jáhen. Podle řádů mají po dvou učitelích benediktini, dominiáni a jezuité, jeden františkán, jeden řádu kamaldulského, jeden redemptorista, jeden karmelitán.

Aby byl někdo prohlášen za učitele církevního, musí vynikati svatostí, význačností a bezpečností učení.

SLOVA PETROVA

Sv. Karel Boromejský a sv. Robert Bellarmino byli prohlášeni za patrony spolků a bratrstev, které mají za účel křesťanskou nauku, to jest, náboženské vyučování. Sv. Otec staví za patrony jak kněžím, tak laikům vyučujícím náboženství tyto dva svaté horlivé rozdavatele pravdy. Sv. Karel Bor. totiž se nejvíce přičinil o to, aby byl sestaven známý Katechismus římský, neboli Trid. konclu. On první také organizoval vyučování náboženství ve své arcidiecési. Sv. Robert pak složil katechismus, který ještě po třech stoletích nazývá sv. Otec katechismem vzorným.

PRACOVNA

MLČENÍ

Kdo neumí mluvit s Bohem, musí sebe stále slyšet. Mám tu zkušenost, když musím jeti s dnešní zlatou mládeží ve vlaku. Její řev, její prázdné, pitomé a chvástavé řeči ukazují, že potřebují sebe slyšet, protože nic jiného vnímat nedovedou.

Musí mluvit, kdo nedovede číst ve věcech a událostech, kdo se nedovede zamyslet, kdo nedovede hledat, nalézat skrytou krásu ve věcech a darech.

Musí mluvit a zlořečit, kdo neumí čekat, kdo neumí očima víry se dívat do budoucna, kdo nedovede čekat, až promluví Bůh. Stane se, že se děje křivda vám, nebo i celé skupině, snad celému náboženství. Pozorujme, že určité metody představených, určité jejich zásahy, způsob jednání, nebo nejednání, že jsou na škodu království Božímu. Nevěřící, třebaže se i tisíckrát zařkal svou hlubokou věrou, tedy nevěřící, který věří jenom ústy, ale který nevidí Boha, jeho skryté úmysly a plány jeho, malomyslní, vidí ohrožené království Boží. Proto zlořečí, utápí se v ustávaných kritikách a běže chuť sobě i jiným k pozitivní práci. Vidí totiž rozplývati se svoje království. Kdyby mu šlo opravdu o království Boží, byl by klidný, ztlšl by se v očekávání, že Bůh sám zasáhne v patřičnou dobu, nemluvil by, hlavně by nemluvil hříšně, ale mluvil by více se svým Bohem. V tomto obcování s Bohem dozvěděl by se, že my mnohému nerozumíme, že Bůh má svoje plány, že on dovede i největšího ponížení, všech hořkostí, všech nešikovností svých i nepřátel užít k dobrému a nejlepšimu. V tomto mlčení by se dozvěděl, že Bůh dopouští zkoušky na svou církev, že dopouští někdy i to, aby se zdálo, že se spikla všechna hloupost, pohodlnost, malichernost, titěrnost lidská, aby zničila dílo Boží, aby pak jasněji zazářila moc Boží, která i z takových

a právě z takových zdánlivě zoufalých situací vyvedla si vítězně svoji církev.

Skutečně věřící mlčí a čeká, že jednou přijde chvíle, kdy Bůh sám zakročí. A jestliže i jeho cesty, jeho dobrá vůle, jeho nejlepší snahy, jsou zneuznány, jsou znemožňovány, ví, že i ta dobrá vůle je tvořivá, je plodná a že, kdyby mu všechno lidé svou krátkozrakostí znemožnili, že mu nemohou znemožnit milovati Boha, a Jemu obětovati i takovou hořkost, jako jest příkoří, hořkosti, nepochopení, tvrdosti a nelidskosti právě tam, kde chtěl býti pomocníkem, kde chtěl býti spoludělníkem na vinici Páně.

Věřící vidí do budoucna, ví, že jednou přijde světlo, i kdyby všechny mraky spojené zloby všech lidí, hlouposti, úzkoprsosti, žárlivosti všech lidí se spojily. Proto se nebrání za každou cenu, nýbrž raději zase mlčí a zase mluví raději s Bohem a modlitbou raději zalívá než lidskými slovy svoje dílo.

Proto svatí, když dosáhli vysokého stupně své svatosti, se ztlšili, proto umkli. Proto umkají velcí básníci, myslitelé, proto takoví Tomášové, když viděli, odhazují pero a víc nepíší. A není to úpadek, nýbrž naopak, nejvyšší vrchol. Protože není třeba, aby všechno, co básníci, spisovatelé a myslitelé vědí, aby všechno hned lidskými slovy předávali. Protože někdy je účinnější přelít toto poznání svoje v život, v obět mlčení, které pak je v nadpřirozeném duchovním ohledu plodnější než záplava slov.

Snahou všech, kteří mají co říci, musí býti, aby zvolna ubírali slov, aby zvolna dovedli všechno, co mají říci, dovedli říci stále méně slovy. Neboť mnohost a potom i mnohomluvnost jest znamením velké vzdálenosti od Boha, protože Bůh jest absolutně prostý a jednou myšlenkou svojí vše a vším. Čím více zjednodušíme, oprostíme svoje poznání a pak i svoje mluvení, tím jsme bližší Bohu.

Braito.

QUID MOLESTI ESTIS HUIC MULIERI?

Co jste obtížni ženě této? Mystik německý Rupert von Deutz píše opatu Kunovi: Prokáže-li nějaká věřící duše nějakou službu lásky vtělenému Slovu, nemáme se za to na ni horšiti . . . Ukazuje pak na Krista Pána, který se zastal ženy, která rozlila nad hlavou Kristovou drahocennou masť. On znal lépe její srdce a proto tím jistěji dělala, co chtěla, s tím, co bylo její. A jistě bylo lepší, co učinila se svým majetkem, než kdyby jej byl Jidáš prodal . . . Na věky bude hlášáno, co tato žena učinila, a věčně bude voněti její masť, věčně pak ale páchnouti a nikdy nebude odstraněn smrad Jidášova zlodějství a závlsti.

To a ono mohlo býti dáno na to a ono, především dáno: Mně, našemu podniku, našemu dílu, ozývá se velmi, převelmi často . . . K čemu je ztráta tato, k čemu je ztráta toho talentu, k čemu je ztráta toho věčného modlení, k čemu je ztráta toho ukrývání do sakristie, k čemu je ztráta naprosté nehospodárnosti s časem a prostředky a lidmi, k čemu je ztráta tato, když jsou mladí či staří plni samé „mystiky“.

Není ale lepší ten čas a ty peníze a ty síly a schopnosti u nohou Božích, než v rukou Jidášů, kteří horují pro chudé, kteří se stále třesou o osud církve a zatím se to třesou o osud svůj, o osud svých teplých místeček? Protože by jinak muslí věděti, že nemůže nikdo příliš mllovati Bona, že nemůže nikdo příliš dáti Bohu své úcty a bohopocty, a že každý mu slouží, jak dovede, a že mu všichni nedovedou a nemohou sloužit spravováním měšce a časných záležitostí. Aby ruce v církvi nepohrdaly srdcem v církvi, aby je nevinily z nečinnosti, aby nechtěly srdce v církvi zotročiti službou, která jim nebyla určena. Ruce ať naopak prosí o sílu, o krev, aby se srdce za ně modlilo, aby za ně mlovalo, jak krásně řekla Terezie Ježíškova.

Suché a odumírající by byly ruce, kdyby jim

srdce nedodávalo krev, stále čerstvou krev lásky Boží, která si vzala za úkol vroucněji a bezprostředněji klečeti za všechny bojující, za všechny pracující u nohou Páně.

A svaté a požehnané budou ruce, které všechno učiní, aby se srdce mohlo ještě prudčeji rozbušiti a ještě výlučněji jenom před Pánem za nás mluvití a jemu se klaněti. Ve vědomí, že jsou různé úkoly a rozličné úděly, ale jedna láska a jeden Duch, který rozdává jednomu každému, jak chce.

Braitó.

ZBAV NÁS OD ZLÉHO

Měl všechny úspěchy, letěl světem jako vítězné slunce a tyto úspěchy ho zničily. Zpyšněl. A jiný zahořkl pro bídu a pro neúspěchy. Jiný šel chudě a chudoba mu byla příležitostí, že všechno prodal, i svého Boha, své lepší já, aby se zbavil toho přízraku chudoby. Jiného zase dostatek naladil, aby stále hledal více a více mítí, pak že si odpočine, pak že chce z toho dobré konati. Byli mnozí však, kteří toho mnoho měli, příliš mnoho pro sebe. Nebyli rostlí této úloze, neuměli s tímto bohatstvím zacházeti, je láskou zúrodniti.

Samota zabila slabého, který stále toužil po sdílnosti, až bezmyšlenkovitě vrhnul se do náručí prvnímu, kdo byl ochoten přijmouti, chtítí jeho srdce. Třebaže si ho ani trochu vlastně nevážil. Ale, kdo by nebral srdce, když je právě na prodej. Někteří lidé mají totiž zvláštní záliby. A jiný byl obklopen tolika, kteří čekali na každý vzdech, na každé slovo, kteří všichni byli připraveni, aby dýchali na vzrůst té byliny. Ale jaksi ji utýrali a unavili. Také nevyrostla. Zakrněla ve stínu tolika přátel, zahynula péčí tolika pěstounů.

A přece není hodnoty, není daru, není okolnosti, která by sebou měla dáti smrt. Všechno mělo dáti naopak život, mělo zesílit zkouškou schopnosti, měly je utvrdit, okořenit v duši. Samota jako společnost, bohatství jako chudoba,

uznání jako potření třeba celého životního díla. Protože není pole, na kterém by nebyl skrytý poklad, protože není pole, pod nímž by neprýštla studánka.

A naším úkolem bylo najít ze všech okolností životních z našeho povolání, ze zdánlivě všedních příhod, ze všeho, co nám bylo dáno, najít prostředek, abychom dokázali Bohu, že ho milujeme a že dovedeme přijmouti všechno tak, jak nám to bylo podáno, totiž z milující ruky Boží, která nám podává úlohu, abychom to, co nám právě je dáno, proměnili láskou a přijetím vůle Boží.

Nic stvořeného není naprostým zlem. My ale dobra zneužíváme. Tím, že ho užíváme jen pro sebe, že nehledáme v něm milost Boží, že nehledáme v něm vůli Boží, nýbrž, že si věc, či okolnost přivlastňujeme.

Není nic naprosto zlého, ale my vnášíme zlé do věci tím, že nerozumíme jejímu poslání, které obdržela od Boha.

Braito.

KNĚZ

Na kazatelně nenáviděný obhájce pravdy, který nic nedbá osob lidských. Paragrafem sešňorovaný řečník, stažený na čočku rozptylku, která na všechny strany rozptyluje paprsky poznání před kazatelnou, aby je neviditelně promítla za sebe do ohniska svatostánku.

Ve škole vítaný němou otázkou: Co tu chceš? V době televise co zde hledáš se svým zrcadlem zpovědním?

Na ulici červenou barvou krocanům, kteří ani moc nenamáhají své dlouhé krky, aby se uplivil aspoň ve slušnější vzdálenosti. Symbol smůly pro všechny kvintánky a pohoršení všem v pokrokovosti zešedivělým hlavám.

Smilník, pro všechny smilníky, zloděj, pro všechny zloděje.

Člověk, ze kterého jedni chtějí mít anděla a

druzí ho vyhlašují za ďábla, protože nemohou pochopit jeho důstojnosti, která je nad anděly.

Ve spolcích souhrn všech funkcí, vytrvalý oslík, kterému lze bez umoření naložit tisíckrát nic. Nevyčerpatelná studnice pobavení pro všechny.

Kdo ve škole to dál nepřivedl než ke slabikování a v životě k půllitru, každá nicka reformuje kněze nebo se o něho aspoň otře.

Nutné číslo každého kabaretu a obskurního plátku.

Ve zpovědnici zástupce věčné Lásky a nekonečného Milosrdenství, u oltáře poslušný nástroj Boží vůle.

Pro tuto poslední nepochopenou světem větu je kněz vyvrhelem společnosti a při tom jediným zprostředkovatelem záchrany. Karel Doubravský.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

BONNAMOUR: Notre souffrance sert. Spes, Paris, 1932, 94 str., 5 fr. — Intimní knížka o křesťanské ceně utrpení. Přivádí trpící ke kříži, kde jest pravé a jediné posvěcení a zhodnocení bolesti.

BALDAN: Vita di S. Antonio di Padova. Padova, Libreria Antoniana. — Populární, dobře psaný životopis velikého divotvůrce. Historicky spolehlivá a přece ne rozumářsky psaná kniha. Dobře jest zasazen obraz světcův do současných dějin. Zároveň kus dějin františkánských.

BAUER: Stabat Mater. Gesellschaft für christliche Kunst, München. — Zasloužilá společnost vydává tuto sbírečku meditací a krásných obrazů Bolestné Panny Marie. Milá a dobrá knížka.

EUDES ST. JEAN: Exercice d'amour vers Jésus. Lethielleux, Paris. — Těžko najít krásnější traktát o lásce Ježíšově k nám a nás k němu. Vydáme tuto perlu duchovní literatury v Krystalu.

ROSA: Il B. Giordano Forzate. Padova 1932. — Nesmírně zajímavý životopis, který dává zároveň bohaté výhledy do náboženského a politického života italského ve XII. a XIII. století. Zvláště ostře je tu vykreslen tyran Ezzelin.

ROUZIC: Les sacrements en général. Lethielleux, Paris, 224 str., cena 12 fr. — Pro poučení laiků obšírný a

prece ne suchý traktát o podstatě a účincích svatosti, o našem poměru k nim. Možná nazvatí důkladným katechismem svátostí.

DIETRICH VON HILDEBRAND: *Zeitliches im Lichte des Ewigen*. Habbel Regensburg. — Přednášky o řadě nejčasnějších otázek ze všech oborů lidského ducha a života, které dnes zajímají. Mravnost a státověda, pedagogika i filosofie prochází tu výhnní bystrého ducha Hildebrandova. Nevyčerpatelný pramen, vždy časový a hluboký.

HILPISCH: *Aus deutschen Frauenklöstern*. Reinhold Verlag, Wien. — Dějiny ženských řádů v Německu zároveň s ukázkami klášterního života. Obrázky jsou vzaty ze starých klášterních kronik, na něž je Německo tak bohaté a jež překvapují nadpozemskou krásou. Kniha opravdu uvede do svatých tajemství klášterních.

LEVESQUE: *L'origine du culte de Sacré-Coeur de Jésus*. Aubanel Père, Avignon, 1930, str. 331, cena 20 fr. — Francouzi se hrdě hlásí ke svým apoštolům úcty Božského Srdce Páně, a jim také je věnována větší část L-ova spisu. První tři kapitoly podávají dobrý přehled dějinný po dobu sv. Jana Eudes, závěrečné části přihlížejí ke kongregacím, zasvěceným zvláště božskému Spasiteli. Dílo podrží dlouho svou cenu.

MESCHLER: *Das Leben Jesu Christi*. 3 sv., Herder, Freiburg, cena 19 Mk. — Nové zpracované vydání velikého duchovního vůdce P. Meschlera; jest dosud nedostižen v bohatství námětů k rozjímání. Každá stránka prozrazuje, že autor se pouze o jedno staral ve svém životě: aby znal dobře vědu Krista a že neměl jiné hrdosti, než aby svoje svěfence k této vědě dokonale vyučil. Celý život Kristův jako vzor celého života našeho putuje před naším duchem. Nesmírně plasticky a přitažlivě působí postava Spasitele. To není limonáda, to je dobré víno. Tato kniha dlouho nezestárne!

SAUTER DR. BEN., OSB.: *Das heilige Messopfer*. Schöningh, Paderborn, str. 459, cena 3 Mk. — S-ův výklad mše svaté byl a je požehnáním pro četné duše, které naučí rozuměti mši svaté v jejím duchovním obsahu a bohatosti ovlivnění života. Dovedně vplétá apologetický a dogmatický moment a tak se mše svatá stává velikou učebnicí života i víry. Cena spisu je poměrně nepatrná a každý si jej může pořídit, nabude pokladnici otevřenou.

DENYS ST. AREOPAGITE: *Oeuvres*. Tralin, Paris, cena 20 fr. — Nový překlad spisů autora, který měl tak pronikavý vliv na mystickou nauku středověku. Každý překlad je dobrý těm, kterým je těžko porozuměti esoterické řeči Pseudo Dyonisiově.

DÖLGER: *Antike und Christentum*. Aschendorff, Mün-

ster, cena 5 Mk. — Prvý sešit třetího svazku této moderní křesťanské archeologie, řekněme srovnávací křesťanské archeologie, pojednává o znameních profánních a posvátných v křesťanském starověku. Nesmírně poučné je toto dílo a patří rozhodně do velikých knihoven.

YVER COLETTE: *Le mois de Marie*. Flammarion, Paris, cena 10 fr. — Překrásný hymnus křesťanské umělkyně svaté Panně. Je to zdařilá Mariologie psaná umělkyní. Tak se pobožnost májová rozšiřuje na dlouhé měsíce trvalé úcty mariánské.

CADOUX A. MSC.: *L'Apôtre des Papous* — Msgr. Verjus. Vitte, Lyon, 1931, str. 350, cena 13 fr. — Podivuhodný život apoštola Papuánců, jenž již vystupuje pozvolna k oslavě na oltáři. Zvítězil nad překážkami povolání, vítěz nad mocí pohanství láskou, horlivostí a pokáním, které se nebálo ani obětování vlastní krve. Duchovní vítěz a dobyvatel, oběť Srdce Ježíšova. Vzácná čítanka křesťanského hrdinství ctnosti. IFP.

MISERMONT L., CM.: *Bx Francois & les Martyrs de St.-Firmin*. Gabalda, Paris, str. 228, cena 7.50 fr. — Otřásající obraz mučednictví věrných kněží a laiků za zuření velké revoluce, která církvi darovala mnoho duchovní slávy v náhradu za škody na nesmrtelných duších. Bylo by třeba poznat mučedníky revoluce, abychom se cvičili jejich vzorem. M. spis mocně působí.

PRUNEL Msgr. LOUIS: *St. Germain d'Auxerre*. Gabalda & Fils, Paris, str. 188, cena 7.50 fr. — V Gabaldově sbírce světové pověsti *Les Saints* vychází v druhém vydání životopis velikého divotvůrce a apoštola Galie a Bretaně sv. G. z A., jenž má vynikající roli v náboženských dějinách evropského západu. Spis msgra P. líčí pevnými tahy světce, který snad i ve Francii je již poněkud neznám, ač neprávem.

Z RŮZNÝCH POLI

ADAM: *Der Primat der Liebe*. Ortolff et Walter. — Druhé vydání této knihy, která snad jako žádná jiná zdařile a delikátně řekla, co třeba dnes říci o sexuální otázce a výchově atd. Správně reaguje proti jednostrannosti, která by chtěla ztotožniti třeba jen v tendenci mravnost a čistotu, neboť primát mravního života jest v lásce k Bohu a jenom v ní má svatá čistota svou cenu.

ALBERTO MAGNO: *Atti della Settimana Albertina*. Roma, Federico Pustet, 1932, str. 282, cena 10 L. — Kniha obsahuje jedenáct přednášek nejlepších odborníků, kteří promluvili loňského roku na akademii k počtě světce. Uvádím některá témata: Ruffini: Filosofie a theologie na poli věd podle sv. A. — Geyer: Aristotelis-

mus Alb. V. — Vaccari: Sv. A. exegeta. — Lottin: Význam rozumu v etice sv. A. — Dezaní: Sv. Albert a přírodní vědy. Kniha zasluhuje nejlepšího doporučení.

ALLO: *Plaies d'Europe et Baumes du Gange*. Cerf, Juvisy. — Vědecká odpověď výborného dominikánského orientalisty na otázku, má-li nám buddhistický orient co říci na otázky, jichž křesťanské řešení jest dnes s tolika stran odmítáno. Evangelium Kristovo jest srovnáno živě a životně v životních rámcích s pasivitou, negací indicko-čínskou. Výborná jest studie, srovnávající mystiku křesťanskou s mysticismem indickým. Málokde se najde tak dobrý přehled po všech náboženských sektách čínských, japonských a indických.

—: *Après la conversion*. Museum Lessianum, Louvain, 1931, str. 202, cena 25 fr. — Zprávy misiolog. týdne v Lovani bývají cenným pramenem poznatků z misijní činnosti. IX., loňský týden měl nejvýš zajímavé téma: život pokřtěných po obrácení. Zde se již ani nedá mluvit o teorii, mluví život v různých fázích a podobách krajů, ras a okolností. Vedle referátů z nynějšího života je i dějinná reminiscence, jedná jednotlivce i obec věřících. Předmětem je tato zpráva velmi prospěšná i našemu duchovnímu, najde zde mnoho pastýřské zkušenosti. — IFP.

ALPATOV-BRUNOV: *Geschichte der altrusischen Kunst* Oskar Wulf: *Die neuere russische Kunst*. Čtyři svazky; dva svazky textu a dva svazky reprodukcí; Filser Verlag, Augsburg. — Všechny složky výtvarného umění starého i nového byly tu přetaveny na světle odborných thesů a odborných analýs, které ukazují veškeru lásku jak autorů, tak nakladatele k lidské myšlence a snaze, která se ukazuje především v umění. Kdo chce porozumět ruské duši, neobejde se bez těchto dvou vrcholných a stěžejních děl. Profánní i náboženské umění je tu postaveno v celém lesku a v celém zápolení ruské duše. Je to více než bibliografie, více než album, je to filosofie ruské duše z filosofie ruského výtvarného umění. Je tu probrán odborně úsek za úsekem jak krajově, tak dějinně omezený, aby z částečných analýs vyrostla velkolepá celková synthesa. Celý význam ruského umění pro všechny složky duševního a duchovního života jest probrán v této knize. Kniha má i tu cenu, že zpracovává klenoty ruské tvořivosti, jež snad budou brzo smeteny s pole skutečnosti novým řešením života a umění.

—: *Aus Frauenklöstern unserer Tage*. Butzon & Bercker, Kevelaer, 1931, str. 196. — Kvítky zbožných řeholic (školských sester), které vykvetly v dnešní době v jejich duších, v jejich životním díle, v jejich utrpení i smrti. Duchovní kronika řádu, která zaznamenala mno-

ho velikých chvil života neznámých sester, aby dala posilu a občerstvení četným duším. Každému příteli řeholního života se touto knížkou zavděčíte.

BORGHINO: *La sovranità dell'amore del sacro Cuore.* Torino, Marietti, 1932, str. 430, cena 8 L. — Kniha plná apoštolského ohně. Kristus musí kralovat v duších všech křesťanů, jeho Srdce, plné lásky, musí ovládnout lidskou společnost celou — toť obsah knihy, kterou možno všele doporučit. P. Gemelli chválí ještě dokonale proniknutí theologie, hlavně dogmatiky u této knihy, a to není malá přednost, neboť podobné knížky nevynikají vždy theologickou hloubkou.

CASINI TITO: *Il Poema dei Patriarchi.* Firenze, Libreria editrice Fiorentina, 1932, str. 348, cena 12 L. — Casini se zamyslel nad prvními stránkami Písma svatého a vytvořil dílo, které je hlubokou náboženskou meditací a básní zároveň. Patriarchové starozákonní přecházejí jeden po druhém, aby odevzdávali dalšímu pokolení naději ve vykoupení a všechny tužby mesiánské. Jednotlivé příhody prvních knih Starého zákona jsou podávány právě s tak velikou láskou ke slovu Božímu, jako k opravdovému umění. Kniha je vyzdobena pěknými ilustracemi.

CARDALIAGUET RENÉ: *Les Trois contre Moscou.* Spes, Paris, 1931, str. 212, cena 10 fr. — Poutavý fantastický román o vítězství „tří věrných“ bretoňského učenice a jeho přátel nad bolševickou mocí, která ovládla celý svět. Fantasie, ale budící naději a aktivitu mladého čtenáře.

DUNIN-BORKOWSKI: *Spinoza.* Dümmler, Berlín, 1932, cena 3.50 Mk. — K jubileu Spinozově. Dobře pochopený a zhodnocený obraz Spinozův. Názory Spinozovy jsou soustředěny kolem centrální myšlenky. Objektivní a přesná kritika těchto názorů. Autor dovedně skloubil nauku Spinozovu s jeho životem.

EHRHARD: *Die Kirche der Märtyrer.* Kösel-Pustet, 1932, str. 412, cena 10 Mk. — Prelát Ehrhard patří k nejlepším znalcům křesťanského starověku a nyní ze svých studií vykreslil syntesu i širší čtenářské obci přístupnou, syntesu smyslu křesťanských mučedníků. Studuje příčinu a postup pronásledování křesťanů a vliv pronásledování na rozkvět církve. Celé dějiny staré církve tu defilují. Vědecky, ale poněvadž pravdivě, proto také strhujícím způsobem, který potěší srdce těch, kteří se bojí pod zemí dunících nových bouří. Pěkné je líčení života a zbožnosti prvých křesťanů. Jsme vděční Ehrhardovi za tuto skvělou knihu. Dobře, že není drahá.

ELYOT THOMAS: *Das Buch vom Führer.* F. Meiner, Leipzig, 1931, str. 128, cena 4.50 Mk. — Spis Elyota, vrstevníka Tomáše Mora, o výchově a sebevýchově vůdců státního a veřejného života, neztratil všechnu svěžest,

ba v nejedné demokracii by mohl býti čítankou jejích vůdců. Studniczka z překladu vypustil nepodstatné části originálu a tím dílo značně zpřístupnil a osvěžil.

GILARDONE: Tilly. Kösel-Pustet, str. 163, cena 1.80 Mk. — Životopis generála Tillyho k jeho 300letému úmrtí. Kniha trhá závoj pomluv o Tillym a podle přesných studií pramenů kreslí nový, i v náboženském ohledu sympatičtější obraz generálův. Bylo použito neznámých dosud pramenů v mnichovském městském archivu.

GOYAU GEORGES: Les Prêtres des missions étrangères. Grasset, Paris, str. 297, cena 15 fr. — G. G. se oddává stále více misiím, a dnes je již ceněnou autoritou. Jako vlastence jej upoutal slavný pařížský Seminář pro zahraniční misie, vzniklý v XVII. stol., jenž vykonal do dnes veliké dílo. Spis zachycuje dějiny a zřízení Semináře i jeho ducha způsobem tak vroucím, že se nelze odpoutati a neoblíbiti si školu apoštolů Východu. — IFP.

GOYAU GEORGES: L'Eglise en marche. Spes, Paris, svazek I., 1928, str. 224, cena 10 fr.; svazek II., 1930, str. 265, cena 12 fr.; svazek III., 1931, str. 253, cena 15 fr. — G-ovy články z dějin misií, které jsou „záznamem církve na postupu“, poskytují bohatý pramen rozličných skiz vynikajících osobností v apoštolátě misijním, o díle misií a na podporu misií; svazek I. více uvádí do raných novověkých dějin, svazek II. více přihlíží k duchovnímu prvku misií a spolupráce s nimi, svazek III. přihlíží hlavně k činnosti francouzských misionářů ve vynikajících misiích. Přátelé knížky o misiích jsou vděční G-ovi za tyto knížky, jimž pravda dává krásu a láska neskrývaná k misiím spoutá i lhostejného čtenáře. — IFP.

HEYRET M.: P. Marcus von Aviano. Kösel & Pustet, Munchen, str. 776, cena 10 Mk. — Vzpomínkou jsou svatému muži XVII. stol. P. M. z A. dlužny všechny národy střední Evropy, neboť jako papežský legát měl veliký podíl na osvobození od tureckého nebezpečí. Ustavičně v bojích s planoucím bludařstvím, ustavičně na cestách a ustavičně v přítavu Boží přítomnosti. Co nám brání poznat tohoto velikána a učit se u něho? H-ův životopis uspokojí bohatostí látky, péčí o pravdu a příjemným způsobem poznání. I u nás hodno veliké pozornosti.

ION CREANGA: Contes populaires de Roumanie. Maisonneuve, Paris, str. 245, cena 30 fr. — Výbor charakteristických prací rumunského folkloristy a básníka I. C., v němž poznáváme vliv slovanského prvku na utváření rumunského ducha; i Rumunsko má lidový poklad silné ceny mravní a suo sensu i náboženské, kterou dovede Creanga podtrhnout. (Překladaťelé však nepronikli cele k pramenům C-ova ducha, nečinili by z vět Písma svatého přísloví lidové!)

KARRER: Seele der Frau (Müller, München, 1932, str. 224, cena 4.80 Mk). Životní kniha pro ženy. Delikátně a pravdivě při tom psaná kniha. Všechny okolnosti života křesťanské ženy jsou v díle zahrnuty a s porozuměním a láskou křesťansky řešeny. Dotýká se i otázky přátelství se ženou, otázky návratu Magdaleny. Před očima defilují všechny typy ženy: matka, sestra, žena, světica, přítelkyně, kajčnice, upír, modlilka, sufražetka, modrá punčocha, salonní dáma, furie filantropická. A přece nikde neurazí; přiznám se, že jsem o ženě ještě žádnou takovou knihu nečetl. S. B.

LA PIRA GIORGIO: L'anima di un Apostolo. Milano, Soc. editr. Vita e Pensiero, 1932, str. 152. — Věru, nemohl nikdo jiný, jak praví P. Gemelli, lépe podat život Ludvíka Necchi, jenž zemřel nedávno jako světec a jako hrdinný příklad a vzor studentstva i profesorů, než jak to učinil La Pira. Autor nám dává nahlédnouti do hluboké duše Necchiho, jejíhož bohatství se zúčastnilo tolik ubohých a potřebných. Život je psán opravdu s láskou a pochopením a přinese jistě mnoho dobrého všem čtenářům.

LORTZING: Die Rechtfertigungslehre Luthers im Lichte der hl. Schrift. Schönigh, Paderborn. — Nová kniha dosud evangelíka Lortzinga, který ukazuje neudržitelnost základních thesů Lutherových. Kniha má církevní ověření, takže ji mohou klidně i katolíci čísti. Autor splnil slib, že ukáže neudržitelnost thesů Lutherových i podle Písma. Práce jest nesmírně svědomitá, vážná a poctivá.

MIGNOSI: Ragione e Rivelazione. La tradizione, Palermo. — Palčivá a smělá a při tom důkladná kniha nového velikého myslitele italského, který vede mladé katolické literární hnutí v Itálii. Mignosiho kniha je plná originelních a hluboce podložených myšlenek, které ukazují, že Italové se chystají, aby znovu ovládli svět.

MIGNOSI: Cresere. La Tradizione, Palermo, 1932. — Mignosi chce jak potulný zpěvák zpívat jedině svému milému Bohu. Není sentimentální tento bojovník za světlo a za ryzí krásu. Mužnou je i jeho poesie. Jeho vise se nese daleko, hoří neuhasitelně. Víťame novou Itálii, nové katolíky plné života, oddanosti a touhy bojovati i sloužiti.

DROBNÉ SPISY Z MISIJNÍHO OBORU: Istituto Missioni Estere, Milano, vydává měsíčně svazečky Bibliotchina missionaria po 1.50 L. Letos tam vyšlo: Trochu-Battaglia: Il b. Téofano Vénard, stručný výtah zde již vzpomenu-tého obsažného životopisu mučedníkovy; Bernardi: Coda macchiata, poutavá romantická povídka z misí u indiánů; Patriarca: Mons. Daniele Comboni, stručný životopis a dílo apoštola černochů a zakladatele veronské Missioni africane; Tragella: Le missioni cattol.

italiane attuali, podávají přehled současného podílu italských řádů na misijním poli; O. Huysman: *Le Pere Lazare* (éd. AUCAM, Louvain, str. 115, cena 7 fr.) seznamuje s podivuhodným hrdinstvím konvertity a kněze P. Lazara, Inda; pocítíme, že stále vane Duch nevyzpytatelnými cestami a dává sílu svým vyvoleným. Z posledních publikací U. M. C. Ital., Roma zaznamenáváme Gianfranceschi: *Il contributo delle missioni al Progresso delle scienze* (str. 19, cena 1.50 L), kde hlavními rysy kreslí podíl misionářů na rozvoji věd; msgr. Pisani: *Le missioni cattol. in India* (str. 34, cena 1.60 L), konference apoštolského delegáta o dějinách a přítomném stavu náboženství a katolické církve v Indii. Cent ans en Corée (Impr. Miss. cathol., Seul) jest hojně ilustrovaný památník stého výročí převzetí Koreje pařížským Seminářem. Prokuratura františkánských misí v Praze již po druhé vydává „Přítele františkánských misí“ (str. 32, cena 1.60 Kč), jehož dobře volenými články poučnými i zábavnými chce budit zájem o františkánské misie. Doporučuje všem našim čtenářům.

OHM: *Indien und Gott*. Pustet, Salzburg, cena 4.90 S. — Referát misiologa Ohma o jeho cestě po Indii. Poznáváme kraj, filosofii i náboženství. A v nich pak také oceníme práci misionářů a vidíme jejich naděje. Veliká je práce jesuitů v Indii, kéž by brzo viděli ovoce svých obětí.

OLIVA A.: *Posila duše* (Kropáč & Kucharský, Praha). Str. 280, cena 15 Kč. Dokud nebudeme mítí velmi laciného lidového vydání misálu, je dlužno pečovati o náhradu. Tu podává velmi zdařile O—va *Posila duše*, která vhodným způsobem vybírá důležité praktické momenty liturgických knih a tak je vzácnou modlitební moderní knihou. Výprava je pečlivá a jsem přesvědčen, že *Posila duše* bude skutečně silou četných věřících.

PAFFRATH Dr. THARSICIUS, O. F. M.: *Die Klagelieder*. — KALT Dr. EDMUND: *Das Buch Baruch*. Peter Hannstein, Bonn, 1932, XIII, str. 87, cena 3.40 Mk, váz. 4.70 Mk. — V úvodě k truchlozpěvům je povšimnutihodná stať o Jeremiášovi jako spisovateli těchto prorocství. Ve výkladu je zdařile vypracován myšlenkový obsah a postup každého truchlozpěvu. Z překladu možno souditi, jak dobře se vžil spisovatel do básnické nálady truchlozpěvů. V hl. 1, 5 „ihre Feinde sind froh“ nevyjadřuje úplně znění textů. Dr. Š.

PECKA DOMINIK: *Tajemství života*. Ústředí katolických studující čsl., Praha, str. 60, cena 4.50 Kč. — Vedení ústředí katolického studentstva mělo opravdu šťastnou ruku, když jako své první dílo knižní letos vydalo Peckovy myšlenky, které otevírají mladému inteligentovi výhledy, jako blesk odkrývá krajinu v bouři. Knižečka

rese pečeť života a víry, proto probudí život z víry na jednom úhoru.

RACHMANOWA ALJA: Studenten, Liebe, Tscheka und Tod. Pustet, Salzburg, str. 435, cena 9 M. — Můžeme mluvit o literární události. Celá škála ruské duše je tu ozvučená od andělské něhy k ďábelství. Těžko dnes najíti spravedlivějšího a pravdivějšího líčení sovětského Ruska nad tuto knihu. Celé tažení uprchlíků s Kolčakovou armádou, se všemi krutostmi bolševiků, mllchovností bílých generálů, je tu odhaleno jako v deníku. Román i dokument. V poslední době jistě nejnapínavější kniha. Kéž by sloužila zpupným buržoům jako memento, že strašná je msta za staleté ničemnosti!

SCHAUMANN RUTH: Ein Maler deutscher Innigkeit. Schulbrüder-Verlag, Kirnach-Villingen, cena 1.50 Mk. — Víle se potěšíte malířem Beckertem, jehož dílu je knížka věnována. 45 ilustrací dá nahlédnouti do této bojátné duše, která otevřela klín svého umění, aby způsobila lidem velikou radost.

STUMPF: Chronica vom Leben des Ulrich Zwingli. Reformierte Bücherstube, Zürich, cena 6 Mk. — Uveřejnění dokumentu životopisu Zwingliho, psaného roku 1531. Bylo přetištěné ve staré němčině jest důležitým dokladem náboženských dějin a speciálně t. zv. reformace. Důležité pro pochopení a poznání osoby a působení Zwingliho.

SEMERIA: I miei quattro Papi. Vol. II. Benedetto XV. Matrice, scuola tipogr. dell. Orfan, 1932, str. 204, cena 12 L. — Je to poslední dílo P. Semerie, dílo, bohužel, nedokončené. Nejde mu o to, aby podal historické dílo; píše, jak viděl a slyšel, a snaží se vlévat čtenáři lásku k náměstku Kristovu na zemi. Jednotlivé epizody se proplétají s osobními úvahami a dílo se čte opravdu s potěšením.

Szüz Márja uj Virágos Kertje. Nová květinová zahrada Panny Marie, měsíčník, redakce Komárno, Dunajská ul. 7, cena 20 Kč. — Časopis pro rozšiřování a pěstování křesťanství k Panně Marii. Obsahuje dále obrany článků víry, misijní kapitoly, liturgické, sociologické úvahy, přehled katolické literatury. Tentýž časopis vydal nový latinsko-maďarský misálek pro celý liturgický rok na 180 stranách, cena 25 Kč.

VERHOEVEN JOH., MSF.: Philipp Weinacht. Missionshaus, Hlg. Familie, Betzdorf, 1931, str. 191. — Lidově psaný životopis mladého truhláře, apoštola v haleně, jehož vřelá touha po kněžství byla zlomena na západní frontě za světové války. Je dobře psáti takové životopisy prostých lidí, dělníků a řemeslníků, aby bylo znovuřejmo, že všude slunce Boží milosti dává růsti Božím dětem. A příklady burcují i táhnou. —ef.

WATTHÉ H., C. M.: *La belle vie du missionnaire en Chine* (Maison du Missionnaire, Vichy). 2 sv. 194 a 223 str., cena 24 fr. Před válkou misionář v Číně, nyní ředitel misionářské ozdravovny ve V. píše nové dílo, v němž živými tahy kreslí život misionáře v nebeské říši; slasti a strasti denního života jsou prostě vystiženy, že nelze pochybovati o pravdivosti vzpomínek, kterou svým souhlasem potvrzují všichni misionáři; knížka má zcela zvláštní ráz, že nenajdete tak honem jiný spis, který by podobným zajímavým a věrným způsobem zachycoval práci misionáře v čínském kraji a mezi čínským lidem.

URBAN FR.: *Nanebevzetí Panny Marie*. Promberger, Olomouc, obraz 60 x 45, cena 25 Kč. — Po delší době od smrti oblíbeného náboženského umělce vychází jeho zidealisované Nanebevzetí, dýchající bělostí lilí a zelenou nadějí háje. Něco zvláštního a milého, příbytek Urbanovým Nanebevzetím rozhodně získá.

KAPLAN Ř. M., OP.: *Paměti dominikánského kláštera sv. Kříže ve Znojmě*. Klášter OO. dominikánů, Znojmo, 1931, str. 143. — Přátelé řeholnictví s potěšením přečtou monografii o znojemském dominikánském konventě, jenž jest svědkem staleté historie náboženské a národní, a ozdoben milostným obrazem Panny Marie. Autor nečiní nároků nejpřísnějšího vědeckého badatele, podle sil však hledá spolehlivost a jistotu v údajích. Dílko velmi přispívá k úplnějšímu poznání moravských dějin a nikoho nezapudí, nýbrž přivábí k pilné četbě.

ZEMAN JOSEF, CM.: *Hlas z Číny*. Růže Sušilova, Brno, str. 291. — Již dlouho nereferuji s takovou radostí jako dnes: dopisy našeho P. Z. o misích v Číně vycházejí v uspořádaném souboru P. Všeťečky, nestora českých misijních pracovníků. Poutavější četby stěží najdete, a poutavost je převážena duchovním obsahem života a díla katolického misionáře v Číně, misionáře z naší krve. Čtete a dejte čísti, dopisy P. Z. jsou tam vzácnými kamenky! Kdybych měl dílo výslovně doporučovat, jistě bych mu ubral na ceně; kdo nahlédne na jednu stránku nebo si vzpomene na jeden dopis P. Z., je získán cele. — IFP.

Goethův sborník. (Vydali čeští germanisté nákladem Státního nakladatelství v Praze.) Těžko by jiný nakladatel mohl vydati tak monumentální dílo. Proto dík za to Státnímu nakladatelství. Sborník obsahuje řadu nejrozmanitějších studií všímajících si všech stránek velkého díla Goethova. Velmi dobré jsou psychologické studie. Jdou opatrně, ale přece se jim podařilo vytěžit mnoho z G. díla. Postrádal jsem studii o vlastní filosofii G. a o jeho náboženství. Aspoň náboženskou analýsu faustovství.

BRATRSKÉ NAPOMÍNÁNÍ

(S. Th. 2. II. q. 33.)

Dvojím způsobem chovají se křesťané nesprávně k cizím chybám. Někteří opakují s Kainem jeho drzá slova: Cožpak jsem já strážcem bratra svého? Druzí však svého bratra dovedou zase střežit příliš pečlivě, takže není snad ani myšlenky, která by mohla jim uniknout. A bývají pak i nad těmito myšlenkami i nad všemi činy skutečnými či domnělými soudci velmi přísnými.

Jaké má a smí býti jednání křesťanské s těmi, kteří chybují?

Toto naše jednání bylo dáno slovy Křistovými o bratrském napomínání.

Nesmí nám nejprve býti lhostejný osud našich bratří. To, co pravil Hospodin: Z ruky tvé požádám krev bratra tvého, platí o všech, kteří mohou či mají míti nějaký vliv na svoje bratry.

Bratrské napomínání jest totiž podle sv. Tomáše úkonem lásky k bližnímu, a to jakousi duchovní almužnou. (Art. 1.)

Almužnou nejprve hříšníkovi. Jako by nebylo bratrské od nás nenapomenouti bližního, řítícího se se srázu do propasti, podobně by bylo kruté od nás, kdybychom nechali hynouti své bratry, které jsme mohli svým napomenutím napravit a poučiti nebo odvrátiti od nesprávné cesty.

Hříšník totiž si nerozumí a jest si sám sobě největším nepřítelem. Proto zdůrazňuje Tomáš, že léčení duchovní, to jest bratrské napomínání, jest důležitější a potřebnější a i záslušnější, než léčení tělesné.

Mimo to, bratrské napomenutí jest i službou ostatním; jest bratrskou službou obecnosti křesťanské, jež by trpěla chybami, kdyby zůstaly nestarány a kdyby se nikdo nestaral, aby byly odstraněny a aby byli napraveni ti, kteří se těch chyb dopouštějí.

Proto není toto bratrské napomínání jenom služ-

bou lásky, nýbrž je povinností u těch, kteří jsou představenými. U nich je povinností napomínání a kárání, u ostatních je povinností napomenouti ty, které vidíme hřešiti a kteří by se mohli naším napomenutím odvrátiti od zlého.

Není správné prováděti bratrské napomínání za každou cenu. I napomínání musí dbáti osoby, místa, času a okolností. Především pak smyslu napomínání. Nemá totiž smyslu napomínati, když víme, že se pro ně napomenutý stane ještě zatvrzelejší, že bude ještě více hřešiti. Není také k napomenutí vždycky vhodná doba. Někdy je dobré odsunout, vyčkat s napomenutím, aby pak v příležitostný okamžik lépe a účinněji působilo. (Ibidem).

Avšak třeba velmi opatrně tvořiti si toto přesvědčení, že se nedá nic dělati. Napomínající nechť učiní, co jest v jeho moci a dále ať uváží, že milost obrácení jest milostí, kterou dává Bůh. Sv. Tomáš to takto vyjadřuje: Všechno očekávatí od Boží Prozřetelnosti a přece učiniti všechno, co na nás jest. (a. 2. ad 1.) Sv. Augustin dává útěchu těm, kteří by malomyslněli nad výsledkem svého napomínání: „Protože nevíme, kteří jsou předurčení a kteří nejsou, musíme stejnou láskou býti prosyceni ke všem, abychom si přáli, by všichni byli spaseni.“ Proto třeba konati bratrské napomínání v naději na pomoc Všemohoucnosti Boží.

Jiní lidé však chybuji tím, že vyhledávají neúnavně, kde by mohli na svých bližních nějakou chybu najíti. Jsou přebdělými strážci svých bratří. Číhají takřka na chybu jejich a jsou nešťastni, když se již nemohou nad ničím u svých bratří pohoršiti. Tomáš varuje před tím, abychom se nestali slídiči a vyzvědači v životě svých bližních: „Alioquin efficeremur exploratores vitae aliorum.“ Takovým lidem nic není svaté, nikdo není dosti zbožný a čistý a nezištný a platí o nich výrok Písma: Nehledej nepravosti v domě spravedlivého a neruš pokoje jeho!

Především je žádoucí, aby nekáral a nenapo-

míнал své bližní, kdo je sám hříšníkem, protože o něm platí: Pokrytče, vyvrz nejprve břevno z oka svého a pak přístup a rci bratru svému: Dovol, abych ti vyňal třísku z oka tvého! Hříšník nemá práva napomínati, protože podle slov sv. Tomáše je k tomu prostě nehoden. Když káře takový člověk, dobře o něm praví Tomáš, že je to vrchol pokrytectví, protože nekáře z lásky. Kdyby měl lásku, pak by ji měl nejprve k sobě a sám by se napravil, protože láska dobře zřízena začíná od sebe. Takto je jeho napomínání buď zpupnou pýchou, nebo honosivostí, nebo pokryteckým horlením. (Art. 5.) Je to také opovážlivou nadutostí za nic nepovažovati svoje hříchy, nemysleti na ně a místo toho mysliti na hříchy a na spásu bližního.

Málokdo také dovede najíti vhodný způsob napomínání. Jsou lidé tvrdí, krutí, kteří kárají veřejně, kteří se nestarají o to, že i chybuující, pokud jeho chyba není veřejná, má právo na dobré mínění svých bližních, že má právo na svou čest, která se těžko vrací. Někteří se sadisticky kochají v tepání svých bratří a v patření na to, jak jsou zesměšněni nebo potupeni. V tichosti se mohl bratr napomenouti a kdyby viděl trochu lásky a opravdovosti, možná, že by přijal výtku a napomenutí. Takto ale ho napomínání zatvrdí. Není řídký případ, že chybuující zahořkne proti všem mravokárcům a proti všem lidem, kteří se stále chtějí zdáti lepšími a stále svým napomínáním ukazují svou mravní povýšenost a vznešenost. Někteří lidé musejí najíti chybu na svém bližním, aby si stále mohli připomínati svou dokonalost a aby se mohli stále čím dále tím dokonaleji v této své svatosti a povýšenosti koupat.

Že ovšem nikoho nenapraví, to zaručuje jejich vlastní prázdnota, která z tohoto způsobu napomínání křičí. Svatý Augustin dává rady, jak se chovati při kárání a trestání hříšníků: Když se vám zdá, že musíte napomínati, nezapomínejte, že jste snad sami podobně někdy zhřešili. A když jste

nezhřešili, tedy jste mohli zhřešiti, kdyby vás milost Boží nedržela anebo, ještě jste nedobojovali, ještě jste neumřeli, ještě jste nezvítězili, dosud můžete podobně zhřešiti. Uvažme před napomenutím vlastní a ostatních křehkost a povede nás při napomínání milosrdenství.

Napomenout neznamená zbaviti člověka cti, nýbrž má naopak jeho čest ochrániti. Nebezpečné jest kárání, které zbavuje cti, nebo které zmenšuje čest. Tomáš je tu dobrým psychologem a upozorňuje, že kdo jest jednou zbaven cti, bezuzdně se vrhá do jícnu hříchu. Jeronym podobně varuje, pravě, že kdo je zbaven studu nebo cti, že pak již zůstává v hříchu a že je těžko jej z něho dostat. Mimo to jsme povinni šetřiti cti těch, kteří jsou spojeni s chybučícím společensky nebo svazkem příbuzným. Když se veřejně tupí a kárá jeden člověk, trpí tím celý jeho stav, jeho rodina, jeho okolí. Když se zbytečně veřejně vyjevuje chyba, která se mohla ve skrytosti napravit, jsou všichni podobní nebo příbuzní nebo stejný stav mající považováni za stejně špatné.

Láska a spravedlnost řídí bratrské napomínání. Ale jen tehdy jest správné, když přistupuje ještě ctnost moudrosti. Spravedlnost poroučí kárati, moudrost udá pravý způsob, čas a místo, láska pak napomenutí osladí a učiní přijatelným.

P. Silv. M. Braitto.

SVĚTSKÁ RADOST A KŘEŠŤANSKÝ SMUTEK

V Jedné perikopě (na III. ned. po vel.) dotkl se Pán tragické protivy mezi jásačím světem a křesťanstvím ve smutku. Kdo pozoruje dnešní svět a život křesťanů v něm, musí sobě doznati, jak všechna radost a krása světa je vyhražena světákům a všechen rmut a trud zůstaven křesťanům. Kde

narazíš na svět, tam samá radost, smích (ty sobotní weekendové výpravy, přeplněné hory v neděli), ti, jako by nevěděli, co je kříž, že málem bys zakolísal, vida štěstí hříšníků (Žl. 72, 21). A kde se najdou křesťané, již po celý rok Bohu věrně slouží, tam neshledáš, leč kříž a trápení. Tak tomu bylo a bude.

Dobré je říci si, že tomu ani jinak nemůže býti. Vážnému křesťanu je nemožno a nedovoleno, aby se radoval po způsobu světa. Jeho cesta bude vždy trním poseta a slzami skropena, a na čele nosí kříž, znamení smutku. Proto bude též křesťanství působiti na svět vždy smutným dojmem. Tím však není řečeno, jako by hlučící svět znal jenom radost a obětující voj křesťanů jen žal. Studujeme-li život hlouběji, poznáme, jak právě křesťanství je vlastně náboženstvím radosti.

Mnohému mohlo by se zdáti podivným, ale je v tom hluboký smysl, jestliže církev dává svým kněžím se modliti v přípravě na mši sv. též o pokojnou, útěchy plnou radost. Veliká učitelka lidstva s 2000letou moudrostí je si vědoma, že je málo přirozených dober, jichž kněz a každý člověk nutně potřebuje hned na počátku dne, jako radost srdce.

Je na světě ráj, kde trůní radost jako královna: dětství. A kdykoli zazní dětský smích, jako by slunce zasvítilo do deštlivého dne. Dospělým se ukrádá touha po takové radosti, k níž mnozi ztratili klíč.

Není to příznačné? Nikdy nebyla síť zábav tak veliká jako dnes. Co přináší radostí neděle měšťanu. Turistické spolky zvou v létě k trampování, v zimě k lyžování na horách, pestrá světla divadel, kin, kaváren a jiných zábavních podniků. A když tisíce srdcí, jež lačně se do té radosti ponoří a ji pijí plnými doušky, vypočítají si doma v tiché noční hodině výtěžek radosti ze dne, vidí, jak je zase o neděli připravili. Hoří sice mnohé oči, ale v horečce, slyšet i smích, ale je prázdný,

chybí mu dětské trilky a zní jak puklý zvon. Kolik je v ní radosti nucenél

K slavnému americkému lékaři nervů přišel člověk a žaloval na těžkou zádumčivost, jíž se nemůže zbavit. „Musíte se více rozveseliti,“ řekl mu na to lékař a udílel rady: ke všem však kroutil pacient hlavou. Konečně mu napadla dobrá myšlenka. „Poslyšte, do města zavítal slavný humorista, dosahující svými výstupy nevšedních úspěchů; nikdo neodolá jeho rozmarům. Zajděte si tam a nasmějete se až ke zdraví.“ Tu usmál se teskně pacient a děl: „Ten humorista jsem já.“ Zahledíme-li se hlouběji do života, zpozorujeme tenkou stěnu, jež dělí hlučný smích od zoufalství.

Pravá radost není hlučná, nýbrž tichá a hluboká. Nekvete na ulicích, nýbrž ve skrytých zahradách duše, ne ve světle obloukové lampy, nýbrž na sluníčku. Tato radost není lehkomyslnou děvkou, nýbrž krásnou, cudnou pannou. A má statného, přímého bratra, v jehož náručí ráda odpočívá: tím je smysl pro vážnost života.

Od té radosti podstatně se liší radost světská, planá, klamná, sama trpíc přeludem. Svět ji nabízí se stejnou lží, jako satan své zapovězené ovoce. Útočí hlavně na mládež, jež hravě podléhá ilusi. Co vzchází z ní? Zápletky, v nichž rozkoš je nejistá, jistý ale bol, neklid a otroctví. Ale i starší rádi si potrpí na ilusi, a je jim jako divákům při hře na jevišti. Jediný chybný krok je vytrhne, a přihlédnou-li za kulisy, uvidí uštvaneého režiséra, spocené dělníky a papírovou haldu. Je tomu lépe v životě? Ať prohýbá se stůl pod vybranými jídly a nápoji, ať hra a tance, divadlo a kino trvá hluboko do noci, až vyjde slunce, najde unavená těla a neuspokojené duše. Radosti světa jsou jako motýl; dotkneš-li se ho, setřeš s něho pel.

Další vada světských radostí je jejich prchavost. U dómu sv. Hedviky ve Šlesviku mají jednu bránu, jíž procházejí svatebčané, a druhou pro pohřby. Tak blízko jsou si v životě radost a bol. Manželství

se leká ovdovění, k výchově dětí se druží starost, lopota, k blahobytu bankrot, ke cti potupa, ke zdraví nemoc. Svět se bude vždy radovati, ale ti, kteří dnes na něm žijí, radují se tu pouze na chvíli. Rci, jak dlouho chceš užívat, nějakých 20, 30, 50 let, a veta je po všem. Když povážíme, jak krátký je ten lidský život, a jak dlouho si poležíme v hrobě, tu je i těch 60—80 let jen pouhý okamžik. Slova Jonaty, přítele Davidova: „ochutnal jsem jen kapku medu“ hodí se do úst světáka. Když jel svatý jáhen Caesarius z Afriky do Capuy, uviděl na cestě velmi hezkého jlnocha Luciana, an užíval plnými doušky světa. Od lidí se o něm dověděl, že je vylosován, aby o Novém roce skočil s koněm do propasti v oběť za vlast. Proto chtěl zbývajících 6 měsíců důkladně užít. Nejsou mu světáci velmi podobní?

Světské radosti nás posléz zeslabují a činí neschopnými velkých úkolů. Změkčují duši, ubírají odvahy a síly; tak uhynuly mnohé talenty. Kdo chce něco dokázat, musí i dnes per aspera ad astra. Rozkošníky však nepustí věčný hlad po radosti a věčný koloběh ze zajetí; je metlou ducha, radost vyprchala, zůstal železný zvyk.

Nedosti na tom. Začnou se zanedbávat povinnosti. Dívka stane se těkavou a lenivou, manželka utrácí v samých slavnostech smysl pro rodinu, manžel objevuje na své ženě tím více chyb, čím více ho to táhne za jinými a mladík se cítí jako doma na ulici, tam též odhodí své lepší přesvědčení. Co znamená pak dítěti světa nevinnost dívek, čest žen, co nerozlučnost manželská?

Smutná to bilance světské radosti. Právě radosti v ní není. Ptej se pyšných hříšníků a bohatých hýřilů a slavných tanečnic, zdali jsou šťastnými? Trpí zklamáním, porážkami, a i jinak klidu není. Ach, ubohý hříšníče, není pro tebe pravé, čisté radosti. Co pomůže sebevětší blahobyt a ráj, brokát a zlatá koruna, když pod korunou bodá svědomí a v srdci jako v mušli šumí píseň moře, píseň stes-

ku po klidu v Bohu. I bývá hřešení tím nejšpatnějším obchodem.

Jak blaživě však zasahuje útěcha do života sebe trdnějšího, ale bohumilého! Smutek utrpení doléhá i na nás a je nám zakusiti všech 14 zastavení. Než jako ta světská radost, tak i ten smutek potrvá jen maličko a bol je zapomenut, a zbývá věčný život, věčná sláva. Není možno, aby již při pouhém pomyšlení na to se naše srdce nerozradostnilo. A v tom je podstatný rozdíl mezi světem a křesťanstvím. Nad světskou radostí rozkládá se chmurně bouřný mrak posledního soudu. Nad smutkem křesťanským však září sláva ráje: „Blahoslavení plačící, blahoslavení hladoví po spravedlnosti, radujte se, hojná je vaše odplata v nebesích.“ Při vstupu do věčných portálů nastane obrat. Losy padnou neodvratně, a zatím co svět bude naříkati zkrušen, vejdou věrní s Kristem do vlasti, v níž září věčný jas a věčné blaho. To znamenají slova Kristova v onom evangeliu: „volte, buď boj a smutek a pak věčnou útěchu, aneb prchavou radost a věčné pohřbení“.

Žádná lidská útěcha nedovede tak potěšiti, jako to slovo Kristovo o malé chvíli (maličko). Jsme tu jako cizinci, dí apoštol, jen krátkou chvíli potrvá naše putování. Kdo by tu nezaplesal? Klid line z toho slova, a kdo ho vědomě v srdci chová, tomu prýští z něho vzácná převaha a síla. Ba tomu prýští z něho stálá radost.

Je pravda, že její cíl se odnáší k nebi, než jako není světská radost bez pelyňku, že lze mluvit o smutné radosti, tak není křesť. život na zemi bez kapek drobných radostí.

Není bez nich žádný život. Kolik radostí přináší nám krásná báseň přírody, již Bůh nám v nových slokách předkládá, na jaře s jeho vzkříšením, v létě s úrodou na polích, na podzim, když stromy, lesy hýří barvami, i v zimě, když v lese jako v komnatě spící královna, kolik radostí tu proudí do hrudi. Kolik radostí přináší pobyt s hodnými

lidmi, ať ve zpěvu, ať v rozmluvě, kdy dotýkáme se niterných otázek, že nám zabude teplo nad vzájemným pochopením a vyjasněním. Anebo čteme knihu a vracíme se k ní, neboť mluví k nám jako dobrý přítel. Kolik tvůrčí radosti se tají v práci! Radostně nás ladí navečer vědomí vykonané povinnosti. A když jsme nezištně pomohli druhému, zní to v duši jako zvony vánočními.

Pátráme-li hluboko, přijdeme na poslední a nejmohutnější zřídlo radosti, a tím je Bůh. Svět se diví, ale v tom smyslu dá se pochopit, jak pro křesťana je kostel místem radosti. A což ty svátky, jež mysl povznášejí, svátosti, jež srdce osvobozují, pravdy, jež ducha těší! Toť nejhlubší poznání vši moudrosti o radosti, že každá pravá radost kvete v zahrádce Boží a že je jedlý vrah radosti a tím je hřích. Jak těší modlitba, jakou radost přináší sv. zpověď, sv. přijímání, jak šťastným činí čisté svědomí. Kolik radosti se tají v přemožení pokušení v pevném „ne“ vůči svodu.

Čisté svědomí! Zdaž není to svědomí dítěte, jež ví, že je na cestě do otcovského domu, a v jehož srdci ozývají se již písně domoviny. A žádný příval nezkalí ten čistý pramen; neboť je zásobován, živěn věčně klidnými vodami, které v moři věčnosti domov mají.

Proto nenalézáme nikde větší a čistější radosti jako u svatých. Musím se tu zmínit o světcích, který byl ze všech lidí nejchudší a nejveselejší, o sv. Františku z Assisi. Vše dal lidem, sebe cele Bohu. V něm byla harmonie radosti, echo jásotu, jenž burácel Bohem, když tvořil svět. Kam vkročil, uzdravili se nemocní, zaradovali se smutní, bouře ztichly, květy rozkvetly, šelmy zkrotly, to z proudu radosti, jenž z něho se rozléval. A když měl umřít, zapěl svou píseň sluneční, a tato píseň byla vítězným zpěvem bohatýra, jenž přemohl svět radostí.

Kéž i náš život se stane vděčnou, pokornou a svatou písní sluneční.

Vincenc Kramoliš.

DEN ODPOČINKU

Vyvolenému národu byla dána sobota jako den odpočinku, den plný tajemství. Bůh stvořiv vesmír z ničeho a stanoviv řád světa, posvětil sedmý den jako den odpočinku, to v němž se ustane od jakékoliv práce.

Bůh sám všemohoucí nepotřeboval odpočinku a neustává nikdy svou všemohoucností udržovati běh světa, neboť bez jeho soudržné moci vše by se rozpadlo v nic. Posvětil-li tedy Bůh sedmý den, je v tom tajemné dílo moudrosti Boží, které je obrazem věčného života. Bůh stanovil po dlouhé době, v níž bude trvati světový řád, přijde poslední den, den věčnosti, v němž nastane věčný odpočinek po nepokoji a zmítání světa. Mysteriální sobota odpočinku je člověku obrazem věčného klidu. Lidský život dostává své vysvětlení. Vyvolenému národu kyne věčný „sabbatismus“ odpočinku bez konce a mezí.

Všechny pohyby, každá změna podle věčného záměru Božího má skončiti ve věčném míru.

„O pokoji, drahý předměte mého srdce!“ praví Bossuet;¹ „Ježíši, jenž jsi mým pokojem, který mne staviš do pokoje s Bohem a se mnou samým, ba s celým světem, který uklidňuješ nebe i zemi, kdy k tomu přijde, ó Ježíši, kdy k tomu dospějí, že důvěrou v odpuštění svých hříchů, že pokojným svědomím, sladkou důvěrou ve tvou přízeň a celým upokojením a přimknutím k tvým věčným ustanovením naleznou ten Mír ve všech příhodách životních, jenž je v Tobě, který vychází z Tebe, jímž jsi Ty sám.“

Pro křesťana není odpočinku na zemi. „Povstaňte a běžte, neboť nemáte zde odpočinku,“ praví sv. prorok. Zhloubejme se nad touto záhadou životní. Uvnitř v duši nachází každý svou vlastní zkušenost, která není dědictvím starých a zašlých dob. Není třeba velké výmluvnosti řečnické, aby-

¹ Elév. XVe sem., VI. él.

chom poznali nestálost lidských věcí. Uprostřed zmítání jen ten může býti šťastný, kdo nalézá útočiště. Bez jistého místa útočiště jsme vystaveni příliš náhodě a prchá klid.

Sv. Tomáš (II—II., qu. XIX., a. 12.) podává křesťanu návod, jak je možné uspořádati svůj život, aby nebyl slepě zmítán, aby se uklidnil. Tím, že se člověk poddá Bohu, ustává od snahy povýšiti se a spolehat se na sebe, nebo na cokoli jiného, hledá svou velikost v Bohu. Z toho se varuje všeho, co odporuje dokonalé poddanosti Bohu, jak se praví v žalmu 19: Jedni spoléhají na své vozy, jiní na své koně, my však voláme ve jménu našeho Pána.

Člověk se zbavuje dvojí věci, která jím zmítá, tím, že klade celou svou naději v Boha. Předně své pýchy, neboť poznává nemohoucnost chtíti se vyvyšovati v sobě. Snaha býti si příčinou svého povýšení je zdrojem velkého nepokoje, jak důsvědčuje zkušenost. Velikost a vznešenost Boží přivádí nás k jinému poznání a k povýšení na dítky Boží milostí posvěcující. V Pánu je největší chlouba podle slov sv. Apoštola: Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu!

Druhou věcí, znepokojující lidské nitro, je snaha po statcích nebo poctách. Duch Boží, napravující naše přirozené snahy, obrací je jinam. Syn Boží praví: blahoslavení chudí. Duše vedena Duchem svatým poznává tuto pravdu jako základnější, jako čistší a bezpečnější než je přirozená snaha po statcích a poctách. Chudoba uskutečněná srdcem a duchem, t. j. odloučenost od majetku a poct, působí duši blahoslavenou a řadí ji do počtu těch, kteří chovají království nebeské jako vzácnou perlu. Duch Boží odporuje duchu světa. Co svět vyhledává a chválí, to křesťan zamítá jako nepravé a nejisté zboží. „Přechází podoba tohoto světa.“ Necítí-li duše prudkosti nesprávného pohybu, v němž víří svět, pak je to známkou, že je nesena proudem. Nemá stálosti, je zmítána. Kolik zmíta-

ných duší pluje řečištěm svého neklidného života.

I ty vznešené schopnosti lidské, rozum, vůle, ba celá duše, které jsou svobodné a nezávislé, i ty jsme zapletli do pout světa a jeho věcí. Tím se ocitá celý člověk ve hře náhody. Hraje s ním druhé příčiny, které jsou nejisté, které nepřinášejí vždy toužebného výsledku. Zatím co První Příčina vše ho řídí neomylně a jistě běh věcí i duší k poslednímu cíli, a kdy její řízení působí uklidnění mysli ducha i vůle. V První Příčině je stanovisko cílevědomého života, je pravá svoboda a neodvislost vyšších schopností lidských. Závislost na Bohu činí duši velkou a mocnou, zabezpečuje její neodvislost od všeho nižšího. V Bohu je věčný klid, který značí nejvyšší stupeň života.

Vrhněme kotvu na hladině svého života; je to kotva pevná sv. naděje křesťanské, abychom sjednali jistotu o věčnosti — *securitas de aeternitate* —

Dr. Habáň O. P.

LUDVÍK NECCHI, LÉKAŘ A PROFESOR

Mezi největší průkopníky katolického života v Itálii v poslední době náleží profesor milánské katolické university, Ludvík Necchi. S učeným františkánem P. Aug. Gemellim a msgrem Fr. Olgiatim má mimořádné zásluhy o provedení odvážného a svatého podniku, založit ryze katolickou vysokou školu — na záchranu tisíců mladých duší, otrávených až dotud jedem pozitivismu a pantheistického idealismu na universitách státních.

Zesnul v Pánu nenadále před 2 roky ve stáří 54 let. Jeho odchod ranil všechny. Ranil především rektora university, P. Gemelliho. Jejich vzájemný poměr byl zcela jedinečný. Necchi ukázal ideálnímu socialistovi Gemellimu cestu k pravému, šťastnému životu ve víře, stal se tak duchovním otcem jeho nadpřirozeného života a sám se poddál později pokorně jeho kněžské ruce jako dítě vedení

matky. Zprvu bránil zmužile pravdy víry proti němu — a za několik let hájil tytéž pravdy účinně a šťastně s ním.

Za to přilnul konvertita Gemelli celou silou své zanícené duše k svému zachránci. Choval k němu vždy nejhlubší úctu. Po smrti mu napsal skvělý, hluboce výstižný epigraf:

„Dr. Comm. Ludv. Necchi-Villa . . . věrný našemu Pánu Ježíši Kristu od úsvitu až ke sklonku života, silný v dobrotě, něžný v pevnosti, vznešený v citech, v studích, v pracích.“

Osobnost Necchiho znamená dokonalou rovnováhu víry a vědy, synthesesu hlubokého katolicismu a obsáhlé kultury ducha, šťastné slití radostného životního jasu a nadpřirozené apoštolské lásky a dobroty.

Celý jeho život — studium i práce sociální, povolání lékařské a pobyt v rodině — vyzařuje paprsky čisté nezištné lásky k duším, lásky oproštěné od sobeckých zájmů a zasvěcené jen nadpřirozeným ideálům. Záření této lásky tryskalo ze srdce překypujícího životem víry a hořícího intenzivním žářem milosti, takže mohli mluvit při pohřbu nad jeho mrtvolou jako nad tělem světce . . .

Již v nejútlejším mládí je u něho patrný vliv milosti Boží, jež se potkala u něho s povahou sice velmi ušlechtilou, ale zbavenou posilujícího prostředí dobré křesťanské rodiny.

Příchodem na svět jako prvorozený oblažil své rodiče 19. listopadu 1876. 27. téhož měsíce v katedrále milánské smyla s něho křestní voda vinu Adamovu a otevřela cestu proudům milosti. Brzy mu zemřel otec. Matka se provdala po druhé. Ale ani ona ani její nový manžel — nevěrec — nestarali se o náboženskou výchovu hochovu.

Rodina dala mu jen jemnou noblesu chování, jež ho již v mládí chránila před hrubšími poklesky a později získávala mu všude sympatie a dobývala mu jisté suverenity nad okolím.

Bůh se postaral, aby nezakrnělo duchovně a nábožensky jeho čisté srdce. Přivedl jej k slavnému učenci T. G. Mattiussimu T. J., tehdy učiteli v jesuitské koleji milánské, pozdějšímu profesoru na gregoriánské universitě v Římě, vždy upřímnému ctiteli a věrnému tlumočníku sv. Tomáše Akv. Tento zbožný a vzdělaný řeholník vštípil k jeho přirozeným vlastnostem — eleganci, veselosti a dobrotě — rysy mužného charakteru — pevnost, svědomitost a důstojnost. Mimo to mu dal tak dokonalou intelektuální formaci, že se stal Necchi obávaným debatérem a skvělým obráncem principů víry a náboženství.

Dokladem mužného vedení P. Mattiussiho je dopis, jímž blahopřál svému Ludvíkovi k vyznamenání „Pro Ecclesia et Pontifice“. Po blahopřání připsuje mu otcovsky: „Neklam se! Kristus vítězí, králuje a vládne; ale božského vítězství dobyl s křížem. Proto modlit se, pracovat, obětovat se!“

Znějí ta slova jako polní rozkaz, jako povel k boji. Necchi se jím řídil. Začal dobývatí vítězství pro Krista od svých prvních let studentských. V neveřeckých školách italských po zabrání Říma bylo dosti příležitosti k boji pro Krista. A Necchi nečinil nikdy tajemství s principy víry a filosofie, jež tak miloval. Zastal se jich nejednou proti liberálním studentům i proti profesorům, víře odcizeným.

Kdysi se rozvinula ve škole debata o církvi. Profesor, vášnivý odpůrce papeže (dříve býval řeholníkem), přiskočil k mladému Necchimu, jenž bránil práva papežových. Třesa se zlostí, zamával mu holí před očima a vzkřikl: „Což vy, vy věříte vůbec ve světské panství (papežovo)?“ A napadený nehnuv ani brvou, odvětil s andělským klidem. „Ovšem že, pane profesore.“ Útočníku zbylo jen zahanbení.

Po středoškolských studiích v Miláně — býval vždy mezi prvními žáky — odešel do Pavie na fakultu lékařskou. Silný proud pozitivismu a darwinismu, jenž udával tehdy směr všem vědám na

universitách, ohrožoval i jeho ideální věřící duši. Byla to doba opojení novými myšlenkami, doba horečného nadšení pro nové modly, jímž se kořili studenti v přednáškách i ve zvláštních kroužcích racionalistických a socialistických.

Sotva přišel Necchi do Pavie, dal se ihned zapsat do katolického universitního spoiku sv. Severina. Spolek měl dáti studujícím záštitu proti útokům nevěry. Brzy stál schopný Necchi v čele spoiku.

Na schůze s apologetickými přednáškami měli přístup studenti všech směrů. Na nich se setkal a bojovně střetl náš Ludvík s Gemellim.

Mladý medik Gemelli, zanícený pro idey Marxova socialismu, redigoval obratně socialistické noviny „La plebe“ a jeho stoupenci skládali v něj nejskvělejší naděje. Přesvědčen jsa o spravedlnosti jediného socialismu, vyznáváje víru jen v ateismus a v požehnání sociální revoluce, vodil stejně smýšlející kolegy na slovní půtky do kroužku sv. Severina. Socialisté vášnivě chrlili své námluky, plnili křikem spolkovou síň — a až ztichli, Necchi odpovídal. Jeho slovo, vždy klidné, jasné, elegantní a přesvědčivé, byť i nezískalo posluchačů, dobylo si vždy jejich respektu i obdivu.

Gemellimu nestačily tyto chvíle k debatě o náboženství. Vyhledával soukromě Necchiho a hleděl ho usvědčit z omylu. Jednou byli na řece Ticinu tak zabráněni do diskuse o existenci Boží, že by byli málem utonuli úderem lodi, jež najížděla na jejich člun.

Oba ideoví odpůrci pokračovali v rozborech o křesťanství i na vojně, v nemocnici, kde sloužili jako lékaři. Gemelliho dráždila i podmaňovavá železná logika, charakterní vyrovnanost a skromná pevnost Necchiho. Viděl ho, jak veřejně koná své ranní a večerní modlitby u lůžka. Jak ráno dřív vstává a odchází z ložnice. Nevěděl, že jde jeho apoštolský přítel do nemocniční kaple k sv. přijímání a k modlitbě za jeho obrácení. Jednou si

vyprosil, aby směl s ním. Zůstal stát v pozadí. Navenek neprojevil žádného dojmu. Ale milost si již podmaňovala tohoto Šavla.

Přišel Veliký pátek 1903. Gemelli byl rozhodnut. Zaprosil:

„Necchi, doved' mě do kostela!”

Žádaný zprvu nechápal jeho neočekávanou prosbu. Ale bývalý socialista naléhal:

„Ihned! Pojd'me!”

Šli do katedrály — sestoupili do krypty k Božímu hrobu. Nepoddajný odpůrce náboženství padl na kolena před Spasitelem, skrytým v zastřené sv. Hostil, a šeptal mu tichou modlitbu. I Necchi se modlil. Obětoval svému božskému Králi vzácnou kořist svého apoštolského boje.

„Zaved' mne k nějakému knězi,” přál si konvertita. Necchi radostně vyhověl a od té doby poutalo jej s Gemellim nejryzejší přátelství až do smrti. Spolu chodívali den jak den ráno na mši sv., spolu přijímali Svátost lásky. Když pak nemohli pro službu k eucharistické hostině časně zrána, odkládali ji až na dobu polední . . .

Po skončení vojenské služby zaměnil někdejší lékař socialista Gemelli občanský šat za pokorný hábit františkánský. Úžas a vztek zmocnil se jeho bývalých přátel. Psali o konci intelligence, o zřeknutí se vlastní hlavy, vlastní důstojnosti, vše-liké kultury. A zášť zasáhla i Necchiho. Říkalo se: Necchi je tím vinen! Byl opravdu vinen! O felix culpa!

Horlivost Necchiho nespokojila se jen apoštolátem mezi vlastními kolegy studenty. Vždyť jeho protivníci nehorovali pro socialismus jenom na svých schůzích, ale nesli jej mezi dělnictvo a chudý venkovský lid. To nedalo Necchimu. Účastnil se řečnických kursů s praktickými cvičeními, jak podat lidu přístupně a přesvědčivě sociologické zásady Lva XIII. o křesťanské demokracii. Byl duší těchto kursů a vlastně je vedl.

Připadl na myšlenku zdánlivě neproveditelnou

— organisovati v Miláně t. zv. precinine, švadleny nespravedlivě vykořisťované a nedůstojně utlačované — a plán svůj se zdarem provedl. Jako druzí katoličtí studenti vycházel na venkov a zachraňoval zdravé jádro křesťanského lidu před nákazou socialismu.

Mnoho, až přespříliš času věnoval za svých studií místo zaslouženému odpočinku této sociální práci — mnohdy až nadlidské. Stěží by byl tolik dokázal a tolik snesl bez denní nadpřirozené posily ve sv. přijímání. Svátostný Ježíš dodával mu vždy nové energie. Proto nikdy ani v nejpilnějším návalu prací ani v největší únavě nezapomněl na tento poklad milostí. Již tehdy chápal výsostný význam Eucharistie pro život vnitřní i život společenský, pro práci o posvěcení sebe i pro záchranu bližních. Když vycházel časně ráno do malých vesniček bez kostelů, aby organizoval lid a varoval jej před socialismem, vracíval se o jedné hodině ještě lačný, aby mohl ke stolu Páně.

Jako voják na manevrách opouští s přítelem Gemellim ve 4 hodiny ráno svůj stan a jde do vzdáleného kostela — k sv. přijímání. Když musí za války do pole jako lékař kapitán, hledá všemožně příležitost posílit duši sv. Hostií a vždy ji používá.

Ke konci vojenské služby začal se vážně zabývat složitým problémem povolání. Pohlížel vždy na život jako na velikou jistinu, z níž budeme muset skládati Bohu přísné účty. S jedné strany lákal ho závratný ideál kněžství a s druhé strany zdržovala ho ve světě nutnost laických apoštolů.

Po vojně odejel prozatím na školní rok 1903-4 na další studia do Berlína. Sledoval především přednášky z nemopathologie. Při tom si pilně všímal otázek filosofických, sociálních a politicko-náboženských, pokud hýbaly veřejným životem Německa. Neděle věnoval chudým italské kolonie. Navštěvoval je v průvodu misionáře a přispíval jim lékařskou pomocí.

Do vlasti se vrátil stále ještě nerozhodnut, má-li

následovati příkladu Gemelliho, jenž studoval teologii či má-li zůstat ve světě. Potřeboval světla s hůry. I vykonal si v Sartiraně v domě Tovařstva duchovní cvičení. To rozhodlo o jeho životě. Uzářilo v něm přesvědčení, že ho nevolá Bůh do stavu duchovního.

Za rok den 25. dubna přinesl mu dvojí radost. Před oltářem sv. Tedela v Miláně žehnal kněz jeho sňatku se šlechtinou dívkou — Viktoríí della Silva. A druhá radost! Jeho otčím, přítomný obřadu, činil po prvé ve svém životě znamení sv. kříže. Chtěl jím dokumentovati v této posvátné chvíli před svým Ludvíkem vnitřní obrácení, za něž vděčil jemnému jeho vlivu.

Nyní dělil Necchi svůj čas mezi své povolání lékařské, mezi práci pro katolickou akci a mezi svou rodinu.

Katolické hnutí italské stále rostlo a slilo se v silnou stranu lidovou „Unlace popolare“. Necchi se věnuje nějakou dobu skoro výhradně svému profesionálnímu zaměstnání. Při tom však neztrácí s očí života veřejného. Zanedlouho je zařaděn mezi vůdce katolického hnutí a současně se stává ředitelem kvetoucí katolické akce v Miláně. Roku 1910 je postaven na místo místopředsedy katolické strany lidové a za měsíc nato je zvolen za jejího předsedu.

Pověřen jsa touto funkcí, rozvíjí intenzivní práci pro nejsvětější zájmy náboženství. Má jednoduchý a jasný, hluboký a časový program: boj proti zednářstvu, za svobodu národní školy, za udržení náboženství v ní a rozřešení problému odborových organizací.

Je v nesnadné situaci. V jeho straně narážejí na sebe dva směry — přílišných teoretiků a extrémních pohrdačů myšlenky. Necchi pracuje všemi silami o svornost mezi katolíky, o synthesu obou směrů — synthesu myšlenky a života. Ale všichni neuznávají jeho spravedlivých snah. Dočkal se od svých mnoha bolestí a zklamání. R. 1912 — po 3 le-

tech veřejné činnosti — vzdal se raději vedení strany a ustoupil na čas do ústraní.

Prozřetelnost mu určila jiné místo pro apoštolskou práci. Měl přijít do ohniska kulturního a náboženského života — na katolickou universitu Božského Srdce Páně v Miláně, aby odtud šířil svaté světlo vědy a ctností do mladých duší.

Upozornil na sebe katolickou veřejnost již za svých studií vedením katolického studentstva a později jako lékař celou řadou vědeckých studií. Otiskoval je v předních filosofických a lékařských revuích italských. Sledoval při nich cíle apologetické. Zvláště ho zaměstnával problém poznání.

Své povolání lékařské pojímal velmi vznešeně, díval se na ně jako na kněžský úřad. Návštěva u něho byla účinnou exhortou k lepšímu životu. Nemoralisoval, a přece pobízel svým jednáním pacienty ke ctnosti. — Svou dobrotou a láskou obrátil snad více duší než mnohý kněz svými kázáními. Nejzarytější socialisté, jež někdy ošetřoval, dávali k vůli němu při obecních volbách své hlasy katolické straně. Kněze vzdělával svou nenucenou, graciósní zbožností. Kdykoliv od něho odcházeli, vždy je snažně prosil: „Vzpomeňte si na mne při mši svaté ...“

Po válce se věnoval zvláště nervovým nemocem. Aby měl větší soucit s ubožáky, kteří utrpěli za války těžké nervové i duševní otřesy, dopustil Bůh na něho samého vážnou psychoneurosu. Ale jeho životní optimismus, pevná důvěra v dobrotivého Otce na nebesích, překonala ji dokonale. Duševně chorým pacientům inspiroval radostnou důvěru v Boží prozřetelnost a mnoho z nich uzdravil touto metodou. Žádný nemocný se svými pochybnostmi, nekonečným opakováním téhož, nezachováváním udaných pokynů jej nerozladil. Jeho přívětivost a laskavost byly nepřekonatelné. Jeho kolegové míní, že již tato jediná práce je důkazem jeho heroické ctnosti.

Posledních 10 let života pracoval na klinice pro

děti-mrzáky. Rozčilující, deprimující to zaměstnání nevzalo mu nikdy úsměvu s tváře. Ubohé děti říkaly o něm: „Našli jsme otce.“

Podnikem jemu nejdražším byla katolická universita. Byla mu na ní nabídnuta katedra biologie. Přijal ji tím raději, čím víc mohl filosoficky doplnit exaktní vědu a prospěti tak posluchačstvu. Miloval studenty a byl jimi milován. Vzpomínají, jak přicházel lehkým krokem do přednášek, s jakou zbožností se ponořil do modlitby před hodinou, s jakým taktem vyvracel názory protivníků, s jakou unkcí propagoval myšlenky křesťanské.

Při zakládání a rozšiřování university vyvstávaly vždy nové a nové obtíže. Necchi byl neúnavný. Vyprošoval si osvětlení s nebe — třídními nebo devítidenními pobožnostmi, a když se přesvědčil o vůli Boží, pak se ozbrojila jeho vůle takřka silou Boží — a neustal, až realizoval svůj plán.

R. 1929 ukončil osmý rok na universitě. Po prázdninách postřehl v sobě chorobu. Podrobil se operaci na klinice. Chtěl být operován bez uspání. Jsa na operačním stole při plném vědomí, poznal z řezů lékařových, že zlo je velmi vážné. Tušil rakovinu. Aby ušetřil rodinu předčasných bolestí, neřekl jí nic o svém pravém stavu.

Ale svým přátelům projevil své obavy. Žádal P. Gemelliho o mikroskopické prozkoumání domnělé rakoviny . . . Tušil, že do 18 měsíců se ukáže jasně její příznaky. Zachvěl se při myšlence na hroznou bolest. Ale hned se utišil myšlenkou: „Však Pán mně neopustí; Pán neopouští nikdy . . .“

Mikroskopická analyza měla strašný výsledek. Necchi netrpěl rakovinou, nýbrž něčím horším. Bylo to sarkoma v malých buňkách. Bez zázraku nebylo možno čekat jeho uzdravení.

A jeho přátelé začali se modlit o zázrak. P. Gemelli referoval o věci svatému Otci Piu XI. I on se přidal k modlitbám ostatních. Ale Pán usoudil jinak než si přáli lidé.

Po nějaké době povstal Necchi s lůžka a mohl

plnili všechny své povinnosti. V prvních dnech lednových 1930 nabyl pevného přesvědčení, že jeho dni jsou již sečteny. Před slavností Zjevení Páně šel očistiti svou duši ve svátosti pokání. Na svátek sám posvětil kardinál arcibiskup milánský sochu Krista Krále na nové budově university. Necchi se účastnil posvátného obřadu.

7. ledna konala se schůze Vůdčího svazu university. Před schůzí rozhovořil se Necchi sám s P. Gemellim o blízké vojenské nemocnici, v níž kdysi spolu sloužili a již měla universita získati pro své účely. Náhle uchopil P. Gemelliho za ruce a prudce je stiskl. Oči se mu zalily slzami.

„Ale co děláš?“ ptá se ho překvapený přítel.

„Ty to víš . . .“ přerušil ho Necchi. „Láska ti nedá vyjeviti pravdu . . . Avšak já vím, nebo lépe řečeno, já vidím . . . Nebudu s tebou v onen den . . . nebo lépe, budu se dívat na vás zdola; budu s tebou, ale shora a shůry budu děkovati Bohu . . . Promiň mi toto pohnutí. Je to po prvé. To lidská přirozenost chce se bouřiti proti vůli Boží, ale nemá k tomu práva.“

Pak si přejel rukou čelo, vzal přítele měkce za ruku a zavedl ho do vedlejší kaple. Tam si klekl a tíše se modlil . . . Kdo nám poví jeho city? Zdaž neopakoval slova Spasitele: „Otče, chceš-li, odejmi kalich tento ode mne, avšak ne má, nýbrž tvá vůle se staň“ (Lk. 22, 42).

To bylo v pondělí. Nejbližší pátek byly zase porady Svazu. Dopolední schůze účastnil se i Necchi. Žádali ho však, aby se šetřil a na odpolední poradu nepřicházel.

Zůstal tedy doma — vždy veselý jako jindy. Konal návštěvy u svých pacientů. Navštívil jich sedmadvacet.

Po večeri se uchýlil do své světnice. Za chvíli šla za ním paní, dříve než jindy, když se celá rodina shromažďovala k modlitbě růžence.

„Viktorie, není mi dobře, zavolej mi kněze!“

„Dám zavolat lékaře,“ navrhovala paní.

„Nikoliv, kněze!“

Děti se rozběhly pro kněze a pro lékaře. Necchi žádal naléhavě o kříž s odpustky pro hodinu smrti. Dostal jej. Políbil jej vroucně, pronesl slova dokonalé lítosti. Pak „S Bohem, Viktorie . . .“ a pozbyl vědomí.

Přispěchavší kněz dal mu ještě rozhřešení a udělal poslední pomazání. Když přišel lékař, nemohl nic, než zjistiti za chvíli jistou smrt. Bylo to 11. ledna 1930 večer.

Ludvík Necchi umírá poměrně mlád. Ale jeho život mu stačí k dobytí mimořádné ctnosti. Jeho dílo je jaksí mnohotvárné, jeho život dosti vzrušený, obrácený k činnosti vnější.

A přece netrpí rozptýleností a roztržitostí. Našel silné koncentrační jádro celého svého života. Byl to Bůh, myšlenka na jeho prozřetelnost a dobrotu. Tato vzpomínka jej živě pronikala a zjasňovala jeho duši k radosti a jeho tvář k ustavičnému úsměvu.

Svou pozornost soustředil zvláště na Boha vtěleného a skrytého ve způsobách chleba. Jemu zasvěcoval svou inteligenci i své srdce a od něho přijímal hojnost světla a lásky a dobroty . . .

Necchi je velikým mužem i před očima světa. Ale nesmírně větší cenu má v očích Božích. Necchi našel princip pravé velikosti: hlubokou víru a vroucí lásku k Bohu a k bližním.

Kéž by to pochopily, kéž by to uznaly všechny duše, jež se honosí před světem svým katolicismem: Pravá velikost a genialita, budící úžas a obdiv nebes, záleží ve víře, která působí skrze lásku . . .

P. Stan. Špůrek C. SS. R.

MUŽNOST

Mužnost znamená sílu — tak vykládá E. Hello. Muž sluje v latině *v i r* : to slovo je odvozeno od *v i s*, což značí sílu. Mužnost je nadřazena pouhé-

mu lidství. Ne každý člověk je muž. Lidství samo o sobě je slabost, pozemskost, smyslnost, smrtelnost. Hello odvozuje výraz *h o m o* (člověk) od *h u m u s* (hlína). (Le Siècle, Perrin & Cle, Paris 1920, p. 116.)

Mužnost může značiti také totéž, co mužskost, jako protiklad ženskosti. Mužskost a ženskost jsou dva základní prvky lidské přirozenosti.

Co jest mužský prvek? Síla, která tvoří, buduje a usměrňuje život. Síla evoluční.

Co jest ženský prvek? Síla, která zachycuje zárodky života, aby je zachovala. Síla konservační.

Mužskost se jeví činem. Ženskost se jeví láskou.

Obojí prvek se snoubí v životě jedinců i národů.

Snoubí se, doplňuje a vyrovnává v povaze člověka. Mužskost bez ženskosti se stává krutostí; ženskost bez mužskosti se stává zbabělostí.

Snoubí se, doplňuje a vyrovnává v životě národů. Mužskost bez ženskosti vede k barbarství; ženskost bez mužskosti vede k rozkladu sil.

Převaha prvku mužského plodí hrubost, násilí, ctižádost, lakomství, vraždu.

Převaha prvku ženského plodí smyslnost, prohanost, zradu, zvrhlost, nemravnost, požitkářství, zoufalství.

Je mužskost totéž co mužství a je ženskost totéž co ženství? Jinak: Je každý muž mužský a každá žena ženská?

Nikoliv. Jsou a byli muži s tělesnými i povahovými znaky žen. Jsou a byly ženy s tělesnými i povahovými znaky mužů.

Několik dokladů.

MUŽNÉ ŽENY

SVATÁ KATEŘINA SIENSKÁ

Slovo mužnost se neustále objevuje v jejích listech. Podle jejího mínění vystihuje to slovo vše,

co byl Kristus, a ač je ženou, nazývá ženskostí vše, co chce démon. — Buďte mužem mužným, píše slabému a nerozhodnému papeži Řehoři XI. Přísně kárá ty, kteří jsou laskavi a shovívavi z lásky tělesné. Jsou to ti, kteří se neodvažují činiti dobro nebo trestati zlo ze strachu, aby se nezne- líbili lidem a neuvallli na sebe jejich hněv. Toto zbabělé sobectví je protivou lásky. Kristus nepři- šel, aby přinesl bojácnou mírumilovnost, v níž zlo se lépe rozvíjí, než dobro. Přišel s mečem a kosou, byl lékařem, který žhavým železem vypálil ránu hříchu. Chtíti žít v míru jest často největší ukrut- ností.

Jednoho terciáře kárá, že udržuje nepočestný a nebezpečný poměr se ženou. — Počal jsi smrt, píše mu, hodina porodu přijde brzy. Jdeme, kam nás táhne naše srdce: místo, aby ses vystříhal té ženy jako jedu, hledáš její společnosti. Běda! Bě- da! Buďme přece muži, zadusme v sobě ženskou rozkoš (il placere femmine), která změkčuje srdce a činí je bojácnými!

Jest si sebou zcela jista: je přesvědčena, že vůle její a vůle Boží se úplně shodují. Odtud její apoštolská síla a vliv její na jednání lidí. Píše, na- pomíná, varuje, vybízí k pokání. — Přeji si vás mítí spravedlivým — přeji si vás viděti dobrým — přeji si — chci — ta slova se neustále opakují v listech Kateřininy. — Jest to vůle Boží a moje touha. — Nelíbí se to Bohu a nelíbí se to mně. Papežskému legátu píše: Přeji si a chci, abyste jednal tak a tak. Biskupu florentinskému praví prostě: — Chci! Králi francouzskému: — Čiň vůli Boží a moji! Papeži: — Vykonej vůli Boží a vyplň horoucí touhu mé duše! Její mužné a odvážné v o g l l o — chci, jest kouzelným proutkem, jenž otvírá dveře všech srdcí.

Zasahuje mocně do politických událostí své doby. Přivádí papeže z Avignonu do Říma — že- na mužná vítězí silou vůle nad dobou zženštilou.

(Dr. Josef Vašica, Listy svaté Kateřiny Sienské,

B. Kočí, Praha 1930. — Johannes Joergensen, Sainte Catherine de Sienne, G. Beauchesne, Paris 1924.)

SVATÁ JANA D'ARC

Nebýt svaté Jany d'Arc, Francie by se byla stala provincií Anglie: když se ukázala, chystal se již dauphin ustát v boji s Angličany a prchnouti na jih Francie. Ona naučila jej rdít se za tak podlé úmysly. Osvobodila Orleans, to veliké město, jehož osud byl tak rozhodující pro konec války a jež bylo tehdy obleženo Angličany s dokonalým užitím inženýrské obratnosti v Evropě nevídané. Vkročila do města po západu slunce dne 29. dubna a v neděli 8. května dala zpívat mši za úplné vymizení moci obléhajících. Dne 29. června vytrhla do boje a porazila Angličany rozhodnou bitvou u Patay; 9. července náhiým útokem vyrvala Troyes smíšené posádce burgundské a anglické; 15. téhož měsíce vedla dauphina do Remeše; v neděli 17. jej korunovala.

Potom zbývalo již jen trpět a umřít. Smrt její velebí Thomas de Quincey jako smrt mužnou, ač je Angličan. Zato Francouz Michelet tvrdí, bez důkazu ovšem a bez jakéhokoli svědectví posilivního, že umírala zbaběle: tvrdí, že, neřekla-li slova o d v o l á v á m ústy, když stála na hranici, řekla prý je v srdci. Řekla-li to slovo, je nejisto, píše, ale já tvrdím, že si je pomyslila. Proč to tvrdí, neříká, snad jen proto, že Jana byla žena.

(Andrew Lang, Panna Orleanská, Stará Říše 1929. — Thomas de Quincey, Johanna z Arku, Družstvo Přátel Studia, Praha 1920.)

SVATÁ TEREZIE JEŽÍŠOVA

Vyvrcholením života rozjímavého jest svaté Terezie činnost apoštolská. — Co by se stalo se světem, kdyby nebylo řeholníků? táže se. (Životopis, kap. XXXII.)

Zvěděvši, jaké rány utrpěla Církev ve Francii a v jiných krajích, kde se šířilo luterství, byla — jak sama praví — zpita bolestí. Byla by dala tisíc životů, aby zachránila jedinou z těch duší, jež hy-nuly. I umínla si, že bude dokonale zachovávat rady evangelické a přiměje řeholnice v klášteře svatého Josefa, aby člnily podobně. Byla přesvědčena, že, modlíce se za obhájce Církve, kazatele a učence, kteří za ni bojují, přispějí k pomoci božskému Mistru tak mrzce pronásledovanému. Patříc na množství zla způsobeného bludaři, a na požár, jehož síly lidské nemohly uhasiti, domnívá se, že Církev potřebuje především vybraného vojska modlících se, aby zastavilo postup bludu. Život světa je možný jenom nadlidským úsilím některých duší, které dávají příklad, jak pohrdati vším, proč se lidé navzájem zabíjejí, jak popíratí vše, co považují za jediný smysl života a co je činí tak tvrdými jedny k druhým.

I počíná zakládati a reformovati kláštery španělské. Žena, která plných čtyřicet let sotva hodinu byla zdráva a bez tělesných bolestí, která denně vyvrhla téměř vše, co snědla, bez peněz, nenáviděná nereformovanými mnichy a jeptiškami, stíhaná nedůvěrou, výsměchem, vzpourami lidu, majíc proti sobě vrchnost duchovní i světskou, nechápaná ani od vlastních reformovaných bratří a sester, bez jakýchkoliv lidských pomůcek uskutečnila jednu z největších reforem řeholního života v dějinách Církve. Žena zreformovala muže. (Louis Bertrand, Sainte Thérèse, A. Fayard & Cie, Paris 1927. — Svaté Terezie Ježíšovy Kniha o zakládání, Dobré dílo ve Staré Říši 1917.)

ZZENŠTILI MUŽI

JEAN JACQUES ROUSSEAU

Rousseauův návrat k přírodě není nic jiného než strach ze života a útěk před skutečností. Rousseau

se modlí: — Bože všemohoucí, ty, jenž v rukou svých třímáš duchy, zbav nás světel a záhubných uměn našich otců a vrať nám nevědomost, nevinost a chudobu, jediná dobra, která nás mohou učiniti šťastnými a která mají cenu před tebou.

Místo aby přemáhal překážky života, naříká dívaje se na celý svět prismatem svých bolestí a zklamání. Jsem dobrý, stěžuje si, ale lidé jsou zlí. To proto, že buď společnost lidská je špatně zřízena, buď že já jsem výjimkou.

Chci podniknouti věc, píše, která nemá příkladu a jejíž uskutečnění nebude míti napodobitele. Těm, kteří jsou mi podobní, chci ukázati člověka ve vši pravdivé přirozenosti — a ten člověk jsem já.

Činí se středem světa. Místo aby hledal chybu v sobě, viní společnost. Místo aby přemáhal bolest a vzdoroval ranám osudu, pláče.

— Málokdo se nastenal tolik, jako já: málokdo ve svém žití se tolik naplakal.

Je to zženštilec. Půvabnějším se mu zdá plakati než zápasiti. Je to bojovník, který odhazuje zbraň a zdvíhaje ruce nad hlavu kreslí si kolem ní aureolu bolesti.

ALFRED DE MUSSET

Jest básník lásky. Jaké lásky? Veliké lásky k Bohu či člověčenstvu? Nikoliv. Musset opěvuje vrtochy grisetek a za jediný polibek jest ochoten dáti své celé nadání. Přisahav, že bude žíti bez milenky, prohlašuje slavnostně, že bude žíti i umírati láskou. Láska je jediné dobro zde na zemi. Jediným štěstím jest viděti, jak plavá Astarte vystupuje ze svých azurových ostrovů a otvírá básníku svoji náruč . . .

A jest básník bolesti. — Nic nečiní nás tak velkými, jako bolest, volá. Vězme, že je zklamán a zrazen svojí přítelkyní. V bolesti své přísahá při modři oblohy, při hvězdách, při nádheře přírody,

při dobrotě Tvůrce, při květech lučiny, při lesích
při síle života a míze vesmíru — co přísahá? Že
zapomene na svoji nevěrnou milenku.

Nic nás nečiní tak velikými jako bolest. Ale Mus-
set neví, že vznešenost naší bolesti se neměří po-
dle její intensity, nýbrž podle její příčiny.

Musset je tak nesmírně podoben dítěti, které
mu vzali hračku, nebo ještě lépe ženě, která ron-
slzy, poněvadž nedostala nových šatů.

CHARLES BAUDELAIRE

Dílo Baudelaistrovo je abdikací před životem
strachem z činu, skrývajícím se v kouzelném slovi-
s n ě n í. Čteme-li *Fleurs de mal* nebo *Poèmes en*
prose, přesvědčujeme se o tom. Tématem těchto
knih jest hnus ze života, nuda, pohrdání lidmi,
únik do snu, prázdna a noci, do rozkoše a hříchu
v umělém ráji, výčitky svědomí, záliba v rozkladu
a nicotě. Hle, co praví básníku Čas:

Ujišťuji vás, že vteřiny jsou nyní silně a slavnostně
zdůrazněny a že každá z nich tryská
z hodin praví: Já jsem život, nesnesitelný, ne-
úprosný život.

Co jest třeba činiti, když je život takový?

Je třeba býti stále opilý. V tom je obsaženo
vše, praví básník. Abys necítil břemena Času, jen-
ti drtí ramena a tlačí tě k zemi, musíš se opíjet
neustále. Ale čím? Vínem, poesíí nebo ctností po-
dle své libosti. Avšak opíjej se!

Jediným východiskem ze života je smrt:

Zajisté, já aspoň odejdu rád
se světa, kde činnost není sestrou snu.

*

A z toho již je patrné, že mužství a ženství ne-
jsou pojmy anatomické či morfologické, nýbrž jen
a jen charakterologické.

A dále, že není charakterologicky úplných mu-
žů a že není charakterologicky úplných žen.

Jest mnoho stupňů mezi mužstvím a ženstvím. Nikdo není absolutním mužem. Nikdo není absolutní ženou. Všichni jsme bisexuální.

Mužství a ženství jsou dva prvky, které se mísí v jedinci v různém poměru, ale tak, že žádný z nich zcela nezmizí.

Není přesné říkati, že ten neb onen člověk má mužskou nebo ženskou povahu: nýbrž přesné jest ptáti a zjistiti, kolik mužství a kolik ženství jest v tom neb onom člověku.

Každý člověk povahově osciluje mezi mužstvím a ženstvím. Tato oscilace může býti periodická podle toho, ve které době se jeví v povaze převaha mužského či ženského živlu.

A poněvadž není ryze mužských ani ryze ženských povah, nýbrž všechny povahy jsou bisexuální mezitvary povahové, jest mylno říkati na příklad o mužích, že jsou všichni stejní, anebo o ženách, že je jedna jako druhá — kdo zná jednu, že zná všechny. Jakýkoliv zevšeobecňující úsudek o mužích nebo o ženách jest nepravdivý.

Mužnost není pojem etický v přísném smyslu. V soustavě mravních ctností není ctnosti, která by se nazývala mužností. Macrobius mluví sice o mužnosti (virilitas), ale svatý Tomáš připomíná, že je to vlastně důvěra (fiducia), která je základem odhodlání. (S. Theol. 2-2 q. 128. ad 6.)

Mužnost je pojem charakterologický jako dětinnost, zbabělost, stařeckost. Mluví se o mužné povaze, o dětinné úctě, babském strachu, stařecké slabosti.

Takovými charakterologickými jmény se označují vlastnosti lidí, tedy to, co jest, kdežto pojmy morálně-theologickými se vystihují ideály mravní nebo jejich opaky, tedy to, co býti má nebo býti nemá. Nazývá-li se nějaké jednání mužným, hledí se vlastně ne tak k povaze činu, jako k povaze jednajícího. Jen v přeneseném smyslu lze označovati pojmy charakterologickými soubory určitých ctností nebo nectností.

Mužnost je tedy metafora, zkrácené jakési přirovnání, kterým se ožívuje takřka, co je neživé, zesmyslňuje, co je nadsmyslné — ctnost.

Místo: tento člověk je neohrožený, přímý, obezřelý, statečný, pevný, neoblomný jako muž, řekneme metaforicky: tento člověk je mužný.

Nejčastěji bývají slovem mužnost označovány ctnosti, jež náleží v obor statečnosti.

Podle svatého Tomáše je třeba rozeznávat dvojí kon statečnosti: útok a vytrvání. Útok musí být založen na důvěře ve zdar boje a na pevném úmyslu, odhodlaností vykonati čin. K vytrvání pak je třeba dvou podmínek: trpělivosti, jež záleží v dobrovolném snášení nesnází a strastí dlouho trvajících, a stálosti, jež záleží v neúnavném překonávání překážek a nebezpečností. (Summa Theol. 2-2, q. 128, art. unicus.)

Zdá se, že jen první kon statečnosti — útok spočívající na důvěře a odhodlanosti — lze vhodně nazývat mužností. Kon druhý — vytrvání, spočívající v trpělivosti a stálosti — mohl by spíše se nazývat ženskostí.

Důvody dává charakterologie, fysiologie a psychologie. Bylo by nesprávné připisovati na příklad citovost a obrazivost jediné ženě, fysickou sílu a úsudek jediné muži. Bylo by nesprávné přičítati statečnost jen mužům a nestatečnost jen ženám. Jsou statečné ženy a jsou zbabělí muži. To platí obecně a je zřejmé.

Méně však se uznává, že muž, i když převyšuje ženu silou svalů, přece jí nepřevyšuje silou nervů. Je důležité, že všichni fysiologové jsou zajedno v názoru, že žena má celkem odolnější nervy než muž, lépe dovede snášeti bolest a únavu než muž, jest schopna obětovati se do krajnosti, trpěti hlad, žízeň, zimu, nepohodlí, bdění a strádání všeho druhu.

Jest celkem fysicky i psychicky lépe vybavena k druhému konu statečnosti, totiž trpělivosti a stálosti, než muž.

A tak i statečnost, považovaná výlučně za mužskou ctnost, se jeví jako kombinace prvku mužského a ženského, spojení útoku a vytrvání, akce a konzervace, činu a lásky.

A dá se říci, že statečnost není ctnost ani mužská ani ženská, nýbrž — musí-li to býti — bisexuální.

Dominik Pecka.

POHLED NA SVĚT¹

Spasitel často plakával nad světem. A jeho pláč, skrytý a neviděný, byl nemenším dobrodíním, jako jeho mocné slovo, milostný pokyn a uzdravující dotyk. Slzy Spasitelovy měly pro duše tu samou cenu, jako později jeho krvavý pot a krev, prolitá na kříži. Plakal láskou roztouženou, vysvoboditi duše z otroctví světa. Nebyl to pláč ani starostí, ani bolesti, ani strachu. V jeho slzách tajilo se jeho božství i člověčenství: slzy, samy v sobě jen lidské, byly vřelé duchem lásky.

Ve sv. evangeliu zaznamenány jsou jenom dva případy pláče Ježíšova. Plakal u hrobu Lazarova, protože viděl bezmocnost lidskou a přílišné lpění na tomto pomíjivém životě pozemském, plakal nad Jerusalemem před svým královským vjezdem do jeho bran, protože věděl, jak planá bude všechna ta sláva, s kterou mu přijdou vstříc, a jak jí vlastně bude pokořen. Ačkoliv v Písmě sv. není více zmínek, kromě těch dvou, jisto jest, že vtělená Láska nešetřila slzami, jako nešetřila krví. Při svých modlitbách k Otci Ježíš vyléval je jistě co libou obětí za Židy zatvrzelce i za římské rouhače a násilníky. A nakonec jeho bezpříkladná obětí na kříži, vždyť to jest zase jen pláč, při němž jeho svaté tělo vylévá místo obyčejných slzí drahocennou krev, vlastní život.

¹ Světem rozumíme onen převrácený řád, dosazený hříchem na místo zákonů Božích, a všechno, co se jím spravuje a řídí.

Láska Ježíšova nemohla se více smáti, nežli plakat. Doba byla vážná, duše úpěly pod útlakem ďábelské moci, dosazené jejich vlastní nevědomou volbou, kníže svět s celým svým ještějším pokolením bujel a se rozmáhal, jako by si už byl jist svým vítězstvím, i láska, prozírající to všechno až do základů, nemohla se přece smáti radostí nad padělkem, jako se smála v prvotním ráji nad svým dílem čistým a nesmrtelným. Spasitel tedy plakal nad světem až do chvíle dokonání a po svém vítězství nad smrtí, po slavném vstupu k Otci a po rozlítí Ducha svého pláče stále v duších, které se jemu a Otci staly příbytkem, a jimi plakati bude ještě po celý čas milosti, který zbývá do konce, o němž nevíme, jak dlouho bude trvat.

Do chvíle Kristova povýšení na kříži kníže svět pohodlně a spokojeně hověl si u studnice Jakubovy, vztahuje líně sice, ale se zdarem své spáry po duších, přicházejících píti. Ale smrtí Syna Božího dostal sám ránu smrtelnou týmž kopím, jímž on proklál bok svého božského soupeře, a byl jím odmrštěn daleko od zřídla pravdy. Od té doby jest všecek zběsilý, protože jest mrzákem. Rozvíjí plánovitě svou činnost, rozšiřuje lež o životě i o smrti a rozdávaje velkomyslně zdarma zkomoleninu pravdy Kristovy, organizuje své k boji o studnici Živé vody, a to všechno podniká především proto, aby zachránil, nebo alespoň prodloužil svou podlou existenci. Neboť záhuba jeho jest již tak jista, jako jest život věčný jist duši oddané Kristu. Zrozením Spasitele a jeho životem zahájen byl soud proti knížeti světu, svoditeli duší; domnělou pak jeho porážkou, smrtí na kříži, pronešen na věky rozsudek smrti. Protože svět jest hluchota, Bůh musil mu jeho konec ukázat. I dovolil povýšiti potupně svou lásku, Syna svého, dal jí trpěti muka nejhroznější a nakonec v malomoci zemřít jako nějaké marnosti a omylu, aby vedle svých tajemných úradků mohl též říci zlostníku: Hle, popatř na smrt spasitelnou! Takový bu-

de konec tvůj — smrt věčná, naprostá, osvobozující všecko mé stvoření od tvého útisku! Ale když zemiělý Kristus znovu v hrobě ožil, svět, jako se třásl před křížem-rozsudkem, tak se nyní, spatřiv slávu vzkříšení, utěšoval nadějí, arci klamnou, že snad i on, ač v podstatě smrtelně raněn, bude ještě moci žít — věčně. A tak přesto, že kříž Kristův, ztvárněný rozsudek Hospodinův, otřásl jeho bytím až v základech, vzchopil se opět a s dravým úsilím počal dobývati ztracených posicí.

V tomto boji vytrvává dodnes. Počíná si jako zkušený válečník, lstivě a rozmyslně, i mnohdy zdá se, jako by dobýval. On, drak před věky tisícíhlavý, dnes s devíti sty devadesáti devíti sťatými a jenom s jednou jedinou dosud vzpřímenou pyšně, řídí své ošklivé tělisko až k podivu sebevědomě. Domnívá se, že může ještě i takhle zmrazen žítí mocně a silně, že může ještě i bojovat svůj zlý boj o duše a jimi se pak jako zázračnými oběťmi uzdravovat a omlazovat — a potom jednou opět vládnouti nepřemožitelně nad vším stvořením pozemským.

Jest žalno dítkám Božím hleděti na svět. Ačkoliv ví o něm, že již jest odsouzen a že tedy vládá a moc a všechno jeho podnikání jest pochybené, přece jím trpí, trpí jeho zlobou jako morem, trpí jeho slidlčskými pohledy, trpí jeho zlořečující řečí, vyprskávanou spolu s žiravými slinami pohrdání a posměchu, a trpí konečně nejvíce jeho nestoudnými rozkazy, vyžadujícími vzdávání božské úcty jeho, prý majestátu, jichž neuposlechnouti znamená pronásledování na všech krocích života a nakonec uštvání. Ale onl trpí zmužile a tak, jako by se radovali; neboť čím jest všecko to utrpení proti pokladu svatosti, který v nitrech jejich duší se zázračně rozmnožuje v cenu věčného života, v království lásky? Čím jsou všechny ty bolesti ran, hořké úzkosti před zlomocí a křečovitá zemdlenost z dlouhé pouti úskalími na periferiích světa proti blaživé jistotě spasení, proti lásce,

kteřá již zde, uprostřed bolestí a muk, rozlévá se vůní, zaplašující je do pozadí a otupující jejich ostří?

Ano, takový jest pohled dítek Božích na svět, takové utrpení plné obcování jejich s ním, takové svaté pohrdání jím a taková nebeská radost jejich z jistoty spasení v Ježíši Kristu a z jistoty brzkého pádu a konce světa.

Ale, žel, vždycky ještě žel Bohu, všichni nejsme doposud dítkami Božími, alespoň nejsme jimi zcela a výhradně, protože Bůh není otcem naším zcela a výhradně, protože vedle něho máme ještě, i když si namlouváme opak, svět; vedle nároků na spásu a milosti osobujeme si totiž mnohé, co jest ze světa, a nikoliv z Boha. Než přece již mnozí (a dej Bůh, aby brzy všichni) usilujeme o lásku absolutní, o milování Boha nadevšecko, o milování bližního jako sebe, rozlišující zcela správně ve světle prvotné milosti věci světa od věcí Božích. A to snad činíme právě proto, že nás svět více bolí, nežli nás oblažuje milost. Naříkáme a pláčeme nad světem, ale neužitečně, protože zoufale, trpíme útlisky a strasti světa, ale neradí a s odporem, snášíme pohanu, ústrky a nařčení, ale se zaruměněnou tváří citem, blízkým hněvu a pomstě. Nejsme jako oni svatí, jimž také sice svět rozdává a uděluje utrpení, ale kteří jako by všechny ty jeho hrubosti necítili, protože jsou schouleni jako ježci v teple vnitřních modliteb, rozjímání a patření na Krista v nás. Myslím, že se nám nedostává dosti víry, proto vedle touhy po Bohu skrývá se ve skulinách a záhybech našich duší ještě i strach z toho zlostníka. Nemáme víry ani jako prášek, zdvižený paprskem slunečním v zabedněné kobce žalární, neboť kdybychom jí v té míře měli, nebylo by tolik těžkostí, starostí a námah s odstraňováním trosek světa, v nás a na nás již se bořícího. Velikost víry naší blížila by se již velikosti zrna hořčičného, kdy pouhým slovem, prosloveným ve jménu Ježíše Krista, padaly by

hory pýchy naší i cizí a moře nečistoty a hniloby přelávalo by se v propasti pekelné.

Rmoutíme se častokrát nad tím, že svět zdá se nám býti silný a nepřemožitelný Kristem. A když to jeho vítězství znamenáme den ode dne, tu kolísáme, malomyslníme, počínáme prostě malověřit. Jsou toho jisté příčiny: Nedovedeme, nebo z lenosti nechceme čerpati z prostředků milosti, které by zcela jistě naší slepotě zabránily, nedůvěře zamezily a našemu strachem a úzkostí se chvějícímu srdci odňaly všechny ty papírové stěny a skleněné štíty, jimiž se kryje, aby vidělo jedinou a pravou ochranu, štít, pavézu — Krista.

Vezměme častěji do rukou Nový zákon a naslouchejme utěšujícímu slovu Božímu:

„Vy budete kvílití a plakati, ale svět se bude radovati; vy se budete rmoutiti, ale zármutek váš obrátí se v radost.“ (Jan 16, 20.)

Hle, Pán Ježíš nám předpovídá: Vy, kteříž jste moji, budete plakati, ale svět, s nímž já nic nemám a s nímž ani vy nic mítí nebudete, svět se bude radovati. Vy plakati budete pro mne, to jest pro mnohé duše, světem zmámené, smějící se vlnným smíchem jeho komedianství a tančící podle jeho pískotu, on pak se bude veseliti pro váš pláč a zármutek tím více, to proto, aby byl vábivým lákadlem těm nerozhodným a kolísavým duším, které volá ke Kristu váš pláč. Ale rozvažujte, pátrejte a zpytujte. Jeho radost, pravím to já, který vím, jeho radost bude jedenkrát vyčerpána a v její náhradu nebude mítí ani pláče. Naopak váš pláč změní se v čistý smích, váš zármutek v radost, jedinou, skutečnou radost, radost mnohonásobnou, radost z poznání pravdy, z patření na krásu mou, z pocítění blaženství lásky mé věčné a z prodlévání věčného ve svatém míru a pokoji Božím. —

A jeho slovo jest nám útěchou. Pláčeme-li opravdu, tož jenom plačme ještě více, ale nechať jest pláč náš spasitelným pláčem, nikoliv sobeckým brečením pro nějaké to škrábnutí. Pláč náš budiž

dobrořečením všem, kteří nám přejí zlého, a vroucím odevzdáním jich Milosti. Plačme nad dušemi, bloudícími v zrcadlových bludištích světa, ale u vědomí a u víře, že se jim jejich pohled, obraz, podoba brzy zoškliví a že to bludiště bude jimi pak rozbito. Plačme jako prosící Pána, aby jím a nám v ten den nedal zahynouti, ale milostivě připočetl mezi své. A plačme konečně také proto, aby se duše zavčas probraly ze svého snového smíchu, poznaly podstatu a cíl všeho světského úsilí, totiž marnost a zklamání, a přidaly se k nám, plačícím.

Jan Rubin.

POŠETILÁ VĚC BOŽÍ

Byli jsme snad někteří tak naivní, že jsme považovali Katolickou akci za moudrou věc lidskou, čímž jsme chybovali především dopouštějíce se principiálního omylu. Protože z pýřavky nemůže vyrůst růže a omyl může plodit jen zase omyly, tápali jsme dále, až naši nepřátelé svým posměchem nám trochu připomněli, že jde podle jejich názoru o pošetilou věc Boží.

Rozčarování jako v pohádce, kde z krásné princezny stala se čarodějnice, zachvátilo ty, kteří si mysleli, že svou troškou rozumu budou zachraňovat Řím.

Tak vždycky končí pokusy neukázněnosti lidské, kterou věrně doprovází pýcha. Promluvil-li papež o Katolické akci, nazval-li ji v krásném příměru velmi důležitou a nařídil-li ji, pak nepromluvil to jen úctyhodný kmet vatikánský, ale sám Duch svatý.

On to je, který řídí Církev, který jako kdysi mluvil skrze proroky, tak nyní mluví skrze papeže a biskupy. Papežova slova — Jeho slova.

Pošetilá věc Boží. Katolická akce. Plán Boží. Co s tím v době, kdy je potřeba plánu na rychlé odstranění krise, kdy jsou důležité plány na trvanli-

vou konstrukci mrakodrapů či na výhodné vzdušné chlazení motorů letadel?

V době, kdy se nedostává vteřin, co s nějakým plánem Božím?

A zbude-li nám několik chviliek, uloupených motorovému tempu života, stačí nám radio s varšavským koncertem nebo pražskou přednáškou rozumných strýců Rákosa a Brázdy. Co s Katolickou akcí?

Věda, to je něco, umět rozebrat a složit motor, vědět, co je podstatou vitaminů, roentgenem prozkoumat vnitřek člověka, prozkoumat tajemné vzdušné mezery, ale práce podle plánu Božího? Pošetilá věc Boží.

Vždyť už škola stačí s vědou. Vyučování nesmí odporovati výsledkům vědeckého badání. Proto paraduje v učebnicích domněnka Kant-Laplaceova o vzniku světa, Darwinova a vývoji tvorstva a v domněnkách o podstatě elektřiny se pomalu nikdo nevyzná.

Šestileté dítě ví dnes mnohem více než dítě před dvaceti lety. A ve čtrnácti letech? To už kluk zná rozdíl mezi kondensátorem fixním a otáčivým, ale nezná rozdíl mezi hříchem těžkým a lehkým. Dovede nakreslit schéma přijímací stanice radiové, ale nedovede se připravit ke svatému přijímání, zná dobře elektro- i magnetoindukci, ale nedovede vzbudit dokonalou, nebo aspoň nedokonalou lítost. Vrchlického „Chci vědět“ je breviářem moderního dítěte s jistým ovšem omezením: Jen ne nic o Bohu, o svátostech, o Církvi. To je pošetilost.

Seménko zaseté školou roste. Mládež dospívá bez Boha, za to v hojnosti pornografické literatury. Chce vědět. Její ideou je prokousat se povidlovým koláčem dětství co nejdříve k ohřátým vutům dvojsmyslných vtípků a k cigaretě lehkomyšlnosti. Pryč od všeho, co připomíná Boha, odpovědnost, práci.

Nezastíráme si, že i do řad katolické mládeže

pronikají názory prostředí, které ji obklopuje. Tím větší povinnost vůdců bdíti. Slova Klementova k mládeži a studentstvu jsou memento velmi vážné.

Dospělí mají moudrost a opatrnost. Obojího však může být užito ke škodě, protože i pítevní nožik, nástroj požehnaný v rukou chirurga, může se státi sprostým nástrojem vraždícím v rukou bestie.

Moudrost dospělých nedovoluje jim často věřit kázání, přečísti si katolický tisk, jíti ke svaté zpovědi. Vtlouká se sice již dětem do hlavy potřeba sebevzdělání, každý rolník snaží se vědět něco o hnojivech a cenách na burse, ale v náboženství je každý dost moudrý.

Opatrnost pak nedovoluje říci trochu hlasitěji: jsem křesťan. Vždyť ozvěna by mohla ta slova zanést na místa, kde by se mohl pohněvat vládci, farizeové a zákoníci. Opatrnost nedovoluje osvětliti ani okna při vzkříšení ani srdce před vzkříšením. Soused by se mohl vyděsiti, on to nesnese.

A tato moudrost i opatrnost vychovává novou generaci českému katolictví.

Gesto našich modliteb a našeho života — gesto tajné lásky k Bohu, jak napsal Durych, oblíbili si mnozí až k šílenství. Z výtky dělají obhajobu, jen aby si zachránili moudrost tohoto světa.

Psáno je však: Zkazím moudrost mudrců a zavrhnou opatrnost opatrných. Bůh jinak usoudil, než bylo napsáno na našem receptu. Hledáme stále nějaké veličiny, a abychom je pozdvihli z bláta lidské ubohosti, strhujeme k nim do jedné řady Krista Boha. Kristus, kterého nenávidí, má zachraňovati jejich nimbus. Mělo by být dobře poznamenáno, kde se to prvně stalo a který pacholek d'áblův to byl, co svou rukou prvně vepsal Krista mezi sloupy lidského bláta, aby ji pak natáhl pro třicet stříbrných. Hledáme stále vzory, abychom nemuseli uzнат vzor nebem nám daný. Ozve se sice někdy „Ježíš, ne César“, ale Ježíš těchto reformátorů je neškodný snílek, prorok z Nazareta,

který zasluhuje soucitu, Ježíš, který to snad (pokud naši zákoníci mohou připustit) dobře myslil, ale špatně mluvil a ještě hůře jednal. Proto oni, historii povolání velikáni, musejí napravit jeho chybu lepšími řečmi a skutky. Takového Ježíše ještě snesou a dobře se tím oklamou věrní. Ale Ježíš s příkázáními, Ježíš s Církví? Pošetilost.

V moudrosti Boží svět nechtěl poznat Boha. Proto Ho pozná v pošetilosti, aby jeho zahanbení bylo větší.

Pošetilou věcí Boží je Katolická akce. Vtipy všech farizeji vydržovaných veršotepců snaží se ji zesměšnit, jiní v přehnané domýšlivosti o svém povolání zatemňují její určení a mnoho dobrých katolíků v moudrém předpokladu, že jde o výmysl kněží — jí nevěří.

Celý tento postup shoduje se s úradkem Božím. Až Katolická akce bude všem pro blázna v náhradu za masopustní úterý nebo prvního apríla, pak se ukáže, že pošetilá věc Boží je moudřejší než lidé.

Nanese-li malíř na plátno černých barev, má to také svou výhodu. Každá světlá čárka bude pak tisíckrát světlejší. Kdo jsou Boží, neutekou od Katolické akce, kdyby se jim zdála po lidsku sebe pošetilejší a nesmyslnější. Nesmíme chtít měřítkem své ubohosti měřit plány Boží.

Katolíkům stačí, že Duch svatý promluvil. Proto ve snaze osvoboditi se třeba jen od stínu lidské pýchy a domýšlivosti, bude první krůček k dobré práci. Jsme-li dítkami, tedy i dědici Božími, a dovedeme-li s Kristem trpěti, budeme s ním i oslaveni. Program naší práce nebude ovšem vyplněn jen zavěšováním stuh na prapor či tancem kolem skáceného máje, ale direktivami dávanými v časopise „Na hlubinu“. Nebude naše práce líblivá, ani jí nebude tleskáno. Za pošetilce a blázny budeme vyhlášováni. Mnohem silnější se budou zdát ti, kteří pohrdnou plánem Božím a budou stavět podle plánů lidských.

Ale vytrváme, protože slabá věc Boží je mocnější nad lidi.

Karel Doubravský.

VŠECKO JEST V CÍRKVI

Na světě žilo mnoho lidí, kteří po sobě zanechali pověst a slávu činů vynikajících a tak vzácných, že budí úžas a nadšení po staletích a tisíciletích. Byli to lidé světští a jejich činy měly účel časný, ať se při tom přednosti jejich povah sebe ryzeji projevovaly. Byli to objevitelé a dobyvatelé, bojovníci a obránci, hrdinové v nejrůznějších okolnostech a z nejrůznějších příčin, kteří pro nějaký účel světský, ať ho mělo býti dosaženo ještě za jejich života, nebo až po jejich smrti, dokázali to, čeho by nedokázal nikdo jiný třeba z mnoha tisíců.

Zdálo by se tedy, že světským pohnutkám k hrdinství a k činům vynikajícím patří přednost před pohnutkami milosti nadpřirozené, která snad se projevuje skrytě a nepomáhá k činům, kterými se získává sláva; zdálo by se, že zevní projevy milosti jsou jen úzce omezeny domněle jednotvárnými potřebami duchovního života, které zase se zdají oddělitelné od ostatních potřeb vezdejšího života; že pohnutky duchovní vedou spíše k přemáhání sebe samého a k trpnosti v záležitostech světských než k vyvrcholení praktické činnosti při nějakém podnikání, jehož výsledek pak přivádí svět v úžas.

Příčina tohoto zdání tkví v tom, že Církev neužívá k oslavě svých hrdinů těch prostředků, jakých užívá svět. O činech, za které by svět, kdyby byly vykonány z pohnutek tohoto světa, plýtl poctami a slávou, které však byly vykonány z pohnutek milosti pro Církev samu, Církev mnohdy mlčí nebo se spokojí tím, že záznam o nich uschová pro ty, kdož se o ně zvláště zajímají. A tak lze v takových záznamech zjistiti, že v Církvi opravdu

bylo a jest všecko, co postačí k důkazu, že Církvi nejen nechybí nic z toho, čím se může dobrým právem honositi svět, ale že v těch věcech má nadbytek a mnohdy prvenství.

Poněvadž Církev jest dílem Božím, učiněným tak, že mimo ni není spásy a jí a skrze ni jsou udíleny milosti, jichž se nedostává nikde mimo ni, jest přirozeno, že Bůh nedává většího požehnání a zdaru mimo ni než v ní a že není možno, aby její věřící a služebníky nechával všeobecně předstihovat od jiných lidí v těch věcech, které jakýmkoliv způsobem slouží dobru. Dopřává-li někdy zdaru a vítězství jiným, děje se tak podle zvláštních úmyslů, nikoliv však všeobecně a nikoliv bez patřičné a vrchovaté náhrady na jiné straně. Proto Církev má tak veliké bohatství nejlepších příkladů všeho dobrého a zdárného podnikání v jakémkoliv oboru, že opravdu nikomu z věřících není v žádném případě třeba ohlížeti se jinam. Jest jen třeba povšimnouti si skutků zaznamenaných ze života služebníků Božích a naučit se jim rozuměti.

Zdá se, že životy, skutky a povahy služebníků Božích jsou dnes z valné části nesrozumitelné. V našem národě je to vysvětlitelno dvěma duchovními pohromami, které byly přivedeny na naše země. První byla odboj národa proti Církvi, započatý Janem Husem a ukončený třicetiletou válkou. Druhou bylo hnutí osvícenské, jehož následky trvají dosud a způsobují různé nesnáze v duchovním nazírání i věřícím samým.

Pro tvrdost či ochablost srdcí posílá Bůh lidem stále nové své vyvolené, které uzpůsobuje tak, aby byli stále novými a podle potřeb času srozumitelnými a působícími příklady toho, čeho jest potřeba. A přece ani tu není nic nového; jest to všecko jen napodobení jediného příkladu, který dal sám Spasitel. Jen doba jest nová a osoby jsou nové. Prach staletí na hrobech služebníků Božích by nestačil k zeslabení jejich příkladů; je to spíše

prach všednosti, který se ukládá v srdcích lidských, aby zapomínala, v očích, aby špatněji viděly, v uších, aby špatněji slyšely, v citu, aby ochaboval, v rozumu, aby spal. Ale ty příklady samy mají svěžest věčnou a to nejen nepomíjející, ale i rostoucí. Není možno, aby Bůh nechal zevšednět a vyblednout záři a slávu těch, které vyvolil.

Zdalo by se, že životům svatých může rozumět jen světec. To je správné potud, že světec má rovnocennou milost a zkušenost, může tedy rozumět všemu z těch věcí. Ale světec nebývá poslán k světcům, nýbrž k hříšníkům, a to nikoliv proto, aby mu nerozuměli, nýbrž aby mu rozuměli. Tak čteme o blahoslaveném Ignáci Azeneldovi, že jednou potkal člověka, který býval mocně obtěžován necudnými myšlenkami; ten člověk se na blahoslaveného podíval, setkal se s jeho zvláštním vznešeným a radostným pohledem a od té chvíle ho všechny nestoudné myšlenky opustily. — Nelze snad vniknouti do srdce světců a vypátrat tam všechny příčiny jejich jednání, ale lze aspoň pootevřít své srdce vlastní a nechat na ně působit to, co vyzařuje z jejich bytostí. Z milosrdenství Božího aspoň tu a tam něco se uchytí a pak můžeme býti radostně překvapeni nad tím, jak to, co dříve se zdálo nesrozumitelným a cizím, náhle jest srozumitelné a radostné, a čím více pak hledáme a zkoušíme, tím větší útěchy se nám dostává.

Četba těchto životopisů a záznamů osvětluje mnoho věcí, které jednotlivě byly by naší době nesrozumitelné. Začátečníku jest třeba četby opětované, než se naučí poznávat jednotlivá znamení. Životopisy, psané od svědků nebo současníků světců, bývají zpravidla srozumitelnější a poučnější než životopisy, psané v posledních dobách, ve kterých smysl pro nejjemnější a nejvyšší věci byl povážlivě oslaben a ve kterých oddanost a láska k světcům byla nahrazena plýtkostí citu a

samolibou a zdánlivou ozdobností slov. Ale ani dřívější životopisci nevystřikovali nejkrásnější vlastností a činy světců tak, jako se to dělává při oslavování lidí tohoto světa; zacházeli s nimi spíše s uctívou bázní, která nebyla schopna důrazu řečnického, a jako s perlami, jako s posvátnými ostatky, kterých se ruka dotýká jen s chvěním.

Jsou to věci jednak těžce dnes pochopitelné pro rozdílnost povah různých dob, jako byla jejich praxe asketická, jejich milosrdenství, trpělivost a humor, jejich duchovní stav při urážkách a mučení, a pak věci neznámé, jako způsob, jímž nabývali svrchované sebevlády a moci nad jinými, tajemství jejich cudnosti a jejich pohledu, způsoby jejich odvahy, jejich cesty objevitelské a chování za všech nebezpečí a posléze jejich duchovní svrchovanost a vyvýšenost.

Vedle nich příklady slavného jednání ve věcech světských zůstávají z největší části příklady neúplnými, neboť není v nich té dokonalé a neúchylné důslednosti, jaká vyplývá jen ze vzájemné lásky mezi Bohem a člověkem.

Životům svatých může člověk rozumět též pro své hříchy a pro stud nad nimi. Poněvadž větší jest v nebi radost nad jedním hříšníkem, pokání činícím, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují, jsou zajisté životy svatých dány především hříšníkům a těm bývá dánó, aby jim nad nimi byly otevřeny oči. Trýzeň v hříchu jest právě tak dobrým pomocníkem pro náhlé pochopení některých velmi jemných duchovních stavů světců jako sama praxe spravedlnosti. Proto jest třeba, aby tyto životopisy byly známy a aby stále bylo upozorňováno na to, jaké vzácné a slavné příklady se v nich skrývají, aby ve vhodné chvíli byly vydatným pramenem poznání, posily, útěchy a povzbuzení, aby tím rostla důvěra duše k Bohu a k Církvi jako k matce nejbohatší, nejlepší a jediné ...

Jaroslav Durych.

OD POLÁRNÍHO KRUHU

(Misie 6.)

P. Duchaussois vydal vzácnou knihu „Aux glaces polaires“, kde líčí misijní, hrdinnou činnost oblatů Panny Marie Neposkvrněné v polárních ledových krajích severní Kanady. Zvláště počátky byly často tak kruté, že pouze neoblomná, živá víra a touha po spáse duší divokých Indiánů a Eskymáků dodaly misionářům dosti síly a odvahy, zdolati velehory překážek a svízелů. Úžasně jsou životy a práce těch apoštolských vikářů a misionářů, kteří potřebují často celé roky cest sněhem a ledem přes jezera, hory a bažiny, aby prošli svým misijním územím, kde žijí kočovné kmeny Indiánů a Eskymáků. To jsou zářící vzory hrdinné obětavosti a lásky, nad něž není.

Zvláště mne upoutal popis dvanáctileté misijní činnosti P. J. Lecomta, tak mistrně vylíčené perem P. Duchaussolesem.

Kdybychom hledali v řadách mladých svatých, které ctí Církev, vzor, podle něhož žil P. Jindřich Lecomte, bylo by třeba vyvoliti toho, který byl: „Andělem v modlitbě, mužem práce a dítětem v zábavě.“

P. Lecomte uměl se pouze modlití, pracovati a se usmívatí. Již čtyřicet let odpočívá pod drnem, ale mluvíte-li ke starým Indiánům, kteří ho znali, při jeho jméně se vyjasní čela jako při vzpomínce na blažené vidění. P. J. Lecomte studoval v semináři v Laval (Francie), když přednáška msgra Faranda, apoštolského vikáře Makenzie, mu zjevila jeho povolání co misionáře do polárních krajů. Přemohl všechny překážky, stavící se v cestu tomuto povolání, z nichž největší bylo: odmítnutí vlastního p. biskupa, odjel za moře, v Lachne u Montreálu prodělal noviciát a 28. října 1877 byl v misli Prozřetelnosti (na břehu jezera Otroků, 62⁰ severní šířky) vysvěcen na kněze msgrem Clutem. Byl jmenován „sociem“ P. z Krangué (bretoňské-

ho šlechtice, který rovněž hrdinně žil a zemřel v polárních pláních). „Socius“ podle severských zvyků v misích značí, že P. Lecomte zůstal deset let v misii Nelson, odkud chodil jen jednou nebo dvakrát ročně do misie v Liards, kde dlel jeho socius P. de Krangué. Ve své misii Nelson způsobil P. Lecomte úplný obrat; když přišel, všichni Indiáni byli pohané, kteří si ho velmi oblíbili a skoro všichni se obrátili. Brzy úplně ovládl nářečí indiánského kmene Otroků a mluvil tak dokonale, že sami Indiáni mu záviděli. Ač rodem Francouz, angličtina jeho byla tak dokonalá, že protestantští kupci kožíštn pravidelně přicházeli o vánocích a velikonocích poslouchati jeho kázání. Ve své chudé misii neměl harmonia, přivezl si však z Francie gitaru, za jejíhož doprovodu zpíval svým zlatým hlasem písně francouzské, anglické i indiánské. Požehnaná jeho činnost musela býti vyvážena velkými utrpeními, neb misiónář dobře zná výrok: „Slovy se duše poučují, ale utrpením se spasí.“

Roku 1880 psal msgru Clutovi, svému apoštolskému vikáři: „Musím Vám sdělit nehodu, která mne stihla 9. listopadu. Bojím se, že následky její budu odpykávati po celý život. Štípaje dříví, rozřezal jsem si koleno, a to na téže noze, kterou jsem si těžce poranil před Vámi roku 1877 na jezeře Otroků... Již po dva měsíce ležím nehybně, koleno jest velmi oteklé, kost i nervy jsou silně postiženy. Sotva počínám nohou hýbat. Ta tam jest má bývalá svěžest. Děj se vůle Boží.“

V zimě 1885-86 P. z Krangué těžce onemocněl v misii Liards, a maje za to, že se přiblížil jeho konec, poslal dva dívochy pro P. Lecomta, kteří ho měli doprovodit k umírajícímu. Chtějíce si zpáteční cestu ukrátkti, nabídli P. Lecomtovi, že půjdou pěšky a ne na loďce po velmi klikaté řece Nelson. Rychle se vydali na cestu, vzali pokrývky, sekeru, pušku a nějaké zásoby, majíce za to, že za necelý týden dospějí cíle.

Po dvou dnech stanuli u malé říčky Caribou, jak

vůdci předvídali. Přešli zamrzlou řeku a pokračovali sněhem a houštinami. Po čtyřech dnech cesty nepochopitelným blouděním stanuli na témže místě, kde řeku přešli! Jaké to zklamání, poznali zbloudění, zatím co se zdá, že jsme u cíle! A zásoby byly vyčerpány! Vrátili se do misie Nelson? Nemožno! P. z Krangué umírá tam v misii Liards, nelze zmeškat ani minutu! . . . Indiáni slíbili, že se budou držet, ale ubožáci klesali vysílením po každém kroku. Jednoho večera nezbyly než vnitřnosti zajíce, jehož maso a kůže sloužila toho dne třem mužům k snídani a k obědu! (Arktický zajíc, v létě šedý, v zimě bílý, jest velmi hubený, maso jeho má odpornou chuť.) Z čeho budou jísti příštího dne? Dva Indiáni sbírali poslední síly, aby připravili noční tábořiště ve sněhu, zatím co P. Lecomte, výtečný lovec, chopil pušku a dva poslední náboje a odešel do lesa. Spatřil zajíce, třetího na té nešťastné cestě; ó hrůzo! oba výstřely padly nadarmo, krajně vysílen a rozechvřen minul se cíle! Radostnému „hurá“ divochů, přiběhnuvších hledat kořist, následovalo nejkrutější zklamání, zoufalství . . . Té noci jeden Indlán zešílel a upadaje do zuřivosti chtěl zavraždit misionáře. Následovaly tři dny pochodu, k jehož smrtelným svízeľům se družila nutnost brániti se zuřivému šílenci! Posledního dne — již osmnáctého v sněhové poušti! — pravil P. Lecomte společníkům: „Nyní poznávám kraj. Počkejte zde. Dojdu do misie Liards a pošlu vám pomoc.“ Večer dospěl do misie, padl vysílením u prahu, a sbíraje poslední energii, udal směr a místo, kde zůstali jeho společníci. P. z Krangué, který se pozdravil, ošetřoval nyní svého polomrtvého spolubratra, dává mu lžící polévku, vzdor jeho nenasytnému hladu, jelikož potrava pro hladem umírající jest smrtelná. Tato krutá příhoda zkrátila život P. Lecomta. Následující rok byl rokem hladovým.

Roku 1888 vládl v misii Nelson hlad. Sobů přitáhla sice velká stáda, nebylo však možno se při-

blížití na dostřel, jelikož počátkem zimy teplý jižní vítr „šinuk“ způsobil náledí, a lámaný led pod nohama lovců upozorňoval soby na blížící se nebezpečí. Toho roku se živili v misiích pouze veverkami. Koncem zimy vylézají medvědi ze svých doupat. Tu chopil P. Lecomte svou pušku a šel na lov, aby ukojil hlad svých chráněnců, kteří se k němu utekli ze Skainatých hor. Zastřelil medvěda, rozčtvrtl ho a odnášel kořist na zádech. Upadl však na ledě, pádem povstalo krvácení v plicích a kašel krve. Rána se nikdy nezahojila, při nejmenší námaze se otvírala a způsobila vřed v plicích. Čtyři roky bojoval ještě se smrtí, nicméně tím horlivěji apoštoloval svůj indiánský kmen Otroků. V misiích Liards, kam byl přeložen, stihla ho jiná nehoda; dům s velkou námahou a obětmi vystavený shořel v půlhodině.

Roku 1892 byl nucen mladý misionář složit zbraň. Nemohl požíti leč rýží a v misiích jí nebylo! Trpěl krutými bolestmi hlavy, nejmenší hluk jako by mu rozpolťoval lebku. Aby našel lékaře a potřebného ošetření, bylo mu vykonati 1600 km jižním směrem do ústřední misie ve Sv. Albertě! Ta obtížná, dlouhá cesta v hluku a smýkání hrubých loděk, tažených proti proudu řeky Makenzie, kde na četných místech bylo nutno vystoupit pro vodopády a jezy, brodit se sněhem, bahnem a houštinami, toť pravé mučednictví pro ubohého misionáře. A tu se též ukázala jeho ctnost v piné kráse, neboť vzdor mukám z tváře jeho nezmizel nikdy milý úsměv úplné odevzdanosti.

P. Lecomte se rozloučil se sněhovými pláněmi svých misií v náručí svého misijního biskupa 16. září 1892; zemřel, jak by zemřeli andělé, kdyby smrt byla jejich údělem.

Toť obraz ze života jednoho misionáře z ledových krajů za polárním kruhem, jednoho z těch mnohých, kteří, opouštějíce pohodlí a mír sladké domoviny, odcházejí takto do trpkého vyhnanství, do prvních zákopů a na první hlídky na té velké

frontě Církve svaté v boji za spásu duší. Pochopí i naši katolíci své povinnosti vzhledem k tomu tažení Církve bojující? Josef Zeman, C. M., Čína.

CTNOST NÁBOŽNOSTI

IV. O CTNOSTNÉ MODLITBĚ

Domnívám se, že v předchozím článku byla dostatečně prokázána vhodnost a přiměřenost modlitby. Modlitba se opírá o Boží dobrotu a moudrost, odpovídá jeho dobrotě, neboť vyslyší naše přání a splní je, odpovídá jeho moudrosti, neboť nejlepší dobrodiní ponechává jen těm, kteří o ně prosí. Modlitba je však také nejvýš přiměřena rozumné přirozenosti člověka. Jest důstojno bytosti rozumné a svobodné, aby věděla, čeho potřebuje a jakými prostředky může dosáhnouti předmětu svého snažení; jest člověka důstojno, aby věděl, že některé milosti mají za původce jen Boha, a jest spravedливо, aby Jej o ně výslovně žádal a Mu projevill potřeby srdce a svého stavu. Není pochyby, že člověk nechce změnitl neměnitelná určení Boží vůle, neboť vůle lidská nemůže býti přednější než vůle Boží, nýbrž naopak, člověk se má podrobiti Boží vůli a obdržít, co se Bohu od věčnosti zalíbilo mu dát.

Tak se modlitba jeví jako výtečný a obvyklý prostředek našich styků s naším nebeským Otcem. Jelikož však není rovnosti ani společné míry mezi Ním a námi, jelikož On jest nekonečně dobrý a my nekonečně potřební, jest vhodno, aby slova, která k Němu pronášíme, byla hlubokým vyznáním, co jest On a co my, jest správnno, aby v nich byl pokorný hold jeho velikosti, výklad našich potřeb, ustavičné volání o pomoc a výkřiky vděčnosti za přijatá dobrodiní. Ale nestačí jen všeobecně vypsati dobro a oprávněnost modlitby, jest nutno jíti dále do důsledků učení a naznačiti

žádoucí podmínky, jak by modlitba byla opravdu dobrá a ctnostná, aby šla k Božímu srdci, aby nám přifáhla jeho milosti a uchránila nás od jeho spravedlivých výčitek. Jak se máme modlit? Tak zní krátká otázka, na kterou máme nyní odpovědět.

Odpověď bude zřejmě složitá a nelze jí dát jedním slovem. Je záhodno především uvážit vnitřní i vnější rozpoložení modlícího člověka; toto rozpoložení má odpovídati povaze úkonu. Po-
tom jest třeba, aby sám předmět prosby či přání, která vykládáme Bohu, nebyl nedůstojný jeho svatosti. A konečně jest třeba také správně řídit modlitbu, totiž způsob, jak skládáme a vyjadřujeme svou žádost. Projednáme jedno po druhém.

Poněvadž modlíci se člověk stojí před Bohem jako chudšas, žebrák, prosebník, nevyžaduje modlitba, aspoň v prvotní podobě, ani vysokého stupně ctnosti, ani dokonce stavu milosti. Hříšník, který jest vyloučen z Božího přátelství a nemá ani práva ani podílu se svatými, jenž jest mimo řád spásy, může se nicméně obracet k nebeskému Otci se svými prosbami a úpěti o odpuštění. Předložil spravedlností je jen hříšníkem, který zasluhuje věčných trestů, ale nekonečná spravedlnost nevyličuje stejně nekonečné milosrdenství, a právě od tohoto milosrdenství může člověk vždy všeho očekávat. Svatá evangelia nám i v této věci dávají prospěšné poučení; uvádějí na jeviště dva muže, kteří vystupují do chrámu, aby se modlili. Jeden z nich, farizeus, je si vědom svých náboženských zásluh, a druhý, publikán, byl v očích prvního málo hoden doporučení. „Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé . . . aneb jako i tento celník,“ šeptal farizeus, „postím se dvakrát za týden, desátky dávám ze všeho, co vytěžím!“ Ale celník, stoje zdaleka, nechtěl ani oči svých podvihnouti k nebi, nýbrž bil se v prsa svá a říkal: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ „Pravím vám:

Tento odešel do domu svého ospravedlněn nad onoho, neboť kdo . . . se poníží, bude povýšen!" (Luk. 18, 11nn.)

Podle tohoto podobenství, a vůbec podle přirozenosti věcí, se jeví dvě podmínky nutnými tomu, kdo se modlí, jedna vzhledem k Bohu, druhá vzhledem k člověku samému: důvěřivé spolehnutí v Boží dobrotu, pokorná nedůvěra v sebe samého. Co může být modlitba bez těchto dvou citů? Domníváme-li se, že jsme neomezenými pány svého života, jsme-li přesvědčeni o své ceně ve všem i na poli náboženském, o svých zásluhách, o úspěších, potom jest modlitba s naší strany jen prázdnou formalitou, ne-li dokonce svatokrádežnou komedií. Domníváme-li se, že se ve skutečnosti v každém činu a při celodenním počínání skutečně bez Boha obejdeme, nač jej tedy ještě obtěžovati zbytečnými prosbami? Když jsou všechna naše přání a city namířeny k naší osobě, za uspokojením naší sebelásky a za povýšením v očích vlastních i v očích jiných lidí, není potom protivno pokoušeti se spojití Boží moc s tak ubohým předmětem?

Pravá modlitba tedy nemůže vycházeti leč ze srdce dostatečně pokorného, poníženého a kajícího, ze srdce, které ví, že všechno má od Boha, že nic dokonalého nemůže bez Něho, bez jeho pomoci, a které se dětinně svěřuje jeho vůli. Jenom tehdy jest modlitba opravdu modlitbou, vyhovuje své přirozenosti a cíli, k němuž jest zřízena a doporučována. Pouze pokorná modlitba může být účinná a upřímná.

„Když se modlíte, nebuďte jako pokrytci, kteří si libují v synagogách a na rozích ulic stojíce se modlití, aby byli viděni od lidí. Amen, pravím vám: vzali odplatu svou. Ty však, když se modlíš, vejdi do pokojíka svého, zavři dveře a pomodli se k Otci svému ve skrytě, a Otec tvůj, který vládí ve skrytě, odplatí tobě!" (Mt. 6, 5 n.)

Hloubka naší modlitby jest podle hloubky na-

šeho duchovního života, a bez upřímného nezištného náboženského citu není modlitba možná; ale, a v tom jest božské dobrodiní modlitby, když se nám těchto citů nedostává, když cítíme svou nedostatečnost a neohrabanost, opět se můžeme modlití, abychom dostali to, čeho nám pochybí, aby nám Bůh dal milost náležitě modlitby; vše jest Mu možné, podáme-li Mu srdce poddané, upřímné a důvěřivé.

Modlitba každou chvíli vyjadřuje naši pravou duchovní cenu a jest zároveň nejúčinnějším, ba jediným prostředkem opravdového křesťanského zdokonalování. Pozemská zaměstnání, povinnosti stavu, lidská činnost, úsilí, námahy a píle mají obyčejně jistý výsledek; kdo seje, žne, kdo pracuje, dostává mzdu, kdo poroučí, tomu jest vyhověno, kdo řídí nějaký podnik, může zvýšiti jeho výnos a rozmnožiti svůj statek. Jsme však zvláště bezmocni v práci, která se děje v hloubi našeho srdce na dosažení božské blaženosti, na potlačení vášní, na dobytí nejvyšších ctností; na tomto území osobní činnost zmůže jen tolik, kolik se opírá o pokornou modlitbu, kolik jest prodlužována a podpírána modlitbou. To nám jasně ukazuje příklad svatých; čím více se blíží k Bohu, tím více rostou v lásce a tím živěji cítí, že všechno dobré mají od Boha, že bez Něho a bez jeho milosti a milosrdenství by byli jen slabost a hřích, kdežto takto mohou všechno v Tom, který je posiluje.

Taková hluboká, vroucí, skrytá modlitba se zřejmě má táhnouti celým životem, „bez přestání se modlete!“ praví apoštol (II. Thess. 5, 17) a Pán učí stejně: „Jest potřebí vždycky se modlití a neustávat!“ (Luk. 18, 1.) Svatá evangelia, zvláště Lukášovo, hromadí podobenství, aby nám doporučila užitečnost a potřebnost nepřetržité modlitby. I jiná zaměstnání na nás doléhají, obléhají nás i jiné starosti, vnější život si nás žádá; nemůžeme se každou chvíli modlití ústně či vnitřně, jest třeba, abychom se cele věnovali tomu, co máme činiti.

Ale přesto nemá nikdy ustávat vnitřní touha našeho srdce, láska neustále přítomná a pracující v hloubi duše v nás má budit potřebu modlitby aby při každé příležitosti, která se naskytne když zvláštní okolnost tomu dovolí, modlitba přirozeně vystoupila z hlubin srdce na rty a pověděla Bohu, našemu Otci a Příteli, jaké city vůči němu chováme.

Modlitba pokorná a důvěřivá, modlitba vytrvalá, a také modlitba společná. Pokorný člověk ví že jeho síly jsou omezeny, že i jeho modlitba jest nedokonalá, a proto se rád opře o modlitbu svých, přátel Božích, o modlitbu Církve, jejímž účelem jest u božského Chotě ustavičně orodovati za dítky v nebezpečí. Je nám útěchou, novou silou a ujištěním, když cítíme, že modlitbou se účastníme nezmírněného koncertu andělů a svatých; zatímco my na zemi vedeme život vlažný a lhostejný jen občas, jako šedé nebe bleskem, ozářený myšlenkou na Boha, svatí ve slávě blaženého patřičně nepřestávají před trůnem Božím přinášeti vonné oblaky modliteb a občas v klanění vylévají číši modliteb za lidstvo. Čeho nemůžeme sami dosáhnouti, sami si vyprositi, druzí nám toho vydobudou, jen když smísíme svůj slabý hlas s hlasem „velikých vod“, jenž vyjadřuje prosbu, úpění, očekávání všech duchovních stvoření na dobrodlní jejich Stvořitele a Pána. H. D. Simonin, Řím.

PRACOVNA

VEN ZE ZAKOPŮ

Obracíme se k vám, studenti, naši čtenáři. Nespokojte se s tím, že čtete „Hlubinu“, že ji máte rádi. Promýšlejte věci a pak je uskutečňujte a lovte dále. Co jste našli v „Hlubině“, dávejte kolegům, známým. Lovte, hledejte, přivádějte nás dále.

Jsme často v Praze. Pořádáme pravidelné před

nášky o theologii a filosofii. Sezvete svoje známé, přiveďte, přinutíte vejít všechny, kterých je vám líto, všechny, kteří hledají pomocné ruky. Budu vám k dispozici celé ty dva dny svého pobytu v Praze. Přijďte sami i s kolegy a se všemi otázkami a se všemi těžkostmi a pochybnostmi. Víme, že studenti především potřebují pomocnou ruku. Chci vybudovat kolem „Hlubiny“ silné, především studentské hnutí.

Nespokojte se planým literátstvím. Kde jsou dnes všechny ty tak před časem skvěle slibné mladé hvězdy? Vyhasly. Nemají už co říci. Robí a páší literární kritiky, čili řemeslo, na které se nejraději jako na nejsnadnější vrhá mladá, prázdná a sama tvořiti nedovedoucí ješitnost. Nevěřte mladým literárním kometám, které horují pro katolicství, ale jež se nejeví v jejich životě. Vyhýbejte se na tisícere míle všemu literárnímu, estetickému katolicství! Království Boží není jídlo, ani literární a politické labužnictví a teoretismus.

Doplňte svoje studium poctivým studiem náboženských otázek. Budeme hledět pronikat dále mezi studentstvo, a to do všech směrů, kolejí a vrstev.

Buďte nebojácnými hlasateli křesťanské pravdy. Kolegové nepřátelští víře ji obyčejně znají jenom ze zkreslených referátů a predsudků. Odstraňujte tyto predsudky. Rozdávajte dále světlo a jistotu, jež vám dává vaše víra.

Je žalostná periferie duchovní. Na ní je především vaše práce. Pro ni vás chce „Hlubina“ nábožensky vzdělati a připravit. Dopisujte redaktorovi o příslušnou literaturu, předložte mu svoje nejasnosti a dotazy.

Již je čas, abychom procitnuli!

Co všechno podniká nevěra! V tisících chrlí svoje pomluvy, hloupé tlachy! Nestačí nad tím mávnouti rukou! Tomu tisku se musí dát odpověď. Budete o ni často žádáni. Jenom dobré vzdělání a především upřímný náboženský život osvítí vás

k odpovědi správné! Na shledanou v Praze a všude, kde zavoláte!
Braitó.

DOBŘÍ SKUTKY

Mnozí nejednají dobře, mnozí se zdají zlí, protože ještě neměli příležitost setkat se v životě s velkou dobrotou a s velkou láskou. Nebo k nim nikdo nepřistoupil tak s Kristem a s Bohem, aby byli přitahováni tímto Bohem a neodpuzováni těmi, kteří toho Boha přinášeli plni vedlejších záluďných obmyslů.

I toto jest jeden ze smyslů dobrých skutků: Naučiti věřiti lidí, kteří jsou dobré vůle, v dobrotu, v laskavost a v lásku samu.

Neboť nemysleme, že by se mohl komunismus tak rozrůst, kdyby všichni, kteří si říkají křesťané, anebo kteří si říkají lidumilové a pokrokoví lidé, jednali s lidmi na ně odkázanými (na něž ostatně i oni jsou odkázáni) jenom o trochu lépe než jednají se svými psy, kočkami a ptáky a kaktusy; v určitých případech, aspoň tak!

Mnoho lidí přestalo věřiti v možnost pravdivosti křesťanství, když bylo pošlapáno a zničeno nebo prostě již jen poškozeno těmi, kteří se holedbali jako praví Kristovi učedníci a zatím nejednali ani lidsky, neřku-li křesťansky.
Braitó.

MNOHOMLUVNOST

Cím méně se lidé modlí, tím více mluví. Je to přirozené. Musejí se někde poraditi. Kdežto ale Bohu postačí říci svoje těžkosti, protože Bůh nemlčí, protože u Boha najdeme sebranost a soustředění vlastní bytosti a proto také již i v přirozeném ohledu snazší radu, když se radíme s lidmi, s lidmi těžko chápajícími, musí se stále mluvit, věčně mluvit.

A tak rozumíme celému tomu ďábelství moderních konferencí, těch věčných a pro kočku, naprosto jsoucích konferencí, i těch mírových, protože z těch papírů se nestřílí, nýbrž z kanonů, jež

se vesele a přehorlivě na všech stranách dále hlíjí. Tak rozumíme všem těm komlísím, komlétům a především moderní žvavosti novinářské a žvavosti společenské.

Přiznám se, že není pro mne horší muky, jak jízda vlakem, a protože příliš často jezdím, čím dál tím hlouběji nahlížím do muk dnešního člověka pro jeho prázdnotu a z jeho mnohomluvnosti. Aby se dnešní člověk jaksi vůbec rozhýbal, potřebuje mluvit a mluvit, podobně jako se roztáčí vrtule u aeroplánu.

A této žvavosti bohopusté si zvykají i katolíci. I oni o svých náboženských věcech stále sněmují a schůzují, stále přednášky a kázání a knihy a časopisy se množí znepokojujícím tempem. Kdybychom více hovořili o Bohu s Bohem v modlitbě, nepotřebovali bychom tolik slov.

Nevěřící rovněž neobrátime výmluvnou, slovy oplývající apologetikou. Připomněl bych tu slovo Fénelonovo k jisté dámě, která si mu stěžovala, že její syn je naprosto nepřístupný slovům o Bohu: Radil bych vám, abyste mluvila více s Bohem o svém synu než se svým synem o Bohu. Braitó.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

BÉRULLE: *Vie de Jésus*; Les éditions du cerf. — Slavný oratorián rozjímá o životě Kristově a podává věřícím ovoce svých meditací. Je to ovoce vyzrálé a proto hodné doporučení.

BRACCI: *Victima Sancta*; Societa editrice internazionale, Torino. — Nauka svatého Augustina o oběti mše svaté a o Eucharistii. Studie má apologetický cíl a spočívá na pochopení a prostudování myšlenky svatého Augustina. Studie polemizuje s protestantským názorem na poslední Večeři a na mši svatou podle zásad nejstarších Otců, a především podle svatého Augustina. Navazuje také na právě skončené disputace mezi katolickými theology o bytnosti oběti mše svaté.

DE BOISSIEU: *Béthanie*; Grasset, Paris. — Kniha si opravdu zasluhuje 13. vydání. Popisuje založení, myš-

lenku a dnešní život této myšlenky, která až zaráží malodušné svým heroismem. Bethanie sluje kongregace založená dominikánem Latastem, jež se stará o padlá děvčata a rehabilituje je až tak, že je přijímá do svého středu jako sestry, takže pak není rozdílu mezi čistými a padlými. V knize jsou uvedeny stanovy kajčnic a i sester, jakož i dějiny snahy o zvednutí nešťastných žen. V Praze existuje ústav Záchrana, jenž se obírá výchovou a vrácením k životu ubohých obětí mužské nízkosti. Odporuji proto jen takto tento ústav. Na katolících jest, aby této otázce věnovali více zasloužené pozornosti.

DUCHAUSOIS R. P., OMI: Rose du Canada; Spes, Paris, 1932, str. 352, cena 15 frs. — Autor, jemuž jeho spisy o misiích Oblátů Panny Marie získaly světové jméno, se se stejným pochopením a láskou věnuje sepsání životopisu kanadské zakladatelky Sester sv. Jmen Ježíše a Marie. Stopa svatého života Matky Marie Růženy vzdoruje času, téměř století od její smrti uplynulo, a ona stále živěji se projevuje v dílu svých dcer, řeholic učitelek a misionářek. Přípravy k beatifikačnímu procesu Marie Růženy jsou již zahájeny a snad se dočkáme chvíle její oslavy.

EBERSCHWEILER-SIERP: Gnade und Tugend; Schnell, Warendorff, cena 4.50 Mk. — Duchovní konference hodící se především pro měsíční rekolekce. Kniha je prostě strhující. Jedná o pokroku ve ctnostech o odkládání chyb, o sebepoznání a pod.

GASPARI CARD: Katholischer Katechismus; Kösel-Pustet, 1932. — Všem přístupný překlad uvádí na literární trh toto vzácné dílo, které je prací celé řady theologů pracujících pod egidou kardinála Gaspariho. Cenný je historický úvod o vývoji katechismu. Celá nauka katolická je tu zhuštěna na 800 otázek. Každá odpověď je dobře podepřena výroky sv. Otců a papežských deklarací. Novinkou v tomto katechismu proti jiným jest stanovení mezi otcovské autority.

GEARON: Skrupeln; Manz, cena 2 Mk. — Stránky útěchy pro ty, kteří jsou navštíveni touto hořkou a hroznou duchovní nemocí. Jediná pomoc jest ona stará rada, naprosté poslušnosti vůči duchovnímu vůdci.

LAURENTI A BRUNDISIO STI: Opera Omnia; Patavii, nákladem kapucínů. — Tři silné svazky, které shrnují životní literární dílo tohoto světce, který působil i u nás, který uvedl kapucíny k nám. Jedno dílo je dokonce inspirováno a psáno v Praze. Prvý svazek sluje Mariale a obsahuje jeho promluvy, které měl o Panně Marii a na její svátky. Pravý duch serafínské prostoty a vroucí lásky ke Královně nebes dýše z těchto promluv, které ještě dnes mohou býti nejlepším pramenem k poměrně

těžkým kázáním mariánským. Svatý Vavřinec byl upřímným ctitelem Královny nebeské, a proto celou svou lásku přelil do svých promluv, jež mají již moderní stavbu a starou svěžest a víru. Druhé dva svazky jsou polemiky jeho s luteránstvím. Dílo rozebírá Lutherovu nauku krok za krokem. Všimá si i jeho způsobu psaní a vyjadřování o věcech, které byly dosud všem věřícím svaté. Polemika jest ostrá a přísná, ale přece se nesnižuje k nadávkám. Nevynechá také jedné příležitosti, aby dokázal, že Luther na reformaci právo neměl.

LAUDET F.: Bernadette de Lourdes; Bloud & Gay, Paris, 1931, str. 327. — Historie Lurd, tak úzce v začátcích spjatá s životem blahoslavené Bernadetty Soubirous, nepřestane těšiti duše a vábiti pozornost zbožných; proto dosti často se objeví nová knížka o životě blah. Bernadetty. L. se varuje přílišné obšírnosti, a proto má jeho dílo příjemný působivý spád.

LEBRETON: Verbum salutis; Beauchesne, 1932. — Význačný znalec dějin dogmat, Lebreton, podává zde dogmaticko-exegeticky život a nauku Kristovu. Látka je vědecky zpracována, ale již bezprostředně připravena k použití v přednáškách a pro meditaci. Kniha je psána neobyčejně poutavě a přece jest přísně vědecká. Málokdy jsem četl tak dobrou harmonii života Kristova. Autor vypořádává se se všemi kritiky a uvádí neobyčejně bohatou průvodní literaturu. Třetí vydání svědčí o životnosti této knihy.

MARGUERITE MARIE STE: Vie de Sainte M. M. Alacoque a pak její Conseils et pensées; obojí vyšlo v klášteře Paray le Monial. — Je to její svěživotopis a pak myšlenky a rady, jak byly spolusestrami pečlivě zachovány.

NEPP: Einer ist nur euer Meister! Schoningh, Paderborn, cena 3.60 Mk. — Nauka duchovního života, čerpána z prvního a vlastního zdroje, totiž z nauky Kristovy.

NOBLE: L'amitié avec Dieu; Desclée, Paris, str. 538, cena 15 frs. — Nové rozmnožené a přepracované vydání této knihy, o které jsme se již zmínili, znovu upozorňuje na tuto dobrou příručku pro laiky i pro kněze duchovního života. Kniha budovaná na solidním studiu svatého Tomáše a důkladné znalosti lidské duše.

NOBLE H. O. P.: Le passions dans la vie morale; Lethielleux, Paris, I. sv., 295 str., II. sv., 324 str. — Toto dílo slavného moralisty je vlastně pokračováním spisu La conscience. V něm podal hlavní zásady o svědomí v tomto přechází od všeobecných zásad k tomu, jak se má zachovati naše svědomí k vášním. Sleduje vašeň od jejího vzbuzení až po její přeměnu ve ctnostný úkon. Rozděluje si téma na psychologické studium vášně (v prvním dílu), ve druhém se obírá morálností vášní.

Čtenář si může získati velmi dobrý pojem o vášni. Spisovatel jde ve stopách svatého Tomáše; není to dále dílo suché spekulace, ale je psáno v živém, nám přiměřeném způsobu. U pěstitelů mravního života nemělo by toto dílo chyběti.

OLIVA ARNOŠT: Nejsvětější Srdce Ježíšovo; cena 12 Kč. — Výklad litaní k Božskému Srdci Páně z pera vynikajícího homiletického českého spisovatele. Předností těchto kázání je jejich pevná struktura, jež umožňuje lehké další zpracování.

PASCAL C. DISC.: L'entrée a la divine Sagesse; tento třetí díl, jako předcházející, vyšel u karmelitánek v Soignies v Belgii, cena 8 sr. — Třetí svazek knihy, složené P. Maury od Ježíška v 17. století, jež jest perlou mezi mystickými teoretickými spisy.

PFEIFFER P. PANKR., SDS.: P. Franziskus Maria vom Kreuze Jordan; Salvator, Verlag, Berlin, 1930, str. 411. — Mladá kongregace salvatoriánů se za půlstoletí svého trvání hojně rozšířila; její zakladatel, P. Jordan, ji uvedl na dobré cesty účinného apoštolátu v duchu řeholních tradic a podle změněných poměrů životních. Životopis neulpívá jen na veliké svaté osobě P. Jordána (zemř. 1918), nýbrž je zároveň i přehledem událostí společnosti do nedávných let. Vzácná škola pro duchovní.

RICHSTATTER: Das Herz des Erlösers; Herder, cena 2 Mk. — Prvé shrnutí nauky a dějin úcty k nejsvětějšímu Srdci. Cenné jsou kapitoly o významu této úcty pro duchovní život.

SVATÁ KLÁRA: Blahoslavené Anežce České, Čtyři listy; Pour, Praha. — V bibliofilské úpravě byly vydány k radosti a povzbuzení tyto listy, jež jsou chloubou našeho českého Assisi. Odporučuji všele tuto knížku.

SOUKUP EMILIÁN, O. P.: Mluvil v podoběnstvích...; Lidové knihkupectví, Olomouc, 1932, str. 528. — Málo je těch, kteří vidí na cestě zrna zlata, ještě méně těch, kteří dovedou ze zrn vytvořiti cenný, umělecký šperk. Valounek vnitřně bohaté myšlenky, události básnického obrazu je ceněným platidlem kazatele, vychovatele, tvoří předmět schraňování toho, kdo chce obohatiti svou duši. Takovými kousky drahého kovu duchovní výchovy a sebevýchovy jsou jednotlivé články této knihy, kterou bychom ani neměli nazývati sbírkou příkladů, neboť ji netvoří příklady, nýbrž hotové, stručné, duchovní silou nabitě okamžiky života; praktik se jedinečně spojil s teoretikem, a P. E. S. je v plné míře obojím, a podal duchovním a vychovatelům věrného, vyzbrojeného pomocníka, laikům bohatou zbrojnicí pro duchovní boj, čítanku katolického života. Jen nahlédněte do této knížky, bude v a š í knížkou.

SPICQ: La révélation de l'Espérance; Aubanel Père,

Avignon. — Mladý autor, studijní kolega redaktorův, občerstvuje naději čtenářovu u zdrojů jejích. Ukazuje na podstatu a důvody křesťanské naděje. Provádí pak kázáním o naději svatých apoštolů. Nečetl jsem dosud tak dobré theologie ctnosti naděje. Tak úplné a tak dobré.

TERESIA RENATA DE SPIRITU SANCTO: Sehet und kostet die Früchte des hl. Geistes; Herder, 1932, str. 104, cena 2.60 Mk. — Zbožná karmelitka trhá dvanáct květů, dvanáct plodů ovoce Ducha svatého. Theologický hymnus na dary Ducha svatého s hlubokým podkladem prožité meditace o ohni Ducha svatého.

ZÄHRINGER: Das kirchliche Pristertum nach dem hl. Augustinus; Schöningh, Paderborn, cena 12 Mk. — Vzácný svazek sbírky studií k dějinám dogmat. Augustinské jubileum jest obohaceno o další cennou studii na přísném badání v jeho spisech. Přečasná je nauka o nástupnictví kněžství katolického ve službách jediného věčného kněžství Kristova. Hodí se nesmírně ke konferencím a přednáškám a exerciciím kněžským i bohosloveckým.

Z RŮZNÝCH POLI

ALBERTI P.: Papežové; Nový národ, Přerov, 1932, str. 300, cena 45 Kč. — Po delší přestávce vychází druhá část prvního dílu českých dějin papežů; můžeme s tímto dílem býti velmi spokojeni, neměli jsme tak obšírného spisu, ač papežství právě pro nás katolíky je předmětem hodným největší pozornosti a důkladného poznání. Náleží do knihovny každého inteligentního katolíka; hojně rozšíření Papežů bude autorovi nejlepším uznáním jeho práce a povzbuzením nakladateli, aby pokračoval rychleji.

ANTON JOSEF, OMCap.: Bruder Konrad von Parzham; Kösel-Pustet, München, str. 232, cena 1.80 Mk. — Vzor mužů; prostý fráter, vrátný kapucínského kláštera, dosahuje slávy svatých v době, která obdivuje jenom zvukné tituly a mocné bohatství. Autor, vicepostulator bratra Konrada, jej líčí z vlastního poznání a tak, aby bylo zřejmo přirozené spojení nadpřirozena s přirozenem, nepatrností s velikostí.

ALOYS R. P., OMCAP.: Capucins missionnaires en Afrique orientale; Voix franciscaines, Toulouse, 1931, str. 147. — Vkusně vypravená knížka o misii OO. kapucínů v Gala (Etiopie) a ve francouzském Somálsku; účelné rozdělení provádí dějinami misie i hlavními cestami apoštolátu, výstižně líčí kraj i lid. Upoutá od začátku do konce a povznese duši i osvěží mysl.

—: Bischof Sailer und König Ludwig von Bayern; Manz, Regensburg, cena 3.50 Mk. — Příspěvek k po-

znání veliké postavy biskupa Sailera. Z knihy poznáte otcovskou péči a opravdovost pastýřského srdce Sailera, jenž tolik pracoval a přece byl tolik nenáviděn.

BAZIN RÉNÉ: *Pie X.*; Flammarion, Paris, str. 126, cena 3.75 frs. — Bazin nepřestává spláceti tribut umění Bohu, po životopisu P. Ch. de Foucaulda píše nový životopis eucharistického papeže Pia X. I zde splňuje B. naději, kladené do jeho umění, líčí život a duchovní stoupání Pia X., aby nám jej přiblížil a nás opět vedl za ním.

BLOUET: *Théologie pastorale*; Gabalda, Paris, cena 25 frs. — Neškodí, když si všimneme, jak přednášejí pastorální teologii jinde, a především v zemi klasické metody pastorační ve Francii. Kniha je psána pro bohoslovce a těm ji také co nejvřeleji doporučuji, protože je kniha psaná opravdu ze zkušenosti a ne za katedrou profesora, který nikdy nebyl v duchovní správě.

BURGER: *An der Hand der Mutter*; Schöningh, Paderborn, cena 2.40 Mk. — Kniha věnovaná úctě Panny Marie a psaná pro kandidáty theologie. Má pod vedením Panny Marie uvést bohoslovce do ducha kněžství. Je zároveň dobrou studnicí pro rozjímání a dá se použít i pro májová kázání.

BUYKEN THEA: *Enea Silvio Piccolomini*; L. Röhrscheid, Bonn, 1931, str. 87 a 50, cena 6 Mk. — Spis je přípravnou studií k poznání složité osobnosti E. P., později papeže Pia II.; s jedné strany úporně napadán, s druhé strany horlivě brán v ochranu. Autorka jde správnou cestou, snaží se vývoj osobnosti E. P. zachytit v celé složitosti, dění pohnuté náboženské doby a dovede i přísnou metodou vědy získávat úctu a lásku k velikému muži dějin životopisem až po episkopát E. P. Kniha pro vážné studium.

—: *Deux soeurs noires*; Bloud & Gay, Paris, stran 329. — Neznámá řeholnice Svaté rodiny B. S. P. zachycuje jemnými a výstižnými tahy život dvou daho-mejských domorodých sester Služebnic chudých, jež brzy zemřely ve vůni svatosti. Mnohá z nás by se dívala pohrdavě na černou katechistku; ale život sestry Markety-Marie a Evženie Okoko je poučí o jiných cestách Boží milosti.

DE LA BRIÈRE Y., S. J.: *Eglise et paix*; Flammarion, Paris, str. 281, cena 12 frs. — De La Brière je povolán k projednání otázky tak časové. Klidně a bystře vykládá církevní názor na pacifismus, budující na nauce svatého Augustina, prochází význačnými fakty z dějin, aby katolík mohl najít správný názor a správnou cestu svého míru, jenž je „klidem řádu“.

DASSONVILLE J., S. J.: *Les grandes heures de la famille*; Spes, Paris, str. 92, cena 5 frs. — Sedm radiových

přednášek sociálního pracovníka P. Dassonville, jež odkrývají hloubky velikých chvil rodiny, od probuzení lásky až po zlatou svatbu. Stručné, pronikavé, účelné, v duchu Církve. Velmi vhodná pomoc pro stavovské cvičení či pro výchovnou přednášku.

DER GROSSE HERDER; II. a III. svazek. — Právě vyšel třetí svazek tohoto světového díla. Herderův konversační slovník má všechny vlastnosti moderního slovníku. Jest skutečnou chloubou německých katolíků, že mají tento lexikon, takže, kdo potřebuje okamžité informace, může se poradit s pramenem spolehlivým a nezaujatým. Poučení jsou stručná, nenudí, neunavují, barevné přílohy, mapy a stati od prvých odborníků všech odvětví zaručují dílo bezvadné a dokonalé po každé stránce. V tomto svazku jsou projednání vynikající umělci literáti s přesným a spolehlivým hodnocením.

EICHEN KARL: Beiträge zur Methodik des kathol. Religionsunterrichts; Diesterweg, Frankfurt, str. 112, cena 3.60 Mk. — Dvanáct statí německých katechetských odborníků o různých důležitých otázkách náboženského vyučování; mají cenu i pro našeho katechetu, jenž si může prospěšně osvojit ne jeden námět.

GELLÉ: Veni Sancte Spiritus; Beuachesne, 1932. — 14 přednášek a úvah, theologicky podložených a homileticky zpracovaných o Duchu svatém, o jeho darech a o svátosti biřmování. Pro biřmovance, katechety a kazatele.

GIULIOTTI D.: Il Ponte sul Mondo. Commento alla Messa; Torino, Soc. Editr. Internaz., str. 254, cena 10 L. — Kniha literáta, který meditoval dlouho o velkém tajemství mešní oběti, než napsal tuto knihu, která svou hloubkou myšlenek a jemným způsobem, jakým jsou tyto myšlenky podávány, vyniká nad mnohou knihu tohoto druhu. Je to báseň a dogmatika i asketika zároveň; klidné spočinutí duše v hlubinách tajemství eucharistické oběti. Je to rozhodně nejlepší dílo Giuliottiho, dílo dokonale, zralé. — R. D.

HATTENSCHWILLER: Führer durch die neuere Herz Jesu Literatur; Rauch, Innsbruck. — Cenná pomůcka k rozšiřování úcty Srdce Páně pro kázání a přednášky. Kniha informuje o vnitřní i vnější ceně té které knihy. Kazatelé nemusejí již pracně shánět tuto literaturu. Kdyby tak byla podobná kniha ze všech oborů!

HAUGG DONATUS DR.: Im Mariendom des Ave; Pustet, 1932, Regensburg. — Pěkné a nové myšlenky k promluvám a meditacím o andělském pozdravení. Není to plané přemílání, nýbrž dobré a plné zrno.

HORNAERT: Le bréviaire; Desclé, Paris. — Autor mluví o místě, jež by měl mítí breviář v kněžském životě

vnitřním i apoštolském. Vzácné jsou dějiny breviře přitom.

JOLIVET: *La philosophie chrétienne et la pensée contemporaine*; Téqui, 1932, cena 15 frs. — Srovnání dnešní mentality, potřeb doby, řešení, jakých doba užívá, a léků, jež může podati křesťanská filosofie, již tu připadá veliký úkol dobrodinců lidstva, ukazujících cestu v temnotách.

LOMBAERDE DE J. M.: *Mois de Marie des Missions*; Bonne Presse du Midi, Vaison-la Romaine, 1932, str. 146. — Májová rozjímání, vroucí a životná, doprovázená příklady z misí, jež oslavují téměř výlučně „zázračnou medaili“ a „tři Zdrávasy“.

LANG: *Bischof Sailer und seine Zeitgenossen*; Munz, Regensburg. — K poznání a pochopení Salierovu přispěje i tato kniha, ve které se odrážejí celé současné náboženské a kulturní dějiny, do jichž rámce byla zasazena postava Sailerova, jež z ní vyniká opravdu giganticky. Díky německým katolikům, že nedali v zápalech goethovských oslav zapadnouti této postavě světce a hrdiny, jehož život nadchne mnohou mladou kněžskou duší k následování.

LIPPERT: *Von Festen und Freuden*; Müller, München, cena 5.80 Mk. — Nová kniha Lippertova, jež znamená zase jako všechny předešlé obohacení, radost a překvapení. Další serie radiových náboženských promluv, jež se připínají k jednotlivým dnům a svátkům, z nichž se snaží odposlouchati základní tóny.

LORTZING: *Der Maimond als Marienmond*; Schöningh, Paderborn, cena 2.40 Mk. — Kytíčka myšlenek o Panně Marii se vztahuje k celému církevnímu roku. Bývalý pastor Lortzing opěvuje zde tu, která mu ukázala cestu ke katolictví.

MARIOTTI: *Pagine d'eloquenza antical* Torino, Società Editrice Internazionale. — Vybrané homiletické ukázky křesťanského klasického řečnictví. Ukázky jsou vybrány ze svatých Otců. Mladí studenti mohou si z nich opravdu učiniti jakousi představu, co je krásy a síly ve svatých Otcích.

MELLIN: *Schritte zum Glauben*. — Další zajímavý svazek ze sbírky *Neue Konvertitenbilder*. Tato konverse se udála kladně, jako by něco samozřejmě musilo přijíti.

MITZKA: *Henrici de Lubeck: Quaestiones de motu creaturarum et de concursu divino*. — Ke sbírce textů středověké theologie přistupuje tento neznámý traktát. Autor patří k nejstarší dominikánské škole thomistické a proto má toto dílo svou cenu dokumentární.

MOURA J. & LOUVET P.: *Calvin*; Grasset, Paris, 1931, str. 350, cena 25 frs. — Literární obraz Kalvínův se auto-

rům zdařil, hlavně co do lícně vnějších osudů a událostí Kalvínova života, jenž je chladnou sprchou pro přátele reformy a svobody svědomí. Spis nehodnotí dílo Kalvínovo s katolického stanoviska, a to by právě bylo nejvýznamnější.

MEINERTZ-VREDE: Die Katholischen Briefe; Hannstein, Bonn, 1932, str. 200, cena brož. 6.60 Mk. — Sepsání listu svatého Jakuba klade Meinertz před apoštolský koncil, tedy r. 48. List je určen Židům v diaspoře bez vyloučení Židů palestinských. Výklad theologický je podrobný, myšlenková spojitost je velmi dobře ukázána. List Judův vykládá Vrede. Je pro závislost II. Petri na tomto listě. Ve výkladu má přijatelnější názory. Uspokojivě vysvětluje také proroctví Henochovo ve v. 15. Vrede vyložil i další listy, totiž 1. et 2. Pet. a listy sv. Jana. Tento výklad vychází již ve čtvrtém, nově přepracovaném vydání.

NIESTROJ P.: Was die Glatzer Madonna vom seligen Arnestus erzählt; Glatzer Bücherstube, Glatz, 1932, str. 96, cena 2.50 Mk. — Čech je mile překvapen pietní vzpomínkou na Arnošta, blažené paměti prvního arcibiskupa pražského, jenž očekává den slávy v Kladsku, kdysi části území koruny české. Život Arnoštův i dějiny jeho úcty v Kladsku jsou psány vroucně a bez národní zaujatosti (ortografie slovanských jmen!).

NICKL G.: Der Anteil des Volkes an der Messliturgie im Frankenreiche; F. Rauch, Innsbruck, str. 76, cena 3.50 Mk. — Jako 2. sešit Forschungen zur Geschichte des innerkirchlichen Lebens vychází toto dokumentované dílko, které je potvrzením snah posledních papežů, aby lid byl více spojen s liturgií. Obraz z dob Chlodvíkových po Karla Veliký jest dobrou odpovědí bojácným neuskutečňovatelům papežových přání.

QUINET ABBÉ: L'appel du Christ aux pêcheurs des âmes; Spes, Paris, str. 132, cena 7 frs. — „V každé straně katechismu lze zaslechnouti volání Boží“ ke kněžství; Quinet podává vhodné příležitostné poznámky, užijeme-li tohoto výrazu, jimiž budí lásku a úctu ke kněžství a pomáhá ke vzrůstu a k probuzení kněžského povolání. Nepřehání, nevynucuje, jde klidnou a vroucí cestou zkušeného katechety. Velmi cenné pro učitele náboženství.

RUCH MSGR.: La doctrine sociale de l'Evangile; Bonne Presse, Paris, 1932, str. 63. — Strasburský biskup msgr. Ruch je horlivým šířitelem zásad sociálních encyklik. Tento propagační spisek odůvodňuje hlavní myšlenky sociálního učení evangelíí.

SCHMIDT-PAULI: Jésus et mon; Desclée. — Modlitby pro děti se vzornými ilustracemi malířky Bohatta-Morpurgo. Roztomilé obrázky a věčné modlitby.

SANGNIER MARC: Albert de Mun; Alcan, Paris, str. 156, cena 15 frs. — Život Alberta de Mun bude vždy vzácným pomníkem sociální síly pravého křesťanství a příklad důstojníka-šlechtice může mnohému katolíku z nedělnických vrstev otevřít nové výhledy. Sangnierův výbor z de Muna je šťastně a pietně uspořádán.

SIMONIN: Autour de la solution thomiste du problème de l'amour. — Dobrá a hluboká studie našeho věrného spolupracovníka o tomto ožehavém problému tak zvané čisté lásky k Bohu. Simonin stanoví principy řešení thomistického, jež staví pevnou hráz proti pantheismu anebo pietismu či kvietismu.

SERTILLANGES: Un pèlerinage artistique a Florence. La pensée catholique Liège. — Se vzácným pochopením velký filosof Sertillanges prochází se po Florencii a vyhledává poučení historie a sílu lidské myšlenky či ještě spíše myšlenky náboženské, která učinila z Florencie královnu měst a studnicí uměleckých klenotů.

SICKENBERGER JOS.: Die Briefe des hl. Paulus an die Korinther und Römer; Hannstein, Bonn, 1932, str. 333, cena 10.50 Mk. — Již v prvních vydáních usiloval o to, aby překlad co nejvíce přiléhal originálu, nechtěl mluvit jako moderní stylista, ale jako doslovný překladatel. V tomto IV. vydání provedl tuto zásadu ještě důsledněji. Taktéž postupuje i ve výkladu, který je opravdu soustředěný na text, čímž dociluje větší plynosti. Je podivné, že do I. Kor. 1, 16 vnáší otázku o doslovné inspiraci, kterou chce právě tímto veršem vyvrátiti.

VÄTH ALFONS, S. J.: Das Bild der Weltkirche; Giesel, Hannover, str. 233, cena 5.80 Mk. — Jaké má býti vzezení světové, katolické Církve? Přizpůsobit náboženství domácí kultuře národů nebo národy vtěsnat do všech forem evropských? Otázka důležitá pro misijní práci. Z dějin a z přítomné praxe dochází autor odborník ke správnému názoru: s náboženstvím dostávají národy jádro a vyšší hodnoty evropské křesťanské kultury a ze svého podržují dobré z dědictví svých předků; všude katolíci a přece svého národa děti. Dílo cenné i pro pochopení náboženské práce u nás. — I. F. P.

ZELLER RÉNÉE: Sainte Catherine de Sienne; Flammarion, Paris, 1931, str. 203, cena 12 frs. — Rénee Zeller, věrná přítelkyně rodiny sv. Dominika, chce v „Grands coeurs“ ukázati opravdu veliké srdce svaté Kateřiny Sienské. Jde za jejím posláním v Církvi bolestných dob, kdy proti přemíře nevážností k papežství ji Prozřetelnost postavila jako drahocenný kámen, v jehož lesku se papež vznáší nad bídou časů. Jeden z nejlepších životopisů svěťice.

MUČEDNICTVÍ SV. POLYKARPA, BISKUPA SMYRENSKÉHO

Církev Boží, Jež jest ve Smyrně, církvi Boží, jež jest ve Filadelfii a všem osadám svaté a katolické církve na celém světě: milosrdenství, mír a láska Boha Otce a Pána našeho Ježíše Krista budiž rozmnožena!

Napsali jsme vám, bratří, o mučednících i o blaženém Polykarpu, jenž ukončil pronásledování svým mučednictvím jako pečetí. Neboť téměř vše, co předcházelo, se stalo proto, aby nám Pán opět ukázal mučednictví podle evangellia. Očekával totiž Polykarp, až by byl vydán, jak i Pán, abychom se i my stali jeho následovníky, neuvažující pouze to, co nám prospívá, nýbrž i to, co prospívá bližním. Vlastností pravé a dokonalé lásky zajisté jest pečovat i nejen o spásu svou, nýbrž i o spásu všech bratří.

Všechna pak mučednictví, jež se stala z vůle Boží, byla blažená a vznešená. Sluší se, abychom i my, kteří jsme bohobojnější, připisovali Bohu moc nade všemi věcmi. Kdo by se neobdivoval vznešenosti, trpělivosti a lásce k Pánu těch, kteří byvše bičováni tak zdrásáni, že bylo vidět až i žíly a šlachy tělesného ústrojí, přece vytrvali, takže i přítomní pohané měli s nimi útrpnost a bědovali nad nimi; oni pak dospěli k tak statečné mysli, že nikdo z nich ani nehlesl ani nezastenal, ukazující tak všem nám, že v onu hodinu, v níž byli mučeni, nejstatečnější svědkové Kristovi těla se zbavili, aneb spíše, že Pán u nich stoje, s nimi rozmlouval. Majíce na zřeteli milost Kristovu, pohrdali pozemskými mukami, vykupujíce se jedinou hodinou z pokuty věčné!

Chladný jím byl oheň ukrutných mučitelů, jím, majícím před očima uniknutí před oním věčným ohněm nikdy neuhasínajícím, a očima srdce svého zírajícím na statky, jež jsou uchovány vytrvalým,

o nichž ani ucho neslyšelo, jichž ani oko nevidělo a jež do srdce lidského nevstoupily, jim pak ne již lidmi, nýbrž anděly jsoucím, byly od Pána ukazovány. — Takto i ti, co byli odsouzeni k šelmám, vystáli nejhroznější muka: na mušle kladení a jinými rozličnými druhy muk mučení, aby je, kdyby to bylo možno, tyran přiměl k zapření víry dlouhou trýzní.

Mnoho úkladů sice proti nim ďábel strojl. Než Bohu díky! Nepovedlo se mu to proti všem. Bázlivost druhů posílal svou stálostí ušlechtilý Germanicus, který se stkvěle se šelmami potýkal. Když ho prokonsul přemlouval a prosil, aby měl útrpnost se svým věkem, on popudil divoké zvíře násilím proti sobě, chtěje tak uniknouti dříve jejich nespravedlnosti a ukrutnosti. I užasnuv všechen pohanský lid nad statečností zbožného a bohabojného pokolení křesťanského, vzkřikl: „Zabijte bezbožníky! Hledejte Polykarpa!“

Jeden pak, jménem Kvintus, Fryg, přišedší nedávno z Frygie, když spatřil šelmy, bázní byl ohromen. Týž dříve nutil sebe i jiné, aby přistupovali dobrovolně k šelmám. Tohoto prokonsul mnohými prosbami přemluvil, takže přísahal a obětoval. Proto, bratří, nechváíme těch, kteří se vydávají dobrovolně mučednictví, poněvadž tak evangelium neučí.

Polykarp však, muž velepodivuhodný, uslyšev, že lid ukládá o jeho bezživotí, nebyl postrašen, nýbrž chtěl napřed zůstat v městě. Přemnozí však ho přemlouvali, aby odešel. I odešel na statek nedaleko od města vzdálený a tam s několika druhy přebýval, nečině nic jiného, než ve dne v noci se modle za všecky i za církev rozptýlené po světě, jak bylo jeho obyčejem. Tři dni předtím, než byl jat, měl na modlitbách vidění: viděl podhlavec ohněm planouti. Tu obrátiv se, pravil prorocky k těm, kteří s ním byli: „Mám býti za živa upálen.“

Když slidičové ho již vyslídili, odešel na jiný statek a hned tam byli i stíhatelé. Nenalezše však

ho, jali dva otroky, z nichž jeden, jsa mučen, jej vyzradil. Poněvadž jeho udavači byli domácí, nemohl déle zůstat skryt. Smírce či kleronom, což je týž úřad, jménem Herodes, spěchal, by jej uvedl do závodíště, aby onen sice dosáhl dokonale svého údělu, stav se společníkem Kristovým, jeho pak zrádce aby stihla pokuta Jidášova.

Majíce tedy otroka, jenž ho udal, vytáhli stihatelé a jezdci v pátek večer s obvyklou výzbrojí jako na loupežníka. Přišedše pozdě večer, našli jej v jakési chatrči, odpočívajícího v horním pokojíku. Mohl odtud utéci na jiný dvorec, nechtěl však říka: „Staň se vůle Páně!“ Uslyšev pak, že jsou oni lidé nablízku, sestoupil a rozmlouval s nimi, takže se divil jeho vysokému věku a jeho stálostí a tomu, že vynaložil takového úsilí k zajištění takového starce. I rozkázal, aby jím byl ihned v tu dobu předložen pokrm a nápoj, kolik by chtěl; prosil pak je, aby mu dopřáli čas klidně se pomodlit.

Když mu to dovoлили, stoje se modlil, přinášející milost Boží, takže se nemohl po dvě hodiny odmičeti, a kteří to slyšeli, užasli a mnozí toho litovali, že vyšli na tak zbožného kmeta.

Když pak vykonal modlitbu, v níž vzpomněl na všecky, s nimiž se kdy sešel: na malé i velké, slovatné i neslovutné a také na celou církev katolickou po vši zemi, posadivše ho na soumaru, neboť přišla doba odchodu, vedl ho do města na Velkou sobotu. Smírčí soudce Herodes a jeho otec Niketes mu jeli na voze naproti a vzavše ho k sobě na vůz, přemlouvali ho, sedíce vedle něho: „Co je to špatného říci: „Pane císaři!“ nasypati kadidla a konati, co je s tím spojeno, a takto se zachrániti?“ S počátku jím Polykarp neodpovídal; když však nepřestával, pravil k nim: „Neučiním, co mi radíte!“ Když pak se jím nepovedlo ho přemluvit, obořili se na něho hrdými slovy a rychle ho s vozu sestřčili, takže slézaje vymkl si holeň. On však nijak tím nevzrušen, jako by ničeho nebyl utrpěl, kráčel radostně a hbitě, jsa veden, k závodíšti, kde

povstal takový povyk, že nebylo lze nikoho slyšet.

Když pak Polykarp vcházel do závodiště, zazněl mu s nebe hlas: „Buď statečný a mužný, Polykarpe!“ Mluvcího sice nikdo neviděl, hlas však slyšeli ti z nás, kteří byli přítomni. Když pak byl přiveden a rozneslo se, že Polykarp je zajat, povstal velký hluk. Když byl předveden, otázal se ho prokonsul, zdali jest Polykarp. Když přisvědčil, onen ho přemlouval, aby zapřel Krista, napomínaje ho: „Ušetř svého stáří,“ a podobného povídal více, což jest u nich zvykem, jako: „Přisahej při Štěstěně císařově! Rozmysli si to! Řekni: Vyhlad bezbožníky!“

Tu Polykarp s vážným obličejem pohleděv na celý zástup bezbožných pohanů v závodišti, vztáhl po nich ruku, vzdechl, vzhlédl k nebi a zvolal: „Vyhlad bezbožníky!“ Prokonsul pak neustále na něho dorážaje pravil: „Přisahej a propustím tě, zlořeč Kristu!“ Polykarp odpověděl: „Šest a osmdesát let jemu sloužím a nijak mně neublížil. Jak bych se mohl rouhatí svému Králi, jenž mne vykoupil?“

Prokonsul však na něho opět nalehal: „Přisahej při Štěstěně císařově!“ Polykarp na to odpověděl: „Hledáš-li v tom marnou slávu, abych přisahal při Štěstěně císařově, děláš-li se nevědomým, kdo jsem, tedy zřejmě slyš: Křesťan jsem! Chceš-li však blížeji poznati křesťanskou nauku, urči den a naslouchej!“

Prokonsul pravil: „Přemluv k tomu lid.“ Polykarp odvětil: „Také tebe jsem považoval za hodna řeči, neb jsme poučení vrchností a mocností od Boha zřízeným prokazovati náležitou úctu, jež neuráží našeho svědomí. Tento pak neuznávám za hodna, abych před ním vydával počet ze své víry.“

Prokonsul mu odpověděl: „Mám dravou zvěř, té tě dám předhoditi, nezměníš-li se.“ „Dej jí přijíti,“ odpověděl onen, „neboť se nemůže státi, abychom se obraceli od lepšího k horšímu; dobré však jest přejíti od zlého k spravedlivému.“ Opět pravil prokonsul: „Ohněm tě dám spáliti, neobrátiš-li

se, když pohrdáš šelmami." „Hrozíš," dí Polykarp, „ohněm hodinku hořícím a v krátku hasnoucím; neznáš zajisté ohně budoucího soudu a věčného trestu zím uchovaného. Než, nač otálíš? Dej, ať přijde, cokoliv ti libo!"

Tyto a mnohé jiné řeči mluvě, byl naplňován důvěrou a radostí a milost Boží se rozlévala po jeho tváři, takže netoliko tím, co mu bylo řečeno, se nedal zmásti a polekatí, nýbrž naopak prokonsul žasl a poslal hlasatele doprostřed závodíště a dal provolati: „Polykarp třikrát vyznal, že jest křesťan." To když hlasatel provolal, veškero množství pohanů a Židů bydlících ve Smyrně vzkřiklo s nesmírnou vzteklostí a silným hlasem: „Tento jest učitelem Asie, otcem křesťanů, ničitelem našich bohů, který učí bohům neobětovati a jim se neklaněti!" Tak mluvíce křičeli a žádali modloslužebného kněze Filipa, aby pustil na Polykarpa Iva. Filip odpověděl, že mu to není dovoleno, ježto již skončil jeho úřad. Tu jednomyslně zvolali, aby Polykarp byl za živa upálen. Neboť se mělo vyplnit zjevené jemu vldění o podhlavci, ježž viděl hořeti na modlitbách a o čemž prorocky pak pravil, obrátiv se k věřícím, kteří byli kolem něho: „Mám býti za živa upálen."

Tyto pak věci se dály kvapněji, než lze slovy povědět. Všechn lid pak snášel polena a roští z dílen a lázní; obzvláště Židé, jak obyčejně se k tomu přeochoťně nabízeli.

Když hranice dokončena, tu Polykarp úplně se svléknuv a odloživ pás, počal se i zouvati, čehož jindy nečiníval, ježto se každý z věřících o závod snažil dotknouti se jeho těla. Neboť pro svůj svatý život již před mučednictvím byl ozdoben všelikou ctností. Ihned byl tudíž obklopován nástroji při upalování obvyklými. Když pak ho chtěli také pevně přibíti, pravil: „Nechte mne tak! Ten, jenž mi dá snéstí oheň, dá mi také bez přibití nepohnutě na hranici vytrvati."

Nepřibíli ho slce, avšak svázali jej. On pak, byv

spoután s rukama nazad a vyvolen jako výtečný beránek z četného stáda k obětování, jako připravená žertva Bohu příjemná, pravil pohlédnuv k nebi: „Pane Bože všemohoucí, Otče milého a poženaného Syna svého Ježíše Krista, skrze něhož jsme dosáhli poznání tebe, Bože andělů a mocností a veškerenstva i celého pokolení spravedlivých, kteří žijí před tváří tvou: velebím tě, že jsi mi ráčil dátí podíl v počtu svých mučedníků v tento den a v tuto hodinu v kalichu svého Krista ke vzkříšení duše i těla k životu věčnému, v neporušenosti Duchu svatého; k nimž kéž jsem dnes přivtělen jako tučná líbezná oběť před tebou, jak jsi ji připravil, předpověděl a vyplnil, Bože neklamný a pravdomluvný. Proto tě chválím za všechno, velebím a oslavuji tě i s věčným a nebeským Veleknězem Ježíšem Kristem, tvým milým Synem, s nímž tobě a Duchu svatému čest buď nyní a na věky. Amen.“

Sotva vyslovil Amen a dokončil modlitbu, biřkové zažehli oheň. Když pak vyšlehl veliký plamen, spatřili jsme veliký div, my, jimž to bylo dopřáno uvidět, a kteří jsme byli proto uchováni, abychom jiným zvěstovali, co se událo. Oheň pak obklíčil tělo mučedníkovy na způsob klenby jako plavecká plachta větrem nadmutá; on pak stoje uprostřed nepodobal se hořícímu tělu, nýbrž pečícímu se chlebu anebo zlatu a stříbru v peci tavenému. Cítili jsme vůni podobnou vůni kadidla neb jiného vzácného vonidla.

Bezbožníci vldouce posléze, že jeho tělo nemůže býti ohněm stráveno, poručili katovi, aby přistoupil a dýkou jeho tělo probodl. To když učinil, vytryskla krev v takové hojnosti, že uhasila i oheň a celý zástup žasí nad takovým rozdílem mezi nevěřícími a vyvolenými. Takovým byl zajisté na výsost podivuhodný Polykarp, našeho věku apoštolský a prorocký učitel a biskup katolické Církve ve Smyrně. Každé slovo, vyšlé z jeho úst, se splnilo a splní.

Než onen soupeř a závistivý a nešlechtný pro-

tivník pokolení spravedlivých, vida vznešenost jeho mučednictví a jeho obcování od počátku bezúhonné a vida jak nyní jest ozdoben korunou nesmrtelnosti a jak dosáhl jistě vytčené odměny, snažili se, aby žádný ostatek z něho od nás nebyl odnesen, ač mnozí si to přáli učiniti a míti tak účast na jeho svatém těle. — I vnukl Niketovi, otci Heroda, bratru Alkesa, požádati prokonsula, aby nevydal křesťanům mrtvoly k pohřbení, aby, vece, zanechavše Ukřižovaného, nepočali ctíti tohoto.

To pravili na podnět a nátlak Židů hlídajících, abychom se ho neodvážili z ohně vytáhnout. Nevěděli, že nemůžeme nikdy opustit Krista, jenž trpěl za spásu těch, kteří budou na celém světě spaseni, nevinný za hříšné, a někoho jiného ctíti. Tomu zajisté, protože jest Synem Božím, se kláníme; mučedníky pak, co mučedníky a následovníky Páně, právem milujeme pro jejich vynikající lásku k jejich Králi a Mistru a též bychom se stali i my jejich společníky a spoluúčedníky!

Setník vida tu rozjitřenost Židů, dal mrtvolu doprostřed ohně položití a spáliti. My pak nato jsme sebrali jeho kosti, vzácnější nad drahokamy a výbornější nad zlato a uložili jsme je na vhodné místo. Tam nám Pán popřejž podle možnosti se shromažďovati, s plesáním a radostí výroční den jeho umučení slaviti i na památku těch, kteří již dobojovali, ke cvičení a přípravě potomků.

To se událo s blaženým Polykarpem, jenž podstoupil s dvanácti z Filadelfie mučednickou smrt ve Smyrně, který však jediný jest ode všech připomínán, takže i pohané všude o něm mluví. Nebyl jenom znamenitým učitelem, nýbrž také vynikajícím mučedníkem, takže všichni touží podobati se mu v mučednictví, poněvadž bylo podstoupeno podle evangelia Kristova. — Vytrvalostí zvítězil nad nespravedlivým vladařem a tak dosáhnuv koruny nesmrtelnosti, plesá s apoštoly a všemi spravedlivými, oslavuje Boha Otce a velebí Pána našeho Ježíše Krista, Spasitele našich duší a Vládce

našich těl a Pastýře Církve katolické po celém světě.

Žádali jste nás, abychom vám celou událost obšírně vyložili; podali jsme vám nyní v souhrnu zprávu skrze našeho bratra Marka. Nabyvše o tom známosti, odešlete list bratřím vzdálenějším, aby také oni oslavovali Pána, jenž koná takové divy ve svých služebnících a který nás může všechny svou milostí a štědrostí uvést do svého věčného království skrze svého jednorozeného Syna Ježíše Krista, jemuž buď na věky sláva, čest, moc a velebnost. Amen. — Pozdravujte všechny svaté. Pozdravují vás ti, kteří jsou u nás, též Evarestus, jenž toto napsal, vás pozdravuje s celou svou rodinou.

Umučen byl blažený Polykarp druhého Xantika (t. j. as 26. března), sedmého dne před Kalendami májovými na Velkou (t. j. Bílou) sobotu v osmou hodinu (ranní). Jati byl od Heroda za velekněze Filipa Tralského pod konsulem Statlem Quadratem, za kralování věčného Ježíše Krista, jemuž buď sláva, čest, velebnost a věčný trůn od pokolení do pokolení. Amen.

Přejeme vám, bratři, aby se vám dobře vedlo, kráčeji podle slov evangella Ježíše Krista, s nímž buď sláva Bohu Otci i Duchu svatému pro spásu vyvolených svatých, jakož i osvědčil svou smrtí blažený Polykarp, po jehož šlépějích kéž se i my shledáme v království Ježíše Krista.

KTERAK POUTNÍK UVAŽUJE

Před lety jsem vystoupil z vlaku na nádraží v Kürtu. Uherská pusta. Nikde cesty. Každý si chodí a jezdí, kudy chce. Cesta je všude. Jsi cizinec a nevíš směru. Stojíš uprostřed nesmírné roviny a nevidíš nic. Nekonečné množství cest. Všecky jsou stejně dobré. Lze však také říci, že všechny jsou stejně špatné. Pragmatičtější jsou jistě lidé narození na takových rovinách, kde není cest. Každý má

svou pravdu, říkají, a to znamená, že není pravdy. Pravda je to, co tě činí silným, recitují s nadšením, a to znamená, že slabí nemají pravdy. Pravda je to, co prospívá, a tomu lze rozumět tak, že pravdu mají jen lidé naobědvaní.

Mnoho cest a žádná cesta. Mnoho pravd a žádná pravda. Jak krutá rovnice! Mnoho = nic. Na této rovnici je zbudována nauka o snášelnivosti. Všecka náboženství jsou stejně dobrá. Jako by náboženství, které přikazuje sníst nepřítelů při bohoslužebné slavnosti, bylo právě tak dobré, jako náboženství kážící nepřítelů milovat. Úcta k cizímu přesvědčení je první dogma snášelnivosti. A přece cítit lze jen přesvědčení správné, tedy pravdu, ne blud. Úcta k cizímu přesvědčení je neúcta k přesvědčení vlastnímu. Pravda je nesnášlivá. Je v povaze pravdy ničit blud. Kdyby nebylo, musili bychom se tázat, k čemu vlastně pravda je?

A jsou kraje, kde je mnoho cest. Jsou to staré cesty klikatící se údolím podél řek a potoků, vyhýbající se pahorkům a srázům, propastem a bařinám. Corbusier tvrdí, že tyto staré cesty našli ne lidé, nýbrž zvířata, osli, mezci, koně a voly. Lidé seděli na zvířatech nebo na vozech jimi tažených a zvířata si sama hledala cestu. Tyto cesty jsou nalezeny pudem sebezáchovy, jistoty a pohodlí, směrového instinktu. Lidé našli jen železniční trati. Cesty našli oslové. Lidé dělali tunely a mosty, navázali násypy a vrtali skály. Oslové trpělivě obcházel překážky a nebáli se kopců. Tyto oslí cesty jsou obrazem klidu, důvěry, síly, vytrvalosti. Jejich nepravidelnost rozčiluje inženýry. Jejich zatáčky jsou zlou nástrahou pro lidi posedlé démonem rychlosti.

Cesty tedy vznikly uhýbáním. Na jedné straně skála, na druhé řeka. Cesta je uprostřed. Na jedné straně hloží, na druhé bodláčí. Cesta uprostřed. Na jedné straně propast, na druhé močál. Cesta uprostřed.

Poutník není hledač cest. Oslové našli cesty a

nebyli poutníky. Poutník nehledá cestu. Poutník hledá cíl. Cesta jest jen cesta. Život jest jen život Jdu-li, musím vědět, kam. Žiji-li, musím znát, proč žiji.

Teprve to poznání dává cestě cenu. Pravá cesta jest, která vede k cíli.

Oslové našli cesty pohodlné a bezpečné, ale nenašli cíl. Osel jde vždy dopředu. Jde-li k cíli, neví. Osel jde bezpečně. Jde-li dobře, o tom nepřemýšlí.

Poznání čirého, neosvíceného rozumu jest jen oslí poznání. Filosofie pro filosofii má právě tolik ceny jako hvízdání pro hvízdání. Oslové se pohoršovali, když se řeklo, že filosofie jest služebnicí theologie. Ale přiznalo se nakonec, že filosofie bez vyššího určení k ničemu není. Filosofové filosofují pro sebe. Tento filosof je mrzák a jen pln obdivu k síle a zdraví, jehož nemá. A vymýšlí filosofii nadčlověka. Onen filosof kypí silou a vášnivě miluje dary života. Aby nepřekypěl, vymýšlí si filosofii pesimismu. Jiný má vrozenou nechuť k absolutním hodnotám. I vymýšlí filosofii naprosté skepse. Každý filosofuje pro sebe. Každý filosofuje, aby mohl žít. Aby překonal strach, pocit nejistoty, vědomí myšlenkové chabosti. Každý filosofuje pro své pohodlí. Aby mohl zůstat tím, čím jest. Aby nemusil vstávat o hodinu dříve. Aby se nemusil v pátek postít.

Kolik oslů, tolik cest. Kolik filosofů, tolik filosofii. Poutník poznává, že ho nezajímají cesty, nýbrž směr. Nezajímají filosofové, nýbrž pravda.

Poutník volí jen cesty svého směru. Cesty k cíli. Ostatní cesty jsou pro pohodlí cestovatelů, turistů, tuláků, trampů a jiné havěti.

Poutník nevolí cesty podle pohodlí. Nejde vždy středem. Nejde vždy údolím. Volí často strmou a nebezpečnou stezku horskou.

Volí cestu k Bohu. Je obtížná podle úsudku oslích filosofů, kteří si zakládají na své svobodě. Jdou si pyšně svými silnicemi smrdícími asfaltem.

Svoboda jest možnost jítí kudykoliv — předzpěvují žasnoucímu sboru ušatců.

Poutník však ví, že svoboda je možnost jítí cestou.

Svoboda je možnost jítí co nejpohodlněji, přichvaluje si sbor ušatců.

Poutník však ví, že svoboda je možnost jítí k cíli.

Dominik Pecka.

Z MARTYROLOGIA CÍRKVE KOREJSKÉ

Pokračování.

První obětí pronásledovatelských choutek pohanské moci v Koreji v letech třicátých a čtyřicátých byl bl. Petr Ri, spolehlivý pomocník P. Yu. Pokřtiti se dal ve 30 letech a oženil se s pohanskou dívkou. Zakrátko po svatbě byl snem upozorněn, že jej čeká mučednictví. Předpověď snu se brzy splnila a v únoru r. 1835 byl se sestrou Agatou pro víru uvězněn. Základ obžaloby tvořil starý zákaz křesťanství a falešná námitka, že křesťanství zapovídá vděčnost zemřelým předkům. Petr i Agata se bystře bránili a nedali se odstrašiti ani mukami, ani hrozbou smrti. Statečně snášeli týrání, jedinou obranou bylo vzývání svatých jmen. Mučitelé toužili aspoň lstí vynutiti na mučednících zapření nebo pohanu víry a proto na rozsudek, který musel každý odsouzenec podepsati, připsali k místu pro podpis mučedníků hanobné protikřesťanské výroky, aby věc působila dojmem, že mučedníci sami je napsali nebo aspoň podepsali. Bl. Petr uměl číst a proto odepřel podpis. To mu vyneslo nové mučení. A podpis mučedníkův přece na listinu přišel, ovšem jen tak, že voják se chopil ruky mučedníka a „vlastnoručně“ jej na rozsudek podepsal. Rozsudek smrti popravou vykonán nebyl a oba mučedníci byli ponecháni po čtyři roky ve vězení. V utrpení jeden druhého povzbuzovali a slíbili si navzájem, že odejdou spolu umučeni; ale síly bl.

Petra začaly ve čtvrtém roce věznění rychle chabnouti a hrdina Kristův předešel svou sestru v listopadu r. 1839.

Cesta k vítězství nevedla vždy přímo do vrchu, také se někde prolomila až do tmy zapření víry, aby potom tím prudčeji stoupala. Touto cestou kráček bl. Protas Tjyeng, první oběť pronásledovacího královského dekretu. Pocházel ze šlechtického, zchudlého rodu; stal se křesťanem asi ve 30 letech; později byl ustanoven správcem útulku pro křesťany, kteří přišli do Seulu přijmouti svátosti a vůbec za náboženskými záležitostmi. V dubnu 1839 byl zajat a odveden před soud. Napřed odolával domluvám i mukám, ale když přišel před hrdelní soud, dal se svést líčenou laskavostí mandarina, podlehl domluvám a — zapřel Krista.

Ale sotva došel domů, začalo ťukatí svědomí a otevřelo nešťastníkovi oči. Nejedl, nepil, jen plakal po kolik dní; radostně přijal radu věrného přítele, aby se na odčinění viny šel sám znovu udati. Přichází k soudní budově a vojáci jej vítají: „Co tu zase chceš?“ — „Chci napravit zločin, kterého jsem se zde dopustil. Lituji, že jsem zapřel Krista!“ a chtěl vstoupiti dovnitř. Ale vojáci jej zahnali: „Co jsi prve řekl, platí. Táhní domů!“ Tři dni se neodbytně tlačil k soudu a ustavičně jej vojáci odháněli. Našel druhou cestu: číhal na ulici, až soudce vyjde ven. Sotva vyšel, běžel k němu, padl na kolena a s pláčem volal: „Zhřešil jsem! Ústa mluvila, s čím srdce nesouhlasí a nikdy souhlasit nebude! Lituji toho! Jsem křesťan!“ — „Nevěříš ti!“ odvětil mandarin a šel dále. Ale Protas se nedal již odbýti; běžel za soudcem a křičel: „Ano, jsem křesťan a jsem připraven jako křesťan zemřít!“ Mandarin musel vyslyšet veřejnou sebeobžalobu a vyznání bl. Protase a dát pohanské „spravedlnosti“ průchod. Protas byl znovu uvězněn, souzen a tak ukrutně zmučen ranami prkna, že jej museli polomrtvého odnésti do vězení a tam za několik hodin odešla jeho duše do království,

v němž jest větší radost nad jedním hříšníkem pokání činícím než nad devětadevadesáti, kteří nezhřeší. Den jeho smrti se klade na 20. či 21. května r. 1839.

Církev svatá často při vzpomínkách na svaté mučednice užívá výrazu „křehké pokoření“; jistě chce do tím vznešenějšího světla postaviti lidskou ženskou přirozenost, která silou milosti Boží ztrácí křehkost a nabývá tvrdosti i oslnivého lesku diamantu. Mučednice korejské jsou novými kameny zářivých stěn nebeského Jerusalema. Jen namátkou některých vzpomenu.

Bl. Agata Kim, prosťáček Boží, napřed pokřtěna vlastní krví a potom teprve očistnou svátostnou koupelí. Byla pohankou a zachovávala i s mužem pohanství. Až kdysi sestra, která přijala křesťanství, jí dala první poučení a pobídla k odstranění model z příbytku. Agata tak učinila i proti vůli mužově a chtěla býti křesťankou. Ač byla zbožná a horlivá, přece jí učení šlo těžko, ani ranním a večerním modlitbám se nemohla naučit, tak měla špatnou paměť. Jako pohanka se pro křesťanské smýšlení octla s ostatními křesťany před soudem. „Vyznáváš také křesťanské náboženství?“ — „Já znám jenom Ježíše a Marii, víc nic!“ „A když budeš mučena až k smrti, nezapřeš Ježíše a Marii?“ — „I kdybych měla umřít, tož jich nezapřu!“ Zůstala skutečně věrna svému Ježíši a Marii. Když byla přivedena do vězení, smáli se ostatní křesťané: „Tu je naše Agata. Ta zná jenom Ježíše a Marii a dál neví nic!“ Velebili její nebojácnost a všech chvil využili, aby ji poučili důkladněji o křesťanství a ve vězení, již v utrpení pro Krista, byla její duše očistěna svátostí znovuzrození, aby statečně vytrvala až do chvíle stětí.

K prostým ženám mučednicím se druží i vznešené vzdělané dámy. Bl. Lucie Pak pocházela z bohaté rodiny a bohatství s krásou a jemností jí otevřelo bránu královského paláce mezi dvorní dámy, mezi nimiž brzy dobyla prvního místa a stala se

učitelkou královských dcer. V patnácti letech bojovala se svody mladého krále a obstála! Snad tento boj, vedený čistou ušlechtilou přirozeností jí získal milost poznání víry? Ve třiceti letech po prvé uslyšela o křesťanských pravdách a zatoužila cele se jim oddati. U královského dvora, kde zaujímal význačné postavení, to možno nebylo a proto nasadila všechnu um, aby byla propuštěna domů. Odebrala se k synovci, a v ústraní horlivě nahrazovala leta ztracená v marnostech. Její příklad obrátil celou rodinu synovcovu a byl také světlem mnohým jiným křesťanským ženám. Před soudem víru moudře obhajovala, muka trpělivě snášela, soudce odolností udivovala; uvězněným křesťanům byla hlasatelkou útěchy, síly, důvěry v Boha, učitelkou a dobrotivou sestrou. S úsměvem kráčela k popravišti a rty její šeptaly modlitbu do chvíle, kdy katův meč ukončil r. 1839 její pozemské chvalo zpěvy a přidružil ji k zástupům chvalořečnic u trůnu Beránkova.

Se zvláštním zalíbením patřívá pastýř na jehňata poskakující kolem stáda dospělých ovcí. Pro korejské martyrologium mučednic můžeme toho obrazu jistě užítí doslovně o Pastýři a Jeho vyznamenaných duších. K řadě dospělých mučednic připojila dopouštějící Prozřetelnost i patnáctileté děvče bl. Barboru Ri. Byla mladičká sirota; tety, Magdalena a Barbora Ri, obě budoucí mučednice, ji pečlivě křesťansky vychovávaly. U vyšetřujícího soudce zakusila hojných muk; nezachvěla se. U hrdelního soudu rozhodně odporovala vlídným domlouvám i ostrým hrozbám. Nikde nevypustila slovíčka slabosti. Pohanskému soudci nedal soucit, aby dítě nechal zavřítí do vězení pro největší zločince. Poslal ji tedy ještě s několika dětmi do mírnějšího vězení. V žaláři se děti navzájem povzbuzovaly k vytrvalé oddanosti nebeskému Příteli. Bl. Barbora však více nepřišla před soudnou stolici pohanů. V nezdravých přeplněných kobkách se snadno šířily nakažlivé nemoce a morová nákaza uspíšila

shledání Barbory s Přítelem dětských duší r. 1839.

Bl. Magdalena Ri byla mladá, zchudlá šlechtična, jejíž matka, sestra a teta byly křesťanky; víru skrývaly před otcem, zarytým nepřitelem křesťanství. Magdalenu chtěl donutiti k sňatku s pohanem a pro dívku nebylo v Koreji žádné ochrany, když panenství dobrovolně zachované bylo věcí naprosto neznámou. Kdo jí pomůže? Jenom útěk z domova. V domluvě s křesťanskou služebnicí si všechno potřebné připravila, a když její otec šel do Seulu, byl jí nevědomky vůdcem; za noci Magdalena totiž opustila domov, v lese o křoví rozčárala domácí šat a cáry zakrvavila, potom číhala na otce, až půjde do města. V Seulu hledala útočiště u tety, které prozradila všechnu svou tíseň. Sotva se u tety vypovídala, již přicházel i otec na návštěvu, takže se ukryla v sousedním pokoji. Doma se zatím strhla shánka po zmizelém. Jeden strýc vyšel hledat do lesa a tam našel známky domýšleného neštěstí — tygři prý nešťastnou dívku roztrhali. Rychlý posel spěchal za otcem do Seulu a zastihl jej ještě u tety. Nebohá teta, musela oplakávat živoucí, aby ji neprozradila. Po nějaké době teprve se matka dověděla, co vlastně se s dcerou sběhlo, a po matce, která příliš rychle oželela „ztrátu“ dcery, poznal otec, že se něco děje. Konečně matka prozradila tajemství, ale otec již byl přemožen vnitřní silou dcery a nechal jí volnost vyznávati křesťanství a žíti podle zbožného přání.

K vítěznému zápasu pro Krista nastoupila dobrovolně se skupinou zanícených křesťanek, v jejichž čele stála bl. Lucie Kim, dívka dvaadvacetiletá. Bl. Lucie Kim byla bystrá, veselá a neohrožená. Když jí zemřeli rodiče, prodala všechnen majetek na jejich pohřeb a zasvětila život službě Boží. Kterého dne hovořila se svými přítelkyněmi, bl. Magdalenou, Terezií, Martou a Lucí o pronásledování křesťanů. Hovor o hrdinství svatých mučedníků a o slávě nebes v nich rozžehl posvátný žár touhy obětovat se Bohu dobrovolným vydáním pronásledo-

vatelům. Koncem března či začátkem dubna se hrdinky objevily před strážnicí. Jedna z nich se ujala slova: „Chcete-li křesťany, tož nás spoutejte a odveďte do vězení!“ Celá stráž zůstala udlivena, nevěřili jim. „Ano, jsme křesťanky! Nepochybujte! Tu máte důkaz!“ A všechny vyndaly růžence.

Stalo se podle jejich přání. A jistě je Bůh zvláště posiloval za jejich obětí, neboť ani jedna z nich v nejmenším se nezachvěla v největších mukách. V utrpení i v žaláři jedna druhou povzbuzovaly; v největším nedostatku dovedly ještě najít prostředky ke konání dobra: bl. Lucie Kim prodala své krásné vlasy, aby za peníze, za vlasy stržené, mohla pro své přítelkyně nakoupit něco na občerstvení. 20. července r. 1839 popravčí meč se jim stal klíčem k bráně domu Ženichova, jenž vítal své vyvolené oděné hávem bělostným a purpurovým.

Jiná bl. Lucie Kim byla nazývána „Lucinka hrbáček“, jelikož byla hrbatá. Provдали ji za pohana, který jí bránil stýkati se s křesťany a žít po křesťansku. Proto opustila muže a žila po katolických rodinách, odměňujíc kousek stravy a oděvu drobnými službami. Prostá dušička, ale uměla podivným způsobem najít vždy slova obrany. „Vaše peklo prý je malé a jak se tam tedy směstná mnoho duší?“ chtěl se jí kdysi vysmát pohanský šlechtic. „No, vaše hlava je také malá, a jak se tam směstnají věci z mnoha knih? Nenapadlo vám, že by na to bylo v hlavě málo místa?“ Dušinka a přece apoštol, který obrátil několik pohanů. Před soudem se octla jako 70letá seschlá stařenka. Výslech netrval dlouho; když byla mučena bitím, měli posluchači dojem, jako by pruty bily do suchých kostí. Na stařenku toho bylo dosti; nedočkala se rozsudku smrti, nýbrž se svatými jmény na rtech opustila žalář pohanů i žalář lidského těla.

Ještě mnoho zbývá vypsati; o jedno vítězství všichni vyvolení zápasili, přece každý svou cestou a svým utrpením koruny dosahovali. Bylo by lze

vypsati celé rodopisy mučedníků, zaznamenati zvláštní projevy milosti v životě jejich; nové a nové vzory našich životů a našich životních okolností bychom našli. Nejednomu příteli tělocviku a umění bychom se na př. zavděčili životopisem druhá v zájmech bl. Josefa Rima, kterého bychom neváhali nazvat „Pohostinným“, když jako pohan poskytoval křesťanům v domě přístřeší a dokonce se sám stal blížicem, aby mohl lépe křesťany chránit a nakonec sám jako křesťan a mučedník zemřít.

Všech svatých hrdinů a hrdinek vzpomeňme slovy Církve svaté, jež zakončuje čtení martyrologia překrásnou větou, řekl bychom o neznámém svatém: *et alibi allorum plurimorum sanctorum martyrum atque sanctarum virginum* — a ještě jinde jiných četných svatých mučedníků a svatých panen; ty pak, Pane, slituj se nad námi! Josef Papica.

PŘELUD ŽIVOTA

Sv. Terezie pronesla toto volání: Ó živote můj, můj živote! Jak se můžeš udržet vzdálen od svého života? Čím se zaměstnáš v takové poušti? Co učiníš? Nevídlím v celém jednání než pochybení a nedokonalost! Co je tvou útěchou, duše má, uprostřed vln tohoto moře? Mám útrpnost sama nad sebou a pláči přemýšlejíc o době, kdy jsem žila bez pláče. Ó dlouhý a hořký živote! Živote, v němž nevidíme! Bezútěšná poušť, dokud Pane, dokud...? Můj Bože, můj Stvořiteli! Ó smrti, jak se tě může kdo bát, vždyť v tobě se nachází pravý život? Avšak kdo se nebude bát, když žil alespoň část svého života bez lásky k Bohu? Duše má, přenech to vůli Boží, služ jemu a doufej v Jeho milosrdenství! Přiloží prostředek na tvé rány, až kajícnost nad chybami si zaslouží odpuštění.

Toto je právě pochopení života. Kdyby Bůh ve svém milosrdenství neuděloval duši útěchy a ujištění o své přízni, o svém životě, který dává, pak

život lidský by byl pouští a pláčem bez konce. Či není to zmítání a pláč, když lidský život se ubírá způsobem upraveným moderně?

Moderní život se řídí jinými zásadami. Jistý spisovatel český vyjadřuje logiku života dneška: „Nevím, co je to pravda.“ Nachází v životě šlépěje, které odnikud a nikam nevedou a z toho udělal systém nebo snad pravdu. Je si vědom svobody bez mezí i v myšlenkovém světě. Považuje za možné mít nesčetné jiné myšlenky opačné, stejně krásné a nadpřirozené. „Člověče nepokojný,“ odpovídá jiný, „co vlastně hledáš? Poznal jsi pravdu a nepoddal ses jí, měl jsi velká vnuknutí a nerozžehla na věky tvůj život. Okřídlený duchu, máš jen k tomu křídla, abys neměl nikde pelíšku ani spánku? abys letěl až do prázdna a bavil se tam prostorem či chladil si prsa nicotou?“

Život lidský se potácí v prázdnu a ztratil přístav klidu. Používá schopností ne k tomu, aby našel a se upokojil, nýbrž, aby odpíral pravdě a aby na vlnách svého odpírání poznané pravdě se houpal v nepokoji hříchu proti Duchu Božímu. Svět touží po svobodě bez mezí, kterou ztotožňuje úplně s nevázaností myšlenkovou i mravní. Kam spěje tento způsob života. Klade šlépěje, které odnikud a nikam nevedou. Zoufalství a prázdnota! Není-li to věrný obraz života bez naděje?

V křesťanském životě je jiskřička Boží, takže člověk v naději se podobá kapli s věčnou lampou. Doufej v Boží milosrdenství! Takové řešení není přeludem, je to řešení Ducha pravdy. Východem křesťanského života je smrt, po níž je pravý, věčný život. Má se snad duše bát, poněvadž žila v mnohé chvíli svého života bez lásky k Bohu?

Sv. Pavel vyjadřuje svým věřícím radost nad tím, že ačkoliv byli služebníci hříchu, stali se služebníky Kristovými. A Kristus sám naznačuje radost Boží a všech svatých nad hříšníkem činícím pokání. Není marná radost celého nebe nad nápravou života. Proto slova Ducha sv. v žalmech

oplývají důvěrou: V tebe, Pane, jsem doufal, nebudu zahanben na věky! Život z křesťanské naděje pozvedá křídla lidské duše, vyléčené prostředky Boží dobroty a lásky, uzdravené milostí. Duše pláče nad životem, podle slov sv. Terezie, ale pláčem uklidňujícím, vycházejícím z poznání pravé hodnoty života. Kajícím pláčem se duše obnovuje, aby si osvojila Život — Krista.

Uklidnění srdce lidské věčně nepokojné, uvést je do blaživého odpočinku, v němž neustává nejprudší pohyb lásky, to není přelud, to je pevná kotva skutečnosti, to je křesťanská naděje.

Dr. M. Habáň, O. P.

POUTNÍKOVA CESTA

„Chvála vytrvalosti záleží v tom, že někdo neustupuje od dobra pro zdoluhavé snášení nesnází a námah.“ Nesnáze a námahy jsou nejjistějšími průvodci poutníkoví na jeho cestě, jsou jeho průvodci nejnebezpečnějšími, mohou se mu však stát průvodci nejprospěšnějšími. Proto slovo svatého Tomáše Akvinského platí i v tom smyslu: chvála poutníková jest, že neustupuje od dobra, od cíle své cesty pro zdoluhavé snášení bolesti. Snášení bolesti je tak dlouhé jako poutníková cesta. Tedy od začátku pouti až do posledního kroku v tomto putování zdar cesty záleží na tom, jak jest

VII. POUTNÍK S BOLESTÍ

Že bolest je poutníkovou družkou jistou a nezbytnou, o tom nikdo nepochybuje. Také nikdo nemá pochybnosti o nebezpečnosti této záhadné družky. Nejhorší nebezpečí bolesti je obsaženo ve slově zkušeného: „Než by se člověk podíval bolesti do očí, raději poruší nejvážnější své povinnosti.“ Tomu nebezpečí se vyhne poutník, jestliže pochopí, jak bolest jest mu na jeho pouti prospěšnou a jak si ji může učinit prospěšnou.

Všechna moudrost tohoto umění je vlastně již obsažena v dějinách bolesti, či v této jediné větě: Dokud člověk byl docela a úplně Boží, nebylo bolesti. Bolest se zrodila v tom okamžiku, kdy se člověk zpronevěřil Bohu. V té chvíli, kdy by se člověk stal zase tak dokonale a úplně Božím, jako byl před prvním hříchem prvního člověka, v té chvíli by bolest navždy zemřela.

Ale to není všechno. Musíme říci, že Bůh stvořil bolest proto, aby vedla člověka zpět k Bohu, aby jej činila více a dokonaleji Božím. Jen proto je bolest v životě poutníkově. Dokázat to není tak těžko, jak by se snad na první pohled zdálo. Jestliže jest jisté, že první bolest se zrodila, když se člověk zpronevěřil Bohu, je stejně jisté, že bolest není jen výlučně trestem, aby jen trestala neplodně. Tak by to dovedl člověk Bohu zpronevěřený, ale tak to nedovede Bůh. V úmyslech Božích a v díle Božím platí myšlenka velmi často v Písmě svatém opakovaná, že Bůh nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a měl život. Proto bolest má v Božích úmyslech a v Božím díle smysl trestání vlastně teprve v druhé řadě. Když totiž člověk nechápe, že bolest jej má vést zpět k Bohu a činit jej Božím. Jakmile to člověk pochopí, pak se začne uskutečňovat Boží myšlenka a Boží dílo s touto průvodkyní poutníkovou na jeho cestě. Přestane být nebezpečnou, stane se užitečnou, ježto se začíná uskutečňovat ono slovo: kdyby se člověk zase stal dokonale Božím, jako byl první člověk před hříchem, přestala by bolest. Protože pak jde bolest s člověkem na celé jeho pouti, stává se mu vlastně zabezpečením dosažení skvělého cíle jeho pouti, protože jej vede k Bohu, stále, vytrvale, až do konce pouti. Bolest je tedy od Boha. Když se člověk zpronevěřil Bohu, stal se bolestivým. Bůh učinil to, co činívá lékař pro uzdravení a zachování života: rozvíří bolestí a horečky i ve zdravých částech, aby z bolesti povstalo zdraví a život. Tak nemá nic nemožně tvrdého ani kacířského tato

myšlenka o bolesti poutníkův, že jest od Boha a to proto, aby k Bohu vedla.

„Pro naši přirozenost pokoj, radost, úspěch jsou plné nástrah a nebezpečí. Ona v nich snadno přilne k blahobytu, který ji obklopuje, světu, který ji vábí, útěchám, které ji ukolébají, k zemi, která rodí květy. Ať přijde bolest! Ať přijde zřícení všech našich snů, zhroucení všech našich nadějí, zrada veškeré naší něhy, smrt našich snah se všemi svými ranami! A není nám již zatěžko pochopiti marnost země, nestálost lidských přátelství, nicotnost velikostí, zlobu doby, bědy vyhnanství: naše srdce se odloučí od tvorstva a přilne k Stvořiteli; dobrovolně se odloučí od bytostí, které milovalo a které je ranily svými trny“ (H. Riondel). Prostým důsledkem dosud rozváděné myšlenky je toto zvolání duchovního spisovatele. Ale není tak prostým, tyto prosté myšlenky učiniti prostým skutkem ve vlastní bolesti. Na toto uskutečnění byly vymyšleny a také zkoušeny nejrozmanitější návody. Smíme tedy také chvíli mluvit o nějakém návodu, jednoduchém a snad pro každého možném a uskutečnitelném.

1. Při bolesti se uvarovati hříchu. Šesterým slovem a pojmem je tento hřích označen: pomstychtivost komukoli a čemukoli; vzpoura proti bolesti, proti lidem, nebo proti Bohu; cizí nenávisť na kteroukoli stranu; rozčilování, hraničící až na pomatenost myšlenek; malomyslnost; netrpělivost nedočkavá, usilující o co nejrychlejší odstranění bolesti. To je čtverá cesta, kterou skrze bolest přichází snadno do duše hřích.

2. Odvrát pozornost od bolesti a obrať pozornost k nebi. Snad takovým způsobem: „Pane Ježíši, milosrdenství! Víím, že je to všechno ve tvých rukou nejmilosrdnějších. Nechť to tedy ve tvých rukou zůstane. Znáám tvoje ruce, jako ruce nejměkčí.“ Kdo se vycvičil v této myšlence, jejíž toliko nejhrubší obrysy tu mohou býti naznačeny, pozná, že v každé bolesti zažije cosi podobného, jako

když se z temných mraků rychle prodírá slunce.

3. Pokus se nésti bolest křesťansky dokonale, totiž v prostotě srdce, bez mučivých úvah sebe-lásky; mlčky, nekonaje přednášky o své bolesti a o svých protivnících a protivenstvích; v pokorné lásce k Bohu, od něhož je tento lék. A čím více je bolesti, tím lépe si budiž tvá duše vědoma, že je to tolik, protože potřebuje velmi léku a že je povolána k vyšší kráse před Bohem. Konečně nes svou bolest srdnatě; to jest ne nervy, nýbrž srdcem. Bolest nesená nervy se stane buď zoufale nenesitelnou nebo sportem; bolest nesená srdcem vychová srdce k velké lásce ke všemu, co jest vyšší nežli země a její štěstí. P. Em. Soukup, O. P.

CTNOST NÁBOŽNOSTI

CTNOSTNÁ MODLITBA

Základní poznatky o citech, které mají oživovati pravou modlitbu, nesmějí změnití naše nazírání na povahu dober, o které jest žádati. Jelikož všechno pochází od Boha a nic z nás, i sám předmět, za který se modlíme, je nekonečně nade všemi možnostmi stvořené přirozenosti a nade všemi jejími nejodvážnějšími tužbami; má-li modlitba býti pokorná, jest jejím prvním a vpravdě jediným předmětem sláva Boží, rozšířená ve všem a na všem, i na nás, kteří toužíme míti na ní podíl. „Kde jest náš poklad, tam je i naše srdce!“ Je-li náš poklad na výsostech ve slávě patření na Boha a v prostředcích, které nás k němu vedou, i naše srdce se bude neustále zabývati tímto nejvznešenějším předmětem a naše modlitba bude následovati pohyb srdce: „posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi“ První prosby Otčenáše, modlitby Páně, které sám Vykupitel naučil své žáky, nás dostatečně poučují o prvních předmětech křesťanské modlitby. Je to

ovšem prosebná modlitba, ale prosba nezištná, ať si už myslí cokoli ti, kteří se zastavují jen u znetvoření modlitby. Jistě i my doufáme, že budeme mít dílec ve slávě Boží, také jsme budoucími občany svaté obce; avšak sláva, o kterou prosíme, jest slávou Boha samého, naprosto závisí na jeho cestách a na jeho úmyslech a ne na našich, nebe není blíže zemi než myšlenky Boží myšlenkám našim. Prosliti o slávu Boží jest prosliti o splnění vůle Boží a nikoli v naší: „Otče, chceš-li, odejmi tento kalich ode mne, avšak ne má, nýbrž tvá vůle se staň!“ (Luk. 22, 42.) — „Ne jak já chci, nýbrž jak ty!“ (Mat. 26, 39.) Kdo prosí o slávu Boží, ten ve víře poddává svůj úsudek úsudku Božímu, svá rozhodnutí rozhodnutím Prozřetelnosti, svůj život podrobuje Božím příkázáním a radám. A vměšuje-li se nějaký náš zájem, pak je to týž, který má Bůh na našem posvěcení: „To jest vůle Boží, vaše posvěcení!“ (I. Soluň. 4, 3.) Je to opuštění našich sobeckostí, sebelásky, libůstek, malostí ducha a srdce. Jsou to snad úkony zlé, ale zlé, zlé ona není z tohoto světa; je v těchto prosbách zájem, zisk Boha a Krista, totiž touha po spáse duší.

To je tedy první předmět našich proseb: sláva Boží, rozšíření této slávy do nekonečna v lidských srdcích, avšak jest také třeba přidati k modlitbě prostředky nutné k dosažení této slávy, úkony ctností, přijímání svátostí a útěk před hříchem. Vykoupením nám bylo dáno všechno potřebné, eucharistická Hostie jest denně připravena, tribunál Pokání jest otevřen všem kajícím; a Pán nám přece nařizuje, abychom každý den prosili o denní chléb a o osvobození od zla. Každodenním chlebem rozumí většina církevních Otců především chléb eucharistický, chléb nadpřirozený, který otvírá naši duši nejlepším a nejvznešenějším tužbám. Prosme tedy o tento nebeský pokrm, uchovejme v mysl jeho chuť a touhu po něm, sjednoťme se se svatou obětí našich oltářů; nelze-li nám přijímat skutečně, můžeme přijímat aspoň touhou

a láskou, a to také platí u Boha. Naším denním chlebem jest rovněž každodenní plnění vůle Boží, podle slov Páně: „Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, jenž mne poslal!“ (Jan 4, 34.) Víme, v čem spočívá tato svatá vůle; v provádění ctností, v zapomínání sebe, v pokroku v dobrém, v lásce k Bohu a k bližnímu; to jsou kladné prostředky našeho spojení s Bohem, stupně, po nichž vystupujeme až k účasti na jeho slávě. Modlitba jest nutná, aby řídila, podporovala a dokonávala náš výstup. Když sláva Boží jest prvním předmětem naší modlitby, i prostředky, vedoucí k dosažení této slávy, přirozeně náležejí modlitbě.

Ale nesmíme zapomínati, že jsme hříšníky, že neseme dary Boží v křehkých nádobách, že každou chvíli musíme vyhýbatí pokušením a odvracet se od zla, lítostí se vracet k dobru, od něhož jsme odběhli. Máme sice vždy kněze, aby nás osvobodil jménem Kristovým, jsme-li ochotni činit pokání, ale přece jsme povinni toužit po spasitelném odpuštění, a z této touhy musíme učinit jeden prvek našeho života jako z touhy vyvarovat se nových pádů; abychom mohli odrazit neočekávané útoky zlého ducha a vytrvat ve ctnosti, musíme bdít a modlit se, neboť duch je sice hotov, ale tělo slabé.

Ač jest naše modlitba hlavně obrácena k nejhlubším duchovním věcem, nicméně nesmíme zapomínati na nejprostší potřeby našeho všedního života osobního i sociálního. Nemůžeme se zcela obejít bez dober majetkových, tělesných a duševních. I tato dobra jsou skutečná a pocházejí od Boha a mohou tudíž býti správným předmětem našich přání. Ale tu moralisté činí spravedlivý rozdíl: neomezeně můžeme Boha žádati o bohatství milosti a slávy Boží, o časná dobra však můžeme ctnostně prosit jen s podmínkou, zda Bůh nám ráčí žádané dobro udělit a pokud žádané dobro jest prospěšno k naší spáse. Nikdo totiž nemůže zneužít duchovních dober rozrůstajících se bytností

životností, jsou vždycky podle vůle Boží. Ale jinak je tomu při dobrech pozemských. Ta nejsou cílem našeho života, jsou užitečná a slouží pro jiné věci, jsou jen prostředkem; a proto o ně musíme prosit jako o pomocníky v duchovní dokonalosti a jako o podporu v plnění povinností, slouží nám, abychom si více zajistili vlastní hluboký mravní rozvoj, který jedně u Boha neomezeně platí.

To jsou pravidla ctnostné modlitby, jak nám je dával sám Pán a jak nám je Církev podává: žádati Boha o všechna opravdová dobra, ale v řádu jejich přirozenosti a podle jejich skutečné přednosti. Vždycky máme prosit a nijak neomezovat svou užbu po nejvyšších dobrech, která se týkají přímo slávy Boží a jejího záření ve světě, v bližních i v nás; s výhradou a s podmínkou, že se Bohu líbí, můžeme prosit o časná potřebná dobra, jež Bůh obrátí ve službu našich vyšších zájmů. Toto učení je velmi vznešené a přes to zase zcela přiměřeno lidem, neboť každé věci dává to místo, které jí přísluší ve skutečném světovém řádu podle vůle Boží.

★

Zbývá vyjasnit ještě jeden bod: kterak vysílati k Bohu modlitby? Kterak je máme utvořit přiměřeně jeho božské velebnosti? Odpověď nám dá jak rozumná úvaha o tom, co jsme před svým Stvořitelem, tak zvyk Církve, která v bohoslužebném jazyku užívá jistých způsobů; postačí zdůraznit jejich cenu. Církev skutečně dovedla se žádoucí silou a přesností vyjádřit cty, které se sluší na tvora, jenž hledá vyslyšení u Boha. Abychom se naučili modlit, postačí prostudovat modlitbu Církve v jejích oficiálních a veřejných formách.

Rozborem stanovíme ve slavných modlitbách církevních obřadů čtyři rozdílné prvky, jež společně tvoří úpinou a dokonalou modlitbu. Poněvadž se modlitbou obracíme na samého Boha, sluší se, abychom především jmenovali osobu, s níž vstupujeme do styku, naznačujíce, že uznáváme jeho

jedinou a svrchovanou velikost a chováme city nejhlubší poddanosti. To vyjadřuje klanění, které jest povinným začátkem veškeré pravé modlitby. Modlitba má obsahovati aspoň zmínku jména Božího a k němu můžeme připojit některé Boží vlastnosti: „Můj Bože, jenž vldíš a znáš všechny věci, jenž jsi všemohoucí a nejdobrotivější . . . Ale dlužno si také vzpomenouti, že Bůh, k němuž se takto modlíme, není my, ani něco pomyslného, ani někdo cizí. Nýbrž naopak, Bůh je Otec, jenž nás od našeho zrození předchází svými milostmi a dobrodiními; sotva jej zaprosíme, již nás vyslyší, a jest na místě, abychom hned po klanění mu poděkovali za minulé dobrodiní; v tomto vděčném dovolávání se Jeho dobrotivosti máme pramen nových hojných důkazů Boží štědrosti. Díkůčinění má tedy rovněž býti částí každé modlitby.

Potom přichází prosba, vyložení našich potřeb, naiéhavých nedostatků, tedy nový zvláštní předmět naší modlitby; prosíme o Boží milost na tomto světě a o jeho slávu na onom, prosíme o pomoc v nesnází, kterou nemůžeme přemoci. A konečně, je vhodno zakončiti modlitbu obsekrací, odvoláním na některou posvátnou věc, v jejíž jméno skládáme naději na vyslyšení. To jest poslední složka modlitby. Budeme tedy hleděti do naší modlitby připojit jméno Pána Ježíše: „skrze Pána našeho Ježíše Krista“ — jakž jest obřadním výrazem Církve svaté — při příležitosti se také zmíníme o Panně Marii, o svatých, k nimž chováme zvláštní úctu, o Církvi svaté, jejímiž jsme dětmi. Modlitba takto složená a pochopená, tak namířená a vyjádřená, má všechny vlastnosti modlitby dokonalé. Dokonalá modlitba, pokud lze říci, je pak hodna, aby došla přístupu k trůnu Božímu a bude mocí uskutečnití zaslíbení Páně: „Začkoli budete prositi mého Otce ve jménu mém, dá vám!“ (Jan 16, 23.)

Pojednání o modlitbě nelze ukončiti lépe než připomenutím na slib Páně, jenž obsahuje oprávnění a zároveň pravidlo naší modlitby. Prosme

Otce a budeme vyslyšeni, to jest prosme jako milující a poddané děti, ale prosme ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, totiž odvolávejme se na jeho smrt a na jeho oběť a na jeho vzkříšení ve slávě. Prosme o dobro, která nám přinesí vtělením a vykoupením, účastí na jeho slávě skrze účast na jeho utrpení. Taková modlitba nemůže být nevyslyšena a ostatek nám bude přidán podle slov: „Hleďte nejprve království Božího a všechno ostatní bude vám přidáno!“ (Luk. 12, 31.) Staň se!

H. D. Simonin, Řím.

O PRONÁSLEDOVÁNÍ CÍRKVE

Církev katolická jako pravá lkaající holubice pokud jest ve vyhnanství a na cestě domů, nikdy nebude zbavena pronásledování, podle slov apoštolových: Všichni, kteří chtějí zbožně žít v Kristu, budou trpět pronásledování. Některá pronásledování Církve jsou veřejná, jiná tajná. Když ustávají veřejná, nastávají tajná, jež se jeví jako těžší, neboť o nich staví sv. Bernard slova ona: Hle, v pokoji jest má trpkost nejtrpčí. Proto Církev vždycky potřebuje vzdechů a kdo jsou jejími vlastními syny podle toho se nejspíše poznají, že mají soucit s Matkou a že neustávají od vzdechů a slz. Projděme, libo-il, věky Církve. Prvý věk byl od příchodu Páně až do časů císaře Nerona. V té době zuřilo pronásledování židovské, jež hnalo Krista samého na kříž a pak kamenovalo sv. Štěpána, sv. Jakuba Menšího Herodem zabilo, svatého Petra do žaláře uvrhlo, všechny apoštoly bičovalo a konečně sv. Jakuba Menšího s vrcholku věže svrhlo, Pavla pětkrát zbičovaného snažilo se zahubití kolikrát, a to, co Židé sami nedovedli, to se pokusili dokončit skrze pohany. Podnítili totiž pohany proti bratřím, jak udává sv. Lukáš ve Skutcích apoštolských.

Když byli Židé Božím soudem přísně potrestáni, částečně zabiti, částečně rozprášeni, po vyvrácení

Jerusalema a jejich království, nastoupilo pronásledování pohanské. Začal je Domitián a pokračovali v něm ostatní císařové až do Konstantína Velikého. První sice pronásledovatel pohanský byl Nero, ale ten ještě za trvání pronásledování židovského, před rozvrácením Jerusalema, za velké radosti Židů pronásledoval křesťany. Protože však pronásledování pohanské v jedné osobě nejprve řádilo, potom zase poprálo křesťanům nějakého pokoje, pozorovali sv. Cyprián a Eusebius Caesariensis, že v oněch obdobích vždycky bujelo tajné pronásledování neřestí, jež vždy tak roznítilo hněv Páně, že zase dopustil, aby nové pronásledování drásalo jeho Církev. Slyšme však jejich slova.

Sv. Cyprián v promluvě O padlých dí: Pán chtěl zkoušet svou rodinu a protože dlouhý pokoj pokazil zákon božský nám daný, pozvedl nebeský trest víru pokleslou a abych řekl skoro již spící: když pak jsme pro svoje hříchy zasloužili daleko více trpěti, přemilostivý Bůh takto to zařídil, aby všechno, co se přihodilo, spíše mohlo sloužit vyšetřování než pronásledování.

A Eusebius Caesariensis ve své Historii: Když jsme upadli jakousi nesmírnou bezuzdností do zvykané pohodlnosti a do nevázané zbabělosti a když jsme začali jedni druhým záviděti, zlořečením pronásledovati a mezi sebou všetečnými jazyky jako vzájemnými zbraněmi bojovati, a někdy i potupnými slovy jedni proti druhým jako kopím mávati . . . když se vloudila líčená a zastřená svatost, jež se ani nedá slovy vyjádřiti a pokrytectví se skrytým čelem se rozrostla ke strašné nepravosti, Boží msta pokud ještě bylo všude dosti křesťanů, občas mírněji a slaběji na nás doléhala. Když jsme se však nikterak nestarali, jako by smyslu zbavení, abychom usmířili božskou Moc, tehdy, podle Jeremiáše, Pán zatemnil ve hněvu svém dceru Slonskou.

Když pak částečně skončilo pronásledování pohanské, povstalo pronásledování kacířské. Ačkoliv

od začátku rodící se Církve objevovala se kacířstva některá jako koukol mezi pšeníc, tak velká byla zuřivostí ariánů, kteří povstali za časů Konstantinových, že pozdější kacíři stěží mohou se nazývatí pronásledovateli Církve. Proto, když za císaře Konstantina skončily boje pohanů proti Církvi, můžeme říci, že začaly boje kacířů. Trvá pak tento zápas a bude trvat až do Antikrista. Tehdy povstane poslední pronásledování, Jež, jak bude ze všech nejkratší, tak také ze všech nejkrutější. Avšak chci pozorovati pouze naše doby, abychom viděli, zda ještě máme lkáti nad nějakým pronásledováním, či spíše se radovati a plesati nad klidem a pokojem našich dob.

Jestliže se však příliš nemýlím, vidím, že za našich dob není Církev bičována jedním, nýbrž všemi najednou pronásledováními, vyjma jednoho, toho, jež nakonec rozpoutá Antikrist.

Nejprve nechybí nám pronásledování židovské. Neboť Židé všude škodí lichvářstvím věřícím a kde mohou ukládají křesťanům a je klamou pod rouškou křesťanství a tak tajně rozšiřují svou nevěru. Jest rovněž obnovené pronásledování Turků a Saracenů na mnoha místech, nejenom v Asii a Africe, nýbrž i v Evropě. A neželíme pouze časných neštěstí, nýbrž i duchovních, když totiž nemálo odpadá jich od Krista k Mohamedovi. K tomu přistupuje v této době pronásledování japonské, nejednou obnovené, které oné nové církvi s pohan-skou zuřivostí způsobilo, že oplývá krví mučednickou. Nemyslím, že by kdy bylo větší a krutější pronásledování kacířské jak pro množství sekt, tak co do snahy odvrátiti katolíky od pravé víry, především však co do krutosti páchané na pravověrných, především kněžích, kteří jsou neslýchanou surovostí mučení a zabíjeni. A na východě a na jihu jsou ještě staré sekty nestoriánské a eutychiánské; na západě a na severu vedle nesčíslných vynalezených sekt jsou i tací, kteří se snaží obnoviti arianismus, články Eblonovy a Cerinthovy, pohřbe-

né před třinácti sty lety. Proto se zdá, že pronásledování kacířské, Jež bují v našich dobách, překonává všechna stará pronásledování. Proto, Jsme-li zbožní a patříme-li k živým a pravým údům holubice, Jest nutné, abychom vylévali slzy, ne řídké, nýbrž přehojné. Což není hodné přemnohých slz zabíjení tolika tisíců duší, Jež Jsou denně pro falešné nauky v peklo uvrhovány? a že na tolika územích Jest zeslabena anebo vůbec odstraněna bohoslužba?

Co však řekneme o tajném pronásledování se strany neřestí? Nazývám to tajným pronásledováním, protože pochází od pronásledovatelů, Jež není možno viděti, to Jest, od duchů nečistých a od knížat a mocností tohoto povětří, Jichž ohnivé šípy tím hůře a častěji zraňují, čím více nepozorné zasahují.

Za starých časů otců našich, Jak Jsme slyšeli od Cypriána a Eusebia, když trvalo jedno pronásledování, přestávalo druhé, protože Bůh, v Jehož rukou Je všechno k odstranění jednoho pronásledování, vzbuzoval či dopustil, že bylo vzbuzeno pronásledování pohanské. Nyní však trpíme naráz všechna pronásledování a přec ještě se nedáme probudit! ze sna, a že Jest to strašná ruka Boží, která nás tlačí a bičuje. Ale, snad teď přece nebudí pronásledování se strany neřestí! Kdybych to mohl podle pravdy říci! Já však v této části Evropy, která Jest bezpečná od tureckého pronásledování kacířského, nezřídka slyším rouhání proti Bohu a svatým, Jakých ani mezi Turky nelze slyšet. A jakým zločinem Jest rouhání, takže všechny ostatní hříchy překonává, Jak praví sv. Tomáš, a ve Starém zákoně na rozkaz Boží bez jakéhokoli milosrdenství nejvyšším trestem bylo stíháno. Na některých místech zlořečení, Jež nejsou daleka od rouhání, Jsou tak častá a tak zdomácněná, že se mnozí některak nezastydí i v jasných věcech nepravdu křivou přísahou stvrzovati. Hnusím si mluvit o tělesných hříších, o vraždách, krádežích, zlořečeních,

na nichž všech se napiňuje slovo Oseášovo: Zlořečení a lež, vražda a krádež a cizoložství se rozlila a krev krve se dotkla. To slovo rozlila znamená takovou hojnost hříchů všech druhů, jaké bývá množství vody, jež není možno pojmuti řečištěm, takže se rozlévá mimo břehy a zaplavuje okolní pole. A to rovněž „Krev dotkla se krve“, totéž množství hříchů znamená. Krve bývá totiž často v Písmě užíváno místo hříchu a tak říká se, že se krev dotýká krve, když není zde kapka krve a druhá jinde, nýbrž když se potůčky krve všude stékají a spojeny v jedno, tvoří jakoby řeku nebo jezero. Co řeknu o nádheře a marnostech? Což nerostou denně, jako bychom se nezrekli na křtu ďábelstva a vši nádhery jeho? Co o touze množiti zlato a stříbro, rozšiřování majetku a příjmů a přidávání, jak praví Isajáš, pole k poli, domů k domům, jako by nebyli vůbec na světě chudí, jimž by se mohly dáti přebytky? Nechť si přečtou biskupové list sv. Bernarda k Jindřichu ze Soisson, arcibiskupovi; ať si přečtou kněží téhož autora výklad na slova: Hle, my opustili všechno.

Nechť si přečtou všichni, duchovní či laici, jeho 33. řeč na Velepíseň a pak nechť soudí, jak se mají dívat na křesťany našich dob.

Protože pak poslední místo jest kratičké, nebude mi za těžko uvést i ona slova. Praví: Hle, časy, z milosrdenství Božího osvobozené od obojí zloby (totiž pohanské i kacířské, jež učí rozuměti pod oním strachem nočním a šípem obíhajícím ve dne), avšak dokonale hnusné ďábelstvím obcházejícím v temnotách. Běda tomuto pokolení pro kvas farizejský, jež jest pokrytectví; jestliže se vůbec může nazývat pokrytectví, když se již pro svoje množství nemůže skrýti. Oblézá totiž celé tělo Církve smrdutý hnis a čím šířeji se rozlézá, tím beznadějněji, tím nebezpečněji, čím jest ukrytější. Neboť kdyby povstal zjevný kacířský nepřítel, byl by ven vyveden a tam by uschl. Nyní však koho vyhodíte, anebo kde by se skrýval? Všichni jsou

přáteli i nepřáteli, všichni jsou příbuzní a všichni protivníci, mnoho jest domácích, ale nikdo nemluje pokoje, všichni jsou bližní, ale každý hledá, což jeho jest. Jsou služebníky Kristovými a slouží Antikristovi: Obcházejí plni cti ze statků Božích ti, kteří nikterak Krista nechtí. A odtud ten nevěstinský lesk, ježž dnes všude vidíš, komediantský šat a královské přislušenství.

A tak vidíš zlato na uzdách, na sedlech a na třmenech a více se třmeny lesknou než oltáře. Odtud skvoucí stoly jídly i mlsami. Odtud hodování a kvasy; odtud citery a lyry a píšťaly. Odtud plné vinné lisy, zásobárny, jež oplývají jedním ke druhému, proto napěchovaná skladiště... Kdysl to bylo předpověděno a nyní přichází čas naplnění. Hle, v pokoji jest hořkost má nejtrpčí. Trpčí než v zabíjení proroků, trpčí než ve sporu s kacíři, trpčí dnes v chování domácích. Toto sv. Bernard, je muž se hodí přidati sv. Cypriána. Ten chtěje ukázati v Řeči o padlých, proč dopustil Bůh pronásledování, pravil:

Někteří se snažili rozmnožiti svoje jmění a zapomenuvše, co věří a co by za dob apoštolů učinili a co by měli vždycky učiniti, vrhli se neukojitelnou dychtivostí na rozmnožení svých statků. Nebylo na kněžích zbožné nábožnosti, na služebnících přesné věrnosti, v jednání milosrdenství, v mravech ukázněnosti: byl porušen vous u mužů a nalíčena tvář žen. Po Boží ruce oči zprzněné, vlasy lživě nabarvené: chytré podvody na oklamání srdcí prostých, lstivé vůle na ošálení bratří, nejenom že se přísahalo opovážlivě, nýbrž též křivě. Pyšně se pohrdalo představenými a otravnými ústy jim bylo spíáno, stálé byly nenávislné různice, nebylo přispěno k pomoci hladovícím bratřím, chtěli hojně mítí ziata, důchody se uchvacovaly lstivými podvody, mnohonásobnou lichvou množily se úroky. Co jsme si nezasloužili vytrpěli za takové hříchy? Tolk sv. Cyprián.

Nechť uváží lidé našich časů, zda to, co opiaká-

vají oni svatí mužové v mravech svých dob, nepodobá se naprosto hříchům našich dob, pro něž máme i my všichni vytrvale naříkatí a lkátí?

Sv. Robert kardinál Bellarmin.

ŽALM 22.

Pán je můj pastýř,
nebudu mít nedostatku.
Tam do hojné pastvy mě usazuje,
o vodu i s odpočinkem se mně stará,
duši mou občerstvuje.

Po správných cestách mně vodí
pro jméno své.
I když mám jíti temným údolím smrti,
nebojím se zlého, poněvadž Ty jsi se mnou.
Tvůj pruh a tvá hůl
ty mne utěšují.

Prostíráš přede mnou stůl,
před tváří mých nepřátel,
hlavu mou napouštíš olejem,
a číše má opojná jak je vzácná!

Tvoje blahovůle mne bude provázet
po všechny dny života mého,
takže přebývatl budu v domě Hospodinově
po mnoho, mnoho dní.

Žalmista zde líčí svou zkušenost, jak Bůh se o něho stará; Je mu mocným ochráncem a štědrým dobrodincem. Sám jsa pastýřem popisuje prozřetelnost Boží pastýřskými obrazy. Jeho víra v prozřetelnost Boží je tak nenucená a dětinná, že bez rozpaků si představuje sebe jako ovci, Boha jako pastýře. A tu předává svoji roli pastýře Bohu, nenalézaje nikoho, kdo by se lépe dovedl starati než pastýř. Neví také, kdo by tolik

potřeboval vedení a ochrany jako ovce. Sám je si vědom toho, že úpiná oddanost Bohu zbavuje nás tísně nejistoty. Jaksí s chloubou proto volá: Pán je můj pastýř. Pastýřovou chloubou je, postaral-li se dobře o spokojenost svých oveček. A ty jsou spokojeny, mají-li hojnost svěží pastvy, a když se napásly, mají-li vodu a při ní odpočinek. Člověk je velmi vděčný za chvíle spokojenosti. i když je lidský život spojen s mnohými námahami, člověk je spokojen, může-li pokojně konat své. Bůh určil každému na zemi jeho práci. Ta má sloužit k mravnímu našemu zdokonalení. Proto Bůh práci přikázal a dal nám zákony vedoucí k mravní dokonalosti. Toto vše je občerstvující vodou.

Východní králové se rádi nazývali pastýři svého lidu, jak je to známo o zákonodárci Chammu-rapim. Dobré zákony vedou lid k spokojenosti. Než, kdo dal lepší zákony jako Bůh? On jest proto naším nejlepším pastýřem. Jak sladký je pak odpočinek těch, kteří se řídí těmito zákony.

O pastýři se zdě praví, že občerstvuje duši ovce. Možno zde mysliti na bližší styk pastýře s mlou jeho ovci, když si s ní pohrává. Ovce tu projevuje živost. Tato živost jest v ní probouzena pastýřem. Člověk zase přichází v bližší styk s Bohem v modlitbě. To je ona chvíle, kdy se obnovuje a občerstvuje duše. Nové poznání Boha budí v nás nové zájmy. Posílení, které nám dává Bůh v modlitbě, dodává nám nové chuti k životu. V modlitbě vnímá duše nejlépe Boha živého.

Ovci však nelze ponechatí samu sobě, vždyť nezná cesty. Chloubou pastýřovou je dobrá znalost cest. Tato znalost byla zvláště nutná u pastýře palestinského. Bůh zná správné cesty lidského života a koho poji s Bohem láska, ten nezabloudí, ale půjde za Bohem po těchto správných cestách. Bůh jako vůdce lidského života má to nejlepší jméno, které si nenechá zlehčit svými nepřáteli.

Pastýř musí být dále ochráncem svých ovcí, a to hlavně v Palestině, kde musí často procházet temnými roklemi, chce-li se dostat na jinou pastvu. Tu hrozí nebezpečí zlodějů a divoké zvěře. Za takových okolností je třeba ochrany a tu skýtá statečnost a obratnost pastýřova. Nejinak je tomu i v lidském životě. David, jenž napsal tento žalm, sám na sobě zkusil, kolik ochrany potřebuje lidský život i vyvolených. V nebezpečích hledal ochranu u svého nejlepšího Pastýře. A nezklamala ho důvěra v Boha. Mocná pravice Boží je pak útěchou každému, kdo si dobývá svého vyvolení, jako tomu bylo u Davida.

Jak bezpečně požívá žalmista dobrotivosti Boží, naznačuje žalmista ještě obrazem Boha-Hostitele. „Hostinnost dosud na východě pokládána za vynikající ctnost. Viděli nepřátelé, že člověk, jejž pronásledovali, jest hostem mocného velmože, vědí také, že ten hostitel bude konati další povinnosti hostitelovy — svého hosta chrániti.“ (Hejčl.) Nepřátelé musí být sami svědky, jak Bůh pečuje o svého chráněnce. S velkou ctí jej přijímá k hostině, nešetří vzácným olejem, ale pomazává jím hlavu hosta (podle orientálního zvyku).

Tato blahovůle Boží však netrvá chvíli, ale žalmista doufá, že po celý život jej bude doprovázet, takže dlouho a dlouho se mu bude dostávat té největší radosti, aby mohl dlít v domě Hospodinově.

Křesťan si vzpomíná při tomto žalmu na slova Kristova: „Já jsem dobrý pastýř.“ Co činil Bůh ve Starém zákoně, to bylo jenom předobrazem toho, co učiní v Novém zákoně. Kristus se postaral velmi dobře o své věřící. Zavedl je do nového kraje pravd o Bohu a člověku. Dal jim nový zákoník vedoucí k dokonalosti dítek Božích. Stal se jim nejmocnějším ochráncem, jeho kříž zahání nepřátele spásy. Hostí je velmi skvěle v nejsvětější Svátosti.

P. Pavel Škrabal O. P.

ZASVĚCENÍ LIDSKÉHO POKOLENÍ NEJČISTŠÍMU SRDCI PANNY MARIE

Je zřejmo, že v hrozných nebezpečích přítomné doby je třeba se utíkat k vykupitelské lásce Kristově, a to s nejmocnější přímluvou Panny Marie, všeobecné prostřednice. Proto množství francouzských biskupů, shromážděných v Lourdech na druhém národním mariánském kongresu 27. července 1929 vyslovilo nejvyššímu Veleknězi přání, aby bylo celé lidské pokolení zasvěceno neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Totéž přání bylo již před tím vysloveno mnoha pastýři diecézí francouzských a italských.

Proti zlu, jímž tolik trpíme, není účinnějšího léku než odvolání piné víry a důvěry k největším prostředníkům, které nám dal Bůh pro naši slabost. V ekonomii spásy, tak jako ve zbožnosti věřících je Maria nerozlučná od svého Syna a více než kdokoli jiný může nám zjednat svou přímluvou všechny milosti, kterých nám chce milosrdná láska Spasitelova udělit. Není tedy divu, že po zasvěcení lidského pokolení nejsvětějšímu Srdci Páně volá se po obdobném zasvěcení neposkvrněnému Srdci Panny Marie.

*

Jedno z největších přítomných nebezpečí je jistě mezinárodní komunismus, jehož původem je materialism, popírající jsoucnost Boží, budoucí život; komunismus, jenž ničí důstojnost člověka, rodiny a vlasti. Snaží se zachvátit celou Evropu a sní o světové revoluci, která bude koncem křesťanství a jakéhokoliv náboženství podle ligy „Bezbožníků“, kteří se dnes rozlézají po celém světě.

Proti komunistickému hnutí se pozvedá na různých stranách nacionalism, který se často nespokojuje tím, že se hájí, nýbrž i napadá a takto často překračuje hranice spravedlnosti. Může pozvednouti ty, kdož žili životem individualistickým a ego-

istickým, ale může také způsobiti, že ztratí nadpřirozené hledisko ti, kdož žili v duchu křesťanském a chápali všeobecné a základní potřeby duchovní veškerého lidstva. Nezřídka tíhne přeháněný nacionalismus k pohanskému klanění se státu, více méně zbožštěnému. Vyhýbají se jedné formě materialismu naturalistickému a upadají do druhé formy téhož bludu na škodu duší, které mohou tak dokonale zbloudit, že nenaleznou už cesty.

Ovšem, musíme mít lásku k vlasti a k rodině až k heroismu, ale cítíme také stále víc a více nutnost pozvednout se nad tento boj mezi komunismem a nacionalismem tím, že se obrátíme k nadpřirozeným pramenům života upřímnou modlitbou, inspirovanou velkým duchem víry a důvěry v Boha.

*

Lidé nejlepší, plní hluboké víry a horlivosti, žijící uprostřed světa, který je rozdělen tolika boji, cítí potřebu společné modlitby, která by spojila před Bohem duše hluboce křesťanské z nejrůznějších krajů, aby vyprosila pozvolný příchod *K r á l o v s t v í P á n ě k n á m*. Bez něho nemůže býti obnoven mír, nemůže být dán řád rodině, státu, národům.

Aby se tato společná modlitba všech věřících stala důvěrnější a účinnější, netřeba nic jiného než připomenouti si a prožívat nauku o Kristu hlavě lidstva a o Obci Boží, jak rád říkal sv. Augustin, o obci, která počíná zde na zemi a ukončuje se v životě věčném. K ní musí pod vedením Spasitele a Církve spěchat všichni lidé jakékoliv národnosti, v ní se musejí shromáždit jako ve vlasti po výtce všechny duše dobré vůle ze všech otčin země.

Vždyť Spasitel právě proto přišel, aby všichni lidé všech ras a všech národů měli život, který nekončí — *ut vitam habeant, et abundantius habeant*.

S touto myšlenkou zasvětil na počátku tohoto století Lev XIII. Božskému Srdci celé lidské poko-

lení, nejen věřící, nýbrž i nevěřící, mohamedány, budhisty, ano i ateisty, zkrátka všechny lidi, aby je více přiblížil tímto zasvěcením paprskům milosti, které září z Krista, zemřelého za všechny lidi bez výjimky. Jak učí svatý Tomáš (I. II. 89. 6.), když dospěje dítě, i nevěřící k plnému užívání rozumu, musí volit mezi cestou, která vede k Bohu, svrchanému dobru a mezi cestou nezřízené rozkoše, která vede člověka k tomu, že miluje sebe nade všechno a takto se vzdaluje od Boha. V tomto okamžiku přichází duši dítěte, i nevěřícího, na pomoc milost a jestliže jí neodporuje, dostane se na dobrou cestu, která konečně vede od jedné milosti k druhé, až k milosti dobré smrti a spásy věčné. Je jisto, že zasvěcení lidského pokolení Božskému Srdci Páně přiblížilo lidstvo i nevěřící paprskům milosti a zjednalo nejednomu budoucí spásu.

Dnes, kdy stojíme před tak nesmírnými nebezpečími, mnozí biskupové se domnívají, že je vhodné žádati svatého Otce, aby obnovil toto zasvěcení a aby prosil zároveň Pannu Marii, prostřednici a matku všech lidí, aby je sama podala svému Synu.

Po modlitbě, která trvá neustále v Srdci Páně a která je jakoby duší obětí mše svaté, která je neustále sloužena na povrchu země, největší modlitbou, nejmocnější proti duchu zla, proti duchu pýchy, která rozděluje jednotlivce, třídy a národy, je modlitba Panny Marie.

★

Bůh často odpírá dáti jistá dobrodiní leč na horlivé prosby, až jistý počet duší se jim opravdu oddá, až položí na prvé místo nadpřirozenou lásku a vlastní posvěcení nad činnost zcela přirozenou. Boj, který dnes rozděluje lidstvo, je především bojem ducha, mezi nepromlčitelnými právy Božími a domnělými právy bezbožického rozumu, který nechce uznat řád milosti a dobrodiní Božího vykoupění, neustále připomínaného Církví.

Tento rozum, který volá po své absolutní auto-

nomli neboli nezávislostí, raději často popírá sama sebe, hodnotu svých prvních principů, než by uznal Jsoucnost Boha, původce spásy.

Chceme-li bojovat proti tomuto duchu a nad ním zvítězit, musíme vyzvednout nade všechno ducha tří božských ctností, ducha víry, důvěry v prozřetelnost Boží a lásky k Bohu a k duším. Co by zmohlo konečně všechno úsilí lidské vědy bez tohoto nadpřirozeného ducha proti náporu materialismu a atheismu, proti zvrácenému Idealismu, který neuchovává z pojmu Boha než jméno a jenž přenáší na člověka klanění, které náleží jen jemu.

Tíže přítomného zla pochází z převrácení stupnice hodnot: hledá se spása v rozřešení krise ekonomické, z níž pochází právě nyní nezaměstnanost, ale tato krise je nerozřešitelná, jestliže se při tom odvrací od pravého posledního cíle lidské činnosti a nedbají nadpřirozené pomoci, bez níž nelze tohoto cíle dosáhnout. Sháňka po rozkoších a pozemských zájmech působí, že velká většina lidstva úplně zapomíná na první řádky křesťanské nauky: „Byl jsem stvořen a přišel jsem na svět, abych Boha poznával, miloval, jemu sloužil a takto dosáhl věčného života.“ Pomalu se nahrazuje tato nauka o posledním cíli jinou, která se formuluje bez nejmenší zmínky o Bohu, svrchovaném dobru: „Cílem člověka je plný rozvoj jeho osobnosti.“ A tento rozvoj se hledá tak, že činnost druhotná, vnější a odvozená se zaměřuje za činnost hlavní a naopak. Člověk takto miluje více sebe než Boha; osa života je převrácena. Životodárný princip není na svém místě, všechno odumírá. Druhotný princip, který chtěli příliš vyzvednouti, dávajíce mu přednost před prvním, hyne konečně sám, nemaje více ceny. Je to organismus, kde hypertrofie jistých orgánů na škodu hlavních připravuje smrt. Jestliže sůl se zkaží, nestojí za nic, praví evangelium. K tomu se dospěje pomalu tím, že se dává přednost činnosti přirozené, intelektuelní a sociální, před duchem víry, důvěry v Boha a lásky, tím

že se dává přednost ctnostem přirozeným před ctnostmi božskými. i duše, které byly hodně vysoko, tam dospějí, zanedbávají-li, co je nejdůležitější: tak na příklad kněz, který je hotov za čtvrt hodiny se mší svatou, aby se pak mohl věnovat činnosti, která bude málo užitečná, protože už nemá náležitého světla.

Tak pomalu nastane naprosté převrácení stupnice hodnot a plný rozvoj osobnosti, o nějž se člověk snaží, nás nutí myslet spíše na osobnost toho, jenž řekl: *N e b u d u s l o u Ź i t i*, než na osobnost svatých, kteří pochopili, že tento plný rozvoj spočívá v umírání pyšnému já, samolásce, neuvědomělému egoismu, abychom žili opravdu v Bohu a pro Boha.

Tato cesta vede ke zničení veškeré moudrosti. Místo aby se soudily věci podle jejich nejvyšší příčiny a jejich posledního cíle, soudí se nejvyšší podle nejnižšího, nejmateriálnějšího. Užitečné, které nelze pochopiti než jako něco, co může býti dobré vzhledem k cíli, stává se cílem posledním. Tento převrat stupnice hodnot, neboli řádu, ničí samozřejmě veškeren mír, který se definuje: v klidu spočívající řád, stanovený Bohem.

*

Ke komu se utéci v takovém všeobecném zmatku?

Kdybychom věděli, kde je duše, která je nyní nejsvětější na zemi, mnozí by ji raději slyšeli, než největšího filosofa nebo státníka naší doby. — Nikdo zde na zemi neví, kde je tato duše, nejsvětější ze všech na této zemi. Ona sama více než kdokoliv jiný zná cenu skrytého života jako takový sv. Alexej, Benedikt Lábre, svatý farář Arský, svatá Tereze Ježíškova. Ovšem její modlitba je jistě velmi účinná.

Než nevíme-li, kde se nalézá nejsvětější duše naší generace, víme, kde je nejvyšší Pastýř, jenž

je neomylný v našem vedení a víme také, která duše je po duši Kristově rozhodně nejsvětější mezi všemi lidskými pokoleními, jejíž modlitba je nejmocnější. To je jistojistě duše Mariína.

Modlitba Marie, matky všech lidí, nám zjedná sílu, kterou potřebujeme v tomto všeobecném zmatku.

Modlitba Mariína je v š e o b e c n á v nejvyšším smyslu slova. Panna Maria prosí nejen za všechny duše jednotlivé na zemi a v očistci, nýbrž i za rodiny, za všechny národy, které mají žít pod paprsky světla evangelia, pod vlivem Církve. Prosí, aby království Kristovo se rozšířilo až na konec světa místo království nenávisti a pýchy.

Milosrdná láska Mariína ke všem lidem přesahuje lásku všech svatých dohromady. Proto její modlitba je velmi účinná proti duchu nesvárů, které drásají jednotlivce navzájem, třídy a národy. Jestliže skutečná a s plným vědomím uzavřená smlouva s ďáblem může mít často tak hrozné následky v životě duše, jak by mohlo nepřinést duchovního užitku zasvěcení Panně Marii, vykonané s velkým duchem víry, a obnovované každého dne s věrností stále větší? Modlitba Panny Marie za nás je modlitba Matky moudré, milující, silné, která bdí neustále nad svými dětmi, nad všemi lidmi, kteří jsou pozváni k požívání plodů vykoupení.

To zakusí každý, kdo zasvětil každého dne Marii všechny své práce, své skutky duchovní a všechny své počiny. Nabude víry a důvěry, kdy se bude zdát všechno ztraceno.

Jestliže osobní zasvěcení Kristu prostřednictvím Marie, jak je vykládá blahoslavený Ludvik Grignon z Montfortu, může nám získati tolik milostí a síly tím, že nás uvádí hlouběji do tajemství obcování svatých, jak by mohlo být bez užitku zasvěcení celého pokolení lidského Kristu prostřednictvím Marie, vykonané společným Otcem všeho křesťanstva, zvláště v okolnostech, v nichž nyní žijeme, a kdyby se všichni věřící z různých krajů

spojili v často obnovované vroucí modlitbě v okamžiku mše svaté.

Nad Internacionalism, jenž pohrdá duchem a tradicemi jednotlivých národů a nad nacionalism, který často zapomíná na vyšší požadavky lidstva, dlužno vyzvednouti „supranacionalism“ života Církve katolické neboli všeobecné, jenž musí spojit různé národy pod jedním světlem evangella, v téže nadpřirozené naději a téže lásce k Bohu. Kéž by Matka Spasitelova svou modlitbou vyprosila věřícím různých národů světlo, aby pochopili tato slova Kristova: „A já jsem jim dal slávu, kterou já jsem jim dal, aby byli jedno, jakož i my jsme.“ (Jan XVII. 22.)

Abychom dosáhli této milosti, je třeba, abychom se často modlili s Marií, spojujíce se vroucně s její zářivou čistotou a její milosrdnou láskou ke hříšníkům. Tato modlitba s Pannou Marií uklidňuje i v hodnách nejbolestnějších, kdy myslíme na nebezpečí, ve kterém se nalézají tolik duší, které v něm mohou zahynout. Ve velkých otázkách, týkajících se vůle Boží spasit všechny lidi a předurčení zašel by náš rozum snadno buď na cesty pelagianismu nebo do opačného bludu kalvinistického. Když se však modlíme vroucně k Matce Boží, stává se často, že sesílá do naší duše bez hluku slov a jak to jen matka dovede něco ze své sladké něhy a své svatosti, světlo života, které vše uvádí v klid a mír. Připomíná nám, že jsme pod vedením Božím a že jeho milosrdná láska září všem duším, i nevěřícím, aby jim vlévala touhu po pravdě a spáse více než bychom si mysleli.

•

Co nejvzácnějšího můžeme obětovati Marii za spásu duší? — Mše svaté. Více než kdo jiný znala ona cenu předražené krve svého Syna a pokračuje ve spojování se s jeho obětí, poučuje nás, abychom i my tak činili. Od nějaké doby se stalo zvykem dávat sloužit každého dne mše svaté na tyto

tři úmysly: za Rusko, za obrácení Číny a Japonska a za obrácení mohamedánů a pohanů v Africe. Bylo by třeba také sloužit mše svaté za kraje, kde zuří pronásledování, jako v Mexiku a ve Španělsku, spojující s těmito mšemi svatými pravého ducha modlitby, pokání a zadostučinění.

První sešit Jednoty eucharistické pro obrácení mohamedánů připomíná tato slova P. Ch. de Foucauld, zemřelého jako oběť svého povolání mezi nevěřícími: „Každý člověk se nám musí jevit jako bratr, pokrytý jakoby pláštěm Krví Ježíšovou.... Co bychom neučinili pro duše, jejichž cenou je krev Ježíšova?... Zemřel za každou z nich. Každý křesťan musí být apoštolem. Vynasnažím se, abych vykonal vše možné pro spásu nevěřících národů v naprotém zapomenutí na sebe. Dobro, které koná některá duše, je obrazem jejího vnitřního ducha...

„Oběťujte svůj život Bohu rukama naší Matky, nejsvětější Panny, ve spojení s obětí Pána našeho Ježíše Krista a se všemi úmysly jeho Srdce!“

„Všechny vaše bolesti, všechny vaše slzy jsou duše. — Neztrať nikdy svatého přijímání svou vinou. Jedno svaté přijímání je více než život, více než všechny statky světa, více než celý okrsek zemský; toť Bůh sám, toť můj Ježíš. Jedná mše svatá oslavuje Boha více než by mu mohl vzdát chvály všichni andělé, mučedníci a všichni lidé. Mučednictví všech lidí a klanění všech andělů je něco konečného; mše svatá je nekonečná.“ Svátostná krev, prolévající se každého dne na našich oltářích, je krví Beránka, jenž snímá hříchy světa. Oběť mše svaté, jsouc v podstatě pokračováním oběti kříže, přivlastňuje nám plody jeho, činí nás jí samé účastny v obětování a přijímání.

Tak se uskuteční, co je řečeno ve Zjevení svatého Jana: „Nyní se stala spása a síla králování našeho Boha a moc Krista jeho, protože byl svržen žalobce našich bratří, jenž je obžalovával před

tváří Boží ve dne i v noci. I přemohli ho krví Beránkovou.“ (XII. 10.)

★

Každodenní sloužení mše svaté za Rusko není dnes méně důležité. Nic není více politování hodného než tento národ: postavení dětí, vychovávaných v neznabožství a nadšení pro pokrok řádu zcela hmotařského — zničení svazku manželského a rodinného — zármutek těch všech, kdož ještě chtějí býti věrni svým povinnostem k Bohu a pracovati o své spáse.

Duch zloby se nebojí ničeho tak jako mše svaté, zvláště když je sloužena s velkou horlivostí a když mnoho se jí účastní s duchem víry. Když nepřítel dobra se svíjí před nějakými nepřekonatelnými překážkami, to proto, že v nějakém kostele obětovai nějaký chudý kněz s duchem víry vykupitelskou obět Těla a Krve Páně.

Připomeňme si, že „Kristus je stále živ a neustává se přimlouvati za nás“ (Žid. VII. 25.). Činí tak zvláště při mši svaté. V okamžiku, kdy slova obětiho proměňování jsou pronesena, Ježíš chce, aby vykonala, co znamenají. Co chce, to koná. Chce se nyní znovu obětovat za nás, aby nám přivlastňoval zásluhy svého umučení a své smrti.

★

Po příkladu Marie, prostřednice všech milostí, spojme se tímto vnitřním úkonem s obětí stále trvající v Srdci Kristově, která je jako duší obětí mše svaté. Spojme se s ní, přijímající nadpřirozeně a velkomyslně všechny denní bolesti a soužení. Než obětujme především Bohu drahocennou krev jeho Syna v duchu klanění, zadostčinění, prosby a díkůčinění. Obrácení duší je dílem vykupitelské Krve. Nejmocnější prosbou u Srdce Páně je prosba Marie, všeobecné prostřednice a matky všech lidí, která více než kdo jiný po svém Synu zná nesmírné duchovní potřeby dneška.

„Je v pořádku, aby děti projevovaly svému otci

nejtajnější prosby," píše kardinál Mercier. Můžeme doufat, že jednoho dne, až přijde hodina, stanovená prozřetelností, svatý Otec Plus XI., nazývaný papežem misijním, máje zřetel na přání biskupů a věřících, zasvěť lidstvo svatému Srdci Marilinu, aby ona nás představila tím účinněji svému Synu. Obracejme se k ní s největší důvěrou, připomínajíce si slova, která nám praví v liturgii: Qui me inveniet, inveniet vitam et hauriet salutem a Domino — Kdo mne nalezne, nalezne život a dosáhne spásy od Hospodina. (Přís. VIII. 35.)

P. Reg. Garrigou-Lagrange O. P.

ZÁVIST A NENÁVIST

(Kurs o ctnosti lásky 8, Summa 2. II. q. 34 a 36.)

Každý hřích je porušením řádu stanoveného Bohem, každý hřích je vlastně útokem na zdravý rozum, podle sv. Tomáše. Proto také je dnes ve světě tolik hlouposti, proto se tak dusíte hovory dnešních lidí, jejich zábavami, jejich vtipy, proto jsou tak nemožná řešení dnešních státníků, pedagogů a filosofů, protože jejich rozum jest stále a soustavně zatemňován hříchem, který jest útokem na rozum a na rozumný řád stanovený Bohem. Nejsmutnější ovšem je to, že se dnes říká této hlouposti, která úměrně roste s ubýváním rozumu a s přibýváním hříchů, moudrost. Ostatně již dávno řekl Hospodin, že Jeho cesty nejsou cestami lidskými a sv. Pavel doložil, že Bůh učinil hloupostí veškerou moudrost lidskou.

Jsou však určité hříchy, které zcela výjimečným způsobem hřeší proti zdravému rozumu, contra rectam rationem. Závist a nenávist, dvě příbuzné, které obě převracejí základní řád stanovený Bohem, že totiž třeba milovati dobro a nenáviděti zlo. Závist i její dcera nenávist nemilují dobra bližního. Závist se nejprve rmoutí nad štěstím, velikostí, slávou, zkrátka nad dobrem svého bližního.

Někdy se tento zármutek projevuje jenom tím, že se rmoutíme nad skutečností, že sami nemáme dobra, jež vidíme u bližního, aniž bychom se rmoutili ještě nad dobrem samým. To bývá řevnivost. Když se jedná o duchovní dobra, možno jenom vítati tuto řevnivost, protože svatý Pavel vybízl Aemulamini charismata meliora — Horlete o lepší dary! Taková svatá řevnivost podepře, rozohní naši touhu po svatosti. Proto čítáme životy svatých, aby jejich dokonalost v nás vzbudila smutek nad skutečností, že jsme sami ještě tak daleko od nich. Následování svatých jest podmíněno touto bolestí, jež vytryskne při srovnání našeho života s životem svatých. Když se jedná o časná dobra, již snadno tu můžeme upadnouti do hříchu. Snadno se může z této řevnivosti vyvinouti dokonalá závist, že pak máme nejenom smutek nad faktem, že nebylo nám dáno podobných darů, nýbrž i nad tím, že je má druhý.

Nejčastěji se závidí čest, sláva, moc, majetek. Tato závist pochází z nedostatku upřímného, hlubokého nadpřirozeného života. Pro lidi, pro které platí jenom tento život, kteří ničeho již nečekají od života věčného, pro ty je ovšem každé předstížení bližním ve cti, vážnosti, moci, požitcích neštěstím. Sobectví a pýcha je u zdroje této závisti. Sobectví, které vidí jenom sebe, které by chtělo celý život a všechny jeho dary a hodnoty jenom pro sebe rezervovati, které by volalo nejraději, když já toho nemám, ať toho nemá ani druhý, ať toho nemá nikdo. Pýcha, která jedlně sebe za hodného uznává všech výsad, všeho štěstí, všech darů a úsměvů života. Pýcha plodí nejprve ješitnost, která by chtěla sebe nejvýše viděti. Když pak je zklamána ve svých očekáváních, zahořkne na všechny, které vidí vyvýšeny, které vidí dosáhnouti toho, po čem ona sama marně dychtila a oč se marně snažila. Tato závist je sama o sobě těžkým hříchem. Prvá hnutí především vedená smyslovou stránkou člověka nejsou ještě těžkým hříchem, ale

dokonalý zármutek prožitý a procítěný zármutek, vytrvalý zármutek nad štěstím a dobrem bližního jest rozhodně těžkým hříchem, protože se tu jedná o ohavnou zvrácenost, nenávidějící dobro a říkající zlému dobré.

Tato závist vychovává k srdci krutému a bezohlednému, k srdci, které neumí milovati, které neumí odpouštět, které nedovede omlouvat. Lidé závistiví bývají obyčejně lidmi nesmírně krutými, lidmi, kteří neznají milosrdenství. Neboť závist jest protikladem milosrdenství. Milosrdný člověk rmoutí se nad neštěstím bližního, závistník však se z tohoto neštěstí raduje, závistník má naopak zármutek z dobrého, jež potká bližního.

Závist jest typickým ďábelským hříchem. Kniha Moudrosti (II, 24) praví, že ďábelskou závistí přivedena smrt na svět. Ďábel závidí lidem jejich povolání k věčnému štěstí a tomuto ďáblu se připodobňuje každý, kdo bližnímu svému závidí jeho štěstí nebo dobra. Tato závist roste v člověku až jej přivede k šílenému činu závisti milostí a nadpřirozených jiných darů. Tento hřích jest již hříchem proti Duchu svatému, protože jest to zármutek nad dobrotou Boží, tedy nad Bohem samým, jest to nevyslovitelné rouhání, které pokládá nejvyšší dar Boží, to jest dar Boha samého lidské duši za zlo pro sebe . . .

Není tak vzácný tento hřích. Setkáme se s ním dnes dosti často u těch, kteří sami nevěříce nebo špatní a nemravní jsouce celý národ, nevinné dětské duše podobně ke svému hnusnému obrazu chtějí zkazit, protože závidí jim jejich milosti, jejich nevinnosti, jejich víry. Kolik ďábelské této závisti jest ve zvrácených vychovatelích, v pisálcích, kteří slintají jako hlemýžď po čistých stoncích nevinných, věřících duší a ještě to nazývají pokrokem a osvěcováním lidu a národa. Kdo má oči otevřené, cítí studený pařát ďábelský v tomto běsnění rouhavém.

Někoho ale právě tu mate, že nepřítelům krá-

lovství Božího při tom se dobře daří. Křesťané vldoucí svoje ponížení, svou lidskou bezbrannost proti zavidosti a zlobě nepřátelské ptají se kolikrát, proč to, že zlým se tak dobře daří. Kolikrát se k nám dotírá pokušení zavidosti dobra pozemského těch, kteří ho rozhodně hodni nejsou. Tomáš Akvinský na to odpovídá. Ani nehodným nesmíme zaviděti jejich pozemského štěstí, protože to bychom se rmoutili nad řízením Božím, které i zlým a právě zlým dává statky pozemské, buď aby jim dal příležitost k dobrému, aby si mohli jaksi přivlastit milosrdenství, které by je obrátilo anebo aby tím strašnější byla jejich odpovědnost.

Jakmile je jednou lidské srdce otrávené zavidostí, snadno se rozběhne za všemi prostředky, aby svůj zármutek nad štěstím bližního ukojilo. Proto se rozrůstá zavidost v nenávist, proto činí zavidost člověka schopného všech zločinů, aby bližní byl o svoji čest, kterou nad nás vyniká, o svoji moc a o ostatní dobra připraven. Zavidníci se stávají donašeči, pomlouvají a nactlutrhaí. Ne všechny pomluvy nactlutrhání plynou z povídavosti. Velká část pramení ze zavidosti, jež konečně vyústí v nenávist.

Nenávist jest vnitřním vyvrcholením hříchů proti lásce a jest překonána již jenom vnějším uskutečňováním této nenávisti. Nenávist bližního jest nepřímou nenávistí Boha, protože nenávist bližního týká se miláčka Božího, týká se vyvolence Božího povoláného k patření na tvář Boží, týká se svaté krve Kristovy za něho prolité. Proto lidé s nenávistí umírající nemohou dosáhnouti spasení, protože se sami vyloučili ze společnosti těch, jež Bůh všechny miluje a za něž Syn Boží trpěl.

Nenávist k bližnímu uskutečňuje všechny ostatní zločiny na bližním. Provádí přání a rozkazy a zájmy zavidosti.

Nenávist otravuje duše, ale otravuje i svět a soužití, rozvrací národy. Pravá dcera ďáblova. Kdo jí propadne, propadá peklu a rozlévá peklo.

P. Silv. M. Brait.

KÚZLO EVANGELIA

Po Starom zákone, ktorého krásny obsah a myšlienkovú náplň utopili stuchil „vykladači“ v stojatých močiaroch kostnatého formalizmu, začala sa znovu tisícročná práca výchovy pokolenia ľudského. Bolo treba vymiesť popoly a ochablé pokolenie roznieť ohňom nového nadšenia, priviesť ho k pôvodnému určeniu, ktoré je vždy zmenou duše. Naplniť zákon starý, prepnúť ho až k paradoxu. Vytvoriť zákon nový, náhradu za starý, ktorý by kúzlom „radostného posolstva“ — Evangelia — spôsobil pravú a skutočnú metamorfózu ľudskej povahy.

Evangelium nám skýta to, po čom túži srdce. Okúzuje svojím obsahom. Ani nie tak priezračnou jednoduchosťou svojej formy. Život Božského paradoxistu s Jeho svätou naukou, podaný v čistých priestoroch štyroch Evangelíí prekonávajúcich všetky divy slohu a poezie! Zasahujú nás a rozpaľujú zvrátené srdcia nie patetickou rečou duchaplných mluvkov, ale slovami, ktoré sa podobajú skôr skutočnosti, slovami obrazov, slovami podobenství, paralelizmov, slovami, ktoré sú jakosi skutkami viditeľnými. Duševné nedochôdčatá povznášajú sa k veciam duchovným len svedectvami hmotnými, znameniami a symbolami materiálными. Nechápu duchovej pravdy, ak neni vteiená v hmotu, ak nesplynula s hmotou a jestli neni ňou odíata. Viditeľné obrazy Božského učiteľa nám ukazujú cestu k zjaveniu mravnému. Nauka Evangelia podaná bez axiomáta, bez aforizmov uchvacovala orientálcov živej obraznosti zázračnosťou skutočnej poezie. Kristus konal zázraky — ale vždy sa im vyhýbal, kedykoľvek našiel spravodlivý dôvod pre odmietnutie. Lebo predvídal, že zázraky sa nevracajú do scvrklých modzgov väčšiny moderných ľudí.

V diele štyroch inšpirovaných detí orientu uchvacuje nás detskosť ducha, vonkovská a ľudová pô-

da, láskyplný styk so životom polí a zvierat, božská a vášnivá túha osvietiť tých, ktorí blúdila v temnotách, zachrániť tých, ktorí sa ničia popieraním večnosti, priniesť najvyššie šťastie najnešťastnejším a dať božsky vydýchnuť tým, ktorí sa otravujú mdlou, strnulou a rozodranou prózou ztuchlého a zažklého života neodvislých rozumkárov a uzdraviť ich poeziou, ktorá sa nevznietila svetlom čmúdiacich lúčov, ale žiarou hviezd a slnka, poeziou, ktorá sa zrodila v láske, v boľasti, v rozochvelej hĺbke duše podávaním najvyšších právd slovami tak prostými, tak známymi a plnými pôvabu, že po dvadsať storočí žiaria tou jedinečnou mladosťou, ktorou je večnosť.

Len netápať po plýtkom povrchu! Na hlbínu zrieť a po dôkladnom preštudovaní — nie po ľahkom prečítaní — unesení sme knihou bez strojenosti a prepjatých nasladlostí hysterického poetizmu, knihou, ktorá učinila Bohočloveka večne žijúcim s láskyplnou živosťou, knihou, ktorá prejavuje, koľko milej ľudskosti a ľudskej prostoty vyžiaruje z pôsobnosti nebeského Spasiteľa a koľko tragiky vyznieva z finále umučeného a skrieseného Božstva. Evangelium buduje a povznáša nie v smysle mechanického pobožnostkárstva, ale v ľudskom a v mužnom smysle obnovenia duší.

Pri čítaní statí Evangelia prežívame epizódy velebného eposu, pri ktorom účinkovalo nebe i zem. Bez nastrojeného lichotenia prudkých a vášnivých slov prihovára sa k nám absolútna Pravda vo svojej nahote i sila a účinnosť Ducha Svätého. Slnko spravodlivosti rozoháňa tmy bludu. Vtelená Pravda nám zvestuje radostné posolstvo, že nemocní budú uzdravení, že slepí budú vidieť, že chudobní sa obohatia nezničiteľným bohatstvom, že skľúčení sa potešia, že hriešnikom bude odpusteno, že poškvrnení budú vykúpaní v láznach sviatostí, že zo zvierata sa môže stať svätec a zo svätca anjel, podobný Bohu. Kneža pokoja, genius a filozof, Syn Boží a Syn človeka, človek, ktorý

skrýva Boha v schránke svojho tela, Boh, ktorý svoje Božstvo zahalil v hlinu Adamovu, Boh, po ktorom v súmraku smútku šesťdesiat pokolení chudobných, ranených, hladných a urazených túži tak jako kvet po slnku, ústa po bozku a srdce po úteche, ten Boh spaľuje starú smluvu a na veky utvrdzuje nové zasľúbenie.

Tajomné kúzlo Evangelia! Je složené z mála prostých slov: „Premeňte svoje duše!“ Jestli si tie slová uvedomila ľudia vnímaví a prostí, ktorí sa chcú stať svätými a nešťastní hriešnici, ktorí začnú hľadať v dobre ono šťastie, ktoré marne hľadali v zle, potom tie slová zapustia korene, vniknú na hlbnu, dozrajú v hrozny a v klasy a bujnleť budú v lete, po ktorom nikdy nepríde práchnivenie umlerajúcich jasení.

Cyril Dudáš.

ŠPATNÁ SLOVA

Velmi by prospěl světu, kdo by dovedl vše nazvatí pravým jménem. Je totiž v lidské řeči mnoho jmen nepravých. To proto, že je v lidském životě mnoho nepravosti. Nemůžeme ovšem žádati od lidí, aby těch nepravostí nečinili. Všichni jsme hříšní. Ale můžeme od nich žádati, aby, činí-li je, věděli, že to nepravosti jsou.

A mnoho je v lidské řeči jmen vznešených. Ale těch jmen se vždy neužívá k vyjádření věcí vznešených. Spíše se jich užívá k zatajení věcí, jež vznešeny nejsou. Mnohá z těch vznešených jmen jsou vypůjčena ze slovníku filosofického. Zachází se s nimi jako s vypůjčenými věcmi: nepořádně, nelítostně, neopatrně, nešetrně, šibalsky.

A mnoho je v lidské řeči jmen pravých, poctivých, výstižných, prostých a jasných. Tato jména upadají v zapomenutí. Jsou již jen zvuky, ne slovy. I naplňuje se na lidech tohoto věku, co řekl prorok Isajáš. Ušima budete poslouchati a neuslyšíte.

A proto výklad o pravých a nepravých jménech

může se nazývatí buď Řečí do prázdna nebo Promluvou k hluchým.

ABSOLUTNO

Boha nazývají Absolutnem. Jméno Bůh je patrně málo filosofické, málo učené, málo vznešené. Kdyby bylo málo poetické, byla by pomoc dosti snadná. Stačilo by otevřítí Evangelium. Je pravda: Bůh se v něm nenazývá Bohem, ani Hospodinem ani Pánem. Nazývá se Otcem. Otec je jméno poetické. Avšak nehodí se duchům filosofickým. Raději se chtějí nazývatí poutníky Absolutna než dítkami Božími. Čestnější se jim zdá býti mistry lidí než syny Božími.

PSYCHE

Duši nahradili psychou, vitálním principem, tvůrčím elementem v člověku atd., krátce udělali z ní tak zvanou vyšší funkci, po jejímž původu a určení se ptáti jest holou všetečností. Řekne-li se, že člověk má duši, je to trochu neomalené, zavazuje to. Je to právě tak, jako kdyby se řeklo, že člověk má povinnosti. Proto jest třeba hledati útočiště ve výrazech filosofické hantýrky, které neznamenaají nic a utajují vše. Etymologie duše je Duch. Utíkáme od kořenů slov, protože nechceme znáti Kořene věcí.

INTELIGENCE

Co je člověk inteligentní? Je to člověk vzdělaný? Ve slově intelligence se zpravidla tají pohled do školních lavic. Inteligentní člověk by tedy mohl býti člověk prošlý třídami, po případě člověk mající akademickou hodnost. Člověk, který udělal ze tří pojednání čtvrté a je d o c t o r. Je-li také d o c t u s, o tom už se nemluví.

A. Hello, který si rád pomáhá etymologií, říká, že *intelligere* znamená *intus legere*, uvnitř čísti, to jest, rozuměti, chápati. Intelligent by

tedy byl člověk rozumný, člověk řídící se ve všem rozumem, člověk mající o věcech správný úsudek a tak podobně.

Ale to o sobě nikdo nemůže vědět s jistotou: úsudky měníme. Dnešní úsudky bychom nezaměnili za úsudky, které jsme měli před deseti lety. Rozumem se také vždy neřídíme: přechasto se jen domníváme, že se řídíme rozumem. Abychom se omluvili z nerozumnosti, říkáme, že děláme špatné zkušenosti.

Nikdo si není jist, je-li učený a rozumný. Jist si může být jen maturitním vysvědčením a doktorským diplomem. Co proseděl v škamnách, to mu nikdo nevezme. Čili rozum ztratit člověk může, inteligenci ztratit nemůže. Intelligence jest tedy jen označení oné nejmenší míry rozumnosti, které již nemůžeme pozbyti.

ILUSE

Oddávati se klamům je pošetilé. Oddávati se ilusím je vznešené. Náš filosoficky mluvící přítel si stěžuje, že je zase o jednu ilusi chudší a tak se bezděky přiznává, že všechno jeho duchovní bohatství se skládá ze samých klamů. Štěstí lidské se buduje tím, že člověk považuje za něco, co ve skutečnosti není nic.

Ztracený syn měl aspoň tolik rozumu, že si přál nasytit se mlátem, které žrali vepři. Mláto bylo něco. Ale tyto synové bludu krmí svého ducha nicotou přeludů říkájice: je to blbost, co děláme, ale je to hezké.

Co chcete, prosím, každý má svou pravdu; pravda je to, co nás blaží. Jak milosrdná jest filosofie! Její nomenklatura je hromada písku, do které můžeš strčit hlavu a říkat, že je na světě tma. To je tvá iluse a zároveň tvá pravda. Krásné slovo — iluse. Klamy nechme noetikům a vůbec lidem, kteří trpí žaludečními obtížemi.

PROBLÉM

Problém je otázka. Tázati se je všední a dětinské. Řešiti problémy je učené a vznešené. Je-li nějaká otázka nepříjemná, udělá se z ní problém. Máme problémy filosofické, hospodářské, literární, umělecké, estetické, mravní — a tak do nekonečna. Svět je pln problémů. Někdy tíží tradice. Nemilé jsou určité mravní povinnosti. Je tu pomoc: udělá se z toho problém. Manželská nevěra je hřích: ale jak zcela jinak to zní, řekne-li se, že manželství je problém! Máme tu nevěrníka. Včera jsme jím pohrdali, dnes už víme, že je pouhou obětí manželského problému.

Jsou otázky a jsou odpovědi. Jsou otázky nejasné a jsou odpovědi jasné. Ale ty odpovědi jsou nepohodiny: smíš — nesmíš, máš — nemáš, můžeš — nemůžeš. Ty odpovědi jsou zákony neměnného a naprostého mravního řádu. Tento řád je nám nepřijatelný. Nechceme otázek. Nechceme odpovědí. Propast volá propast. Nechte nám naše problémy. Je to tak útěšné! Člověk si pomyslí, že nic není pravda a všechno je dovoleno. Pokračování.

Dominik Pecka.

PRACOVNA

NEZAPOMÍNEJME NA HŘÍŠNÍKY

Ve svých rozjímáních vzpomeňte si těch, kteří nemají ani lodičky ani mostu, aby mohli přejít toto nebezpečné moře, nýbrž kteří se do něho střemhlav vrhají. Musíte je odporoučeti mocné a milosrdné ruce, která i Vám pomáhá, míti s nimi soucit a vnést je do svého srdce. Vypravuje se o pelikánu, že mimo jiné živí se mušlemi, které nalezne na břehu mořském. Jsou tvrdé jako kámen, když jsou zavřené, obsahují však ústřice či jiné měkkýše. Pelikán uvaří si je ve svém žaludku. Zahřívá je a tu se mu otvírají. Požívá jich, skořápky vyvrhne.

Podobně i hříšník živí se oním tělem ústřice, která také byla nejdříve tvrdě uzavřena. I Vy vložte do svého srdce tyto hříšníky tvrdé a zatvrzelé, křičte s láskou k Bohu, podstupte pro ně některé kající skutky, když k nim obdržíte dovolení. Bůh pošle Vám jejich lítost. Otevřou se světlu milosti. Vy pak najdete tolik zalíbení v tomto cvičení a budete tak zanícena horlivostí o jich obrácení, že se celá rozplynete sladkými slzami při myšlence na radost, která se v nebi rozvíří v Bohu a v andělech nad obrácením hříšníkovým.

Filip Neri své sestřence Marii Vittoria Trieví.

MŮJ PŘÍTEL

Kdo se stará o moji duši, kdo mne nutí svou celou bytostí, bych rostl, abych se snažil dále a výše, kdo stojí přede mnou jako stálý otazník, jako stálý požadavek. Stálý požadavek mého vnitřního vzestupu a vzrůstu. Kdo mne miluje, abych rostl, kdo mne tak miluje, že mohu a musím vlastně růsti. Ten je mi přítelem, který nežádá ode mne ustavičných sentimentálních projevů přátelství, kdo nechce stále, abych s ním ustavičně mluvil a se rozptyloval v řeči, ale kdo chce, abych konal věrně svou povinnost, kdo mi vším svým vlivem k tomu pomůže, abych mohl se dobře své povinnosti a především povinností svého duchovního života věnovati. Ten je mi přítelem, u něhož se nemusím stále obávati, když žiji svým životem, sobě vlastním, že jej zanedbávám, nýbrž který dovede také vyjít na tolik kroků vstříc jako já jemu, jenž také pomůže z našich dvou cestu dvou životů vytvořiti jedno. Jenž nežádá stále, ale jenž dovede učiniti sladkým dávání. Je mi přítelem ten, jehož dobrota, jehož ctnost a ušlechtilost je mi stále výčitkou, ale tichou a dobrou, ne jízlivou a nelaskavou, jenž je mi stále úkolem a příkladem k následování. Přítelem je ten, který to se mnou dobře smýšlí. A i kdyby z dobrého úmyslu byl mým nepřitelem, nemám nad něho lepšího přítele.

OHEŇ KRISTUV

Muž Boží, Jan, pravil, že nikdy neviděl v křesťanství tolik ctnostných úkonů, tolik vědy, mravnosti, hájení pravdy, obřadů a bohoslužeb jako nyní, ale, žel, že to nevidí vykonávatl tou pravou láskou, kterou Kristus zapaluje v duši; a chtěje proti tomu působiti, pravil, že zná jen tři prostředky: první, ustavičně mluvitl o Ježíši Kristu a jeho lásce a velkých dobrodiních prokazovaných duši, čím výše se mluví, tím výše stoupá vroucnost, druhý, mlítl velkou lásku ke všem tvorům a jim prokazovatl velké dobrodiní a ukazovatl mluování bezmezné — a tímto druhým způsobem, pravil, že se Kristus více uctí než dlouhým kázáním, protože to zapálí toho a onoho, aby cítili Boha a dali se jím zapáliti, třetí, umrtvovatl se tak, abychom se osvobodili od sebe samých . . .

Život bl. Jana Colombini z r. 1558.

ZKLAMÁNÍ LIDE

Bolestné může býti, když zklame přítel, hořké je, zklame-li ten, ve kterého jsme doufali, že nás zvedne, že nám pomůže vzhůru, když se ukáže jako slaboch, nebo jako člověk zlátný a neupřímný, když ten, o kterého jsme se chtěli opřítl, se ukáže jako člověk, který nemá bezpečného středu, nýbrž je třtinou po větru se kiátící.

Zklamání je tím trpčl, čím čistší a bezvýhradnějšl dali jsme lásku, čím jsme šlře otevřeli své srdce. Zcela oloupen a vydrancován je ovšem ten, který dal celou svou nadějl do rukou člověka.

Zklamání je smysl románu Undstetové: Gymnadenia. Slyšel mladý hoch od matky tajupnlé slovo: Gymnadenie, gymnadenie a představoval si pod tím exotickým slovem rostlinu hořících barev a tančících tvarů. A zatím poznal drobný, nevzhledný květ. Gymnadenie — láska, je smysl tohoto románu, který jednl chtějl vidět blízko pornografie a druzl blízko bigoterie, má ten smysl ukázatl, s jak faiešnými nadějemi přistupuje stále

mladý člověk k tajemným slovům: láska, život, přátelství...

Gymnadenie lásky, života, přátelství a všech ostatních velkých slov zklame, jestliže v ní hledáme všechnu krásu nepoznanou a přece vysněnou, všechnu naději dosud neuskutečněnou a přece volající touhou po vznešeném, aby se uskutečnila.

Gymnadenie — zklamání toho, který očekává všechno od části, uspokojení nenasytného, do nedohledných šířek, dálek a hloubek se rozbíhajícího srdce, věcmí, které jsou jenom střípky.

Hořké, ale zasloužené je takové zklamání. Zasloužené zklamání, když někdo vyhýbá se chrámu srdce Božího a zato vklouzne zvědavě a dychtivě do chrámu lidského náručí, slibujícího mnohomluvně krásnou fasádou. Zasloužené zklamání, najde-li uvnitř — temný páchnoucí chlév.

Anebo není zasloužené zklamání toho srdce, které Bůh volal, chtěje je naplniti svým štěstím, a člověk je otevřel raději člověku, čekaje od něho naplnění vzácným vínem? Konec: vypitá do dna a do poslední kapky číše naší lásky a ještě hnusný otisk špinavých rtů na okraji kalicha!

Takový bývá často osud duše, která se dala tvořím přes varování Stvořitelovo!

Osudné bývá tu ještě to, že takový člověk zahořkne, uzavře se a nevěří již ničemu a nikomu, ani Bohu, ač právě měl nedůvěřovati tvořím a věřit Bohu, před jejich nepostačitelností varujícímu.

Dá se vyléčiti zklamaný člověk? Dá, najde-li člověka, který bude uměti dotknouti se deklátně jeho rány a léčiti ji. Musí to ale býti člověk, který si nebude hleděti přilpoutati zato člověka na sebe, nýbrž bude považovati za jednou svou úlohu podpírati ho a vésti — k Bohu, který jedlně nemůže nikdy nikoho zklamati.

Někteří lidé totiž musejí býti vším zklamání, na dně každé radosti hořkou kapku najíti, ve všem vlastní zkušeností poznati nedostatečnost tvorů,

aby byli přivedeni k Bohu, aby jim byly zkáceny modly, by si mohli uvědomiti: Hospodin jediný je Pánem tvým!
Braitó.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

—: Ames Saintes (Abbaye de Maredsous). V kolekci Pax vyšel 34. svazek, který sebral svaté zkazky, zápisky o ctnostech a velkých činech abatyší a řeholnic starobylého opatství benediktinského ve Farmoutiers. Jsou to jakési benediktinské Fioretti. Kniha líbezné krásy a něhy. Všele doporučuji především přátelům benediktinského řádu.

—: Cornelia Cornelly. Překlad z angličtiny. Morcelliana, Brescia. Cena L 8. — Kdyby kniha nebyla psána hodnověrnou osobou (jedna z prvních žaček zakladatelky) a nebyla doložena dokumenty, četla by se jako román. Je to však skutečnost, která ukazuje, že lidská snaha bez Boha není nic, a že vše na světě se děje z vůle nebo z dopuštění Božího. Zakladatelka to pochopila a podle toho žila. Zemřela v pověsti svatosti.

DEBOUT R. P., OSC: Vie de saint Camille de Lellis (Desclée De Brouwer & Cie, Paris), str. 515, cena 25 frs. Překlad prvního životopisu velikého přítele nemocných a zakladatele řádu kamilliánů (na ošetřování nemocných), sv. Kamila de Lellis; druh světcův a později třetí jeho nástupce ve vedení řádu P. Santio Ciatelli první napsal životopis světcův a zachoval tak budoucnosti mnoho věcí, které jen očitý svědek může vědět a znát. Překladatel ponechává dílo v původní podobě a rozšiřuje je poznámkami a přídávkem z historických pramenů. Kniha dýše upřímnou pravdivostí a vroucí láskou ke světcům, kterého bychom i my měli více znát!

DONDERS: Lichstrahlen (Herder, Freiburg 1932). 3 svazčky nejpůvodnějších myšlenek čerpaných z meditace Písma sv. a svatých Otců. Celý církevní rok jest v nich probrán a snesen krásný poklad myšlenek, námětů k úvahám, přednáškám a kázáním. Donders je vynikající kazatel, který dovede všude čerpati, i ze skály med vyssátí. Úvahy nejsou ani rozvláčné ani uměle skloubené. Tryskají ze života a proto poslouží dobře k osvětlení a obohacení vlastního i cizího duchovního života.

GARRIGOU-LAGRANGE: La Providence et l'abandon; Desclée, 1932, cena 20 frs. — Kdo přečte tuto knihu, posilní se neobyčejně v lásce a v důvěře v Boha. Toto bývala síla Garrigouových přednášek v Římě, pro něž se

na jeho kursy mystiky hrnulo nejvíce posluchačů ze všech kolejí římských. Pročítám tuto knihu, kterou jsem slyšel se svatým zápalem přednášet. Není opravdu jistější cesty, než důvěřovat Bohu. Ve vyšších stavech duchovního života je tato důvěra jedinou hvězdičkou v temných nocích. Jenom ona dá rozumět ruce Boží, jenom ona vede spolehlivě a vysoko. Nevím, jak dosti doporučit tuto knihu, která by měla být vůdkyní mnohých a mnohých.

OLIVERO Federico, *Correnti mistiche nella letteratura inglese moderna*. Fratelli Bocea, Torino. Cena L 32. — Rozbor díla a osobností katolických anglických spisovatelů poslední doby. Měřítkem tohoto rozboru byl jejich poměr k absolutním pravdám katolicismu, hloubka pojmání a prožívání tohoto myšlenkového světa.

REVUE DES SAINTS (Bonne Presse, Paris); nejstarší časopis asumpcionistické B. P. si ve vlasti získal četné příatel nelíčeným a životným líčením životopisů svatých, záznamy o kanonizačních a beatifikačních procesech i drobnými poznámkami z hagiografie. Mile vítané sešity, jimž nemáme podobných.

STAFFELBACH: *Die Vereinigung mit Christus als Prinzip der Moral bei Paulus*; Herder, 1932, cena 3 Mk. — Autor ukazuje, jak vysoké mínění má mítí křesťan o mravnosti křesťanské, jež jest něčím více než morálkou pohanskou nebo humanitářskou či jakou. Morálka křesťanská tak, jak jí Pavel učil, jest připodobňování ke Kristu, k němuž jsme přivtělení, a proto jako údy z této své vlastnosti právě povinni připodobňovati se své hlavě. Až k nejvyšším vrcholům mystiky vede tato nauka o spojení nás s Kristem.

—: *Sainte Gertrude* (Desclée De Brouwer & Cie, Paris) 1931, str. 286, cena 10 frs. — Duchovní poklad svaté Gertrudy nelze snadno proniknouti a proto anonymní autor vybral z jejího Hlasatele božské lásky nejdražší kameny a s jemným pochopením je uspořádal, aby bylo možno bez obtíží poznati překvapující krásu a hloubku díla a poslání veliké světice. Pilíř duchovní knihovničky.

Z RŮZNÝCH POLI

P. ARRIGHINI A., *In splendoribus Sanctorum*. (L. I. C. E., Torino.) Vol. III. — Vychází další svazek dobře pracovaných kázání (26. duben—14. červen). V záhlaví každého nadpisu je osnova. Doporučujeme co nejvšeleji.

BENSON Roberto Ugs: *L'Amicizia di Cristo*. Hluboké meditace geniálního anglického spisovatele-konvertity, známého i u nás. Kniha vyjde též v českém překladu.

BUBER: *Königtum Gottes*; Schocken-Verlag, Berlin,

cena 7.80 Mk. — S hlediska moderního Žida studovaná otázka království mesiášského na zemi, království totiž Božího. Autor studuje otázku theokracie v židovství. Prochází všemi knihami. Chce dokázat, že židovská theokracie nebyla či neměla býti vládou kněží, nýbrž spíše spořádáním celého života i politického i hospodářského pod výlučným zorným úhlem náboženským.

EVANGELISTI Anna: Romanità classica e cristiana. (Desclée & Co, Roma.) Úpadek římského ducha za posledních dob imperia a jeho znovuvzkříšení křesťanstvím, které přejalo vše, co bylo krásné a vznešené a pozvedla to do řádu nadpřirozeného v službu Nejvyššího.

DE VITTORIA FR.: Commentarios a la Somma; I. De fide et spe; vyšlo v Salamance v dominikánském nakladatelství Fides, jako druhý svazek bibliotéky španělských thomistů. — Dílo jest uvedeno dlouhou, po španělsku důkladnou studií historicko-theologickou, zároveň s živým vylíčením tehdejšího universitního života v Salamance. Jsou to komentáře Vittoriovy o víře a naději k Summě svatého Tomáše. Vittoria měl veliký vliv na vývoj sociálně politických otázek většího logického řešení. Proto je toto vydání velikým dílem a přínosem pro vědu i civilní.

FRA GIORDANO DA GIANO: La cronaca. (Překlad a výklad, od Luigi Pompilj.) Cena L 5. Kronika začátků řádu sv. Františka. Doporučujeme milovníkům středověku.

Franziskanische Studien (Aschendorff, Münster, ročně 12 Mk) — věnovaly loňské poslední dvojčíslo památce sv. Alžběty; zvláště první články o světici v umění a u Maďarů jsou i pro širší kruhy ctitelů světice zajímavé; jinak podržuje svazek vědeckou výši histor. badání o frant. řádu.

GREGORIA M.: Im chinesischen Hexenkessel (Mutterhaus der Franziskanerinnen, Luxemburg) 1931, str. 376. Netušené bohatství vyprávěcího talentu a bystrého pozorování, posvěcené vroucí láskou a apoštolskou horlivostí nynější gener. představené lucemburských františkánek. Cestovní deník, zápisky sestry v misiích čínských z posledních let; všude vystupuje teplo duchovního mateřství sestry, která nevidí jen zrakem, nýbrž také srdcem. V nejlepším slova smyslu soupeř dopisů P. Zemana a vzpomínek P. Watthé. I. F. P.

HOCHLAND (Kösel & Pustet, München), prvotřídní katolický měsíčník začíná nový ročník. Ve stránkách Hochlandu je výtečná studnice poznatků z katolického a kulturního života, umění slovesného i výtvarného. Se Stimmen der Zeit vedoucí německá katol. revue.

KLUG Dr. I.: Das Reich der Werte (Schöningh, Paderborn) 1931, str. 166, cena 4.30 Mk. — Poslední dar vzác-

ného muže duším hledajícím mravní smysl života; svěží výhledy do řádu hodnot bytosti, kultury, osobnosti občerstvující duši a dávají jí novou sílu k úsilí o mravní dokonalost a zjasňují mysl. Knížka životního kladu a duchovní krásy, kde spočine každá duše.

KNAPP Dr. Fritz: Tilman Riemenschneider (Schöningh, Paderborn), str. 32 + 12 příl., cena 2 Mk. — Knappovo dílko o vynikajícím würzburgském sochaři T. R. je zároveň stručným a výrazným obrázkem gotického umění německého a proto dosáhlo již třetího vydání. Oko se zalíbením spočine na obrazech velikého mistra dláta, který uměl dát život mrtvé hmotě.

KOVACS Gyula: Szabad egy szóra? Sajóvidék, Roznava 1932. Kytka duchovního čtení. Mladý kněz touto knížečkou opravdu dokázal, že pochopil chyby a nedostatky dneška. Slohem jednoduchým v pádných obrazech podává nejzákladnější požadavky a principy dobrého života křesťanského, individuálního i společenského. Obrazy, jimiž ironizuje slabiny doby, nutí k hlubokému přemýšlení. Vydal též sbírku písní k zádušní mši sv. a promluvy nad hrobem: Énekek és búcsúztatók, které svědčí též o soucitné duši kněze.

—: La pensée catholique dans le monde contemporain. (Spes, Paris), str. 246, cena 15 frs. — Soubor přednášek II. mezinár. katolického týdne v Ženevě o poslání a díle Katolické unie mezinárodních studií a o stavu katolické Církve ve Francii, v Anglii, ve státech skandinávských, ve Spojených státech, v Německu a o náboženském stavu Ruska. Spis zachová dlouho svou cenu, neboť jednotlivé přehledy podávají katoličtí učenci světového jména a rozhledu.

LATTANZIO: De mortibus persecutorum (Societa Ed. Internazionale, Torino); str. 120, cena 6 lir. Luca de Regibus vydává se školních Scrittori latini slavný Laktanciův spis o smrtích pronásledovatelů; vydání, pečlivě upravené, je opatřeno obšírným úvodem a hojnými věcnými poznámkami, které umožňují četbu osobám bez podrobných historických znalostí.

LUTZELER: Die christliche Kunst des Abendlandes; Buchgemeinde, Bonn. — Všechny malířské a sochařské směry křesťanského západu jsou v této knize zastoupeny, zhodnoceny a popsány. Je to, abych tak řekl, dobrá učebnice křesťanského umění či křesťanské estetiky. Zvláště cenná je textová část, která se zabývá všemi problémy, před kterými stojí umění ve svém tvoření a citění.

MONTANARI: Saggio di Filosofia Agostiniana; Torino Societa Editrice Internazionale. — Nejzákladnější a nejdůležitější problémy lidské jsou tu osvětleny svět-

lem veleducha Augustinova s použitím všech jeho čelných spisů.

MIONI Ugo: *La Mère des missions d'Afrique la comtesse Marie-Thérèse Ledóchowska*. Překlad z italského. (Marietti, Torino.) Cena 10 frs. — Život zakladatelky „Díla šíření víry“. Kniha je rozdělena na tři díly: Mladí dvorní dáma, zakladatelka. V poslední stati krásně jsou podány normy jejího života, ideály a ctnosti.

MOSER Helene: Pier Giorgio Frassati (Ars sacra, München), str. 128, cena 1.80 Mk. Moserová jemným perem vystihuje přitažlivý příklad života pravého katolického studenta Frassati, o němž jsme již také referovali. Student plný studentských zájmů, mladík a přece vyspělý hrdina Kristův. Dejte vašim studentům!

MULLEROVY (Ars Sacra, München) oblíbené sešitky jsou obohaceny dvěma novinkami: HEUFELDER P. Em., OSB: *Christus muss König sein* (str. 32, 8 hlubotisků, cena 40 pf) je knížečkou katolické aktivity pro království Kristovo proti říši nevěry a nemravnosti; LUDWIG P. Beda, OSB: *Gemma Galgani* (str. 32, 8 hlubotisků, cena 40 pfen.) zachycuje ve stručných, vnitřní náplní však bohatých kapitolkách vzrůst svatosti Květiny Utrpení; knížečka pro dívky.

OLIVIER Marcel: *Six ans de politique sociale à Madagascar* (Grasset, Paris), str. 279, cena 15 frs. Bývalý guvernér kvetoucí franc. kolonie podává obraz své sociální politické činnosti na M.; je velmi poučno podrobněji poznati činnost koloniální správy a jejích snah, neboť má značný vliv na práci misionářů, již autor také oceňuje, ač mu uniká smysl a cíl náboženství. I. F. P.

QUINET Abbé: *Pour mes tout-petits* (Spes, Paris), str. 380, cena 16.50 frs. — Prvouka, která má býti vůdcem a rádcem katechisty při vyučování nejmladších žáků. Látku, probíranou ve 20 obšírných lekcích soustřeďuje kolem života Páně, ze St. zákona ponechává jen stvoření a pád prarodičů. Pracuje s prvky názorného vyučování a každá hodina zakončuje povzbuzením nábožnosti a mravních citů. Katechese jsou velmi obšírné, ale bonus paterfamilias dovede najít nejhutnější zrno a obohatit jím své náboženské vyučování. Quinetovy katechetské spisy zasluhují rozhodně pozornosti.

Il 40 anniversario della enciclica „*Rerum Novarum*“. „*Vita e Pensiero*“, Milano 1931. Cena L 50. — Kniha je příručkou sociologie. Cenné příspěvky od nejlepších odborníků celého katolického světa. Články jsou psány italsky, francouzsky, španělsky, německy, anglicky. Doporučujeme přátelům studia, protože jest málo děl, která by odhalovala tak dokonale hloubku encykliky „*Rerum novarum*“.

Priester und Mission (Oesterr. Priester-Missionsbund,

Wien) 1931, str. 96. Ročenky něm.-rakouské Unio cleri pro miss. jsou ve své skupině na předním místě, neboť přihlížejí zvláště k praktické práci pro misijní myšlenku; jména Schmidlin, Freitag, Kremer mluví sama. Krátce před ročenkou vyšla tamtéž brožura J. PETERSE: Des Papstes Ordnungswille im Modernen Missionshilfswesen (21 str.), která však obsahem přesahuje pojem brožury, neboť jasně vystihuje celý plán pomocné misijní akce v intencích Sv. Stolice; je určena také duchovenstvu. I. F. P.

REVUE D'HISTOIRE DES MISSIONS (Spes, Paris, ročně 50 frs, čtvrtletník) je hodnotná revue věnovaná vědeckému studiu misijních otázek. Italové mají podobnou revui IL PENSIERO MISSIONARIO (Unio cleri pro miss., Roma); obě revue soustřeďují misijní pracovníky svých národů a prospívají značně prohloubení myšlenky.

RUFINO BLANCO Y SANCHEZ: Fundamentos de lengua castellana (Hernando, Madrid); libro del discipulo: str. 236, 2.50 pes.; libro del maestro: str. 237, cena 3 pes. Poznat vzácné duchovní spisy španělských mystiků v originále je častým přáním. Blancova kniha španělského jazyka přijde proto vhod těm, kteří nabyli první znalosti a chtějí ji prohloubit a propilovat; cena obou příruček je poměrně nepatrná.

S. M. P.: Audi Filial Spes, Paris, cena 8 frs. Spes vydává toto srdečné, ze skutečného života vzaté a ke skutečnému životu se též obracející vážné memento křesťanským dívkám. Velmi konkrétní poučení, čeho dnes od křesťanských dívek očekáváme.

SAJDAK: Joannis Kyristis Geometrae Hymni in SS. Deiparam (Poznaň, Societas Litterarum Posnaniensis); 1931, str. 95. Hymny jsou ukázkou náboženského zanícení a literární vyspělosti byzantinské Jana Kyrista, žijícího v X. stol., tedy v době literárního úpadku. Vznešené tyto hymny přeložil do latiny a vydal již F. Morellus v Paříži r. 1591. Sajdakovo vydání hymnů je kriticky prostudováno. Zmiňuje se o různých kodexech těchto hymnů, více si všímá pak Morellova vydání, jehož latinský překlad připojuje k řeckému textu. Před podáním textů rozepisuje se šířeji o ceně těchto hymnů.

SCHOMERUS Dr. H. W.: Buddha und Christus (Verlag des Waisenhauses, Halle-Saale) 1931, str. VII-91, cena 3.75 Mk. — V Německu vyrostlo dosti rozšířené hnutí pro buddhismus, které se neleklo silného podceňování křesťanství. Schomerův spis je jadrnou a při tom solidní obranou křesťanství, které klidně a nezaújatě vyrovnává se s buddhismem; výtečná pomůcka a pramen poučení, který kněz či vzdělaný katolík dovede doplnit katolickým poznáním Krista Pána a křesťanství. I. F. P.

Stimmen der Zeit (Herder, Freiburg), půlročně 7.20

Mk, prvotřídní katolická revue řízená něm. OO. jesuity a vyplněná jejich výtečnými pracemi všech oborů vědních; jsou vítaným pramenem hlubšího vzdělání pro katolickou inteligenci.

P. THOMAS VILLANOVA a ZEIL, OMC.: *Purgatorium iuxta doctrinam seraphici. Doctoris sancti Bonaventurae Marietti*: Turin. Cena L 5. — Spisovatel podává souhrnnou nauku sv. Bonaventury o očistci, roztroušené v jeho spisech. Knížka je psána důkladně i při svém malém objemu.

VERCESI Ernesto: *Tre segretari di stato*. Libreria Emiliana, Venezia. Gonsalvi, Rampolla, Gasparri. To jsou tři jména, která budou zapsána zlatým písmem v dějinách Církve. Tři mužové, kteří byli spolupracovníky papežů v nejtěžších chvílích.

VOLMER Ansgar, OFM: *Die hlq. Elisabeth* (Borgmeyer, Hildesheim) 1931, str. 188 + 15 příloh, cena 5 Mk. Volmerův spis, věrný historii, svěže zachycuje život sv. Alžběty tak, aby zůstala před zraky čtenáře živou lidskou bytostí, která nutí celé věky k následování veliké lásky v duchu evangelia a Božího Chudáčka. Životopis sv. Alžběty by měli často pročitati a rozvažovati ti, kdož byli a jsou postaveni v moci a v majetku, snadněji by prošli úzkou branou.

WEBER: *Le Psautier du Bréviaire Romain* (Desclée et Cie, Paris), str. 530, cena 8.50 frs. Výklad je určen kněží a theologům, aby se s větším porozuměním a užitek modlili žaltář. Nemá vědeckého rázu, ale používá výsledků vědy k prohloubení znalosti žalmů. Výklady k jednotlivým žalmům jsou sice kratší, ale myslící v nich najde pevnou oporu. Žalmy jsou podány podle týdenního jich pořadí.

ZIEGLER Dr. Adolf: *Die russische Gottlosenbewegung* (Kösel-Pustet, München), str. 248, cena 4.50 Mk. — Tažení oficielní nevěry v zotročeném Rusku je věcí nejvýš vážnou a nestačí jen drobné časopisecké zprávy o něm. Dlužno je dobře poznat a vybudovat důkladný plán obrany a protiútoku, na němž musíme všichni spolupracovat, chceme-li zůstat přáteli Božími. Autor čerpá z původních pramenů a kreslí úžasný obraz satanského díla, které se rozplizuje zvolna celým světem; mocný úder Zieglerova díla musí probudit každou duši. Kniha pro vůdce a bojovníky, aby poznali nepřitele v jeho síle i slabosti.

POUTNÍKOVA CESTA

„Hledím na kypící život v rozkvetlé zahradě a zdá se mi, že tato zahrada je říší radosti; ale ve skutečnosti je celá zahrada jen velikou nemocnicí, kde všechno má nějakou nemoc, na kterou hyne.“ Radost prchá z vadnoucích květů a z usychajících ratolestí od začátku lidského života až do jeho konce. A poutník si ještě sám má ukládati mnohé odříkání i této krátké radosti. Nepoutník hledá štěstí v této prchavosti a nenalézá. I na poutníka doráží prchavost a touha. Hledá se tedy

VIII. POUTNÍKOVO ŠTĚSTÍ

Hlavní dílo svatého Tomáše Akvinského bychom mohli nazvatí popisem poutníkovy cesty. Summa theologická totiž líčí život člověka v jeho počátku, v jeho původu, v jeho povznesení, v jeho bojích a úpadku, v jeho snahách o zdokonalení, ukazuje prostředky k vyvrcholení ušlechtilosti života. A jako rámcem tohoto líčení života poutníkova jest nauka o štěstí lidského života. Když přestal svatý Tomáš mluvití výlučně o Bohu, začíná hned mluvití o štěstí člověka; a podle plánu, který mu nebylo dopřáno přivéstí ke konci, chtěl zase mluvití na konci o štěstí člověka. Že totiž štěstím lidského života je uchopení pravého cíle, života a podržení toho cíle po celý život, až na konci pozemské pouti dosažení úplnosti cíle bude vyvrcholením životního štěstí. Tímto cílem jest směřovati k Bohu. Pro člověka směřovati znamená samozřejmě dvojí: směřovati duchem a směřovati srdcem, mítí na mysli a mítí v srdci Boha. To jest jediné lidské štěstí, které se nepodobá vadnoucímu květu, nýbrž má krásu nevadnoucího květu a ještě květu ve své nevadnoucí kráse stále se rozvíjejícího k větší kráse a k většímu bohatství. Všechno ostatní vadne. Jen Nejvyšší a Nejdokonalejší mohl o sobě říci v Písmě: „Já jsem Pán a neměním se.“

V zásadě to dokazuje každý lidský život, že jeho štěstí není na zemi v něčem stálém, nýbrž ve směru k něčemu, co by naplnilo život lepším obsahem. Lze se mýlit v obsahu, ale nelze umlčet tuto touhu po směru. Jen poutníkovi je dáno dosáhnouti směru, který vede k obsahu nejbohatšímu a který sám jest takovým obsahem, že již před dosažením celého cíle směru znamená nejhlubší štěstí poutníkovy bytosti.

Moudrost starého filosofa pravila, že štěstí jest nepřerušitelné a úplné a dokonalé držení života. Kdo nedrží směr k Nejvyššímu, kdo nemá v mysl i srdci Boha, co drží? Na chvílku kousek nedokonalosti. Poutníkově myslí poví tato moudrost starého filosofa všechno. Poutník svou věrou je spojen se životem, jenž jest nejen bez konce, nýbrž i nejdokonalejším životem. Vtělený Syn Boží prohlásil: „Kdo jde za mnou, nechodí ve tmách, má světlo života.“ A opět: „Kdo mne miluje, k tomu přijdu a s Otcem si u něho učiníme příbytek.“ Víra, která poutníkovi svítí na jeho cestu životem, stane se mu pramenem štěstí, protože jest mu skutečným spojením s cílem. Jest mu nejen ukazováním cíle dalekého, nýbrž způsobí ve svých důsledcích, že tento cíl se přiblíží na dosah nejen srdce, nýbrž i na dosah takové blízkosti, že může svými paprsky ozařovati poutníkovu cestu a spojití s tím, jenž „Jest Pán a nemění se“.

V knize Přísloví je napsáno: „Smích bude smísen s bolestí a za radostí půjde blízko nářek.“ Pro poutníka jeho víra učiní převrat. Bolest bude vždy smísená s radostí a za nářkem blízko půjde radost. Do smíchu člověka se mísí bolest pro temnoty, které z radosti hledí, ježto z každé hledí nejistota myslí a neúplné ukojení srdce. Proto i za radostí jde vždy nářek, že se ukáže, že žádná radost „není to pravé“. Poutníkovi uvědomělému víra nejen ukáže, nýbrž i svými důsledky podá štěstí, jež může dokonale i dát světlo i klidnou radost srdci. Dává totiž podle zaslíbení Božího samého Boha,

jenž je stará osvědčená krása a přece nikdy krása přestárlá, vždy nová; jenž jest moudrost bez zklamání; jenž jest moc bez konce; jenž jest věčnost, čiré světlo, nesmírnost, dobrota, vlídnost, milosrdenství. Všechno, čeho člověk potřebuje, aby cítil na své pouti, že má život dokonalý, úplný a nepřerušitelně, pokud ve víře a životem z víry může říci, že jde za Pánem a že Pán u něho přebývá. Nechodí ve tmách. To je výsada poutníků. A to jest jejich štěstí. Všechno pozemské malé štěstí se může proměnit ve veliké neštěstí, poutník takové proměny nezná. Každé jitro se na poutníka usmívá nejradostnějšími červánky dne, ve kterém jej očekává nová stránka štěstí, ježto jej bude provázeti otcovská i královská něžnost Boha, jenž nemá otroky do vysílení zapřažené, nýbrž přátele, kteří pracují s ním. „Kdo ráno se probouzí mně, nalezne mne“, praví kniha Přísloví. Když poutník večer chce nahrazovati vyčerpané síly, ví, že „Nedíme ani nespí Strážce Izraele“, podle slova žalmu. V práci dne mezi jitem a nocí ví stále, že „Spíše zapomene matka na své dítě, než by On zapomněl“ na poutníka.

Teprve poutník pochopí, jaká moudrost staletí je obsažena v otázce, kterou Církev dává na začátku pouti: Co žádáš? Víra co tobě dá? a v obojí odpovědi, že na začátku cesty žádá poutník víru a víra že mu dá život věčný. Nejen život věčný na konci putování, nýbrž držení tohoto života po celou pout, a všechen vliv toho života. Všechno životní štěstí závisí na tomto pochopení, jako všechno životní neštěstí, to jest nešťastnost člověka, plyne z nepochopení tohoto. Když slavený učenec si povzdechl: Co mám nyní? Nic nemám — a věřit! nemohu — to byl jen doklad a důkaz, že víra jest poutníkovým štěstím životním, protože mu dá trvalé držení Pravdy a Lásky.

A také proto víra znamená štěstí poutníkově, že jest proň osvobozením. Moderní spisovatel napsal nedávno: „Kultura Evropy záleží v tom, že

dává ustavičně to, čeho nepotřebujeme. Když lidská bytost vejde do jejího krámku, chvějíc se touhou po tom, po čem lidská duše křičí, dostane se jí vždy odpovědi: Ó, prosím, to nevedeme . . ., ale nechtěla byste snad místo toho toto?" U životních filosofů nové doby se jeví velmi silná zaujatost proti všemu, čemu oni říkají „životní nicotnosti". Ale kdo nám poví, kde přestávají tyto „životní nicotnosti", které ničí štěstí člověka? Ten nám ukáže cestu ke štěstí. A tak je víra štěstím nejen poutníkovým, nýbrž jest jedinou cestou ke štěstí i pro toho, jenž dosud poutníkem není.

P. Em. Soukup O. P.

RADOSTNÉ OČEKÁVÁNÍ

Pozorovali jsme život lidský ve světle křesťanské naděje. Jsme bezpečni, neboť drží nás pevná kotva. Zmítání a nepokoj prchá z duše upevněné nadějí. Naděje je zřídlem svěžesti duchovního života, neboť žijeme v ní sub specie aeternitatis. Není to mlhavý pojem věčnosti, který nás pojímá do svých křídel bezpečnosti, vycházející z naděje, nýbrž je to zrnko věčnosti zaseté do duší vykoupených krví Kristovou. Odtud slova Kristova: „Nebojte se, malý zástupe, poněvadž se zalíbilo vašemu Otci připravit vám království. Tam, kde je váš poklad, bude i vaše srdce." (Luk. XII.)

Proto život křesťanský se podobá lidem připraveným: „Buďte vaše bedra přepásána a v ruku mějte hořící lampy jako ti, kteří očekávají svého pána, dokud se nenavrátil, abyste mu ihned otevřeli, až přijde a zaklepá na bránu." (Luk. XII.) Tak vypadá život lidský pod zorným úhlem věčnosti.

Člověk pohlíží přirozeně s obavou a strachem k věčnosti. Zkušenost však dokazuje, že jsou to vesměs lidé bez křesťanské naděje, kteří očekávají úzkostlivě poslední okamžik svého života, neboť pro křesťana platí slova sv. Tomáše (II.-II. qu.

XIX., a. 10.), že čím více roste láska k Bohu, tím více se zmenšuje strach. Dvojím způsobem se bojí člověk věčného Boha. Strachem otrockým, servilním, v němž se obává trestu. Je odůvodněn v lidském životě, neboť je-li Bůh spravedlivý soudce, pak bude spravedlivě jednat i v každém případě.

Druhý způsob bázně je uctívá bázeň dítěte vůči Otcí. Člověk se obává, aby pro svou slabost se neodloučil od Boha, nejlepšího Otce, aby nebyl zbaven patření na Boha, na účasti na jeho věčném životě v lásce. Tato synovská bázeň roste, čím více roste láska k Bohu jako se vzmáhá účinek, působí-li mocněji účinná příčina. Čím více kdo jiného miluje, tím více se bojí, aby ho neurazil, aby nebyl zbaven jeho přítomnosti a přátelství. Křesťanská naděje dodává jistoty i v tomto případě, takže křesťan může volat jako sv. Pavel: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?“

Chová-li člověk lásku k Bohu, pak se mění otrocký strach vůči Bohu, třebaš by zůstávalo v duši tiché vědomí, že si zasloužila trestu. Toto tiché vědomí budí v duši kajícnost; blahoslavení, kteří lkají, neboť budou potěšeni. V kajícnosti se duše očišťuje, je tříbena, poznává pravou cenu věcí pozemských, vidí, jak se mýlíla, když se opírala o ně. Jak nestálý je život, jak klamný, spoléhá-li se na pomíjející. Poznatí věci v této pravé vlastnosti tak úzce spojené s povahou každé věci znamená osvojit si pravé umění života. Neboť člověk hledí se vymanit z vlivu klamných dojmů a působení věcí, osvobozuje se, získává na vnitřní nezávislost a svobodu.

Proto kající vědomí přivádí ke stavu klidné rovnováhy a vyrovnanosti. Nepoután věcmi, člověk se nerozptyluje, neposkvřňuje, uchovává si čistotu srdce, vyjasněnou slzami, nastupuje stav ryzí, čisté radosti a bezpečí. V bezpečné ochraně a záštitě Boží nemusí se duše bát jako otrok před přísným trestem Pána. Proto praví sv. Tomáš, že otrockého strachu ubývá, čím více se rozmnožuje láska

k Bohu. Láska k Bohu upevňuje pouto spojení s Bohem, odtud roste též jistota naděje na jistou odměnu, která dovrší poznání a spojení s Bohem.

Proto historie svatých ukazuje, že koncem svého života se těšili na smrt, často předvíдали a s touhou očekávali poslední chvíli života, poněvadž cítili, že život jejich byl životem očekávání na příchod Pána.

Svatá bázeň dítěte k Otci, která zůstává v lásce, nepřináší duši odloučení od milovaného předmětu, nýbrž více podrobuje bytost lidskou Bohu. Tato úctyplná bázeň zůstane i v okamžiku, kdy bude doplněna láska duše, t. j. ve věčném patření na Boha. Ovšem nebude mítí týž předmět jako zde na zemi, neboť bázeň i v lásce na zemi zůstává pro možnost odloučení, pro svobodné rozhodnutí vůle, která se může odklonit od Boha a sklonit se ke stvořeným věcem. Tento odklon není možný u blahoslavených pro dokonalost, kterou přináší sláva. Avšak zůstává u blažených odklon od zla, které vzniká lidské bytosti, odejde-li od Boha. Tento odklon nepůsobí obavy nebo tísně jako duši, která žije v ustavičné možnosti odklonit se. A proto praví sv. Tomáš, že v této bázni trvají i nebeské mocnosti. Je to bázeň z obdivu, nikoliv ze strachu a tísně.

Křesťanský život, vystupňovaný v duchovním životě v lásce Boží, dovede ovlivnit a upravit v člověku každé hnutí a dáti mu pravý směr. Přirozená bázeň před smrtí, před branami věčnosti, mizí v záři lesku věčného světla, jehož účast duše dostává ve svaté, pevné naději, víře a lásce. Naděje dodává jistoty, láska poutá s milovaným předmětem, víra vede pravým směrem. Velikou naukou sv. Tomáše poznáváme, jak i hrůzná chvíle před smrtí může být zmírněna, nebo dokonce přeměněna v radostné očekávání. Pán vyžaduje tuto druhou věc, neboť praví: „Buďte podobni lidem čekajícím na příchod Pána se svatby ...“

Dr. M. Habáň O. P.

NESVÁRY A HÁDKY

(2. II. q. 37.)

Svornost jest dcerou nadpřirozené lásky, která jest si vědoma našeho spojení všech se všemi v povolání k synovství Božímu a ke slávě Otcově. Jako jsou všichni obecným povoláním spojeni v Bohu, podobně jsou všichni v tomto povolání spojeni mezi sebou.

Sv. Tomáš praví, že svornost jest dcerou lásky, protože láska spojuje všechny v jakousi jednotu. Ježíš Kristus chtěl tuto jednotu, když založil jednu církev svou, jedno svoje království a když této Církvi svěřil všechnu svou pravdu a všechny svoje zásluhy a všechnu svou Krev.

Tato jednota vyžaduje jednotu všech údů svatého mystického Těla Kristova, aby všichni měli jedno srdce a jednu mysl v Bohu, aby chtěli jenom jedno, aby totiž Bůh byl oslaven a aby přišlo království jeho.

Toto jest pouto, které spojuje všechny katolíky dobré vůle. Chceme všichni dobro. Prostředky, které volíme, mohou se jiným zdáti nevhodné, ale dobrou vůli musíme všichni uznati a to tak dlouho, dokud se zjevně neukáže opak. Nesvornost tehdy jest hříchem a jest těžkým hříchem, jakmile ohrožuje onen majetek, který nám Bůh všem dal, jakmile ohrožuje nadpřirozené dary. Nesvornost jest tehdy hříchem, až i těžkým hříchem, když rozdvojuje v tom, k čemu máme všichni směřovati, když rozdvojuje v otázkách víry, v otázkách poslušnosti církevní autoritě. Tehdy jest nesvornost hříchem, když by někdo potíral druhého v tom, čím pracuje na rozšíření království Božího, anebo kdyby ho potírala ze žárlivosti nebo závisti proto právě, že také pro toto království Boží pracuje. Jsou mnozí křesťané, kteří se domnívají, že oni jediní mají správný názor o všem, že oni jediní byli povoláni, aby o všem rozhodovali a všemu rozuměli, a pak kritisují rozhořčeně, nevlídně všechny ty, kteří se

odvažují vedle nich také svoje síly a schopnosti uplatňovati. Jsou lidé, kteří by chtěli pro svoji osobu nebo pro svoji skupinu všechno právo na práci a působení vyhraditi a proto rozsévají mezi věřícími, kteří by i za jinými jako za vůdci šli, nesváry.

Není však hříchem nesrovnosti různost názorů. Můžeme nesouhlasiti se způsobem, jak se pracuje a působí, čili jak se snažíme o uskutečnění dobrého. Kde je možná diskuse, kde tato diskuse naopak pomůže nebo by mohla protivníkovi pomoci zpytovat svoje svědomí, slabiny své metody, to není nesvornost, protože zde z nás nikdo není neomylný, a více pohledů na věc či skutečnost a okolnost může více světla s různých stran vnést.

Vnášeti však rozpory a nesváry jenom z pýchy, jež chce míti všude ve všem poslední a rozhodující slovo, jež se žlučí, když někdo jiný projevuje svoje názory a uplatňuje je a má v tomto jejich uplatňování svoje úspěchy, toto jest nekřesťanskou nesvorností. Tato nesvornost jest dcerou pýchy a ješitnosti, praví sv. Tomáš, když totiž nechce pyšný člověk někomu ustoupiti, někoho vedle sebe uznati, nebo když chce všude a ve všem za každou cenu prosazovati svou intelektuální a mravní povýšenost, která má právo se všude uplatniti.

Nesvornost slovně pronášena sluje pak hádka.

Hádka jest druhou stránkou nesvornosti. Jako nesvornost se snaží prosaditi především svou vůli a tak ze své lidské, omylné a nedokonalé vůle chce jaksi učiniti vůli Boží s absolutní platností a závazností, podobně též hádka se snaží vnutiti bližnímu zase svoje názory.

Nesvornost pochází z toho, že někdo chce postaviti svou vůli za nejvyšší pravidlo ve všech záležitostech a hádka a rozepře chce vnutiti všem svůj názor a svůj rozum jakožto neomylnou, dokonalou a jedinou normu myšlení.

Hádka jest slovní spor, v němž jeden chce po-

třetí názor druhého, jeden chce přesvědčiti druhého. Znamená pak podle sv. Tomáše buď potírání správného názoru bližního nebo nenáležitě potírání jeho bludu.

Hádka, která by chtěla bližnímu vzít jeho pravdu, jest hříchem, a když se jedná o pravdu důležitou, tedy když se jedná o pravdu především nadpřirozenou, jest opět těžkým hříchem, protože jest útokem na nejvyšší a nejcennější majetek, totiž na pravdu Boží. Hříchy proti pravdě jsou hříchy proti rozumu. Tyto hříchy zavírají cestu k poznání Boha. Ti, kteří lhají, ani nevědí, že si tím zavírají cestu k nejvyšší pravdě, že ti, kteří jsou prolezlí lží, třeba, jak bych řekl, civilní, odbornou a podobně, že ti jsou nepřístupní pravdě Boží, protože pravda jest jedna a stejně v Bohu mají základ pravdy přirozené jako nadpřirozené. Století lži politické, vědecké, bývá zároveň stoletím lži náboženské či nenáboženské. Proto jest tak velkým hříchem hádka útočící na pravdu a na pravdu Boží zvláště. Hádka, která chce bližního zdolat, aby ho od pravdy odvedla, jest stejným hříchem jako vražda, protože pravda jest životem naší duše. Kdo není v pravdě, jest plný života toho, který jest lhářem od počátku. Sv. Augustín definuje hádku jakožto potírání pravdy s drzým hlomozem. Takový drzý hlomoz, potírající pravdu Boží, jest hlas nesčetných tiskovin, které s nevinnou tváří podávají tisícům nejžalostnější pitominy, které nedovedou nikdy o Církvi a o pravdě náboženské jinak než s pokřikem, než s blábolením se v prsa pokroku, kultury a cillsace psát. Po drzém čele poznáte husary lži ďáblovy.

Ale tento hlomozivý křik nesluší ani zápasu o skutečnou pravdu. Toto hádání není zbraní křesťanů. Z hádání ještě nikdy nic dobrého nevzešlo. Proto Církev zakazuje veřejné hádky náboženské, jež se nesmějí bez církevní autority konat, protože jimi ještě nikdo nebyl obrácen, protože naopak v ohni zápasu se lehko poruší láska, která jest pak

dalším dokladem protivníkovým o naší nepravdě.

Hádka jest také dcerou marnivosti, která chce všude míti převahu a která chce i svoje názory jakožto prvé a jediné správně prosaditi.

Nesvornost a hádka naprosto nesluší křesťanům. Sv. Pavel varovně volá proti těm, kteří rozsévají hádky a nesváry: Kdo takové věci konají, nedojdou království nebeského. Protože po tom poznají lidé, že jsme učedníky Krstovými, budeme-li míti lásku jedni k druhým. P. Silv. M. Braitto O. P.

CÍRKEVNÍ ROK

Zmrtvýchvstáním Páně byl zpečetěn celý obsah víry a mravů. Radostná jistota se zmocňuje Církve a ohlasem této jistoty je velikonoční volání „Aleluja“, jež proniká celou liturgií této doby. Zmrtvýchvstání Spasitelovo, skvělý důkaz jeho božství a jeho božského poslání, základ a počátek jeho oslavení a zároveň našeho oslavení v něm, toť obsah slavnosti velikonoční. Radost se zmocňuje celé křesťanské obce. Po umrtvování doby postní žehná Církev o velikonocích pokrmu, aby zdůraznila věřícím, že i v požívání pokrmu a nápoje mají býti teď novými lidmi. Po celou oktávu velikonoční vzpomíná Církev radostné skutečnosti zmrtvýchvstání a působení milosti v těch, kdo s Kristem povstali. Na Bílou neděli začíná už oslava velikonoční doby, když v sobotu předtím skončila oslava velikonoční oktávy.

Radostná nálada Božího hodu velikonočního a jeho oktávy trvá ve zmenšeném měřítku až do svátků svatodušních. Říkalo se tomuto padesátidenní kdysi quinquagesima, pentekosté, ačkoli toto slovo označuje vlastně padesátý den, to jest letnice, svátek svatodušní. V této době odpadal půst a modlitba kleče. Dobrý Pastýř byl útěchou svého stáda (2. neděle), třeba že už radost se míšila s jakýmsi steskem z odchodu milovaného Spä-

sitele s této země (následující neděle až do Nanebevstoupení Páně).

S dnem 25. dubna je spjat prosebný průvod, zvaný latinsky *litanía maior*, významnější či starší litanie, na vyprošení úrody zemské a jejího zachování. A rovněž tak spadají do tohoto padesátidenní prosebné dni (*litaníae minores*), t. j. tři dni před Nanebevstoupením Páně, kdy se konají prosebné průvody za týmž účelem. A potom přijde radost Církve z povýšení svatého člověčenství Kristova při jeho slavném Nanebevstoupení a touha po nebi, kde sedí Ježíš po pravici Otcově.

Závěrem velikonoční doby je slavný Boží hod svatodušní se svojí oktávou. Ve Starém zákoně slavili padesátého dne po velikonocích památku zákonodárství na hoře Sinal. V Novém zákoně slavíme památku seslání Ducha svatého, jenž přišel za prudkého větru v podobě ohně na apoštoly a zůstává v Církvi, v níž působí tajemně a přetvořuje lidská srdce, vtesáváje do nich zákon Ježíšův. Letnice znamenají první veřejné vystoupení Církve před tehdejší svět a jsou tudíž i slavností děkovnou za všechny milosti, jichž se Církvi a jejím údům až do dneška dostalo. Svátek letnic sahá do dob apoštolských a je s velikonocemi nejstarší církevní slavností. Velikonoce a letnice jsou také největšími svátky církevního roku, jejich oktávy jsou výsadní prvního řádu, t. j. nelze mezi nimi slaviti jakýchkoli jiných svátků, nýbrž jsou celé vyhrazeny oslavě příslušného tajemství.

V neděli po svatodušních svátcích je svátek nejsvětější Trojice, jenž se objevuje po prvé v desátém století a pro celou církev závazným se stává ve století čtrnáctém. Třebaže každá neděle je zasvěcena Bohu trojjedinému, vyžádalo si katolické cítění ještě zvláštní svátek nejsvětější Trojice.

Ve čtvrtek nato se slaví svátek Božího těla, jenž je poměrně pozdního data, pocházejí s konce třináctého a začátku čtrnáctého století. Theoforický průvod tohoto svátku se vžil poněmáhle nikoli ces-

tou nařizovací, nýbrž jako šířící se církevní zvyk.

V pátek po oktávě Božího těla je svátek nejsvětějšího Srdce Páně, jenž byl rozšířen na celou Církev teprve v minulém století za Pia IX. Nynější svatý Otec propůjčil mu roku 1928 výsadní oktávu a vydal nové kněžské hodinky a mešní formulář tohoto svátku, kde se zdůrazňuje zvláště jeho smírná povaha. Porušená práva Krista Krále je třeba znovu uplatnit a zadostučinit za hříchy národů.

A potom už přijdou neděle po svatém Duchu až do doby adventní. Vyjadřují nám šíření království Božího, jeho vnitřní upevňování a požehnanou činnost a posléze jeho dovršení. To v onen den, kdy se objeví náš Vykupitel jako soudce živých i mrtvých. Kéž bychom se mohli v každé době opravdu upřímně těšiti na tento příchod Páně, jsouce bohabojným životem připraveni a upevnění ve ctnostech, jež nás učiní způsobilými vejíti do věčného království Syna Božího!

P. Tomáš Dittl O. P.

VELIKÝ BISKUP EDUARD JAN BRYNYCH

Láska Boží připadá jako blesk, jenž prudce proráží tmou, a po němž se snáší na zemi hustý dešť. Láska Boží nesčíslněkrát a různým způsobem, náhle, nečekaně a nezaslouženě, jen proto, že je to Láska, zazáří nad krajem, který byl již vyprahlý dlouhým suchem a zúrodní jej deštěm, jehož potřebuje. Různým způsobem se to děje: někdy utrpením, jež jest nejen trestem, nýbrž i očistěním, někdy obětí. Královéhradecké diecési na konci minulého století byl seslán takový zdravý a potřebný dešť v postavě biskupa, který, ač jen deset let řídil diecési, přetvořil ji tak, že z úhoru se stala plodná půda, že na místech, na kterých dříve rostla jen špatná travina, k ničemu nepotřebná, vyrůstaly pak sílící živliny. Tím biskupem, jehož Láska Boží dala královéhradecké diecési duchovně umírající, byl Eduard Jan Brynych, který

umíral v Chrásti u Chrudimi před třiceti lety roku 1902, a jemuž nejen východní kraje naší země, nýbrž celé Čechy jsou zavázány díkem za mnohé dobro.

Doma mu byla vštípena vroucí zbožnost a na střední škole byla prohloubena jeho láska k vlasti. Nemohl si tudíž zvoliti lepší povolání než si zvolil, vstoupiv do semináře. Bylo to v letech, v nichž i u nás začal vítěziti materialism, dopravený z ciziny, a kdy, díky pruské evangelické agitaci, jež měla i politické pozadí, byl náboženský život rozbíjen. V těch letech se stává Brynych kaplanem. Bral vážně své povolání a uvědomil si jasně, jaké má kněz poslání v době vnitřních zmatků a upadajícího náboženského cítění. Královéhradecko od vydání tolerančního patentu duchovně sláblo stále více, rodila se sekta za sektou, takže bylo by lze říci, že by měl býti vydán nový zákon, a to na ochranu katolíků. Protestantism nelenil, nevěra se radovala z úspěchů. Mladý kaplan jim čelí svým životem opravdu kněžským, svou modlitbou, svými kázáními a konečně přednáškami, které konal po celém okolí. A již tehdy se vyznačují jeho přednášky znamenitou znalostí nepřátelských metod a tisku, přísnou logikou, jasným výkladem, kteréžto vlastnosti jsou zesilovány nadšeným zápalem kněze, milujícího duše lidské, pro jejichž záchranu byl poslán. A již tehdy se ozývá i v jeho kázáních, i v jeho přednáškách sociální tón. Brynych studoval katolický život v ostatních zemích, upoutávala ho zvláště činnost apoštola německých dělníků Adolfa Kolpinga a správně tušil, jak význačná role připadne v budoucnosti dělnickému stavu dosud zanedbávanému. Nejednou se svěruje svým přátelům s plánem vybudovati organizaci katolického dělnictva, a když jest jmenován kanovníkem na Vyšehradě, všechny své prostředky a honoráře ze svých děl věnuje na stavbu domu katolických tovaryšů, jímž se stal rádcem a otcem.

V Praze měl ještě více možností a využil jich.

Bylo zde družstvo „Vlast“, velice čilé a výbojné, dále Jednota katolických tovaryšů, jež rovněž vzbuzovala veliké naděje. Tvořily se různé skupiny mladých, převážně kněží, hledajících nové cesty k duši inteligence i lidu. Vznikaly nové časopisy a listy, tvořilo se hnutí křesťanského dělnictva. Všichni se k němu obraceli jako k rádci s naprostou důvěrou. Nižší kněžstvo bylo strhováno jeho skromností, jež tehdy nebývala u vysokých hodnostářů tak častá. Stýkal se s kaplany i faráři, rád s nimi hovořil o jejich starostech a dával jim vzácné rady. Docházeli k němu mladí laici a nejeden podnět k činnosti vzešel právě z jeho residence. Psal, vydával knihy a bojoval. Hodiny mezi jeho tovaryši byly mu osvěžením. Bylo-li třeba peněz, šel pro ně žebrať k mocným tohoto světa a nejednou si postěžoval, že nic neobdržel.

Byl milován, ale byl i velice nenáviděn. Není zde možno uvést útoky, které pokrokový tisk na něho podnikal. Jeho přednášky i jeho knihy byly tupeny, byl považován za ostalce. Pokroková omladina mu hrozila nejednou, že zničí jeho residenci. Zášť proti němu byla šířena i mimo Prahu, a když byl roku 1892 jmenován biskupem v Hradci Králové, čeká ho potupení a zneuznání, s nimiž bude musiti zápolit plných deset let. Zpráva o jeho jmenování biskupem byla повеlem ke stupňovaným útokům. Jeho residence musila býti chráněna policií, aby nebyla vytlučena. Odjíždí smuten do nové diecése, kde mu nepřátelé chtěli pokaziti slavnost svěcení. Pokrokový svět, který se chlubil svým vlastenectvím, nedbal ani toho, že kanovník Brynych několikrát rázně vystoupil na obranu práv českého národa. „Byly doby,“ praví T. Škrdle ve „Vlasti“ (r. XIX., 1902, 258—259), „že se ani neodvažoval jíti v Hradci Králové pěšky na procházku, a když chtěl na procházku, tak si vyjel. Skoro nikdo ho nepozdravil, ba mnohý hrozivě k jeho povozu se díval a jemu spílal.“ A toto zaujetí trvalo velice dlouho, takže ještě ve svém Připomenutí

k milému duchovenstvu na konci roku 1897 musil napsati: „Stala-li se opravdu nějaká poměrná nesprávnost, prosím pány bratry, aby pohlédli na svého biskupa, který tolik křivd trpí, jako sotva kdo jiný, u kterého zřídka se nalézá den, v který by nebylo poraněno srdce jeho bolestí a zármutkem. Qui autem iudicat me, Dominus est.“ (Cit. z „Aletheia“, r. I., seš. 2. 1897, str. 529.)

Tímto utrpením roste postava biskupa Brynychy do velikosti mučedníka. Jest ustanoven za pastýře lidu, mezi nímž již obětavě a s láskou pracoval řadu let, a jehož lásku si již jednou těžce dobýval, a ten lid ho již nezná. Přijíždí do Smidar na blýmování a ti, k nimž častokrát mluvil, když kaplanoval na sousední faře, nevycházejí ani ze svých domů a jen hrstka dětí ho vítá s kaplanem u dveří fary. Intelligence a úřady ho úmyslně nikde nevitají. Kolem samý chlad a led. Co musil vykonati biskup, aby před jeho smrtí, která se dostavila nečekaně roku 1902, byl již milován, všude vítán a všeobecně vážen? Kolik bolestných chvil musil prožiti a obětovati Bohu za ty, již ho pronásledovali, jak ohromnou práci musil vykonat, aby jeho diecése, tak lhostejná a rozbitá, se stala nejlepší v zemi? Dnes po třiceti letech ještě spíše se můžeme obdivovati tomuto velikánu, krásnému charakteru, biskupu, jenž si vytyčil vznešený ideál a dovedl zvítěziti nade všemi překážkami, které se zdály nepřemožitelné.

Žil svatým životem a touto svatostí sílilo jeho slovo i jeho jednání i jeho rozhodování. Byl knězem hluboce inteligentním a je-li intelligence ve službách lásky, a má-li pomocníkem svatost, nikdo jí neodolá. Změřil přesně lid i kněžstvo své diecése, určil si metodu, vytkl si prostředky k cíli. Nezapomněl ani na své nepřátele. Viděl, že lid „jest příliš oddán požívavosti, lehkovážnosti, která pak celé rodiny z domů a ze statků vyhání a dělný lid od samostatnosti odvrací a zotročuje. Požívavost jest hlavní příčinou napotomní bídy, trampot a od-

vislosti našich lidí". (Interview v „Alethei", r. IV., č. 6., str. 192.) Nuže, ten lid potřebuje řádné vůdce, obětavé kněze a správný tisk. Povrchnost v myšlení zavlňuje povrchnost života. Protináboženské smýšlení jest způsobeno neznalostí náboženských pravd. Proto hned v prvním roce svého působení zakládá biskup Brynych „Politické družstvo tiskové", ve druhém roce katolickou tiskárnu, „Obnovu", „Časové úvahy" a do všech píše. Tisk, který byl z nevěreckého tábora lidu, byl zkažen Inteligencí. Lepší tisk může dáti zase jen intelligence, ale jen taková, která si jest vědoma svého poslání a významu slova. K ní se obrací na katolických sjezdech, zdůrazňuje tento požadavek lásky. Ve svých románech, povídkách i drobných črtách, v kalendářích, z nichž dva založil, ukazuje na důležitost tisku, na dílo, jež koná, na zhoubu, již rozsevá tisk špatný. Zaviňuje rozvraty rodin, ničí čisté a nadšené jednotlivce, vrhá je do propasti a bídy mravní i hmotné. Proto biskupovo heslo: Proti knize knihu, proti tisku tisk. Ve svých pastýřských listech, na svých visitačních cestách prosí kněžstvo, aby šířilo dobrý tisk a pomáhalo jej budovati. Ve svém Připomenutí vrací se též k tiskovému problému a přímo říká, že kněz nevykoná svého povolání, zapomene-li na tisk. „Na faře," píše, „se mnohdy zbytečně hromadí, co by půjčením v osadě dobře působiti mohlo. Vyhledávejme veřejné místnosti, kde aspoň strpěli list náš na stole." Sám ve svých kázáních a přednáškách reagoval na všechny současné myšlenkové proudy, sledoval a vyvracel námítky, neváhaje rozebírat a potírat i bludy těch, kteří měli v národě velikou oblibu. Tento smysl pro dobré, pro to, co nazývají novináři aktualitou umožnil mu, že zažehnal nejedno nebezpečí, když je včas odkryl.

Ke kněžstvu byl shovívavý, jemně napomínal, prosil, vědom si, že jako otec musí hledět po dobrém napravení chybného syna. Dával mu příklad obětavosti a lásky, vytrvalosti a prozíravosti v bo-

ji, lásky k duši nesmrtelné. Věděl, že kněz má těžké postavení, že jako vůdce duší musí býti ustavilně na stráži, že si musí uchovati všechny své síly pro těžký boj. Vyzýval své kněze k meditacím, volal je na duchovní cvičení, rád mezi nimi prodléval a vždy svou dobrotou a svým příkladem v nich posiloval touhu po vznešenu. Pečoval o to, aby měl kněžstvo vzdělané, neboť jen takové může bojovati úspěšně s liberalismem. A kněžstvo uposlechlo svého pastýře, královéhradecká diecése měla nejlépe vybavený a nejvíce rozšířený tisk, kněží zakládali spolky a šli mluvit mezi lid, a jedině tak se mohlo stát, že socialism nedosáhl tam vítězství, v něž doufal. Biskup Brynych, jako nesmrtelný Lev XIII., jehož vše miloval, zvolil správnou cestu: Šel inteligencí kněžskou i laickou k lidu, stvořil jednotu všech sil, jíž sám stál v čele V Adalbertinu a učitelském ústavě, na školách, jež založil, a na exerciciích pro inteligenci, které zavedl, na katolických sjezdech, jichž se účastnil a na nich mluvil, vychovával katolickému hnutí vůdce zdatné, na které bylo spolehnouti v každém čase, a oddané. Na katolickém sjezdu v Hradci mluví nadšeně dvacetiletý jinoch a po jeho řeči povstává biskup, objímá ho a uděluje mu požehnání, s nímž dodnes onen pracovník kráčí životem v boji za Boha.

Biskup Brynych na nic a na nikoho nezapomněl. Almužny dostávali katolíci i evangelíci, mezi nimiž měl nejvíce nepřátel, ale které na konci i on odzbrojil, ač ve svých knihách, kde nejčastěji učené pastory porážejí prostlenci, chudí lidé, směšní v očích ostatních, jim řekl i ve svých kázáních a veřejných přednáškách mnoho trpkých pravd. A právě vážní protestanté odsuzovali v posledních letech života Brynychova štvání proti němu a s ostatními ho vítali při jeho visitačních cestách. Za deset let se podařilo biskupu Brynychovi zvítězit nad náboženskou lhostejností v diecési a „byl považován za muže Prozřetelností na biskup-

ský stolec povolaneého, aby rozsel skutky svými a duchem svým po diecési královéhradecké dávno žádoucí požehnání křesťanského života a pokoje". (Aletheia, IV., č. 6, 185—186.) Přišel mezi své a oni ho ihned nepoznali, pak ho ale pochopili a mluvali.

Biskup Brynych žil skromně a usilovně pracoval. I při visitačních cestách žádal jednoduchá jídla a radoval se, když kněží místo vystrojování hostin pamatovali podporou na tisk a ústavy, které založil. Nařídil, aby byl „zachován přísně předpis o jednoduchosti oběda" a aby nebylo zváno příliš světských osob, neboť „jest mi nejvolněji v kruhu duchovních bratří". Přísný život, časté posty, vysilující práce podlomily život velikého biskupa, který, nedbaje rad svých přátel, téměř do poslední chvíle konal těžké povinnosti svého stavu. „Bude-li se biskup šetřiti," odpovídal, „najde se v diecési též několik, kteří se budou šetřiti." Nešetřil se a 20. listopadu 1902 vyčerpán odchází ze své vlnice duchovní. Odpočívá na hřbitově v Chrastí vedle své sestry, dobré duše Aloisie. Přál si prostý pohřeb a ve své závěti ještě žádal, aby „měl pohřeb bez věnců, a nebyl ke hrobu vezen koní, ale aby tam byl donesen z křesťanské lásky". Zůstal pokorným až do smrti.

J. Krlín.

NEBUDETE-LI JAKO DÍTKY

Mluva Spasitelova není cizí lidskému srdci, ale nelíbě se dotýká sluchu dnešního člověka, který zvykl na samé „račte, jak je líbo, neračte se obtěžovat" a podobná úsloví, jež jako plísta pokrývají ryzí kov prostoty. Běda, najde-li se člověk, jehož přímé slovo jako ostří nože proniklo by až ke dnu nánosu a opovážilo by se porušiti, co konvenční zdvořilost pečlivě vypěstovala. Stihl by ho zasloužený titul nezdvořáka a sprostáka, kterážto

slova jsou také výkřevem světské zdvořilosti, aby byla patrna demarkační čára mezi vojskem prostoty a falše. Spasitelova mluva nezná ohleduplných slov, kde jde o pravdy věčné. Nezná kompromisů, kde jde o věčnou spásu či o věčné zavržení.

„Neobráťte-li se a nebudete-li jako děti, nevejdete do království nebeského. Kdo se poníží jako dítě toto, ten je větší v království nebeském.“

Jak by se nehoršil svět slyše tato slova! Jen blázen může chtít, aby dospělý člověk jednal jako malé děti a Kristus má tuto slavnou odvahu býti bláznem v očích světa, když jeho učedníci a následovníci se ve 20. století za slovo blázen stydí. Kristus vznešeně proklamuje podmínku dosažení nebeského království, jasně formuluje pro nás zákon, ve kterém není nic z moderní mluvy: chcete-li, račte . . . „Neobráťte-li se a nebudete-li jako děti, nevejdete.“

Toto Kristovo rozhodné buď anebo mělo by zahřímati nejen do uší učitelů v elementárce, ale do uší všech, kdož mají děti na starosti, do uší poslanců, projednávajících školské zákony, i do uší ministra spravujícího školství. Pravda, u nás těžko vznikne rozepře, kdo je větší v království nebeském, protože se musíme hádati, kdo dostal levněji zbytkový statek a kdo více vyzískal na státních dodávkách. Kristovo slovo však neztrácí tím na síle a na akutnosti.

Jestliže Herbart přeplnil výchovu rozumem, Příhoda ji přeplňuje diagramy a testy, jiní zase kartáčky na zuby a mýdlem. Jeden rys je všem společný: neobrátili se a nejsou jako děti. Slýcháváme výtku, že nemáme dosud u nás pedagogického díla, psaného se stanoviska katolického. Dobře, že nemáme. Pouhou kompilací z nekatolických děl s povrchním nátěrem katolickým nepotřebujeme, protože je lepší přechřísti si odpůrce v originále, a spisovatele, který by se dovedl po-

nížit jako pachole, marně bychom hledali. Snad se podle Demla rodí, snad živoří někde v ústraní, snášeje břímě dne i horka, zatím co oficielní představitelé literatury patheticky deklamují: „Nekamenujte proroky, neb pěvci jsou jak ptáci . . .“

Proveďme si každý ve svém nitru analysu, jak se řídíme podle slov Spasitelových. Dojdeme k přesvědčení, že ze samé lásky ke Kristu stavíme Jeho slova na hlavu:

1. Chceme, aby děti byli jako velcí. Vnucujeme jim pedagogicky i nepedagogicky svůj postoj, svá gesta, své myšlenky a svou řeč. V přesvědčení, že, neohne-li se mladý stromek, starý se neohne, ohýbáme mladé stromky podle svého vkusu na všechny strany, že nemohou růsti vůbec rovně. Ale nám se líbí všelijaká ta výchovná palmeta, byť bylo pokřivení sebevětší a užitek z pokřivení sebemenší.

Dětskou prostotu učíme v rodině i ve škole zchtralostí a vypočítavosti dospělých: Ubi bene, ubi patria. Nechcete-li se popálit, střežte se ohně, nechcete-li poznat bolest, střežte se lásky. (Budha.) A děti chápou dobře, lépe než požitky otupělé smysly dospělých, a proto také předhánějí své učitele: chudé děti pohrdají domovem, kde nekradli rodiče ani děti a nebylo nadbytku, vypovídají poslušnost vlasti, nesype-li jim štědře v klín, chtějí znát jen rozkoš a nenéstí tíhu následků, nemilují kromě sebe nikoho, aby nepoznaly bolestl.

Dětskou pravdomluvnost učíme lži stejně rafinovaně jako činil praotec lži v ráji: „Jen jezte ze všeho stromoví a budete jako bohové.“ „Umění v štěstí okrasa a v neštěstí útočiště.“ (Královéhradecké podrobné učebné osnovy období C str. 4.) Dítě tak rádo věří řeči nad med sladší. Sotva však přijde první zklamání, obrací se zády ne ke svůdcům, nýbrž k Bohu, který dosud nikoho neoklamal. Naprostý nihilismus jest ovocem na stromě lživé výchovy, nihilismus prosycený materialismem: „Jinak v nic nevěřím, dokud tě neuzřím, tebe, které-

ho bohem nazývají..." (R. Černý: Houstnoucí tma.)

Dětskou přímost, která dovede ranit i dospělé, zabrušujeme do plané frázovitosti. Proto se tolik mluví a proto má každý tolik řeči, že se ve výchově provádí útěk od myšlenky, která by mohla od prostřených stolů zabloudit k nebi. Představte si ten úlek ve vznešené společnosti, kdyby někdo před obědem začal: „Oči všech doufají v Tebe, Pane, a Ty jim dáváš pokrm v čas příhodný..." tak, jak to doma otec před jídlem činíval. Několik skutečných a několik dobře předstíraných smrtí by bylo výsledkem. Proto se mluví před jídlem, po jídle, mluví se ráno a večer, mluví se ve vlaku, v parlamentě a nejvíc se mluví v neděli dopoledne. Všimněte si takových hovorů: nikdo neví, co chce povědět a neví, co povídá. Klepy a pomluvy se nejlépe rodí ve špíně mnohomluvnosti: tisk, který o všem ví, zařadí maloměstský klep ke kulturním zprávám, aby naznačil mělkost našeho provinciálního života. I pro děti máme časopisy výborně napodobující tento druh tisku a pomáhající vychovávat k povrchnosti a frázovitosti.

Dětské radosti zabili jsme předčasným upozorněním na požitky dospělých a dětskou víru nahradili heslem z breváře moderního člověka: „Chci vědět."

2. Místo abychom se snižovali k dětem, stavíme se vysoko nad ně. Většina učitelů školních i mimoškolních odcizila a zpronevěřila se svému povolání stávši se kazateli, mravokárci a soudci. Kážeme dětem, jaké mají být, káráme jejich mravy a soudíme jejich chování, ale málo učíme modlitbou, obětí a příkladem. Zjednodušili jsme si učitelství do nebezpečného schéma: kaž a suď.

Jsmenelogiční ve svém nazírání na děti: chceme od nich, aby byly jako dospělí a díváme se na ně s povýšeností turistů, dosáhnuvšího vrcholu Mont Blancu. vzdalujeme se od nich mílovými kroky, zatím co děti drobně cupltají.

U nás je ještě nezvyklé viděti učitele s kupou dětí při honěnce na louce, ještě je kaceřován typ učitele přítele dětí a učitel uprostřed dětí u stolu Páně je terčem posměchu, nebo se řekne, že to činí z vypočítavosti.

A přece Kristus mluví tak jasně: shýbá se k dítěti, zvedá je, klade na klín, hladí a neradí, nýbrž přikazuje: „Neobráťte-li se a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského.“

U nás se mnoho pracuje, toho nelze popřít. Podnik stíhá podnik, schůze schůzi. Tolik se pracuje, že není čas pro děti. Proto prohráváme tam, kde podle všech předpokladů a téměř matematické jistoty bychom měli vítězit.

Výchova dětí právě v našich katolických spolicích bývá považována za maličkost, kterou lze svěřiti komukoliv. Pak se stává, že vychovávají lidé, kteří by sami potřebovali dříve vychovat. Stejně je tomu s dětskými přílohami v našich novinách i s časopisy. U nás se práce váží jako brambory a kdo jí má málo, tomu se ještě přidá řízení přílohy pro děti. Pak se divíme, že se nám mládež odcizuje. My sami svou nedbalostí a netečností, svým hříšným spoléháním, že jde o maličkost, vhnáme ji do satanem připravených tenet.

3. Trpíme pohoršováním dětí. Víme, že Kristus velmi přísně potrestá ty, kteří pohoršují jeho miláčky, ale myslíte, že nechá bez trestu těch, kdož mohli pohoršení zabránit a neučinili tak? Bůh nebude asi hledět na to, jde-li o prostého otce z venkova či o poslance nebo ministra. Všem platí jeho příkaz: „Nepohoršujte maličkých!“

Staráme se dost intensivně a dost opravdově, aby odstraněny byly všechny zákonné i nezákonné předpisy pohoršující naše děti ve škole odváděním od modlitby, svatých svátostí, návštěvy bohoslužeb?

Zaručíli jsme minimální požadavek, aby většina katolických dětí měla katolického učitele?

Staráme se o dostatek dobře vychovaných kato-

lických učitelů, či pomáháme je v našich katolických ústavech odcizovat víře?

Jsou věci, ve kterých nelze slevovat a dělat kompromisy. Jsou věci svaté všem svatým. A takovou věcí je pro nás křesťanská výchova mládeže.

Opravdová křesťanská výchova mládeže nesmí ovšem ustrnouti jen na světských prostředcích výchovných, aby slovo „katolické“ v nadpisu školy nebylo jediným opravdu katolickým. Musíme se naučit hojněji a vydatněji používat nadpřirozených prostředků výchovných.

Stává-li se člověk modlitbou všemohoucím a stahuje-li si svatými svátostmi nebe do své duše, pak musíme konat víc než odříkat několik slov a jít alespoň jednou za rok ke zřízenému kněži. Modlitbou musíme prosytit všechnu výchovu. Není potřebí četných slov a učených. Stačí prostinká věta: „Ježíšku, jsi se mnou spokojen?“ S ní bude hned spojeno kratičké zpytování svědomí, lítost a tak Ježíš bude stále s našimi dětmi, bude v našich školách i rodinách. Pak časté svaté přijímání stane se potřebou duší, které budou opravdu lačnět a žíznit. Ve výchově je tolik příležitostí učit jiné a současně i sebe.

Ježíš za svého pozemského života dlíval v rozmanité společnosti: rybáři, celníci, hříšníci, zástupci lidu, farizeové a zákoníci obklopovali Ho nejčastěji. Mezi dětmi však byl nejvíce učitelem, jsa jim nejlepším přítelem, mezi dětmi byl nejvíce knězem, žádaje od svých následovníků obětí v čistotě a prostotě, mezi dětmi byl Ježíš i nejlépe králem, přikazuje rodičům, aby mu dávali hlavy svých dětí jako jediné požadovanou daň.

Proti spartskému ideálu uctivého mládí a vznešeného, moudrostí oplývajícího stáří staví Kristus ideál dětské prostoty a nevinnosti, kterého mají dosáhnouti i ti, kteří se domnívají, že se již dávno vyzuli z dětských střevíčků.

Dětské srdce jako vyprahlá země touží jen po rose lásky. Opravdovou a čistou lásku může mu

dáti jen ten, kdo dovede dobře milovati Boha nade všecko a bližního jako sebe samého. Kdo má takovou lásku, sám sebe v ničem nehledá, nezávidí příteli orajícímu na druhé líše v sousedství, nechce ani radost ze své práce, vzdává se jí pro oslavu Boha. Jen láskou i sebe nepatrnější skutky nabývají ceny a mnoho může vykonati, kdo má velkou lásku.

Láska přitáhne jako magnet dětské srdce, láska posvěcená Věčnou Láskou ze svatostánku učiní srdce naše i dětí podle Srdce božského.

Vzdejme se v sobě všech svých choutek, vzdejme se svého umění, své vědy a staňme se prostými a nevinnými dětmi Božími. Pak porozumíme dětem a pochopíme modlitbu Ježíšovu: „Velebím Tebe, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je maličkým.“ Pak se naučíme děti dobře vychovávat podle vzoru božského Mistra a jeho svaté pedagogiky, pak děti duchem povedou děti tělem k Bohu, jenž nás obveseluje od mladosti naší.

Karel Doubravský.

IDEÁLY SE ÚŽÍ

Svět je lepší, lidé jsou horší. Svět pokračuje, lidé nepokračují.

Ideály světa se šíří: Vasco de Gama, Kolumbus, Peary, Cook, Shackleton, Amundsen, Byrd. Chybí už jen jedno jméno. Jméno toho, jenž v raketě poleť na měsíc. Země nám nestačí. Dobudeme světového prostoru.

Ideály lidí se zúžují. Zúžují se takto: svatý, křesťan, charakter, gentleman, sportsman.

Svět pohanský skončil Ideálem sportsmana. Ideálem pohanského starověku byl běžec, diskobolos, zápasník — asketa.

Asketa byl člověk odříkavý. Odpíral si všechny požltky, aby uchoval tělesnou sílu a získal věnec vadnoucí.

Asketa byl nástinem světce. Tak aspoň mluví Apoštol: Každý, kdo závodí, zdržuje se všeho: a oni činí to, aby obdrželi věnec porušitelný, my však neporušitelný. Já tedy běžím tak, jako na nejisto, zápolím ne jako do vzduchu bije, nýbrž tresťám tělo své a podrobuji v služebnost, abych snad kázav jiným sám nebyl zavržen. (I. Kor. 9, 24—27.)

Asketa bojuje tělem. Zápasí o potlesk. Běží na nejisto. Potýká se s nepřítelem, jenž není jeho nepřítelem. Světec zápasí duchem. Bojuje o spásu duše. Běží na jisto. Potýká se s nepřítelem, jenž nepřítelem jest: tělo, svět, ďábel.

V době apoštolské nebylo ještě křesťanů. Byli svatí. Když však víra Kristova zvítězila, mnozí přijímali křest pro časné výhody. Býti v Církvi znamenalo zprvu býti svatý. Když přibylo křesťanů, ubylo svatých. Křesťan (christianus) je člověk jmenující se podle Krista. Má jméno Kristovo. Říká: Pane, Pane. V tom slově už je útěk a zrada. Stačí říkati Pane, netřeba plniti vůli Otce.

Ale Kristus byl Ideál. Křesťané pro něj žili a umírali. Křesťané bojovali, aby osvobodili Svatou zemi. Vojska křižácká nebyla vojska svatá. Byla to vojska křesťanská. Byla to vojska rytířská. Svatí je vedli. Svatí je povzbuzovali.

To byl středověk. Skončil se knihou Imitatio Christi.

Povstal mnich z Wittenberka a prohlásil Písmo za jediné pravidlo víry. A poněvadž knize rozumí každý podle svého rozumu, není pochyby, že takto byl prohlášen rozum za měřítko víry. Luther zplodil racionalism. A racionalism zavrhl Písmo jako snůšku židovských bájí. Křesťan byl ztotožněn s hlupákem. Ideálem stal se charakter.

Baví-li vás, můžete hledati v nějakém lexiku vysvětlení, co je charakter. Dočtete se třeba, že charakter je důsledný a vyrovnaný způsob myšlení a jednání, který vytváří vůle na základě přirozených vloh a náklonností.

Není tu slova ani o Bohu ani o Kristu. Člověk si

stačí sám. Slyšíte v tom výčitky Rousseauovy: člověk je od přirozenosti dobrý. Slyšíte v tom smích Voltaireův: Boha potřebují jen ševci. Lidem vzdělaným stačí vzdělání.

Charakter je prázdné slovo. V řečtině značí znamení vlastnické. Ovcím na příklad bylo vpalováno znamení majetníka. To byl charakter. V theologii se nazývá charakterem nezrušitelné znamení, jež vtiskuje duši svátost křtu, biřmování a svěcení kněžského. Je to znamení příslušnosti ke Kristu, znamení účasti na kněžství Kristově.

To slovo bylo ukradeno a proto samo o sobě neznamená nic.

Charakter je křesťan bez Krista.

A jako charakter je destilát křesťana, tak gentleman je destilát rytíře. Gentleman je způsobný člověk. Plní, co slíbil. Je to muž, který nikdy nemluví o sobě. Muž, který vystihne přesně chvíli, kdy je zbytečný. Muž, který říká Dámy a pánové a ne Pánové a dámy. Muž, který svlékne rukavici, dříve než vám podá ruku. Et cetera.

Sportsman je přírodnější. Gentleman chce býti zdvořilý. Sportsman chce býti mrštný. Gentleman nechce míti špatnou pověst. Sportsman nechce míti veliké břicho. Gentleman mluví co nejméně. Sportsman řve co nejvíce. Gentleman si dělá z nepřátel přátele. Sportsman si dělá z přátel nepřátele. Gentleman se uklání. Sportsman kope a mlátí rukama.

Rekordman je člověk, který skočil o 1.5 cm dále než jiný rekordman. Anebo člověk, který dovede běhat lépe než kůň, plavat lépe než ryba, skákat lépe než opice. V jádře je to sportsman. Rozdíl je v tom, že rekordman má slávu, sportsman žije bez slávy, ne, že by o ni nestál, ale že měl vždycky pech — smůlu.

Sportsman je asketa. A tím je kruh zúžen a zcela uzavřen. Všecko tu již bylo.

Teď už nemůže nic jiného přijít nežli světec.

Dominik Pecka.

POSLEDNÍ ZÁCHVĚVY PRONÁSLEDOVÁNÍ V KOREJI

Nástupcem msgra Ferréola se stal msgre Berneux, vyznavač tonkinský a potom misionář v Mandžurii; roku 1856 vkročil se dvěma kněžími na půdu Koreje, aby vedl dále stádce tolik zkoušené. Krátce po příchodu vysvětil v noci na Zvěstování Panny Marie msgra Daveluy za svého koadjutora, aby v nejistých časech byla korejská Církev zajištěna pro všechny případy. Období jakéhosi klidu bylo vypíněno usilovnou prací na nápravě škod způsobených pronásledováním. Msgre Berneux byl farářem, visitátorem, prokurátorem misie, rádcem všech, vždy připravený přijmout misionáře i věřící, neustále na modlitbách. Msgre Daveluy připravoval vydání náboženských knih v korejštině, sbíral zprávy o mučednících a vyznavačích; jiní misionáři opět zřizovali seminář, aby lid měl kněze vzešlé z jeho středu.

Do radostí nad vykonanými pracemi také však padaly krůpěje zkoušek: roku 1857 v prosinci odešel do věčné vlasti P. Maistre, jenž deset let byl zapuzován od prahů Koreje, aby nakonec zvítězila jeho věrnost; životem šel za heslem: „Činím všechno z povinnosti, nic pro potěšení, ale všechno s potěšením!“ Veliká krůpěj hořkosti skanula roku 1860: policejní prefekt o své ujmě počal pronásledovati křesťany. Přesto, že vláda sama zabránila libovůli prefektově, následky mohly býti velké, neboť křesťané se opět rozprchávali po celém kraji. Prozřetelnost obrátila i tyto zkoušky k dobrému, jelikož s křesťanskými uprchlíky křesťanství pronikalo i do nejnepřístupnějších koutů Koreje.

Poměry se ponenáhlu měnily ve prospěch křesťanů; nepřátelství již nemělo prvotní krutosti a když na příklad byl msgre Berneux zajat na severu, vrácena mu svoboda za čtyřicet franků! Když

se západní mocností roku 1860 zmocnily Peking, kdekdo se v Koreji odporučoval přízni misionářů a křesťanů. Avšak Kníže temnot využil nových okolností a ještě jednou se pokusil o záchranu svého panství. Počátkem roku 1864 zemřel král Čjel-Tžong, poměrně příznivý křesťanství, a v palácové revoluci se vlády ve prospěch dvanáctiletého prince Heung-sjena (vládl až do roku 1907) zmocnila strana rozhodných nepřátel křesťanství. Víra již pronikla až do paláce. Min, matka králova a choť regenta, znala křesťanství a byla ve stycích s msgrem Berneuxem; roku 1865 bylo v Koreji 23.000 katolíků; ročních sv. zpovědí v tom roce bylo 14.433, sv. zpovědí z pobožnosti 3493, křtů dospělých 907, křtů pohanských dětí 1116. Proto rostly naděje duchovních pastýřů. Ale . . .

Příležitost k pronásledování zavládl pokus Ruska vynutit svobodu ruského obchodu v Koreji. Některým křesťanům se zdálo vhodným, aby navrhli regentovi spojení se západními mocnostmi a vyjednávačem měl býti biskup msgre Berneux. Regent rozhodnutí odkládal a zatím pominulo nebezpečí ruské a z Číny přišly zprávy, že cizinci ze západu byli vyvražďeni. Situace se náhle obrátila a již v lednu roku 1866 začaly v provinciích plaménky pronásledování, v nichž četní křesťané vydali svědectví života, ač také dosti četní zapřeli víru. V Hpjen-jangu zašla zbabělost odpadlíků tak daleko, že jediného věrného křesťana, Petra Rju, sami na rozkaz mandarinův hodili do řeky. Zatýkáni se množila; dne 23. února došla řada na msgra Berneuxe, kterého vydal bířicům jeho sluha. Biskup se při výslechu přiznal k apoštolské práci a projevil rozhodnutí, že z Koreje dobrovolně neodejde. Darma se za jeho osvobození přimlouvala princezna Min. Naopak, do vězení ještě přibyl P. de Bretennières s katechistou Markem Tjengem, potom P. Beaulie a P. Dolie, kteří ještě celkem ani korejštiny neznali a tak jen stěží mohli prohlásiti, že ochotně zemrou pro Boha. Do vězení byl také

vsazen vynikající křesťan mandarin Jan Křtitel Nam a zahájeno hromadné vyšetřování všech vězňů. Mučení a týrání tvořilo přirozenou část korejského soudního vyšetřování „velezrádců“ a nebyli ho ušetřeni ani misionáři. Rozsudek smrti byl neodvratný. První byl odsouzen mandarin Nam s Tomášem Hongem, potom biskup i s druhý ke stětí a k „vystavení jejich uťatých hlav na výstrahu lidu“. Dne 8. března roku 1866 položil msgre Berneux se třemi druhý hlavu jako pečeť pravdy učení a jako oběť výkupnou na místě, kde před lety tekla krev bl. Imberta a jeho druhů. Pronásledovatelům nestačila smrt zajatců; čtvrtého března nařídila vláda spalování křesťanských knih a tiskařských desek a nařízeno, aby všude byly vyhledávány a páleny spisy „hanebného náboženství“. Sedmého března byl oživen zákon „o vzájemné odpovědnosti pět a pět domů“; byl to starý, v zapomenutí upadlý zákon, podle něhož vždy pět domů tvořilo celek, jenž byl solidárně odpovědný za každého z jejich obyvatel; tak se přestupovatelům zákona znemožňoval úkryt a občanům uloženo právo i povinnost vzájemného dozírání a udávání.

V tomto pronásledování se setkáváme se zajímavým zjevem: téhož dne, kdy jedna skupina mučedníků-misionářů odchází do věčného dne, druhá skupina jest právě zajímána. V den mučednictví msgra Berneuxe a jeho druhů byli zajati P. Pourthié a P. Petitnicolas. V den jejich vítězství vložili pronásledovatelé ruku na msgra Daveluy; ten, vlda, že křesťanské vesnice jsou v přímém nebezpečí vyhubení, nenajdou-li se misionáři, dal P. Aumaitrovi a P. Hulnovi pokyn, aby se sami vydali. S radostí se připojili k svému vůdci a s nimi šel ještě Lukáš Hong, sluha biskupův, který nechtěl opustit svého pána. Dlouho nečekali na odsouzení. Ale nezemřeli na tom místě, kde bývala připravena koruna vítězství jejich předchůdcům; král onemocněl a měl před svatbou a proto hadači radili, aby se poprava konala daleko od města. Bo-

lestná cesta skončila na Veliký pátek na poloostro-
vě Sju-sjeng; msgra Daveluy úplně svlékli a kat
mu zasadil první smrtelnou ránu. V té si však vzpo-
mněl, že není smluvena mzda za popravu. Nechal
tedy mučedníka svíjeti se ve smrtelném zápase a
vyjednával s mandarínem, kolik dostane. Teprve
až se dohodli, dvěmi ranami meče ukrátil posled-
ní chvíle utrpení mučedníkovy. Potom byli popra-
veni P. Aumaître, P. Huin a dva křesťané. Jejich
těla zůstala tři dny na popravišti a přece se jich
dravci nedotkli; křesťané našli ostatky neporuše-
né a pochovali je na vhodné místo.

V zemi zbyli jen tři misionáři; po společné do-
hodě se P. Ridel s pláčem odebral do Číny hledat
pomoc. Francouzský admirál Roze se dvakrát vy-
dal na moře, ale po prvé byl málo vyzbrojen a na
druhé výpravě jej ohrožovala blížící se zima a pro-
to se po každé vrátil, aniž dosáhl cíle. Ba naopak,
korejská vláda se domnívala, že admirál ustoupil
ze strachu a proto korejští křesťané byli učiněni
odpovědni za obě výpravy a za vyplenění města
Kanhoy. Zbylí misionáři chtěli odejít s francouz-
skými lodmi, ale když došli na pobřeží, byly lodi
pryč. Tak byli donuceni užítí nejisté čínské bárky,
která je dopravila do Šefu v Číně. Tak byla korej-
ská Církev opět bez kněží ve zlých dobách; v ro-
ce 1866 bylo na 2000 mučedníků, v roce 1870 sami
pohané odhadovali počet umučených křesťanů na
8000, kromě těch, kteří na útěku a ve skrýších za-
hynuli bídou a útrapami...

Odchod misionářů z Koreje neznamenal, že úpl-
ně pouštějí své věřící se zřetele. V Číně sbírali sí-
ly a očekávali nové misionáře, které pařížský se-
minář neprodleně poslal. Nesčetněkrát se pokou-
šeli vniknout zpět ke své líše, ale ustavičně nadar-
mo. V mandžurské vesničce Čaku při hranicích
Koreje čekali na vhodnou chvíli; tam také slavili
druhý synod korejské Církve (první se konal po
svěcení msgra Daveluye) a připravovali se na čin-
nost v Koreji. Mezitím byl P. Ridel roku 1869 usta-

noven apoštolským vikářem v Koreji a odebral se do Evropy na vatikánský koncil. Vrátil se již roku 1871 a znovu se misionářů nadarmo pokoušeli vniknout do Koreje. Teprve roku 1876 dva misionáři, P. Blanc a P. Deguet, dosáhli cíle a za rok za nimi se cesta otevřela msgru Ridelovi se dvěma novými misionáři. Apoštolové ve skrytu horlivě pracovali, aby odstranili následky dlouhého pronásledování. Ale již za rok potkalo Církev nové neštěstí: posel, nesoucí biskupovy listy do Číny, byl na cestě zachycen a na mučidle vyzradil kněze. Byl zajat jen msgr Ridel, ostatním misionářům se podařilo ukrýti. Vláda však již nevěděla, co si počítí; zákroky mocností ji zbavily jistoty a na přání čínského a japonského dvora byl zajatý biskup s poctami doveden na hranice; korejští křesťané ovšem nebyli chráněni vlivem cizích států a tak opět několik hrdinů Kristových posvětilo půdu Koreje svou krví. Ještě roku 1879 byl zradou zajat P. Deguet se čtrnácti křesťany, ale to již začínalo krále hněvati, čekal jej opět jistý zákrok. A tak P. Deguet následoval za msgrm Ridelem. Misionáři se ovšem nevzdávali; jedny jednou hranicí vyváželi a druhí přes druhou nastupovali na jejich místa. Noví byli již lépe připraveni, roku 1880 P. Coste dokončil v Yokohamě tisk první korejské mluvnice a v následujícím roce korejského slovníku, aby misionářům byla usnadněna příprava pro jejich vznešený úkol i aby hřívnou svých námah a píle přispěli k bohatství jazykovědy.

Korejské Církvi se blížila hodina svobody. Když byl v březnu roku 1880 uvězněn P. Liouville, guvernér provincie nařídil, aby byl propuštěn — neboť se bál nepříjemných opletaček! Úřady věděly, že misionáři jsou v zemi, ale nechaly je na pokoji. Vláda i lid se nakloňovali k snášenlivosti a toužili po přátelských stycích s cizími mocnostmi, jen vzdělanci a četní mandariné ve slepé tvrdošijnosti se zastávali politiky nepřátelské křesťanství. Zašli tak daleko, že jeden z nich obvinil krále, že jest

křesťanem. Odpykal smrtí smělé — a nepravdivé — tvrzení, jiní byli „odměnění“ vyhnanstvím, ale přece vláda vydala edikt, v němž hanobila křesťanské učení, vyznávala bezmocné snahy předchůdců o vyhubení křesťanství v Koreji, a jako jediný obranný prostředek doporučovala horlivé následování učení Konfuciova a tak prý „mylné náboženství zanikne samo“; současně však král policii zakázal znepokojovali křesťany. Tento edikt byl posledním oficiálním činem proti křesťanství.

Smlouvy, ať vynucené ať dobrovolné, s Japonskem a s jinými mocnostmi rozbily zeď uzavřenosti obepínající Koreji a daly první paprsky svobody křesťanství, které se od let osmdesátých druhých počíná volně rozvíjetí. Ale tu již vedle jediné pravé víry vstupuje také blud na půdu Koreje, vykoupenou krví nesčetných katolických mučedníků a kněží.

Josef Papica.

KDYBYS TY BYL ZDE...

Napomínání křesťanská, abychom se varovali hříchů, mají absolutní platnost, třebaže se proti nim zlí duchové v nás často brání, omlouvajíce poklesky naše jejich nepatrností nebo i slastí, která vždycky stojí za to, abychom se jich dopustili. Ale nehledíc ani k lítosti a studu, jenž následuje, musí následovati vždycky po skutku špatném a nečistém, není-li naše duše již porušena zvráceností, jsou i nejmenší poklesky pramenem největších hříchů. Naše slabost je odkázána do té míry na milosrdenství Boží, že se jich dopouštíme i tehdy, když nám pomáhají andělé strážní, i když cítíme, jak je od nás odvívají neviditelnými perutěmi.

Zapomínáme na suverénní křesťanská přikázání, nepronikáme skutečnost všudypřítomnosti Boží. Potřebujeme odstrašujících příkladů, v nichž se toto zapomínání a nepronikání věčné pravdy mstí,

potřebujeme zjevení — opravdu zjevení Božího hněvu. Ten se projevuje na nás méně nebo více jasně a při naší dobré vůli bývá nejčastěji smýt útechou slitování. Ale jest jedno zjevení Božího hněvu, které nemůže býtli smyto žádnou útechou, leda útechou evangelia, není-li ono samo tímto výstražným zjevením. Je to zjevený hněv Boží uměleckým dílem. Neboť jak jinak nazvat díla, která již po několika generacích otřásají nitrem lidstva a mají v sobě taková znamení hrůzy, že nemůžeme určitli konce, kdy se srdce přestanou jimi zachvívat? Jak to jinak říci, než že si Bůh vybírá umělce za nástroje svých úmyslů?

U Fedora Michajloviče Dostojevského Je jedno místo, které má znamení takové hrůzy. Je to v Zločinu a trestu tam, kdy nahlédnuvše do nejhlubších propastí lidského nitra, ocitli jsme se před evangeliem sv. Jana. Neboť ani opilství Marmeladovo, ani prostituce jeho dcery Soni, ani vraždění Raskolnikovo se vši bídou prostředí námi tak neotřese jako toto evangelium o vzkříšení Lazarově. „Byl pak jeden nemocný Lazar z Bethanie,“ začala čísti Soňa Raskolnikovi a tato Boží zvěst po tolika hříších nabude strašidelného dojmu, třebaže se tu jedná o poselství radostné, o vzkříšení mrtvého. Právě proto, že je tohoto zázraku Kristova použito tu v okolnosti tak neobyčejné, že se k němu utíká hříšnice, aby jej přečetla hřešícímu, otřásá srdcem, ale otvírá i nové obzory slitování.

„I řekla Marta Ježíšovi: Pane, kdybys ty byl zde, bratr můj nebyl by umřel. Ale i nyní vím, že, cožkoli požádáš od Boha, dá tobě Bůh.“

Snad byl Dostojevskij přiveden k analýze zločinu a trestu čtením právě této Jedenácté kapitoly Janova evangelia. Hlavní je to všeobecné, co se týká nejen hříšníků románových, ale hříšníků všeho lidstva.

„Pane, kdybys ty zde byl, nebyl by zemřel.“

Kdybys ty zde byl, nebyl by hřešil, nebyl by za-

bil, nebyl by svedl, protože tím, že někdo zabíjí a že svádí, zabíjí a svádí sebe.

Zapomínáme na Boha a proto hřešíme. Vědomí, že není nikdo svědkem našeho hříchu, činí jej sladkým. Proto lidé opravdu věřící bez farizejství nemohou ani smrtelně hřešiti. Jsou doprovázeni Bohem, zástupy andělů odvívají od nich i myšlenky na hřích. Mají ovšem svoje propasti i věřící. Proto dále čteme v evangellu Janově o Martě bethanské:

„Řekl jí Ježíš: J á j s e m v z k ř í š e n í a ž i v o t ; kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude.“

Jsou to radostná slova, ale teprve v nich je skryta i hrůza hříchu. Ne proto, že by v nich byl hřích, ale že si v nich svoje hříchy uvědomujeme, že se otřásáme jejich tíhou i pocitem zázraku, jak je možno, že nám někdo odhaluje možnosti vykoupení. Máme stud a lítost, protože jsme zapomněli, musili jsme zapomenout na Krista, když jsme hřešili. Nebyli jsme jím naplněni, naše duše byla pustá. A nyní slyšíme: „Já jsem vzkříšení a život.“ To již není hlas člověka.

Dříve než vzkřísil Kristus Lazara bethanského, ukázal, že i my ostatní ho potřebujeme, že jsme Lazarové svým způsobem, třebaže neležíme v hrobě mrtví a nehnljeme již čtvrtý den. Ale můžeme hníti svým způsobem a naše hnutí se může čítati nikoli na dny, ale snad na leta.

Jaroslav Varián.

NĚKOLIK STUPŇŮ MUČEDNICTVÍ

Srovnáme-li mučednictví jednotlivých osob, které byly pro víru či zákon Boží týrány nebo usmrce-ny, nalézáme různé stupně tohoto týrání a holý lidský rozum podle použitých prostředků týrání posuzuje krutost skutečně pociťovaných muk. Nesouhlasí to se skutečností bez výjimky, ale přece jen v množství případů je pravděpodobnost tako-

vého lidského úsudku potvrzena. Co však lidská zkušenost posuzovati nemůže, to jsou muka vnitřní, která jsou dána různými okolnostmi, jež často bývají nebo zůstávají neznámy, ač zase mnohdy je lze uhodnouti. Jest zajisté rozdíl mezi city člověka, který ztrácí svůj život, aby zabezpečil vítězství viditelné téměř na dosah ruky, který ví, že toto vítězství záleží jen na oběti jeho života, a mezi city člověka, který vidí, že jeho smrt jest jen článkem v řetězu či snad i počátkem dlouhé a téměř nekonečné řady katastrof, či dokonce člověka, který vidí, že jeho smrt je dokončením nenapravitelné a úplné zkázy. Jiné jsou city člověka, který je přepaden, nic netuše, a člověka, který dlouho předvídá nebezpečí; jiné jsou u toho, kdo přijímá protivenství jako zlo, před kterým nebylo možno utéci, jiné u toho, kdo je přijímá s vědomím povinnosti trpělivě a statečně je snést z vůle Boží, a jiné zase u toho, kdo je považuje za projev obzvláštní milosti a lásky Boží a je ochoten je přijmouti nejen věrně, ale i radostně. Jiné u toho, kdo ví, že jeho oběť bude posilou druhým, jiné u toho, kdo trpí v opuštěnosti a vidí, že jeho smrt bude jen pohoršením světa. Jiné u toho, koho se zmocnili staří nebo odvčící nepřátelé víry, jiné u toho, kdy byl zajat zradou nebo od zrádců. A jest ještě přemnoho jiných okolností, které mohou muka zmírňovati útechou duchovní nebo zvětšovati trýzní duchovní. Do všech těch věcí člověk nevidí, ale jednak proto, aby se něčemu naučil, aby nepřeceňoval své síly, aby důvěřoval jen v Boha a aby nezoufal nad milosrdenstvím Božím, hodí se, aby se pokud možno poučoval z příkladů nejslavnějších nebo nejpodrobněji známých. Příkladů k srovnání našlo by se množství téměř nepřehledné. Tuto pro zvláštní názornost a mnohostrannost se předkládá k srovnání mučednictví řeholníků pražských za vpádu pasovského a mučedníků japonských. Obojí spadá do počátku sedmnáctého století.

Řádění městské stráže pražské se začalo hned

po vypuzení hloučku pasovských jezdců, kteří si probojovali cestu Starým a Novým městem na Vyšehrad, odkud se vrhli do Vltavy. První na řadě byl Vyšehrad, kde však pražští ozbrojenci učinili jen skrovný počátek. Našli tam kapitulního děkana, který je na kolenou prosil o milost tak, že ozbrojenci shledali, že větší zadostučinění než v utracení života tohoto kapitulního děkana lze naléztli podle Kroessa ve vyplenění jeho bytu, podle Ginde lyho ve vyplenění vyšehradského kostela. Z toho bylo by možno souditi, že jejich krvelačnost a prchlivost nebyla tak nemírná, když nepotlačovala pudy užitečnější. Ale běh vášně byl tím pouze na chvíli zdržen a tím více se asi zastyděl a rozprchlil, když první oběť, která se jím vyskytla v cestě, ukázala se tak nevhodná k jejímu ukojení. Cesta je vedla nutně kolem Emaus, kde usmrtili dva mni chy; podle Kroessa je potkali v klášteře náhodou, podle Gindelyho byli tito dva mniši benediktinští usmrceni bídňě, to jest nějakým způsobem potupným a snad i zdlouhavějším, ale nikoliv příliš zdlouhavým, neboť na to ozbrojenci neměli kdy, ježto jim záleželo více na brzkém pobití co největšího množství mnichů než na rozkoších z podívané na trápení dlouhé a složité. Pak se jali hledati emauzského opata, ale ten se skryl tak dobře, a to v komíně, že ho naléztli nemohli, i vyplenili klášter a kostel a rozbili oltáře. Když odtud vyšli, měli již náklad kořistí. Teď však záleželo na tom, aby ostatní kláštery na Novém a Starém městě byly přepadeny současně, než se s místa na místo donese zpráva. Proto se ozbrojenci rozdělili na tři proudy a jako lovci uzavřeli kruh: jedni přepadli Karlov, druzí táhli k Svatému Jakubu, třetí k Svaté Anežce, a z těchto míst se mělo jíti na frantlškány a posléze na Jesuity. Cestou chytili podle Gindelyho nějakého Jesuitu, odvedl ho k Vltavě a utopil. Dosud tedy jejich krvelačnost se ukájela způsobem prostým. Teprve na Karlově vytáhli opata augustiniánů z jeho úkrytu, „vyřezali mu noži krva-

vou tonsuru, zkomolili ho a posléze mu uťali hlavu". To už bylo charakteristické pro jejich konfesiční příslušnost: tonsuru nenáviděli jako známku odlišnosti katolického kněžstva, ruce pak zkomolili hlavně z odporu proti tomu, že jich jest obzvláště třeba k výkonu bohoslužebných obřadů katolických, utětí hlavy pak jest výrazem nenávisti k jakémukoli hlavě duchovní a především k papeži; byla v tom tedy i symbolika jejich víry. Pak ještě našli a zabili na Karlově dva augustiniány, z nichž podle Kroessa jednoho zastřelili v kostele a pak ho ještě šavlemi tak zřídili, že pak z něho byly nalezeny jen kusy. To již bylo jakési divadlo, ač průběh prozrazoval spěch a nekld lidí, neumějících řídit svoji vášnivost; přece však ta okolnost, že tomuto houfu na odlehlém Karlově se podařilo nalézt jen tři řeholníky, způsobilo, že obětí bylo využito k poněkud důkladnějšímu a složitějšímu ukojení nepřátelství. Na Vyšehradě a v Emauzích se nemohl dlouho zdržovat, aby se zpráva nedonesla do Prahy a aby se ostatní řeholníci neskryli v přestrojení u svých příznivců. Na Karlově už nebylo tolik spěchu a zastřelení kněze pod kopulí karlovského chrámu a zároveň jeho rozsekání jistě valně přispělo k tomu, že víno, které pak ozbrojenci po vyplenění kláštera přiváželi ze sklepů klášterních na prostranství před kostelem, nejen bylo vypito s obzvláštním uspokojením, ale nad to ještě znamenitě posílilo odvahu ozbrojenců k činům dalším.

Druhý sbor ozbrojenců, který měl zničit minority u Svatého Jakuba, byl totiž nenadále s hanbou odražen od řezníků a koželuhů, kteří asi zvěděli a pochopili, oč se jedná a postavili se na ochranu kostela s jatečními sekýrami a palicemi. Též třetí sbor, který táhl na dominikány, měl úspěch velmi bídný. Gindely sice praví na základě vyjmenovaných pramenů, že obyvatelé „včas utekli“, ale Kroess, který v té věci zasluhuje více víry, praví, že „mnichům byly šaty strhány s těla a že ctilhod-

ného převora, který ještě viděl svatého Ignáce, zranil na hlavě". Tamější klášter dominikánů byl ovšem tak spustlý a bída v něm a kolem něho tak strašidelná, že i pražští ozbrojenci, jati jakýmsi soucitem, spokojili se provedením jen menšího příkoří. To by svědčilo o tom, že buď nebyli ještě dostatečně proniknuti vědomím nepřekonatelného náboženského rozporu, nebo že jejich metody vyhlazovací dosud byly nedokonalé.

Sešly-li se pak všECKY tyto tři proudy u františkánů u Panny Marie Sněžné, různily se od sebe svými city podstatně. Rozradostnění, zpití, krví a kořistí se chlubicí zbrojnoši, přicházející z Karlova, setkávali se se zahanbenými a rozdrážděnými zbrojnoši, kteří byli potupně přijati od řezníků před Svatým Jakubem, a posléze s těmi, kteří přicházeli od Svaté Anežky, promarnivše drahý čas prolézáním bídnych děr a svlékáním dominikánů. Ale tady, u Panny Marie Sněžné, byla naděje znamenitá. Patnáct františkánů ze Španěl, Itálie, Francie, Belgie a Německa, z nichž za dobu sedmi let dosud ani jediný se nenaučil česky, aby mohl prosit o milost anebo cokoliv návštěvníkům nabídnouti, bylo tu bez ochrany v místech, která byla za nízké výkupné zabrána měšťanům, kteří tu stavěli domy na zříceninách bývalého kláštera karmelitského. Tady nebylo řezníků ani jiných řemeslníků nebo jiné roty, která by byla ochotna chránit cizozemské mnichy, naopak všichni sousedé se těšili na rokování zbrojnošů s mnichy, od něhož si slibovali mnoho užitku. Už pak zbývala jen jesuitská kolej, bylo teprve poledne, času dost na všecko; všECKY vchody ozbrojenci obsadili, aby nikdo nemohl utéci a přepadení se podařilo tak dokonale, že zastihli „nic netušící bratry, vykonávající obvyklé zaměstnání", z nichž jednoho ubili, když nesl dříví do kuchyně, druhého, když vyšel z refektáře, kde prostíral stoly a pak jednoho kněze v kostele, když srovnával hostie. Tomuto knězi, podobně jako augustiniánskému knězi na Karlově, uťali ruce;

za to, že v nich držel hostie, což tedy svědčí, že utínání rukou bylo u nekatolíků jakýmsi ustáleným obřadem vůči katolickým kněžím, pokud drželi v rukou hostii, a to obřadem dosti rozšířeným a oblíbeným. Ještě oblíbenějším a až do nedávných dob udržovaným obřadem bylo rozhazování a pošlapávání konsekrovaných Hostií, což bylo učiněno i v tomto případě, k čemuž Kroess dodává, že vrahové pokropili tyto Hostie krví ublížého kněze, pravděpodobně aby takto manifestovali pro svůj požadavek svátosti pod obojí. Tyto tři oběti byly tedy překvapeny nic netušíce. Pak byli v různých místnostech klášterních ubíti čtyři řeholníci, a to podle Gindelyho „přese všecko úpění“, k čemuž se podotýká, že jednotlivci z přihlížejícího davu, zděšení těmito výjevy, prosili o život ohrožených, ale byli umlčeni, neboť popuzená vraždychtivost ohrožovala je za jejich nevčasný soucit týmž osudem. Z toho je patrné, že jednak víno z kláštera karlovského, jednak vztek nad potupou od řezníků u Svatého Jakuba dosud působily vydatně a že nynějším zdarem se účinek stupňoval. Tehdy se osm zbývajících bratří uteklo do věže, sledováno příčinlivými pronásledovateli. Čtyřem se podařilo vyléztí oknem věže na střechu, čtyři byli chyceni ještě ve věži, kde byli ubíti narychlo, aby pronásledovatelům ostatní čtyři zatím neunikli. Pak už zbývali jen ti čtyři na střeše, kteří chtěli přeléztí na střechy sousedních domů, kde mohli vyvážnout aspoň z hlavního nebezpečí; poněvadž záleželo na každém okamžiku, byli dva narychlo sestřeleni a spadli se střechy. Takovým způsobem se však podstatně zmenšila naděje na rozkoše mučtelské, neboť dosud z patnácti františkánů jen jeden byl umčen obřadně, kdežto dvanáct jich bylo utraceno spěšně a teď už zbývali jen dva a ti se ocitli na strmé střeše, takže bylo nutno za nimi vyléztí s věže na střechu, což pronásledovatelům samým bylo nejen nebezpečno, ale jistě též obtížno, ba i nepříjemno. Proto první, který dosud byl na střeše,

když byl dostihnut a ukázala se nesnáze, jak ho dopraviti dolů na místo příhodnější, byl na střeše na kusy rozsekán, což slze byla podívaná v dějinách velmi neobyčejná a účinná, ale pro vykonavatele méně uspokojivá; mimo to zjištěno, že poslednímu řeholníkovi se zatím podařilo buď uniknouti nebo skrýti se tak dobře, že pátrání zatím bylo marné; ten, ač zraněn, udržel se dva dny o hladu, žízní a zimě v úkrytu a posléze se mu podařilo utéci, což jest moment, který se v historických mučednických častěji opakuje, jako na příklad při usmrcení blahoslaveného Ignáce Arevela a jeho 39 druhů unikl smrti Juan Sanchez, při pobití jezuitů v průvodu P. Diara a P. de Castro též byl zachráněn jediný Sebastian Lupius, při pohromě Indického loďstva r. 1568 se zachránil Antonio Dionysio, při výpravě P. Francisca Pinta k Indiánům topských se zachránil P. Alois Figheria a ještě více podobných případů je zaznamenáno.

Jsou zajisté určité známky božské Prozřetelnosti patrné v osudech mučedníků. Tak na příklad mezi mučedníky pražskými zajisté na první místo patří opat karlovských a ten kněz augustinský, který byl postřelen a rozsekán v kostele, rovněž pak ten kněz františkánský, který byl umčen před svatoškem; ti jako pastýři musili snést všechny útrapy a osvědčili svou věrností a stálostí, že byli hodni svého úřadu. Okolnosti, jak byli usmrcováni a honěni druzí, ukazují přemnoho důležitých a poučných věcí pro každého křesťana a nejvíce nás poučují o milosrdenství Božím, které i lidem bázlým a utíkajícím dopřává vítězné koruny mučednické. Zvláštní místo však mají ti, kteří byli nějakým způsobem zachráněni; ti bývali ponecháni od Boha na živu zřejmě za tím účelem, aby mohlo býti podáno svědectví o utrpení a vítězství mučedníků. Tito svědkové bývali zachráněni způsobem dvojím: buď sami utekli, skryli se nebo si vyprosili milost; anebo se neskryli, neutekli, ani o milost neprosili, ale kati jim sami darovali život, jsouce

k tomu puzení zdánlivě nějakým lidským rozmarem, ve skutečnosti však nutkáním Božím. Těmto posledním byla tedy odepřena koruna mučednická, po které toužili a po které jižliž vztahovali ruce, a lze se domyslit, že všecko jejich cítění v dalším životě bylo podloženo tesknou a považovali se za opuštěné sirotky, odtržené od těch, se kterými chtěli umířit, a jen oddanost do vůle Boží a poslušnost vůči Prozřetelnosti, která je určila k tomu, aby byli jen svědky a nikoliv přímými účastníky slávy Boží a radosti mučednické, mohla mírnit tento nevyhladitelný stesk. Podobné, ale asi těžší byly myšlenky těch svědků, kteří se zachránili ukrytím nebo útekem, když si později vyčítali, proč se tak úzkostlivě ukrývali nebo utíkali před radostí nejvyšší.

Pronasledovatelům zbývala ještě naděje, že nejvydatněji se budou moci pást na mukách Jesuitů, kteří byli poslední na řadě, kteří jim utéci nemohli a kterých bylo nejvíce, takže jejich kolej s okolím mohla se stát divadlem věcí mnohem skutečnějších a účinnějších, než jaké předváděli žáci Jesuitů o slavnostech školních. Poněvadž však toho dne bylo právě masopustní úterý, nevynechali pronasledovatelé jeden z nejoblíbenějších obřadů, jenž se udržel až do nedávna: nastrojili se do hábitů zabitých františkánů, navlekli si mešní roucha a začali provozovat masopustní rej s několika zábavnými výstupy, k nimž patřilo rozsekávání a vyhazování svlečených mrtvol na ulici a rovněž otevření hrobky přítele františkánů nejvyššího hofmistra pána z Dohny, jehož mrtvolu svlekl a pohodlil.

U koleje Jesuitské však narazili na vojsko stavovské, které tomuto masopustnímu reji přilivilo konec a Jesuitům zachránilo životy. Z celého průběhu toho dne je patrné, že pražským zbrojnošům nechybělo chuti k mučení a ubíjení co nejznamenitějšímu, ale mimo nedostatek času při podniknutí tak rozsáhlém byly tu ještě nedostatky praxe

katanské, nedostatek příkladů a cviku, co způsobilo, že okázalost výsledku byla menší než okázalost snahy.

Součtem tohoto masopustního úterka bylo tedy usmrcení dvou mnichů benediktinských, tří augustiniánských, čtrnácti františkánských, pak podle Gindelyho utopení jednoho jesuity a podle Kroessa ztýrání několika dominikánů, mimo pošlapané Hostie, rozbité oltáře a vyplenění pěti kostelů, čtyř klášterů a bytu vyšehradského kapitulního děkana. Nutno uvážit, že tu působila nejen starodávná nepřízeň ke katolíkům a spory o pozemky a práva, ale ještě více nenávisť k cizozemcům a ze všeho nejvíce rozjitření myslí vpádem Pasovských, kteří se opovážili přijít rušit pohodu posledních dnů masopustních. Vpád pasovský a hlavně jeho odrazení v Staroměstské bráně byly příčinou hlavní. Lze-li si představit těžkopádné zbrojnoše a měšťany, skrze které si hrstka pasovských jezdců prosekala na útěku cestu přes všechny tehdejší překážky Starým a Novým městem až na Vyšehrad, lze se též dovtipit, že jejich ukrutnost, podníceňá hněvem, byla spíše tupá, těžkopádná a dychavičná než nějak vypěstěně jemná a ďábelská. Jejich pachtění s provedením pomsty bylo pro jejich necvičenou mysl neméně obtížné než pachtění za odvážnými Pasovskými. Proto lze říci, že jejich ukrutnost byla spíše osudná než veliká a že se na ty lidi dobře mohla vztahovati slova: Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí. Pokračování.

Jaroslav Durych.

MLČENÍ

Mlčení má svůj úkol v životě národů jako jednotlivců; někdy jsme sváděni, abychom je podceňovali. Nasloucháme tomu, kdo se hlučně ozývá; ale nesnadnější jest naslouchatí tichu. Není zcela jisto, že by slova nejlépe sloužila styku bytostí; rty před-

stavují duši dosti daleka a často ji znetvořují; a je tak nesnadno vyjádřiti, co v nitru cítíme! Tjučev pravil, že všechna řeč je lží. Jakmile si máme opravdu něco říci, musíme mlčet! Ne-li, potom jsme ztratili možná jedinou příležitost, abychom zaslechli jinou duši a své dali chvíli silné existence.

Mluvíme jen v hodnách, kdy málo žijeme, ve chvílích, kdy nechceme uvidět svých bratří nebo kdy se ukrýváme a cítíme se velmi vzdáleni od skutečnosti. Vzpomínáme-li na milovanou bytost, vzpomínáme především na ticha, která jsme společně trávili.

Jsou národy, které zachovaly mlčení; a dějiny jsou o nich němý.

Kde jsou v dějinách Ruska dějiny národa ruského? Najdete v nich dějiny skandinávských rybářů a vargů, kteří dali Kijevské Rossii první knížata, jejichž činy jsou nám známy; jsou v nich dějiny Mongolů, kteří po dvě stě let stáli na šíji ruského národa; potom dějiny carů, kteří jej chtěli ranami knuty přivést na cesty národů západních... Ale co učinil ruský národ? Co vynalezl? Jaký objev vyšel z jeho nesmírných plánů? Je tento lid příliš chudý, že by se nemohl zúčastnit velkých pohybů lidstva? Kde byli ti to velcí němí, když nad nimi vládl cizinec? Pod opěťovanými nárazy bouří dějin kráčeli za zvuků lyry legendárního Sadka všemi moři a řekami hledající skvosty Indie, kožíšiny bobra a hranostaje na severovýchodu, šli za zlatem a stříbrem obrovitého Altaje a k věčným pramenům duchovních opojení dalekého Východu. Ale ať byla bohatství střední Asie sebe krásnější, je pudil jiný hlad; ke krajům polárních samot je vábilo světlo, které neuhasíná. Jejich knížata, místo aby se bránili mongolským utlačovatelům, odcházela za Alexandrem Něvským platit daň Zlaté Hordě a dokazovat jí pokoru a poddanost; a lid je nazýval cary mučedníky, takže dobrovolné ponížení knížat před utlačovatelem se v lidové obraznosti stá-

valo nutnou vlastností vladařské moci. Poustevníci, vesničané odcházeli do severních lesů hledati v samotě svou duši; šli porazití nehostinnou přírodou svým odříkáním. A čím více se ti to „starci“ skrývali, tím více se za nimi obracely zraky duší. Hledali ticho, mlčení, ale stali se středem duchovního života tisíců duší.

Ovšem, je pravda, že neměli podílu na jasném dni civilisace. Jejich hlas se neozýval o velkých dnech renaissance a pokroku.

Pokrok, pokrok...! A oni dávali přednost noci, noci bez změn, noci bez světla, noci studené, v níž my se chvějeme. Oni naopak tuto noc prožívali za večerů dlouhých zim a za zpěvu vlků, a dávali přednost tomuto hlubokému nekonečnu, do něhož se ponořuje jejich neukojitelná duše.

A ptáme se s nimi, zda den, den výmluvné, vykrášené a vypěstěné myšlenky není jen pouhým závojem, na němž se tísní nestálé a prázdné preludy, které nám občas brání viděti pravou skutečnost?

Ruský lid žije v přesvědčení, že tento den může zajíti, jeho síla rozplynouti, že závoje se mohou roztrhati a že se může objeviti pravý život, nová „Klitéž“ ještě skrytá na dně tajemného jezera; a s tím že mohou také zajíti klamavé podoby kultury, ny než si navyknul člověk dějin.

Uviděti tuto mlčenlivou touhu, uvěřiti tomuto hlubokému sklonu národa jest lépe zahlédnouti cestu jeho tragické epopeje, příčinu jeho nesmírných ponížení a jeho dlouhé trpělivosti; to může býti světlem velkého zpytování.

K. Bourgeois S. J.

PRACOVNA

SPOLUBRATŘÍM

Prima igitur qualitas Episcoporum et omnium aliorum ecclesiasticorum, ut sint servi Christi et servi

Christi non quocumque modo, sed proprie id est, toti adjecti obsequio Christi, ut spoliatis, omnium alia cura et sollicitudine unum negotium sit, Christo famulari in lucrum animarum. Servus enim quidquid est, domini sui est, quidquid habet, domino suo habet, quidquid potest, domino suo potest . . . Tales fuisse Apostoles perspicuum est, ex illis verbis B. Petri: Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te . . . et ex illis B. Pauli: Labora sicut bonus miles Christi Jesu. Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus, ut ei placeat cui se probavit.

L. Robert, kardinál Bellarmino.

ŽENA A MUŽ

Žena a pohled na ni jest nejsprávnějším ukazatelem, jak to stojí s mužem. Jakmile se přiblížíme k ženě, již tím samým obyčejně podáváme také vyznání své víry, vyznání celého svého životního programu. Obyčejně když se přiblíží muž k ženě, vyznává, zda pro něho platí jenom tělo, zda jest celý jeho zájem a život a všechny touhy jenom soustředěné kolem nervů a těla a živočišnosti, či zda platí pro něho také duch, zda jeho duch stoupá vysoko, zda jeho duch vidí dále než přes výšku dvou metrů lidského krásného těla, zda jeho duch přemáhá tělo, anebo zda jest přemáhán. A podobně pro ženu platí, zda se sama nesnižuje, zda nepřikládá a nevyznává celou svou životní důležitost v tom, aby ji oškubal muž, aby se před ním plazila a prohlašovala svou nesmyslnou pasivností, že teprve mužem se stává ona člověkem. Kristus povznesl ženu tím, že jí dal její velikost i bez ohledu na muže, když volá, že jsou zdrženliví pro království nebeské, když velí opustit všechno, tedy i muže, a jít za Kristem. Žena se nyní nestává teprve mužem velikou a dokonalou, nenabývá teprve mužem svého smyslu, nýbrž zdokonalení duše, následování Krista a připodobnění Bohu dává jí její vznešenost, velikost a životní smysl. Snížovala by se žena sama, která by potře-

bovala proto, aby byla člověkem, muže. Snižovala by se, kdyby chtěla býti jenom ženou a ne člověkem. Proto nikdy nebyla žena tak ponížena jako dnes přes všechny emancipační snahy, protože nikdy nebyla žena tak otrokyní mužovou, a tak nízkou otrokyní jako dnes, protože nikdy tak nevyřívávala svoje tělo a nikdy tak nechtěla se muži vtírati a nabízeti jako dnes, prohlašujíc šatem, gesty, slovem, životem: Nejsem nic než hezké tělo, nemám nic než tělo, než tělo, pro tebe, pro muže.

Braitto.

ŽENA

Žena stojí vždycky ve středu všech životních otázek. U ní se odehrávají nejdůležitější bitvy dějin. Jaký má býti boj křesťanství na tomto bojišti ženy? Snažiti se o zničení ženy, snažiti se o zesměšnění, o ponížení ženy? Byly takové pokusy a snahy. Mnozí se snažili takto potříti ženu v sobě, když se k nim vloudila v nestřeženém okamžiku. Bůh se však neopravuje, neopakuje, nýbrž se zakončuje. Jeho všemohoucnost dovede i z nebezpečí i ze zla vyvoditi dobro. A tak jako ženou přichází pro zlobu mužovu všechno zlo na svět, podobně také musí z ženy zase přijíti obrození a posvěcení světa.

Fiat Marle Panny posvětilo, obnovilo, pozvedlo ženu a celé ženství. Kdo bojuje proti kultu mariánskému, nikdy nepochopil hloubku rány lidstva ženou, které si vyžádalo hlubokého léčení zase ženou. Prvé Nebudu sloužiti musilo býti vyváženo pokorným Chci sloužiti, staniž se mi podle slova tvého. Prvé sáhnutí po Božím ovoci: Budete jako bohové, musilo býti vyváženo přinesením sladkého Ovoce Božího Bohu nazpět, ovoce krvavého, ovoce nalitého svatou šťávou Krve Krstovy.

Braitto.

VELKODUŠNOST A KŘESŤANSTVÍ

Křesťanství tak rozšiřuje lidské srdce, že tam může vstoupiti celý svět, že každý tam má hned

větší místo. Když je osvobozeno lidské srdce božským působením, může se státi širokým, aniž by se stalo banálním, může nésti břímě celého světa, aniž by na něco zapomnělo, a zůstatl zároveň jakýmsi zázrakem svobodné a lehké.

Hello, Regards.

ROZEZNAVACÍ ZNAMENÍ

Pravé světlo musí býti životné. Musí se z něho dáti žítí. Ne sice život malý a příkrčený, pohodlný život denní, nýbrž život velký a silný, život světla, protože světlo je podmínkou života; proto kde je pravé světlo, tam také musí býti hojný, prudký a bohatý život. Falešný asketismus, který oddaluje od života, který unavuje, který odcizuje duším bratří, který znechucuje duchovní život, není pravým světlem, není pravou askesí.

Pravý zápal a pravé zanícení musí člověka ještě více přiblížiti životu. Jestli je nadšení a zápal náš pravý, musí vycházeti z přemíry nadpřirozeného života v nás a vede zas k rozmnožení tohoto života. Pravé nadšení a pravé vytržení člověka činí jej schopného porozuměti všem bolestem, všem úlohám, rozuměti životu do všech podrobností.

Plané snění jest známkou vlivu toho, jenž je lhářem od začátku, protože snění je lží. Přejde mnoho ovšem na to, co nazýváme sněním a co životem, protože lidé obyčejně nazývají lež pravdou a pravdu sněním a třeštěním. Snění pak jest to, co nevede k Bohu ani blíže, ani vroucněji, ani hlouběji, ani dále.

Braitó.

MALOST VŠEHO

Dni se zdály dlouhé, když bylo ráno, zdály se nekonečné v poledne; když se ale položí stín, dlouhý, melancholický stín na věci, tehdy poznáme, že všechno je malé, že všechno je krátké a nedostatečné. Staletí musejí doznat, že jsou okamžiky a dohasínající slunce přilzná se ke krátkosti všech lidských měr a dálek. A pak již člověka nic

nezachrání před zimou, když s ním není Bůh. Tehdy pak již člověka neomráčí polední žár, protože člověk poznal jeho netrvalost. Věčnost jest za obzorem jako je moře za horami korunovanými posledními požáry západu. A hle, teď je chvíle, abychom se shromáždili v tom, který shromažďuje. Nastává večer, stíny se dlouží. Mane nobiscum Domine, quoniam advesperacit.

Hello, Regards p. 94.

BŮH A DUŠE

Nikdy není krásnější lidská duše, jako když čeká na Boha, jako když očekává svého Boha. Tehdy splývají v ní všechny její touhy v jeden krásný potok, všechny žádosti, všechno dychtění, všechno vyšší a čistší, všechno splývá v ní v jedno velké očekávání, jako velký příslib večera nabitého již bohatým zítřkem, jasným, plným a životným jítrem. Tehdy se všechno modlí v duši, tehdy se duše podobá škebli nesmírných rozměrů, která v sobě soustřeďuje bohatství, která v sobě soustřeďuje plnost.

A všechno velké třeba očekávat, na všechno plné třeba se připraviti. Všechno chce mít svůj očekávající v tichosti splývající večer.

Toto jest smysl všech vigilí, smysl, hluboký smysl všech svátků. Takové posvátné dny nám zjeví životně, že jsme stvořeni k obrazu Božímu, že je Bůh v nás, že jest smyslem našeho života, abychom se připodobnili Bohu.

Protože všechno v nás i ve světě touží po tom, aby zvítězil tento duch, jímž jest právě vyjádřeno naše povolání k obrazu Božímu.

Vítězství Boha a ducha a našeho obrazu jest vítězství nad ubíjejícím sobectvím, nad hmotou a nad otroctvím jí v lakotě. Vítězství ducha nad službou těla a nad utopením v bahniskách těla a jeho radostí. Vítězství Boha jeho dne jest vítězství nad pomstychtivostí, vítězství k velkému odpuštění a porozumění, vítězství k velké věrnosti vznešené myšlence i tehdy, když s ní nakonec zů-

staneme sami, i tehdy, když nás právě proto uráží i ti, kteří to právě tak dobře smýšlejí s Bohem a s duší a s úkolem života jako my.

Toto všechno v nás mohutně probudí svátek letnic. Uvědomění, že potřebujeme ducha a proto, že potřebujeme Ducha sv., že jedině on dá nám vítězství ducha nad hmotou nízkostí, nad malicherností tohoto světa, nad utonutím v životě pozemském, že nám jedině on dá vítězství věčna nad časem. Letnice chtějí nám dát vnitřní posvěcení duše, jako posvěcení chrámu. Letnice jsou svátkem vnitřního posvěcení duše Bohem a jeho svatými dary. Posvěcení, které nám dává vědomí vznešenosti a důstojnosti v Bohu.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

ALBERTI P.: Sváteční úvahy, II. díl; katolické spolky v Kvasicích, str. 253, cena neudána. — Náboženské myšlenky, časové aplikace nedělních evangelií a epištol, uveřejňované v časopisech „Právo“ a „Pozorovatel“, jsou velmi cenným zrnem duchovního života pro každého čtenáře. Varují se nedostupných výšin, ale hledají život a vedou k němu. II. svazek zachycuje období svatodušní a některé svátky. Hlubiněji budou mít tuto knížku rádi.

BEERMANN: Um des Evangeliumswillen; Schöningh, Paderborn, str. 176. — Konverse, která vedla touto cestou: Autorka šla za přesvědčením, že ta Církev je Kristova, kde je Kristus středem celého náboženství a života. Exerciciemi poznala Krista a Církev katolickou, jejímž středem je Kristus.

DONDERS: Gott im Alltage; Katholische Tat-Verlag Köln, cena 3.20 Mk. — Meditace o všedním životě a jeho posvěcení Bohem. Donders vidí Boha ve všem, co nás v denním životě potkává, a to Boha dobrého a otcovského. Meditace bohatá a plodná.

DUHM: Der Weg des modernen Menschen zu Gott; Reinhard, München 1932, str. 198, cena 4 Mk. — Duhm by rád umožnil modernímu člověku cestu k víře. Činí tak cenou mnohých, běžných ústupků starému i modernímu náboženskému liberalismu. Marný pokus. Neuspokojíte náboženskými ústupky, pokud je ještě stopa nadpřirozeného v náboženství, toho, kdo se staví proti

tajemství. Zajímavá je psychologie moderní nevěry. Hlavní důvod: zpohanštění člověka, žel, nenašel.

GERTRUD DIE GROSSE HL.: Gesandter der göttl. Liebe; Herder, 1932, X. vydání. — Tato kniha vidění a naučení svaté Gertrudy nikdy nezestárne. Vždycky je plná života a vždy zapálí duši přístupnou lásce Boží. Není snad okolnosti v křesťanském životě, pro kterou by svěťice tu nedala hluboké duchovní rady a útěchy.

GEMELLI A.: Il Francescanesimo, Milano, Soc. Editr. Vita e Pensiero, 1932, str. 480, cena 20 L. — Rektor milánské university podává své studie o svém řádě. Knihu dělí na tři části: Svatý František a jeho doba, Vývoj ducha františkánského a vliv jeho na jednotlivá století, Svatý František a naše doba. V těchto studiích shrnul P. G. celé dějiny řádu tak poutavě, že knihu přečtete opravdu s chutí. O jednotlivých věcech by se mohlo ovšem disputovat, ale to není naší věcí. Knihu můžeme opravdu doporučit, zvláště milovníkům františkánského řádu.

GRÖBER: Kirche und Künstler; Herder 1932, str. 136, cena 2.80 Mk. — Programové dílo o cíli umělecké služby náboženství. Gröber ukazuje umělcům, kde by měli hledati posvěcení a duchovní obohacení svého poslání. Zajímavý jest i předeslaný přehled uměleckých současných snah a jich katolické hodnocení. Jistě potěší umělce tento zájem katolického biskupa.

KREBS Dr. E.: Sankt Augustin; Gilde-Verlag, Köln, str. 355, cena 6 Mk. — Krebsův životopis svatého Augustina se snaží více podati obraz světce učitele na biskupském stolci; ač je svatý Augustin veliké světlo pravé víry, jsou v jeho díle ztemnělá místa, která se stala útočištěm četných bludů. A jeho život sám skrývá nevyčerpatelná bohatství. Krebsův obraz je vhodně uspořádaný a jasný, proto má své místo ve veliké řadě augustinských biografii.

MARMION Cristo: Vita dell' Anima. Conferenze spirituali; Milano, Soc. Editr. „Vita e Pensiero“, 1932, str. 570, cena 12 L. — Kniha je dosti známa u nás ve svém originálu. Málokdo tak nahlédl, jako benediktinský opat Marmion, do tajemství života Kristova a málokdo dovedl tak ukázat Krista jako příklad, za nímž musí kráčet každý, kdo se snaží po dokonalosti. Jeho spisy všechny, a tento zvláště, zaslouží si největšího doporučení.

MONSABRÉ: La vie future; Lethielleux, Paris, 1932, str. 300, cena 12 fr. — Sebrané články a kázání světového konferenciéra o posmrtném životě. Dobrá pomůcka pro kazatele na témata: smrt, soud, nebe, peklo, očištění, odpustky. Všele doporučuji kazatelům.

PAULINO ALVAREZ, O. P.: Sor Amada de Sto. Domingo. Ed. El santissimo Rosario, Vergara; str. 126, cena

2.75 pes. — V tajemném těle Kristově ustavičně proudí míza milosti a charismat a projevuje se často způsobem velmi podivuhodným. Život dominikánky s. Amady z Mexika, zemř. 1929, jest novým důkazem vnitřního života Církve; vroucí ctitelka Jezulátka poznala moc jeho lásky a jeho božství a šla věrně za ním až do posledního dechu. Mexická církev se těší, že bude ozdobena novým květem svatosti.

SCHEEBEN: *Die Mysterien des Christentums*; vyd. Rademacher, nakl. Herder, 1932, str. 690, cena 6 Mk. — Scheebenovy knihy nikdy nezestárnou. Byl prvním iniciátorem obnovené katolické theologie po jejím úpadku. Celá věrouka je podána, a to způsobem právě tak dogmaticky přesným jako poutavým. Doporučuji tuto knihu všem, kteří nemohou studovati suché latinské traktáty, a pak těm, kteří chtějí najít pulsující život pod dogmatickými formulami. U Scheebena jistě nebudou zklamání.

SOUBIGON Louis: *Dans la beauté rayonnantes des Psaumes*, II. vyd.; P. Lethielleux, Paris, 1932, str. 327. — Tento překlad a výklad žalmů věnuje spisovatel těm, kteří nejsou zasvěceni do biblické vědy a přece by rádi poznali krásu žalmů, čerpali z nich pro duchovní život. Neprobírá žalmy v číselném jich pořadí, ale podle předmětů a pravd, které opěvují. Dělí takto žalmy ve čtyři skupiny: v první jsou žalmy opěvující Boha-stvořitele a jeho prozřetelnost, v druhé žalmy o vztahu člověka nemocného, spravedlivého, bezbožného k Bohu, ve třetí žalmy a zbožnost liturgická. Konečně ve čtvrté žalmy o náboženském určení Izraele. Vhodno zvláště laikům.

TANNER: Albrecht Chanovský: Kuncíř, 1932. — Opravdu dobré dílo Vašicovo i Kuncířovo. Apoštol-misionář, světec. Ač z vysokého rodu a nesmírně vzdělaný, ztrávil Chanovský celý svůj život ve službě nejprostšímu lidu. Neznal sebe a pohodlí, stal se dokonalým bláznem pro Krista. Tuto knihu by si měl doopravdy každý bohoslovec, řeholník a kněz ne jednou, nýbrž několikrát dobře přečísti a promeditovati. Taková dobrá kniha už nevyšla u nás řadu let! — S. B.

TOTH: *Christus und die Jugend*; Herder, 1932, II. vydání. — Geniální znatel mládeže Toth probírá život mládeže a učí zaříditi jej podle slov a příkladu nejlepšího Učitele mladých, Ježíše Krista. Nenahraditelná čítanka pro mládež a pramen dobrých promluv pro ni.

Z RŮZNÝCH POLI

BEVENOT Hugo, O. S. B.: *Die beiden Makkabäerbücher*; Hannstein, Bonn, 1931, stran 260, 2 mapy, ce-

na 9.60 Mk. — V pečlivě vypracovaném úvodě se dotýká mimo jiné otázky o autorovi a pramenech použitých, předepisuje nutná pojednání o geografii a dějinách míst, kde se děje odehrávají. Konečně podává hlavní pravdy náboženské, obsažené v této knize. Snad by bylo lépe pojednat o nich (o zmrtvýchvstání, o andělech, očistci, modlitbě) až na patřičných místech ve výkladu. Kniha se doporučuje jak pro nové podání již známých věcí, ale také, že dává nová řešení.

BRAUN: *Qu'en est le problème de Jésus*; Éditions de la Cité, Bruxelles, 1932, str. 414, cena 36 fr. belg. — Dokonalý rozklad a rozbor všech moderních výkladů osoby, učení a života Ježíše Krista. Všechny školy jsou tu probrány a ukázáno na jich ztracené posice. Není to literatura, ale solidní a při tom přístupně psaná informativní kniha o tomto základním problému.

BURI Vincenzo, S. J.: *L'unione della chiesa copta con Roma sotto clemente VIII.*; Instit. orient. studiorum, Roma, 1931, str. 164, cena 26 lir. — Studie se omezuje na nepatrný, ale významný úsek časový ke konci XVI. století, kdy Řím přijal poselství alexandrijského koptského patriarchy, nabízejícího sjednocení s hlavou Církve Kristovy. Autor klade těžiště své důkladné práce do citování pramenů, jimž věnuje převážnou část díla spolehlivé historické ceny. Seznamuje nepřímě, s jakými potížemi se kdysi na vzácném úkolu sjednocení dalo pracovat.

BURKLI: *Erziehung und Übernatur*; Räber, Luzern, 95 str., cena 2.50 šv. fr. — Nečetl jsem dosud tak vzorně psané knihy o výchově s katolického a nadpřirozeného hlediska. Bürkli skvěle vytyčuje katolický pedagogický ideál, podává jeho metody a prostředky. Nezbytné pro vychovatele.

D'AMIA AMERIGO: *Schiavitù romana e Servitù medievale*; Hoepli, Milano, str. 309, cena 40 lir. — Otroctví a poddanství jest zjevem sociálním, ale dotýká se často mravních příkazů, neboť se v něm jednalo o veškerý život poddané třídy. Studie D'Amiova v první části podává důkladný přehled vývoje otroctví, zmírňovaného věky v poddanství, a to na prvním místě vlivem Církve. Značná část spisu studuje poddanství podle středověkých dokumentů pisanských, které ke konci v plném znění otiskuje. Kniha vítaná přáteli studia dějin.

DEML: *Listy Otakara Březiny Jakubu Demlovi*; Jakub Deml v Tasově; str. 132. — Jsem vděčný Demlovi za vydání těchto dopisů. Jsou to dopisy přátelské, literární i osobní, ale všechny plné Březinova tajemného víření v hloubkách. Bylo dobré a potřebné uveřejnit tyto dopisy po tolika sprostých obviněních Demlovy pravdomluvnosti v otázce Otakara Březiny. Březina zde mluví

a píše Demlovi jako přítel příteli a rovný rovnému. I čistě „věcné“ a všední dopisy ukazují intimní styk obou, protože jenom přátelům poodkrýváme bolestné dny a starosti všednosti. — Braitto.

FROLA: Schemi di predicazione; Marietti, Torino, 1932, str. 810, cena 23 L. — Frola dovede opravdu pěkně využít nevyčerpatelných textů misálu pro kázání. Tak probírá v tomto svazku celý církevní rok, navazuje na mešní liturgii a poukazuje na hloubku těchto textů. Podání je sice dosti lidové, ale přesto knížka poslouží každému, zvláště mladým kněžím.

GARRIGON-LAGRANGE, P. RÉG: Le réalisme du principe de finalité; Desclée De Brouwer, Paris, 1932. — Principem, podle něhož staví autor své dílo, je přesvědčení, že není třeba dbáti na jednotlivé filosofy dneška, o nichž po 50 letech nikdo nebude mluvit, nýbrž ubírat se po cestě podstatných věcí. Je-li třeba věnovati na příklad rok času na studium Descarta nebo Spinosy, nebo i Kanta, pak stojí Aristoteles nebo Plato za studium 20 let, pak ale svatému Tomáši je třeba věnovati celý život. V tomistické synthesi pravdy velkou úlohu mají první principy, především princip finality; není účinku bez cíle. Tento princip má svůj ontologický a transcendentní obsah. P. Garrigou-Lagrange je myslitelem principů a tedy i tato nová jeho kniha podává objasnění mnohých záhad a proč k nim dospívá dnešní filosofie a nemůže je překročiti. Ukazuje, jak filosofie čtyř příčin (mezi nimiž causa finalis je nejdůležitější v poznání smyslu) je úplným systémem věčné pravdy.

CARD. GASPARRI: Catechismo cattolico; Soc. Editr. „La Scuola“, Brescia, 1932, str. 488, cena 15 L. — První italský překlad latinského katechismu kardinála Gasparri. Kniha má dvě části: vlastní katechismus, a jeho výklad, nebo lépe dokumenty z Písma a církevních sněmů. Jednotlivým odpovědím, které jsou číslovány, odpovídá na totéž číslo důkaz nebo vysvětlení. Katechismus Gasparriho může být dobrou pomůckou i našim katechetům, zvláště když jej možno dostati i latinsky. Zvláště poznámky a dodatky poskytnou hojný materiál ke studiu a přípravě.

DOMENICO GIULIOTTI: Poesie; Vallecchi, Editore, Firenze, 1932, str. 200, cena 10 L. — Celý život Giulianiho se zračí v těchto malých lyrických básních, které jsou jakoby ozvěnou jeho duše. Celých pětadvacet let života básníka se tu ozývá, „o čem snil, v co doufal, co věřil, co odmítal“, jak praví sám: nakonec se přiklonil úplně ke Kristu u něhož našel vše, co hledal tak dlouho bez cíle.

HELLO HENRI: Conseils pour la direction des oeuvres de jeunesse. (Desclée De Brouwer & Cie, Paris), str. 276,

cena 12 frs. — Duchovní rádce katol. spolku se často táže po příčině neúspěchů. Dílo H. H., z družiny Bratří sv. Vincence de Paul, kteří již mnoho vykonali ve spolcích dělnické mládeže, mu odkryje nejeden kořen zla; právem autor klade zvláštní důraz na náboženský, duchovní prvek v každém katolickém spolku; radí také, jak a co náboženského do spolkového života zařadit. Z přirozeného prvku vybírá jen nejdůležitější.

HEILER FRIEDRICH: Die Mission des Christentums in Indien; Klotz, Gotha, 1932, st. 53, cena 2.30 Mk. — Autor je velmi nadšeným ctitelem indického náboženského ducha a veden tímto nadšením dochází k velmi krajnímu názoru na uzpůsobení křesťanství indickému smýšlení; jeho názoru rozhodně nelze ve všem dáti souhlas s katolického stanoviska; místy se neskryje pocit jakéhosi zaujetí proti katolictví. — IFP.

CHERAMY H.: Les Catacombes romaines, Flammarion, Paris; str. 207, cena 10 frs. — Spisovatel je známou osobností v Římě, a to hlavně u theologů, které nesčetněkrát vedl do katakomb, aby jim sděloval na místě samém výsledky svého dlouholetého badání o nich. Nebyly to však pouze suché výklady vědecké, ale byly oživeny duchem křesťanským. Jsme vděční spisovateli, že zaznamenal v této knize nejenom výsledky svého studia, ale také poukázal na duchovní význam katakomb.

KROPAČ & KUCHARSKÝ, Praha, vydali několik drobných věcí: Devítidenní pobožnost k počtě Panny Marie růžencové v Pompejích, cena Kč 2, vydaná péčí P. A. Škrabala O. P.; velmi vhodně jest upraveno na volným lístcích 15 tajemství sv. růžence, Kč 2.50, vyzdobených podle obrazů Führichových; Modlitba za ochranu proti nebezpečí bezbožnosti, 30 haléřů, je hodna velikého rozšíření

LATZARUS M. TH.: Pâques; Desclée De Brouwer & Cie, Paris, str. 104, cena 10 frs. — Nový svazek sbírky Année en fêtes pour nos enfants je dobrým darem katolické mládeži; do duchovního a životního vzkříšení zanedbaného sirotka vlétá jemně poesii a náboženskou náplň velikonoce a tak vede dítě k náboženské praxi.

LEJEUNE P.: CSsR; Aux premiers communians, Brunet, Arras, str. 142, cena neudána. — II. vydání příhodného a dobře voleného výběru příkladů a motivů pro přípravu dětí ke svátostem; prospěje zvláště učitelům náboženství.

LUNA: Rosen und Lillien; Bader, Rottenburg. — Nejkrásnější dopisy a úryvky z díla Luisy Glaserové. Žila ve světě a dovedla i život ve světě naplniti Boží láskou. I ve světě dostoupila závratné duchovní výše mystického rozvinutí duše.

MULLER P. ALBERTI, S. J.: *Nos responsabilités sociales*; Spes, Paris, 1931, str. 171, cena 10 frs. — Čilý význačný franc. odborník otvírá oči středního stavu před velikou odpovědností každého z nás na utváření doby. Opouští formu strohé vědy a mocně tlučé na svědomí a na zdravý rozum; opravdu velmi vhodný úvod pro studium enc. *Quadragesimo anno*.

ROHR IG.: *Der Hebräerbrief und die Geheime Offenbarung des hl. Johannes*; IV. vyd., Petr Hannstein. Bonn, 1932, str. VIII a 142, cena Mk 4.60. — Ze zajímavých pojednání v úvodě k listu k Židům je ono o paulinismu a alexandrinismu v tomto listě. V úvodu ku Zjevení je dobře probrána jednotnost spisu. Ve výkladu apokalyptických zjevů užívá zásad o prorocké perspektivě a zdá se, že proto je jeho výklad tak umírněný. Výklad se vyznačuje jasností jak v rozdělení látky, tak v jejím podání.

STRÍŽ: *La Saletta*; Kuncíř, 1932, cena 15 Kč. — Prvá obsažná kniha o La Salettě. Má své poslání především dnes, kdy se stupňuje pláč sv. Panny nad rouháním a zesvětštěním, odsvěcením mezi křesťany všeho svatého. Kniha popisuje myšlenku a dějiny a poslání La Saletty.

UDE: *Autorität des hl. Thomas von Aq.*; Pustet, Salzburg, 1932, cena 4 Mk. — Toto je dílo, které je přínosem! Studie o theologii jakožto „*locus theologicus*“. Mistrně popisuje autor postavení Tomášovo v oceňování celé Církve. Analysuje (i v tabulkách) jeho celou stavbu theologickou a zhodnocuje moderní upotřebitelnost jednotlivých theol. úseků.

VAŠEK DR. BEDŘICH: *Spravedlnost v životě hospodářském*; ČAT, Praha, 1931, str. 460, cena 44 Kč. — Zaplňují se všechny mezery v naší katolické literatuře; nadlidským úsilím naši duchovní vůdcové vytvářejí díla stále ceny a odpovídající našim potřebám. K nejvýznačnějším základním dílům posledních let náleží nesporně výtečné dílo dr. V., profesora sociologie; II. svazek o spravedlnosti má zvláštní praktickou cenu všeobecnou, neboť nám dává jisté katolické zásady o aplikaci mravního řádu v řádu společenském a hospodářském, tedy o všech otázkách sociálních, které dnes zvláště na nás doléhají (příklad: daně, akcie, dělnická otázka, etika a hospodářský život atd.) a v nichž musíme mít jasno. Dílo dr. V., naší autority, nelze posuzovat na tomto místě, kde nelze ani dosti obšírně vyzvednouti metodické a vnitřní přednosti „naší“ sociologie, jež náleží k fondu knihovny každého katol. inteligenta.

POSPÍŠIL J.—FOERSTER J. B.: *Písně k sv. patronům českým*. G. Franci, Praha, str. 80, cena 20 Kč. — Je radostno, že snaha o povznesení úcty národních světců

našla tak úrodný ohlas u našich umělců slova i tónu. Bohaté historické zpěvy Pospíšilovy, protkané ozvěnami našich bolestí a potřeb, prosbami dnešní duše vlastenecké a věřící, zhudebňuje v lahodných a neobtížných melodiích náš veliký umělec J. B. Foerster, kterého máme rádi i pro jeho umění i pro neskrývanou lásku k víře, k Bohu. Není pominut žádný národní patron, ani žádný z našich blahoslavenců, po prvé máme velmi krásnou píseň o sv. Josafatu, vzpomenuť i velikých světců (sv. František z Assisi, sv. Terezie Jižíšková, sv. Mikuláš a j.), jejichž památka zvláště nyní zazářila. Vzácné dílo jest zde, těšme se, že ti, jimž přísluší je uvést v život mezi lidem, nenechají je ležet bez pošímnutí.

CLEMEN CARL: Religionsgeschichte Europas. C. Winter, Heidelberg, 1931, str. 335, cena 10 Mk; II. sv. — Clemenovy náboženské dějiny Evropy se v I. svazku obíraly náboženstvími zaniklými. II. svazek jest věnován náboženstvím žijícím, židovstvu, křesťanství v „řeckém a římském katolictví“ a v protestantismu, islamu a lamaismu. Dílo podává jen povšechný obraz dosti objektivní, ale v části o katolictví velmi znatelně vystupuje protestantské stanovisko.

BRETON V.—M., OFM: La Trinité. Bloud & Gay, Paris, str. 239, cena 12 frs. — Knížka o nejsv. Trojici, určená širšímu kruhu čtenářů, podává celý obsah učení, je opřena o skripturistický i patristický základ; velmi cenná část jest o nejsv. Trojici v životě věřících a v životě Církve, a to tím, že učí prožítí vznešeného tajemství.

MAGNIN E.: L'état. Bloud & Gay, Paris, str. 163, cena 12 frs. — Co je stát, která jsou jeho práva, resp. jeho povinnosti, účel státu; na tyto otázky odpovídá pohanství staré i moderní, odpovídá na ně také Církev od nejstarších dob až po dnešek, hlavně encyklikou Lva XIII. Immortale Dei. Autor dává čtenáři jasný pohled do věci, která je velmi časová a důležitá.

BĚDA SVĚTU PRO POHORŠENÍ

(Kurs o lásce, 10.)

Nejvzácnějším pokladem věřících jest jejich život dítek Božích posvěcující milostí. Jestliže láska k bližnímu nás zavazuje nepoškozovati ho v pozemských statcích, tím spíše to platí pro statky duchovní, nadpřirozené. Neboť pozemské statky nám byly dány s konečným cílem, aby nás přivedly k Bohu. Proto tím spíše nás zavazuje láska k bližnímu, abychom ho nepoškozovali v jeho nadpřirozeném životě.

Největším škůdcem duší, protože nadpřirozeného života, jest společný náš nepřítel, který obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil. Chtěl sám býti pánem, nepodrobil se lásce Boží, a tak musí do věčnosti býti podroben jeho spravedlnosti. Chtěl sám býti bohem a proto se mu snaží odloučiti co možná nejvíce poddaných, aby se jimi proti Bohu chlubil. Sražený do věčného neštěstí a zoufalství závidí všem, kteří jsou povoláni k věčnému štěstí. Proto je obelhává, protože pýcha je lží a lež jest jeho nejúčinnější zbraní. Nalhává jim velikost ve hříchu a vzpouře proti Bohu.

Đáblovo dílo by se pak nedařilo, kdyby neměl řady pomocníků, kteří svůj hřích a zlobu rozšiřují mezi bližními. Tomuto rozšiřování říkáme pohoršení. Latinské scandalum jest vlastně překážkou na cestě, o kterou se klopýtne. Pohoršení pak v české etymologii jest učiněním někoho zlým anebo horším.

Pohoršení jest velké provinění proti bližnímu. Neplatí tu Kalnovské: Což jsem já strážcem bratra svého? Ovšemže jsme jeho strážci a nesmíme při nejmenším zabíjeti jeho duši. Ovšem, kdo nechce, nedá se ke hříchu přivést. V tom ohledu pohoršení jest pouze nedokonalou příčinou hříchu, jíž zůstává vlastní vůle, která se i pod sváděním a zlým příkladem může dále svobodně rozhodovati.

Neboť jest rozdíl mezi pohoršením daným a mezi pohoršením přijatým. Kdyby nebylo tolik lidí, kteří se dají rádi pohoršiti, kteří čekají na pohoršení, kteří jsou docela i nešťastní, nemohou-li se pohoršovat, nebyla by všechna daná pohoršení tak nebezpečná.

Co jest přesně pohoršení? Pohoršení dané jest nesprávné slovo nebo čin, jež jest bližnímu příležitostí, tedy, onou nedokonalou příčinou ke hříchu. Přijaté pohoršení jest spáchání hříchu z cizího návodu nebo příkladu.

Tento návod nebo příklad nebo jen přivedení ke hříchu. Svedení ke hříchu příkladem může býti i neúmyslné, ale neomlouvá, protože si máme býti vědomi toho, že jsme za prvé povinni dobrým příkladem bližnímu a za druhé máme počítati s okolnostmi, že zlé příklady působí v naší přirozenosti, nakloněné ke zlému, velmi svůdně a lákavě. A čím je výše postavena osoba dávající špatný příklad a čím více je povinna stavovským závazkem předcházeti dobrým příkladem, tím jest zhoubnější, protože nakažlivější zlý příklad.

Vědomé přivedení ke zlému může míti dvojí tvářnost. Někdo svádí slovem či nutkáním někoho ke hříchu, ale ne pro hřích jako hřích, nýbrž protože chce něčeho dosáhnouti. Jiný druh jest pohoršení zvané ďábelské, které snaží se přivesti někoho ke hříchu pro hřích sám. Je to vrchol zloby. Vrcholné ďábelství člověka mravně zkaženého nebo víry zbaveného, který ze zloby chce bližního oloupati o nevinnost nebo o víru, jichž sám nemá.

Kdo vědomě bližního přivádí ke hříchu, není vinen pouze hříchem proti lásce, jenž je těžký, přivádí-li ke hříchu těžkému, nýbrž i oním hříchem, k němuž svádí. Proto nestačí udati ve svátostné zpovědi hřích svedení, nýbrž i druh onoho hříchu.

Pohoršení příkladem jest ještě též pohrdáním bližním, jako by jeho duše a její spasení nestálo za to, abychom se měli na pozoru.

Nejlepší ochranou proti pohoršení jest vlastní

utvrzení ve ctnosti. Člověk, který ví, komu uvěřil, nedá se strhnouti špatným příkladem ani těch, kteří by ho měli duchovně vésti. Neboť dokonali se nepohoršují. Kdo má v srdci vštípený příklad Kristův, nedívá se ani vpravo ani vlevo, jde raději za Kristem než za hřešícím člověkem. Doveďe spíše vlděti, hledati a nalézati příklady dobré. Kdo ví, co má v Bohu, nedá se zlákat a přemluvit žádnými svody, byť sebe lákavějšími.

Dokonali také nemohou nikoho pohoršiti. Jejich lehké chyby jsou chybami lehké křehkosti, kterou všichni v sobě nosíme a proto kdo není pokrytcem, vidí spíše své velké hříchy než drobné nedokonalosti bližních.

Neboť je též pohoršení farizejské, které si špatně vykládá činy bližních. O to se vůbec nemusíme starati. Pro takové pohoršení není nám nikdy dovoleno upustiti od dobrého.

Někdy může i dobro pohoršiti lidi slabé ve víře a ctnosti, kteří jsou v tom ohledu maličtí. Je-li to možné, jest naší povinností střežiti si i toho, aby ti to „slabí“ se pohoršili nad dobrým, kterému nerozumějí, když se nejedná o základní a nutná dobra nadpřirozená. Je-li možné, máme před nimi taková dobra ukrýti nebo odložit a zatím ony slabé poučiti. Nepřijmou-li platné poučení, jest jejich pohoršení také pohoršením neupřímným.

Pohoršení musí býti, praví Spasitel. Budou tak dlouho, pokud bude trvat lidská zloba a slabost. Ale běda tomu, skrze koho pohoršení přichází.

Bůh přičte nám všechny hříchy těch, které jsme hříšně pohoršili a z našich rukou požádá duše jejich.

Nebudme proto služebníky toho, který je největším pohoršením, jenž pohoršováním chce se rouhati Bohu a krvi Kristově.

P. Silv. M. Bralio O. P.

BADAVOST A ZVĚDAVOST

Obě — i badavost i zvědavost — jsou tak staré jako lidstvo samo. Obě se mu nabízejí za učitelky již od první Jeho školy — v ráji. Badavost má doporučení od Tvůrce, když dával člověku rozum. Zvědavost dostala nejkrásnější sliby od knížete temnot. Člověk prý bude jako Bůh, uposlechne-li zvědavosti.

Jedna i druhá nám nabízí službu. Ale navzájem se nesnesou. Jen jednu z nich můžeme přijmouti.

Lákavější je projeviti důvěru druhé. Bere ji tolik lidí. Vzdělání i nevzdělání řídí se věrně jejími zásadami. Vydávají pro ni miliony. Projíždějí k vůli ní pevniny a oceány. Aby jí vyhověli, dávají v sázku život na útesech strmých skal a nad jícny šklebících se propastí. Jsou nadšeni v jejím průvodu. Necítí únavy těla. Tím méně si mohou uvědomiti stav své duše. Neví, že jejich duše chřadne a hyne nemajíc přiměřené stravy. Divadlo, sport, hudba a turism jsou náplní jejich života — a ty samy nezachovají života duše.

Badavost není tak oblíbena jako zvědavost. Lidé si jí všímají čím dál méně. Je to guvernanka několika vybraných. A ti se mnohdy stávají podliví. Ne sice její vlnou, ale vlna svaluje se na ni. Má prý málo smyslu pro přítomný život. Je málo zajímavá, málo exotická. Pro dav je příliš metafysická. Je zaujata čímś, co nelze přímo hmatat, číchat, kousat, vážit. Je to přežlilá bytost, jež se nehodí do moderního života.

To je alegorie. Avšak alegorie skutečnosti, pravdy. Moderní člověk nerad myslí. Oddává se raději těkání. Není badavý, je spíše zvědavý. Chtěl by vše možné co nejdříve poznat, ochutnat, prožít. Aby ze všeho vytěžil pro duši, na to snadno zapomíná.

To platí i o lidech pěstujících duchovní život. Zbrkle se ženou za poznáním a zkušeností mystického života, když ještě nedošlápli na první stupeň

života duchovního a nedovedli přinést ani jednu nadpřirozenou oběť.

Spousta duchovních knih, záplava asketických časopisů, množství přednášek a kázání žene je od jednoho tématu ke druhému, nepopřává času k vlastní úvaze, znemožňuje rozjímání, vysušuje tak pramen milosti a obrací duchovní život v úhor, plný pestrého plevle.

Velcí světcové postupovali obřími kroky na cestě ctnosti a přece nejevili na venek nervosy, spěchu, nekldu, jež charakterisují moderní duši. Světcové si též všímali krásy věcí, ale neulpívali na povrchu, nýbrž pronikali až k příčlně krásy stvořené, ke kráse v Bohu. Člověk průměrný zastavuje se jen na povrchu věcí. Světcové vynikají badavostí, světáci jsou proslulí svou zvědavostí.

Co je to badavost? Co zvědavost? Jaký je jejich vzájemný vztah? Andělský učitel vykládá mistrným způsobem jejich povahu v Summě bohovědné (II-II q. 166—167). Na tomto základě narýsuji jejich vlastností a význam.

Badavost je ctnost. Je dokonalost rozumu a vůle, nabytá bdělostí a cvikem.

Chrání člověka před dvěma výstřednostmi: před netečností s jedné a před zvědavostí s druhé strany. Netečnost k vyšším věcem, jistá nehybnost a tupost k duchovním hodnotám je účinek naší hmotné, tělesné přirozenosti. Tělo spěje jen k uklidnění, k rozkoši, k pohodlí. Za sebou strhuje slabou duši. „Smrtné tělo obtěžuje duši a zemský stánek dolů stlačuje mysl.“ (Moudr. 9, 15.) Badavost má člověka povznést z této stagnace ducha k životu, důstojnému rozumné bytosti.

Ale badavost též brzdí překotnou činnost ducha. Tužbou ducha je poznání. Poznáv pravdu jednu, hledá pravdu jinou. Ať pozná sebe více, musí doznat, že žádná drobná pravda neuspokojí ho trvale. Jen v jediné pravdě lze spočinouti na věky myslí člověka, v Bohu. Leč tomu nerozumí člověk smyslům oddaný. Cítí hlad po pravdě, po poznání;

nejde však za Pravdou, nýbrž za pravdami. Chce, ať vědomě ať nevědomě, nahradit poznání nejvyšší Pravdy mnoha pravdami titěrnými, malichernými, nepatrnými. Přeletuje jako motýl s květu na květ, okusí, a letí dál. Nemá kdy se zastavit, ponořit se, objevit ve věcech Pravdu. Objeví Boha, jenž je ve všech věcech, v němž „žijeme, hýbáme se i trváme“. (Sk. ap. 17, 28.)

Badavost zdržuje ducha a rozum v šíleném letu od věci k věci. Donucuje k oddechu, k přehledu, k úvaze, k zažití poznání. Přivádí člověka na konec až k jádru všech věcí, k Bohu.

Zvědavost vyplývá tolik energie a zůstává nicméně na povrchu poznání. Badavost šetří moudře silami a vnlká do hlubin.

Zvědavost nepamatuje na budoucnost, je úplně zaujata přítomným okamžikem.

Badavost nepohybuje se jen v oblačných výších — toť je dílo fantazie. Všimá si všeho a shromažďuje vše, čeho může použít pro své povolání, pro život.

Zvědavost se tváří jako intenzivní badavost. Je však vlastně druhem duševní lenosti. Člověk zvědavý chce se spíše bavit než vážně pracovat. Je netečný k tomu, co by ho opravdu zdokonalilo, obohatilo, povzneslo.

V jednotlivých případech bývá ovšem nesnadno určit, kam až sahá badavost a kde začíná zvědavost. Mají vždy něco společného, čím stojí vysoko nad netečností. Jest to jistá duševní pohyblivost, činnost, zájem o věci v nás i mimo nás, snaha „chci vědět“.

Při bedlivém zkoumání můžeme však každou z nich též zjistit a je rozlišit. Zvědavost poznám podle předmětu, jímž se dychtivě obírá, a též ze způsobu jednání.

Zvědavost těká po věcech hříšných. Věnuje nadbytečnou pozornost věcem lhostejným a zbytečným. A neocení po zásluze věcí dobrých. Žene se chvatně za novými poznatky a zanedbává vlastní

osvojení věci, vlastní soud, plné zažití pravdy. Pro lidi zvědavé platí plnou měrou výčitka prorokova: „Pustá a prázdná jest všecka země, neboť nikdo nepřemýšlí.“ (Jež. 12, 11.)

Světcové se hrozili zvědavostí. Vždyť je záludnou nepřítelkou sebranosti, sjednocení s Bohem. Musíme objevit její úkryty ve své duši a rozhodně ji odtud vyloučit.

Nikdy nás nesmí přemoci zvědavost hříšná. Pátrání po chybách bližního. Pátrání po tajemstvích, na něž nemáme práva. Pátrání po věcech, jež mají toliko uspokojit nebo podráždit naše smysly... Poznání samo není hříchem, ale snaha o ně za takových okolností vleče za sebou vinu.

Varujme se zbytečnosti. Čas je příliš krátký, příliš drahocenný, než abychom jej vyplňovali nicotkami a marnostmi. Zbytečnosti, pozornost na ně, zvědavost — zabíjejí v nás velké myšlenky, vnuknutí Boží milosti.

Varujme se zvědavosti i v poznání pravdu t n ý c h a u ž i t e č n ý c h. I v dobré četbě. I v hledání pravdy prospěšné duši. Ne četba sama nás zdokonalí, nýbrž úvaha, rozjímání na základě četby. Kvapné hltání i nejlepší stravy zaviňuje neduhy těla. Polykání knih i dobrých přináší choroby duše: duchovní pýchu, polovzdělání, zmatek...

Ctnost badavosti, jež drží na uzdě nezkrotnou fantasii a zvědavost, neučiní nás sama o sobě učenci. Ani toho není třeba pro duchovní život. Dá nám však pravou inteligenci, jež zná cenu věci a jež podle toho jedná. Připraví nás na dar moudrosti Ducha sv., jenž nás uzpůsobuje soudit o všem ve světle Božím — podle Boha — jako Bůh sám...

P. Stan. Špůrek C. SS. R.

NERVUS SYMPATHICUS

Istý francúzsky lekár, Paul Gillet, našiel nový spôsob liečenia niektorých nervových chorôb,

ktorý sa menuje sympathicotherapiou. Veľký počet nervových nemocí, jako na príklad reuma, asthma, angína pectoris, porážka má svoju príčinu v poruchách istého dôležitého nervu, zvaného nervus sympathicus. Odpovedným liečením tohoto nervu dajú sa menované choroby vyliečiť.

Niečo podobného deje sa i v duševnom živote. Hlavným nervom zdravého a v čnostlách kvitnúceho života duševného je nervus sympathicus Eucharisticus, nerv, ktorý je naplnený láskou ku Eucharistii a z ktorého láska k Ježišovi prúdi do celého organizmu duševného. Od tohoto nervu eucharistického závisí zdravie duševného života. Ak je tento nerv zdravý, ak ho pečlivo ošetrujeme, ak nedovolíme, aby nejaké poruchy vznikly v ňom, ak láska ku Eucharistii nezhasýna v nás, ale stále je živá a činná, jako zdravý nerv, vtedy celý duševný život bude zdravým, budu kvitnúť čnosti a budeme kypeľ zdravím a duševnou radosťou. Keď ale pre našu nedbalosť a lajostajnosť nastanú v ňom poruchy, keď zoslabne alebo úplne vymre, keď nepestujeme lásku ku Eucharistii a nežijeme z nej, vtedy v celej nervovej sústave duševného života nastanú chorobné zjavy, podobné reume, asthme a niekedy i porážke.

Preto si musíme tento nerv eucharistický chrániť, musíme sympátiu ku Eucharistii pestovať, nesmieme sa spriateliť s myšlienkou, žeby sme azda aj bez Eucharistie mohli duševným životom žiť, musíme v Eucharistii svoj životný prvok vidieť, lebo jedine ona nás zachráni od mnohých duševných chorôb. Čím dichtivejšie skúmame ten tajuplný životný nerv, čím hlbšie sa vnoríme do jeho nevyskumatelných tajomstiev, čím lepšie poznáme jeho biológiu, jeho prvky a buňky, tým lepšie budeme vedieť choroby duševné. Takto pomaly naše výskumy prinesú veľa skvelých výsledkov, obohatia nás božskou múdrosťou, naučíme sa, jako sa treba oproti niektorým chorobám chrániť, poľahne bojovať a Eucharistia stane sa nám školou, kde

sám Božský Majster bude asketiku prednášať a po ustálení diagnózy lieky predpisovať. Budú to lieky božské, to jest čnosti, ktoré on v Eucharistii cvičí a nám ich odporúča.

Eucharistia je skutočnou školou, v ktorej Božský Spasiteľ práve tak učí slovom a príkladom, ako keď na zemi žil. Dľa Skutkov Apoštolských (1. 1) Ježiš „začal robiť a učiť“ a to isté koná aj vo Svätosti oltárnej. Aj Cirkev sv. považuje Eucharistiu za školu, lebo pri posviacke kňazskej novovysveteným kňazom hovorí: „Napodobňujte to, okolo čoho pracujete,“ ktoré slová vzťahujú sa na Eucharistiu, lebo ona je centrumom hodností a účinkovania kňazského. Škola eucharistická je najdokonalejšou školou, lebo jej učiteľ je najmúdrejším učiteľom v každom ohlade. Má takú metodu, ktorá zaručuje istý výsledok. Jemný, skromný a milý hlas, ktorým hovorí, má príťažlivú silu, ktorou si vie aj zatvrdlivé srdcia získať. Hoci je to hlas vážny a prenikavý, jednako je krotký a milý a hoci nám ponecháva našu slobodu, jednako vie aj tých najsilnejších odporcov k sebe priláhať. To je hlas „Milého“ a do istej miery „nová pleseň“ o čnostiach, ktorú by náš božský Učiteľ chcel, aby sme ju na strunách nášho srdca dalejšie splevali. (Cant. 2. 8.) Duša naša má byť citerou a trúbou, ako hovorí sv. Klement z Alexandrie, na ktorých máme ďalej splevať pleseň Spasiteľovu.

Božský Učiteľ pracuje s istým výsledkom, lebo dľa slov Leva Velkého, „kde Boh je učiteľom, tam sa človek rýchle učí“. On nám dáva zároveň i milosť, dá nám nadprirodzeného svetla, čo nám iný učiteľ dať nemôže, „aby sme to, čo treba vedieť, vedeli a čo treba konať, konali“. Takto hovorí sv. Augustín. Výsledky božského Učiteľa sú nielen pevné a istotné, ale i vznešené a nádherné. Najvznešenejším účinkom je, že sa staneme podobnými Majstrovi, lebo Pán Ježiš je jediným učiteľom, ktorý smie svojich žiakov úplne dľa seba, to jest dľa vlastného ideálu formovať, keďže on je abso-

lútne dokonalým. Tak bude s nami, jako hovorí sv. Ján: „budeme mu podobnými“.

Keď na nektorej univerzite svetochýrny učenec prednáša, hrnú sa tam poslucháči z celého sveta, aby ho mohli počúvať a sú pýšni vždy na to, že volakedy jeho poslucháčmi boli. Sv. Ambroz hovorí, že prvou podmienkou, aby sme s oduševnením a so zápalom mohli študovať, je vznešenosť a šlachetnosť učitelova. Nuž medzi nami, uprostred každého kostola postavil si katedru ten najvýbornejší a najmúdrejší Učiteľ a volá nás: „Poďte, synovia moji, budem vás vyučovať.“ (Žalm 33, 12.) Choďme do Jeho školy každý deň, počúvajme ho s radosťou a ten eucharistický nerv bude nám vždy živým a čerstvým prameňom nadprirodzeného života.

Dr. Štefan Faith.

SATANOVA REKLAMA

I satan ví, že bez reklamy se neprodá ani houska na krámě a proto plánovitě používá reklamy v tisku. Činí tak nenápadně a stejně úlisně jako kdysi v ráji. Jména svého skromně zamlčuje a skrývá se za nejrozmanitější pseudonymy, které dovedou oklamati důvěřivé oči křesťanů. Ale jako magnetovec od buližníku rozeznáme podle měrné váhy, tak poznáme tisk satanův podle jedné neklamné známky: nehájí žádné linie.

Až dosud jsme byli zvyklí považovat za nepřátelský ten tisk, který den ze dne blížil do Církve a tupil papeže, pardonující tisk neutrální a rozkládající pohodlně jeho listy při nerušeném obědě.

A hle! Z pole, kde řádil tisk otevřeně proti náboženství, nevzchází tolik škod, jako z loučky, podplavené zdánlivou nestranností.

I satan se učí a vida mohutněti náboženský život tam, kde útočil přímo, mění taktiku. Vytváří typy listů, které snažíce si dobýt co největší popularity, nehájí žádné linie.

Slabé lidské přirozenosti to dobře vyhovuje. Nač se při čtení deníku rozčilovat víc než při čištění zubů?

Satanův tisk si hledí nyní především získat masu lidu a proto si rýpne do všeho jen povrchně a hned na další stránce odřeninu pořádně pošoupe, aby se nikdo neurazil. Nechce mít nepřátel, věda dobře, že na věky duším bude vládnout Galilejský. Proto odvádí pozornost od Něho. Má spoustu senačních zpráv, které jsou evangeliem čtenářů. Opěvuje nadšenými slovy přírodu, chrám moderního člověka.

Referuje svědomitě o každém kopanci při zápasu, protože tělo je bůh čtenářův.

Vychloubá se, že sjednocuje národ a zatím poltí jeho kmen bezzásadovostí, nedůsledností a útekem od každé odpovědnosti.

Má mnoho pomocníků. Jsou to všichni, kteří touží nemít nepřátel.

Je hnusné poslouchat frázi nad hrobem: „Tento člověk neměl nepřátel.“ Je to eufemismus pro bezcharakternost.

Je to zdobný přívlastek ničemného přitakávání vpravo i vlevo.

Rouhání Kristu, který, jsa Bohem, měl nepřátele.

Rouhání celému nebi, které má tolik nepřátel.

Je to uctívá poklona satanovi a přátelský stisk ruky: „Rozumíme si!“ Pomáhají mu i ti, kteří říkají: „Dejte mi pokoj! Chci mít klid.“

Opravují Písmo a zakládají si nové náboženství. Papež volá a Jeho ústy Kristus zapřisáhá: „Pracujte, bděte a modlete se,“ biskupové tlumočí tyto hlasy, ale — my chceme mít klid.

To chceme všichni. Po smrti chceme mít pokoj v království Božím, ale mít pokoj na zemi?

Buď Iha! Kristus, apoštolové a světcí, nebo lžou sami sobě ti, kteří příklad celých dvou tisíciletí zapírají. Kterýpak světec ležel celý život v lenošce starých zvyklostí, pokouje si a bavě obecenstvo kořeněnými anekdotami?

To je satanova reklama mrtvá: žádné linie neobhajující tisk a to je satanova reklama živá: lidé bez nepřátel a chtějící mít na světě pokoj. To je nová mobilisace a opuštění starých zákopů.

Karel Doubravský.

ŽIVOTNÍ SMĚR

Nadějí stoupá duše ve svatých tužbách. Touží po nebi, touží po Bohu. Touha však probouzí v duši vzlet, snahu a nutný žár, aby dospěla k žádoucímu dobru, podporuje naši práci, abychom dospěli k toužebnému cíli. Poněvadž každá práce a činnost předpokládá psychologicky první hnutí v naději, proto naděje je zdrojem duševní energie. Uvádí v pohyb vše, co je schopné v duši touhy a spění, upevňuje a rozšiřuje touhy srdce, poněvadž jim dává nejvznešenější předmět, nejvíce lásky hodný, dobrotu Boží. Naděje zúrodňuje půdu lidské duše, zbavuje duši sevřenosti, úzkosti a malomyslnosti. Tyto vlastnosti jsou příčinou nečinnosti a tíže duševní.

Stav hořkosti a nechuti duševní je smutkem duše, deprimujícím každou její snahu a vzlet po blaženosti. Dostoupí-li hořkost vrcholu, člověk upadá do zoufalství. Životu chybí velkodušnost a rozmach, poněvadž člověk nedoufá v dosažení pravého dobra, buď, že ho Bůh již více nevábí, nemá pro něho přitažlivosti, nebo že právě zoufá nad možností dosíci pravé blaženosti. Stav nechuti k Bohu vychází z rozmařilosti a požívačství, jímž jsou nasáknuté lidské schopnosti tak, že věci Boží ztrácejí pro ně chuť. Jako nemocný, jemuž různé kyseliny znehucují pokrm, ztrácí chuť na zdravé jídlo, tak mohou býti duševní schopnosti částečně nebo úplně ovlivněny.

Naděje vždy znova obnovovaná může se proto nazvat pramenem věčného mládí duše, neboť obnovuje vždy znova vzlety a chuť k životu, ujiš-

tující člověka o jistotě pomáhající síly Boží, vedoucí nás k věčnému dobru, jehož účast v nás se stále upevňuje. Živá naděje je zdrojem životní energie a činnosti.

Namahá-li se zápasník často namáhavým způsobem o dosažení přecházejícího okamžiku vítězství, aby byl odměněn potleskem nebo nepatrným darem, čím spíše namahá se křesťan, plný naděje na věčnou odměnu, jemuž naděje dává jistotu, že může dosíci koruny, přes to, že mnozí zápasníci se o ni ucházejí, neboť u Otce nebeského je mnoho příbytků a Syn Boží praví: „Jdu, abych vám připravil místo.“ Odtud vychází odvaha a vytrvalost, neboť slovo Boží není jako slovo lidské. Bůh dobrý, slibující a pomáhající zaručuje právě naději jistotu na dosažení blaženosti a blaží nás naději částečně již i na cestě našeho zápasení. Nic nemůže více uvést do skleslosti a zoufalství, než jistota, že zápasník nedosáhne odměny, tak zase nemůže nic více nadchnouti a povzbudit než jistota a ujistění, že zápasník dosáhne vítězství. „Je-li Bůh s námi, kdo bude proti nám?“ (K Řím. VIII., 31.)

Je-li tedy naděje zdrojem odvahy, boje a vytrvalosti energické činnosti duševní, pak je jasné, jak je nutné cvičiti se ve svaté naději.

V době realistického a individualistického názoru na svět má naděje svůj zvláštní úkol. Člověku jsou dávány jen hodnoty smyslového světa, to, co je užitečné, nebo co přináší obveselení. Dnešní doba směřuje se křesťanu, pohlížejícímu na budoucí odměnu věčné blaženosti a staví si svou blaženost, kterou může dosáhnouti svými smysly. Rozpoutala se nevázanost a bezohlednost ve vyhledávání smyslového požitku. Křesťan zápasí o své hodnoty, o dobro, o krásný a ctnostný život, neboť tyto pojmy jsou mu vytýkány jako pouhé přeludy, jako bezobsažné a přežitě věci. Lze viděti zástupy křesťanů podléhajících buď úplně nebo částečně životnímu názoru individualismu, v němž se pouští

volnost všem pudům pod záminkou svobody života. Záměna hodnot způsobila tento převrat. Duchovní hodnoty se rozplynuly před smyslností dneška, podle slov sv. Pavla: „Člověk smyslný nechápe duchovních věcí.“

V tomto životním názoru nevládne štěstí, jak ukazuje zkušenost. Poněvadž k úplnému štěstí lidskému patří přirozeně i duchovní hodnoty, bez nichž duše je stále prázdná a neuspokojená. Proto naděje má své přední místo v křesťanském životě, aby obracela stále touhy lidské vzhůru, aby oživovala vědomí duchovních hodnot, vzlety k Bohu, nejvznešenějšímu předmětu lidské lásky a touhy. Nadějí křesťan žije v nebesích, aniž by při tom zanedbával nutnou péči o životní nutnosti, ale tak se jimi zabývá, jako by jich nebylo, nelpí na nich, neboť jsou pomíjející.

Křesťanský život postupuje v naději a v touze po Bohu pravidelně tak, že duše touží koncem svého života po smrti, neboť je již dosti znavena pomíjejícím a její touha jde za věčným dobrem Božím. Nebe je vlastí, země je vyhnanstvím, země poskytuje radosti zdánlivé, fantastické, chimérní, kdežto v Bohu je pravá, věčná radost.

„Jste-li vzkříšení s Kristem (k novému životu), hledejte věci vyšší, kde Kristus přebývá na pravici Otce; přilpoutejte se k věcem vyšším, nikoliv k pozemským.“ (Sv. Pavel, Kolos. III. 1-2.)

Dr. M. Habáň O. P.

NĚKOLIK STUPŇŮ MUČEDNICTVÍ

Dokončení.

Čím větší má býti ukrutnost, tím větší zpravidla je k ní třeba vzdělanosti. V době královny Alžběty, která byla zlatou dobou anglické vzdělanosti, jež nad tehdejší průměrnou vzdělanost v Čechách znamenitě vynikala, uplatnilo se toto vzdělání i v anglickém soudnictví a ovšem i v jeho pořadu práva

útrpného. Tam byl též poměr státu k Církvi katolické pevně ustálen a víra katolická tam byla zločinem velezrady podle zákona všeobecně přijatého, oblíbeného a podporovaného, takže trestání katolíků tam bylo prováděno způsobem již dosti dokonale vypěstěným a přes to přece ještě stále doplňovaným. Proto mučení katolických kněží v Anglii dosáhlo mistrovství Evropy, o které marně se pokoušeli Hugenoti a Holanďané.

Ale i tady působilo ještě mnoho věcí, plynoucích z jednoduché a všední lidské přirozenosti. Angličanům záleželo nejen na zdaru počínajícího se obchodu, ale i na slávě a dobrém humoru jejich milované královny, která byla jejich královnou též duchovní. Odtržení Anglie od katolické Církve nebylo ani pro Angličany věcí lhostejnou. Mimo nepřátelství Španělů, kterému bylo možno úspěšně čelit, působilo tu rušlivě vědomí, že katolická část Evropy, třebaš nevysloveně, spatřovala v nové úpravě Anglie cosi, co bylo možno uznati jen z nouze; sebe lepší a výhodnější spojení politiká nebyla dostatečným lékem osamocení mravní, která tajně bolela a páčila. Královna, jejíž loďstvo nosilo hrůzu do nejvzdálenějších moří a přístavů celého světa a která porazila nepřemožitelnou armádu španělskou, neměla prostředků k žádoucímu mravnímu vítězství nad Církví katolickou. Kterémukoliv národu bylo možno se od Církve odtrhnouti, ale těmto odtrženým národům nebylo možno se ve víře sjednotiti, aby se mohlo říci, že nikoliv oni odpadli od Církve, nýbrž že katolíci jsou mimo jednotu Církve. Ve vědomí tohoto stavu bylo trochu melancholie a hněvu, jaký chová zavržený syn k svému otci; vědomí bývalého poměru synovského ještě tu bylo. To v Čechách toto vědomí vyhynulo mnohem dříve než v Anglii. Proto i při pokročilé krutosti při souzení katolíků, zvláště kněží, bylo i v Anglii přece ještě nějaké místo pro lidské stránky a anglické žaláře a mučírny a popraviště byly přece jen žaláři, mučírna-

mi a popravišti lidskými. Mimo to, kdo z katolických kněží do Anglie přicházel, věděl, co ho očekává, a měl ještě za svého věznění dosti kdy, aby se na to připravil a nebyl překvapen.

Umění mučiti a usmrcovati přibývalo v zámoří směrem k východu; životopisci misionářů podávají zprávy o různých druzích mučení u národů s různým stupněm vzdělanosti v nejrůznějších končinách světa, z nichž lze poznati, že k mistrovství mučitelskému je zapotřebí vzdělanosti co nejjemnější a nejstarší. Nejznamenitějším sídlem této vzdělanosti bylo Japonsko. Kdežto vývoj vzdělanosti ve všech jiných říších světa byl mnohdy násilně rušen, ničen a měněn, mohlo Japonsko za nej příznivějších podmínek vypěstovat za půl třetího tisíciletí svých dějin svou vzdělanost tak, že podnes vzbuzuje obdiv všech národů světa. A toto Japonsko bylo tedy dějištěm mučení a usmrcování, v němž bylo dosaženo mistrovství světa, o jakém se ani nejpříčinnivějším a nejdůvtipnějším katům ostatních národů ani nesnilo.

Mučení katolíků v Japonsku proti mučení kdekoliv jinde na světě mělo svou zvláštní odlišnost v tom, že bylo prováděno v klidu lidí nejen nezaujatých, ale vědomých své odvěké povýšenosti nad všechny národy světa. Útrpné právo v Evropě mělo své určité meze, dané ani ne tak jakousi nevyhladitelnou dávkou soucitu jako spíše omezeností obrazotvornosti toho druhu. U národů však, věřících v převtělování a v očišťování karmické, u nichž strach před smrtí je tak potlačen, že se zdá, jako by vůbec nepatřil k jejich přirozenosti, a kde snášení muk bez hlesu patřilo k nejvšednějším pravidlům lidské cti, bylo třeba vynalézati muka pekelná, mělo-li se učiniti spravedlnosti zadost: Tam, kde lidem nenaháněla hrůza muka vlastní, v zemi, kde si mužl pro záchranu cti a mnohdy i z malicherné ješitnosti sami téměř s rozkoší rozparují břicha, samozřejmě nepůsobila hrůza podívaná na muka cizí a taková podívaná byla tam

spíše vítanou příležitostí vzdělávací. Tam přihlíželi bez vášně, bez zloby, bez pomstychtivosti a škodolibosti, jak odsouzenec vzdorují všem hrůzám a mukám. Odsouzeným křesťanům nezbývalo než pro čest víry a z lásky k Bohu dokázat, že věrnost a statečnost křesťanská v ničem si nezádá se statečností pohanskou a proto, aby byla dokázána méněcennost křesťanství, marně byla zvyšována muka po dobu téměř padesáti let. Také zřídka byly prováděny exekuce spěšné nebo náhlé. Vždy záleželo hlavně na pečlivé přípravě a netrpělivost a nedočkavost se nevyskytovala ani u soudců a katů, ani u diváků. Závěrečná muka a usmrcování byla též vlastně jen okázalým slavnostním zakončením trestu, který mnohdy trval i několik let, divadlem, pořádaným pro klidné poučení mnoha tisíců diváků, vynikajících kázni, vštěpovanou a pěstěnou od útlého dětství. Že pobyt v žaláři japonském převyšoval všecka muka evropská, plyne z povahy věci. Všecko bylo pořádáno s posupným, téměř mrtvolným klidem, jaký se zračí na tváři japonských obrazů Budhových.

Tomuto umění mučitelů odolávali japonští křesťané a evropští katoličtí misionáři s takovou hrdiností, že nejen Angličané, kteří byli po prvé k podobnému divadlu z obzvláštní pozornosti a vlídnosti japonského správce pozváni r. 1622, hrozili se nelidské ukrutnosti Japonců a žasli ne zcela bez úcty nad statečností katolíků, ale v letech pozdějších, kdy způsoby muk nabyly příšernosti téměř nepředstavitelné, dokonce i někteří Holanďané byli jati obdivem nad statečností katolíků, a to už něco znamenalo, poněvadž Holanďané, sedící ve své faktorii na Dešimě u Nagasaki, potřebovali všechny jiné vlastnosti než schopnost připustit být jen zdání soucitu nejen s těmito mučedníky, ale s křesťanstvím vůbec.

Muka tato byla tedy složitá, hmotná a duchovní. Muka duchovní však rovněž nepocházela ze situace jednoduché. Nepřáteli křesťanů a evropských

misionářů nebyli jen pohané. Zásluha o konečné zničení křesťanství v Japonsku patří Východoindické holandské společnosti, které by dnešní katolíci holandští rádi odňali zásluhu o zavedení japonského obřadu Efumi, ale jak z pracné apologie dra G. Gorrise vyplývá, jest jisto, že podle II. svazku díla *History of the City of Nagasaki*, vydaného od městského úřadu v Nagasaki 1925 „... nelze rozhodnouti skutečnost, zda Holanďané na obraz šlapali či nikoliv“, a podle *Collection of Materials connected with the Roman Catholic Religion in Japan*, kterou 80 reprodukcemi ediktů, listů a nápísů opatřil a r. 1927 vydal ředitel knihovny v Nagasaki Tokihide Nagoyama, „... to bylo jen v několika řídkých případech, že Holanďané se dopustili toho ohavného aktu v Nagasaki“.

A nejen nekatoličtí Holanďané. Mnohem tragičtější vinu na zničení křesťanství v Japonsku měli katoličtí Španělé, zvláště filipínští; ale jejich vinou bylo toto křesťanství nejen zničeno, nýbrž i vydáno nejhoršímu podezírání a pomluvám v samé Evropě, a to ještě v dobách, kdy stovky slavných mučedníků snášely neslýchaná muka japonských žalářů a spousty jiných denně očekávaly své zajetí. Těžko si lze představit větší utrpení než to, které musilo snést dvanáct pozdějších mučedníků s blahoslaveným Františkem Pachekem, provinciálem, v čele, když 7. března 1623 se musili uprostřed největšího nebezpečí v tajnosti sejítí a skládati památnou atestaci na obranu proti pomluvám, které ohrožovaly jednotu pronásledovaného japonského křesťanstva. Jak osudné následky mělo toto záškodnictví španělské, plyne z hojné literatury pamfletové, která se rozšiřovala a udržovala po Evropě až do velké revoluce francouzské.

Hrdinství a mučednictví má přemnohé stupně; na všech těch stupních jsou katolíci; na nižších mohou býti též nekatolíci, ale na vyšších a nejvyšších jsou jenom katolíci.

Jaroslav Durych.

Z HLUBIN POHANSTVA

Krásné jest líčení cesty Pána Ježíše Samařskem, když odpočíval u studny Jakubovy. Přišla Samaritánka vážit vody. Ježíš řekl: „Dej mi píti.“ Rozhovorem o vodě studny Jakubovy dospěl božský Spasitel k zjevení vody živé, jejíž jest věčně vytryskujícím pramenem, po které vodě žena zatoužila. Dále Ježíš řekl jí: „Ženo, věř mi — přichází hodina a jest tu, kdy praví ctitelé budou se klaněti Otci v duchu a v pravdě; neboť i Otec hledá takových, kteří by se mu tak klaněli.“ A skutečně, žena, s kterou takto hovořil, se stala na místě věrozvěstem: „Tu nechala žena konev svou a odešla do města a řekla oněm lidem: „Pojdte a vizte člověka, který mi pověděl všecko, co jsem učinila; není-li on Kristus?“ Mezitím přišli učedníci a prosili unaveného Krista, aby pojedl, On však odpřel, touže po spáse Samaritánů, z města k němu přicházejících, a poučoval učedníky: „Nepravíte-liž vy: „Ještě čtyři měsíce a bude žně?“ Hle, pravím vám: Pozdvihněte oči svých a podívejte se na krajiny, že jsou již bílé ke žni.“ — Z toho města pak mnoho Samaritánů uvěřilo v něho pro slova ženy, která vydávala svědectví. — A mnohem více jich uvěřilo pro slova jeho. (Jan 4.)

Počíná u nás zájem pro misle, ono velké tažení Církve za spásu duší. Nejednen snad slyší v hloubi srdce slova Ježíšova: „Dej mi píti.“ — „Praví ctitelé budou se klaněti Otci v duchu a v pravdě, neboť i Otec hledá takových, kteří by se mu klaněli.“ — Kolik však jest jich, kdož uposlechnou, nechají konev svých požitků a jdou hlásat Krista? Dosud znějí ta jasná slova: „Hle, pravím vám: Pozdvihněte oči svých a podívejte se na krajiny, že jsou již bílé ke žni.“ — „Jiný jest, jenž rozsévá, a jiný, jenž žne.“ Kristus osvěcuje člověka, rozsévá — a hledá žence, misionáře . . .

Na misijních cestách jsem nejednou žasnul, jak nepatrné události, shody i protivenství různého

druhu bývají příležitostí ke spáse duší. Jak praví božský Spasitel: „Já jsem vás poslal žnouti, o čem jste nepracovali.“ Tak tomu jest vždy. Podle sv. Tomáše pro spásu upřímné duše by vykonal Bůh i zázrak, posláním jí svého anděla.

Pohlédneme-li na světové pole misijní činnosti, seznáme, že nejrozsáhlejší a nejnevděčnější jest střední vysoká Asie, Mongolsko a Tibet v rozměrech 5000 × 3000 km. Tyto suchopáry velehor, pouští a stepí jsou dosud nedostupny misijní činnosti. A přec budťež zde udány dva případy skutečně neobyčejné.

Z divokého mongolského národa, který před sedmi stoletími co metla Boží šlehal kraje Asie a Evropy, z tohoto národa byl vysvěcen první kněz na svátek Narození Páně roku 1854. Podivuhodnými cestami vedla božská Prozřetelnost tuto vyvolenou duši.

V Mongolsku velmi oblíbeny jsou poutě k různým posvátným horám a chrámům. Karavany poutníků, pestře oděných žlutým a červeným hedbávím, okázale táhnou krajem, uvelebení na vysokých velbloudech. Pro bohatce jest to zábavný výlet a příležitost útrat. Jest však jiný druh putování, kajícího, strohosti skoro neuvěřitelné, zvaný „aldan murgul“. Zbožný Mongol složiv slib, aby obdržel od Budhy neobyčejnou milost, vydá se na pout do U-tai-šan, do Pekingu nebo do Lhassy, ne však na koni nebo na velbloudu, ani ne pěšky jako obyčejný poutník, nýbrž po každém kroku se klade na tvář a bije čelem o zem, měře tak délkou svého těla celou vzdálenost cesty!

Za den nevykoná více než 2 km, takže cesta jeho trvá často celé roky! Takoví poutníci si přiřezávají na dlaně deštičky, aby si při kladení se na zem neporanili rukou, a kolem těla ovazují koženou zástěru, jinak by již prvního dne byly ze šatů pouhé cáry.

Roku 1838 misionář P. Jos. Gabet, lazarista, konaje misijní cesty v Mongolsku, potkal cestou lamu

(budhického mnicha), konajícího pout „aldan mur-gul“. Toho dne bylo neobyčejné vedro a ubohý kající, obléčen v kožišně, se koupal v potu (kožišiny používal co přikrývky v noci pod širým nebem, v Mongolsku jsou tepelné rozdíly dne a noci velmi prudké). Poutník se takto šinul již devět měsíců, hodlal se dostat do Pekingu a odtud pokračovat do Tibetu! P. Gabet se ptal lamy, proč koná tu cestu, lama odpověděl, že chce tímto pokáním spasit duši svou a svých rodičů. Misionář mu vysvětloval, kde jest pravá cesta ke spáse duše a po dlouhém výkladě pravd naší svaté víry lama, osvícen milostí Boží, svolil zanechat poutě a následoval misionáře. Odvázal si tabulky s rukou (byly to již čtvrté na té cestě), čelo jeho od neustálého bití o zem bylo pokryto tlustými mozoly.

Lama si oblíbil misionáře, horlivě se učil modlitbám a katechismu a po roce zkoušky byl pokřtěn. Jelikož byl neobyčejně zbožný a schopný, počal se učit latině a po přípravných studiích vysvěcen dne 25. prosince 1854 a přijat do řádu lazaristů. Jméno jeho jest P. Petr Fong (čínská značka fong = fénix, překlad mongolského jeho jména „Garudí“).

Jsa knězem Nejvyššího, počal P. Fong horlivý apoštolát u svých soukmenovců, bohužel marně. Otec jeho, stav se vdovcem, uchýlil se mezi lamy, a ke všemu vybízení syna-kněze odpovídal: „Nemohu ve stáří opustit to, čemu jsem se po celý život klaněl, všichni by řekli, že jsem se zbláznil; tvá cesta jest dobrá, ale moje také. Již mi o tom nemluv.“ Bratr P. Fonga, rovněž lama, se velmi horlil pro jeho odpad — jak říkal. Vyhýbavě mu říkal: „Vím, že tvoje náboženství jest dobré; nevídám jiného rozdílu, leč že budhismus vede přímo do nebe, kdežto křesťanství tam přivádí oklikami.“ Ostatní příbuzní chtěli se obrátit, ale s podmínkou, že se budou též klanět Budhovi. Nechtějící přijat jediného pravého Boha, zůstali všichni v temnotách pohanství, k velké žalosti P. Fonga,

který potom působil u Číňanů až do roku 1893 v pekingském vikariátě.

První mongolský kněz vynikal neobyčejnou apoštolskou horlivostí a hlubokou věrou. Nic ho neodstrašovalo, dlouhé a svízelné cesty konal vždy pěšky, v duchu kajícínosti, ukládaje si mimo to krutá strádání. Zemřel na misijní cestě, v opuštěné noclehárně v Tsing-yün, v posledním tažení se modlil až do konce svou rodnou mongolštinou. Byl všeobecně ctěn a milován. Dokonce Boxeři, kteří roku 1900 ničili hroby křesťanů, projevíli úctu k jeho popelu! Tak odešel do blažené věčnosti onen poutník-kajícík z mongolských stepí, veden jsa milostí Boží. Maně mi znějí verše z Kytice:

„Milost Boží velká! ta ráčí dáti,
že se slabý poutník co vítěz navrátí . . .“

V polovici roku 1844 dva misionáři-lazaristé, Huc a Gabet, se vydali mongolskou pouští Gobi do Tibetu a dne 29. ledna roku 1846 dosáhli cíle své cesty, Lhasy, po osmnácti měsících nadlidského zápasu proti nesčetným svízelným a únavám. Z mnohých podivných příhod této jedinečné cesty snad nejpodivnější jest obrácení jednoho čínského lékaře ve Lhasse samé; onen lékař, rodem z provincie Yun-nanu, vedl ve Lhasse podivný život, všichni ho nazývali „čínským poustevníkem“. Nevycházel mimo návštěv nemocných, obyčejně chudých, od nichž ničeho nepřijímal. Bohatí marně ho zvali, aby je léčil, vyjma případ prokázání služby a blízké lásky. Volný čas po ošetřování svých chudých věnoval studiu, větší část noci prodléval nad knihami. Spal málo, pojídal pouze jednou denně a to jídla připravená z ovesné mouky, masa nikdy nejedl. Vzhled jeho přesvědčoval o přísném životě, byl krajně bledý a hubený, a ač nečítal přes třicet roků, vlasy jeho byly skoro úplně bílé.

Jednoho dne navštívil oba misionáře, modlící se právě breviáře, uctivě mlčky čekal před prahem,

hledě na obraz Ukřižovaného, visící na protější stěně. Když misionáři skončili modlitbu, opomíjeje obvyklé uctivé otázky a představování se podle čínské etikety, prudce se tázal, koho představuje onen obraz? Misionáři mu dali vysvětlení a tu on skřížil ruce na prsou a půl hodiny mlčky, nehybně upřeně hleděl na Ukřižovaného, slzy počaly kapouti po jeho tvářích, rozpráhl ruce, padl na kolena a zvolal: „Hle, jediný Budha, kterému se lidé mají klaněti!“ Potom povstal, hluboce se poklonil misionářům, řka: „Vy jste moji učitelé, přijměte mne za svého žáka.“

Nebylo pochyby, že mocné proudy milosti zaplavily srdce toho muže, na všechny výklady naší svaté nauky odpovídal s hlubokým přízvukem přesvědčení: „Věřím!“ Misionáři mu nabídli malý zlatcený křížek, který on uchopil, a vyžádav si tkaničku, pověsil si kříž na prsa. Chtěl znáti modlitbu, kterou by se modlil před Ukřižovaným. Misionáři mu podali několik čínských modlitebních knih, které on uctivě přijal, ale naléhal, aby ho naučili krátké modlitbičce, kterou by se mohl snadno a stále modliti: „Ježíši, Spasiteli světa, smiluj se nade mnou,“ mu vnukli kněží a on si ihned napsal ona slova. Když následující dny přicházel k misionářům, aby se horlivě učil pravdám křesťanským, zdravil je vždy těmi slovy, i když je na ulici potkával, netaje se nikterak svojí věrou.

Toto obrácení v samé Lhasse, v baště a nejhlubší tůni pohanstva, skýtá cosi neobyčejného! Misionáři brzy nato byli uvězněni, vypovězeni a postrkem dopraveni do Kantonu, jižního čínského přístavu, a ona tůň se opět uzavřela, neboť od té doby žádný misionář nesměl do Mongolska a Tibetu. Cesta Huc a Gabeta Mongolskem, Tibetem a říší Čínskou trvala tři leta, 1844—1846, a oba misionáři následkem útrap onemocněli a zemřeli, P. Gabet roku 1853 v Rio de Janeiro v Brazílii a P. Huc roku 1860 v Paříži. Uvažujeme-li o tomto podivuhodném obrácení ve Lhasse, žasneme nad řízením

dobrotivé Prozřetelnosti Boží, která snad pro tu jedinou duši vedla věrozvěsty nesmírnými tíštinami pouště Gobi, neomylně čítala stopy paznehtů jejich velbloudů v písčinách střední Asie, vedla je přes ledovce a propasti tibetských velehor, mrazem a vedrem, jediné proto, aby ona vyvolená duše poznala Ukřižovaného! . . .

Střední Asie se urputně uzavřela nauce toho Ukřižovaného a ta mongolsko-tibetská sveřepost se rozšířila na Sibiř, celé Rusko, které svými údernými sbory bezbožníků ohrožuje celý svět. Hranice Tibetu jsou dnes na Dněstru.

„Jiné podobenství předložil jim řka: Podobno jest království nebeské člověku, který naseł dobřého semene na poli svém; a když lidé spali, přišel jeho nepřítel, naseł koukol mezi pšenici a odešel.“ (Mat. XIII., 24—25.) Slyšíme tu výtku božského Spasitele? Lidé spali, katolíci spali, a spí namnoze dosud! . . . Rozšiřovatí hranice království světla, království Božího, jest povinností a v moci každého. Vzpomeňme Samaritanky. Obrácení mongolského lamy, prvního to mongolského kněze, obrácení čínskému lékaře ve Lhasse, zajisté byly vyprošeny některou skrytou duší, která nespala. Věříme v obcování svatých.

Josef Zeman, C. M., Čína.

ŠPATNÁ SLOVA

TEORIE

Teorie značí buď domněnku nebo soubor určitých pravidel a zásad. Teorie je slovo oblíbené i neoblíbené.

Oblíbené, značí-li vědecké dohady, líbivé myšlenky, jichž však nelze dokázati. Teorie je berlíčka, o kterou se opírá badatelská neschopnost. Ignoramus — řekl poctivě Du Bois Reymond. Poznalo se však hned, že je nevkusné přiznávatí se k nevědmosti. Je pravda, že nic nevíme, ale budeme se

tvářiti, jako bychom věděli. Je pravda, že nemůžeme dokázatí svých dohadů, ale budeme dělati, jako bychom jich p r o z a t í m dokázatí nemohli. Nevíme, ale domníváme se. Chtějíce však přesto vypadati důstojně a neomylně, nazýváme své domněnky teorlemi. Jsou to domněnky jako jiné domněnky, jenže jsou učené. Jsou to domněnky jako jiné domněnky, jenže jsou to domněnky učenců.

Slovo teorie je oblíbeno, dokud zakrývá neschopnost lidského rozumu. Ale je neoblíbeno, ukazuje-li směr lidské vůli. Hned zšedne, aby ve svěží zeleni zazářil zlatý strom života. Šedá jest každá teorie. Hloupé jest každé pravidlo. Nesmyslná jest každá zásada. K smíchu je všecko, co nevymyslíli lidé.

PESIMISM

Škarohlíd se jmenuje filosoficky pesimista. Škarohlídství se odívá v háv filosofické vznešenosti. Řekneme-li někomu, že se škaredě dívá na svět, jistě se urazí. Že je pesimista, říká o sobě sám, a to s netajenou hrdostí.

Hleděti na něco škaredě je hřích: Je-li tvé oko zdravé, praví Bůh, bude světlým celé tělo tvé: je-li však oko tvé špatné, celé tělo tvé bude tmavým. Jestliže tedy světlo, které jest v tobě, tmou jest, jak velká bude tma sama?

Rozdíl mezi pesimistou a optimistou jest ten, že pesimista se dívá škaredě jsa škaredý, optimista se dívá krásně jsa krásný. Jací jsme, tak se díváme. Filosofové však by nás rádi přesvědčili, že pesimista se dívá škaredě proto, že jest moudrý, optimista že se dívá pěkně proto, že jest hloupý.

IDEAL

Ctnost se nazývá ideál. Jsou lidé s ideály a jsou lidé bez ideálů. Jen v tomto dělítku najdeme vysvětlení, co jest ideál. Lidé s ideály jsou patrně

lidé dobří. Lidé bez ideálů jsou lidé zlí. Tak bychom se domnívali ve své prostnosti.

Nikoliv: lidé s ideály nejsou lidé dobří, nýbrž jen lidé uznávající užitečnost ctností. Ideál není to, co děláme, nýbrž to, co se nám líbí.

A dále: lidé bez ideálů nejsou lidé zlí, nýbrž jen lidé žijící ve špatném okolí. Vždyť je slyšíme, jak říkají: Bývali jsme také šlechetní, ale život nás tomu odnaučil. Mívali jsme nejlepší vůli. Ale přesvědčili jsme se, že lidé jsou zlí, nejlépe jest nikomu nevěřit. Čili: ideál není to, co nechceme dělati my, nýbrž to, co nechtějí dělati druzí.

ENERGIE

Energie je síla. V dobrém je třeba vytrvat. Potřebnou sílu dává Bůh.

Jazyk filosofický mluví o energii, rozumí se, že o energii mravní. Jsouť i jiné energie, na příklad tepelná, magnetická, elektrická. Tyto energie nejsou nevyčerpatelné. Dojde-li energie, stroj se zastaví.

Jazyk filosofický připisuje lidem mravní energii. Zajisté se tak děje ve prospěch lidí. Jak jinak?

Spoutali a oslepili Samsona. Nedivte se, pánové. Došla mu energie. Tím se to stalo. Ne tím, že se zpronevěřil svému poslání a že nepůsobil s milostí Bohem mu danou.

Energie ubývá. Jsme lidé. Pikantní slůvko: energie. Tím slůvkem umlčíte milost pomáhající. Tím slůvkem si vždycky otevřete jako tajemným klíčkem zadní dvířka, jimiž lze prchnouti před odpovědností.

REAKCE

V obecném jazyku značí reakce odpor. Člověku se nechce. Homo est animal iners.

Daleko více hřeší člověk opomíjením dobrého než pácháním zlého. Kdo páchá zlé, je ovšem zlosyn. Kdo nečiní dobrého, je tolerantní, konciliantní,

kulantní, bonvivantní občan. Na zlosyny jsou paragrafy trestního zákoníku. Pro klidné občany jsou blahovolné úsměvy tak zvaných nadřízených úředů.

K spáchání zla je někdy potřeba odvahy, síly, vytrvalosti. Zločiny jsou často činy metafysicky krásné, byť nebyly krásné mravně. K opomenutí dobrého stačí dřímati v klidu. Opomíjení dobrého jest metafysicky i mravně ošklivé. Vyrůstá z lenosti. A lenost je plodem odporu. Odpor proti dobru je daleko ohavnější věc než láska k zlu. Láska k zlu je často jen pouhý odvrát od Boha. Ale odpor proti dobru je přímý odboj proti Bohu.

Tuto ohavnost bylo třeba zakrýti. Bylo vynalezeno kouzelné slovo: reakce. Každý živý organismus reaguje. Kopneme-li psa, kousne. Reaguje. I člověk reaguje. Jakpak by ne, když je živým organismem? Zákon reakce zní: každý tlak budí protitlak. Dobro si žádá celého člověka. To je tlak. Na to reagujeme tím, že neheme prstem. Chceme pokoj. Nemáme politických vášní. Nejsme strůjci rozbrojů. Nejsme zlosynové, jsme dobří lidé.

KRISE

K ničemu se svět tak ochotně nepřiznává, jako ke svým krisím. Krise je nemoc. Krise je neštěstí. Neštěstí nechodí po horách, ale po lidech. Ocitli jsme se v krisi, říká se správně, ne z a v i n i i jsme krisi. Buď vzdán dík filosofickému jazyku, že nám půjčil toto slovo, do něhož můžeme ukrýti svou zbabělost, nepoctivost a lenost.

Ocitli jsme se v krisi. Jaká pomůcka pro lidi, kteří se odvrátili od Boha a pohřížili se v bahno neštěstí! Prožívají mravní krisi, praví se o nich soucitně. Hříšníci jsou vlastně trpitelé. Se zločinci se musí jednat jako s pacienty. Hřích je krise. Člověk se ocitne v krisi — ani neví jak. Kdyby člověk spáchal hřích, musil by buď hořce plakat jako Petr nebo se oběsiti jako Jidáš. Prožívá-li však mravní

krisi, obskakují ho psychiatři, sugestofí, psychoanalytici a psychopatologové a sotva se ráno probudí, přejí mu dobrý den a táží se ho, jak se ráčil vyspatí.

Krise — vrchol pohodlí!

Dominik Pecka.

ANTIPHONAE MAJORES

Z adventní liturgie.

O Sapientia: Pachtíme se po mnohých věcech v našem duševním životě i pěstujeme mnohé ctnosti, ale často se stává, že si neuvědomujeme ve své duši, že bychom byli lepšími a proto šťastnějšími. Co je toho příčina?

Tažme se nejprve: Co je největší umění života? Sv. Tomáš de Villanova odpovídá: „Umění všeho umění jest sloužiti Bohu a svrchovaná moudrost je — uměti ctnostně žítí. Toto-li znáš, jsi nejmoudřejší, byť bys nic ostatního nevěděl.“ (Serm. 2. Dom. II. Quadrag.) Vědí to všichni, kteří se domnívají, že ctnostně žijí? — Nikoliv, a to proto, že poslední cíl pro mnohé není Bůh, ale nějaký jiný podružný cíl, jenž jim kýžené spokojenosti neposkytuje; postrádají prostě životní moudrosti. Sv. Augustin praví: „Není pravá moudrost ta, která ve věcech, jež opatrně rozlišuje, pevně vykonává, pozorně pořádá a spravedlivě rozděluje — neobrací svých úmyslů k onomu cíli, kde Bůh bude všecko ve všem v zabezpečené věčnosti a v dokonalém pokoji.“ (De Civ. Dei. lib. 29. cap. 20.) — Co z toho plyne? Že první vlastností člověka musí býti pravá moudrost, která v tom spočívá, aby vše, co myslí, cítí, mluví a koná, řídil k Bohu, neboť jenom tak nabývá jeho život ceny moudrosti.

Moudře žítí jest největší dar Boží našeho bytí. Nic člověku neprospěje i sám ctnostný život, nesměruje-li k Bohu a jenom k Bohu! Proto především máme Boha prosit o dar moudrosti. Bůh jest moud-

rost sama a zřídlo moudrosti člověka. Moudrost odvěká stvořila svět a člověka, spravuje svět a vládne vším k prospěchu člověka. Bůh mu dal život a žádá, aby žil moudře; poučil ho o tom, ukázal cestu a naznačil cíl: „Vše pro Boha a k Bohu!“

A opět přicházíme k starému stesku: nedbáme moudrosti Boha, přidružujeme se moudrosti vlastní a světa — hyneme tělesně i duševně...

O Sapientia, quae ex ore Altissimi prodisti... veni ad docendum nos viam prudentiae.

Ano, pomoc s hůry — Moudrost Boží jest naše spása!

O Adonai: Život lidský jest tajemný proces na této zemi. Tajemné jsou otázky: co je život, kdo život stvořil, jaký cíl má lidský život? — Odpověď na ně pouhý lidský rozum bez vyššího, nadpřirozeného Zjevení dát nemůže. Proto zjevil se Bůh lidem, aby je o jejich existenci poučil. Zjevil se v ráji, zjevil se skrze patriarchy a proroky národu Izraelskému jako dobrý, ale přísný Otec, jenž bdí nad jeho životem a vede jej bezpečně k vytknutému cíli. Dal mu na hoře Sinaji svůj zákon, aby ho poznal a kráčet po cestě Zjevení Božího k zaslíbení už na počátku života učiněnému. Izrael žil v očekávání splnění toho zaslíbení a často, často volal: *O Adonai et Dux domus Israel... veni ad redimendum nos in brachio extento.*

O radix Jesse: Bůh jest dobrý. I nám se zjevil I nám dal Zákon, i nás naučil znát náš cíl. Zjevil se nám skrze svého Syna Ježíše Krista, jenž dal nám Zákon nový, abychom se stali účastnými zaslíbení Otce věčného. *O radix Jesse, qui stas in signum populorum.* Kristus nezjevil se však jenom nám, zjevil se celému světu, celému pokolení lidskému — zjevil se všem národům. — Národů povinnost jest, aby se učili chápat universální význam Spasitele, jako osvoboditele světa, uznali jej svým Vykupitelem a uvěřili v něj

jako Syna Božího. Na důkaz této povinnosti všech národů, prohlašuje sebe Kristus králem světa a soudcem celého pokolení lidského, jenž na konci světa zase přijde, aby skončil svoje vykupitecké dílo všeobecným soudem. —

O clavis David: Jen Kristus otvírá bránu království Božího, poněvadž má klíče a ve svých rukou třímá královské žezlo jako skutečný Král národů. Neotevře-li nám brány svého království, abychom se mohli uchýlit pod moc jeho královského žezla, jsme ztraceni . . .

Jsme pouze vězni na této zemi, zajatí, kteří v žálů pozemského života tápají ve tmách, v stínu neúprosné smrti, jež zničití chce i naši duši. Těžké okovy tíží, velmi těžké, ruce, nohy, celou bytost a níží je do propasti — do místa, kde propast volá propast . . . Sejmí, Kriste dobrý, okovy našich hříchů a světlem svého učení zaplaš temnotu duší našich! — *Veni te educ vincitum de domo carceris, sedentem in tenebris et umbra mortis.*

O Oriens: Jsou dvě cesty, jimiž lidé od svého stvoření životem krácejí, nikoliv však stejným tempem a v rovném počtu. Po jedné jde takový počet, že se nemohou ani směstnat a navzájem si překázejí, po druhé cestě kráčí jich však tak málo, že to až v oči bije.

Cesta spravedlnosti a nespravedlnosti. Cesta spravedlnosti září zvláštním jasným Světlem, jež osvětluje směr k určitému a jistému cíli, a přesto lidé do neznáma a k jisté záhubě nejdou, ale přímo se ženou po cestě nespravedlnosti, po cestě tmy a mnohých překážek, jež často až do krve je zraňují.

Co jest toho příčina? — *Nevědomost a zatemnělost vlastního rozumu.* — Zaplašují světlo s hůry, ono nebeské světlo, jež přinesl Spasitel světa všem, *qui in tenebris et umbra mortis sedent.*

Chraň nás, Bože, této temnoty, Kriste, světlo

věčné, slunce spravedlnosti, osvět náš rozum, abychom šli cestou spravedlnosti a nezhynuli na věky!

O *Rex gentium*: Učinil Bůh div. Dvě části spojil v jednu část. Z hlíny a duše stvořil člověka, tělo a duši spojil v jednu bytost rozumovou se svobodnou vůlí.

Odevzdal Bůh v moc člověku jeho vlastní život. Zneužil však člověk této moci k vlastní škodě a svou vinou ztratil i tělo i duši — ztratili je všichni lidé, všichni národové světa. — Poznali, že jsou ztraceni a Bůh se nad nimi smíloval. Král národů je vykoupil...

Blíží se okamžik duchovního způsobu narození Toho, po němž národové světa toužili. Toužili... Zdáli jste jej také přijali? — Přijímáte, národové světa, svého Krále? Nechcete-li po druhé zhynouti, volejte: *O Rex gentium et desideratus carum, lapisque angularis, qui facis utraque unum: veni et salva hominem, quem de limo formasti.*

O *Emmanuel*: Ano, Kriste, Tys ten toužený *Emmanuel*, náš Král a Zákonodárce, Očekávání národů a jejich Spasitel — přijď i spas nás na zemi i v nebi!

Jan Al. Veselý.

JEDINÁ CESTA

Životních cest je nesmírně mnoho. Jejich směr bývá různý a jejich cíl není vždy stejný. Pro duchovního člověka však jediným cílem může být jenom Bůh a proto musí hledat jenom tu cestu, která nejpříměji, nejkratčeji a nejsnáze vede k Bohu. Tato cesta jest jediná a jest správná. Snad má dosti odboček i malých pěšinek, ale směr jest vždy jediný a ten vede k Tvůrci.

Toto jest jedno ze základních pravidel duchovního života: abychom zakotvili v Bohu a nikoliv v ildech. Jen Bůh může být cílem člověka, jen Bůh

může nasytití lidskou duší. Bl. Tomáš Kempenský vyjádřil to lapidární větou: „Vana ergo spes in hominibus, salus autem iustorum in te, Deus.“ Marné jest skládati naděje své v lidi, neboť jedinou spásou spravedlivých jest Bůh. Marné jest žítí v sobě lpění na lidech a na lidském mínění a zapomínatí při tom na Boha.

Je třeba, abychom milovali své bližní. Každý člověk má právo na naši lásku, a hlavně ten, jenž je nejopuštěnější, nejchudší a nejubožejší. Je třeba milovati lidi pro Boha, neboť jsou jeho velkolepým dílem a v nich nejlépe Bůh je oslavován. Je třeba, abychom milovali své bližní jako sebe samé, abychom se radovali s radujícími a plakali s plačícími. Jako křesťané máme velikou povinnost sloužiti trpícím a poníženým, neboť tím sloužíme samému Ježíši Kristu podle jeho vlastních slov. Ale tato naše láska k lidem, která má býti účinná, vřelá a pomáhající, musí být rozumně řízena a musí mít hluboký a vážný podklad. Miluji-li nějakého člověka je n proto, že chválí mé práce a mé činy, nebo že se mi líbí třeba jen jeho literární dílo, a lpím-li já v této své omezené lásce na tom člověku tak, že dělám vše, co on mi řekne, a tedy dělám i věci chybné a dělám je jen k vůli tomu člověku, ač vím, že jsou chybné, pak jest tato láska špatná a zvrácená. Pak zapomínám na své povinnosti vůči Bohu a prodávám svou duši a svou duchovní svobodu omezené, zvrácené lásce k člověku jen k vůli věcem lidským. Bůh se mi tak stává něčím podřadným a druhořadým a místo jeho autority zaujme pak osobní mínění lidské.

Tuto velikou chybu můžeme sledovati dobře i ve veřejném životě. Veřejný život jest továrnou, v níž se taví a využívají individuální vlastnosti lidských duší. Jest spádným proudem, v němž nutno plouti opatrně a rozumně. Nikdy nesmí se ztratiti s očí cíl cesty a nikdy se nesmí tento veřejný život zaměňovati s životem osobních a třídních zájmů. A tu právě možno i u nás katolíků pozorovati, jak

nebezpečné jest lpěti jen na lidech k vůli jim samým, jak neprozřetelné jest stavěti veřejnou práci na osobních zálibách a zájmech. Tak se stává, že pracují osoby a ne duše, že místo předsedy v katol. spolku je mi milejší než pracovatí pro spásu duší a že Ježíš Kristus a jeho program stává se mi jen prostředkem k vlastnímu, osobnímu vyvýšení. Proto idea Katolické akce je u nás stále ideou nepochopenou a nevžitou, neboť nedovedeme ještě oprostiti svůj pracovní program od různých osobních malicherností a rozporů. Mnohdy velkolepá práce ztroskotává jen proto, že je příliš zaujatých a jednostranných jedinců, kterým nejde o práci, ale o jejich vlastní názor, jen proto, že Bůh není nám něčím absolutním, prvním a jedním, bez něhož nelze nic dělati s prospěchem a užítkem. A to je třeba pochopiti a přenéstí ve svůj vnitřní život a pak i v život veřejný: t o t o z a k o t v e n í v B o h u. Jen to jest jediná cesta, která není zbytečná a která nesvede. Mám-li Boha stále před očima a jdu-li za ním a k němu, pak vím, že jdu bezpečně a dobře.

V. Zima.

OTČE NÁŠ!

Sňatkem stvrzuje a uskutečňuje se svatý úmysl dvou lidí, muže a ženy, založiti rodinu. Iniciativou k sňatku jest tedy svatý úmysl: spojením a rozdělením jednoho těla dosíci společenství lásky vícero dušemi z Boha oživených těl. S počátku jest rodina ve dvou, ale to jest jen přechodný stav. Svazek muže a ženy stává se skutečně rodinou teprve tehdy, až ve spojení a rozdělení dvou vzniká třetí, čtvrtý, pátý. . . Rodinou vpravdě jest společenství nejméně třech, z nichž jeden jest otcem, druhý matkou, třetí dítětem.

Ale ne každý sňatek uskutečňuje svatý úmysl založiti rodinu a tudíž ne každá rodina jest uskutečněním tohoto svatého úmyslu. Podle toho jsou

rodiny pravé a plodné a rodiny falešné a neplodné. Podle ovoce jejich poznáte je. I když má strom sem tam nějaký plod, jest stromem planým a neplodným, je-li ten plod červivý a padá-li záhy, nepřináší užitek. Rodiny pravé jsou jen ty rodiny, které vznikaly vědomě křesťansky z úmyslu svatého, vnuknutého a vštípeného přirozeným zákonem Božím. Jinými slovy: Rodiny pravé zakládají jediné děti velké rodiny Boží, odvislé zcela od Otce, jejího původce, a Matky, která počala, zrodila a vychovala tu Rodinu. Děti Církve, majíce otcem Boha všemohoucího, stvořitele nebe i země, nejvyšší bytost svrchovaně dobrou a dokonalou, matkou pak samu církev, společenskou, pečlivou a bdělou lásku všech bratří, mají od jediného Otce a jediné Matky pokyny, rady a příkazy, kterak žít, aby dosáhly aspoň podoby vnější i vnitřní vlastností otcovských a kterak odvděčiti se nejlépe starostlivé péči Matčině, t. j. kterak vrátiti a ještě přidati jí síl, kterých nám věnovala, aby zůstala plodnou až do času. Jeden z těchto příkazů týká se zakládání rodiny.

Matka Církve dbá úzkostlivě, aby děti, napodobující dokonalé spojení Otce na nebesích s Matkou Církví, spojovaly se v úsilí dokonale žít podle příkladu svých svatých rodičů. A tak jest spojení křesťanských snoubenců schváleno, uznáno a uskutečněno Matkou, skrze ni pak požehnáním, dobrořečením a trvalou ochranou posíleno, utvrzeno a do boje vybaveno Otcem. Milost jest jejich duchovní výbavou, která nezteří, která přetrvá čas, která jednou oděje ještě těla vzkříšená slávou. V této milosti jest svátost a svatost manželství. Jest svaté, protože vědomě béře na sebe úkol splniti svatý zákon Boží.

Avšak v dnešní omyly rozvrácené společnosti jest přemnoho manželství nesvatých. Civilní sňatky stvrzují manželství a rodiny nesvaté, protože nevidí, nebo úmyslně odezírají od svatého a příkladného manželství Kristova s Církví. Svatým na-

zýváme to dílo, které jest konáno z moci Boží a pro posvěcení jeho jména. Nesvatým a hříšným jest pak všechno bez Boha. Uzavírají-li se moderní manželství bez Boha, jsouce bezbožná, jsou nesvatá a hříšná. A jenom ďábel není svatý, protože jest temnota a noc. Svazky a pouta, která neztahuje Bůh, jsou hrozné omyly. Proto rozvrat společnosti na jedné straně jest zcela jistě dílem nesvatých svazků rodinných. Ve společnosti dítek Božích panuje řád Boží; a naopak mezi odpadlými od Boha nutně musí skřípatí zlořád, porucha, krise.

Případy rozvratu nesvatých rodin jsou často tak zdrcující! Než rozvrat jest nevyhnutelným. Pán Ježíš řekl jasně, co čeká dům, vystavěný na písku. Zkáza. Ale milosrdenství, láska Boží? Otázky zoufalých, skleslých, trpících, ne zcela padlých. Ano. Milosrdenství a láska Boží trvá, dává se, hromadí, a i když se jí pohrdne, zůstává, působíc. Uprostřed přítomné zkázy, již způsobilo přitakání zlu, zapírání a zrazování Krista, zkrátka peklo, napřaženo jest mocné rámě Hospodinovo. Milosrdenství a láska Boží jest zde, aby se vllla jako olej do vyschlých kloubů přirozených, ale moudřejšími lidmi vyřazených pák složitého mechanismu života.

★

Tak mnoho dětí jest bez otce a bez matky. Oba utonuli v hříchu. Roztrhli pouta, protože byla umělá. Přesvědčili se příliš pozdě, že poutem nemůže býti rozkoš, ale neměli již dosti času, aby poznali, že poutem jediným a vpravdě jest dítě. A tož proto jest to dítě povrhnuo jako štěně. Již prý nemá otce, nemá matky. Ach — ale vzešlo, bylo stvořeno — čí vůlí? Otázka, která si vynucuje útěchy: Posilte svou skleslou víru a vzkříte poznání! Bylo-li vždy ve zmatku a v zkáze rámě Hospodinovo vztaženo jako ochranné zábradlí nad propastí úplné záhuby, jest i nyní. On, Otec, vede dítě v rameni vztaženém po svých cestách do svého domova.

A dítě roste a jde podle vůle jeho, ač o tom neví, jako ptáče právě se stěhující z krajln, jež překvapila zima. Tak jde a jde a když je znaveno, usedá na pomezí — a potom opět jde těžkou a nerovnou cestou. Protože jde vytrvale, přichází jednoho dne na rozcestí. Dosud šlo v temnotách nevědomosti, v mlhách a šeru nejistoty. Nyní však vidí před sebou cesty světlé a přímé. I rozmýšlí, kterou se dáti, a konečně volí přímou sice, ale nevyšlapanou, hrubou a plnou překážek.

Rámě vztažené péče Otcovy vyvádí dítě lidské z bludiště lži a klamu a ve světle bezprostřední milosti dává mu poznati, že již není více sirotkem, jak se domnívají mnozí a jak se ono samo dlouho domnívalo, ale že vpravdě jest dítětem vlastním Otce vznešenějšího, dobrotivějšího, mocnějšího a krásnějšího, nežli jsou otcové všech dětí na světě. A poněvadž i na cestě spásy potuluje se množství pobudů a dobrodruhů, kteří poutníky ohrožují a zastrašují pověstmi bezkonečné a do pouště vedoucí cesty, nebo snaží se je alespoň splést, bylo mu přestáti množství nesnází. Ale přesto jde zmužile; při každé příležitosti na otázku, kdo že jest jeho otcem, odpovídá směle a sebevědomě:

Mým otcem jest Král králů, mým otcem jest stvořitel vašich otců. A on jest tak nesmírně bohat; jeho pokladem jsou nesmírná množství jeho vlastních duší, duší jej milujících. Můj otec jest stvořitelem a udržovatelem všeho, a co se z díla jeho ruší, jeho vůlí se tak děje. Jest nesmrtelným a věčným a dává svou nesmrtelnost a věčnost svým dětem. Jsem jeho dítětem. Volám k němu: Otče! A on ke mně: Dítě mé! Milujeme se vzájemně. On v péči své mne má, všechno mám od něho a všeho dostávám, nač si jen pomyslím. Jest předobrym tatíčkem. Otcové jiných dětí jsou sice také hodní a dávají jim, čeho si smyslí, nicméně můj otec, o němž vám vyprávím, jest daleko dobrotivější. Pozorovalo jsem, že děti ne vždycky jsou šťastny u svých rodičů, že bývají mnohdy i bíty a že jim

leccos není po chuti. Avšak já u svého otce nebeského jsem přešťastno v každý čas. Zním jeho vůli: radostí a zábavou mojí jedinou jest vyplňovati ji při sobě. Pozorovalo jsem také, že rodiče sice učí své děti pracovati, ale že děti se vzpírají a potom jenom nedobrovolně jsou jim po vůli — a že koneckonců přece jen jsou lenivé. Já však pracuji ustavičně v tom, že nečiním ničeho proti vůli otcově. A on chce ode mne jen jedno: abych žilo z jeho péče, abych chápalo jeho lásku a abych nikdy nepochybovalo o tom, že mi vždy všeho, čeho potřebuji, dá. Přišlo jsem onehdy na rozcestí a volilo jsem jíti touto cestou, protože u ní nebylo ukazatelů ani nápisů. Nevěřilo jsem v té chvíli tabulím vedlejších cest, ač hlásaly, že cesty vedou, ta do Elisea, ona do Eldorada k rozkoším věčným. Nevěřilo jsem jim, majíc s nápis, návěštím a hesly zkušenost trpkou z minulosti. Kdykoliv jsem jim uvěřilo a učinilo podle jich rady, bylo jsem vždycky zklamáno; zavedly mě v opačnou stranu, nežli ukazovaly, kde jsem bylo uvítáno pohrdáním a ranami. Dosud jdu šťastně, jenom se dívím, proč se mne ptáte na otce, když přece jste také se mnou na jeho cestě? —

A bludní chodci v údělu se zastavují, nevědouce, čeho by odpověděli. Mnozí jako by nechápali té řeči, někteří však přece pokývují hlavami na znamení, že rozumí. A ti se přidávají k dítěti, jsouce rozhodnutí jíti s ním společně. Ostatní pak zůstávají státi, rozhlížejí se, jako by zbloudili, zevlují u cesty, nebo tázavě pohlížejí za soudruhy, odcházejícími s dítětem. Tu pojednou vykřikne bezradně některý z nich: Haló, stůjte! Ještě dovol dotaz: A kdo jest tvá matka? — Dítě se zastavuje a zástup s ním. A ukazujíc na poutníky kolem sebe a kynouc rukou vpřed, kde také jdou houfy, volá v odpověď: Hle, matka má! Lásky všech bratří jest matkou mou. Jest nerozlučně spojena s otcem: kde jest otec, tam jest i ona a opačně. Není lásky mateřské větší lásky všech mých bratří... I jdou dále a po-

dle dítětem předfíkávaných slov zpívají radostně:
Otče náš, jenž jsi na nebesích . . .

★

Moderní manželství nezakládá se na touze po rodičovství. Muž a žena nežádají si vyplnit řád Boží, nýbrž svazují se z rozmaru vášně. Rodí-li se pak dítě i z této vášně, odporující zákonu, skrývá se v tom proradnost. Ve většině případů však jsou děti takovým manželstvím vlastním hříchem odeřeny. Trestají se sama neplodností. Což jest horšího nad to? Neplodné stromy budou vyřaty a na oheň uvrženy. Ale neplodnost jest tu ještě pomocnou rukou, prostředkem záchrany jako každý trest Boží.

Neplodnost, neužitečnost a nemohoucnost rozšiřuje se i na duši. A právě proto, že již ničeho nemůže sama ze sebe, zklíčí ji posléze osamocení, opuštěnost, úzkost a bázeň, která časem a vyvinutím z úradku Božího přeměňuje se v bázeň Boží. To jest ta záchrana. Nyní zjevuje se řád, otvírají se oči, jasní se v duši. Duše poznávají své omyly. Protože však již nemohou býti stromy kvetoucími a plodícími ovoce dobré pro důslednost trestu Božího, touží býti aspoň sami dětmi nejvyššího Otce, stvořitele a pána všech.

Takový, myslím, bude postup ve vývoji moderního, t. j. bezbožického manželství. Od bezotcovství a bezmateřství k Otcovství Božímu a k Mateřství Církve. Bude k tomu prostě donuceno neradostnými následky: prázdnotou srdce, úzkostmi, chudobou duše i těla. Způsob a základ, na kterém bylo postaveno, zcela se zprotiví. Bude toužiti po přirozenosti. A bude toužiti tím intenzivněji, protože všechno kolem a veskrze bude neživým mechanismem. Nebude, než vrátiti se k rodině, a to k rodině svaté, křesťanské, která nemá než jednoho Otce, dobrého, moudrého a spravedlivého, Otce v nebesích.

Jan Rubin.

P. FERDINAND SYRAKOVSKÝ T. J.

P. Ferdinand Syrakovský T. J. pocházel ze staré rytířské rodiny z Fulneku na Moravě.

Na studie byl poslán na jezuitské školy do Olomouce, kdež vynikal jak zbožností, tak vědomostmi. Té doby se zdržoval v Olomouci P. Lanczycki, k němuž se obracel s velkou důvěrou ve všech duchovních záležitostech. Po poesli (naše 6. nebo 7. třída gymn.) vstoupil na jeho radu do řádu T. J. I v brněnském noviciátě jej povzbuzoval Lancicius, aby činil pokroky ve ctnostech a aby si velice vážil povolání do řádu. Rady jeho padaly na úrodnou půdu. Horlivý novic činil si zápisky. Mezi jinými napsal si tuto myšlenku: „Kdyby mi bylo dnes dovoleno tento nynější smrtelný stav zaměnit s blažeností nebeskou, nechtěl bych tak učinit, protože poznávám, že mám mnoho a mnoho příležitostí získat si zásluhy pro nebe.“ Horlivost, kterou měl v noviciátě, zachoval si i ve studích. Retoriku (naše 7. nebo 8. třída gymn.) studoval v Kroměříži a filosofii v Praze. Když brzy nato postoupil do bohosloví, začali Švédové obléhat Prahu. Jako bohoslovec druhého ročníku s ostatními jesuity chopil se zbraně. Často býval v ohni střel a v dešti kamení. Jedenkrát nešťastnou náhodou — či lépe řízením Božím — aby si na tomto světě rozmnožil zásluhy pro věčnost, byl raněn kamenem na pravém kotníku. Protože se rána nezdála nebezpečnou, nedbal jí; rána se však zanítila a čím dále tím více se šířila. Chirurg rozhodl, aby noha byla odřata. Tehdejší provinciál ctih. P. Martin Středa dal mu na vybranou: buď zemřít, nebo déle žít, ale bez nohy. A bez nohy může žít buď v řádě, neb má volnost vystoupit z řádu a žít ve světě. Z odpovědi, kterou poslal P. Středovi, lze poznat, jak velice si vážil řeholního povolání: „Než bych zdravou nohou z řádu vyšel, raději bych si ji dal uříznouti a s nohou chorou bych v jídelně připravoval stoly, nebo v lékárně bych míchal léky.“

K odnětí nohy však nedošlo. Jiný zkušenější chirurg ji chtěl zachránit. Proto se nemocného otázel, zda v sobě cítí tolik síly, že by snesl větší bolest; chtěl totiž zkusit jiný prostředek, a to vypalování. Nemocný se odhodlal ke všemu, jen když noha bude zachována. Lékař se dal do práce: s počátku pállil mírně, postupně se však bolesti zvětšovaly, až jich pacient nemohl snést. Začal se svíjet, vymršťovat, křičet, až konečně bolesti ulevily a námahou usnul. Když se probudil, měl radost, že si zachránil nohu i život. Brzy však byl zklamán, neboť rána se nezahojila, ale zůstala otevřena po celých 21 let, až do smrti. Kromě toho trpěl reumatismem, žlučovými a močovými kaménky. Tyto bolesti byly někdy tak prudké, že chvílemi ztrácel rozum, nebo křičel, až se celá světnice otřásala. A přece nebyl netrpělivým, ale ustavičně se podroboval vůli Boží. Když přestaly bolesti a spolukněží se ho tázali, jak se má, odpovídal vždycky: „Jak se Bohu líbí.“ Styděl se, když si vzpomněl, že křikem a svíjením se v bolestech mohl někomu dáti pohoršení a proto je prosíval za odpuštění. Rána byla jako dlaň velká. Při obvazování ji líbával a volával: „Žítí v lase bez bolesti není možno. Ještě více, Pane, ještě více.“ Když dostal nového ministranta, jenž nemohl snést zápachu, vycházejícího z rány, modlil se celou noc, aby rána již nepáchla. A Bůh vyslyšel jeho prosbu. Ve velkých bolestech po celý čas nemoci neukázal žádné známky netrpělivosti. Často držival v ruce křížek, jako kytličku myrhy jej přitlačoval k srdci, líbal jej a zbožné vzdechy k němu vysílal.

V bolestech dolehlo na něho jiné nebezpečné pokušení. Příbuzní, zastávající ve světě vysoké úřady, mu radili, aby vystoupil z řádu a slibovali, že se brzy stane vysokým církevním hodnostářem. Tuto nabídku rozhodně odmítl, neboť ani v řádě netoužil po vyšších místech. V třetím roce bohosloví se obrátil s prosbou na P. generála Piccolominea, by mohl zkrátiti studia, a to hlavně z toho

důvodu, že si daleko více zásluh získá u Boha a slávu nebeskou si rozmnoží, bude-li sloužiti v řádě v nízkém postavení; neboť právě proto vstoupil do Tovaryšstva, aby unikl všem důstojnostem, které by mohl získat buď ve světských neb církevních úřadech.

Pro bolesti, které trpělivě snášel, Pán Bůh mu žehnal v jeho kněžském působení. Když byl na Novém Městě pražském kazatelem, často napomínal posluchače, aby se varovali těžkého hříchu; obyčejně se dal při tom do pláče a posluchači s ním. Mnozí z nich se nejen zřekl špatného života, nýbrž i opustili svět a sloužili Bohu v řádě. Úřad kazatelský zastával 15 let. Přičiňoval se, aby duše, které vedl k dokonalosti, měly čisté svědomí a sám je chtěl předcházeti dobrým příkladem. Proto žádal svého duchovního vůdce P. Lancicia: „Modlete se za mne, důstojnosti, ať jsem před Bohem čistý jako sníh.“ A opravdu se choval po celý život tak, jakým si přál býti: bílým jako sníh. Nevinnost, kterou si přinesl do řádu, vzal s sebou do hrobu.

Nade všecko nenáviděl hřích nečistoty. Proti němu horlil v kázáních, v rozmluvách soukromých i veřejných, které míval k lidem světským a zvláště k chovancům, na něž po filosofii dohlížel. Tito se později přiznali, že s pláčem od něho odcházeli a s předsevzetím, že se polepší. Když byl představeným semináře brněnského, nedovolil chovancům vycházeti večer po osmé hodině. Jestliže přece někdo musil z důležité příčiny později vyjít, tak dlouho na něho čekal, až se vrátil. Někdy vstával o půlnoci, a ač měl velké bolesti v noze, v punčochách obcházel spárny, zda jsou všichni seminaristé doma. Ač byl rodem šlechtic, přece se nestyděl žebrat, aby seminaristé byli jak jídlem, tak šatstvem zaopatřeni.

Velmi uctíval Pannu Marii svatohorskou. Často ji nazýval svou matkou, hájil její cti a důstojnosti a šířil její slávu. Modlitbičky k Panně Marii, které jej nejvíce dojímal, si sepsal do sešitku. Kdykoliv se

z této knížečky modlíval, hojně proléval slzy, takže nemohl po delší dobu v modlitbě pokračovati. Rodiče Boží zasvětil brněnský seminář, který sám postavil. Hochy sobě svěřené všude naváděl k úctě Panny Marie. Před mariánskými svátky a v jejich oktávy byly vždycky zpívané nešpory doprovázeny hudbou. Také po celou oktávu byla litanie lorentánská s hudbou. I při slavné mši svaté účinkovali hudebníci. V takové svátky přicházelo mnoho lidí do seminární kaple.

Měl velikou důvěru k Matce Boží jak v potřebách vlastních, tak v záležitostech svých svěřenců. Nezklamal se. Tvrdil, že si nepamatuje, aby některé soboty neobdržel podpory pro seminář, a skoro vždycky dostal, co od ní v sobotu žádal.

Snad si také od ní vyprosil smrt v sobotu. Aby k ní, počaté bez poskvrny, přišel bílý jako sníh, dva dni před smrtí složil životní zpověď a byl zaopatřen sv. svátostmi. V sobotu ráno měl silný katar na prsou, celý den cítil velké bolesti a o osmé hodině večerní křídlně vypustil duši 11. května 1669 ve věku 49 let, ztráviv v řádě 32 let.

P. Ferd. Rozkošný S. J.

VÍTĚZSTVÍ CÍRKVE KOREJSKÉ

Dějiny nemají býti jen učitelkou, také utěšitelkou a dárkyní naděje ve vítězství pravdy a skutečného dobra. I dějiny církve korejské, které jsme více podrobně sledovali v jejich hrdinském zápasu, se dočkaly chvíle vítězství, osvobození, východu z katakomb pronásledování. Od roku 1882 řídil církev korejskou msgr Blanc, jenž první péči věnoval zřízení chlapeckého semináře, aby Církev mohla mít co nejdříve pastýře, vzešlé z její krve. Zasvěcení Koreje Božskému Srdci Páně roku 1888 přivolovalo nové požehnání zemi, již novou naději Prozřetelnost poslala téhož roku v prvním hloučku sester Sv. Pavia de Chartres. Při smrti msgr. Blanc-a,

r. 1890, bylo v Koreji asi 18.000 katolíků a 22 misionářů, čtyřicet seminářů domorodých. Ale kostela osvobozená církev dosud neměla. Teprve nový pastýř Koreje, msgr. Mutel, byl r. 1891 potěšen stavbou kostela v předměstí seulském, prvního v celé zemi, a r. 1898 slavným vysvěcením katedrály v Seulu. Již byl pokoj zajištěn, sám regent dával přinášeti oběti za umučené křesťany, „aby prý se jejich duše potěšily v zármutku, že takovým způsobem musely opustiti svět“! Přesto ve vnitrozemí mohli misionáři jen opatrně postupovati a s jistými obavami budovati chrámy a kaple, neboť do roku 1910 (anexe Koreje k Japonsku) měli cizinci svobodu jen v hlavním městě a v určitých přístavech. Také kouzelníci a zaryté pohanství se ustavičně vzpíralo vznešenému jhu Kristovu. Pobouření, podnícené r. 1901 na ostrově Quelpaertu, kde utěšeně rozkvétala křesťanská obec, zaplatilo na šest set křesťanů smrtí ještě v prvních dobách jakési svobody náboženské. V severovýchodní krajině rovněž nadějně osení bylo silně požehnuto náboženským nepokojem, v němž již mají jakýsi podíl i pastory. Ale toto všechno bylo jen poslední prosívání, poslední bolestivější zkouška. Anexe Koreje Japonskem r. 1910 přinesla úplnou svobodu.

Tak mohla korejská církev plně rozvinouti všechny síly, které byly od r. 1909 znamenitě posíleny OO. benediktiny svatootliskými (Bavorsko), kteří přišli pokračovat v díle svatého svého patriarchy podle svých staletých tradic prvních misionářů. V těch letech dosáhl počet věřících v Koreji dosti vysokého čísla: 77.000. Proto svatá Stolica nařídila rozdělení území na dva apoštolské vikariáty, Seul a Taiku. Nové dělení církevních území v Koreji bylo provedeno r. 1921, kdy apoštolský vikariát Uensan byl svěřen svatootliským benediktinům, a ještě r. 1927 apoštolská prefektura Hpyeng yang svěřena semináři Maryknollskému z Ameriky, jenž vyslal první misionáře do Koreje r. 1923. Podle statistiky r. 1931 bylo v Koreji 104.236 katolíků mezi 21 mil.

58.305 obyvateli. Oči celé katolické Církve byly upřeny na tento kout Dálného východu r. 1925, kdy 5. července papež Plus XI. jej osiavil blahořečením 79 mučedníků z druhého a třetího pronásledování (1839 a 1846); jejich památka se připomíná dne 26. srpna.

Jaro katolické Církve v Koreji vydalo v uplynulých padesáti letech hojné květy, dalo vzrůstí nové a nové setbě škol a charitativních zřízení, kněžstva domácího původu je již více než mislonářů, řehole přibírají nové síly z půdy korejské. Ale úkol je ještě veliký, dvacet milionů duší ve stínu smrti; a nepřítel jest dosti: od západu táhne jed bezbožectví z komunistického Ruska, v zemi se svíjí drak pohanských náboženstev, duše zavaluje materialismus nové civilizace a jistotu upřímných pohanských zbožných duší rozpolcuje práce protestantství, jehož četné sekty nemeškaly přijít do země, jakmile přestalo hrozití nebezpečí smrti a pronásledování. Čtverá překážka stojí v cestě jasné pravdě evangelia v Koreji; nuže, podejme v duchu pomocnou ruku a nelze-li jinak, při nejmenším modlitbou vzpomeňme na neznámé apoštoly a společně se ve třetí neděli adventní do ní opřeme, abychom ji aspoň o kousek odsunuli. Neboť nestačí s pohnutím přečísti zprávy o trpících a zápasících bratřích, nýbrž skutkem naplníme obcování církve bojující.

Josef Papica.

PRACOVNA

VELKODUŠNOST

Často se velkodušnosti křivdí. Dušičky ulekané, malé a zakřiknuté vlastní hloupostí vidí v každém velkodušném člověku, v každém, který se vznáší nad průměr, člověka pyšného, člověka opovážlivého. A zatím jejich přihrbená pokora není ničím jiným než směšnou pýchou. Protože věří jenom ve své síly, proto také všechny požadavky a touhy lidského srdce měří podle této možnosti lidského

srdce. Že jsou malé samy ze sebe, jest jasné. Ale pýcha je právě v tom, že si tito lidé chtějí stačiti s touto malostí, že chtějí v ní spočinouti, že chtějí v ní zůstat.

Velkodušní lidé však vidí ve všem ruku božského řízení. Nic si nepřisvojují, nýbrž všechno připisují ruce Boží. A protože vědí, že jest nekonečné moci, proto všechno od ní očekávají. Nechtějí odměřovati Boží síly a moci. Všechno čekají od Boha a proto se v jeho síle a v naději na jeho pomoc a na jeho všemohoucnost a na všemohoucnost jeho dobroty všeho odvažují. Proto neznají překážek, proto neznají nemožnosti, protože pro ně pracuje Bůh sám.

Tak jest křesťanská naděje nejsilnější tvůrkyní všech velkých činů. Všechny velkodušné sny a jich uskutečnění prýští z této neomezené a Boha neomezující důvěry a naděje, že ten, který tak velké touhy vložil do lidského srdce, že jistě se nedá jimi předstihnouti a zahanbiti, že je naopak on sám předstihne.

Braitó.

PANNA MARIA A JEJÍ FIAT

Bůh nezavrhnul zcela ženu, dále ji mluje, dále k ní mluví, žádá dokonce jejího souhlasu, jejího přivolení andělskými ústy. Velké Fiat země, proslovené ústy ženy, odpovídá Fiat nebes a tak se pojí tyto dva principy, aby stvořily nový svět. Považme, jak ti, kteří chtěli z křesťanství odstranit ženský prvek, jak neznali nic z křesťanství, jak neznali tajemství zákonů, zákon zrození, zákon života, zákony smrti, zákony vyjádření...

Maria, která tolik učinila, dala se sebou jednat, byla činnou a přece podstatně pasivní... Když stála pod křížem, ještě byla aktivní, neboť stála, ale jenom Bůh ví, v jakém stupni byla pasivní a jak byla spojena s utrpením.

Slmeon předpovídá Marii, že meč pronikne její duši. Nesprávná aktivita by se ptala úzkostlivě, jaká budou ona ohlášená utrpení a tato vulgární

aktivita by porušila její suverénní pasivitu. Maria nic nepravila, vyslechla a přijala a nechala nejvyšší moudrost učiniti se sebou, co se této nekonečné moudrosti zalíbilo.

Maria toho dosti věděla, aby mohla přijmouti svou nevědomost a milovala dosti, aby milovala tuto nevědomost. Jednala tak vznešeně, že dovedla zůstatí pasivní k dějům i k utrpením budoucnosti. Tím, že přijala, tím stalo se její přislíbené utrpení přislíbením, v něž tolik doufala, že nikterak nevynucovala ani neoddalovala její vyplnění. Na jejích rtech se skvělo jedno jasné slovo, piné světla, slovo, které osvěcuje, bylo na rtech té, která očekávala bolest. „Fiat.“

Naprostá poslušnost k tomu, jenž je čirým konem, jest u tvora nejvyšší formou osobní činnosti a tato činnost připadla Marii Panně. Maria Panna neodporovala, nýbrž se podrobila. Spojila se s tou, která ji ukřižovala. Spojila se božskou činností, již byla předmětem, a to způsobem jak mohla sama nejlepším. Ve své prozíravé nevědomosti byla připuštěna k Božím tajemstvím, ve své účinné pasivitě zrodila Slovo.

Hello: Regards 79-82.

HYSTERICKÁ LÁSKA

Příliš se plýtvá tímto slovem. Kdy je láska hysterickou? Když někoho tak silně milujeme, že zcela vypadáme z vlastní bytosti. Ale ne pro to, že staráme, že chceme růsti v druhém, nýbrž prostě ze slabosti, že nechceme růsti druhým, že chceme prostě se o druhého jenom opřít. Hysterická je láska, která zapomíná, že má od bližního přijímati podněty, myšlenky a síly, že všechn vliv třeba osobitě prožítí a osobitě zužítkovati.

Bude hysterická ta láska, která druhého miluje jenom proto, aby se sama nemusila namáhat, aby se jím třeba mohla chlubit. Hysterická je ta láska, která pro tuto lásku zapomíná na spojitost a na zasazení lásky do rámce skutečnosti, na ostatní proto povinnosti.

Hysterická je ta láska, která veškerou cenu klade na venek, na vnějšek; taková bývá láska k straně, klubu, řádu, místu, abychom použili rámce společnosti k tomu, abychom v ní a jí rostli.

Hysterie ale není touha po vůdci, není oddání se vůdci a ideálu, protože potřebujeme na své pouti životem, abychom se ohřívali, abychom rostli na příkladu. Jenom tehdy jest bláznění za vůdcem hysterií, jestliže ničeho neučiníme pro vnitřní cenu a pro vnitřní poslání tohoto vůdce. Slabí ztroskotají na vůdci, jehož dovedou jenom zbožňovati, silní se jím a službu jemu proboují k tomu, aby sami rostli na tomto příkladu a aby se na něm posilnili.

Bratko.

STVOŘENÍ

Všechno se přetvořuje v nás, abychom my všechno přetvořili v Boha. Toto je poslání člověka, když mu bylo řečeno: Vládněte zemi. Člověk si měl všechno podrobiti a býti jakýmsi mostem a nástrojem, který by měl všechno obrátiti k bohoslužbě. Toto je regale sacerdotium: Všechno vrátiti Bohu, ve všem uznati nadvládu Boží a přičiniti se, aby všechno konečně směřovalo jediné k Bohu, aby jemu sloužilo, aby všem sloužilo, aby všichni mohli co nejdříve dojíti a co nejbližší k Bohu. Proto je povinností těch, kterým byly svěřeny vlahy a hodnoty, aby se přičinili, co jenom nejvíce mohou, by to všechno dovedlo co nejvíce lidí co nejdříve a co nejbližší k Bohu. Toto je požehnání básníků a umělců, že dovedou čísti stopy Boží ve všech věcech, že dovedou ve všem ukázati na tajnou, skrytou, velkou krásu, která samovolně ukazuje na Boha.

Tady platí: Všechno je vaše, vy pak Kristovi a Kristus Boží.

Bratko.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

BISSEN Dr. J. M., OFM.: Mutter Franziska; Mutterhaus der Franziskanerinnen, Luxembourg, 1931, str. 243. — Život zakladatelky kongregace lucemburských františkánek, svaté paměti v. m. Františky Dufaing d'Aigremont (zemř. 1880), je novým květem nepřehledného věnce životů řeholnic, které z lásky k Bohu se cele obětují bližnímu. Spis Bissenův podává plastický obraz života svaté zakladatelky, jež učí ženskou věřící duši.

GALLEN VON: Die Pest des Laizismus; Aschendorff, Münster, str. 64, cena 0.90 Mk. — Varovný hlas katolíkům, aby si povšimli, že stále, krok za krokem postupuje zesvětštění celého světa, že duch bezbožectví a protibožectví vytrvale a neúnavně postupuje. Burcuje katolíky, aby konečně uposlechli varovných hlasů papežských a učinili všechno, co na nich jest, aby tuto morovou ránu odstranili.

BERCHMANS SAINT JEAN: Écrits; Museum Lessianum, Louvain, 1931, str. 380. — P. Tony Severin T. J., vydává soubor písemné pozůstalosti mladičského světce svatého J. B., chlouby řádu. Pozůstalost je hlubokým výhledem do duše světcovy a zároveň obrazem myšlenkového života mladého řeholníka své doby. Písemnosti svatého J. B. nezvetšely, ještě dnes mají chuť a sílu zdravého chleba duchovního. Příhodná čítanka duchovního dorostu.

LIPPERT: Briefe in ein Kloster; Kösel-Pustet, 1932, str. 272, cena 2.80 Mk. — Sahám radostně po každé nové knize Lippertově. Tento jesuita právem sluje vůdcem náboženského obrodného hnutí v Německu. Jeho články v Seele bývaly vedle článků Adamových největším jejím přínosem, takže bez nich je dnes Seele skoro bez duše. Nemáme dnes lepší knihu o duchu a poslání klášterů ve starosti o vlastní i bližních spásu, nemáme lepšího díla, které by ukázalo místo klášterů ve velkém organismu Církve. Mistrná psychologie řeholního života dává knize trvalou cenu. Kniha jako stvořená pro novicmisty, vedoucí juvenátů a podobně.

MITERRE: La doctrine de St. Bernard; Editions Haflants, Bruxelles, 1932. — Po takové knížce pro lid jsem již dávno toužil. Svatý Bernard patří dávno k mým láskám. Patřilo to za mé doby v dominikánském noviciátě olomuckém za věc cti přečísti celého svatého Bernarda za noviciát. V Miterrově knize je krásně shrnuta a zhodnocena nauka, především asketicko-mystická, sv. Bernarda. Tolik srdce a tepla a milosti dovedl snést svatý Bernard do svého díla, že zůstává stále nejlíbeznějším

ze svatých učitelů církevních. Velmi dobrý jest stručný obsah všech knih, jež dílko podává. Neobyčejně vše doporučuji.

PARSCH: Die Heiligen des Messbuches; Volksliturgisches Apostolat, 1930, Klosterneuburg. — Nesmírná jsou již dobrodiní, jichž se dostalo duchovnímu životu německému od nového života v klášteře klosterneuburském. Mezi tyto dary patří i tato sbírka krátkých životů svatých, většinou překladů to II. nokturna z breviáře. Všechny dni jsou tu zkrátka podány. Ke konci je shrnuta nauka jeho života a způsob, jakým a proč se zobrazuje. Vše doporučuji všem, kteří by chtěli každý den čísti něco o svatých. Kdyby nám tak někdo znovu vydal Eckertal

PONTNEAU: L'Année liturgique en méditations; Vitte, Lyon, 1932, I., II. a VI. svazek po 16 francích. — Dobrá myšlenka, seřaditi denní rozjímání podle liturgického nejen roku, nýbrž i podle liturgického života. Vyšly tři svazečky. Bude jich v celku šest. Kniha se vyznačuje hlubokým smyslem nadpřirozeným; není to strohý a pyšný liturgismus, který zapomíná na život v liturgii skrytý a jej mající probouzeti, nýbrž myšlenky plné ducha evangelia, vroucí láska ke Kristu a k Církvi. Myšlenka nesmírně plodná, duchovní život soustřediti okolo liturgie a živiti jej bohatstvím liturgickým.

ŽÁK ALF., O. Praem.: St. Norbert; Rheinhold-Verlag, Wien, str. 253, cena 3.35 Mk. — V řadě Kleine historische Monografien vychází pečlivé umělecky vypravená Žákova biografie svatého Norberta, zakladatele řádu premonstrátů. Autor důkladně ovládá látku do podrobností, píše s láskou a s usilovnou snahou o největší historičnost; proto jest jeho dílo velmi spolehlivé a myšlenkově bohaté.

VONIER ANSCHAIRE: La nouvelle et éternelle alliance; Desclée De Brouwer, Paris, 1932. — Dílo toho, který ví, komu uvěřil, který zná dobře poklady svaté matky Církve a který je hrd na to, že je dítkem Církve katolické. Mistrným stylem, pevnou rukou kreslí slavný opat buckfastský věčné a životné hodnoty katolického obsahu víry. Je to čítanka hrdosti a uvědomení náboženského. Neobyčejně dobrý pramen pro přednášky pro inteligenci o všech dnes diskutovaných náboženských tématech.

IGNACE MARIE: La Reine du clergé; Lethielleux, Paris. — Meditace o Panně Marii, královně kněží.

ZELLER: Lacordaire; Bloud et Gay, Paris. — Ilustrovaný život tohoto velikého dominikána, reformátora řádu a průkopníka nových kazatelských metod, přízpůsobených naší době a našim potřebám. Z knihy vyvstává nám velká, čistá a nezištná postava Lacordaireova, jeho

přísný život asketický, jeho naprostá a dětinná poslušnost a oddanost k Církvi. Doporučuji všem mladíkům, kteří by se chtěli informovati o řádě dominikánském; zde mají nejlepší vzor kněze svatého, opravdu apoštolského a při tom moderního v nejkrásnějším slova smyslu.

Z RŮZNÝCH POLI

AURELIJ AUGUSTINI: *Ad Consentium epístula*; Florelegium patristicum fasc. 33., vyd. Schmaus, cena 1.40 Mk. — Je to překrásná Augustinova epištola o nejsvětější Trojici, jež jest vrcholem křesťanské theologie i slovesného umění theologického.

BERGSON: *Les deux sources de la morale et de la religion*; Alcan, Paris, 1932, str. 346. — Nová kniha Bergsonova, která zároveň rozradostňuje a zároveň popuzuje ke kritice. Bergson stále bude podezřívati rozum. A jeho exkurse do náboženství mají jenom jeden smysl, najíti podporu pro jeho irrationální emocionální dynamickou filosofii. Bergson si jde pro svoje potvrzení i do mystiky. Ale nesmíme zapomenouti, že mystik neprožívá jenom srdcem, jenom faktem, nýbrž že nakonec všechny hodnoty získané jsou racionálně zpracovávány. Vráťme se ke knize v novém ročníku, protože chceme se vyrovnávati s knihami podobného rázu delší studií.

BUFFET P. L.: *Le collège d'Evian*; autorův náklad, 1931, str. 146. — Bývalý profesor evianské koleje píše s láskou její dějiny od prvních začátků roku 1574 (příčiněním opata aulxského) po poslední její chvíli roku 1907 (příčiněním francouzského nevěreckého liberalismu). Vzácná památka vychovatelského díla Církve a misionářů saleských.

BONARDI: *L'Ordine sacro*; Firenze, Libr. Editr., Florentia, 1932, str. 60, cena 1 L. — Jako první svazeček kolekce o svátostech, kterou vydává kanovník Bonardi, vychází studium o svěcení kněžském. Probírá tuto svátost v její nauce, v její liturgii a jejím významu v životě katolickém. Upozorňujeme na tuto kolekci, která je přístupná širšímu kruhu čtenářů, a praktická.

COAIL P. B., OP.: *Dominicains missionnaires*; Angers, str. 60, cena 10 frs. — Po poutavém přehledu podílu dominikánského řádu v dějinách misí, je čtenář veden do Tonkinu, ap. pref. Lang-Son, která jest svěžena lyonské provincii O. P. Srdečný tón, četné dobré ilustrace a vznešená myšlenka sama nadchnou mladou duši, kterou chce knížka zvláště získat. — IFP.

COHAUSZ, P., SJ.: *Das neue Papstwort zur christlichen Erziehung*; Pustet, Regensburg, str. 173, cena 3.20 Mk. — Hutné věty papežských encyklik potřebují rozměl-

nění, aby snáze mohly pronikat do nejširších vrstev. K nejlepším výkladům a soustavným doprovodům encyklik náleží Cohauszova „Nová slova papežů“; tento svazek urovnává a uvádí významnou encykliku Divini illius, a jest vpravdě „pro kázání, přednášky a četbu“ druhem vítaným.

DE BIARRITZ G., OMCap: Les Capusins en Éthiopie; Les Voix Franciscaines, Toulouse, 1930, str. 53. — Pestrý a poutavý přehled kapucínské misie v Etiopii u Gallů, k nimž prorazil cestu kardinál Massaia. Dílko populární, jehož hodnota je zvýšena důkladnou bibliografií. — IFP.

DONAT: Über Psychoanalyse und Individualpsychologie; Fel. Rauch, Innsbruck, str. 312, cena 6 Mk. — Konečně jedna pořádná, v katolickém duchu psaná kniha o tomto tématě, na jehož účet se tolik nahřešilo. Kniha zhodnocuje celé hnutí, nejdůležitější knihy a teorie psychoanalytické. Podobně jsou tu dobře probrány zásady Adlerovy individuální psychologie. Přesně vytyčuje dobré od špatného a bezcenného v obou směrech. Kniha poslouží vychovatelům i všem, kteří sami pro svou osobu chtějí býti s katolického hlediska o této věci důkladně a ne pseudopopulárně poučení.

DOSS: La Perla delle Virtu; Milano, Daverio, 1932, str. 221. — Kniha P. Dosse je u nás dosti známa ve svém originále. Její překlad není jistě zbytečný; přinese mnoho dobrého mládeži, naučí pěstovat onu ctnost, která je u mládeže v takovém nebezpečí.

FOLTYNOVSKÝ Dr. Josef: Liturgika; stran 274, cena 24 Kč. — Profesor pastorálky na bohovědné fakultě Cyrilometodějské v Olomouci podává tu druhý díl svých vědeckých přednášek. Kniha má cenu nejen pro jeho posluchače, nýbrž i pro kněze v duchovní správě, i pro věřícího a třeba i nevěřícího laika. Neboť přesně, s obratnou stručností, až do nejnovějších poznatků, orientuje o historickém a věcném významu dějin liturgie, liturgické formy ve slově, úkonu a věci, o liturgickém místě, nádobí a šatě, o svátostech a svátostinách. Přejeme dílu velikého rozšíření a ovoce v liturgickém hnutí. —es—

GEMELLI: Il Francescanesimo; Milano, Vita e pensiero, 1933, str. 514. — Ve sličné úpravě vychází tento přehled vlivu a významu na františkánské myšlenky v dějinách Církve. Je to překrásný výhled do dějin řádu i katolické myšlenky. Vidíme z knihy, jaké nesmírné, nikdy nedoceněné skutky Církvi prokázal tento řád, který svými svatými dokázal, že ideál františkánský není utopií a že naopak je nesmírně plodný pro všechny obory duchovního snažení katolíků, že právě jeho ryzost, tak jak se reformami řádovými projevovala, ukazuje se jako nej-

větší síla všech velikých dobových obrodných hnutí. Studnice františkánských dějin, dějin velikosti nadpřirozena. Vše doporučuji všem, kteří se zabývají církevními dějinami, a přátelům františkánského řádu.

GEORG J. E.: Pohlavní život v manželství; Kuncíř, Praha, 1932, str. 131 a tabulky, cena 20 Kč. — První české všeobecně přístupné dílo o jemné otázce manželského života se zřetelem k přirozenému omezení či regulování plození potomstva (metoda Ogino-Knaus); věc, principiálně Církví rozřešená k dobru této metody, jest autorem projednávána vážně a ušlechtilé, bez demagogických líblivostí, a tak získává na přesvědčivosti. Mnohým křesťanům nese vysvobození a pomoc, a v tom vidím její veliké dobro. Na místě bude v rukou duchovních vůdců a rodičů.

HERWIG: Tim und Clara; Bergstadtverlag, Breslau, str. 380, cena 5 Mk. — Nezapomenutelný veliký Herwig neumřel. Žije dále ve svých dílech, kde se s takovou krvácející svědomitostí snažil řešiti problémy, které hýbají dnešním člověkem, především člověkem, který žije ve víru života a zápasu životního ve velkoměstě. Jeho postavy jsou životné, skutečné. Můžeme okolo sebe na ně ukázati. Clara je typická dnešní prázdná žena, která nemá posvěcení svého ženského poslání, nýbrž chce užít a poletovat jako motýl, kde se právě něco ukáže. Tím právě pro ruch a shon města probíjí se k duchovnímu, protože nechce utonouti ve shonu a prázdnotě a bezhlavosti velkoměsta. Dřívější romány Herwigovy hledaly Boha, tento hledá život a až v posledních akordech poznáváme, že všechno musí býti podle lásky Boží zladěno, má-li naplniti duši.

HILLY F.: L'Ancien Testament; Bloud & Gay, Paris, str. 264. — Stručná příručka starozákonních dějin, která může případně našemu studentovi býti také průvodcem při čtení Písma svatého. Hillova knížka je jasná a přehledná, pamatuje na důležitá obtížná místa Písem.

LAVERGUE O. P.: Évangile selon saint Luc, Introduction, traduction et commentaire; J. Gabalda, Paris, str. 279, cena 18 fr. — Evangelium Lukášovo je velmi milé a skrývá v sobě mnoho přitažlivosti. Kdo chce však správně najíti jeho smysl, pochopiti jeho výrazy, potřebuje vůdce. Čistí pak toto evangelium s obsažným vědeckým výkladem, jak jej podává P. Lavergue ve svém komentáři, to nemůže každý. Tím vítanější je proto dílo P. Lavergue, žáka P. Lagrange, které kazatele i vzdělané laiky uspokojí, neboť vědecké výsledky hlubokého studia P. Lagrange podává P. Lavergue prostým způsobem, přiměřeným vzdělaným lidem.

KULTÚRA; časopis Literárno-vedeckého odboru Spolku sv. Vojtecha v Trnave — prináša štúdiomy z theolo-

gie, sociologie, filologie, vědecké referáty, kritiky umění, vědeckých prací atd.

LIGT DE: Znovuzrození Marie; Lis knihomilův, Praha, str. 96, cena 11 Kč. — Autor hledá věčné ženství, věčné ženské hodnoty. Vyzvedává postupně všechny typy ženství, tak jak je dějiny přinášely, vyzvedá význam ženy, ukazuje na její přínos životu a světu. Pokus o filosofii ženské bytosti. Zajímavý, protože originelní.

MARANGET: Jésus Christ dans les peintures des catacombes; Dillen, Paris. — Milá knížka dogmaticko-archeologická, probírající obrazy a symboly Kristovy a jeho svatých tajemství v katakombách. Dobré ilustrace. Knižka se náramně dobře hodí pro přednášky o katakombách pro publikum, které si žádá něčeho podstatnějšího.

MOHR J. C. B. (Paul Siebeck), Tübingen: Die Religion in Geschichte und Gegenwart, Registerband; stran 448. — K dokončené encyklopedii evangelické theologie a příbuzných věd přichází dokonalý rejstřík, který umožňuje využití celého bohatství tohoto díla. Jako celá encyklopedie zasluhuje našeho uznání a na velmi mnohých místech skutečného obdivu, tak i za tento rejstřík bude vděčným každý pracovník v náboženských oborech. —es—

NOBEL A.: Brüning; R. Kittler, Leipzig, 1932, III. vyd., str. 96, cena 1.50 Mk. — Postava Brüninga, katolického vedoucího politika v Německu, zajímá i nás; autor však chce zachytit jen náčrt sociálního politika, a tento je při stručnosti zdařilý, vnitřní vztah osobnosti náboženské k politické nemá tolik na zřeteli. Kniha pro veřejné pracovníky.

PAPICA J.: Katolický umělecký útržkový kalendář; vydala Matice cyrilometodějská, Olomouc, 1933, cena 10 Kč. — Se zájmem jsme očekávali nový kalendář, oznámený v posledním čísle „Hlubiny“. Naděje se splnila, neboť redakce kalendáře i vydavatel nám připravili katolickou novinku literární, jaké jsme dosud neměli. Liturgické údaje jsou v záhlaví každého týdne rozmnoženy úryvkem epištoly, k nim se druží soustavné výchovné směrnice, které budou každému dobrým vůdcem. Ovoce veliké námahy jest uloženo ve stručných a přece dosti výrazných a bohatých životopisech svatých každého dne, a ty jsou provázeny pěkně provedeným obrázkem světce, jehož svátek se v tom kterém týdnu slaví. Opravdu cenné nové dílo, které náleží na stůl každého katolíka.

PERENZONI: I Miei discorsi ai Giovani; Milano, Daverio, 1932, str. 260, cena 8 L. — Promluvy pro mládež, morální a příležitostné. Nelze jim upřít velkou originalitu, která se sice nehodí pro všechny, ale každému pracov-

nikovi mezi mládeží poskytne tato kniha hojnou látku v mnohém ohledu. Látka je zpracována opravdu časově a způsobem, který zaujme mládež. Doporučujeme.

PLUS P. R., SJ.: *Le baptême*; Bloud & Gay, Paris, str. 55, cena 5 frs. — Plusova monografie křtu svatého v Bibliothèque catholique illustrée je poutavou popularisací hlavně dějin liturgie a umění této svátosti; velmi vhodná pomůcka pro katechetu a pro vzdělavatele mládeže. Nevysvětlitelně, jak autorovi unikl význam sv. Cyrila a Metoděje ve „křtu národů“.

POHLÉ JOSEPH: *Dogmatik. II. Bd. Neubearbeitet von Gierens, S. J.*; Paderborn, Schöningh, 1932, str. 600, cena br. 9 RM. — Svého času byla cena Pohlovy Dogmatiky v metodické stránce díla, slabost v naprosto nevědecké apodiktickosti tvrzení, která si autor vybral za svá, většinou tvrzení učebnice Chr. Pesche S. J. Tuto slabost nesetřel vydavatel. Literatura jest doplněna, ale povětšinou autory směru spisovatele i vydavatele knihy. V tomto svazku, který pojednává o christologii, mariologii a nauce o milosti, zůstaly křiklavosti stavění tomistů do jedné řady s kacíři (str. 360, a v nauce o milosti) a řečnické smělé rozhodování theologických kontroversí, jež se nikterak nehodí do naší doby. Metodicky je ovšem Pohlova učebnice velmi praktická a svou jistotou ve tvrzeních velmi svůdná. Ale dnes již máme metodicky dokonalých učebnic více, dokonce i v češtině učebnici Špačkovu. —es—

PRZYWARA: *Analogia entis*; Kösel-Pustet, Munchen, 1932, str. 154, cena 6.20 Mk. — Analogie bytí jest základem našeho poznávání myšlenkového a především našeho poznávání náboženského. Jenom ona nám umožňuje, že pro bytí, které všem je společné a jež je způsobeno tím, jenž jest plnost bytí a bytí samo můžeme poznati tohoto původce veškerého bytí na zemi. Kantova čistá filosofie jest dnes likvidována a náboženská filosofie vítězně si razí cestu. Poráží se smíchem i dědáčka positivismus. Analogia entis jest Przywarovou odpovědí na dnešní hledání odpovědi u filosofie. Dílo je zrozeno z živého kontaktu s dobou a přece vystupuje vědomě z filosofie tradiční, ve které tkví a zůstává svými kořeny.

RENDU MARCEL: *Sur la route de la vie*; Apostolat de la Prière, Toulouse, str. 140, cena 5 frs. — Za vůdce mládeže jest určena tato knížka, přístupný a srozumitelný úvod do smyslu a poslání života; vyžaduje čin, jasné cíle a správné cesty k pravému vítězství — plnému křesťanskému životu. Pro studenty a pro vychovatele.

RUGGIERO: *Nel Segreto di Un'Anima*; Milano, Soc. Editr., Vita e pensiero, 1932, str. 270, cena 6 L. — Opět jedna kniha, která zaujme nejen mládež, nýbrž i její vy-

chovatele. Je to život mladíka, jenž umírá ve dvaceti letech, umírá čistý, prost všeho, čím dovede svět zničit krásu mládí. V cherubínu Merollovi je dán mládeži opravdu překrásný vzor, jak možno žít ve světě a uchovat se čistým. Kniha je povznášející, je poutavá a je poučná. Možno ji jen vřele doporučit.

SCHMIDT-PAULI, El. von: Ich empfangen den Heiligen Geist; Herder, Freiburg, str. VI a 42, cena 0.65 Mk. — Knižka účinné přípravy a pomoci k bohatému vnitřnímu prožití svátosti biřmování. Nad dvanáctidenním autorčiným se vznáší Oheň, který zapálí. Pro dítě a pro ty, kdož je připravují k svátosti bojovníků.

SPEŠZ ALEX. Dr.: Okultizmus a zázrak; LO. Sp. sv. Vojtecha, Trnava, 1932, str. 189, cena 25 Kčs. — Řešení okultních problémů je dnes velmi různé a tiež literatúra okultistická bohatá, ovšem nie vždy čistá od špiritistických prvků. Kniha přináší krátke riešenia rôznych teorií, spadajúcich do oboru okultizmu a je bohatá na príklady, ktoré vec ozrejmuju. Dokazuje objektivnosť katol. pochopu zázraku a končí štúdiom konnersreutských udalostí. Kniha prístupná každému.

STEFFES Dr. JOH. P.: Die Abrüstung; Gilde-Verlag, Köln, str. 161, cena 3.75 Mk. — Odzbrojení J. P. Steffese poslouží katolickému intelektuálu jako výborná čítanka, podávající přehled historického a myšlenkového základu vznešené ideje odzbrojení. Zvítězí moc nebo duch; zvítězí obrozené lidstvo, nebo násilí rozvratu? Spočívá v rukou nynějších generací. Bohaté přehledy literatury ukazují složitost a význam problému.

TERRENO: Gli inni dell'Ufficio divino; Mandovi, Lib. Ed. Monregalese, 1932, str. 388, cena 12 L. — Všechny hymny římského breviáře jsou zde podány jak ve svém originálu, tak v italském překladu. Připojeny jsou krátké poznámky a vysvětlivky těžších míst, kde je toho potřeba. Kniha je pěknou příručkou k pochopení krás každodenní modlitby kněžské a zaslouží si doporučení.

—: Trois Missionnaires; Apostolat de la prière, Toulouse, str. 97. — Tři povolání autoři, S. J., P. Rijckevorsel, Marmouton a Ferrand, spojují v jedno biografie tří misionářů, P. Westerwoudta, msgra Augouarda a P. Bourjade; misionáři, světci, oběti lásky k duším v temnotách, jejichž životy předčí nejužasnější fantastické výtvory; všechny tři práce strhují vzhůru, k ideálům. - IFP.

UNOLD: Von Zarathustra dem aelteren bis Zarathustra dem Jüngerem; Reinhardt, München, str. 124, cena 2.80 Mk. — Unold zde shrnuje svoje životní dílo, které je snad životní, ale není životné. Chce stavěti nové přemostění světa a vybudování života, protože všechny dosavadní světové názory se zvrhly a jsou nedostatečné. Nedožněl ještě německý filosofický idealismus, který

stále ze sebe samého chce vysoukati cestu a smysl všeho. Cenný je v této knize přehled všech etických směrů.

WAGNER E.: Maria Filipetto; Herder, Freiburg, str. 152, cena 1.80 Mk. — Tajemnou protivou proti dnešnímu duchu nekonečné téměř pýchy dává Prozíratelnost růsti svaté velikosti v dětských vyvolených duších, k nimž náleží i malá Padovanka M. F. Nové světlo na cestičce dětí Božích, nových družic sv. Terezie Ježíškovy. Autorovi se snaha o upřímný, vnitřní životopis dítěte pěkně daří. Vzácná četba duchovní.

WINZEN Dr. B., OFM.: Jugend-Ringen; B. Kühlen, M.-Gladbach, 1931, str. 171, cena 4.80 Mk. — Autor seznamuje hlavně s výsledky zcela původního badání o nábožensko-mravním životě katolické mládeže v době dozrávání a dospívání. Pomocí vhodně sestaveného otázníku sebral sta upřímných anonymních odpovědí katolické mládeže, z nichž uvádí typické ukázky doslovně a výsledek námah shrnuje v celkové poznatky, které katechetovi vyrostlejší mládeže, resp. pracovníku mezi katolickou mládeží mohou býti důležitým pomocníkem v pochopení náboženské psychy a nábožensko-mravní výchovy mladých. Dílo veliké ceny pedagogické.

WILLETTE H.: Au Maroc avec Lyautey; Spes, Paris, str. 127, cena 5 frs. — Lyautey je hrdinou Francie koloniální, vojenské; také přítel našich misionářů. Spisek W. je vřelou, barvitou vzpomínkou na veliké tvůrčí dílo Lyauteyovo v Maroku. Čítanka pro pracovníky.

WILUTZKY: Wissenschaft und Christentum; Reissland, Leipzig, str. 97, cena 3.80 Mk. — Poctivá snaha sblížit vědu s křesťanstvím vede autora především rodící se stále a ještě nehotovou vědou, zvanou sociologickou. Kniha je nabitá myšlenkami, jež všechny vyúsťují v jedné myšlence, že celá západní kultura vyšla z křesťanství, že bez něho se shroutí, že se brzo vyčerpá a přivede bez křesťanství, které jí dalo kořeny, že bez ní dojde ad absurdum anebo ke katastrofě. Skvělá je jeho odpověď, že křesťanství jest jediné náboženství, které vědomě a centrálně stojí ve svazku s kulturou celého světa.

FAY BERNARD: Georges Washington; Grasset, Paris, IX. vyd., str. 315, cena 20 frs. — Výročí velikána amerických dějin vyvolalo řadu publikací, mezi nimiž Fayovo dílo náleží k nejlepším. Autor dokonale zná dějiny Ameriky a umí uniknouti suchopárnosti dějepisce obratným propletením rozvoje a vzrůstu W. osobnosti ve varu událostí; kreslí člověka, jenž spolupracoval na dějinách, zanechav světlou stopu. Milovníci dějinné četby jsou tímto dílem potěšeni.